W., 10,000—20/9/98.

Croydon Public Libraries.

Central Reference Library.

Accession No. 8642 **Class No.** 942.74i2

Besides the class topic, other topics treated of in this book are as follows:—

Topic No.	Pages.	Topic No.	Pages.

This Volume is presented *by the Lords Commissioners of Her Majesty's Treasury to*_____

and will, in the event of the Library being broken up, be returned to the Controller of Her Majesty's Stationery Office, Westminster.

CROYDON PUBLIC LIBRARIES CENTRAL

65.4

BROMLEY LIBRARIES

RERUM BRITANNICARUM MEDII ÆVI SCRIPTORES,

OR

CHRONICLES AND MEMORIALS OF GREAT BRITAIN AND IRELAND

DURING

THE MIDDLE AGES.

U R 5221.

CROYDON PUBLIC LIBRARIES
NTRAL

THE CHRONICLES AND MEMORIALS

OF

GREAT BRITAIN AND IRELAND

DURING THE MIDDLE AGES.

PUBLISHED BY THE AUTHORITY OF HER MAJESTY'S TREASURY, UNDER THE DIRECTION OF THE MASTER OF THE ROLLS

On the 26th of January 1857, the Master of the Rolls submitted to the Treasury a proposal for the publication of materials for the History of this Country from the Invasion of the Romans to the reign of Henry VIII.

The Master of the Rolls suggested that these materials should be selected for publication under competent editors without reference to periodical or chronological arrangement, without mutilation or abridgment, preference being given, in the first instance, to such materials as were most scarce and valuable.

He proposed that each chronicle or historical document to be edited should be treated in the same way as if the editor were engaged on an Editio Princeps; and for this purpose the most correct text should be formed from an accurate collation of the best MSS.

To render the work more generally useful, the Master of the Rolls suggested that the editor should give an account of the MSS. employed by him, of their age and their peculiarities; that he should add to the work a brief account of the life and times of the author, and any remarks necessary to explain the chronology; but no other note or comment was to be allowed, except what might be necessary to establish the correctness of the text.

The works to be published in octavo, separately, as they were finished; the whole responsibility of the task resting upon the editors, who were to be chosen by the Master of the Rolls with the sanction of the Treasury.

The Lords of Her Majesty's Treasury, after a careful consideration of the subject, expressed their opinion in a Treasury Minute, dated February 9, 1857, that the plan recommended by the Master of the Rolls "was well calculated for the accomplishment of this important national object, in an effectual and satisfactory manner, within a reasonable time, and provided proper attention be paid to economy, in making the detailed arrangements, without unnecessary expense."

They expressed their approbation of the proposal that each Chronicle and historical document should be edited in such a manner as to represent with all possible correctness the text of each writer, derived from a collation of the best MSS., and that no notes should be added, except such as were illustrative of the various readings. They suggested, however, that the preface to each work should contain, in addition to the particulars proposed by the Master of the Rolls, a biographical account of the author, so far as authentic materials existed for that purpose, and an estimate of his historical credibility and value.

Rolls House,
December 1857.

CHRONICON

ABBATIÆ RAMESEIENSIS,

A SÆC. X. USQUE AD AN. CIRCITER 1200:

IN QUATUOR PARTIBUS.

PARTES I., II., III., ITERUM POST TH. GALE, EX CHARTULARIO IN ARCHIVIS REGNI SERVATO,

PARS IV. NUNC PRIMUM EX ALIIS CODICIBUS,

EDITÆ.

CURA

W. DUNN MACRAY, A.M.,

SOC. ANTIQQ. LOND. SOCII.

PUBLISHED BY THE AUTHORITY OF THE LORDS COMMISSIONERS OF HER MAJESTY'S TREASURY, UNDER THE DIRECTION OF THE MASTER OF THE ROLLS.

LONDON:
LONGMAN & CO., PATERNOSTER ROW; TRÜBNER & CO., LUDGATE HILL:
ALSO BY
PARKER & CO., OXFORD; AND MACMILLAN & CO., CAMBRIDGE;
A. & C. BLACK, AND DOUGLAS AND FOULIS, EDINBURGH;
AND A. THOM & CO., LIMITED, DUBLIN.

1886.

BROMLEY PUBLIC LIBRARIES
AL LS
CLASS
L L S .4
ACC.
01796 9463
[942.02]

Printed by
EYRE and SPOTTISWOODE, Her Majesty's Printers.
For Her Majesty's Stationery Office.

CONTENTS.

Page.

PREFACE:—

Appendix to Preface:

i. Additional collations of Charters at Ramsey Abbey - - - - - - lvii

ii. Goscelini Miracula S. Ivonis - - - - lix

iii. Fragment of a Catalogue of the Abbey Library lxxxv

CHRONICON:—

Præfatio - - - - - - - - 1

Pars, sive tela, I. - - - - - - 7

——————— II. - - - - - - 46

——————— III. - - - - - - 109

——————— IV. - - - - - - 181

Narratio de Abbate Gualtero, temp. R. Stephani - 325

APPENDIX:—

i. Catalogus Abbatum, e Chartul. Scacc. - - - 339

ii. ——————— e cod. Cotton. Vesp. A. xviii. 347

iii. De Abbate Simone Eye, ex eodem cod. - - 349

iv. De Abbate Rob. Nassyngton, ex eodem cod. - 353

v. Catalogus Librorum in Bibliotheca Abbatiæ - 356

vi. Epistolæ Abbatis Joh. de Sautre - - - 368

vii. Epistolæ Abbatis Simonis Eye - - - 412

GLOSSARY - - - - - - - - 421

INDEX - - - - - - - - - 431

PREFACE.

PREFACE.

WHILE in the general chronicles of the kingdom we find the records of the conquest of race by race, and the establishment of an individual sovereignty, in the chronicles of the earliest religious houses we trace continually, on the other hand, the record of the gradual consolidation of the several races in one people, the spread of civilization, as well as of religion, from common centres, the establishment of law and custom, and the formation of national life. It is almost a truism to say that it is from the side lights thrown on the general history by biographies and hagiographies, by charters of foundation and gift, by ecclesiastical decrees as well as civil, that we can often best understand how through the midst of wars and wastings the English nation in its earliest days grew on and grew up. Because the centre of unity in the religious life was maintained, therefore the national life waxed strong.

And although the great abbey of Ramsey stood in point of time very low down in the long list of Saxon monasteries, the share which its narrative contributes to this work of illustration, especially for the days of Danish occupation, is by no means the least. The abbey rises in a time when the worst of the invasions of the heathen Northmen are past, but, being fixed in that East Anglia where, only some century before, Ely and Medeshamstede had been burned by them, and the whole province laid waste by their inroads, there was the same work now to be renewed afresh, which had

been begun aforetime, of enlightenment and civilization. And they who chose their solitary homes in the districts of marsh and fen, till then undrained, untilled, uninhabited, or (as at Evesham and at the Thorneys of Cambridgeshire and Middlesex) in places overgrown with brushwood and briar, were not at least chargeable with great greed of gain or gross indulgence of self-pleasing.[1] The speeches which are often put in the mouths of founders and benefactors are not, of course, any more than those which are found in Livy and the like, to be taken as historical; but nevertheless in that of Oswald to Ailwin which is given so fully, as "by our own reporter," in the twenty-second (or, as in the margin, eighteenth) chapter of the ensuing narrative, we may see a true statement of the objects which must have been had in view in the foundation of many a religious house on a site remote from the noise of tumultuous times. There, where men have renounced the world and its cares, says the archbishop, "the air becomes "salubrious, the fruits of the earth are gathered in "abundance, famines and pestilences disappear, the "State is duly governed, prisons are opened and cap-"tives set free, those wrecked at sea are relieved, the "sick are healed, and the weak find means for their "convalescence." We can easily understand how amidst a people sorely wasted by their fellow-men, ignorant, unskilful, half or wholly heathen, the marvellous results that came from skill in draining and embanking and tillage, from the study and practice of medicine, from the teaching and practice of the principles of justice and right, and of charity to the suffering and the weak, seemed to be, as Oswald is made to represent them, the directly miraculous outpouring at first hand of a blessing from on high.

[1] Nor even with regard only to personal security in their isolation, as said *infra*, p. xvi.

The Ramsey story as here printed appears in this its complete shape for the first time. It is divided into four parts, called in the first and third parts, in the artificial phraseology which the writer too often, after the fashion of his time, affects, "webs" (*telæ*) spun with the "spindle" (*liciatorio*) of a pen. Of these the fourth together with the preface to the first, have not previously been printed. But before noting what portions have appeared in print and where, it will be most in order to describe the manuscript sources from which the contents of the volume have been drawn.

I. For the primary authority for the text of the first three parts, and of the narrative of abbot Walter's abbacy which is attached as a kind of supplement to the fourth part, the chartulary of the abbey which is preserved in the Public Record Office has been adopted. This is designated in the notes as "A." It is a MS. of (as concerns our portion) the early part of the 14th century, and the chronicle occupies ff. 103–132*b*. For fuller details respecting this volume it is only necessary to refer to the edition of the rest of its contents which, under the editorial care of Mr. Hart and Rev. Ponsonby Lyons, is included in this series.[1]

An earlier MS., which belongs to the close of the 13th century, is referred to in the notes as "B." This is a very important MS.; it is the only one which contains the fourth part complete, and it is also one which has been frequently used. It is now Rawlinson MS. B. 333, in the Bodleian Library. Its earliest known owner after the Dissolution was Sir Henry Spelman, who quotes

[1] The name of Ramsey, whether in substantival or adjectival form, is written in the Exchequer MS. always in a contracted way, and the extensions are taken from the Bodleian copy. The former MS. is quoted by Dodsworth, as being in his time in the Remembrancer's Office in the Exchequer, in vol. lxvi. of his MS. Collections, p. 124.

it and refers to it in his *Glossarium Archaiologicum* in frequent instances, some of which will be found noted in the glossary to this volume. In the notes to pp. 200–5, I have printed his collations and remarks upon the charter granted by William I.; and alterations made in a few words in St. Oswald's farewell address (which are pointed out in notes on p. 99) give occasion for the following curious memorandum, inserted by Spelman at the end of the volume:—"Apr. 16 ☾ 1638. "Md. that one Adams and an other, beinge the bailiffe "of St. Need's, came to me this morning as from my "L. Privy Seale and Sir Thomas Cotton to see this my "booke of Ramsey, and the said Adams had the "perusinge of it in the presence of his companion an "hower or twoe by themselues in the parlor here at a "bye table, and when they were gone, I found the blott, "rasure and new writinge thereuppon (as it appeareth "fol. 13, col. 1), the yncke beinge very fresh and scarsly "dry. H. Spel. Witnesse, Edward Drake and Edward "Swanton." The cause of the "rasure and new writinge" appears only to have been that the luckless readers spilt their ink, and, in anxious fear as to the consequences of their misadventure, erased the blotted words, and then filled up the spaces with ingenious fancy readings of their own. A hundred years after Spelman the MS. was in the possession of Walter Clavell, of the Inner Temple, F.R.S., and in the catalogue of his library, which was sold in London by auction in March and April 1738, it appears on p. 83 as no. 22 of the MSS. in folio; "Registrum monasterii de Ramsey, "*in pergam.*" It was then bought by Dr. Richard Rawlinson (as appears from his own interleaved copy of Clavell's catalogue, now in the Bodleian Library) for the sum of 1*l.* 14*s.*

The volume is a folio, written in double columns, and contains for the Ramsey chronicle portion 58 leaves, but

altogether 66 leaves.[1] The initial letter U represents a ram and an ewe facing each other on opposite sides of a tree, in allusion to one of the suggested derivations of the place-name. Between folios 51 and 52 (p. 314 of the printed text) there is a gap which unfortunately comes at a very interesting point, viz., at the commencement of a charter of the second Geoffrey Mandeville, earl of Essex, which contained a grant to the abbey in expiation of the misdeeds of his father. It seems that the two middle leaves of one of the gatherings (which are irregular in number) are here lost, and as no other MS. amongst those described below contains this portion of the text, the loss cannot be supplied from any other as yet known source. The loss occurred before the MS. came to Spelman's hands, since the pagination and numbering of the sections, which apparently are his, go on consecutively. That the MS. is, so far as regards the first part at least, only a copy of one of earlier date, is shown by the curious error on p. 95 in reading *causa* for *tam*, and still more evidently by the strange omission, without any break in transcription, of a long passage at pp. 104–106. And that, again, the fourth part is work of a later date may very safely be inferred from the apocryphal addition in it of Ailwin's dying prophecy, found at p. 107. It is with the charter of William I. that this fourth part really commences; all that precedes, from p. 181, being only (with the exception of K. Edgar's charter) an abridgment of the most noticeable portion of the pre-Norman narrative; and that this abridgment was compiled to provide a series of lections, to be read it may be presumed in the refectory, appears from three references to *hearers* and *readers*. In chapter 23 (xxi.) at the beginning of part ii., p. 47, instead of the "præsenti hujus operis distinctioni" of

[1] It is fully described at cols. 601–3, part i. of the *Catal. Codd. R. Rawlinson*, by the editor of this volume, printed at Oxford in 1862.

the unabridged text, we have "præsenti lectioni;" in chap. 40 (xxxv.), p. 70, Edgar's charter is inserted with the prefatory words "quod privilegium non inutile "duximus huic inserere lectioni;" and in chap. 80 (xc.), p. 146, for "Videris, lector," we have "Videris, "o lector vel lectionis auditor hujus."[1]

This MS., as well as that in the Exchequer, was used by the indefatigable collector, Dodsworth. In vol. lxviii. (f. 41) of his MSS. he extracts the genealogy of Ailwin from the MS. "penes H. Spelman;" and other notes, of the Bolebech charters, &c., made in Dec. 1633, are to be found in vols. cxiii., f. 68*b*, and cxli., f. 121*b*. The use made of it by Richard James is noticed further on.

A third MS. is a transcript of Spelman's copy, which was made for Sir Roger Twysden. It came to the hands of Richard Gough, and ought, it would seem, to have been sent to the Bodleian Library after his death with his topographical collections, in accordance with his will. It was, however, sold by auction with his miscellaneous books in 1810; it is numbered 4,196 in the catalogue, p. 193, 19th day, 27 Apr., and was bought by Richard Heber for 16*s*. 6*d*. In Heber's sale catalogue it appears in part xi., 1836, p. 50, as No. 489 of the MSS., and was then sold to Sir Thos. Phillipps for 19*l*. 19*s*., and is still in the Phillipps' library at Thirlestane House, Cheltenham, numbered 8,130. It extends to the end of the episcopal license about the church of Warboys (p. 302), and has there this note, "Hucusque examinat'

[1] On the last leaf in the volume is the following note, by a hand of the middle of the 16th century:—"Sta- "tus redditus abbatiæ de Ramesia "alebat sexaginta monachos. Cœ- "nobium recipiebat annuatim sep- "tem millia librarum, unde ablata "tria millia per Thomam Wolseium, "cardinalem, cum cruce de auro et "argento inæstimabili." The following is the return of gold and silver plate seized by the Commissioners at the Dissolution, as contained in the account-roll drawn up by Sir John Williams for Edw. VI., which is now in the Bodleian Library:—"Ramesay, "viz., in golde plate xvi unc., in "gilte plate M.M. 13, and in white plate cclxiii. oz."

" cum membranaceo codice D. Henrici Spelman per me " Roger Twysden," followed by a list of the abbots.

Another seventeenth century transcript (referred to in the notes of readings as MS. C.[1]) is preserved in the library of Jesus College, Oxford, No. lxxviii., among the MSS. of Father Augustine Baker.[2] In the old *Catal. MSS. Angliæ* of 1697 it is described as being vol. 8 of Lord Herbert of Cherbury's collections, transcribed from the original in the Cottonian collection. There is no evidence of the truth of either of these statements. Certainly no copy of our Chronicle appears ever to have existed in the Cotton Library; and the only reason for calling this MS. one of Lord Herbert's appears to be that Baker's books follow in the college numeration immediately upon some of his. The MS. at one time belonged to Antony à Wood, who has written his name as " Æosco " on both covers. How and when it came to Jesus College is not known. It was evidently transcribed from the Spelman MS., since the references given in the margin to the folios of the original coincide with it. For some unexplained reason, however, it omits chaps. 113–117, and 384–402, thus passing over, in the case of the latter omission, the place where the loss of the Mandeville charter occurs.[3] From this copy some extracts were made by Wood, which are in a volume of his collections in the Bodleian Library numbered 18 D., at ff. 121–7, although they are there said to be from " Liber " cœnobii de Ramsey in bib. *Cottoniana*." The extracts reach to chap. 360, and comprehend also a large number of abstracts of charters in English. There is no doubt

[1] In the note on p. 304 " D." is a mistake for " C."

[2] The book is noted as having been in the possession " monasterii " S. Laurentii de Dei Custodia, " congregationis Anglicanæ; e libris R. P. Aug. Baker." The house called *de Dei Custodia* (= *Dieu-le-gard*, now Dieulouard), in the department of Meuse, formerly Lorraine, was given to the English Benedictines in 1606, and here Baker passed a portion of his life as prior.

[3] The charter of Hen. VI. follows as in Spelman's MS.

that the original source is Spelman's MS.; for after an extract of Alfilda's grant (chap. 35) these words follow, "After the said gift doth immediately follow this writing "in the said book, *Vir quidem dives Godricus*," &c., which are the initial words of the next chapter in that MS., but not in the Exchequer copy. And at the end is the note of the abbey-revenue and of Wolsey's "appropriations" which occurs in Spelman's MS., as noted above.

A fifth MS. is amongst those (no. 862) which were purchased from the Ashburnham collection by the nation in 1883 for the British Museum. This was formerly in the Stowe library, being amongst the MSS. which were bought by the Marq. of Buckingham from the library of Thomas Astle, Keeper of the Records, after Astle's death in Dec. 1803, and which, on the Stowe sale, were bought by the late Earl of Ashburnham in 1849. It is most legibly written, within ruled red lines, in imitation of print, on 126 leaves of good vellum; and probably belongs to the middle of the seventeenth century. In former notices it has been erroneously said to be of the fifteenth century. It extends to the end of the charter of Will. Conq. of 29 Dec. 1077, which is followed only by the long charter of Hen. VI., and the "Narratio Galterii." The numbering of the chapters agrees with that in B., and in various places in which I have tested it with reference to discrepant readings it is found often to agree with the text of B. Possibly therefore we may have here another transcript from Spelman's much used copy. At p. 55, however, for the words "pluris reputans pauciores," there is the new reading of "plures reputans pauciores." It is sometimes referred to in the notes as D. The volume contains also Gervase of Tilbury's "Dialogus de Scaccario," and the following short miscellanea:—

1. Notes, and a bull of Greg. V., about Peter-pence.
2. Title of a "taxatio" of ecclesiastical goods.
3. Notes about the Carmelite monastery at Aylesford, from 1240 to 1417

Finally, there is in the Public Record Office a transcript of the Bodleian MS. made for Mr. Petrie, formerly Deputy Keeper of the Records, probably with a view to publication in his *Monumenta Historiæ Britanniæ*. It is in two parts, numbered 53, 1, 2, containing 129 leaves; a third part contains copies of charters from Cotton MS. Vespasian E. II. By the use of this, which was kindly allowed me, I have in one or two instances been enabled to gain correct readings of contracted names.

Harleian MSS. 311 (ff. 163–9 b.) and 312 (ff. 37–47 b.) contain extracts made by Sir Simonds D'Ewes in Oct. 1634 from Spelman's MS. In these he copies (strange to say) Mandeville's charter, no. 393, exactly as it appears in that MS. now, apparently detecting no imperfection or inconsistency in the conclusion!

Richard James, of Corpus Christi College, Oxford, who died in 1638, made large collections relative to ecclesiastical affairs in England from all the MS. chronicles which came in his way. These collections are now in the Bodleian Library. And in vol. xxviii. there are many extracts, extending from p. 166 to p. 190, from our Spelman MS. James's extracts were all made with the controversial view of exhibiting the abuses which prevailed before the Reformation, and to many of his quotations he appends marginal notes to point his moral. It is worth while to quote these.

Chap.		
5.	Of the descent of K. Edgar.	*Note.* "Clerus sibi erigit in Reges spurios potius quam legitimos hæredes."
10.	Of the accession of K. Edmund.	"Clerus proditorie substituit illegitimos hæredes in regnum."
32.	Of the gift of drinking cups by the Lady Ethelgiva.	"Monachorum bibesia in memorias benefactorum."

Chap.		
46.	Of a law-suit about land at Slepe.	*Note.* "Monachi quo jure, quaque injuria, terras sibi corradunt."
54.	Of the gifts of the Lady Alfwara.	"Monachi expilant undique."
55.	Of the gift by Goda the priest of his church of Holywell.	"Presbyter habet patronatum ecclesiæ suæ."[1]
58.	On Oswald's approval of the site as secure from hostile attacks.	"Monachi ad tutamen in uliginosis locis collocati."
75.	Of Ætheric's bargain with a drunken Dane.	"Malæ artes quibus monachi prædia sibi compararunt."
103.	Of Abbot Alfwin's obtaining disputed lands by large payments to the King and Queen.	"Monachi ad se prædia rapiunt quo jure, quaque injuria."
219.	Of the King's grant of the hundred of Hurstingstone.	"Abbates omnem sæcularem authoritatem ad se contrahunt."
243.	Of a grant by Abbot Reginald on the condition that the grantee hold the abbey harmless against all claims on the part of the Crown.	"Monachi large conducunt defensores erga Regem."

For some of the later deeds in the last part I have had the advantage, by the great courtesy of Edward Fellowes, Esq., the present owner of Ramsey Abbey, of collating the originals, which are still preserved in that gentleman's charter-room.[2] To these my attention was

[1] James is certainly right in regarding this instance of a parish priest possessing the patronage of his own church as note-worthy. The case occurs in the tenth century. The conclusion would seem to be that Goda built and endowed the church himself.

[2] Not only parchment deeds but all the surviving remains of the abbey-buildings are now well cared for. The half-ruined ivy-clad noble gateway still gives admittance to the old abbatial demesne; the modern mansion preserves in its basement many an arched roof and doorway; and the monumental figure of the founder Ailwin occupies a conspicuous and honourable place in the corridor.

first called by meeting with the following interesting passage in vol. cxliii. of Thomas Hearne's MS. diary, in the Bodleian Library, at pp. 146–8, under date of 15 Dec. 1734 :—

" On Thursday, Nov. 28 last, Mr. John Jones, Curat " of Abbat's Ripton, attended Dr. Knight to Ramsey, to " see what remains there were of the old writings and " records formerly belonging to the abbey there. Upon " their admission into the room where they are kept " (an upper garret), they were both unexpectedly sur- " prized at so great a sight as there was of them, " far exceeding anything they imagined before their " entrance. There may be, speaking within compass, " as much as will fill a moderate cart, tho' not a cart- " load. They consist mostly of grants and donations " made to the abbey (most or all upon parchment) with " several rent-rolls, some few terriers, &c., but a great " many (to Mr. Jones at least) not very legible, others " gnawed in great measure by rats and mice, which " formerly haunted the place, tho' they are now pretty " well secured. Most of the grants have large seals appen- " dant to them, and pretty entire and legible, others broke " and shatter'd. They lie all confused, and it would, in " the opinion of Dr. Knight and Mr. Jones, take up, at " least, a month's time to view and inspect every one of " them distinctly, tho' they imagine, after all, that there " will not be a great deal very usefull to be picked out of " them. Nor is the perusal of any one of them to be had " out of the manor-house, where they are kept, without " the special leave (if that is at all to be had) of the Gent. " that owns the estate and them.[1] 'Twas his steward, " or bayliff, who lives in the house, that favoured them

[1] The owner in 1734 was one Smith, who had been man-servant to a daughter of Colonel Silas Titus, (who had bought the estate from the Cromwell family), and to whom she had bequeathed it in 1732. Smith sold it in 1736 or 7 to Mr. Coulson Fellowes, great-grandfather of the present possessor.

" with the sight of them. Dr. Knight talks of going " thither again, in the spring and warmer days of the " year, in order to view the things more distinctly, and " to see if there is anything that can be of service to " Mr. Fr. Peck of Leicestershire who wrote to him about " them, Mr. Peck having, it seems, a design of publish- " ing the *Monasticon* with additions and corrections, " &c. He also intends to publish (in his *Desiderata* " *Curiosa*) those memorials of the life of Mr. N. Ferrar, " which Mr. Jones formerly mentioned to me, and com- " municated an extract out of. Mr. Jones hath them " now (so he writes in his letter of November 30 last) " by him, from the owner, to convey to him, Dr. Knight " having acquainted him with the purport of them."[1]

Upon inquiry as to the present state of these records, I was most kindly invited to visit the abbey, and personally examine such as fell within the period of the Chronicle. Before my visit I had received through the courtesy of the Rev. W. M. Noble, B.A., curate of the parish, collations of seven charters, which are noted in the printed text.[2] My visit was paid after nearly the whole text of the chronicle was printed off, and I then found seven more originals, of two of which (Nos. 394, 395) the collation is given in the text, and of the others the readings are given in a table subjoined to this preface, together with some additions to those formerly supplied, which my personal examination enabled me to

[1] Mr. Jones is mentioned amongst those to whom thanks for help are given in the preface to the second vol. (published in 1735) of the *Desiderata Curiosa*; and at the end of that vol. a fourth vol. of the *Monasticon* is announced as being nearly ready for the press. Samuel Knight, D.D., archd. of Berks and prebendary of Ely, who was the author of the *Life of Colet*, died 9 Dec. 1746.

[2] Of these charters, as well as of various others, mention is made in a small history of " Ramsey Abbey, " its rise and fall," by Rev. John Wise, M.A., the vicar of Ramsey, and by Mr. Noble (published in 1881), in which much use is made of the remaining records, and for knowledge of which I am indebted to Mr. Fellowes.

make. These fourteen charters range in date from a charter of Henry I. about 1112, to one of Henry II., between 1155–62.[1] The mere statement of this is of itself enough to show how rich the charter-chests at Ramsey are. And it may well be possible that a thorough search among the boxes of abbey-accounts of cellarers and bailiffs, rent-rolls, court-rolls, and the

---

[1] There are three charters of Rich. I.; one (releasing the abbey from all tolls) dated at Westm. 6 Oct., probably in his first year, as he was at Westminster then on that day; another dated at Tours ("Turron.") on 24 June, *an.* 1 (1190); and a third dated at Andely ("Rupem Andel.") 13 Nov. *an.* 10 (1198). The first and third have fragments of black and red seals respectively. Of the grant by King Stephen of the manor of Ripton, mentioned in archbp. Theobald's charter at p. 307, a copy by John Guillim, the herald, is contained in a volume of his heraldic collections in the Bodleian Library, Rawlinson MS. B., cii. f. 98. Guillim does not note where the original was preserved. His copy runs as follows:—"S., Rex Angliæ, "archiepiscopis, episcopis, abbati- "bus, comitibus, justiciariis, bar- "onibus, vice-comitibus, ministris, "et omnibus fidelibus suis Francis "et Anglis totius Angliæ, salutem. "Sciatis me dedisse et concessisse "in perpetuam eleemosinam Deo "et ecclesiæ sancti Benedicti de "Rameseia et monachis ibidem "Deo servientibus, pro anima "Regis Henrici, et pro salute mea "et uxoris meæ et infantum meo- "rum, et pro incolumitate totius "regni mei, manerium meum do- "minicum de Rippetona, cum om- "nibus suis pertinentiis. Quare "volo et firmiter præcipio quod "bene et in pace et quiete et "libere et honorifice teneant, in "bosco et in plano, [in] pratis et "pascuis, in via et semitis, infra "burgum et extra, in aquis et "stagnis, et in omnibus locis et "rebus omnibus, cum soco (*sic*) et "saca, et toll.' et levis [levandis?], "et infangenetheof, et cum omni- "bus libertatibus et quietanciis et "consuetudinibus cum quibus illud "manerium melius tenui dum in "manu mea esset. Testibus, M. "Regina, et R[ogero] Sarum epi- "scopo, et A[lexandro] episcopo "Linc., et R[oberto] episcopo "Exon., et H. episcopo Ely[en]." The H. in this last name must be a mistake for N. For Hervey, bishop of Ely died in 1131, and was succeeded in 1133 by Nigel; Roger, bishop of Salisbury, died Dec. 4, 1139; and Robert Chichester was appointed bishop of Exeter in April 1138; the date, therefore, of the grant must be 1138–9, and consequently 1139 is probably also the date of archbishop Theobald's confirmation in our text. An *inspeximus* of Edgar's foundation charter, by Hen. IV., V., or VI., is copied by Sir Rich St. George, Norroy, without any attestations or date to show to what reign it belongs, in Bodl. MS. Rawlinson B. ciii. f. 113 b.

like, might bring to light a few more deeds falling within the compass of this volume; although some years ago the collection was examined and to a considerable extent sorted by Mr. Harrod, a well-known antiquary of Norfolk.

In following the Exchequer MS. for the text of the first three parts of the chronicle, all variations in readings which are there found are noted, including evident mistakes and mis-spellings, but mistakes found in B. have not been noticed, except that sometimes peculiarities in spelling have been pointed out, in order to show more particularly the agreement between that MS. and the text printed by Mabillon. But in part iv., for which B. is the authority, all variations in that MS. are noted, and the spelling of proper names follows the various inconsistent forms which are in some instances met with.

II. There has not been hitherto any complete edition of the text of this Chronicle. The first three parts, extending from p. 7 to p. 180 of the present volume, were printed by Thomas Gale at pp. 385–462 of the first volume of his valuable collection of "Historiæ Brit., "Saxon., Anglo-Danicæ, Scriptores XV." fol. Oxon, 1691. He derived his text from the Exchequer MS., but, singularly enough, omitted the preface. The fourth part he says was "multum mihi quæsita et multum desiderata." He knew from Spelman's use of it in his Glossary that it was in existence, but could not trace the "codicem fugitivum." There are many misprints and misreadings in his edition, some of which seriously affect the sense.[1]

---

[1] The following are the most noticeable:—

p. 23, end of chap. x., "volens" for "nolens"; whereby Oswald is represented as willingly spreading his own reputation for sanctity.

p. 86, "Divino timore" for "nimio timore".

Chapters viii.–lxii., from p. 21 to p. 107, have also been printed by Mabillon, as containing a life of St. Oswald, at pp. 735–760 of "Acta Sanctorum ord. S. "Benedicti; sæc. V.," fol. Par. 1685. He describes his text as being taken "e MS. Chronico Ramesiensi, a "confratribus nostris Anglicanis Patribus Benedictinis "nobis communicato." Very probably the copy was made from Augustine Baker's transcript, for the peculiar readings generally agree with those found in MS. B. which Baker copied, and this may be taken as the rule where no divergence is specified in the notes in this volume. The varieties (of which most are found between pp. 91–107) can generally be accounted for as misreadings of the MS. or conjectural emendations; and there is only one which appears to be a positively distinct reading from another source. It occurs at p. 94, where for "utile videtur" Mabillon reads "condecens est." His forms for the spelling of English proper names have not been noticed, because he has frequently dealt with those names in the ordinary foreign way of disregarding our insular ideas of orthography, and has transliterated them out of their familiar shapes.

In the 29th report of the Deputy Keeper of the Records printed in 1868, English abstracts may be found (at pp. 18, 19, 27–8, 37–8, and 44–5) of the charters of Edgar, Edw. Conf., Will. I., and Will. II.

III. The writer of the Chronicle has throughout preserved his anonymity, as one who wrote for the honour and welfare of the house to which he belonged, not for his own praise, nor even to preserve his own memory in the place which he loved. But, apart from the actual

---

p. 91, "assensu semel" for "accessu senilis".

p. 92, "Haud ergo" for "Hanc ergo".

p. 114, "sanctum Ivonem" for "faustum omen".

p. 155, "potu" for "pastu".

p. 176, "Ramesiam" for "Romam."

story of the original foundation of the abbey, and the life of St. Oswald as connected therewith, the book is, after all, little more than in its earlier part an abstract, and in its later a register, of grants and legal documents. Nor does it really profess to be more; its own title is but this, "Liber benefactorum ecclesiæ Ramesiensis." The motive and occasion for the work were furnished by the wasting and pillage which had in the robber-days of Stephen afflicted Ramsey alike with the whole country. For when these days were past it was a natural thought to gather (as the Preface says) into one volume all that tradition could tell of the early history and all that could be collected of the ancient records, and so to secure the charters and grants which had then so narrowly escaped destruction from future loss by any like calamity. It was probably about the middle of the reign of Henry II. that the compilation was made; the latest event noticed is the death of the second Geoffrey Mandeville, earl of Essex, which occurred in 1167, and we may therefore safely place the date of our Chronicle about 1170. That its commencement was not until some time after the death of abbot Walter in 1160 is shown by the application to him in the Preface of the words "piæ recordationis." It therefore stands amongst the earliest of monastic histories. Ely, Durham, Rochester, and Glastonbury are the chief (if not the only) houses that had found an earlier "vates sacer" on any full scale, although by the end of that century or the beginning of the next the historiographer was found in every monastic "scriptorium," and his work necessarily found its place in some measure in every chartulary and leiger-book. The authorities on which our writer bases his early narrative are described as threefold. Firstly, as he tells us, there are documents of extreme antiquity preserved in the abbey-archives, which contained grants of lands by Saxon kings to various persons, and by others to the abbey (pp. 4, 13, 49, 199, &c.); secondly, for the suc-

cession of the Saxon kings there is reference to national chronicles (p. 13)[1]; and, thirdly, we are told that the oral traditions of the old fathers of the house supplied what was lacking in written records (pp. 4, 9, 157).

The first of these sources, the charters, speak for themselves; but it is much to be deplored that the compiler thought it needful, with much difficulty and painful labour as he tells us (which might well have been spared), to translate all the Saxon originals which were then extant "ex Anglica barbarie" (pp. 65, 176), and was not satisfied merely to prefix in Latin his own description of contents in those "annotations of rubrics" of which he specially makes mention. Many of the Saxon charters had, however, he says, already perished through age or been lost through carelessness; but the grants which they conveyed were to be found specified and confirmed in the general confirmation charter of king Edgar. The writer's mention of seals ("the inverse "representations of figures") as the invention of later times, that needed additional securities against the growing craft of days growing in evil, is curious; and he twice notices the fact that it is on charters of Edward the Confessor that the impression of the royal image first appears.[2]

---

[1] At p. 157 there is also a reference to "chronica," but it is only to their silence as to the cause of bishop Ælfward's leprosy.

[2] There are several instances of repetitions of charters, which appear to show carelessness or forgetfulness on the part of the compiler. At p. 229 Hen. I. confirms a grant by Gilbert FitzGuy, and at p. 279 confirms the same grant as a quit-claim; in the latter document the place-name *Eston* is corrected to *Stowe*. At p. 271 two transcripts of one charter follow each other continuously; the second copy, however, giving a much longer list of witnesses. The grant of a fair at St. Ives by Hen. I. is given at p. 221, and, again, professedly as an abstract ("breve"), at p. 265; but here the witnesses' names only in part coincide. A grant by Helewis de Bolebech is repeated without variation at pp. 317, 320. That transcribers were not scrupulous as to verbal and nominal accuracy is shown from the collations of those originals which are preserved at Ramsey. The charter of Hen. II. or

The chronicles which formed the second source of information appear simply to have supplied names and facts, not any actual part of the narrative. Bede is once referred to for the history of St. Felix; and it may have been from William of Malmesbury that the two lines from a poem on K. Æthelstan are derived, which are quoted at p. 14; a poem which, as Malmesbury (who cites it more largely) tells us, was written in the king's praise while he was yet living.[1] The "fastorum series" which supplied the descent of the Saxon kings may designate the Anglo-Saxon Chronicle, which had found copyists and continuators near at hand at Peterborough. The life of St. Oswald is so largely made up of reported conversations and speeches, that its sources can hardly be looked for except in tradition, and in the writer's own sense of the fitness of things. The life written by an anonymous contemporary, who was also a monk of Ramsey, which is preserved in Cotton MS., Nero, E. 1, and which recounts the history of the foundation of the abbey, and the co-operation therein of earl Ailwin and the archbishop, if it were used at all by our writer can only have been used as suggesting matter for amplification.[2]

Richard I. at p. 299 must be either a forgery or a specially careless transcript, most probably the latter. For the one witness, Richard of Poictiers, died while bishop of Winchester, before the accession of Rich. I.

[1] I do not myself see on what grounds Sir T. Duffus Hardy based his remark that, in the general history, many of Malmesbury's "expressions are adopted." *Cat. of Materials*, &c., I., ii., 633. But as that distinguished scholar, to whose labours historical students are so greatly indebted, and to whose memory I venture to offer my humble tribute, was himself an editor of Malmesbury, it may well be that he had noted peculiarities of expression which others not familiar with that historian might overlook.

[2] This life has been printed by Rev. J. Raine, pp. 399–475, vol. i. of his *Historians of the Church of York and its Archbishops*, published in the Rolls series, 1879. Its writer was at Ramsey at the time of Oswald's last visit and of the founder's death. The form which he gives of the archbishop's parting blessing runs thus: "Consociet "Dominus pariter nos in Paradiso." (*cf.* p. 101 *infrà*). In the first conversation with Ailwin respecting

Mr. T. Arnold has remarked in his preface to the *Historia Anglorum* of Henry of Huntingdon (1879, p. lvii) that "a connection may be traced between "Huntingdon's chronicle and that of Ramsey," *e.g.* in "the use of the remarkable phrase 'caede despecta'[1] "in the narratives when describing the battle of Assing-"don, and in their agreement respecting the banquet "at York after the battle of Stanford-bridge; but to "decide positively which writer borrowed from the "other would require a closer examination of the *Hist. "Rames.* than I have been able to give it." Nearly contemporary as the two writers were, there can be no doubt that the archdeacon was the earlier, and that from him were derived the few passages in which the two texts resemble each other. The story of Geoffrey de Mandeville's outrages, which forms the curiously unconnected supplement to the Chronicle, is a story written by one who lived in the generation succeeding, and who had his information from those who were eye-witnesses and sufferers. And one of the eye-witnesses of the miracle of distillation of blood from the abbey-walls (which he says was "omnibus intueri volentibus visu et tactu manifestum,") was Henry of Huntingdon. For the archdeacon tells us that he himself saw the blood

---

the proposed foundation, Oswald is represented as at first offering to *buy* the site, in order to carry out his own pre-conceived plan. This conversation is reported very briefly; and Ailwin's dying exhortations are much shorter and simpler than in our text. But the actual death-scene itself is the same in this narrative with that in Goscelin's Life of Ivo and with that in our text, and may be accepted therefore as historical; the singing of Psalms, the threefold repetition of the last words "Omnis spiritus laudet Do-"minum," and then the signing with the cross with the right hand and the closing of the eyelids with the left. The derivation of the name *Ramsey* is given as from *ramus* and *insula* = the woody island.

[1] Other words, the frequent use of which is a feature in our Chronicle, are *dispendium, arrideo, funicularis, irriguus, votivus;* and *copia, copia Regis,* in the sense of "audience." The construction of sentences is sometimes very awkward; one special instance is afforded in the last sentence on p. 115.

issuing from the walls (book viii., § 22).[1] Was it an exudation from some iron-stone, which may then for the first time have attracted notice?[2]

IV. In proceeding to mention some of the more noticeable points in the chronicle, I must at once put aside the task of weaving a connected summary of the whole history from the "*telæ*" of our narrator, as being alike beyond the scope and the limits of this preface. And I must also leave to others to point out the genealogical illustrations which the charters furnish for many of the earliest Norman settlers and their immediate descendants. But I have endeavoured to make the index of names as useful for this purpose as possible.

The first chapter of the history graphically describes the characteristics of the site of the abbey, set in the midst of the watery fen, accessible only on one side by an artificial causeway, and surrounded by ash and alder woods; but exhibiting, at the time when that chapter was written, in the reclaimed arable land, rich in autumn with golden harvests, and in the green pasture meadows, bright in summer with many a wild-flower, the result of two centuries' patient labour and skill on the part of the monastic settlers. Of the great size of the ash-trees, then for the most part cut down, we are told that the roof of the church, composed of beams which they

---

[1] It is mentioned also by William of Newbury, book I. chap. 11.

[2] Mandeville's ill-doings and ill end are thus noted by Langtoft:—

"The abbay of Rameseie bi nyght
"he robbed it,
"The tresore bare aweie with
"hand thei myght on hit.
"Abbote and prioar and monke
"thei did out chace,
"Of holy kirke a toure to theft
"thei mad it place.

* * *

"Geffrey of Maundevile to fell
"wrouh he wouh,
"The develle gald him his while,
"with an arowe on him slouh.
"The gode bisshop of Chestre
"cursed this ilk Geffray,
"His lif out of this estre in
"cursyng went away."
(vol. i., p. 123).

afforded, gave ample proof.[1] And from hence, too, with a happy mixture of tongues, the derivation of the name of Ramsey as being *ramorum insula* seems to have vied in popularity with the conjecture which, from the name, first imagined a story of a precedent ram, caught there among the branches by its horns, and then from the postulated ram worked back to the name.[2]

But no sooner was this woody islet in the fens inhabited than it drew at once light and learning from the great Benedictine abbey of Fleury on the Loire, and became known abroad, and celebrated in verse, as one of the English schools. For thither, to Fleury, turned bishop Oswald (who had himself, as well as the first prior, Germanus, been a monk there but some ten or twelve years before) for aid in the development of Ailwin's foundation, and brought over to teach the new schools at Ramsey a well-known scholar, Abbo, one steeped (as we are told) in all the lore of the seven liberal arts. And Abbo for his English scholars (amongst whom were boys from their earliest years[3]) wrote a treatise, "De Grammaticalibus"; and in a metrical prologue thus apostrophized the place, testing in his verses with many a hard word his scholars' knowledge alike of language and astronomy :—

" O Ramesiga cohors, amplis quæ claudere stagnis,
" Purior obrizo niteris esse Deo !
" Vasta palus, piscosa nimis, sua dyndima pandit,
" Ut nova sint eremi claustra reperta tibi.
" Nam quà corviferæ consurgit proditor Hydræ
" Insula silvoso gurgite pulchra nitet.
" Et quà splendentis se mergunt lora Bootis
" Pons est inde suis pervius Angligenis.

---

[1] Of this descriptive chapter there is a translation in Dugdale's *Hist. of Embanking*.

[2] Mr. Isaac Taylor tells us that the first syllable in the name comes from the Gaelic word "ruimne," a marsh (*Words and Places*, 1873, p. 237).

[3] "infra sensum et annos," p. 112.

" Quà cynosura poli fixum regit undique gyrum,
" Anguillosa palus nescit habere modum.
" Unde refert umbras vaga lux Phœbea sinistras
" Terra patet, nullo continuata vado.
" Huc me sorte dedi, ignotis ignotus alumnis,
" Quos, Benedicte pater, jure tuere paras."[1]

It was on his return to Ramsey, after a visit to Dunstan at Canterbury, that, as we are told, Abbo wrote at the request of the brethren his *Vita*, or *Passio, S. Edmundi;* that Edmund, king of the East-Angles, who had one hundred years before been martyred at no great distance, viz., at Hoxne in Suffolk, by the Danes, on his refusing to renounce Christianity.[2] To Fleury Abbo afterwards returned, and became abbot there, and died in 1004 by the blow of an assassin, being murdered by an enraged monk while engaged in the reformation of a monastery in Gascony, in some such way as abbot Æthelstan of Ramsey was murdered in the year 1043.

How speedily and with continuous increment (not altogether unearned) the abbey grew rich in lands, by the willing gifts of those who valued its work and that work's results, is the main subject which our chronicler had in his view, and most of his illustrations

---

[1] Printed, " ex MS. cod. Pelete-
" riano," in Mabillon's *Annales Ord. S. Bened.*, Par. 1707, vol. iv., p. 688. The verses are found also in the anonymous Life of Oswald, printed by Mr. Raine in vol. i. of his *Historians of York* (pp. 431–2), where the last line runs thus :—

" Quos Christus semper salvet,
" honoret, amet."

The same Life contains two curious sets of acrostic verses addressed by Abbo to archbishop Dunstan.

[2] In the preface to the Life, which is printed in Surius' *Acta Sanctorum*, Abbo says that he heard Dunstan relate, with tears in his eyes, the history of Edmund's death as he had heard it, when a young man, from the lips of a decrepit old man, who related it in a very simple way to king Æthelstan, and who said that he was attending Edmund as his armour-bearer on the very day of his martyrdom. This preface is printed also, with collations of three Bodleian MSS., in the Bishop of Chester's *Memorials of Saint Dunstan*, 1874, pp. 378-80.

of life, and manners, and political relations are only unintentionally afforded in connection therewith. But it was not left to willing charity alone to help the abbey because of the abbey's worth; he would seem to have been judged by his fellows to be the worthiest abbot who could best by astuteness and any art prove himself the cleverest man of business in adding field to field. The churlishness of the second abbot, Wulfsige, in grudging provisions for the hungry soldiers of the Alderman Brihtnoth, when they sailed by Ramsey on their way to fight in the common defence against the Danes, is condemned not so much for its own Nabalism as for its shortsightedness, in that it left room for the more politic neighbours at Ely, by a little wise present outlay, to gain large future gifts of lands which otherwise would have come to Ramsey. Bishop Ætheric readily buys Therfield from a Dane, who (not without cause) thought himself in danger of his life, as a foreigner of a conquering race, from his English neighbours and labourers,[1] and so in his panic was eager to find a purchaser for his estate, and quit the land where he was an alien, and where for his defence his house was nightly guarded; and there may be some significance in the chronicler's professed ignorance of the amount of money which purchased it (p. 142). True, that in a second and

[1] There is a curious uncertainty at p. 141, in MS. A., as to one of the words overheard in the conversation of the Dane's treacherous watchers; they say that his life ought to be freely given up "Bri-" tonibus," but there could hardly have been *Welsh* settled in Hertfordshire; and therefore the reading of other MSS., "latronibus," is no doubt the correct one. And in MS. A. itself the word "Britonibus" has been erased, and "latronibus" interlined by another hand. Gale in his text has printed *both* words, and this apparent reference to "Welsh robbers in Huntingdonshire" (*read* Hertfordshire) has consequently been noticed by Prof. Freeman in his *Norman Conquest*, ii., 429. But an incursion of Welsh into that county forms the subject of one of the miracles of St. Ive, *infra*, p. lxxii.

similar case, Ætheric is described as "prodigus vena-"lium venator"; but in a third case, we find him taking a drunken Dane strictly at his word, a word uttered as a mere jest over his cups at night, and holding him to it in spite of his protests when morning brought soberness, and so buying Ellington for fifty marks. To King Edward the Confessor abbot Alfwin gives twenty marks, and to his Queen five marks, to befriend him in a law-suit, which he saw he was likely to lose, brought by a disappointed heir; and the King and Queen take the bribes, and the case is settled according to his wish.[1]

But relics also were a source of enrichment as well as lands. Soon after the foundation Ailwin brought from his village of Wakering in Essex the bones of two young Kentish princes Æthelbert and Æthelred, grandsons of Egbald, King of Kent, who had been murdered in the year 664 at Eastry in Kent, by Thunur, a chief minister at the court of K. Egbert, who had succeeded to the throne of Kent in spite of the right of these his cousins. But the murder was revealed, and the sanctity of the princes attested, by a bright light from heaven which shone over the place where their bodies were hidden, beneath the very throne of the King; and so with honour they were carried over (as it seems) into Essex, and buried beneath the high altar at Wakering, and then three centuries later were transferred to Ramsey.[2]

---

[1] At p. 49 we find archbishop Odo accepting a gift of five hides of land as a reward for his good offices in obtainuig a marriage license from King Edred.

[2] Simeon of Durham begins his *History of the Kings* with a long account of the *Passio* of these princes, and of some miracles worked after their death. But this appears to be no part of Simeon's own work, but an addition by a Hexham writer (Sir T. D. Hardy's *Catal. of Materials*, ii., 175; Mr. Arnold's pref. to vol. ii. of *Symeonis Opera*, 1885). The connection of the Kentish princes with religious houses of the north is not explained by anything in their history. A narrative of their *Passio* by Goscelin is in the same Bodl. MS. with his life of St. Ivo.

Next, in the lifetime of the founder, a cross made from the wood of the True Cross was given by a munificent benefactor, Æthelstan Mannessone.

And the third accession of relics came but few years later. Ailwin is said to have prophesied when dying that when ten years had been completed from the day of his burial his monastery should gain a new patron never to be taken away. And so on the 24th April, 1002,[1] there was found at Slepe by a peasant, as he ploughed, a buried chest, which was revealed by visions to contain the bones of the Persian archbishop St. Ivo, who was supposed in the course of world-wide wanderings to have reached the British shores about the beginning of the seventh century. It was but a few years after this discovery, viz., in 1020, that abbot Withman (whose real name was, as it seems, Andrew, and who may possibly have gained his surname of *Whiteman* from being an unusually light-skinned and fair-haired Saxon)[2] went on his pilgrimage to Jerusalem, travelling also in other lands; and then in Greece he heard so much of the fame of the saint whose bones had found their last resting-place at Ramsey, that on his return he wrote the saint's history. And this history,

---

[1] This is the date of the year according to our text, which distinctly states, twice over, that it was "decennio completo." Florence of Worc. and Goscelin (*infra*) assign the "invention" to A.D. 1101.

[2] His name has been Græcized into the form of Leucander by Leland and others. He was, we are told, "Teutonicus natione," and, as being a German, had so much natural roughness or violence of disposition ("animi feritate") as greatly deteriorated from his merits in other respects. His harshness to the monks caused an episcopal visitation of the monastery by his diocesan Ætheric (the story of which is well told in chap. lxxvi.), and, in consequence, his own voluntary exile. But in his successor's time the bishop found cause to visit again and severely censure both abbot and monks for erring in the opposite extreme, that of laxity (p. 139). And as bishop Ætheric exercised his episcopal control in these instances, so, we are told, he preserved his diocesan rights over the places which he gave to the abbey (p. 121).

Goscelin, first a monk of St. Bertin in Artois (St. Omer's), then of Ramsey, and lastly of Canterbury abridged, and, as he says, "elegantiorem aliquanto red-"didit," at the request of his abbot and convent; and then dedicated it to the abbot, Herbert the Lotharingian, who became abbot in 1087, and bishop of Thetford in 1091; dates which thus closely determine the time at which Goscelin wrote his book. It is from this Life that we gain the full account of the translation of Ivo to Ramsey, as well as learn the meaning of the reference in our text (p. 64) to an irreverent mock which ridiculed the saint as a *cobbler*, a mock which by itself is unintelligible.

For thus the story runs. When the finder of the coffin in the fields at Slepe told of the treasure and its dream-revealed value to the steward, or bailiff, of the abbey-farm there, who was no less a person than Ædnoth, grandson of Earl Alfwold (the brother of Ailwin), and his wife Alfilda (—to secure whose admission as a monk his grandmother had given Bithorn to the abbey—), Ædnoth laughed the poor ploughman to scorn, and said, "Would you have us translate the vile ashes "of some cobbler or other, and celebrate them as holy?" On the same night the saint, who had already severely chastised the peasant, appears to Ædnoth in great wrath, and cries, "Wake up! I whom you sneered at as a "cobbler have brought you some lasting boots. Put "them on, and ride home in them, in memory of me." Thereupon he awoke, and found that such a cruel pain (rheumatic gout?) had seized him from the feet to the thighs, that he could neither stand nor walk, and so perforce, he did ride home, and told his tale at the monastery alike by physical pain and by audible voice. And everybody else, while very sorry for poor Ædnoth, thanked God with great joy. And then, on a bright and beautiful day, with a great procession, they brought the relics of Ivo, and of his two companions, which were

also found, to the abbey; there were the monks in their albs with purple stoles, with the cross carried before them, and gold-adorned Gospels, and shrines of saints, and lighted candles, and incense, with hymns and cymbals and bells, and all that devotion could devise; while the whole country-side flocked around. And then the abbot Ædnoth precented the *Te Deum;* and a white dove hovered over while the throng passed upon their way.

And for fifteen years poor bailiff Ædnoth remained a cripple; but at last, seven days before his death, the good saint appeared as a comforter, and told him that a happy death was near; and his words were verified.[1]

Up to this point, and a little farther, Goscelin's Life of Ivo is printed, "ex MS. Anglicano," in the *Acta Sanctorum* for June, vol. ii., pp. 288–92; where the narrative breaks off abruptly, the copy that was furnished to the Bollandists being imperfect. But the whole is found in a very fine Bodleian MS. (Bodl. 285), of the early part of the 13th century, which contains a valuable collection of hagiographies. Here the Life, written by two hands, extends in double columns from fol. 99 b. to fol. 111, and contains in the latter part a collection of stories of

[1] The text of our Chronicle says that (as mentioned above) this Ædnoth was, "as many conjec- "tured" (another MS. says, "as "we have learned from many") the grandson of earl Alfwold. Goscelin says that he was ennobled by having archbishop Oswald for his uncle, and the archbishop's nephew Oswald, a monk of Fleury and other French abbeys and then of Ramsey, for his cousin. It does not appear how the two statements may coincide. The last-named Oswald was one of the four bell-breaking lads, who all became distinguished, and who all by large gifts made in after life ample amends for the accidental mischief of their youth. He was a poet, writing, as Goscelin and our chronicle tell us, a certain "liber "versificus." A copy of this was given to the abbey library by Robert de Daventre (see p. 359), but it would seem from the mention of Oswald's book at p. 160 that there may have been an earlier MS., possibly the original, preserved in the abbey-archives. Leland calls Oswald a monk of *Worcester*, and he has in consequence been so styled in the index to this volume; but this appears to be a mistake.

miracles. As these all relate to the earlier period of our Chronicle, and supply interesting particulars both of places and persons, I print them as an appendix to this preface.

Fourthly, among the many gifts with which bishop Ætheric of Dorchester made amends for the bell-breaking exploit of his youth, was the acquirement of the bones of St. Felix of Burgundy, the first bishop of the East-Angles, who died in 647. Buried first at Dunwich, where his see had been fixed, he had afterwards been translated to Soham in Cambridgeshire, being carried thither, further inland, away from the continual peril on the sea-coast of the ravages of the northern vikings, by a little band of monks, who thus changed the place of their settlement. But there, nevertheless, the pirates came and wasted; and then for long years the church lay in ruins, and the relics of the saint were unhonoured, till Ætheric gained the consent of King Canute (for Soham was a royal manor) to the removal of the neglected treasure to Ramsey. And so by boat went abbot Æthelstan, with a company of brethren, across the waters of the fens, and along the Ouse, and, in spite of resistance on the part of the people of the place, dug up the bones and carried them off, singing psalms of joy. But why should Huntingdonshire rob Cambridgeshire of its saint? Ely was near at hand, and forth to the rescue sailed the monks of Ely in far larger numbers, not singing now the sweet hymns which had stayed King Canute to hearken. But just as the opposing vessels drew near each other a sudden thick marsh-fog arose, which so at once clouded the hitherto bright day that the rival parties passed each other in the dark, and the Ramsey spoilers reached their home safely.[1] But

[1] The chronicler is honestly careful to warn his readers that the testimony to this miracle depended only upon a varying tradition; it was one, however, of less unlikely occurrence than most of those to which tradition witnessed.

they were only by this their act repaying in their own coin the monks of Ely for a like robbery a few years before. As from the battle-field of Assandun in 1016 the men of Ramsey were bringing back the body of their first abbot, bishop Ædnoth, to be buried as he desired in the home of his childhood, they stopped to rest at night within the sheltering walls of Ely, and, slept soundly, and as they thought safely; but in the morning the body which they should have watched was gone, and their hospitable hosts told them frankly that they had taken it, and meant to keep it, because Ædnoth was their bishop, and they had right to him. And their soft answer, we are told, turned away wrath, but chiefly, it seems, because it came in its softness from the lips of the stronger party, whom it was useless to resist.[1]

Lastly, when in 1044 bishop Ælfward of London, stricken with leprosy, and refused entrance into his own abbey of Evesham, comes to Ramsey to die in the place where he had been shorn a monk, he brings with him many a precious gift of ecclesiastical vestment and ornament, but, best of all, the jaw-bone of St. Egwin of Worcester (which Egwin's own foundation of Evesham thus lost), and the cowl which covered the head of St. Ælphege of Canterbury when cloven thirty-two years before by the Danish battle-axe, and which still bore the stains of the martyr's blood.

Often as the eastern counties had been ravaged by the Danes, the monarchs of Danish race nevertheless

---

[1] This story is shortly told also by the Ely chronicler, but he adds the interesting particular that the secret removal of the martyr's body while resting in the abbey was effected through its guardians being made drunk by the "holy man" Ælfgar, bishop of Elmham, who had retired from his see to Ely, *Liber Eliensis*, lib. ii., cap. 71, 1848, p. 189. Prof. Freeman has overlooked this passage when, in referring to a subsequent one in § 79, he says (*Hist. of Conq.*, i. 392), "It is "rather odd that the Ely historian "mentions neither the miracles nor "the burial of Eadnoth."

seem to have won popularity in them, or, at least, grateful records in the chronicles of the abbeys of the district by liberal dealing with the lands which they had seized. As the historian of the Norman conquest has said,[1] "Cnut's personal tastes seem to have led him "to the great religious houses of the fen country." At Ramsey he began to build a church dedicated to the Blessed Trinity, of which the crypt was remaining in the abbey burial-ground in the time of Hen. I.; and there too, with a mistaken munificence, he proposed to establish a house of nuns; an idea which, as the chronicler wisely remarks, was providentially not carried out.[2] To him the title of "rex Christianissimus" was well given (p. 125); a title given also half a century before to Edgar (p. 48), and a century later to Hen. I. (p. 318). Even Hardicanute is praised for charity towards those in need, but the praise is discreetly qualified by reference to his mother Emma as suggesting and inspiring it.

There is much of interest in the description of the building of the abbey-church, as well as in that of the rebuilding of the principal tower, which fell almost as soon as built, through over-hasty construction or faultiness in the foundation. The reredos overlaid with silver plates, and gemmed with jewels, which Ailwin gave, and the organ with its copper pipes, on which he expended the great sum of thirty pounds, afford indications of the wealth, the liberality, and the taste, which inspired the whole work. And the fall of

---

[1] Freeman, i. 437.

[2] Some form of monastic life for women did, however, exist at Ramsey in connection with the abbey; probably that of anchoresses. Edyna, the wife of Alfred le Lollere (the singer?) gave land "quando monacha apud Ramesiam "devenit" (p. 309). Or can this only mean that she was admitted to share in the prayers and masses of the abbey, as we read at p. 238 of the wife of Dreu de Hastings, who was received into "societatem "beneficii"?

the tower, if it were from the insecurity of the foundation (—as is most probable; for "scamped" masons' work does not seem to have been a fault with Saxon builders any more than with Norman, although, as the chronicler says, there may have been some "im- "providentia cæmentariorum"—), speaks of the difficulties which the marshy soil must have presented to the builders; while the fact that at once, in this earliest work, there was a crypt beneath the church, wherein was the altar of St. Gregory, tells also that the diggers digged deep, and sought at least to lay their foundations well. It was about the year 1122 that a new Norman church took the place of the Saxon one; and for the timber and stone that were needed for it the abbot had to invoke royal aid to secure him in or against litigation (pp. 225, 229). While this work was in progress we meet with a grant attested by the masons and carpenters who were engaged upon it, at the new altar of the Holy Trinity, the altar for the morning mass.[1]

A series of documents such as this volume presents necessarily affords many illustrations of legal customs. Of the earliest mode of giving seisin we have an example in the presenting on the altar four turfs with the grass growing on them (p. 75); while of the custom of either surrendering or giving seisin "per baculum," or "cum virga," we have four examples in the reign of Hen. I. (pp. 246, 248, 249, 258). In one of these instances, the chronicler notes that the staff was still preserved in his time. In one case we find the *handsel* was "cum

---

[1] A chapel of St. Peter is mentioned in the miracles of St. Ive, printed at the end of this preface; and there was also a chapel of St. Andrew. In 1382 a monk, Roger de Raundes, in the latter chapel executed a deed renouncing his place in the abbey, "volens ob "frugem melioris vitæ, ac aliis cau- "sis legitimis me ad hoc moventi- "bus, ad arctiorem religionem me "transferre." Madox's *Formulare Anglicanum*, p. 15. Other documents relating to Ramsey may be found in Madox at pp. 79, 134, 224, 343.

cultello" (p. 241). The offering was often made upon the high altar or on the altar of St. Benedict (pp. 241, 246, 254, 284); and in one case it is with an oath taken upon the Four Gospels, which were brought into the chapter-house for the purpose (p. 243). The Anglo-Saxon term "heregeat" is explained in Latin by the Norman copyist (p. 111); while "Twelfhende" and "Twihende"[1] (p. 95) are left uninterpreted, which would seem to show that at the end of the twelfth century these words had not gone altogether out of use, or, at least, of remembrance. Stipulation is made in one grant for the non-removal from the land of the straw, &c. of the crops (p. 270). Grants with reservations of life interests are not infrequent (pp. 59, 60, 83); and provision is made in one case for the due payment of a marriage portion to the daughter of a late tenant whose mother had married again (p. 236). Triple indentures are twice mentioned: Wlfgiva, wife of the Founder, executes one (p. 57), of which one part remains with the donor, another with bishop Æthelstan, and a third with the monks; and in the reign of Edw. Conf. (p. 172) the several parts of another are kept with the relics of saints in the King's chapel and by the two parties to the deed. In the disposition made by one of the first benefactors of the abbey, Æthelstan Mannessone,[2] of his estates, there is an example of the manumission of bondmen, which in its form is curiously significant; thirteen out of thirty were chosen by lot (why this was the number does not appear), and these were then set at a place where four roads met (p. 59), to choose their own path in life. In a later example (p. 174) half of the bondmen on an estate are said to

---

[1] "*Eorl and Ceorl*," MS. note by Sir F. Palgrave in his copy of Gale's text, now in my possession.

[2] Of this liberal donor there is notice of an obit, or "year's day," being held on the anniversary of his death.

have been freed, but there is no mention of any particular form followed in the manumission. In the tenth century we have for silver-weight the standard of the hustings' court of London (p. 58); in the twelfth, for corn we have the measure of Bedford (p. 246). Of great county-courts held in Norfolk there are two notable instances. The first is one held at Flitcham in the time of William Rufus, by the King's writ, of the men of three hundreds and a half, to determine a dispute about lands at Holm. The place of meeting was (to quote the description given in Blomefield's *Hist. of Norfolk*, edit. 1808, vol. viii., p. 419), "The remarkable hill, or "tumulus, ... called Flicceham Burch, ". . . about a mile above the town of Flitcham, in "the hundred of Freebridge citra Lenne, on the west "side of the way leading from that town to Sharnborne, "being a square piece of ground about an acre, ditched "about with an old large ditch, about 8 miles from "Holm, where the lands lay which were then claimed "by the abbot of Ramsey". And the other was one much larger, a gathering of the men of nine hundreds, at Outwell, in the time of Hen. I., to inquire into the right of the abbot of Ramsey to flotsam and jetsam ("wrec," "schipbriche et seupwarp") at Brancaster. Canute had given Brancaster to the abbey, with all that appertained to it, so fully that there was nothing on land or water, on marshy or plain ground, that was not included.[1] And men came to testify that twice in older days the right of the abbot to whales ("crassi pisces") driven on shore had been established before the sheriff

[1] It is curious that no charter of Canute's is given to this effect. The vill of Brancaster was originally bestowed on the abbey by the lady Wlfgiva, and the oldest express royal grant of wreckage, &c. is by Edw. Conf., whose grant is confirmed by the subsequent kings. Can the king's name be a mistake? Singularly enough there was a tenant of abbey-land at Brancaster named Canute in, apparently, the time of Will. II. (p. 236).

at Kentford, by virtue of this grant. And consequently the men of the nine hundreds now determined that abbot Reginald was entitled to a cask of wine which had come ashore as wreckage; and the abbot gave the cask, with general approval, to the priests of the country round, that they might sing masses in token that no one hereafter could raise any question as to Brancaster and its belongings.

Two charters of William Rufus deal with the military service due from the abbey; one (p. 212) quit-claims abbot Aldwin from the service of ten knights on festivals, and substitutes the obligation to furnish henceforward (as, it is said, his predecessors had done) three knights to perform service on the north of the Thames the other (*ibid.*) dispenses with the service of all the men belonging to the abbey with regard to an expedition against Scotland. Of the first of these bishop Stubbs remarks (*Const. Hist. of Engl.* 1874, i. 263) that it affords "a proof that the lands of that house had not "yet been divided into knights' fees."

By a writ of Hen. I. it is ordered that not a single house or man be allowed to be in the "isle" of Ramsey except under the abbot's authority (p. 278).

V. In the Appendix to the volume I have printed, in the first place, two lists of abbots, which bring the history of the abbey down in short abstract to 1471, with some special particulars of the lives and acts of two of them.[1]

Next, I have printed the Catalogue of the library, from the original roll, a document of the 14th century, preserved in an imperfect state among the Cottonian

[1] The mention, at p. 343, of the consecration of the church of St. Ive's in 1238 shows that the letter of directions relative to consecration sent by Grosseteste to abbot Ralph in that year, which is printed at p. 191 of his *Epistolæ* (1861), relates to that church, and not, as the editor of that volume naturally supposed, to Ramsey.

MSS; and in the Appendix to this Preface I have added a fragment of another copy of the catalogue which I discovered to exist in Lambeth library only while the Preface was at press. Tanner in his account of Gregory of Huntingdon, in his *Bibl. Brit.*, quotes a list of Gregory's gifts to the abbey library from one of Wharton's MSS. at Lambeth, and by the kind help of Mr. Kershaw (to which I am much indebted) I was enabled to find that the volume cited is now numbered 585, and that the fragment (which consists of two folio vellum leaves, written in the early part of the 14th century in double columns) is one described in Todd's printed catalogue as "Pars catalogi antiqui codicum "cujusdam ecclesiæ collegiatæ." The fragment does not supply the portion missing in the Cotton list, and is not continuous in itself, but it affords some variations and corrections; especially it shows that the unintelligible entry of "Liber Iymey" (p. 365) owes its difficulty chiefly to the partial obliteration of the initial T, and that the *Timæus* of Plato is the book which is thus disguised. The MS. is later in date than the Cotton roll, since it adds some books under several donors' names to those which are recorded in the latter.

All that gives us insight into the contents of mediæval libraries, and specially the libraries of the Benedictine monasteries which were the great storehouses of literature and learning, is of value. And although in what we now possess of this catalogue, of which we cannot tell how much may be wanting at its beginning, there is not very much to excite our curiosity, there are nevertheless some special features which well deserve notice among the more than 600 volumes[1] of which the titles are preserved. In the book entitled "Liber bene-"factorum hujus ecclesiæ" (p. 360) we may probably see the original from which the Spelman MS. of the

[1] Besides about 170 service-books.

chronicle was copied, if not that MS. itself. We find many Bibles ("Bibliotheca"), including two copies in Hebrew, as well as a Hebrew Psalter, and two in French, with part of a third. Of Hebrew books the library possessed altogether some sixteen or seventeen, chiefly by the gifts of Robert de Dodford, a monk, and Gregory of Huntingdon, prior, who both lived in the third and last quarters of the thirteenth century. The eastern counties were, we know, frequented by Jews, from the facilities of intercourse thence with other countries, and hence it was that Ramsey became enriched with books which to most libraries were unknown.[1] Of miscellaneous French books ("in Romanis") there are a treatise on diet, Donatus, and two copies of the Rule of St. Benedict. The following is a list of the English writers mentioned, in addition to some well-known scholastic and theological authors (Grosseteste, Hales, Langton, &c.), whose works were found everywhere:—

Bede, [359 ?] 360.
Croyland, Robert de, p. 365.
Fishacre, Richard, *ibid.*
Fountains, Geoffrey of, 366.
Gamlingay, Richard de, 365.
Geoffrey of Monmouth, 362.
H., the prior, 358.
Haliwell, Ralph de, 363.

---

[1] Prior Gregory is said to have bought books from the Jews of Huntingdon and Stamford at the time of the expulsion of the Jews from England; and from the books thus collected Laurence Holbeach, a monk of the abbey, is also said to have compiled a Hebrew dictionary about A.D. 1410. Leland tells us that John Young, another monk (who was afterwards master of Pembroke Hall, Cambridge, and who died in 1579), told him that he saved these books from destruction at the time of the Dissolution; while Robert Wakefield, who was made professor of Hebrew at Oxford by Hen. VIII., is said to have then "appropriated" Holbeach's dictionary. The abbey of Bury St. Edmund's also possessed some Hebrew books; one of these is now in the Bodleian library.

Haspal [*or* Aspald], Geoffrey (?), 367.
Henton, Simon de, 363.
Kent, John of, 362, 364.
Lilford, Walter de, 367.[1]
Malmesbury, William of, 361.
Merley, William de, 361. (Entered as *W. de Montibus* in the Lambeth fragment.)
Nicholas, a disciple of St. Alban, *ibid.*
Nicholas, abbot (Quappelode, of Reading ?), 360.
Oswald, 359 (see *supra*, p. xxxiii).
Warwick, Thomas de, 361.[2]
Worcester, Richard of, 364.

Most likely in the "Henricus versificator," whose "Prosæ" are mentioned at p. 365, we may recognise the historian Henry of Huntingdon; but if so, the writings included under his "proses" are probably his miscellaneous pieces apart from his History.[3] The romance of Guy of Warwick is entered at p. 365.

Latin poets are fairly represented in Virgil, Terence, Martial, Ovid, Lucan, Prudentius, &c.; but Horace was the favourite, there being three copies.

The "Liber Organicus" of brother William de Chiltham is a book of which the loss may specially be

---

[1] Prior of St. Ive's, himself a liberal donor. His obit is given in the calendar in Cotton MS. Galba E. x.: 7 Feb. "O[biit] frater Walterus de Lillef.', monachus hujus loci, et magister in theologia."

[2] The Greek grammar to which Warwick's name is attached at this place is probably not the "Græcismus" which occurs so often, and which I have, on the same page, suggested may be the book of Ebrardus Bethuniensis so titled. It would seem that elementary Greek was fairly well studied. Three Greek psalters are mentioned.

[3] The term "prosæ" can hardly be used here in the liturgical sense of "sequences." That Henry was for a long time a member of the abbey appears to be implied in the following passage in one of his "prosæ":—"Quid memorem Alwinum dominum meum, abbatem Rameseiæ, et successorem ejus Bernardum, et postea Reinaldum, virum callidum, *sed inclementem*, nunc Walterum, virum elegantem?" *Epist. de contemptu mundi*, § 17; in Mr. Arnold's edit. of the *Hist.*, 1879, p. 317.

regretted, if, as its title seems to intimate, it contained the organ accompaniment for the church-services. One other musical work, in two volumes, "Musica Naturalis," is mentioned at p. 360.

The list of books mentioned by Leland as having been seen by him in the library is as follows :—

"Epistola Roberti [Grosseteste] Lincolniensis contra "appropriationes beneficiorum.
"Dumbleton super totam philosophiam naturalem.
"[Radulphus] Armacanus de potestate spirituali.
"Wallensis de pœnitentia.
"Idem de quatuor virtutibus cardinalibus.
"Idem de cognitione veræ vitæ.
"Idem de visitatione infirmorum.
"Summa de casibus magistri Joannis de Cantia [p. 362].
"Practica Gilberti Anglici.
"Itinerarium Antonini."[1]

Collectanea, vol. iii. p. 147.

The MSS. scattered through various libraries in England, which once belonged to the abbey or to members of the foundation, would, if they could be all reckoned up, considerably add to the list printed in this volume. The following notes of a few may be of interest ;—

In the British Museum :—

Royal MS. 3 B. xi. Rich. de Sancto Victore in Psalterium. 12th cent. or early 13th. "Liber "monasterii Rameseye."

---

[1] Leland adds the epitaph which he found on Ailwin's tomb : "Hic "requiescit Ailwinus, inclyti regis "Edgari cognatus, totius Angliæ "Aldermannus, et hujus sacri cœno- "bii miraculose fundator." The "portentous title" here given of "totius Angliæ Aldermannus" is said by Freeman to be "hardly "credible," but that "it has its "parallels in the title of *Dux* "*Francorum* borne by the con- "temporary lords of Paris, and "that of *Dux Anglorum* given by "the Bayeux tapestry to Harold "when Earl of the West-Saxons." *Norman Conq.*, i. 622.

Royal MS. 5 D. x. S. August., Dionysius Areop. Seneca, &c. "Liber Simonis abbatis Rameseye."

Royal MS. 7. C. 1. De oculo morali: diæta salutis; de venenis; and 20 other tracts. 14th cent. "Liber donpni (*sic*) Willelmi de Ketirringge "monachi Rameseye."

Royal MS. 14. C. iv. Haytoni Flores Hist. Orient.; de viribus animæ; Epistt. Petri Blesensis. "Liber "monasterii de Ramsey ex procuratione domini "Jo. Wardeboys, sacræ theologiæ bachilarii."

Royal MS. 14. C. ix. Higden's Polychronicon. "Liber Jo. Wardeboys, bachilarii theologiæ et "abbatis." At f. 8 *b*. is a copy of eleven Latin verses forming the epitaph on Wardeboys' tomb; no doubt on a brass, as the lines are given which were "in armis supra," "ad os," and "ad pedes."

In the Bodleian Library there are these:—

Bodl. 833. Eufrastica Will. de Burgo. 13th cent. "Liber monasterii de Rames."

Bodl. 851. Mapes de nugis curialium; Burnelli speculum; Piers Plowman; &c. End of 14th cent. "Iste liber constat fratri Johanni de "Wellis, monacho Rameseye."[1]

---

[1] This is a very interesting MS., alike from its contents and from its owner. John de Wells, D.D., was one of the opponents of Wicliffe at Oxford; he assented to his condemnation there in 1381, and was a member of the council of London in the following year for the same object. Some arguments of his with regard to religious orders are in the *Fasciculi Zizaniorum*, edited by Dr. Shirley in 1858, pp. 239–41. His ownership of the Bodleian MS. (the contents of which show that he read the popular literature on the other side) is evidenced by a beautiful specimen of ornamental penmanship on a fly-leaf. A chained lion is represented sitting on a rock (of this the meaning is not clear), with a well into which a stream of water is flowing; on the other side there is St. Christopher with his sacred burden fording the stream; on a large tablet above the stream, in white scrolled letters, is the word "Wellis," forming with rubricated words on the scrolls the inscription given above. A fragment of the accounts of a bailiff

Tanner 110. Some English devout poems of the 15th cent. have at the end a note that "thys "booke pertenyth to dane Rolande Sentyvys, "monasteryall monke off the monastery off "Ramsay."

A printed book in the Gough collection, *Expositio hymnorum sec. usum Sarum*, printed at Paris in 1502, had for its owner a monk of Ramsey named Robert Lincoln.

In the University Library at Cambridge there is one MS., Hh. vi. 11, which contains miscellaneous tracts, and which is mentioned in the note on p. 363.[1]

---

are pasted on the cover. On a fly-leaf among many scribbled Latin couplets are the following:—

"Salve, Tyrel, salve! salveris,
"episcope calve!
"Est tua vel cujus? mea non,
"sed pauperis hujus."
"Allea, vina, venus,
"pulvis, ventus, fa-
"ba, fumus,
"Ista nocent oculis,
"sed vigilare ma-
"gis } quod Dodisthorp."

[1] The reference is there misprinted Hh. vi. 6. The volume contains an early English metrical version of the Lord's Prayer, which is printed in *Reliquiæ Antiquæ*, i. 169, and some interesting memoranda connected with Ramsey. On f. 2* b. is the following note of a scene in the barons' war:—

"Anno gratiæ m.cclx, sexto, anno "r.r.H. fil. reg. Joh. L°., tempore "Hugonis abbatis, de Sulegrave, "anno xii., indict. ix., sexto kal. "Aprilis, venit dompnus Nicholaus "de Segrave apud villam Ramesye, "scilicet feria iiij^{a}, cum cc^{tis} et "xxxvi. equis et cum totidem viris "armatis, et ibidem pernoctavit. "Et in crastino supervenit Rex "cum quingentis viris loricatis, et "prædictam villam igne, fumo et "ferro depopulaverunt, sed per "merita sanctarum reliquiarum "nullus de monachis, neque de "villa, neque de baronibus, periit, "excepto uno valetto qui fuit ex "parte baronum, qui stulte se in "marisco demersit; nec aliquis "prædictorum captus, exceptis uno "milite et uno clerico, qui fuerunt "capti et ducti apud Cantebrig., et "postea deliberati." On f. 1 b.; on Christmas Day, 1276, "intravi-"mus primo in novum refectorium, "quod fuit in constructione per x. "annos et amplius." The price paid by abbot W. de Gomcestre for the manors of Barnwell, &c. in that year, is said to have been the great sum of 2,500 marks (see pp. 344, 348). In 1277 archbishop Rob. "Chul-"uardby" held a visitation of the abbey (f. 70), and in 1280 archbp. Peckham enjoined the observance of the statutes of the General Chapter of the order (f. 1* b).

A MS. of lives of abbots, saints, &c., formerly "de "studio domini abbatis," is now among the MSS. in the possession of the Marquis of Bute.

In the muniment room at Ramsey there appears to be only one small fragment from the old library. It consists of two vellum leaves of a French poem, treating of matters of natural philosophy, its contents being a chapter on the "ciel cristalin," and on the empyreal heaven above. Can it be a remnant of the book entitled on p. 356, "De cœlo et mundo"?

The third division of the appendix contains a continuation of the history of the abbey, from 1285 to 1332, in two series of abbots' letters, from two fragmentary copy-books, the one in the Bodleian (Ashmole, 1524), and the other in the British Museum (Cotton, Vesp. A. xviii.). Both MSS. are very carelessly and badly written, and are in many places difficult to be read. In the case of the letters of abbot Sawtry, no regard has been paid by the transcriber to date or connection, and the letters are consequently in his MS. a mere confused jumble. It has been endeavoured to bring them here into chronological order, but it was not until they were in print that that order could be entirely discovered; and it will be found that several therefore are still misplaced.

Such letter-books of monastic houses have rarely been preserved, and they are valuable for their illustrations alike of monastic life and of the general history of the nation. In abbot Sawtry's letters we find that the monks of Faversham were dispersed among other houses in 1275 on account of the poverty of their own abbey;[1] we have a copy of the royal notification of

[1] Fifteen years before, in Aug. 1260, a monk had been sent even from St. Swithin's at Winchester to Ramsey, by Hen. III., for a like reason; Prynne's *Records*, ii. 975. And in 1302 there is another importation from Kent (p. 376).

Queen Eleanor's death in 1290; frequent letters from Edw. I. and Queen Margaret about provision to be made by the abbey for members of their household, with reiterated remonstrances from the unwilling monks;[1] the monks, probably about 1298, refuse to be bound "pro liberatione dom. J. de Sancto Johanne";[2] in 1301 the abbot is complimented by being invited to be godfather to a coming royal infant (Edmund of Woodstock); archbishop Winchelsey borrows the abbot's horse, but does not like it: the abbot endeavours to mediate on behalf of his brother abbot of Bardney, who is in trouble with his diocesan;[3] there are disputes with Ely and Derham and St. Edmund's Bury, and troubles about payment of taxes.[4] A pestilence at Croyland, unnoticed apparently in any history of the abbey, had carried off thirteen monks in fifteen days, and the brethren at Ramsey are besought to lift up their voice in prayer for the remnant that are left. Within the abbey itself there

---

[1] Another example of similar imposition by the same King is found in Cotton MS. Vesp. A. xviii. f. 135 b. A corrody was granted to Reginald, the King's janitor, in June 1306. In 1332 the abbey gained exemption from one of these royal corrodies by a long and costly suit at law (p. 352).

[2] The "liberatio" would seem to mean most probably security for the ransom of Sir John de St. John, and not equipment or maintenance. He was seneschal of Gascony, and was taken prisoner there by the French in 1297 (Chron. Walt. de Hemingburgh, 1849, vol. ii., p. 76). He was afterwards commander of the English army in Scotland, and died at Lochmaben in 1302 (*Chronicles of Edw. I. & II.*, 1882, vol. i., p. 128). The marginal date, therefore, at p. 388, of "1303" ought probably to be altered to 1297 or 1298.

[3] Rob. de Wayneflete, abbot of Bardney, was in this year, 1303, deposed by the bishop of Lincoln, but was restored by the court of Canterbury. But in 1307 he was again deposed, having nearly ruined the abbey by waste, diminished the divine services, &c.; however, ten years afterwards, being old and decrepit, liberal provision was made for him by the succeeding bishop.

[4] The case of the money levied ostensibly by the Pope for the Holy Land, but taken by the King for his war in Spain, which is the matter to which the almost unintelligible letter of the abbot of Westminster, at p. 400, relates, belongs to the year 1290. See Walsingham's *Gesta abbatum S. Albani*, edited by Mr. Riley, 1867, ii. 29.

was trouble; abbot Sawtry was extravagant, as one was tempted to be who entertained kings and queens and great lords, and he so burdened the house with his debts that the monks at last, in order we may suppose to stop him by the fear of exposing himself and the whole abbey to public reproach and shame, have recourse to the strange threat of ceasing to sing the divine service unless he secures them against their being involved in his liabilities. And he quiets them by assigning over the whole profits of two of his manors until his debts are paid, and makes provision for a better commemoration of himself after his death than otherwise might have been anticipated.

From abbot Eye's letters we find that he had built himself a lodging at Oxford, adjoining the Benedictine monastery, which involved some dispute about boundaries. The account given of him at pp. 349–53 informs us that he was accused to the King by the towns-people of Ramsey (with whom there was a dispute about the market and some rights of common) in 1326 as being a partizan of Hugh Despenser; but eight years afterwards he celebrates mass and preaches before the King, by command, at Rockingham. During the great dearth (which commenced in 1314, after great floods, and lasted till 1318), the price of corn at Ramsey in 1317 was 24*s.* per quarter; three years before it was 7*s.* per quarter at Oxford, and in 1324 it was 6*s.* 8*d.*[1] But in 1318, immediately on the cessation of the dearth through an abundant harvest, the fall in price was far greater; wheat fell from 40*d.* the bushel (=26*s.* 8*d.* per quarter) to 6*d.*[2]

VII. With regard to the later history of the abbey it may be of interest to notice briefly some of the registers and records which are to be found in various collections.

---

[1] Lloyd's *Prices of Corn in Oxford*, 1830, p. 15.

[2] *Chronicles of Edw. I. & II.*, ed. by bp. Stubbs, 1883, vol. ii. p. 238.

Cotton MS. Galba E. x., a volume in which various York and other registers are collected together, contains many interesting documents respecting Ramsey. A calendar, itself written in the 13th century, has the following notes, made by various hands at various times:—

7 Feb. O[biit] frater Walt. de Lillef. (See p. xliii. *supra*).

28 Feb. O[biit] frater J. Burwell.

20 Apr. O[bitus] Johannis Beke, senioris, anno Domini M.CCCC.XXIII.

22 Sept. Dedicatio ecclesiæ Ramesiæ.

12 Oct. Obitus Thomæ Botyrwyk, abbatis de Ramesia, anno Domini M.CCCC.XIX., et anno suo XXIIII°.

25 Oct. Frater Johannes Tychemersche abbas electus fuit anno 1419.

Obiit dominus R. Bernel, episcopus Bat. et cancellarius Angliæ.

12 Nov. Stallacio domini Johannis abbatis, litera dominicalis A., anno 1419.

There are many accounts of rents and expenses (some of which are printed in the *Monasticon*) and sales of farm produce, which afford various particulars as to prices (for corn, wool, lard, honey, butter, cheese, beans, &c.; lambs, 1*d.* each; hens, six a penny; eggs, 2*s.* per thousand); the orders regulating the food and clothing of the monks and their servants; a catalogue of tenants with their holdings, *temp.* Hen. II. and John; &c.[1] The rents assigned for the "camera" of the abbot in the time of Robert II. (*i.e.*, Rob. of Reading, who died in 1207) are said to amount to the enormous sum of 413*l.*, "absque feria sancti Yvonis et absque auxiliis." In the account of abbot Walter and his sufferings given in our Chronicle there is bitter and evidently personal reference to charges made against him in some written

[1] The Saxon names of the tenants form an interesting list.

record (which is styled a "lying page"), by a monk, of alienations and waste of abbey property. And here in this Cotton MS. we seem to have the very particulars to which our writer refers; for at ff. 16b., 17b., there is a minute record of abbot Walter's ill-doing, as follows:—

"Hæc sunt quæ Walterus abbas dedit de abbatia contra "voluntatem conventus." To his sister's son Ralph one virgate at Therefeld, and "ad Bradenach duo nemora extirpavit, "de quorum uno fecit idem Radulphus XXIIII. acras, de altero "XVI.; et fecit eum francum de terra patris sui quæ fuerat ad "furcam et flagellum, ut redderet inde per annum quatuor "solidos pro virgata præfata et duobus nemoribus cum terra "patris sui."

Gifts of land to Matthew, and William son of Sterling. "Ceteri homines de eadem villa habent de dominio plus-"quam ducentas acras quæ fuerunt in dominio quando Wal-"terus abbas recepit abbatiam."

Gifts to three other nephews, Michael, Geoffrey, and Richer, and to his cousins Ralph and Hugh. "Ad Hoctone Rogero "hostiario unam hidam quæ fuit Humfridi, hæredibus re-"clamantibus et *flagellatis*" (!)

This list of alienations of land occupies three columns and a half. Then follows (f. 17 b);—

"Hæc sunt ornamenta quæ dedit W. contra voluntatem "conventus. Septem casulas aur[ifrisio?] defor̄. Quatuor-"decim cappas aurif[r]isio bene paratas. Tres albas aurum "(*sic*) inferius paratas, et octo albas aurif[r]isio inter scapulas "paratas, et novem inter scapulas pallio paratas. XVI. amit-"[tas] auro venuste paratas. XL. amitt[as] cum pallio paratas, "et duas stolas cum manipulis ornatissime auro cuptas (*sic*) "et quinque inferiores auro paratas. Tria cingula ornatis-"sime auro cum baltheis quatuor. Novem calices argenti "intus et exterius deauratos, et duas ampullas argenti deau-"ratas, et unum pallium de altari auro paratum, et tria "pallia ad altare et de serico. Unum Textum[1] cum auro et "lapidibus, et duo cum auro et argento. Unam Majestatem[2] "cum auro et gemmis. Unam imaginem sancti Benedicti "cum auro et gemmis. Imaginem sancti Johannis Evange-"listæ cum auro et gemmis. Imaginem sancti Yvonis cum

---

[1] The book of the Gospels.

[2] Most probably a crucifix. The word is also used to signify a figure of God the Father in glory.

" auro et argento. VII. filacteria[1] magna et ponderosa de " auro et argento. III. feretra cum auro et argento. Unam " turriculam magni ponderis, et unum parvum feretrum cum " argento. II. cruces de argento. II. turribula argentea de- " aurata, unum de quinque marcis et aliud de viginti solidis. " Unam naviculam argenteam, et iii. cortinas et IIII. sorria " de urso [. . . . .]. Unam imaginem sanctæ Mariæ de " auro et argento, de opere Radulphi sacristæ. Unam ampul- " lam argenti, et unam patenam, et unam ciffam, et duos " bacinos de XL. solidis, et unum turribulum de V. marcis. " De feretro sancti Yvonis. Ymaginem sancti Salvatoris, " 'Super aspidem et basilliscum ambulabis,' magnam et " ponderosam V. marcarum. Ymaginem sanctæ Mariæ, V. " marcarum. Ymagines sancti Johannis Evangelistæ, Mat- " thæi, Marci, Lucæ, et XII. apostolorum, omnes argenteas. " Unum feretrum quod ponderavit XII. marcas argenti, unum " calicem qui ponderavit III. marcas, et unam justam ad mo- " dum galli, quam dedit Sibilla mater comitissæ Gloecest.,[2] " quæ ponderavit VII. marcas, et II. altaria argentea, et unum " baculum argenti. De missali altaris rasit omnes literas " aureas."

Walter's successor appears to have been in some measure as ready to part with the abbey property for his own profit and that of his relations, and as violent in his dealings, as Walter himself, for the record of alienation (a plain-spoken record not often met with in monastic registers) proceeds thus :—

"*Ista sunt de tempore Willelmi abbatis.*

" In Riptona regis dedit idem abbas Ricardo nepoti suo, " filio seneschalli, terram Durandi, quam Durandus idem, simul " cum cartis quas habebat ex donatione Henrici regis senio- " ris de præfata terra, dedit ecclesiæ sancti Benedicti Rame- " seiæ cum corpore suo in perpetuum. Apud Bramchestre " vendidit Herberto præposito unam virgatam terræ, expulsis " duobus filiis cujusdam hominis defuncti quibus hæreditas " pertinuit, pro XL. marcis. Idem monachis de Saltreia con- " cessit facere fossam unam in marisco de dominico ecclesiæ,

[1] Reliquaries.

[2] *Qu.*, Isabel de Clare, daughter of Rich. Strongbow, and wife of Will. Marshal, earl of Pembroke, whose daughter Isabel was wife of Gilbert de Clare, earl of Gloucester?

" videlicet de abbatia Saltreiæ usque ad Wittlesmare. Apud " Crancfeld dedit seneschallo fratri suo unam caru[c]atam " terræ quæ fuit cujusdam militis, quem fecit opprimere vio- " lenter et injuste. Apud Therefeld maritavit neptam suam " Radulpho militi, ratam habens et faciens donationem terra- " rum de dominio quam fecerit Walterus abbas patri prædicti " Radulphi de Therefeld. Item ad villam de Walton quam " debuit in jus ecclesiæ antiquum, defuncto milite qui eam " injuste tenuerat, revocare, fecit fratrem suum prædicti militis " conjugem simul accipere cum villa."

The rents were, in many instances, paid in kind, the vills supplying fortnightly the corn, barley, and malt, required for the bread and beer. Three quarters of corn were assigned weekly for the monks' bread, each quarter making five "treias Ramesiæ," and each "treia" being valued at 12*d.*; and 500 of the villagers' loaves were allowed weekly for the servants, at half a mark per thousand. For the beer, twelve "mittæ" of barley and six "mittæ" of malt, each "mitta" containing one "treia" and one "ringa";[1] the malt being valued at 12*d.* the "mitta," and the barley at 8*d.*

Cotton MS. Otho B. xiv. contains exemplifications of the charters of Edgar and Edw. Conf.[2] And Vesp. E. II.

---

[1] The measure called a "trey" or "treia" does not appear to be noticed in printed glossaries. The "ringa" is said by Rogers (*Hist. of Agric.* I., 168) to be a Huntingdonshire measure equal to half a quarter; if so, the "mitta" cannot have been equal to ten bushels as supposed by Kelham in his *Gloss.*, but nearer six.

[2] In Otho D. viii., one of the half-burned MSS., which has been rendered partially legible, and which contains various interesting historical fragments, there occurs at f. 256 b. the following curious account of a visit paid by King Henry III. to the abbey. The King had been visiting churches in London in disguise as a stranger, and had enriched them with gifts of whatever necessaries were wanting:—"Rameseyam vero " secundo suo divertens adventu, " cum coram majori altari orandi " gratia quasi noctis crepusculo cor- " pus Dominicum pixide cupreo vi- " deret reconditum, monachis qui- " busdam sibi astantibus in hæc " verba prorupit: 'Cum præsens " 'monasterium excellenter ab an- " 'tiquo dotatum sit, cur corpus " 'Dominicum omnibus fidelibus " 'adorandum tam vili metallo re- " 'conditis?' Cujus præs . . . " cum quidam sibi astantium mona- " chorum [sa]cristiæ paupertatem " plenius allega[ret], 'Non patie- " 'tur,' inquid, majestas . . .

contains a transcript made by Robert Dodford (one of the Hebraists of the abbey, and a donor to the library) of the chartulary as existing in his time.

Harl. 445 (formerly among Peter Le Neve's MSS.) has a register of the fines ("gersumæ") paid by tenants from 21 Rich. II. to 35 Hen. VI.

Among the Phillipps MSS. at Cheltenham (No. 3,971) is a register, of the early part of the fourteenth century, consisting of 127 leaves in folio, but ending imperfectly, which was formerly in Craven Ord's possession, and was bought by Sir Thomas Phillipps in 1829. It contains copies of papal bulls and royal charters, with inquisitions, pleas at law, &c. chiefly in the time of Edw. I., but reaching from the end of Henry III. to the ninth year of Edw. II. A writ of 26th May, 18 Edw. I., ordering the production in the Exchequer of all the royal charters from 18 Hen. III. which were alleged to contain grants of fines and amerciaments, &c., for the purpose of proving whether such grants were really contained therein, is described in the table of contents as "Breve *pessimum* de ostensione cartarum sub foris-"factura."

At Stow-Bardolph Hall, in Norfolk, is a register,[1] which contains court-rolls, writs, and other documents, extending apparently from the time of Edw. II. to 1495,

"regia tantum monasterium in "adorando Dominico corpore tantæ "vilitati de cætero subjacere.' Jus-"sit itaque prædictus Rex xiiii. "marcas de thesauro suo in cras-"tino conventui sine dilatione per-"solvi, præcipiens cuppam unam "fieri, licet non tantæ majestati ". . . honori Dei quovis ordine "condignam, argenteam videlicet "sed deauratam, in pondus præ-"dicti metalli ad minus equa lance "ponderantem fieri, quam pro-"posuit idem Rex Rameseyensi al-"tari in propria persona processu "temporis optulisse; quod quidem "vas, sculptura magistrali aurifra-"brice (*sic*) decoratum, Dominici "corporis et sanguinis recondi-"tionem plenius cernitur hactenus "deservire." On the next page is an account of the King's going to Worcester cathedral to see the body of his father, King John, where a monk "capud defuncti quodam "vestis operti genere quod vulgo "*coyfe* dicitur apponit."

[1] *See* 3rd Rep. Hist. MSS. Comm., p. 251.

but bound up in great confusion. At ff. 97b–8 is a list of abbots, with dates, from Ædnoth to John Stowe, 1436, continued to John Wardeboys the second. Occasional notes are added. Of Stowe it is said, "Resigna-" vit (ut supponitur) anno viij. Ed. iiij." On f. 74 are the petition for leave to elect and the *congè d'elire*, on the death of abbot Tychemersshe, who died 14 Aug. 1464, which are dated respectively 15 and 18 Aug.; and the King's assent to the election of John Croyland, B.D., which is dated at Woodstock, 28 Aug. A note about some lands at Waletone at f. 68, in the time of Hen. VI., is subscribed, "Sic continetur in quadam " cedula inventa in camera fratris Johannis Lavenham " post obitum suum."

In Hearne's Appendix to Thomas Sprott's *Chronica*, 1719, at pp. 169–220, he prints fragments from a register, containing notes of boundaries, of churches belonging to the abbey, pleas at law, &c. He describes them as being taken from "a strange old defaced MS. in the " hands of Mr. John Murray." There is no mention of such a MS. in Murray's sale-catalogue, which was printed in 1749 as the "Catalogue of an entire library " of curious and uncommon books . . . . . belonging " to a gentleman lately deceas'd, to be sold by auction " May 8, at the Rose tavern, Temple Bar, by Charles " Corbett." It is likely that Murray gave the MS. (as he gave many others) to Hearne, but it has not been met with among such of the antiquary's collections as are among the Rawlinson MSS. in the Bodleian Library.

To the Principal and Fellows of Jesus College, Oxford, I render my thanks for the use which they freely gave

gave me of Aug. Baker's MS. To the Rev. Edward Everard Blencowe, Vicar of Stow-Bardolph, I am greatly indebted for the kindness with which he, as honorary custodian of the muniments at Stow-Bardolph Hall, enabled me, while enjoying his hospitality, to examine the register there preserved; and to Rev. John E. A. Fenwick for facilities in consulting the MSS. at Thirlestane House, Cheltenham. To Dr. E. Maunde Thompson my thanks are due for kind replies to queries concerning the Cotton MS. of the catalogue of the abbey library; and to R. Sims, Esq., for help in transcription.

Ducklington Rectory,
Oxfordshire,
March, 1886.

APPENDIX TO PREFACE.

APPENDIX I.

ADDITIONAL COLLATIONS of ORIGINAL CHARTERS preserved at RAMSEY. [Pref. p. xviii.]

Chap.	*MS. B.*	*Original.*
215, p. 223.	de Eli.	de Heli.
	Tancharville.	Tancherwille.
	Glouecestre.	Gloucestria.
	Big[od].	Bigot.
	Abelun.	Albene.
	Note 2, for "perfect" read "nearly perfect."	
216, p. 224.	cum soca.	et soca.
	schiris	sciris.
	dele brackets at the word "desuper."	
	Abeni le Bretoun.	Aubeni le Bretun.
	Tancherville.	Tancerville.
219, p. 226.	hundredum de Hyrstingestan.	hundretum de Herstingestane.
		The name *Ramesia* is written in full.
337, p. 286.	abbas.	abas.
	archidiacono.	dech.
	Oxenford.	Oxenefot.
356, p. 293.	abbathiam.	abbatiam.
	Errata:	
	protegas, *read* protegatis.	
	Daufront, *read* Danfront.	
362, p. 297.	Ramesia.	Ramesi.
	Duns[taple].	Dunestapl'.
371, p. 301.		No variation.

Chap.	*MS. B.*	*Original.*
381, p. 307.	Theodbaldus.	Tedbaldus.
	Ramesia.	Ramiseia (numbered "xv.").
394, p. 315.	This was at first imperfectly collated. On personal examination I found that the passage "reddet annuatim——libere revertetur" runs thus, with strange difference, in the original: "eam in omnibus tam versus archiepi- "scopum quam versus episcopum et archidia- "conum adquietabit, reddendo memorato "elemosinario Ram. ad duos terminos pen- "sionem annuam XL. solidorum, medietatem "scilicet ad festum S. Michaelis et medieta- "tem ad Pascha."	
404, p. 322.	Hunted[une]schire.	Huntedonescire.
	Ramesia.	Rameseia.
	Waltone.	Waltona.
	Bolebech.	Bolebec.
	soca.	socha.
	infangenetheof.	infangenethef.
	Thoma.	Toma.
	Leicestriæ.	Legrecestriæ.

APPENDIX II.

Goscelini Miracula S. Ivonis.

[Bodl. MS. 285, ff. 102–111.]

[Pref. p. xxxiii.]

A woman cured of leprosy, and a boy.

Mulier leprosa, ulcerosa, prurulenta, et velut ericius spinosis punctionibus hispida, post sanctorum orbe pererrato quæsita patrocinia, ad salutiferum sancti Yvonis monumentum venit; unda divinitus exundante se perluit, atque, instantia evangelicæ mulieris quam fide sua salvam factam Salvator comprobavit, non multo post lepram deposuit, cutem et carnem mundam induit, et cum integra salute recedens, omnibus Dei magnalia in sancto suo promulgavit.

Fama tantæ novitatis Huntedunensem provinciam et frequentes populos attraxit, quod de sancti mausoleo lucida unda non solum emergeret, verum etiam ægrotos lavacro vel potu sanaret. Quis inde vel sanus vel languidus non gaudebat plenum vasculum tam salubris liquoris domum referre, languidus pro sanitate, sanus pro benedictione? Leprosus quoque puer, fide illius dicentis, "Domine, si vis potes me "mundare," huc accedens ipsa aqua se abluit, non tantum septies ut Naaman sub Helyseo sed, si modo oporteat, plusquam septuagies septies; perseveravit ut perseverantia vinceret, secundum illud indefessi luctatoris, "Non dimittam te, "nisi benedixeris mihi," et, "Oculi nostri semper ad Do- "minum Deum nostrum, donec misereatur nostri." "Quis "unquam speravit in Domino et confusus est?" Quis perseveravit illi pulsans, et non admissus est? Incumbentem itaque divinæ medicinæ salus refovit divina; adolescentia quæ deformitate inhorruerat ulcerosa, sancti Yvonis gratia restituitur, sanitate plena, vigore et pulchritudine florida.

The church at St. Ive's consecrated by bishop Siward.

Invitante abbate Ednotho beato Yvoni sociisque suis memoratam ecclesiam dedicavit celeberrime antistes Siwardus, vir qui cum fratre Wlfredo Ramesensis cœnobii per alta pericula maris et nationum gentilium Christi miles comprobatus fuerat. Qui pariter multis persecutionibus et opprobriis invicti, gentem petitam lucrati sunt salvatori, et tandem, gladiatore

A blind man healed.

deficiente, in Angliam reversi sunt. Hic coram multitudine populi ad dedicationem confluentis, oculos sibi cæcus instantius abluit de divino rivulo sancti Yvonis, velut evangelicus cæcus de Syloe natatoriis; nec diu morata, tenebrosis orbibus dies illuxit, noctem repulit, cælum et mundum purgatis visibus reddidit, populum admirantem in laudes Christi accendit, pater Ednothus hymnum "Te Deum laudamus" cum suis personuit. His almifluis tripudiis intererat cum cœtu nobilium inclita matrona Ethelfledis, orationibus, jejuniis, aliisque pietatis actibus venerabilis, quæ etiam cœnobium Enolvesbiriæ honorifice condidit, et magnifice ditavit. His quoque quæ sibi memorabilis heros, egregius elemosinator et devotus Dei cultor, Ethelricus prætenderat addidit.

Ethelfleda, the foundress of the monastery of St. Neot's, present at the consecration.

A blind woman healed.

Alio quoque tempore mulier ab aquilonari parte, diu cæca, deducta ad hunc locum sancti Yvonis requietionis antiquæ, ad fontem suæ aquæ, ad stillicidium suæ misericordiæ, frequenti oculorum ablutione et perseveranti fide meruit lumen recipere, reductaque est propriis visibus quæ alienis advenerat manibus.

A third case of blindness cured.

Tertius item cæcus noscitur et prædicatur apud eundem luciferum Sanctæ Trinitatis respectu illuminatus.

Abbot Ædnoth cured of the gout,

Ipse quoque reverentissimus abbas Ednothus sancti virtutes quas in aliis vidit in seipso expertus sensit. Venit ad prædium memoratæ inventionis; ibi arctissima podagra constringitur, tota nocte insomni dolore cruciatur, ut quem medicum imploret doceatur. Respirans ergo fiducia beati patris Yvonis, oratorio quod ipsi construxerat invehitur ministrorum brachiis, et cum oratione ac fide lavit ægrum pedem ex ipsa salutifera unda, sicque post tristem noctem reluxit ei cum plena sospitate dies lætissima.

and of catarrh.

Item alio tempore invitatum ad regem Etheldredum, gutta pessima totum invadit, omnibusque artubus dominata ipsum pæne eloquium abstulit, quum, ecce! memor inventarum cum sancto Yvone fibularum, quas apud se servabat, intinxit in aquam quam ipse benedixerat. Qua perfusis scapulis, stimulator et inquietator dolor fugit, et æger requievit, somnoque refectus incolumis surrexit, lætusque Dominum in sancto suo benedixit.

Cure of a monk at Peterborough named Odo.

In celeberrimo præterea cœnobio quod fausto nomine Burcg nominatur, secundum hæc præconia, "Gloriosa dicta sunt de te "civitas Dei," et "Civitas supra montem posita," et "Mag-

" nus Dominus in civitate Dei nostri, in monte sancto ejus," non in monte terrena mole et congerie prominenti, sed in illo qui in montibus sanctis obtinet principatum; cui dixit Mons montium, "Tu es Petrus, et super hanc petram ædificabo " ecclesiam meam." Hoc quippe monasterium, ut prosequamur memoratu dignum, ab exordio Anglicæ Christianitatis a clarissimo abbate Saxulfo favore regio fundatum, et a rege Wlfero aliisque successoribus præcellentissime ditatum, Romanis quoque et regalibus privilegiis nobilitatum, beatissimus Wintoniæ præsul Ethelwoldus miseratus, diverso bellorum turbine distractum, studuit quantum potuit in antiquum reformare statum, quæque suis diebus nequivit bonis successoribus supplenda votis benedictionis dereliquit. Habuitque hæc concio rectores et propagatores, ut decebat, industrios, qualis erat Adulfus proficiens in Eboracensem archipræsulem, et Kenelmus, flos litteralis disciplinæ, torrens eloquentiæ, rethor Anglorum, decus et norma rerum divinarum et sæcularium, procedens in Wentanum pontificatum. Successit pari sagacitate abbas Elfsinus, sub quo magnus totius congregationis affectus et dolor, frater dictus Odo, sacerdos officio, sedulus obsequio, ad mortem languebat punctionis morbo. Lugubris erat mortis expectatio, funesta pium contubernium operuerat caligo, fit pro languido trepida omnium deprecatio; cum, ecce! occurrit memoriæ per aquam beati Yvonis frequentata salvatio. Continuo transnavigatur illo, duodecim miliariorum Anglicorum interstitio. Dant Ramesenses fratres compatientia precum subsidia, dant petitæ aquæ beneficia, quam sancti membra sacraverant lota. Reversus bajulus medelæ, invenit ægrotum jam extensum terræ, ultimo anhelitu in exitum agonizantem, contubernalem turbam flebilibus cum precibus circumstantem. Extemplo vero rapiunt, et præ mortuis ejus labiis instillant sanctum liquorem; et, Domino sanctos suos glorificante,[1] subito quasi reviviscente spiritu oculos aperuit, receptoque vitæ sensu ab humo se levari expetiit, atque clamavit, "Ubi, quæso, est episcopus qui astitit?" Cunctis negantibus, "Ego vero," ait, "vidi hic modo virum episcopa- " liter infulatum qui me tetigit, et in latus aliud reclinavit, " ventremque et ilia medica pertrectans manu concussit, et " ecce! me dolor lethifer reliquit." His auditis, omnium corda a tristi desperatione simul resuscitata, magna exultatione, in sancto Yvone Domini glorificabant magnalia. Tum æger sentiens in se vim supernæ medelæ, vasculum vitalis gustus rapit, et astringit osculis et utrisque manibus, ac, velut

Abbot Aldulf, archbishop of York. Praise of abbot Kenelm [or Kenulf], bishop of Winchester.

[1] "Dominum——glorificantem," MS.

ipsam vitam a fuga comprehenderit, totis detinet nisibus, atque pro nectare ebibit omni sitiente avidius. Et quid multa? Salute ingressa, paucis diebus redintegratur salus pristina. Benedictus Deus per omnia!

A pin extracted from the throat of Godric's daughter, which she had swallowed in some bread.

Verum his subnectuntur quæ forte majora videantur. Vir in hac vicinia locuples et fidelis, Godricus vocabulo, quum affines et amicos sollenni ascivisset convivio, quum parietes pictis aulæis candescerent, tecta et pavimenta frondibus virerent, fulcra tapetis, mensæ epulis, et plena domus discumbentium purpureis vel aureis cultibus exultaret, filia ipsius, puella innupta, ubi inter epulantes buccellam panis ore eliquefacta deglutire parat, velut piscis hamo capta est. Acus enim tetro casu de ancillula sinu illapsa, involuta atque incocta erat pani confecto, quæ gutturi inhæsit virgineo, ut nihil dæmonicis insidiis intemptatum abit, nihil tutabile est quod Dominus non custodierit. Erat acerba et miserabilis lucta, quum nec evomere nec introrsus trahere impingentem aculeum valeret. Fugit genarum rosa, candida exsanguis pallor occupat ora, hebetata acie moribunda fatiscunt lumina. Vitæ aditum obsedit mucro inextricabilis, mors stabat in januis. Tolluntur anxii gemitus et languida suspiria, altosque clamores alta extorquet angustia. Pater lamentabilis huc se prorupit, mater, miseram se clamitans quæ in hunc diem servata sit, accurrit. Aufertur mensa tunc exosa, convivia vertuntur in lamenta, obmutuit cithara, et omnis musica in luctum conversa. Intentio epularum recumbit in exitium. Pater duplici confunditur mœstitia, et pro carissimæ natæ interniciosa pœna et pro invitatorum amicorum offensa lætitia. Genitrix dulcem sobolem ulnis amplecti, acclinare pectori, ora et guttura manu materna permulcere, atque contribulata trepidam consolari velle. At virgo, interno vexata stimulo, ut funus componitur lectulo, jam illi formidatur quod Christianorum est egressuræ animæ discussio. O nihil fragilius humana fortitudine, nihil extinguibilius homine! Res tam minima quam magna incussit vitæ discrimina! Sic sciniphes et culices domuerunt Pharaonicam Ægyptum, et idem Christiano sæculo subverterunt infinitos currus et equites regis Persarum. Sed quid multa querela remoramur tua, sancte patrone, suffragia? Inter hæc itaque pericula rememorante quodam de unda sancti Yvonis medentissima, transmisso volucri equite, affertur in celerrime sacrata potiuncula. O Dominum virtutum, Cui nihil est irremediabile, Qui ducit ad inferos et reducit, ac dolorem lucrum gaudii facit! Repente ubi virgo divinum liquorem hausit, ferrum liquefactum est, et eradicatum de imo gutture ascen-

dit, quod illa ore receptum sanguinolentum expuit. Quum vero quasi a mortuis resuscitatam vidissent, tanta flevere exultatione quanta prius luxerant mæstitudine, omnesque Dominum in sancto suo collaudabant digna admiratione. Nec multo post convivio redditur sanissima, facie rosea, et majori fœnore cunctis redit suspensa lætitia. Quo jubilo tunc poterant exclamare, "O sancte Yvo, summe Dei sacricola, quis tua "digne efferet præconia, qui ferrum contra undam deorsum "trahentem et propellentem emergere ac liquescere fecisti?" Benedicat Dominum gloriæ gloria tua in sæcula!

The writer himself cured of gout in hands and feet, and of bad toothache.

De se nihilominus exponit hujus textus præcentor gravissima se contortum et podogra et chiragra ad hujus clementissimi patris confugisse præsidia, vovisse salutis gratia terdenas missas totidemque psalteria, sicque, solutis morbi compedibus et manicis, successisse gaudia sospitatis. Postea quoque spiculato dentium tormento confixum, fatetur insomni nocte anxia suspiria eructuasse, psalmidicas preces, quiete offensa et pœna rebellante, ægre ruminasse, donec ad signum nocturnalium laudum sancto remediatori Yvoni se ingesserit, factaque ibi oratione, ex aqua sancti, lotis artubus, sanctificata tertio sibi os et dentes intinxerit, jamque inter chorizantes socios intentæ fidei dolor cesserit, moxque, sospitate exultans, sancti virtutem prædicaverit.

Wlvard, a monk of Ramsey, cured of erysipelas.

Quidam ex fratribus Ramesiensis cœnobii quod beatus Yvo corporali præsentia signorum attestatione collustrat, Wluardus nomine, subita oculorum atque faciei virulenta inflatione visum pœnitus amiserat. Qui quum humano non posset illuminari collirio, divino se devote commisit medicamento. Rogavit namque ex prædicti patroni mausolei lavacro oculos sibi atque faciem tumescentem aspergi. Quo quum aspergeretur, omnis mox lividi vultus inflatio, venenosi sanie fluenti ex oculis decurrente, detumuit, lumenque cum prioris formæ decore recipere meruit.

Patrick, a monk of Coventry, cured of fractured shoulder-bones.

Quidam Coventrevensis cœnobii monachus, Patricius nomine, iter agens, dum equum cui insidebat juvenili levitate huc illucque discurrendo agitaret, repente cum eodem ita corruit ut confractis humeris quasi exanimis jaceret. Itaque ad proximum vicum deportatus, quum diu exensis et sine voce decubuisset, tandem, recepto spiritu, recordans signorum quæ per beatum divinitus Yvonem gesta pridem audierat, quibus valebat verbis ex sepulchri ejus lavacro afferri, corpusque suum collisum perfundi, rogavit. Quod quum factum fuisset, ita

statim convaluit ac si nihil læsionis in corpore habuisset, atque e vestigio Ramesiam, sanatori suo gratias acturus, proficiscitur. Quod et singulis annis anniversaria sanationis suæ die facere consuevit.

Some countrymen at Slepe see, while at their cups at night, a bright light over the tomb of St. Ive, which disappears when they approach.

Revelationum quoque et visionum aliqua subjunguntur. Quodam vespere Slepenses aliique contigui ruricolæ quum cœnam et pocula in noctem jocundius producunt, subito clarissimum jubar rutilo cœlo accipiunt; egressique ad tantum prodigium, conspicantur fulgidas aureæ lucis columnas a tumulo beati Yvonis sociorumque ejus æthera penetrantes, et rerum confinia late irradiantes. Unde clara acie fides nostra animadvertat sanctorum pietas loca suæ requietionis quanto Dei nutu respiciat, quanta gratia cineribus resurrecturis in gloria cœlum faveat. Dum ergo inhiant adhuc superno lumini, quidam præsumptiori temeritate ad ipsum locum lucis concurrunt, sed eis supervenientibus tanquam lux tenebris disparuit. Sic nec Herodes videre meruit signa Domini, quæ magis mirari voluit quam venerari.

St. Ive appears to a countryman at Bluntisham, and tells him he had been buried about 500 years.

Plurimis etiam ipse benignus pater se revelavit. Unde quidam rusticus de Bluntesham abbati Ednotho hoc retulit, quod sibi sæpe apparere et videri dignatus sit, et quod pridem, assueta gratia visus, hæc sibi dixerit, "Ego sum Yvo "episcopus. Jam evoluti sunt circiter quingenti anni ex quo "in loco Slepensis monumenti requievi." His ergo auditis, fratres curiosi, revolutis chronicis, inveniunt annum quingentesimum octogesimum fuisse Dominicæ Incarnationis quo tempore cælicus flos Gregorius papa floruit, qui Augustinum, matutinum sidus Anglorum, sedentibus in tenebris direxit. Unde circa hæc tempora beatus Yvo migrasse ad Dominum censetur, quem licet, ut plerosque sanctos, tamdiu celaverit longanimis Dominus, tandem majori gloria declaravit, de cœlo potius quam ex hominibus.

A monk of Ramsey, named Oswy, is reproved by St. Ive in a vision, seen in St. Peter's chapel, for negligence

Unus quoque fratrum in Ramesi, vocabulo Oswius,[1] quum infirmitatis corporeæ occasione torpesceret a salute animæ, tali admonitum se referebat visione. "In apostolico," inquit, "superni janitoris oratorio, juxta ipsum ostium quo transitur "in chorum, vidi præfulgidum hierarcham, agnoscibiliter "Yvonem, sublimi solio principaliter præcellentem. Vestigiis "ejus bini hinc inde assidebant tanquam discipuli, et h ful-

[1] Apparently altered by another hand to "Oswinus."

" gore conspicui; ad horum quoque pedes frequentes et hono- in omitting
" rabiles viri, qui præsidenti patri fixis obtutibus erant in- duly to re-
" tenti. More adeo sinodali videbantur gradata sedilia, suis peat the Psalms.
" ordinibus et subselliis distincta. Quumque non auderem nec
" valerem in ipsum primatem respicere præ tanto splendore,
" ille hærentem blanda compellat allocutione. 'Quare,' inquit,
" 'frater mi, tempus acceptabile et diem salutis tam segni
" 'inertia deperdis?' His auditis, quasi judiciali sententia
" addictus contremui, ac diversis cogitationibus angebar animi,
" quid facerem, an me subducerem, an interventu assidentium
" veniam flagitarem. Terrebat et luminis majestate, et digna
" inter dignos propriæ indignitatis redargutione. Et quamvis
" sermones ejus super oleum essent molliti, jacula tamen
" erant reatus mei. Tum ille prosequutus, 'Scisne,' ait, 'quo
" 'primum vel secundum *fiat fiat* terminetur?' Profitente me
" hujus distinctionis esse sciolum, 'Quomodo,' ait, 'ita te
" 'subjecisti socordiæ, ut non vel uno die ad primum *fiat*, et
" 'secundo ad aliud, et inde ulterius pervenias, quatinus per
" 'totidem dies quot sunt hujusmodi terminationes psalterium
" 'compleas? Nam ego dum adhuc mole premerer corpo-
" 'rali, non cessi humanæ imbecillitati quin omni die totum
" 'psalterium persolverem in holocaustum Domini.' Hæc
" visa et audita trepido cordi meo altius incussa, altum som-
" num mihi rupere, quæ fideles fratres gratantissime percipi-
" entes a me, tanti patris benevolentiam et vigilantiam circa
" suorum salutem magnopere glorificavere." Hic autem ad comprobationem hujus visionis et intelligentiam tanti doctoris convenit animadverti, quod quidam testantur psalterium apud Hebræos in quinque distinctiones dividi, et singulas in psalmis ubi nos canimus *fiat fiat* finiri, ultimam tantum in *Omnis spiritus laudet Dominum* concludi; hoc est, primam in quadragesimum, secundam in septuagesimum primum, tertiam in octogesimum octavum,[1] quartam in centesimum quintum, quintam in centesimum quinquagesimum, id est, ultimum psalmum.

Quidam de proximo vico curvus et distortus erat ut quad- A cripple
rupes cuobus scabellulis prænitendo incederet. Hic quum in who went
loco inventionis beati exorasset Yvonis, erigitur, sanatur, ac on all-fours
bipes efficitur. Cui fratres ibidem in obsequio sancti comma- cured.
nentes multis postea diebus stipem cotidianam præbuerunt. Et quia fratrum mentionem feci, operæ pretium reor ad

[1] Altered from "nonum."

exemplum aliis quoddam pietatis opus quod sæpefatus patronus ergo quendam ipsorum gessit explicare.

An indevout monk, who omitted bowing to the shrine of St. Ive, is flogged by order of the saint in a vision.

Idem autem frater quum monachorum Ramesiensium cœtui sociasset, in exordio conversionis suæ circa sui salutem desidia torpens, beato Yvoni honorem et reverentiam quam deberet vel deceret exhibere neglexit. Sæpius enim ante sanctum corpus ejus transiens, nec geniculari nec etiam vel leviter conquiniscere curabat. Quadam igitur nocte vidit per somnium beatum Yvonem in oratorio quasi in sublimi solio præsidentem, sacerdotali amictu decentissime redimitum, duosque præclaros viros hinc et inde sibi assidentes. Cui coram astanti, et defixis in terram obtutibus, præ nimio timore eos aspicere non præsumenti, sanctus Yvo dixit, "Cur, frater, torpenti inertia "animæ tuæ salutem negligis? Quare et mihi debitam reve- "rentiam minime impendis?" Et ostendens ei locellum requietionis suæ, adjecit dicens, "Quemnam ibi requiescere "putas? Numquid quamlibet personam vilissimam? Quare "torva cervice coram me transiens non saltem respicere dig- "naris? An ignoras te meis suffragiis indigere? Cur ergo "me despectui habes?" Et tremens ac stupens respondit, "Miserere mei, domine mi carissime, miserere! Amodo enim "et tui sanctissimam reverentiam et meæ salutis curam omni "studio me habiturum promitto." Cui sanctus, "Bene," inquit, "facies. Verum ut commissa corrigantur, et corrigenda "denuo non committantur, flagellorum correctionem nunc "habes sustinere." Et præcepit alteri sibi assidenti eum exuere, et virga percutere. Quumque ter percussisset eum, alius intercessit dicens, "Sufficit jam; parcatur ei." Et parcens ei beatus Yvo sobrie et juste et pie deinceps vivere, et in sui obsequio sicut promiserat devotum existere, commonuit. Qui statim evigilans, ita se verberatum doluit, atque virgæ plagas in dorso suo palpans sensit, ac si visibiliter virgis corporalibus cæsus fuisset. Quod quum fratribus retulisset, abjecta segnitie, et propriæ salutis curiosiores et Deo sanctoque Yvoni devotiores efficiuntur. Sicque fit ut quum unus corripitur multi emendentur.

Cure of a deaf and dumb boy, who came from Norway with the same monk.

Idem frater quendam apud se puerum ex multo tempore surdum habebat, quem oppido diligebat. Ipsum namque de patria sua, scilicet Norwegia, secum adduxerat, sibique in filium adoptaverat. Cujus infortunio non minus quam si ipse hoc pateretur condolens, pro auditu ipsius beati Yvonis aures jugi supplicatione pulsare non desiit. Quadam igitur die inter languentes in atrio monasterii procumbentes, sanctique Yvonis

opem præstolantes, subito et idem puer in terram cecidit. Et quum aliquamdiu quasi soporatus jacuisset, atque sanies ex auribus defluxisset, recepto auditu sospes surrexit.

Frequency of appearances of St. Ive.

Inenarrabile est quotiens et quibus vel viris vel feminis sese gloriosus pater Yvo claris visionibus ostenderit, quam rutila facie, quam perspicaci oculorum fulmine, illuxerit, ut pro sui affectione inopes alere postulaverit, quam salubriter abstinentiis, psalmodiis, precibus, invigilare docuerit; unde apparet dum in corpore deguit, quam pius in cæteros, quam districtus in se, extiterit semper.

Said to have appeared and to have spoken in the form of a dove.

Nonnulli etiam affirmant, quod ipse, consors cœlestium, visus sit et locutus in columbæ specie. Neque hoc de tanta sancti puritate videre debet incredibile, in quo requievit gratia descendentis super Christum columbæ, quum et plerumque sanctorum animæ visæ legantur in columbæ specie egredi de corpore.

A young Venetian patrician, who had murdered his sister, is loosed from the iron chains in which he had been bound, while the Magnificat was being sung on St. Maur's day [Jan. 15].

Tot visionum archana exteriora attestantur miracula. Adolescens de Venetia, consularis dignitatis ex patre et matre, ac cognatione illustrissima, diabolico instinctu sororem gravidam cum fœtu peremit. O immanem parentum dolorem! Non poterant filiam ulcisci in filium, et pro oculo extincto eruere relictum, ac pro uno lumine dispendium subire duorum. Alligat episcopus reum ferreis nexibus; a scapulis ad renes ferro constringitur; venter et brachia ferro accinguntur; et ita, traditus Satanæ in interitum carnis ac salutem spiritus, per æstus et frigora, in labore et ærumna mundi pervagatur climata. Post longa exilia, post multimoda discrimina, post innumera sanctorum perlustrata habitacula, tandem transnavigavit in Britanniam ad Anglicorum sanctorum suffragia. Apud Sanctum Dionisium Parisius unum quidem vinculum decidit, cætera beati Yvonis absolutioni retenta sunt. Hic demum ad sancti patris Benedicti veniens cœnobium, usque ad mortis elanguit periculum, sancto medico, ut credimus, id agente quatinus per infirmitatis fornacem mundaretur a crimine, sicque corporali donaretur sospitate et absolutione. Sic Dominus paralytico castigato prius peccata dimisit, et mox sanato, "Tolle grabatum tuum et ambula," dixit. In sollennitate ergo sancti Mauri, qui est forma et imago beati patris Benedicti, vespere, quum alternantibus hymnum sanctæ Dei Genitricis hic versus, "Et misericordia ejus a progenie in "progenies" concineretur, orans vinculatus ad tumbam sancti Yvonis repente invisibili virtute corripitur, totus a terra levatur, terraque citius deponitur. Rumpuntur ferrea ligamina,

non quo clavis erant nodata, sed quo habebantur solidiora. Vincula ipsa, longius excussa, vix inveniebantur. Laus Domino, in canticis et tintinnabulis, cunctisque luminaribus accensis, alte resonat in voce exultationis! Miraculum dedicatur beato Yvoni rectissime, sancto Benedicto cum omnibus sanctis ei favente. Adolescens itaque libertate et sanitate exultans integra, qua submissione se sancto liberatori suo devoverit, quas gratias abbati et fratribus refuderit, maxime quod ægrotantem tanta benignitate refoverint, quam lætus, abbate eum dignis cultibus donante, repatriaverit, non hic sermo evolvere sufficit.

Three brothers, who had murdered their father in Saxony, and a fourth criminal, are released from their chains, two at Ely and two at Ramsey.

Tres item ex eodem patre et matre germani Saxones, dæmonicis incitamentis contra se ipsos intestina arma ferentes, patrem intercurrentem, patrem pacis sequestrum, horrendum dictu, interemerunt. Inde ventres et brachia ferro astricti post multos æstus et hiemes multosque terrarum ambitus in Angliam sunt appulsi. Quartus etiam reus, ex eadem regione, et diris nexibus his conjunctus erat et peregrinatione. Ex his ergo prior et junior fratrum in Elye apud gloriosam virginem Etheldritham, medius et quartus apud beatum Yvonem in Ramesie, eruptis vinculis, sunt absoluti, unde omnes collaudant nomen Domini.

Also one who had come fettered from Cologne, while a hymn was being sung on the feast of the Annunciation.

Venit quoque ad hujus sancti patrocinia quidam [ex] urbe celeberrima Colonia, ferens similiter arctissima ferri ligamina, qui, dudum inter Italica et Alpina juga deficiens præ labore, hanc vocem quadam nocte audivit de superna pietate, "Liberaberis ab hac pœna, sed alibi quam in hac terræ plaga." Hic ergo liberatus, dissilientibus ferri circulis apud salutiferum Yvonem, veridicam certe probavit promissionem. In Annunciatione quippe Dominica, hymnizantibus fratribus hunc versiculum,

"Sit laus Deo Patri,
Summo Christo decus,
Spiritui Sancto honor,
Trinus Unus,"

apud ipsum sanctum, ut dictum est, homo est resolutus.

A crippled lad from Hampshire, who had been partly healed at the shrine of king Edward at Shaftesbury, is com-

Item, adolescentulus Hamtunensis, ex utero matris debilis manibus ac pedibus, propinquis subvehentibus apud regem martyrem in Scaftisberga manibus tantum directus est et curatus, apud sanctum vero Yvonem, de cætero ei relictus, suis gressibus est redintegratus. Qui dum psallentibus fratribus resolutis nervis extenderetur, visus est illi vir ignotus spectabili dignitate, qui eum ad se trahere et a genibus

curvatum studebat dirigere, quum interim clamor impatientis testabatur acerbitatem doloris. Deinde stans super pedes et recte progrediens, jamque quod cognationem suam per se repetere posset gratias agens, omnes in divinas excitavit laudes. Verum quum parasset quadam nocte ut mercennarius recepta conventione discedere, aut discendi gratiam quæ ei forte intentabatur effugere, ecce! post vesperam cui interfuit, intolerabili correptus languore, cœpit assiduis clamoribus monasterii septa replere. Quumque id fratres suis imputantes peccatis pro eo frequentius sternerentur in oratione, illico fugatis angoribus puer recepit sanitatem, ibidemque, jam sancto serviturus, suscepit eruditorem. pletely cured at that of St. Ive, and remains at Ramsey as a scholar.

Item, clericorum cujusdam dextræ manus digitorum medius, veneno letifero tumuerat. Quumque manus et brachium tabido grassantis tumore veneni in dies grossescerent, letali intolerabilis metu doloris angi cœpit. Consilio tandem salubri inito, ad beati corpus Yvonis veniens, sese in oratione prostravit. Et quum aliquamdiu orasset, salutiferæ opertorio tumbæ manum involuit, eademque hora, mirum dictu, et a dolore et a tumore illo sanissimus surrexit. Cure of a swollen hand and arm.

Quidam uxorem suam quia culpis exigentibus cæcitatem incurrerat, dato repudio, contra evangelicum mandatum dimiserat. Quæ multa quaque versum limina sanctorum spe recuperandæ salutis adiit, voto et juramento se obligans non se ultra ad proprium maritum reversuram, nec cuiquam alteri viro unquam nupturam, si ei divina miseratio lumen reddere dignaretur. Et jam octo circiter annos plurima sanctorum loca pro sui sospitate lustrando compleverat, quum se curari nondum potuisse gemebat. Et hoc fortasse divina providentia curavit, ut quod cæteri sancti denegarent beatus Yvo majori laude concederet. Hujus magna Dei pietas miserata dolores, exoptata diu sibi lumina clara redonat. Itaque nocturna revelatione ad villam Slepensem, in beati ibidem Yvonis domo illuminanda, pergere jubetur. Quo quum divino monitu profecta fuisset, effusis precibus mox lumina prisca meretur. Et nunc eam sera lux magis lætificat quam prius diuturna cœcitas contristaret. Dilata namque vota lætius accipiuntur, et laboriose adepta carius possidentur. Illuminata autem nullo ducente cum ingenti gaudio proficiscitur, quæ prius alterius ducatu dolore nimio gradiebatur. Et sicut devoverat, in viduitate quoad vixit Deo devota permansit. Sight restored to a blind woman, who had been divorced for her blindness.

Nec ergo temporis non longe præteriti gesta et scripta multorum adhuc celebrantur recenti memoria, sed nunc addimus A young man, named Alwold of

Stanton, still living, for affecting to be a cripple in mockery of the saint, is punished with an incurable curvature.

præsentia signa, velut indice digito monstrabilia. In Stantona, vico proximo Slepæ, erat juvenis Alwoldus nomine, qui adhuc creditur superesse. Is pridem cum devota plebe in ipsam villam Slepe ad beati Yvonis signiferosam tumbam confluente venit, non salutem quærere sed fideliter quærentes infideliter deridere. Non intelligebat stultus quia Deus non irridetur, sed ipse potius qui irridere delectatur. Imponit vivam gallinam sacro altari, non gratia oblationis sed studio rusticæ garrulitatis, quasi præsessuram ibi fovendis ovis. Qui stans in sinistra tibia, dextrum crus geniculando reflexit in femora, sicque clamavit protervitate jocularia, "Heus tu, "Yvo sancte, videsne ut contractus feror debilitate? Cur "non in rectos gressus restituit me?" Ita garriendo, quum vellet tibiam et pedem in statum suum deponere, atque, ad excutiendum cachinnum populi, dicere, "Ecce! videtis mira- "culum, quomodo me reparavit sanctus iste?" consonantissimo Dei judicio ficta debilitas facta est ei efficacissima; sic enim uti inflexerat perpetuo mansit rigido genu curvatus in terga. Tum vero vera experientia credidit, et vera necessitate cum insito gemitu flagitavit quod antea dissimulaverat, quatinus eum sancti Dei virtus jam probatissima in pristinum vigorem restituat. Sed quid plura? Sæpe hunc sanctum remediatorem et Slepe et Ramesi revisit, verum amissam incolumitatem nunquam impetrare meruit, quatinus perpetuo disceret ac doceret exemplo summos Dei amicos summa colendos reverentia, non ludibrio. Magna tamen huic misericordia collata est, quando audacter provocando Dominum non subito effulminatus, excisus, vel ad inferos detractus est, sed temporali correptione servatus est perhenni indulgentiæ.

A monk of Ely who refused on a work-day to let some villagers pay their annual visit to Slepe, and derided the saint, is sorely punished in a vision.

Quidam Helyensis cœnobii monachus, cujusdam cui præfuit juris monasterii villæ rusticis arare, triturare, sive cæteris operibus insistere, præcepit, qua die singulis annis ad memoriam beatorum Yvonis sociorumque ejus, videlicet Slepensem ecclesiam, cum hostiis et muneribus venire consueverant. Cui presbyter eorum respondens, "Domine," inquit, "hac in die "vicanei nostri omnes, sicut et cæteri in circuitu nostrûm "ruricolæ, beati Yvonis sociorumque ejus apud Deum suffra- "gia pro sui suorumque incolumitate, pro pace et fecundi- "tate terræ, annuatim votis et oblationibus requirere solent. "Rogant ergo opus sibi injunctum in diem alterum differri." Qui, ad instar Pharaonis filios Israelis ab operibus duris laxare et de terra sua ut Deo suo immolarent exire renuentis, indignatus respondit, "Quis est iste Yvo, et ubi domus ejus, "quem talibus exeniis honorare studetis? Quisnam sit ignoro, "et rusticos ab operibus suis vacare, et ad ipsum pergere,

" nequaquam sino." Sed sanctus Yvo injuriam sui suorumque devotorum more suo haud inultam dimisit. Nam quum præfatus negator suus per villam Slepensem, inventione sanctorum illustrem, casu transiret, veniens ante ecclesiam ipsius beati Yvonis sociorumque ejus honori dedicatam, somno gravi depressus, secum itinerantibus dixit, "Nimium soporatus, " donec requiescam ultra equitare non possum." Et descendens equo, secus viam, humi sub divo, cæteris expectantibus, obdormivit; viditque in somnis astare sibi virum statura procerum, canis decoratum, facie splendidum, veste niveum, zonam in manu tenentem, sibique dicentem, "Tune me nosti?" Cui tremefacto quum eum se ignorare respondisset, ait, "Ego " sum Yvo quem nuper te nescire dixisti, et ad me venire " volentibus vetuisti. Quisnam sim, et ubi maneam, tibi modo " notificaturus adveni." Et ostendens ei eminus ecclesiam, " Ecce," inquit, " domus mea, et locus habitationis meæ." Zonam quoque quam in manu tenebat dedit ei, dicens, "Ista " zona præcingere; et mei notitiam hoc signo amodo memo- " riter retine." Et præcingens eum abiit. Qui mox expergefactus, graviter suspirans, seque quasi ferreo vinculo arctissimo circumligatum sentiens, cuncta quæ dormiens viderat comitibus suis exposuit. Quorum officio magna cum difficultate quo se prius iturum proposuerat ad vicum usque perductus, in lecto collocatur. Interius enim vitalium incisione torquebatur, exterius vero quam zona sancti operuerat carne in putredinem defluente, venenosa tabidæ cutis inflatione vexabatur. Quumque hujuscemodi cruciatu vitam finire timeret, convocatis ad se amicis suis atque propinquis, quia in sanctum Yvonem peccaverat tali pœna merito se mulctari confitetur, et quid facto opus sit diligenter requirit, ut sanaretur. Consulunt itaque votis et muneribus iram sancti placandam atque pecuniam in pauperum alimoniam erogandam; insuper et cereum admodum grandem faciendum, et ad sancti Yvonis basilicam pro salute ejus transmittendum. Quod quum factum fuisset, pristinam incolumitatem paulatim convalescendo recepit, atque, sanus effectus, beati Yvonis quem pridem despexerat limina gratias relaturus devote adiit, eumque deinceps, signo memorabili præcognitum, timori atque amori non mediocriter habuit.

A monk in the train of a foreign abbot who visits Slepe is scandalized at the abbot's drinking of the water of

Abbas quidam transmarinus, quum secus locum inventionis sanctorum iter faceret, fama signorum per eosdem inibi gestorum præmonitus, patrocinia eorum supplicaturus ad ecclesiam divertit. Dein ex aqua fontis beati Yvonis ipso in loco ubi quondam sanctum corpus ejus jacuerat emanantis, atque salubrem febricitantibus haustum præbentis, et ipse gustavit,

St. Ive's well; but soon has cause to repent of his blasphemy.

cœptoque itinere perrexit. Quod unus monachorum ejus, indigne ferens et vanitati deputans, dicebat non decere prudentem et religiosum virum rusticorum fatuitati vel superstitioni favere, qui, gentili errore decepti, latices colere, et quorumlibet mortuorum ossa, quibusdam phantasticis dæmonum prodigiis seducti, quasi sanctorum reliquias venerari multotiens probarentur. Nondum verba finierat quum subito tanta infirmitate corripitur, ut vix tandem aliquando quo tendebant, scilicet Ramesiam, pervenire valeret. Ubi nimia ægritudine meritam blasphemiæ suæ pœnam luens, post multas preces ante beati corpus Yvonis effusas, quia fortassis ignoranter deliquerat, sanitati demum restituitur.

A master who beats a servant whom he had induced to return from the sanctuary of St. Ive, recovers from a sudden illness only on sending the servant, freed from bondage, to pray for him.

Servus quidam, ob perpetratam culpam domini sui furibundi immoderata expavescens verbera, ad sancti Yvonis confugit subsidia. Cui dominus ejus, simulata pace, peccatum quidem sed non ex corde dimisit. Nam iram in pectore servans, non multo post, falso objecto crimine, diris eum verberibus furori suo satisfaciens cæcidit, atque inter verbera exprobando ei dicebat, "Ista pro Yvone patere; vel si potes "modo ad ipsum confuge!" Quod quum dixisset, ipsa hora gravi infirmitate percussus in lectum decidit. Qui quum jam de vita desperasset, accito ad se eodem puero veniam postulavit. Indutumque atque donatum proprio suo amictu eum pacavit, et ad beatum Yvonem pro indulgentia supplicanda destinavit. Quem quum pro eo orasset, protinus ex infirmitate convaluit, nec deinceps puero, libertati donato, quicquam injuriæ aut molestiæ inferre præsumpsit, sed et beatum Ivonem, virtutem atque potentiam ejus in se ipso expertus, ex illo tempore timere ac venerari studuit.

A troop of Welsh plunderers, professedly Christian, ravage Huntingdonshire, and carry off the goods of the people of Slepe which were stored in the church: but one of them being killed by a fall in attempting to get the church bells

Tempore quodam quum fera et indomita gens Britonum provinciam Huntedunensem usquequaque discurrendo depopularetur, coloni Slepenses res suas in ecclesiam sancti Yvonis, sibi eas commendantes, contulerunt. Quod quum prædictæ gentis lupina rapacitas cognovisset, truculentis animis illuc usque properantes, foribus ecclesiæ confractis, cuncta illic deposita asportarunt. Unus autem eorum aspiciens, vidit infra ecclesiam binas campanas de trabibus pendere. Et concupiscens eas, ascendit ut ipsas sibi tolleret. Quumque jam manus ad deponendum eas mitteret, subito collapsus in terram decidit, et, collisis omnibus membris, expiravit. Quod videntes cæteri, timore nimio perterriti ne tale quid eis contingeret, sanctitatem loci intelligentes, Deoque et sancti Yvoni honorem

deferentes, cuncta quæ superbe rapuerant humiliter reportarunt. Sic nimirum quondam Heliodorus pupillorum et viduarum in templo Domini deposita auferre temptavit, sed ea, divino verbere coercitus, intacta dereliquit. Ille graviter verberatus, Onia summo sacerdote intercedente, vitæ redditur; iste Brito, crimine rapinæ et sacrilegii exigente, neci traditur, justoque judicio Dei majorem culpam major vindicta subsequitur. Ille namque alienigena ex gentibus, divinæ legis ignarus, domini sui jussis obtemperans ignoranter dereliquit; iste nominetenus Christianus, nullo hominum jubente vel cogente, scienter peccavit. Utrisque tamen eadem extitit causa, quamvis jure pœna diversa. the rest bring back what they had taken.

Seniorem Ramesensem novimus, honorabilem et amabilem omnibus, cujus nomen ob reverentiam reticemus. Archano Dei examine et emendatorio verbere, traditus est ad tempus Sathanæ. Secundam diem Natalis Domini decorabat palma prothomartyris Stephani: æger ille positus in cella infirmorum, circa vesperam furere, horribiles rictus agere, dentibus frendere, morsu præsentes invadere. Accurrunt omnes turbati; vis erat ingens hospitis inimici; vix illum viri superabant viginti, nec suffecerat tot manibus unum corpus, non in unum rebellem prævalebant tot manus. Tandem utcunque vincitur, et, astringentibus palmis genua in globum, cum vecte vincitur. Fratres miserati dolium cum aqua benedicunt, ipsumque imponunt. Crevit furor hostis, aquam sacratam magis quam flammam abhorrentis. Suspendunt ejus cervici cuncta sacrorum philacteria, et augeri potius quam domari poterat hostilis vesania, majoresque hiatus et impetus jactabat indignatio dæmonica. Non enim ibi poterat homo liberari, ut appareret ipsius remedii potestatem traditam beato Yvoni. Tandem, consilio fratrum, defertur in ecclesiam ad patrocinia sanctorum. Quumque per oratorium sanctæ Dei Genitricis tenderent ad chorum, ille vexatus personare cœpit hoc carmen natalicium, "Benedictus qui venit in nomine Domini; Deus "Dominus et illuxit nobis." Vox una accurrentis et condolescentis plebicolæ concrepuit, "O sanctissimi præsides hujus "sacri cœnobii, succurrite angustiis famuli vestri, nec patia-"mini ei ultra inimicum dominari." Itaque sicut vinctus erat sistitur fraternis ulnis coram salutifero monumento beati Yvonis. Ubi vero festinus edituus defensorium lintheum sancto superpositum abstulit, et pretiosius pallium sollenniter apparuit, continuo mente et salute reddita æger clamavit, "Video et agnosco te, sanctissime pater Yvo, et nunc te "deprecor sensu sano quatinus plenam sospitatem mihi An honoure old member of the monastery is cured at St. Ive's shrine of a fit of madness, on Dec. 26.

" efficiat sancta tua intercessio." Hæc rationabiliter protestantem, et tranquillo animo persistentem, fratres repente solvere ab exteriori ligamine, cum ingenti omnium alacritate. Qui absolutus orans devote, et cuncta agens sensate, certius dedit indicium liberationis suæ. Quis ibi tunc poterat a Dei laudibus cessare, ubi tam subita tranquillitas facta est ab inimica tempestate ? Per totam ecclesiam vox laudis resonabat et gratiarum actio, benedicentium Dominum in sancto suo Yvone, et collaudantium in hymnis et cymbalis excelsa jubilatione. Sic itaque, festivissimi patris gratia, serenior reddita est de hac perturbatione Natalis Domini lætitia.

A lad who had been brought to the abbey by his parents from school in Flanders, attempts to run away, but is driven back by a vision of devils, and cured of subsequent madness by a drink of water mixed with scrapings from the tomb of St. Ive.

Juvenem quendam suorum devotio parentum regulari fratrum conversationi sociandum abbati Ramesiensi commendaverat. Qui austeriorem monachicæ vitæ normam abhorrens, in partes transmarinas, videlicet Flandriam, unde pridem a scholis regressus fuerat, aufugere conatus est. Quod dum moliretur, die quadam in horto ecclesiæ vicino solus deambulans repente eum spiritus nequam invasit, atque huc illucque discurrentem exagitavit, donec domum quandam horto forte contiguam furendo intraret. Domus autem familia repentinam ejus insaniam cum mœrore admirans, magna ibidem vi si fortassis eum furia relictura fuisset detinuit. Circa mediam vero ferme noctem quum jam melius habere cœpisset, duos ad se tetros homines venire conspexit, qui dicunt ei, " Quia de loco isto " fugere voluisti, ad hoc venimus, ut te nobiscum ad inferni " claustra rapiamus." Quo audito concitus surgit, apertisque foribus domus, ad monasterium, sæpius "Kyri-eleyson" clamitando, ocius avolat. Cujus vocibus exciti fratres, eum comprehendi et in hospitium infirmorum usque in mane custodiendum deduci jusserunt. Mane autem facto, iterum vexatur. Jubent ergo fratres presbyterum accersiri, et super eum pro furore sedando exorcismum recitari. Sed exorcismus nihil proficere potuit, quia quanti beatus Yvo meriti fuisset virtus divina ostendere voluit. Vidit itaque patiens juvenis quandam sibi quasi beati Yvonis personam astare, atque super se stigma crucis depingere, sibique salutem futurum promittere. Quod quum ore furioso præsentibus fratribus proclamasset, eum ad prædicti patroni tumbam salutiferam usque perducunt, ubi, precibus pro eo fusis, atque ex sepulchri rasura aquæ immixta poculo sibi dato, aliquantulum furore sopito quievit. Dein fugato dæmone, sanæ menti simul et integro corpori redditus surgit. Sicque castigatus, locum sanctum cui paterna donatione alligatus fuerat se nunquam relicturum promisit, atque fratrum congregationi, suscepto religionis habitu, se sociavit.

Satis etiam plura his frequentantur miracula ad ipsius sancti patrocinia, multaque credentes experiuntur beneficia. Sæpe videtur palam per cœlum ingens tractus luminis, videlicet, a Ramesensi basilica usque in Slepense monumentum, quod hinc assurgit, illic recumbit. Supersunt quoque fideles animæ quæ ipsum cœlicum ducem nostrum testantur se clare conspexisse, cum plurima albatorum caterva, utrumque locum suum siderea via revisisse, ipso splendidiori ornatu præmicante. Plerumque nihilominus cernitur in die clara, magna cleri populique sequentis circa Slepense oratorium processio candidata, et candelabra, et thuribula, et cruces, et vexilla radiantia attolluntur numerosa, quæ omnia celebratissimi Yvonis summa declarant merita. Cujus veneratores et supplices consortes illi faciat, Qui sanctos suos gloria et honore coronat, et est super omnia Trinus et Unus Deus in æterna sæcula. Amen.

A bright light often seen reaching from Ramsey to Slepe.

St. Ive himself often seen in the skies.

Frequent processions to the church at Slepe.

Expliciunt miracula vel virtutes sancti Yvonis archiepiscopi et confessoris.

Hæc qui descripsit devotus quique rescripsit, Yvo sacer, de te, placeat Dominoque tibique.

Qualiter sacræ reliquiæ sociorum sancti Yvonis archiepiscopi triduano celebrato jejunio, regnante rege Henrico, ad ecclesiam inventionis eorum quinto idus Augusti a fratribus Ramesiæ revehebantur, et quot tunc ibidem sanabantur.

Apud prædium quoque quod Ramesensis ecclesiæ juris est, Slepe vocitatum, ubi quondam sanctorum Yvonis sociorumque ejus corpora, ipsius beati Yvonis gloriosa revelatione inventa, et Ramesiam cum digno honore a fratribus translata sunt, crebra diversorum debilium signa sanitatum divinitus perpetrantur. Quidam etiam ejusdem villæ coloni noctibus multis choruscæ lucis radium ab ipso loco usque in Ramesiam extensum, aliquando in cœlum usque erectum, manifeste se vidisse testantur. Villa autem ipsa non longe a Ramesia, sed quasi septem millibus passuum disparatur. Igitur quorundam virorum illustrium hortatu atque consultu fratribus Ramesiensibus placuit, trium beati Yvonis sociorum inseparabiliter lateri ejus olim adhærentium reliquias, in theca argentea decenter simul reconditas, ad ejusdem prædii ecclesiam in honore eorum constructam referri. Nam et ipsa ecclesia ob reverentiam sanctorum honoratior atque celebrior haberetur, et a populis un-

The relics of St. Ive's companions are retransferred from Ramsey to Slepe to dignify the church there.

dique diffusis præsentium intercessione patronorum affluentius atque devotius frequentaretur: adjicientes etiam justum videri, ut magister majorem locum translationis, discipuli vero minorem locellum inventionis, sua præsentia honestarent. Verum ne temeraria præsumptione divinæ dispositioni contraire, et sanctorum excellentiæ vel venerationi derogare viderentur, vigiliis et orationibus ac triduano jejunio voluntatem eorum hac de re consulere decreverunt. Quod dum ageretur, puella quædam a sinistra parte corporis semiparalitica in somnis accepit apud memoriam beatorum Yvonis sociorumque ejus se esse sanandam. Quæ quum illo advenisset, et aliquantisper in oratione procubuisset, somnii sui effectum in conspectu fratrum consecuta est. Cujus indicio signi lætiores et fidentiores effecti, jejuniis et orationibus peractis, cum laudibus et hymnis atque honore congruo archam sanctam cœlesti manna refertam ad præfatam ecclesiam quinto idus Augusti transtulerunt, deputatis ibidem fratribus quorum vigilanti sollertia cœlestis custodiretur thesaurus, atque divinum officium die noctuque devote perficeretur. Ut autem divina clementia piam actionem et sinceram devotionem eorum se approbasse, et sanctorum suorum præcelsa merita quatinus sibi essent accepta evidenter ostenderet, qua die hæc agebantur, ter quinos diversis infirmitatibus debilitatos homines sanitati restituit, atque exinde in eodem loco sanctorum suorum interventu opem misericordiæ suæ poscentibus conferre non desistit. Mulier vero quædam, cum cæteris hæc sacra pignora sequens, prolem infirmam gestabat manibus. Hanc, in sancti patris fidens ope, dum humi deposuisset, saluti mox redditur. Non multis namque post hæc emensis diebus, quidam vir octo ferme annis excæcatus, lumen oculorum ibidem recipere meruit.

This re-translation is divinely approved by various miracles, including the healing of fifteen persons on the very day.

Alio quoque tempore dum quædam juvencula in luco quodam cum fratre suo nucibus colligendis insisterit, repente circa se quasi multitudinem musicalium diversis instrumentorum sonis perstrepentium audivit. Quibus phantasticis dæmonum vocibus attonita et amens effecta, propriam vocem, auditum simul et visum amisit. Quam ubi frater ejus paululum ante ab ea digressus ita miserabiliter alteratam invenit, domum gemebundus reduxit. Quæ postea quum ex parentum voto ad locum reliquiarum sancti Yvonis beatorumque sociorum ejus duceretur, prospicientes ecclesiam a longe, ex compassione aiunt illi ducentes eam, "Ecce ecclesia ad quam te, Dei "miseratione, sanctorum ejus intercessione, sanandam duci-

A girl, who lost her wits, voice, hearing, and sight, on hearing a sudden burst of music in a wood where she was gathering nuts, is cured as soon as she comes in sight of the church.

" mus! Utinam et eam modo videre et nos audire valeres!" Quæ mox respondens, " Video," inquit, " et audio atque " sanum sapio, Deoque et sanctis ejus pro redintegratione " pristinæ incolumitatis meæ gratias ago." Qui ejus tam celerem sospitatem admirantes, Dominumque cum ingenti exultatione collaudantes, ad locum usque sicut devoverant ocius pergunt. Ibique ad sanctorum pignora votis et gratiarum actionibus persolutis ad propria lætabundi repedarunt.

A deformed woman is straightened.

Alia quædam muliercula membris omnibus in modum sphæræ conglobatis ita deformis erat ut multo similior monstro quam homini videretur. Nam manus et brachia pectus præmebant, coxæ et genua ventrem suffocabant, crura cum talis natibus inhærebant. Hæ quum in loco requietionis sanctorum diu volutando orasset, singula membra propriis locis atque officiis ad integrum restituta sunt.

Pagan Peverel (pagan in deed as in name) endeavours to rob the abbey of two villages; but the king's judges decide against his claim.[1]

He and his chaplain are thrown from their horses; he loses a hawk; and his steward's arm swells grievously.

Henrici regis Angliæ quidam primatum, nomine et actu Paganus, cognomento Peverel, duas sancti Benedicti Ramesiensis coenobii villas cæca ambitione illectus, usurpare sibi sacrilega invasione conatus est, falso affirmans tam hæreditario jure quam regia donatione, ipsarum se justa possessione dominari debere. At fratres, contra, multorum attestationem veracium assèrebant, eas jam olim plurimorum successione regum absque ullius unquam contradictione sive impugnatione ab ecclesia Ramesiensi liberrime possessas fuisse, injustumque cunctis vel leviter doctis videri tot sæculis quiete habitas nova nunc et inaudita calumnia fore linquendas. Sed mens prava insatiabilis avaritiæ, veneno semel inebriata, aut vix aut nunquam sitire desistit aliena. Prædictus namque Paganus regiæ potestati ut suæ faveret iniquitati importunis precibus suggerere non cessabat. Verum regius animus ad iniquitatem, maxime ad sacrilegii rapinam seu rerum ecclesiasticarum diminutionem, ob timorem Dei sanctorumque ejus reverentiam flecti non potuit, quin potius justo examine causas utrobique ventilari præcepit. Interim vero fratres causam suam cum rebus divinæ protectioni, et sanctorum Benedicti atque Yvonis patrocinio, devotis precibus committunt. Venit dies præfixus in qua abbas Bernardus cum aliquantis fratribus multique utrarumque partium prudentes, nobiles, ac præpotentes, ad

[1] The writ issued by King Henry I. on the decision of the judges against Peverel is printed at p. 221 of the Chronicle. The two villages which he claimed were Stowe and Gretton.

villam Slepensem in cimiterio beati Yvonis conveniunt. Sed et judiciariæ potestatis viri periti atque diserti ad dijudicandam et definiendam de qua agebatur causam a latere Regis illuc diriguntur. Quid plura? Post multas adversariorum tergiversationes, post controversias, fratrum quoque luculenta assertione, testium idoneorum affirmatione, litterarum quoque prædecessorum regum attestatione, perspicua cognita a judicibus veritate, divina (sanctorum Benedicti atque Yvonis interventu) gratia cooperante, supramemoratas villas Ramesiensis ecclesiæ juris atque ditionis esse equitatis censura decernunt. Quod audientes adversarii confusi discedunt. Abbas autem cum fratribus monasterium exhilaratus repetiit. Et ut iniquitas eorum ob castigationem aliorum verius patesceret, divina indicio fuere miracula. Nam ipsa die priusquam ad hospitium suum Paganus perveniret, equus cui insidebat, pedibus collapsis, non sine læsione sessoris ter in terram corruit, atque de manu ejus accipiter quem tenuerat excussus silvam nunquam reversurus celeri volatu petiit. Equus quoque presbyteri sui secum comitantis pede lapso corruit, atque confractis cervicibus, presbytero tamen illæso, vitalem flatum amisit. Dapifer etiam ipsius, vocabulo Robertus, quia plus cæteris, quasi domino suo fidelissimus, nequitiæ suæ assensum atque auxilium præbuerat, majori vindictæ merito succubuit. Denique brachium ejus dextrum ab ulna sursum usque in pectus et scapulas in tantum tam intollerabili dolore intumuit, ut propria coxa grossius effectum, neque cibum neque somnum capere, neque os aliquando ab ejulatu et stridore horribili cohibere posset. Quumque tam miserabili cruciatu mortis periculum timeret, ad beati Yvonis Slepensem ecclesiam, ubi nuper deliquerat et ob hoc hujusmodi pœnam incurrerat, carro vehente portari se fecit. In qua basilica quum aliquantis diebus et noctibus veniam gemitibus atque suspiriis miserandis postulando excubasset, divina miseratione, sancti Yvonis intercessione, respectus, tandem aliquantulum meliorari, cibo paullatim refici, somno relevari, atque brachium detumescere cœpit. Et quum jam per se incedere posset, eximii patris Benedicti Ramesiense cœnobium, atque beati Yvonis ibidem salutiferum sepulchrum, gratias pro sui sospitate acturus, atque in quos peccaverat fratribus reconciliaturus, petere commodum duxit. Quo quum devotus advenisset, atque ab abbate Bernardo et a fratribus in capitulo veniam reatus sui postulasset et impetrasset, eum ad beati tumbam Yvonis usque perducunt. Ubi quum pro eo et cum eo exorassent et gratias egissent, atque ipse seipsum beato Yvoni servum sempiternum dedisset, ad propria tam mente quam corpore sanatum cum gaudio remittunt.

A woman who, while haymaking, had in sleep swallowed a snake, vomits it up on drinking water from St. Ive's well. This is related on the testimony of eye-witnesses.

Quædam materfamilias quum ad secanda prata, suorum stipata comitatu satellitum, devenisset, sola paullo secretius progressa, sopore subito irruente, qualem ante experta non fuerat, gelida infelicius sibi stravit in herba. Quumque altius obdormisset, pater mendacii, artifex doli, totius caput nequitiæ, cujus interest summopere religionem evertere, innocentiam oppugnare, in eam zabulus sagittam contorsit virulentam. Sed quod perditissimus ille nequiter disponebat ad fraudem, misericorditer benignissimus Deus ad sui nominis sanctique Yvonis convertit laudem; quoque moliebatur interitum, eo, vel nolens, prædicti archipræsulis ampliavit titulum. O nova res, sed plena fide, nostris ante sæculis inaudita! Quum igitur ut dictum est somno sepulta muliercula jaceret, facili coluber allapsu corpulentus quidem per oris hiatum quiescentis irrepsit in alvum: nec ante destitit, quam ejus intestina spirulis circumsepsit vipereis. Solus qui per serpentem primam olim generis humani fefellerat parentem, nunc etiam per colubrum animam conabatur interficere innocentem. Qui enim supernæ felicitatis, non ultra illuc reversurus, corruit domicilio, infestus est omnibus quos eandem novit jure possessuros hæreditario. Semel enim a facie Dei projectus vult alios secum in interitum devenire. Sed misericordiarum Pater et totius consolationis Deus, sperantes in se digno nunquam destituens auxilio, hunc diaboli dolum suo ipsius confodit obelo. Tanto denique mulier expergefacta infortunio, quid sibi accidisset e vestigio deprehendit. Igitur vultu, gestu ac voce dolorem insinuans, cœlum clamoribus implet. Vestimenta dirumpit, crinem distrahit, arat unguibus ora, atque sibi manibus mortem consciscere tentat. Nunc procumbit humi, nunc, Bacchanti simillima, quo poterat cursu circumdat herbida prata. Quo visu falcarii, stupore perculsi, ad eam gressu pernici contendunt, falces gestant secum in manibus, quasi vindicaturi heram quam latenti autumabant oppressam adulterio. Verum eos fefellit opinio. Quumque mulier advertisset accurrentes, anticipavit eos, lacrimis sic fata obortis, "Miseremini," inquit, "mei, miseremini, saltem vos amici mei, et date arma quibus "inteream. Namque tædet animam meam vitæ meæ, quæ "profecto mihi omni est morte infelicior." Ad quam vernaculi qui jam propter astabant, "Quidnam," inquiunt, "habes, "O domina? Quisnam est sermo iste quem locuta es? Unde "tam inopinata tuæ floridæ juventutis dejectio? Ut quid "feminei decoris capillorum tam crebra evulsio? Quis deni-"que vultum turbavit serenum?" Quibus quum miserabile rei determinasset eventum, magno ejulatu ad propriam reducta est domum. Concurrunt parentes et amici. Sed qui ad

leniendum dolorem convenerant, ut fieri solet, dolorem dolori cumulabant. Assistunt et medici, lucri causa non parum solliciti; qui post multa conamina, post longa tentamina, confusi abscedunt et inglorii. Itaque mulier, omni humano destituta solatio, universis de ejus salute desperatis, confidit, bene memor, sanctorum se posse sanari subsidio. Nec mora; ad Igoriosissimum martyrem Edmundum, cujus, ut fama loquitur, fuit parochia, cum voto deducitur, nec exauditur, quippe cujus redditio sanitatis alteri absque invidia reservabatur. Erat illis diebus propter crebra miracula beati Yvonis fama celeberrima. Quam ut infirma accepit, prorsus se illius commendat patrocinio, atque ad Slepensem ecclesiam in honore ipsius dedicatam, comitatu domestico, haud impigra decurrit. Ubi biduo vel triduo jejuniis, vigiliis et oratione transacta, aquam de fonticulo beatissimi confessoris summa cum devotione gustavit. Et factum est. Quum latice sancto interni meatus sensim perfusi maderent, motus est anguis solito acrius. Qui cum intus requiem non invenisset, ante ipsum sacrosanctum altare, in oculis multorum qui tunc aderant, Dominum sanctumque Yvonem pro muliere deprecantium, scilicet horrendum spectaculum, vivus evomitur. Sicque matrona post paululum incolumitate restituta convaluit, quasi nunquam illius vel alterius morbi discrimina passa fuisset. Ad nos, fratres carissimi, hujus tanti cognitio miraculi, non quorumlibet relatione perlata est, sed eorum qui mulierem noverunt colloquio, colubrumque sicut retulimus conspexerunt evomitum; quorum quidam monachi, alii laici erant fidelissimi. Sonant ergo tintinnabula, resonat laudibus hymnidicis basilica, atque exinde populosior infirmorum multitudo celebrius sacratissimi præsulis Yvonis frequentant limina, per quem Dominus dignatus est tam insolita, tam inaudita, exhibere magnalia. Cui est honor et gloria per æterna sæculorum sæcula. Amen.

The paralytic son of a French gardener at Buckden is healed while his father prays in the church at Slepe.

Advena quidam in villa cui vocabulum est Buggedene, natione transmarinus, opere hortolanus, ope permodicus, cum familia parva morabatur. Habebat autem filium tenerrime dilectum, paternæ artis satis æmulum, bene industrium, sed paralyticum. Cujus nimirum faciem paralysis admodum ingrata eo deturpaverat, ut oculis dissidentibus, naso recurvo, labris oppansis, ore ad aurem sine intercapedine fere reflexo, miserabile visentibus præberet spectaculum. Pater vero super filii curatione non parum sollicitus, pauca quæ habebat vel perquirere poterat in medicis, omnia nequicquam, diffundebat, de quo dici potest non incongrue illud quod de quodam

paupere legitur, "Nihil habuit Codrus, tamen illud perdidit "infelix, totum nihil." Una igitur sabbatorum ad rus quoddam quod vulgo Slepe appellatur, utiliter errans, nescius cum filio devenit. Rus quidem modicum sed beati Yvonis magnificentia, et miraculorum frequentia ubique fere terrarum nominatissimum, a supradicta villa quasi quinque miliariis disparatum. Quo quum perventum fuisset, fama de sancto percepta, ad ejusdem mox basilicam cum puero suo orandi gratia convolavit. Igitur, velut evangelicus ille publicanus, vultu in terram demisso, fixis humi oculis, genas lacrimis ubertim perfusus, gratissimum Deo in ara cordis adolevit holocaustum. Qui quum diutius in oratione perstitisset, Deumque pro filio sanctumque Yvonem poposcisset, demum consurgens, filium quem paulo ante adduxerat paralyticum, proculdubio per beati Yvonis merita, recipere meruit sanissimum. Quo pater conspecto, lætus plaudit manibus atque more exultans Gallico, mirabilem Deum in sanctis suis voce benedicit publico. Denique gratiarum actione beato Yvoni magno animi affectu relata, revertitur lætissimus cujus adventus extiterat tristissimus.

A woman, who comes from Canterbury, at least 140 miles away, ill with a fever, is cured by the water of the well.

Quædam femina Dorobernensis, gravissima vi febrium correpta, post multa tentamina quibus id genus morbi in aliis solet levari, post sanctorum qui ibidem coluntur pretiosissimorum nequaquam postulata auxilia, de salute prorsus est desperata. Nec mirum; quæ divino ac humano destituta videbatur subsidio. Sed, Cui nihil est impossibile, Deus alias recuperandam mirabiliter differebat sanitatem. Una enim noctium quum in stratu suo utcunque quiesceret, in somnis est per visum admonita quatinus Huntadunensem debeat adire provinciam, ibidem scilicet, ad piissimi confessoris et episcopi Yvonis memoriam, inopinatam qua suspirabat resumptura incolumitatem. Mira res! Lutea quum primum aurora rubescere cœpit, Phœbus et æquorea placidum caput extulit unda, nihil morata mulier, sumptis secum viæ necessariis, salutis avida, cœpit ire quo nesciebat. Et cui heri et nudiustertius præ infirmitate ad contiguum pergere tugurium negabatur, ad tanti laborem itineris promptissima facilitate succingitur. Enimvero locus quo mittebatur a Dorobernia vicies septenis mili[ari]bus, aut eo amplius, dissidet, atque mulier neque Huntadunam viderat, sanctique memoriam ignorabat. Veruntamen Qui olim Abacuc prophetam ad visitandum in lacum leonum sanctum Danielem in impetu spiritus sui per capillum Babiloniam transvexit lacumque demonstravit, idem Ipse, quod fatendum est, hanc de qua sermo protrahitur ad loca præfata calle directo feminam destinavit.

Neque enim hominis est via Ejus. Sed cujus semitam dirigit Deus, nunquam impingit pes illius, sicut scriptum est, Prov. "Semita quidem justi recta est, via impiorum perversa." Igitur per compendium itinere confecto, Ipso nimirum præduce Quo præmonente fuerat aggressum, quæ voverat vota persolvit. Quumque ad beati Yvonis mausoleum vigilasset noctem non amplius unam, ex ejusdem sancti fonte aquam gustavit. Moxque sanitate firmiter recepta, cum gaudio repedavit ad propria.

A knight living near Slepe, ill of a fever, is with difficulty prevailed on to seek the saint's help: he is cured in a vision in which the image of St. Ive on the altar of the church comes to him and strips him of his armour.

Fuit quoque miles unus in his partibus, Slepensi villulæ mansione satis convicaneus, febrium adeo grassatione conscissus ut mortem millies quam vivere præoptaret. Cui quæcunque medendi causa fiebant, in contrarium verti videbantur. Igitur de salute desperans, sui curam cœpit negligenter agere, fortunæ fidei sese omnino committens. Quumque febrium acritudine arctissime quateretur, unum infelicius sibi accidisse querebatur infortunium; videlicet, quod tam inerti valitudine, tali enim cognomine inter milites febris censeri solet, oppetere cogeretur. Quicunque enim penes illos hujusce morbi funiculis innodatur, quasi de inertia judicatur. Confluebat autem ad visitandum eum amicorum innumera multitudo. Veruntamen cui præter spem omnis erat vitæ promissio, cujusque sola mors hærebat desiderio, jam nullo fere valuit allevari solatio. Assistebat ei etiam quidam de commilitonibus suis quem familiarius inter reliquos diligebat. Is ergo, cæteris euntibus et redeuntibus, solus rei eventum immotus operiebatur. Atqui, nullo in eo mortis signo quum diu observasset conspecto, fidenter illi vitam cum salute pollicetur si modo ad omnimodorum miraculorum patratorem reverentissimum, scilicet Yvonem, cum votiva oblatione supplicaturus proficisci adquieverit. Id fieri, mente quidem infirmus ut corpore, toto miles renisu negavit. Humano quippe destitutus auxilio, subveniri sibi posse cujuspiam diffitebatur antidoto. Qui tamen ad postremum victus, salubri adquievit consilio. Itaque ex continenti duo pariter profecti, ad basilicam præsulis convenerunt. Ubi vero vota solvuntur, febricitans ille inter orandum propter altare obdormivit. Nec mora. Paulo durius evigilat, brachia exerit, capitiumque (cappa enim induebatur) ad se firmius constringit, vocem quoque terribilem emittit. "Unde," inquit, "tanta injuria? Ut quid tollere niteris quod "tuum non est?" Quem insanum æstimans, blando consordalis suscepit alloquo. Ad quem ille, "Nequaquam, ut "reputas, nequaquam insanio, qui me, Deo gratias, summe "prædicandi, summe venerandi, antistitis Yvonis medicamine, "ab ea qua gravabar inquietudine liberatum cognosco. Sed

" unde mihi quam formidas commotio tam dira evenerit, paucis, " adverte, retexam. Quum ad obsecrandum Deum servumque " suum sanctum Yvonem, quo mihi de infirmitate remedium " præstaretur, prostratus humi decubuissem, repente mihi in- " cauto sopor lentus irrepsit. Visumque mihi est per som- " nium commilitones meos militiam agere cum mercenaria " militum manu non modica. Cum quibus et ipse habitu " equestri militabam. Pes ferro tegebatur, casside caput operie- " batur; corpus reliquum trilix lorica muniebat; de latere " pugione suspenso, parmam leva regebat. His igitur tutus " præsidiis, in me crebrius irruentem inimicum despiciebam. " Postremo autem veniens ad me, sicut visione videbam, " sacratissimi Yvonis iconia, illa videlicet quam super altare " illud stare conspicares, uno impetu arma mea dejecit, trili- " cem loricam collo contorsit, frustra reniti conantem verbere " corripuit. Veruntamen ego adhuc hostiles pavitans insidias, " non intelligens quid mecum ageretur, querens de injuria, " quem audisti clamorem emisi. Quum vero de occipite meo " loricam iconia tulisset, proculdubio omnem a me pariter " per beati Yvonis merita, quod fatendum est, medendi satis " perita tulit infirmitatem." Sit igitur nomen Domini bene- dictum in sæcula, qui talem tantamque beato Yvoni contulit gratiam, ut per suam suo nomini dicatam iconiam tam inopinatam queat restituere sospitatem. Amen.

A monk of Ramsey who was bailiff to the prior of St. Ives, is healed of a fever after some delay.

Haud huic dissimile aliud contigisse miraculum, quod silen- tio præteritum obliterari nefas putavimus. Quidam igitur Ramesiæ monachus, Slepensis archisterii priori præpositus, vi magna febrium correptus, jam ferme anni quadram decur- rerat infirmus. Qui quum universa quæ vel noverat vel audierat illi miseriæ profecisse vel profutura nequicquam [1] per- tentasset medicamina, ad divinum se contulit ex integro flagitandum subsidium. Advertens autem in ore peccatoris laudem non esse speciosam, tardiusque auditum qui rogaturus accedit indignus, per quem facilius quod avet obtineat inter- cessorem quærit. Strenuum arcessit, sanctissimum Yvonem patronum admittit. Hunc itaque solito arctius multarum nec- tare precum perstillat, lacrimarum torrente irrorat, forti jeju- niorum robore sollicitat, videlicet inquiens, " Qui peregrinis " et advenis in momento, in ictu oculi, optatum consuesti " largiri remedium, mihi quoque immerito sed domestico de- " sideratam digneris conferre incolumitatem. An certe igno- " tis per te a Deo postulata influit sanitas, eo celerius quo de

[1] " id est, frustra," interlined.

" longe venientes orationibus incumbunt devotius, per quos
" sacri tui nominis fama per mundi climata portata crebrescit
" uberius ; nobis vero inquilinis tamen e vicino, male desi-
" dibus, justissime nostra differtur ad correptionem postula-
" tio? Nunc ergo, amice Dei carissime, peccata nostra pa-
" rumquid dissimula, pro nobis Christo funde grata precamina,
" ut per te quam non meremur percepta gratia, Trini Dei ac
" Simplicis collaudemus magnalia, nomenque tuum in Ipsum
" celebremus in sæcula."

[The narrative ends here, abruptly, without giving further particulars of the miracle it professes to relate.

The inference appears to be that the monk, a somewhat undeserving one, was at length cured, but only after long delay.

Immediately on this miracle follows the Life of St. Margaret, with the rubricated title, "Incipit Passio sanctæ Margaretæ
" virginis."]

APPENDIX III.

FRAGMENT OF A CATALOGUE OF THE ABBEY LIBRARY.

[Lambeth MS. 585, p. 661.]

[Pref., p. xli.]

* * * * * [Libri Will. de Cicestria, p. 360.]

Thobias vers.
Interpretationes Hebræorum nominum.
Quidam sermones.
Quomodo Pilatus natus sit et occisus.
Quomodo Judas Scarioth ortus sit.
XIII. quaterni, continentes, scilicet, Parabolas Salomonis, Ecclesiasten, Cantica Canticorum, librum Sapientiæ, Ecclesiasticum.
Precianus Magnus.
III. quaterni, continentes III. libros artis dialecticæ.
Musica Naturalis, in III. voluminibus.
Summa Johannis Belet de ecclesiasticis officiis.
VIII. quaterni, continentes quasdam sententias Decretorum.
Liber cujus est principium, "Cum multa sunt concordantia discordantium canonum."

Roberti de Warewilich. [Roberti de Glintone, p. 361.]

Principium Marci Evangelistæ glosati.
Græcismus fere, et quidam sermones.
Principium Doctrinalis.

Libri Thomæ de Overe. [p. 361.]

Expositiones in libro[s?] Regum.
Quædam distinctiones.
Quidam sermones.
Assumptio Sanctæ Mariæ, in Gallico.

Libri Johannis de Grendone. [*p.* 361.]

Pastorale Gregorii.
De ecclesiasticis officiis.

Liber Michaelis. [*ib.*]

Prescianus constructus.

Libri Johannis de Norfolchia. [*ib.*]

Quidam sermones, et Compotus.

Liber Ricardi de Northfolch. [*ib.*]

De claustro animæ.

Libri Lucæ Cantoris. [*ib.*]

Consiliarium Cantoris.
Quædam compilationes W. de Montibus, et quædam Evangelia.
Orationes et Meditationes Anselmi.
Epistolæ Nicholai discipuli sancti Albani.
Liber Papiæ.
Psalterium glosatum, cum XII. abusivis.
Interrogationes et responsiones sanctorum patrum.

Libri glosati.

[The same as at p. 367, except that of St. John's Gospel there are these entries:—]
Johannes glosatus.
Item Joohannes glos. Rob. de Noreis.
(*Interlined by another hand*) Item glo. Joh. Nurs.

Libri Gregorii prioris de Ramesey.

[The same as at p. 365, except that the list ends thus:—]
Liber Timei, et breves sententiæ super libros Naturales. Liber de cælo et mundo, Liber [de] Metaphysica, Liber Phisicorum, in I. vol.
Naturalis Philosophia, et Sompnium Cypionis, et de Sensu et Sensato, cum aliis IX. libris.
Regula S. Benedicti cum aliis III. libris in I. vol. [*cf.* first entries at p. 356].

Libri Ebraici Roberti de Dodeford. [p. 365.]

Liber Josuæ.
Liber Judicum.
Quatuor libri Regum.
Liber Jeremiæ.
Liber Ezechielis.
Liber Oseæ.
Liber Joelis.
Liber Amos.
Liber Abdeæ.
Liber Jonæ.
Liber Micheæ.
Liber Naum.
Liber Abacuc.
Liber Sophoniæ.
Liber Agehy.
Liber Zachariæ.
Liber Malachiæ.

Isti continentur in I. vol.

Libri Ebraici glosati.

Liber Josuæ.
Liber Judicum.
Liber Samuelis.
Liber Ezechielis.
Liber Jeremiæ.
Liber Isaiæ.
Liber Oseæ.
Liber Amos.
Liber Abdiæ.
Liber Jonæ.
Liber Micheæ.
Liber Naum.
Liber Abacuc.
Liber Sophoniæ.
Liber Zachariæ.
Liber Malachiæ.
Canticum Canticorum.
Liber Ruth.
Liber Threnorum.
Psalterium.
Liber Parabolarum.
Liber Danielis.
Liber Job.
Liber Paralipomenon.

Et omnes isti libri continentur in I. alio volumine.

* * * * * *

[p. 663.] De eisdem secundum Innocentium III.
Meditationes Ailredi Rievallensis abbatis.
Meditationes B[ernardi] de activa et contemplativa vita.
Item meditationes ejusdem [*altered to* cujusdam].
Salutatio beatæ Mariæ, cum memoria Dominicæ Passionis.
Pœnæ infernales secundum sanctorum Patriarcharum (*sic: altered to* secundum Cantorem Parisiacensem].
De eisdem, secundum magistrum R. de Leycestre.
De mercede justorum, secundum eundem.
De pœna et vita eterna semper habendis præ oculis.
Tractatus de VII. noctibus.
De timore.
De decimis et oblationibus.
De contemptu mundi narratio.
De tribus modis adorandi in ecclesia.
De inebriantibus alios.
De oratione.
De utilitate et laude spiritualium canticorum.
De impedientibus orationi.
De lacrimis.
De brevitate vitæ humanæ.
De fragilitate conditionis humanæ.
De contemptu mundanorum.
De divitiis.
De paupertate.

De vitiis et virtutibus [*in red ink, like the headings of names*].
Quædam concordantiæ W. de Montibus.
Quædam concordantiæ R. grossi cap. [Grosseteste] de contemptu mundi.
De confessione et pœnitentia.
De arte confessionis secundum R. grossum cap. [Grosseteste], et multæ compilationes simul.
Corrogationes Promothei.
S[tephanus Langton] archiepiscopus de vera pœnitentia.
Quatuor Evangelistæ simul.

Libri Nicholai quondam abbatis. [p. 358.]
Sermones sancti Bernardi.[1]
De fide et spe sermones quidam simul.

---

[1] At p. 358 Bernard's name is omitted and "ejus" substituted, by which mistake both these "sermones" and the "epistolæ" which follow are made to appear as works of abbot Nicholas.

Epistolæ ipsius, et Epistolæ Cenomannensis.
De affectibus animæ Cenomannensis.
Vita sanctæ Mariæ Egiptiacæ versificata [Hildeberti Cenom.].
Canon missæ versificata.
Verbum abbreviatum abbatis de Radinge.[1]

Libri Alani sacristæ. [p. 358.]

Aurora.
Josihus [*altered to* Josephus] Tobias W. de Montibus.
Passio S. Thomæ Martyris.
Vita Sancti Gutlaci.
Vita David regis Scotiæ [Ailredi Rievallensis].
Genealogia ejus [*sc.* Ailredi] usque ad Bastardum.
Amalarius.
Practica Bartholomæi.

Libri Philippi de Riptone. [p. 359.]

Ezechiel glosatus.
Quædam glossæ super Psalterium.
Hildeuuinus super Johannem.
Aurora [*in red ink*].
Josephus versificatus.
Tobias versificatus [*struck out*].
Vita sanctæ Katerinæ [versificata *added*].
Vita sancte Afreæ versificata [*struck out*].
Summa W. de Montibus [versificata *added*].
Lamentationes Jeremiæ.
Sermones quidam, et Liber Ympnorum glosatus.
Quædam summa W. de Montibus.
Concordantiæ W. de Montibus.
Lamentationes Jeremiæ [*struck out*].
Quidam sermones.
Flores Senecæ.
Arsmetica.

[1] The same mistake is made here as in the other list, of transferring part of the title of the entry to the end, and so assigning the "Verbum abbreviatum" to a wrong author. It seems to show that this list is chiefly a direct copy from the other MS.

CROYDON PUBLIC LIBRARIES CENTRAL

Libri Roberti de Daventre. [p. 359. But the list is here considerably enlarged.]

Biblioteca.
Unum ex Quatuor.
Psalterium glosatum.
Breviarium Sententiarum P. Lumbardi.
Summa J. Belet de ecclesiasticis officiis.
De Trinitate.
Johannes glosatus.
Quæstiones W. Tornensis.
x. quaterni de aliis quæstionibus et sermonibus.
Summa Decretorum.
Expositio nominum Hebræorum, et super Job.
Sinonima sancti Isodori (*sic*).
Vita sancti Symeonis.
Regula sancti Augustini.
Augustinus quod nihil sit gloria mundi.
Ambrosius de conflictu virtutum et vitiorum.
Sermo Augustini ad pœnitentes.
Interrogationes et responsiones de Trinitate.
De ordine judiciario, et Promotheus, in I. vol.
Sententiarum [*corrected to* Scintillarium] de diversis voluminibus.
Eulogium contra dampnatorum errorum (*sic*).
Visio cujusdam monachi de Eynesham.
Arismetica.
Meditationes.
De arte institutionis [*geometricæ* added].
Glosæ secundum Boicium de consolatione.
Libri Almagesti.
Wymundus.
Epistola Augustini [*corrected to* Anselmi] ad Urbanum papam bona.
Cur Deus homo.
De processione Spiritus Sancti.
Regula Templariorum.
Liber Osuualdi versificatoris.
Dirotheus Prudentii.
Sedulius.

Aldelmus de laude virginum [*in red ink*].

Cato glosatus.
Enigmata Aldelmi et quædam alia.

De spiritu superbiæ [*in red ink*].

Passio Sergi et Bachi.
Vita Gregorii Nazazeni.
Vita sancti Remigii.
Vita sancti Maurilii [*added*].
Vita sancti Felicis versificata.
Liber Abbonis super quædam Evangelia.
[Anselmi *sive* Honorii Augustodun.] Elucidarium.
Vita sancti Anselmi.
Scintillarium in II. voluminibus.
Effrem.
Vita sancti Alexis.

Libri Alquini[1] [*in red ink*].

Sedulius.
Prudentius.
Enigmata Aldelmi.
[V. Bedæ] Vita sancti Guthberti (*sic*) versificata.
Liber Catonis.
Versus Prosperi.
De duodecim abusionibus.
Albinus de virtutibus.
Liber qui vocatur Fenix.
Vita sancti Basilii Capadocii.

[1] This entry supplies the name missing at p. 359.

ERRATA.

Page.
65, l. 3 from bottom, "quidem" *read* "quidam."
72, n. 7, "Expedit" *read* "Expetit."
112, l. 5 from bottom, "Quod caret," &c., add ref. "Ovid. Heroid. Ep. iv. 89."
116, marg., "1006" *read* "1008."
130, *dele* n. 1.
160, n. 2, "mortalitatis" *read* "moralitatis."
186, l. 15, "berewieis" *read* "berewicis."
206, last line, "temlanda" *read* "teinlanda."
210, last line but one, "R[ogero]" *read* "R[oberto]."
211, l. 17, "dapifero. Per ipsum [Regem]" *read* "dapifero, per ipsum."
214, last line, "Cancia," *read* "Tanc[arvilla]."
221, marg., "1110" *read* "1114."
237, l. 21, "Eouermunus" *read* "Eouerwinus."
239, l. 3 from bottom, "dapifer," *read* "dapif[eri]."
248, l. 13, *dele* comma after "recordato."
254, l. 19, "Anscelmus" *read* "Anscelinus."
272, l. 11, "Sauselle" *read* "Lauselle."
,, marg., "1134-54" *read* "1134–43."
276, marg., "1133–5" *read* "1134."
286, marg., *dele* "1177? 1180?"[1]
295, marg., "1155–63" *read* "1135–43."
301, l. 2, "Rogeri filio Remfr." *read* "Rogero[2] filio Reinfr[edi]."
304, l. 13, "Regero" *read* "Rogero."
307, marg., "1146–54" *read* "1139?"
308, n. 3, "cited . . . as D." *read* "cited . . . as C."
321, l. 3, "W[illelmus]" *read* "W[alterus]."
344, l. 14, "et omnibus" *read* "omnibus."
365, l. 5 from bottom, "Iymey" *read* "Tymey." (See p. xli.)
369, marg., "Boniface VII." *read* "Boniface VIII."
370, l. 10, "inh" *mistake in the MS. for* "jus."
374, marg., "Bishop Oxford" *read* "Bishop Orford."
388, marg., "1303." See *Preface*, p. lxviii., n. 2.
416, marg., "[1333]" *read* "[1334]."

[1] The attesting witness, Richard archdeacon of Poictiers, became bishop of Winchester in 1173. He appears also as attesting the charter on pp. 299–300, but which is evidently an exceedingly corrupt transcript, wrong in the name of the king who grants as well as in that of the witness. But in the case of the charter at p. 286 we have the text of the original document.

[2] "Rogerus," MS.

[HISTORIA RAMESIENSIS,

SIVE]

LIBER BENEFACTORUM

ECCLESIÆ RAMESIENSIS.

R 5221. Wt. 19804. A

73

INCIPIT LIBER BENEFACTORUM ECCLESIÆ RAMESIENSIS.[1]

Prœfatio sequentis operis.

UNIVERSIS universalis sanctæ matris ecclesiæ filiis in quorum manus libellus iste devenerit, Ramesensis ovilis cœnobii[2] pusillus grex felici cursu æternitatis bravium adipisci. Variam conditionis humanæ vicissitudinem querule retractans sapientissimus Salomo,[3] " Generatio," inquit, " præterit et generatio advenit, Eccles. i. 4.
" terra vero in æternum stat," ut, videlicet, illa tandem corruptum recipiat quod corruptis civibus[4] corruptibile dinoscitur edidisse. Siquidem, præter solos non marcescentes virtutum fructus, mors omnia finit, lætitiæ tristitiam, copiæ inopiam, voluptati angustiam, saluti ægritudinem, vitæ mortem succedere ipsis quotidianis humanæ mutabilitatis motibus experimur. Quoniam itaque aliis decedentibus ad requiem alii vicissim succedunt nascentes ad laborem, necesse est a præsentibus præsentia cum iis quæ præterita[5] [sunt] litteris ad notitiam posterorum commendari. Sic equidem omnis origo rei et ipsorum quoque primordia temporum scripturæ indicio tam prædecessorum nostrorum quam nostræ in quos fines sæculorum devenerunt notitiæ claruere, quamquam legamus plerosque perfectorum[6] vel ex visione nocturna vel ex divina[7] allocutione manifesta tam præterita quam futura didicisse. Sed

---

[1] *tit.* om. B.
[2] om. C.
[3] Salomon, B. C.
[4] sinibus, B. C.
[5] præterire, A. B.
[6] perfectiorum, B. C.
[7] divinæ, B. C.

non omnibus expedit æmulari quod paucis Dominus speciali munere legitur contulisse. In diebus igitur nubis et caliginis, Stephano rege Anglici principatus monarchiam tenente, et piæ recordationis abbate Waltero ecclesiam nostram secundum dierum illorum malitiam et turbati aeris inclementiam strenue gubernante, eandem ecclesiam tam de invasione hostili quam de quorundam dissensione familiari multimoda, sicut ex sequentibus lectori constabit, adversitas profligavit. Cujus dispersionis, quæ rerum fere omnium dissipationem secuta est, nos, utcunque collectæ reliquiæ, et[1] nubilosa tandem caligine per clementiam divinam in serenitatem conversa, cartarum nostrarum privilegiorum quoque et cyrographorum cedulas,[2] de antiquitatis strue recollectas, omnes in volumen unum, (quæ Anglice scriptæ fuerant in Latinum ydioma conversas,[3]) ad cautelam futurorum et legentium notitiam censuimus congerendas. In quo simul opere situm loci nostri et fundatorum ipsius devotionem, et firmam illam ac spectabilem ad quam post tertiam re-edificationem ecclesia quæ nunc cernitur surrexit structuram, qua et regum liberalitas enitescit, archiepiscoporum et episcoporum (quorum quidam ibi a puero educati postmodum ad summi honoris fastigium attigerunt) beneficentia collaudatur, et cæterorum benefactorum nostrorum opera et sollicitudo cum cementariorum laudabili artificio spectantibus apparet,[4] studuimus commendare. Quum autem nobis non multa facundiæ et minora scientiæ suppetant argumenta, ea quæ vel in vetustissimis codicibus et cedulis[5] reperimus vel a senioribus nostris relata didicimus non cot[h]urnatæ eloquentiæ nodosis sententiis intricamus, nec, ut videntes non videant et audientes non intelligant, ver-

---

[1] om. B. C.
[2] scedulas, B. C.
[3] conversus, B.
[4] *qua et regum . . . . apparet*] om. B. C.
[5] scedis, B. C.

borum phaleris referenda palliamus. Universitatem ergo vestram quicunque præsentia legitis aut auditis oramus intensius [1] et rogamus [2] ut agnita præsentis opusculi inspectione ecclesiæ nostræ jura, etsi conservare minime valetis, continua tamen prece a Domino ea integra conservari, eorum quoque collatoribus æternæ retributionis præmia conferri, et nos nihilominus a suspectis semel ex parte animadversionis periculis superna defensione protegi, semper obtineatis, et communiri.

Explicit Præfatio.

---

[1] attentius, B. C.

[2] *Universitatem . . . . rogamus*] inserted in marg., B.

[HISTORIA RAMESIENSIS, SIVE LIBER BENEFACTORUM ECCLESIÆ RAMESIENSIS.]

(2.)[1] [Cap. I.]

De situ Insulæ quæ Ramesia dicitur.

Cum[2] igitur in orientali angulo territorii Huntendunensis, quem Use fluvii alveus terminis coangustat mariscorum, memorata insula sita est, palustrium insularum juxta quantitatem sui pulcherrima est. Quæ quia apud plerosque sui commendatione jam nititur, stili nostri officio non indiget commendari. Attamen ne adjacentem materiam omnino intactam prætergrediamur, locum illum a parte occidentali (nam alias palustria loca humanis gressibus haud pervia longius prætenduntur) a tellure solidiori duobus fere balistæ jactibus interjacentes luteæ salebræ[3] dirimunt. Qui locus olim segni tantummodo amne naves serena advectas aura placido jocundi marginis excipiens gremio, nunc, gravi labore et sumptu, lignorum arenæ pariter et lapidum congerie lutosa obstructa abysso, via publica vel[4] calle solido in eadem parte pedibus aditur. Hæc autem insula, duobus ferme millibus in longum extensa, egena latitudine paulo strictior habe-

[1] For facility of reference the numbers given to the chapters in Gale's edition are retained. They are those in Roman numerals in the margin. The numbers in Arabic figures are those attached by Spelman to the divisions in his MS., as referred to in his *Gloss. Archæol.*

[2] om. B.

[3] salubræ, A. B.

[4] *via . . . vel*] om. B.

tur. Quæ tam alneto quidem quam arundineto cum virore calami et junci[1] pulchre in girum coronata, multo antequam inhabitaretur, arborum genere potissimum autem abundanti tota vestiebatur orno. Quæ cujus proceritatis fuerit et quantitatis ex trabium et tignorum quorundam ad tectum ecclesiæ exinde assumptorum inspectione poterit quilibet edoceri. Nunc vero longiore temporis tractu nemoribus ex parte demolitis, terra ubere gleba[2] arabilis cernitur, et opima fructibus et frugibus jocunda, ortis consita, pascuis opulenta, nonnullis adhuc arboribus nemorosa, et pratorum gratia verno tempore spectantibus[3] arridente velut depicta floribus, tota insula vario coloratur colore. Ambitur præterea isdem locus paludibus anguillosis, maris late patentibus, et stagnis multimodi generis piscium et avium natatilium nutritivis. E quibus maris una est Ramesmere, de nomine insulæ dicta, quæ, cæteras adjacentes aquas pulchritudine et fertilitate superexcellens, ab ea parte qua major insulæ silva densior habetur, arenosam ipsius oram,[4] in loco qui dicitur Mereham, pulchre allambens, delectabile videntibus spectaculum præbet. In cujus vastis gurgitibus laxatis tam sagenis quam alterius generis retibus, immissis quoque inescatis hamis cum cæteris artis piscatoriæ instrumentis, admirandæ magnitudinis lucei, qui ab incolis *Hakedes*[5] nuncupantur, persæpe extrahuntur; et tam diebus quam noctibus indesinenter ibi laborat aquatilium industria venatorum. Semper ibi multiplex aquatici generis capitur fœtus, semper quod capiatur abundat. Hæc de situ insulæ et adjacentibus aquis ad notitiam ignorantium exarata sufficiant. Nunc de nominis ratione aliqua breviter subjungamus.

---

[1] juncci, A. B.
[2] glebæ, A. B.
[3] et, add. A.
[4] horam, A.
[5] Hakedus, B. C.

(3.) [II.]

De etymologia nominis et triplici ratione.

Igitur Ramesia congrue satis dici potest a duobus nominibus Anglicis, *ram*, quod est aries, et *eie*, quod insulam sonat, ut inde composito nomine Ramesia quasi "insula arietis" nominetur. Siquidem antiqui hujus loci patres junioribus suis, quorum relatione et nos sibi relata didicimus, referre solebant in eadem insula olim, priusquam[1] ab ullo inhabitaretur homine vel domestico animali, arietem inter silvestres feras carpentem gramina repertum, qui, ut putatur, limosis[2] locis et humentibus[3] aliqua[4] parte insulæ vel gelu hiemali obduratis, vel æstivi solis longo forte calore arentibus, relicto alicubi grege suo, illuc errabundus deveniens, eisdem iterum locis in humorem et mollitiem solitam resolutis, tortis ac recurvis de naturæ artificio cornibus armatus heremita remanere compulsus, sempiternum loco nomen temporalis inhabitator reliquit. Ut autem hoc dictum similium casuum quodam confirmemus exemplo, Augustudunum in finibus Burgundiæ nominatissimam urbem a duobus hœdis, qui in initio fundandæ civitatis omnium pecudum domesticarum soli ibi inventi sunt, alio nomine *Eduam* usque hodie constat esse nominatam. Possumus et aliter nomen ipsum de auctoritate veterum a *ramis* interpretari, quasi "insulam ramorum," ob copiam, videlicet, arborum quæ, ut supra taxatum est, antiquitus ibi habebatur, sicut restantes adhuc reliquiæ testantur. Ex divina autem, ut credimus, Providentia tale loco inditum est nomen, quæ ab exordio nascentis mundi a sanctis viris et religiosis hanc providit[5]

Derivation of name: i. from a ram found there.

ii. or from the place being thickly wooded.

---

[1] postquam, A.
[2] simul, add. B.
[3] humantibus, A.
[4] ex aliqua, B.
[5] prævidit, B.

et præscivit inhabitandum, qui proculdubio de oleastro sterili mundanæ conversationis securi divinæ vocationis abscissi, veræ olivæ Christo, tanquam boni rami socii intimæ pinguedinis effecti, solius gratiæ insitione[1] adhærentes, diversos virtutum et bonorum actuum fructus velut virentia folia protulerunt. Jam vero ut interpretationem ipsius nominis aptius ad mysticum intellectum reducamus, congrue dici potest a *Ramesse*, urbe quondam[2] opulentissima, in extremis, ut vult Ysidorus, Niliacæ regionis sita finibus, quam filiis Israel divino monitu ab eisdem locis post diuturnam duræ[3] servitutis calamitatem demigrantibus primam legimus præbuisse mansionem. Ramesses quoque "Commotio" vel "Tonitruum" interpretatur. Recte igitur huic loco hoc congruit nomen, quia demorantes in eo viri sancti psalmodiæ vel lectionis divinæ sonitu quasi terrore tonitrui a malis compescuntur, et cum Ezechiele propheta vocem commotionis magnæ post se frequenter audiunt, dum per exhortationis verbum ad pœnitentiam concussi in lacrimas et gemitum plerumque erumpunt. De hujusmodi commotione per prophetam alium dicitur, "Pedes ejus steterunt et mota est terra;" quia, ut ait Gregorius, cum veritatis vestigia in mente audientium figuntur, ipsa mens in sui consideratione turbata commovetur.[4] Congrue ergo Ramesia "com-" motio" vel "tonitruum" dicitur, quandoquidem peccatores quilibet in ea ad servitium Dei de subdole blandienti et male pacato mundi amore conversi, ex contritione commoti et conteriti, sua acta condemnantes, in mœrore pœnitentiæ salubriter perturbantur. Hæc triplici jam ratione de ipsius etymologia nominis breviter perstrinximus, siquid rectius super hoc aut utilius dici potest tuo, O lector, arbitrio relinquentes,

Rom. xi. 17.

iii. or from Rameses, the 'thunder' of holy voices.

Isid. in lib. Num. cap. i.

Ezek. iii. 12.

Hab. iii. 6, *Septuag.*

[1] incisione, B.
[2] quodam, A.
[3] diræ, B.
[4] "quia cum veritas in corde "figitur, mentis immobilitas agita-"tur." Moral. in Job, lib. xi. cap. 10.

dummodo omnimodis tuæ constet prudentiæ honestum esse de incertis honesta æstimare, et in re ambigua, de qua nulla invenitur auctoritas majorum, in meliorem semper partem deflecti debere æstimationem.

(4.) [III.]

De genealogia Aylwini Ældermanni.[1]

Parentage of Ailwin, alderman of East Anglia.

Jam vero quia propositæ narationis id deposcit utilitas, ad incliti quondam ducis Æthelw[ini],[2] advocati nostri, genus declarandum articulos cum calamo convertamus. Hoc siquidem et studii ipsius nobis adauget materiam, et inchoati operis provectum præparat et proventum.[3] Fuit in diebus Æthelstani, totius olim Angliæ basilei, quidam Orientalium Anglorum dux, regiæ dignitatis consors et nominis, ab atavis regibus præclara ingenuæ successionis linea transfusus, cui innatæ devotio liberalitatis apud conterminales multam gratiam comparavit, apud hostes patriæ nonnullam virtus bellica invidiam generavit. Qui, quia et nobilitate naturæ et opum affluentia terrenarum et prudentia seculari celebri æstimatione reddebatur insignis, præcipue vero quia ipsi regi adeo officiosa erat ejus impensa sedulitas ut ad arbitrium ipsius cuncta regni negotia tractarentur, iccirco ab universis "Æthel- His father called "half-king." "stan Halfkyng,"[4] quod est "semirex," dicebatur. Is, cum in fortioris adolescentiæ robur devenisset, ob amorem sobolis procreandæ uxorem sibi quandam, Alfwen nomine, tam generositate natalium quam non illepidæ speciei gratia thoro suo congruentem, maritali dotavit connubio. Hæc postea inclitum regem Ædga- His mother nurse to king Edgar. rum, tenerum adhuc in cunis puerum, sedulitate materna nutrivit et educavit. Qui postmodum debito

---

[1] Ailwini aldermanni, B.
[2] Ailwini, B.
[3] *Hoc . . . proventum*] om. B.
[4] Halfkineg, B. and in Add.

sibi hæreditaria sorte totius Angliæ regimine suscepto, nutricis suæ acceptis beneficiis non ingratus, villam de Westona eidem regali munificentia largitus est, quam filius ejus Aldermannus postea, matre necessitudine naturæ e medio sublata, Ramesensi ecclesiæ in perpetuam eleemosynam pro ejus anima condonavit. Hac igitur præfato viro nupta et fecundata, quatuor filiorum distincto nascendi ordine, "ad flumen usque et "mare" se extendens, pulchra germinavit propago. Nam cum in gratiam omnium adolescerent et favorem, usque ad remotiores patriæ fines multæ causæ celebrem juvenibus notitiam contulere, eorumque mores ingenuos ultro tam prudentiæ quam benignitatis nobilitavit accessus. Qui naturæ fœdere copulati solo sectandæ justitiæ zelo pulchre sibi sine invidia contendebant. Primus Æthelwoldus, secundus Alfwoldus, tertius Athelsinus,[1] quartus Æthelwynus[2] dicebatur. Quorum ultimus, etsi eum natura[3] statuisset novissimum, disciplinatæ tamen moralitatis pretio supra cæteros virtutis multimode mercabatur prioratum. Horum pater, prænominatus dux Ethelstanus,[4] cum jam multum sui temporis in operibus piis et virtutum exercitiis consummasset, sagaci providentia mundum ante deludens quam deluderetur a mundo, monachus factus Glastoniæ prioris nævos ætatis maturiori expiavit conversatione. Tandemque prædictos novellos fecundæ vitis quatuor palmites in sortis suæ hæreditariæ et morum successione relinquens, ibidem vitæ et[5] finem sortitus est et sepulchrum. Perseveravit autem vir iste Christianissimus ab Ethelstano[6] rege piissimo usque ad nepotem ipsius ex fratre Edmundo[7] illustrem regem Edgarum,[8] quatuor scilicet regum tempora complens. Fidejubent

Psal. lxxx. 11 ; *Vulg.* lxxix. 12.

His father became a monk at Glastonbury.

He lived A.D. 925–960, as ancient charters

[1] Æthelsius, B.
[2] Ædwinus, B. ; Ailwinus, B. in Add.
[3] ortu, add. B.
[4] Æthelstanus, B.
[5] et vitæ, B.
[6] Æthelstano, B.
[7] Eadmundo, B.
[8] Ædgarum, B.

sermonis nostri veritatem quædam in archivis ecclesiæ nostræ repertæ vetustissimæ scedulæ, eorundem regum nomina et quibusdam personis factas ab eisdem terrarum donationes continentes; quæ donationes etiam ab ipsis personis postmodum ecclesiæ nostræ in perpetuam eleemosynam cum earundem scedularum munimento sunt collatæ, in quarum singulis vir ille inter alios nobiles earundem donationum testis invenitur ascriptus. in the archives of the abbey testify.

(5.) [IV.]

De prosapia incliti regis Ædgari, in cujus diebus ecclesia nostra fundata est.

Quia vero prædicti illustris regis Ædgari tempore ecclesia nostra primæ constructionis suæ initium sumpsit, et, magna libertate ipsius illustrata beneficio, valituro quoque in ævum ejusdem munita est privilegio, operæ pretium arbitrati sumus de supradictorum regum genere successivo pauca inserere, lectoribus quatinus,[1] scilicet, nosse cupientibus per quos meatus memoratus rex Edgarus aviti[2] sanguinis præclaram traxerit venam evidenter innotescat, et omnis ante lectoris faciem, si qua emerserit, difficultas complanetur. Igitur, sicut testatur fastorum series vel chronicorum, jam dictus pacificus rex Æthelstanus incliti illius Alfredi regis, Anglicarum legum conditoris, ex filio Edwardo,[3] qui ei successit in regnum, nepos fuit; ejusdem autem Edwardi[4] quinque filiorum, quos de diversis tulerat uxoribus, primogenitus extitit, alto quidem patris profusus sanguine, sed, ut fertur, non æque nobilis, exceptus gremio concubinæ. Tamen quia notam hanc, quam malorum invidia proponebat, elegantis gratia speciei et Descent of king Edgar.

---

[1] *lect. quat.*] lectioni. Qui cujus, B.

[2] Ædgarus a viri, B.

[3] Ædwardo, B.

[4] Ædwardi, B.

A.D. 924. virtuosæ mentis[1] industria palliavit, potissimum autem quia frater ejus Eswaldus,[2] patris Edwardi[3] de legitima conjuge filius, patrem decedentem cita morte secutus est, principatum adeptus, et ab Athelmo[4] archiepiscopo Dorobernensi consecratus,[5] multa gloria et nobilitate tempora sua venustavit et regnum. Cujus laudem versificus quidam metrico commendans carmine, inter cætera ait,

> Magnus Æthelstanus patriæ decus, orbita recti,
> Illustris probitas de vero nescia flecti.[6]

Tantæ quidem strenuitatis et providentiæ[7] erat ut opinionem suam usque ad Europam dilatatam et nomen intra nativi soli terminos non sineret contineri, unde factum est ut exteri reges et principes sorores ejus, quas pater indotatas reliquerat, per internuncios nobiles xeniis et muneribus onustos in conjugium sibi dari postularent[8] et acciperent, quatinus[9] compago copulæ genialis perpetuæ inter eos amicitiæ et pacis[10] fœdus contineret.

[V.] (6.)

Quod[11] *Sanctus Odo ad Dorobernensis Ecclesiæ Archiepiscopatum promovetur.*

A.D. 934. Odo appointed archbishop of Canterbury.

Interea Wlfelmo, prædicti domini Dorobernensis Athelmi[12] successore, naturæ munere functo, vir celeberrimæ opinionis et sanctitatis plurimæ Odo unanimi tam regis quam totius cleri voto et assensu ad geren-

---

[1] om. B.
[2] Elwardus, B.
[3] Ædwardi, B.
[4] Æthelmo, B.
[5] consecratur, A.
[6] Quoted by Will. of Malmesbury as part of a long extract from an unknown poem, *Gesta Regum*, ii. § 133.
[7] prudentiæ, B.
[8] postularunt, A.
[9] quavis, B.
[10] vel, add. A.
[11] Quomodo . . . promotus est, B.
[12] Æthelmi, B.

dam ejusdem ecclesiæ sollicitudinem decernitur promovendus. Ille vero, qui nondum[1] monachici habitus accepisset amictum, sine cujus schemate nullum ante sua tempora eandem sedem impune didicerat conscendisse, ne vel sanctorum patrum sententiæ refragari vel contra antiquam ipsius ecclesiæ dignitatem temere venire videretur, non minorem offensam, torporem inobedientiæ, quam zelum ambitionis contrahere sciens, utrique desperationis periculo hoc modo obviavit. Transito ocius mari Floriacense cœnobium, quod in Galliis juxta Ligeris alveum situm est, adiit, ubi eo, quem longo ante[2] tempore moribus et vita prætulerat, habitu religionis accepto, celeriter repatrians, sumpta archipræsulatus insignia omni vitæ suæ tempore sacris operibus et virtutum meritis uberius insignivit. Cujus sanctitatem comperiens rex Æthelstanus ejus sæpius delectabatur alloquiis et consiliis adquievit.

A.D. 934.

Odo admitted as a monk at Fleury before accepting the archbishopric.

(7.) [VI.]

Miraculum quod per eundem Sanctum Odonem Dominus operatus est.

Quodam ergo dierum contra Analafum, quendam Barbarorum ducem strenuissimum, qui hostili invasione partem jam Angliæ turbaverat, exercitum ducens, virum sanctum in comitatu habuit, ipsius meritis eventum belli[3] prosperum sibi fieri posse confisus. Igitur hostibus castra regis sub cæca nocte callide invadentibus, facta strictius partium congressione, dum se mutuis ictibus dilaniant, dum stridores lituorum fierent et fremitus armorum, forte regius ensis e vagina

A.D. 938. Battle of Brunanburgh.

---

[1] necdum, B.
[2] autem, B.
[3] bellum, B.

lapsus adversariis quidem incrementum audaciæ, ipsi vero regi et suis plurimum formidinis, importavit. Quo cognito vir beatus oravit et vaginæ regis vacuæ alius divinitus missus[1] est ensis, quo ad nutum viri Dei educto populatores palantes cæsi sunt, et de eis inopinata celeritate triumphatum. In argumentum divinæ bonitatis et regiæ victoriæ idem ensis in thesauris regum, ut fertur, usque hodie reservatur. Sancti Oswoldi, Eboracensis archipræsulis, gratia, de quo inferius plurima relatu digna referemus, hujus sancti viri, quia ejus patruus fuit, mentionem huic operi censuimus ingerendam, occasionem de prædicto regis triumpho aucupati.[2] Nunc ad idem[3] unde digressi sumus revertamur.

Æthelstan's miraculously given sword preserved in the royal treasury.

Odo uncle of archbishop Oswald.

[VII.] (8.)

Obitus incliti regis Æthelstani.

A.D. 941. Reliquos ergo regis Æthelstani triumphos et virtutem bellicam, qua cunctis hostibus patriæ formidini fuit, quia aliorum literis legentibus luce clarius innotescit, nostris apicibus non indiget illustrari. Tandem igitur, dum adhuc tanti pretii tela ordiretur, fatalis incommodi immaturo succisa est accessu. Post xvi. circiter annos suscepti principatus ecclesiam Malmesbyriensem[4] cum opibus et prædiis pluribus exuviarum regalium nobilitavit sepultura.[5]

King Æthelstan buried at Malmesbury.

---

[1] immissus, B.
[2] aucuparí, B.
[3] id, B.
[4] Malmesberiæ, B.
[5] *sepult.*] om. A.

(9.)

Dunstanus nascitur.

Quo[1] tempore micuit e matris alvo in West-Saxoniæ finibus jubar illud sidereum beatus Dunstanus, tenebras quas ex debilitate religionis succedentia postmodum contraxerunt per Angliam tempora fugaturum. Birth of Dunstan.

(10.)

Edmundus succedit Æthelstano.

Successit Æthelstano germanus ejus ex patre Edmundus,[2] fraternæ pietatis sedulus[3] æmulator, morum hæres et regni. Cui sanctus Dunstanus familiaris et a secretis, vivacitate consilii et sedulitate impensa regiæ serenitatis gloriam multo decore ampliavit. Quumque legitima regis conjux sancta Ælfgiva[4] post primogenitum Edwynum[5] filium ejus, Edgarum[6] peperisset, idem Dei servus Dunstanus vocem cœlitus emissam dicitur excepisse talia præconantem, "Pax Angliæ "regno, recens orto regnante puero, et nostro super-"stite Dunstano."[7] Demum, quum multa felicitate regis florerent[8] successus, hos tandem miserabilis exitus defloravit. Nam sexto anno et dimidio regni, in festivitate Sancti Augustini, ob amorem tanti prædicatoris et memoriam facto intra palatium apud Cantuariam regali convivio, orta subito, ut assolet inter convivas vino jam æstuantes, discordia, rex ipse, fati stimulis agitatus, ad sedandum tumultum e mensa prosilivit, A.D. 943. Accession of Edmund. Birth of K. Edgar.

---

[1] Ejus, B.
[2] Eadmundus, B.
[3] scedulus, A.
[4] Ælgiva, B.
[5] Ædwinum, B.
[6] ei Eadgarum, B.
[7] "Pax Anglorum ecclesiæ, ex-"orti nunc pueri nostrique Dun-"stani tempore," Flor. Worc.
[8] florerunt, A.

A.D. 946. quum quidem versutus nebulo, quem ob commissi scelus latrocinii olim jusserat exulare, ruentis in se regis pectori, exempto quo latenter accinctus erat pugione, letale vulnus inflixit. Satellites regii irruentes auctorem sceleris multis vulneribus dilaniatum proprio funere funus regium prosequi coegerunt. Divinus Dunstanus in remotioribus constitutus, dæmone coram se cachinnante, spiritum sibi solito influentem hauriens, regis obitum intellexit, eoque properans exanime corpus Glastoniæ, cui ab eo abbatis jure prælatus erat, condecenti tradidit sepulturæ.

Murder of Edmund, who is buried at Glastonbury.

(11.)

Edredus Edmundo.[1]

Accession of Edred.

Post quem frater ipsius Edredus, filius Edwardi tertius, patris et fratrum gesta laudabilia imitatus, susceptum regnum pacifice tenens, rebellium præsumptionem[2] strenue compescuit suæque potestati subjugavit. Beati Dunstani alloquiis frequentibus et ipse delectatus, et admonitionibus obtemperans, apud eum confessionum suarum secreta deposuit. Qui, anno nono regni et dimidio, corpore valetudinis incommodo tactus, ipsum ascivit. Properantis ad ægrotum beati viri vox desuper in aures clare insonuit, "Nunc rex Edredus[3] "in Domino quievit."[4] Brutum animal quo sanctus vehebatur tonitruum vocis angelicæ perhorrescens mox sub sessore corruit et expiravit. Regio cadaveri Wyntoniam delato vir Dei præclaras, ut decuit, inferias persolvit.

A.D. 955. Death of Edred.

He is buried at Winchester.

---

[1] Eadredus Eadmundo, B.
[2] præsumptione, A.
[3] Ædredus, B.
[4] Will. Malmsb. i. § 146.

(12.)

Edwynus Edredo.[1]

A.D. 955.

Cujus nepos Edwynus, Edmundi[2] regis et sanctæ Ælfgivæ primogenitus, regni jura adeptus, a progenitorum suorum moribus prorsus degenerans, elegantem corporis formam et totum generis sui nobile stemma petulantis adolescentiæ luxu deformavit. Nam quia animum ad superfluum libidinis usum incautior inclinavit, necesse erat totius in eo robur virtutis infirmari. Cujusdam cognatæ suæ, eximiæ speciei juvenculæ, illicitum invasit matrimonium: pro cujus copula a sancto Dunstano redargutus, et sancti Odonis archipræsulis auctoritate per ipsum ad repudium mulieris est coactus. Sed quia non exuit Ethiops pellem suam, sed, ut ait poeta,

Accession of Edwy.

Jerem. xiii. 23.

> "Quo semel est imbuta recens servabit odorem
> "Testa diu,"—

Horat. Epistt. I. ii. 69, 70.

conceptus semel in corde lascivi juvenis furor venereus irritari potuit, non domari.

(13.)

Sanctus Dunstanus proscribitur.

Furore igitur cæco agitatus omnem amittit[3] justitiæ cultum, beatum virum proscriptum cum aliis monasticæ professionis viris venerabilibus, rebus omnibus spoliatis, eliminat, remanentes reliquias multis calamitatibus afficere elaborat. Unde contigit ut Anglorum ecclesia, oppressis filiis, multo diutius incommodo laboraret. Nam omnia passim per diversas provincias monachorum cœnobia, expulsis habitatoribus, clericis secularibus cum

A.D. 956. Monks expelled from the monasteries, which are filled with secular clergy and their wives.

---

[1] om. B.
[2] Ædwius, Eadmundi, B.
[3] amittitur, B.

A.D. 956. concubinis suis habitanda exposuit. Qui in hæreditatem Domini temere venientes, templum sanctum ejus polluerunt, facultates ecclesiarum in stipendiis enervarunt, partem possessionum suis vel fratrum nepotulis in præbendas ordinarunt, partem in proprios usus convertentes possederunt. Sicque factum est ut multitudo clericorum monasticæ sanctitudinis derogaret raritati, dum in locis, ubi prius calami & junci [1] pulIs. xxxiv. 13. chre oriebatur vigor,[2] dracones sibi, converso, imo perverso, ordine cubilia vendicabant. Quid multa? Nunquam monachos dies tristior, nunquam clericos afflârat St. Mark xiii. 20. hilarior. Et nisi Dominus abbreviasset diem illum, non fieret salva omnis ecclesia Anglorum.

(14.)

Edgarum[3] *sibi in regem Mercenses erigunt,*[4] *qui Dunstanum, de exilio revocatum, ad episcopatum Wygorniæ promovit.*

A.D. 957. Sed Domini dispositione, dum adhuc illicita animo spiraret, occasionem aucupati populi Mercensium et Northanhumbrorum, mortale in eum odium concipientes, relicto illo, fratrem ipsius, venustæ formæ adolescentem, Edgarum[5] in regem sibi[6] erexerunt; sicque re quondam solida in duo divisa, Tamise fluvius utrique partium diremptionis terminus fuit. Rex Edgarus[5] Dunstan appointed bishop of Worcester, and, in 958, of London. beatum Dunstanum ab exilio revocat, revocatum Wygorniæ[7] ecclesiæ, defuncto suo antistite Coenwaldo, cum consensu cleri præficit. Ad honoris quoque cumulum anno sequenti Londoniensis ecclesiæ, pio patre viduatæ, custodiam eidem committit. Quem enim

---

[1] juncci, A. B.
[2] viror, B.
[3] Eadgarum, B.
[4] exigunt, B.
[5] Ædgarum, B.
[6] om. B.
[7] Wigornensi, B.

multiplici virtutum varietate noverat redimitum, hunc duorum episcopatuum honore duplici censuit esse dignissimum. Deinde parvo temporis tractu procedente, ipse rex Edwinus[1] conditionis humanæ necessitudine fortunæ rotam volvens, fratri Edgaro[2] occasionem præstitit qua divisas regni partes in antiquam soliditatem revocavit, vir utique pietate in Deum, probitate in patriam, morum sinceritate, per omnia insignis. A.D. 959. Death of Edwy.

(15.) [VIII.]

De origine et vita Sancti Oswoldi.

His demum peroratis, de pio patre et pastore nostro Oswoldo promissæ superius relationis fidem absolvamus. Bonæ[3] igitur indolis juvenis Oswoldus, parentibus Danicis tam nobilitate generis quam opum cumulo splendidissimis, sed in Anglia, ut dicitur, prius incognitam Sanctæ Trinitatis fidem professis, procreatus, cuidam viro Frithegodo nomine, qui omnium sui temporis, ut putabatur, in Anglia tam seculari quam divina scientia peritissimus habebatur, traditus est instruendus. Cujus quum ille acri animo et alacri studio adprime disciplinam attigisset, supradicto sancto Odoni, cui eum fraterni sanguinis vena conjunxit, commendatus est educandus. Ad cujus institutionem in anteriora libere semper studia sanctitatis extendens, vernantis juventæ[4] florem tenerum distinctis[5] maturæ moralitatis coloribus adornabat. Cernens ergo beatus Odo manifesto futuræ veritatis auspicio nepotem suum humani favoris fugaces auras et secularis pompæ inanes ventos omni[6] studio declinare, exultationes Dei in gutture ejus sonuerunt; aures itaque Divinæ pietatis continuis sollicitabat pre- Birth and education of Oswold. Psal. cxlix. 6.

---

[1] Ædwius, B.
[2] Ædgaro, B.
[3] Mabillon's life of Oswald, "ex. "i. parte chron. MS. cœn. Ram." begins here.
[4] juventute, B.
[5] districtis, Mab.
[6] omnium, Mab.

cibus, ut novellæ plantationis suæ primordia in eo consecrare dignaretur, quatinus conceptæ spei dignus fieret expectatione proventus.

[IX.] (16.)

Sanctus Oswoldus super Canonicos Wyntoniensis[1] *decanatus magisterium sumpsit.*

Appointed dean of Winchester.

Mittitur itaque floridæ ætatis adolescens cum auctoritate pontificali Wyntoniam, si quid disciplinæ regularis inter canonicos civitatis addiscere posset probaturus. Quorum ille institutionem, crescente sanctitatis merito, transcendens et mores, decanatus eis est prælatus officio, ut dissolutioris conversationis eorum normam arctius innormans, senum caniciem vitiorum infectione puer[2] defæcaret.[3] Verum dum illi ad solita semper suspicarent,[4] et nil ab eis præter honestatem excludi, nulla præter virtutum via posset præteriri, ne membrorum corruptio in caput commigraret, et in perniciem pastoris ovium pestilentia deveniret, relictis illis patruum suum adiit, communicato ei cordis sui propofito perficiendi consilium accepturus.

Resigns the office on account of abuses which he cannot correct.

[X.] (17.)

Idem Floriacum missus et[5] *ibidem religionis habitum accepit.*

Admitted a monk at Fleury.

Utrorumque ergo concurrente voto pariter et affectione, recens ille flos, paradisi floribus interserendus, Floriacum, cum condecenti tam literarum quam mune-

---

[1] Wyntoniæ, B.
[2] ipse, add. B.
[3] defæcarent, A.; defætaret, B.
[4] suspirarent, B., Mab.
[5] om. B.

rum commendatione, destinatur, floridi loci floribus virtutum suarum flores admixturus. Suscipitur cum omni alacritate et gaudio, et, quem diu desideraverat monasticæ institutionis habitu suscepto, post paucorum intervalla temporum, per dispositos sacrorum ordinum gradus, sacerdotalis honoris culmen conscendit. Quanta humilitate, honestate, et religione gradum suum decoraverit, quot crucibus corporeæ afflictionis carnis suæ incentiva edomaverit, quam crebras in Dei obsequela excubias protelaverit, quot denique virtutum signis sanctitatis suæ opinionem circumquaque nolens dilataverit, legenti vitam ejus clarius constabit.

(18.) [XI.]

Beatus Oswoldus de Gallia revocatur.

Emenso denique aliquot annorum spatio, cum jam dictus sanctus Odo longævæ cœpisset senectutis incommodo fatigari, et debilitas continua cum vicissitudinaria ægritudine spem ei vitæ diuturnioris adimeret, dilecti nepotis sui præsentia pariter et alloquio confractam laboribus senectam recreari et, suspectum[1] desiderans suum exitum, communiri, nuncium cum exenniis[2] et literis transmittit. Quibus susceptis dominus abbas cum fratribus, tanti viri mandato contraire indignum judicantes, venerabilem alumnum suum abire permittunt, iter ipsius dolore et lacrymis prosequentes. Quibus et ipse mœstitiæ et fletuum vicissitudinem rependens, quum Angliæ littora navigatione votiva attigisset, audiens beatum virum, a quo totius solatium laboris erat accepturus, improba jam fatorum necessitate adventum suum prævenisse, sperato gaudio dolorem insperatum flebili commercio commu-

A.D. 958. Recalled to England by his uncle Odo.

Sanctus Odo obiit.

[1] susceptum, Mab.

[2] xeniis, B., Mab.

A.D. 958. tavit. Quibus et quantis mœroribus anxiabatur spiritus ejus ex ipso propriæ affectionis motu poterit quilibet æstimare. Demum quoque[1] salubri secum excogitato consilio venerabilem virum Osketellum,[2] Dorcastrecensi ecclesiæ tunc temporis episcopi jure præsidentem, expetiit, eum propinqui gratia sanguinis propensiorem sui curam sperans habiturum. Qui cognatum suum cum multa alacritate excipiens, dolorem, qui ei super tam miserabili sperati proventus dis-

A.D. 957.[3] Death of Wulfstan. Osketel made archbishop of York.

pendio accidisset, blandæ consolationis impendio delinivit, fortunæ melioris gratiam[4] spondens affuturam. Deinde, brevi tempore lapso, Eboracensis ecclesiæ pater Wlfstanus in fata concessit, ad cujus sedem memoratus Osketellus,[5] favente rege et populo acclamante, sessor accessit.

[XII.] *Sanctus Oswoldus cum Osketello, Eboracensis ecclesiæ Archipræsule, Romam petit.*[6]

Oswald goes with Osketel to Rome.

Qui postea Romani pontificis præsentiam pro pallii adiens susceptione, beati Oswoldi sanctitatem contra maris injurias, intemperiem aeris, prædonum insidias, et totius itineris suspecta pericula, sibi ratus valituram, eum viæ socium habuit consortemque laboris. Quumque peracto[7] ad votum negotio læti revertentes Galliarum fines attigissent, ad Floriacense cœnobium, patres et coalumnos suos salutaturus, sanctus Oswoldus, licentia patris et benedictione percepta, divertit: ubi, dum aliquamdiu moraretur, unus[8] e sociis, Germanus nomine, Wyntoniæ oriundus, loci pulchritudine et rigore ordinis delectatus, ad ejus motionem,[9] veteris

Revisits Fleury on his return.

Germanus apud Floriacum monachus efficitur.

---

[1] ergo, B., Mab.

[2] Osketelum, B., Mab.

[3] The death of archbishop Wulfstan occurred on 16 or 26 Dec. 956, and not, as here stated, subsequently to that of Odo, which was most probably in June or July 958.

[4] gratia, A.

[5] Osketelus, B., Mab.

[6] *tit.* om. B., Mab

[7] pacto, Mab.

[8] om. B., Mab.

[9] monitionem, B., Mab.

hominis depositis exuviis, ovilis illius gregi sociatus, viro Dei repatriante, ibidem propter tenera adhuc novæ militiæ rudimenta est relictus. Prospero igitur itinere beatus Oswoldus in Angliam regressus, ad memorati propinqui sui Osketelli[1] nota præsidia convolavit, penes eum latentem super se Divini consilii altitudinem operiens adimplendam.

(19.)

Quomodo Sancto Dunstano ad sedem Cantuariæ promoto Sanctus Oswoldus ad episcopatum Wygorniæ et Sanctus Æthelwoldus ad ecclesiam Wynton. regendam sunt assumpti. [XIII.]

A.D. 959. Dunstan appointed archbishop of Canterbury, and Oswald and Æthelwold bishops of Worcester and Winchester.

Igitur sancto Odone, ut supra meminimus, de peregrinatione carnis assumpto ad patriam, sanctus Dunstanus de abbate Glastoniæ, Wygorniæ et Londoniæ episcopo,[2] Deo ordinante, et voto totius cleri et populi cum favore regio consonante, metropoleos Cantuariensis[3] archipræsul subrogatur. Qui, Romæ ab Johanne Papa accepto pallio, Angliam reversus,[4] sancti Oswoldi quæ per universam jam regionem late percrebuit opinione comperta, magnifico regi Edgaro[5] ejus sanctitatis insignia suggessit, et, ipso favente, ad pontificatum Wygorniensem[6] ipsum sibi successorem consecravit. Eadem quoque tempestate vir notæ sanctitatis abbas Abbendoniæ Æthelwoldus, sancti Dunstani alumnus, Brithelmo Wyntoniensi episcopo humanis rebus exempto, ejusdem sedis dignitatem, volente Domino, est adeptus. Hæ ergo tres lucernæ clarissimæ, Dunstanus videlicet, Oswoldus, atque Æthelwoldus, per tria candelabra, Doroberniæ, Wygorniæ, atque Wyntoniæ Domino disponente, collocata, tria

A.D. 960.

A.D. 963.

---

[1] Osketeli, B., Mab.
[2] Wigornensis et Londoniensis episcopus, B., Mab.
[3] metropolis Cantuariæ, B., Mab.
[4] est, add. B., Mab.
[5] Ædgaro, B., Mab.
[6] Wigorniæ,, B., Mab.

orbis Anglici climata a vera luce mutuati luminis fulgoribus adeo irradiarunt ut ipsis quoque firmamenti sideribus contendere, et merito, propter insolitam quibusque illius temporis tantæ sanctitudinis eminentiam, præsentibus miraculo fieri, viderentur.

[XIV.] (20.)

Quomodo rex Ædgarus, per sanctum Oswoldum [*et*][1] *alios illius temporis celeberrimæ sanctitatis viros, ecclesiam Anglorum ad pristinam libertatem reduxit.*

Magnificus igitur rex Ædgarus, regiæ strenuitatis specimen singulare, prudentiæ decus venerabile, et magis pro insitivæ[2] virtutis industria quam pro successivæ dignitate prosapiæ suo tempore admirandus, germano suo Ædwio,[3] avitæ gloriæ abortivo, fatali sorte sublato, jus totius Anglici principatus, ut supra retulimus, est adeptus. Qui, nulli unquam locum dans ignaviæ, plus prudentis animi sagacitate quam fremitu armorum vel stridore lituorum rempublicam pacifice gubernabat. Exteros namque regalis munificentiæ artificio, domesticos vero, qui vigorem regni non enervarent, innatæ benignitatis lenocinio, ad amoris sui et pacis inclinavit affectum, et hac calliditate[4] fere usque ad remota orientis terrorem virtutis suæ et amorem pariter liberalitatis dilatavit. Sub hoc itaque rege præmemorati quatuor, Ailwynus,[5] videlicet, advocatus noster, et tres fratres ejus militabant, omnes gloriosi, omnes insigni regio condigni, omnes tam exercitatione bellorum quam viva-

---

[1] et, add. B., Mab.
[2] insinuæ, A.
[3] Eadvio, Mab.
[4] colliditate, A.
[5] Æthelwinus, B., Mab.

citate sensus et consiliorum acris et expertæ probitatis[1] viri. Non eos ab agendis timor inertiæ cohibebat, nec ad temeritatem aliquam præceps audacia stimulabat. His igitur quatuor commanipularibus rex Ædgarus gloriosus et felix forensia quæque disponebat, horum virtute hostium gladios terrebat, horum industri providentia et provida industria amica iocundæ pacis tranquillitate potiebatur. Tres autem supradicti reverendæ sanctitatis pontifices, ad animandam monastici cultus infantiam, per memoratum regem Edwynum[2] jam dudum in tota fere regione palpitantem, animi regalis devotionem monitionum suarum stimulis sollicitabant. Quumque piis studiis pontificum et persuasionibus favor regius consentiret, utrorumque triumphis cœpit ecclesia Angliæ liberari, virtutibus adornari, magnificentia sublimari, et quanto plus terroris pravitati intulerunt, tanto religioni plus exhibuerunt charitatis. Cœperunt clerici passim de monasteriis expelli, monachi prius dispersi denuo congregari, et caput æneum statuæ aureæ malignorum opificio indecenter affixum conteri et deponi, antiquæ religionis cultus renovari, Hebræi ditari, Ægyptii spoliari. Tunc ordo monasticus caput paulo ante depressum erexit, et quasi languore aliquo malorum gloria contabuit; monachis orta est securitas ex timore, et, ad veri solis radios præcedentis adversitatis nebula dissoluta, toti jam ecclesiæ Anglorum desideratæ tranquillitatis serenitas arridebat. Dulce fuit nobis virorum istorum, Dunstani videlicet Cantuariæ, et Æthelwoldi Wyntoniæ pontificum, memoriæ diutius immorari, eorumque exemplis morum nostrorum duritiem emollire. Sed quia apud suos eorum vita mirabilis et virtutes, quibus in provehendo sanctæ religionis cultu

Secular clergy expelled from the monasteries, [Dan. ii.32. Ex.xii.36.] and the Regular restored.

[1] acris et ex parte probatis, B. acres et ex parte probati, Mab.

[2] Ædwium, B.

multos piorum sudores operum insumpserunt, luce clarius digestæ habentur, alias ire pergentes his supersedendum duximus, ne[1] prolixitate lectionis lectori nauseam generare videamur.

[XV.] (21.)

Quomodo Sanctus Oswoldus apud Westbyri[2] *viros religiosos congregavit, et eos regulariter ibi Deo inservire perdocuit.*

In tempore illo ecclesia Wygorniensis,[3] juxta veterum institutionem, pro monachis canonicos seculares habebat, inter quos beatus Oswoldus episcopus, quasi stella matutina refulgens in medio nebulæ, totam diocesim sua[4] pia sollicitudine salutaris doctrinæ radiis illustrabat, cujus sanctitudinis eminentiam, quasi summi jubar luminis super se cœlitus emissum ambulantes in tenebris conspicientes, tanquam apes ad alvearis sui foramina, ita ad eum certatim undique confluebant; et jam seculum nauseantes ipsius institutionibus erudiri et exemplis cupiebant ad cœlestia informari. Erat enim vir Dei alacer alloquio, acer ingenio, providus in consilio, in divinis rebus sollicitus, potens in opere et sermone, promptus ad omnia quibus deberet sancti viri industria collaudari. Erat tam in ecclesiasticis quam in secularibus negotiis efficax et acceptus, omnibus sui temporis pastoribus necessarius ad omnem ab ovili Dei et gregibus lupinæ voracitatis ingluviem reprimendam. Pluribus ex his qui ad eum confluxerunt sanctæ religionis tradidit amictum, cœlestibus eos prædicationibus informans et monasticis imbuens disciplinis.

Oswald's popularity in his diocese of Worcester.

---

[1] perplexitate ipsa materiæ vel, add. B., Mab.

[2] Westbiri, B., Mab., here and afterwards.

[3] Wigorniæ, B., Mab.

[4] dyocesim suam, B., Mab.

Inter quos affuit quidam sacerdos venerandi vultus et habitus, qui tam propter vitæ honestatem quam propter ætatis vel sapientiæ maturitatem, Ædnothus senior ab omnibus dicebatur. Ædnoth becomes a monk.

Germanus a Floriaco evocatur.[1] [XVI.]

Considerans itaque vir beatus, quia ad corroboranda novellæ plantationis suæ auspicia prona favoris publici concurrerunt vota, missis nunciis venerabilem monachum Germanum, quem olim, sicut superior sermo non tacuit, ipse a Galliis Angliam rediens apud Floriacum reliquerat, accersivit. Congregatisque messionis suæ manipulis in cellula apud diocesis suæ vicum Westbyri nomine, ipsum ibidem priorem ad docendum subditos monasticæ institutionis normam, memoratum vero Ædnothum ad gerendam exteriorum sollicitudinem præpositum, instituit. Igitur, exceptis pueris, defæcatis moribus puris, qui inter eos ad regularis disciplinæ observantiam informabantur duodenum numerum compleverunt. Quibus sanctus episcopus sufficientem victus et vestitus corporalis providens alimoniam, spiritualem nihilominus verbi divini et sacræ exhortationis stipem ex frequenti eis suæ visitationis impertiebat accessu. Priory of Westbury in Gloucestershire founded by Oswald, who appoints Germanus as prior.

(22.) [XVII.]

Quomodo Sanctus Oswoldus et dux Ailwynus mutuas inter se amicitias contraxerunt.

Interea tota Anglia[2] placido tranquillæ pacis otio feriante, contigit ut in quadam solemnitate Paschali, universi totius patriæ majores, tam clerici quam laici utriusque ordinis et professionis, gratia festivitatis ce-

[1] *tit.* om. B., Mab.

[2] Inter ea Anglia, Mab.

lebrandæ ad regis curiam ab ipso vocati, convenirent, regiis ab eo muneribus honorandi, divinis mysteriis cum omni alacritate et gaudio celebratis, ad reficienda corpora palatio omnes accesserunt. Continuatis aliquot diebus personat regia plausibus aula, fremit discursibus platea, nullus omnino regalis munificentiæ sentit repulsam, omnes diversi generis et pretii donariis, in vasis, vestibus, vel equis optimis, magnifice munerati. Jamque cœperat solvi conventus, cum, ecce! juxta quod Scriptura commemorat, "Extrema "gaudii luctus occupat." Quidam miles, cui multum splendoris et gratiæ tam innata prudentia quam probatissimus in rebus bellicis corporis vigor, cum generositate natalium, apud regem contulerat, corporeæ valetudinis gravedine tactus et mox diem claudens extremum, gaudium mœrore, cytharam ploratione, organum voce planctus commutavit. Sicque quam nulla sit, quam caduca, quam variabilis, vitæ præsentis gloria, ejus casus omnibus peroravit. Rex militis dispendio admodum contristatus, corpus exanime Glastoniæ[1] ad tumulandum deportari, et quosdam episcoporum, comitum et baronum, eo usque feretrum prosequi cum honore imperavit. Interfuere igitur comitatui funereo præsul sanctissimus Oswoldus, et dux inclitus Æthelw[inus],[2] nomine tantum sibi eousque cogniti, occasione funeris pignoratrices vitæ amicitias venaturi.

Prov. xiv. 13.

Oswald and Ailwin meet at a funeral at Glastonbury.

[XVIII.] *Commendatio comitis Ailw[yni].*[3]

Erat autem dux memoratus domi religione, foris virium exercitatione et disciplinæ militaris usu, percelebris,[4] nobilitatem quam natales contulerant morum venustate perornans, jocundi vultus et hilaris, aspectu

[1] Glastoniam, B., Mab.
[2] Æilwinus, B., Mab.
[3] *tit.* om. B., Mab.
[4] percelebri, s[cilicet], B.; percelebris, scilicet, Mab.

reverendus, urbana facundia comis,[1] sermone verax et blandus, communis officio, rarior affectu, vultu et moribus haud dissimilis, nullo etiam cultu mundissimus, fide constans et gravis, devotione sincerus, in consilio suasor recti, causam rei et actoris sententia dirimens æquitatis, amorem Dei in aliis venerans et[2] aliis persuadens, quo pii pectoris ejus penetralia plena tumebant. In quo dispendium veritatis non admittebat puritas voluntatis, prudenti animo modum in omnibus servans, ne præceps affectio præjudicium aliquando ingereret rationi. Tanta in viro seculari et illiterato apparebat congeries gratiarum ut utrum laudanda magis sit merito ambigeres an miranda. Is igitur episcopum sanctum ad defuncti inferias jugi psalmorum psallicio cernens intentum, demisso vultu mature incedentem, nonnullis faciem lacrymis irrorantibus,[3] statim juxta id cujusdam sapientis, "Gau- Arist. Eth. ix. 33.
" dent singula cum sui similibus convenire," complacuit sibi in illo anima ejus, statim imis pii cordis medullis ipsius concepit affectum. Hoc[4] habet animus humanus moris et virium, ut alieni nidoris, quo se conditum sentit, inhalationes hauriens, perfacile sui similis capiat sine indice notitiam, moxque gaudens ad talem alienum affectum imbibit, infundit suum. Funereis itaque officiis rite consummatis, alter Cornelius ad Petrum alterum, non angelo sed devotione mentis invitante, non tunc primo fidei rudimentis imbuendus sed monita salutis accepturus, accessit, comiteque salutato dixit, "Olim, pater sancte, optaveram, ut aliqua im- *Sanctum Osw. comes alloquitur.*
" pendendi tibi obsequii occasio arrideret, unde novæ
" inter nos amicitiæ argumenta orirentur. Optaveram
" jocundo sacri sermonis tui alloquio recreari, qui effi-
" caciam habere dinoscitur plurimam corda audientium

---

[1] domus, A.
[2] *al. ven. et*] om. Mab.
[3] irrorantem, B., Mab.
[4] enim, add. B., Mab.

" rerum peritia[1] erudire, et eruditionis suæ suavitate
St. Matt. viii. 9. " aures demulcere. Ego[2] homo sum sub alterius po-
" testate, super alios potestatem exercens, quem in-
" genuitas generis, quem opum copia terrenarum,
" quem peccatrix sapientia mundi et gratia labiorum,
" quem demum indifferenter tam pauperum quam
" divitum favor publicus attollit. Et quia omnis po-
" testas a Deo est, timeo ne potestate ista in animæ
" meæ videar abuti perniciem, sciens proculdubio
St. Luke xii. 48. " quanto mihi plus est commissum tanto amplius a
" me exigendum." Audiens sanctus antistes fidem
viri, quam Dominus in illo centurione evangelico
Dicti viri responsio. tanta laude commendavit, admiratus est; et familiarem
sibi spiritum hauriens sereno vultu ita respondit.
" Placet mihi admodum amicitiæ tuæ contractus, vi-
" rorum nobilissime, placet animi devotio contrahentis,
" placet meræ liberalitatis affectio, qua omne meum
" præveniens meritum, antequam mihi accessisset pe-
" tendi fiducia, caritatis intimæ exhibes affectum.
" Gratior insuper Deo, cujus in te sationis[3] semina
" fecundos jam fructus promittentia conspicio ger-
" minare: unde et tua interest totis semper viribus
" constantiæ studere ut illam propheticæ vocis insul-
Isai. xviii. 5. " tationem caveas, dicentis, 'Immatura[4] perfectio ger-
" 'minavit.' Laudabile principium spem ingerit futuro-
" rum, non securitatem. Perpendat igitur prudentia
" tua, carissime, quia quanto altius aliis in potestate
" seculari præminemus, tanto perspicacius vitam nos-
" tram et opera universi contemplantur. Et licet
" aliis alii præferamur, omnes tamen æquale habemus
" vivendi principium, eandem sortimur legem moriendi.
" Omnes æque in dolore nascimur, et in labore[5] vi-
" ventes, in dolore itidem vitam terminamus. Eun-

[1] pura, Mab., apparently a misreading of B.

[2] enim, add. B., Mab.

[3] *in te sat.*] incessationis, B; in sanccionis, A.

[4] inmature, B.

[5] calore, Mab.

‘ dem omnibus occasum et ortum prudens natura
‘ constituit, quos sola vitii aut virtutis apud Deum
“ distantia discernit. Quid enim prodest generositas
“ natalis, cui vitia dominantur? Ille vere ingenuus
“ est qui virtute animi et morum claritate refulget;
“ degener autem est, quantumlibet genere clarus, in
“ cujus mente ratio ancillari, concupiscentia laxa
“ voluptatis fræna regere, comprobatur. Et in omni
“ Scriptura divina pauperes[1] commendari, divitibus in-
“ venies derogari, his dico divitibus quorum avidæ
“ cupiditati nulla opum congeries satis est, nulla
“ sufficit eminentia potestatis. Utile quoque est et
“ licitum habere divitias, sed ut non ab eis habea-
“ ris; [licet aliis dominari],[2] sed ut animo ipse tuo
“ prius memineris dominandum; præesse, inquam, lici-
“ tum, sed tutius est subesse. Omnia enim ardua et
“ alta casui exposita sunt graviori. Quumque innatum
“ arboribus robur validum ab imis radicibus enervet
“ vis ventorum, et celsas turres ab ipsis fundamentis
“ subvertat machina bellatorum, arundo flexibilis non
“ frangitur, myrtus humilis non movetur. Augustum
“ perpende Cæsarem, qui totum orbem virtute martia
“ subjugarat, cujus fere ipsos mundi terminos potestas
“ excesserat, in pulverem jam solutus, angusto nunc
“ tabidus[3] tumulo continetur: Macedonem similiter
“ Alexandrum, qui universas nihilominus terras bellis
“ detrivit, qui per loca serpentosa et humanis gressi-
“ bus indetrita usque ad secretiores superioris Indiæ
“ partes avidus gloriæ penetravit, duodennio tamen[4]
“ illicita tyrannide fastigatum, alieni soli parvissima
“ urna inferiis excepit peregrinis. Ut autem quod
“ dico confirmetur notiore exemplo, en![5] illum qui in
“ tota domo regis clarus habebatur et insignis, ad

---

[1] pauperies, B, Mab.
[2] add. B., Mab.
[3] talibus, B.; om. Mab.
[4] tantum, B.; duodecim annis tantum, Mab.
[5] in, A.

" cujus nutum etiam animus regius inclinari videba-
" tur, qui paulo ante sericis vestitus et ostro in curia
" nobiscum regiis obsoniis vescebatur, en! inquam,
" illum nunc intulimus in sepulchrum. Omnia ejus
" transierunt, præter bonorum si quos collegit mani-
" pulos meritorum." Ad hæc verba dux in fletum
Cui comes.[1] erumpens ait: "Quid igitur de me fiet, pater sancte,
" qui, sicut peroravit sermo superior, sub potestate
" sum, quem etsi bonis forte juvat aliquando studiis
" implicari, improbus contrariæ necessitudinis non per-
" mittit accessus? Siquidem frequenter me seu an-
" gariarium regalium, seu exercitationem bellicarum, seu
" distribuendorum militibus stipendiorum, seu causarum
" judicialium, seu exercendæ in reos animadversionis,
" seu aliorum quorumlibet negotiorum forensium, in
" quibus difficile, vel nunquam, potest offensa declinari,
" importuna vexatio defatigat." Cui sanctus episco-
" pus, "Omnes," inquit, "istæ quibus implicaris occu-
" pationes terrestres, carissime, incrementum tibi præ-
" stant justitiæ, si servaveris in omnibus æquitatem,
" si superexaltaveris misericordiam judicio, si oculum
" tuum simplicem, id est, intentionem rectam, con-
" tigerit inveniri. Ceterum autem, quia falsa rectitu-
" dinis specie etiam bonæ intentionis nonnunquam
" acies adumbratur, eleemosynarum largitionibus et
" pauperum misericordiis excessus hujusmodi memineris
" redimendos. Ut autem evidentioris consilii habeas
" incitamentum, animadvertat prudentia tua quoniam
" qui seculo renunciasse et voluntariam pro Christo
" paupertatem amplexari[2] videntur, illi soli liberi,
" soli quieti sunt, et ab eo cui nos expositi sumus
" terrenæ sollicitudinis periculo singulariter alieni.
" Horum meritis commota nonnunquam superni Judicis
" compescitur ira, sententia mutatur, salubris concedi-

---

[1] om. B. | [2] amplectari, B., Mab.

" tur aer, provenit copia frugum, fames et pestes
" refugæ cedunt, regnorum respublica gubernatur,
" patescunt carceres, solvuntur vincti, naufragi rele-
" vantur, curantur ægroti, debiles convalescunt, et,
" ut totum comprehendam, divina licentius imo vesa-
" nius abutens patientia, tota universaliter per eos
" perdurat fabrica mundi. Si igitur, carissime, in ali- Oswald
" quo juris tui territorio vel prædio[1] locum monasti- urges
" cæ religionis professoribus haberes idoneum, ibi ad Ailwin to
" honorem Dei monasterium construendum, et ad ob- found a
" sequium divinum viros sanctos laudarem congre- monastery.
" gandos, quorum precibus et defectus suppleri et
" peccata tua possunt expiari. Ego nempe et co-
" operationi vires impenderem et impendio adjicerem
" facultates." Comes ad hæc, "Habeo," ait, "vene- *Insula*
" rande pater, hæreditarii juris mei fundum quendam, *Ram.*
" qui Ramesia a compatriotis[3] nuncupatur, palustri *sancto viro*
" uligine circumseptum, talium quales memoras viro- *indicatur.*[2]
" rum habitationi, ut æstimo, satis congruentem; nam
" et ab hominum frequentia alienus, et solitariæ con-
" scius est tranquillitatis. Est autem locus diverso[4]
" arborum genere saltuosus, in quodam sinu suo fe-
" cundæ cespitis gratam habens planitiem, denso grami- [*Ergo tunc*
" num vellere pastu pecorum detondendo vestitam.[6] *erat terra*
" Olim quidem nulla in eo habitatio, nullum ædificium *arabilis.*[5]]
" habebatur, præter sola stabula armentorum meorum,
" quæ ibidem crassioris glebæ beneficio alenda constitui.
" Ante paucos vero annos quum gravissimæ valetudinis
" ardore decoquerer, et nihil aliud nisi fati beneficium
" quo languor ingravescens terminaretur operirer, ex
" insperato per vicariam interpositæ personæ visionem Ailwin
" a beato Benedicto monachorum patre promissionem narrates
" sperandæ sanitatis accepi, adjuncto in mandatis ut the vision seen at

---

[1] *vel prædio*] om. B., Mab.
[2] om. B.
[3] i. add. B., primo, Mab.
[4] diversorum, B.; diversarum, Mab.
[5] B. in marg.
[6] vestitum, A., Mab., vestito, B.

CROYDON PUBLIC LIBRARIES CENTRAL

Ramsey, where he has now built a wooden chapel and placed three monks.

" in honorem Dei et ejusdem patris memoriam mona-
" sterium ibidem, statim recepto vigore corporis, aggre-
" derer fabricare. Quumque visionis fidem promissæ
" sanitatis probasset accessus, intra dies paucos cellu-
" lam ibi de schemate ligneo interim feci compaginari,
" donec, opportunitate[1] et viribus receptis, ampliorem
" ecclesiam cum officinis valeam ædificare; in qua
" etiam jam nunc tres viri, cunctis, ut videtur, spretis
" spurcæ carnis oblectationibus, sibi cohabitant, mo-
" nasticæ sanctionis normam, si adesset qui ostenderet,
" ardenter nosse cupientes." Narravit igitur dux illustris sancto viro totam seriatim visionem, sicut in privilegio Edgari[2] regis exarata continetur. Quæ quum audisset, gaudens et Deo gratias agens, ait beatus[3] Oswoldus, " Si igitur, vir illustrissime, cœlesti[4] tibi,
" ut asseris, hæc[5] oraculo imperata sunt et ostensa,
" expedit ut quod jussum[6] est devoto animo exequaris,
" sciens proculdubio divinæ propositum voluntatis,
" utpote jam vicinum operi, non posse immutari.
" Porro si consilio vel auxilio indiges alieno, in alterutro
" vires meas labori tuo et piæ sollicitudini quicquid
" potuerunt solaminis noveris præbituras. Hoc ipsum
" quippe mihi studii fuit semper et voluntatis, loca,
" scilicet, religioni congrua quærere, viros sanctos ad
" Dei servitium congregare, congregatos confovere,
" eorumque necessitatibus in omnibus pro posse pro-

Oswald promises to send twelve monks [from Westbury.]

" videre; unde et in quodam diocesis meæ vico habeo
" hujus[7] vitæ viros ad duodecim congregatos, incola-
" tum istum fastidientes et cœlestis desiderii calore
" æstuantes. Horum autem profectibus mundi mali-
" tiam me defuncto invisuram et successoris mei
" gratiam timeo defuturam. Siquidem in alicujus
" personæ sæcularis electionem, amore et desiderio sæ-
" cularitatis, vota fortassis et favor eligentium conve-

[1] opportunitatem, B., Mab.
[2] Ædgari, B.
[3] sanctus, Mab.
[4] collecti, A.
[5] hoc, A.
[6] justum, B., Mab.
[7] hujusmodi, B., Mab.

" nient, qui, episcopalis hujus honoris culmen adeptus,
" novellam plantationem meam extirpare potius quam
" propagare studebit. Difficile namque cuilibet et in-
" solitum ejus regulæ habere diligentiam cujus non
" novit disciplinam. Quapropter ad inspiciendum ip-
" sum de quo loqueris fundum tecum convenire mihi
" quoque non erit oneri, tuæ tantum placeat volun-
" tati.[1] Et si inter nos miti[2] devotione mutua robore-
" tur unitas voluntatum et paritas studiorum, alterius
" laboribus aderit profecto provectus pariter et pro-
" fectus."

Ex voto communi ad inspiciendum locum sanctus Oswoldus et dux pariter tendunt.[3] [XIX.]

Ad hæc dux inclitus alacri voce et fronte serena respondit, " In omnibus quæ perorasti, sanctissime an-
" tistes, votis meis quam maxime concordas, et affec-
" tum meum tua sibi affectio conformavit. Id ipsum
" enim quod a sanctitate tua petendum decreveram,
" votum meum ultro provide præveniens desidiamque
" reputans præveniri, humiliter expetisti. Convenit
" itaque ut sibi alterutro alterutrius conscientia con-
" currat, et ad honorem Dei utriusque propositi argu-
" menta lucidius innotescant. Ad locum igitur arbi-
" trio tuo exponendum pariter, si placet, accedamus,
" et ex his et illis quas ambo memoravimus ovibus,[4]
" unum unius curæ pastoris committendum ovile con-
" stituamus,[5] ex alterutris alternæ sedulitatis impen-
" diis tam pastori quam gregi pabula providentes." His dictis, sociis episcopis et baronibus valedicentes, versus Ramesiam iter pariter ambo accelerarunt. Quo quum pervenissent, dux venerabili viro, " Ecce," inquit
" pater mi, locus in quo sanctus Benedictus per vi-

[1] nobilitati, B., Mab.
[2] om. B., Mab.
[3] tit. om. B., Mab.
[4] omnibus, Mab.
[5] constituam, B.

" cariam, sicut superius retuli, fidelis viri manum
" domum sibi monuit fabricari. Ingredere insulam,
" inspice loci situm, totius negotii curam tibi suscipe
" in expedito collocatam. Tuum erit quod voles im-
" perare: in me nulla obediendi mora reperietur."

Oswald approves of the situation of Ramsey, and promises to assist the building of a monastery.

Videns ergo vir sanctus locum mariscorum paludibus undique cinctum, et multis commoditatibus opportunum, et ab accessu populari semotum,[1] futurorum præscium attrahens spiritum, " Hic est," inquit, " alter
" Elisius, viris summo Paradiso destinatis ab æterno
" provisus. In hoc loco fidei tuæ et devotionis spe-
" culum, O amice, viventem æternæ memoriæ tuæ
" imaginem speculantibus exhibens, per successiva
" futuræ generationis sæcula resultabit. Hæc requies
" tua in sæculum sæculi, hoc fato functus habitabis,
" quoniam elegisti eam. Hujus loci ædificandi occasio
" aucupata perpetuæ inter nos amicitiæ fœdus con-
" tinebit; per temporalem ejusdem ædificationem,
" æternæ nihilominus domus nobis, si fidei defectus
" non obstiterit, præparabimus mansionem. Sicut ergo
" dum candet ferrum crebris ictibus malleorum in
" quem voluerit malleator extenuatur usum, sic utique,
" dum adhuc in nobis conceptæ calet igniculus devo-
" tionis, opus est propositi operis exordium maturetur,
" ne forte, intercedente dilatione alicujus occasionis,
" ex diaboli invidia tepor progrediens actionem in-
" tentioni,[2] principium fini, prohibeat adæquari. Ego
" itaque, si tuæ placet celsitudini, ad propria cum
" festinatione revertar, quendam virum fidelem et in
" talium exercitio negotiorum probatum transmissurus,
" cujus ordinatione et consilio refectorium parvum cum
" dormitorio venturis fratribus interim præparetur,
" donec nos denuo convenientes super construendæ
" basilicæ forma et quantitate consilium simul accipi-
" amus. Tuæ autem interdum sollicitudinis et operæ

Psal. cxxxii. 14.

[1] sejunctum, B., Mab.

[2] actioni, intentionis, Mab.

" erit et ad laborem vires et ad impendia cólligere " facultates." Cui placito duce alacriter connivente, unanimitatem suam humilitate mutua paciscentes, et alterutrum devote salutantes, ab invicem discesserunt.

Vir Domini Wygorniam veniens fratrem Ednothum Ram[esiam] transmisit.[1] [XX]

Veniens ergo Wygorniam vir beatus, venerabilem virum Ædnothum, cujus meminit sermo superior, super injuncto negotio commonitum et benedictione patris communitum, fidem dictis socians Ramesiam transmisit. Quo perveniens vir probatæ experientiæ multimoda loci commoditate delectatus, conductis statim artificibus, capellam quam invenit in ampliorem statum erexit, officinas quoque necessarias juxta modum et formam a sancto viri sibi præmonstratam pulchro schemate construxit. Omnibus igitur intra breve tempus ad votum actitatis, (familiaris quoque silva, quam intra ambitum insulæ densa stipitum testudine consertam diximus, vicino beneficio quicquid ligneæ materiæ artificum industria expetiit conferebat,) transmisso ocius nuncio id patri venerabili intimare maturavit. Ad cujus nuncii fidem præsul sanctissimus, maximo exultans gaudio, prosperatori studiorum suorum Deo immensas gratias egit, et tempus autumni quo fruges reconderentur utile ratus operire, quatinus scilicet horrea hinc recedens vacua non relinqueret et huc veniens plena reperiret, futuræ interim profectioni[2] necessarios componebat apparatus. At demum veniente tempore votivo, libros et ornamenta divino cultui congruentia manticis imposuit, ac præmemoratos

Ædnoth builds a larger wooden chapel.

[1] tit. om. B., Mab.

[2] perfectioni, Mab.

Fratres de Westbyri sanctus Osw. transmigrat in Rames.[1] 29 Aug. A.D. 968. Germanus appointed prior.

duodecim fratres de Westbyri, tanquam novellas duodecim plantationes de territorio Wygorniæ ubere humo Ramesiæ inserendas, secum emigrans, venerabili viro Germano pariter assumpto, profectus est.

In die itaque Decollationis beati Johannis, eximii illius heremiticæ professionis viri, persequente[2] se inclito duce Athelwyno,[3] qui ei ibidem juxta condictum vocatus gratanter occurrerat, heremum nostram ingressus, in caulas noviter fabricatas suæque visitationis[4] gratia sanctificatas pusillum gregem[5] introduxit, ubi, cum lætitia solemni divinis mysteriis celebratis, ordine quo supra, Germano interiorum, Ædnotho exteriorum, administratio commissa est gerenda. Quibus rite ordinatis, sanctus episcopus pariter et dux illustris votis suis divinam clementiam publicum videntes præstitisse favorem, publice eandem laudis exhibitione persecuti,[6] filiis suis et fratribus ad solamen victus et vestitus, quousque in prædiorum et possessionum redditibus utilius eis providerent, certum de communi utrorumque marsupio singulis mensibus numerandæ pecuniæ pondus statuerunt. Inito deinde consilio, tota hieme sequenti quicquid provida cementariorum ars, tam in ferreis quam in[1] ligneis instrumentis, exquirebat, et omnia quæ futuro videbantur ædificio necessaria, præparabant.[7] Emensa denique hieme, quum jam consitum floribus ver caput exereret, fit congestorum distractio thesaurorum, exquisiti conducuntur artifices, construendæ basilicæ longitudo et latitudo commensuratur,[8] fundamenta altius propter uliginem undique vicinam jaciuntur, et crebris arietum ictibus in soli-

Anno Dominicæ Incarnationis, DCCCCLXIX.[9]

[1] om. B.
[2] prosequente, B., Mab.
[3] Ailwino, B., Ailvino, Mab.
[4] visitatus, B.
[5] cum hymnis et laudibus, add. B., Mab.
[6] prosecuti, B., Mab.
[7] præparabat, A.
[8] mensuratur, B., Mab.
[9] om. B.

dam supponendo oneri fortitudinem fortius contundun- A.D. 969. A stone church is built with two towers.
tur. Operariis igitur tam devotionis fervore quam mercedis amore laborem continuantibus, dum alii lapides comportant, alii cementum conficiunt, atque alii hoc et illos rotali[1] machina in altum subministrant, Domino incrementum præstante, opus indies altius consurgit. Duæ quoque turres ipsis tectorum culminibus eminebant, quarum minor versus occidentem in fronte basilicæ pulchrum intrantibus insulam a longe spectaculum præbebat, major vero in quadrifidæ structuræ medio columnas quatuor, porrectis de alia ad aliam arcubus sibi invicem connexas, ne laxe defluerent, deprimebat. Juxta eam qua vetus illa antiquitas utebatur ædificandi formam, spectabile satis ædificium. Igitur ecclesia ad summam manum evecta eo loci Deo devotorum virorum numerus paulatim augebatur, in quorum moribus amor divinus cum mundi odio ipsa etiam sidera æmulatione sancta perstringere videbantur.

Nec fuit sanctus Dei famulus Oswoldus horum tantum contentus sedulitate laborum, sed etiam ecclesiam Sanctæ Mariæ Wygorniæ ab ipsis fundamentis ad summum tecti fastigium devotione sancta, asperos fallens labores, perduxit, ubi ex favore regio, et summi pontificis Dunstani auctoritate, proposita canonicis sæcularibus[2] civitatis illius deliberatione, ut aut præbendis suis renunciarent,[3] vel habitum religionis, alterius arbitrio militaturi, susciperent, quidam eorum usitatæ conversationis vetustatem pluris habentes quam propositæ vitæ novitatem, cedendum elegerunt, et certas sedes deinceps non habentes vagi per patriam ferebantur. Cæteri vero, quibus et sensus inerat et ætas maturior, sancti viri consilio se dedentes,[5] omnipotentis Dei tirocinio sunt addicti. Quorum unus Winsinus[6] nomine, qui cæteris et dignitate generis et

Quomodo sanctus Os. ecclesiam Wygorn. construxit, ubi pro canonicis monachos collocavit.[4]

[1] illud totali, Mab.
[2] sæcularibusque, Mab.
[3] quis renunciarunt, A.; suis renunciarunt, B.
[4] om. B.
[5] dedicentes, B.
[6] novissimus, Mab.

opum copia insignior habebatur, sæculo renuncians et habitu monastico amictus, Ramesiam missus est, regularis ordinis disciplina instruendus et instituendus, ac deinceps[1] inde revocatus ad Wigorniæ[2] prioratum est promotus. Et ibi ergo novello Deo famulantium grege congregato utrique sanctus Oswoldus ovili vicissitudinariæ visitationis impendens solatia,[3] sanctæ exhortationis pabula ministrans, illi quidem pontificis, huic vero abbatis, jure præsidebat. In cujus argumentum veritatis schedæ quædam in ecclesia nostra hodieque reperiuntur professiones virorum temporis illius in præsentia ejus celebratas continentes.

Winsig prior of Worcester.

Original documents at Ramsey show that Oswald acted as abbot.

[XXI.] *Idem etiam vir Domini, expulsis clericis de ecclesia Winchelc[umbæ], monachos ibidem congregavit, eisque præfatum Germanum de priorem Ram[esiæ] abbatem præfecit.*[4]

Germanus made abbot of Winchelcumbe and Ædnoth prior of Ramsey.

Per idem quoque tempus apud celebre monasterium Winchelc[umbæ], clericos loci illius similiter sanctæ calliditatis arte circumventos cedere coegit, eorumque loco monasticæ religionis professoribus congregatis venerabilem virum Germanum priorem Ramesiæ, Ædnotho seniore ei in prioratum subrogato, in abbatem ordinavit. Deinde, quoniam omnis fere literaturæ studium et scholarum usus per Angliam in desuetudinem venerat et soporem, transmisso sanctus Oswoldus ocius nuncio quendam virum nominatissimum Abbonem, qui liberalium artium notitiam imis hauserat medullis, de cœnobio Floriacensi evocatum, apud Ramesiam scholas regere et novellas recentis ortuli sui insitiones[5] doctrinæ suæ rore rigare constituit. Is ex mandato summi præsulis Dunstani, apud quem tam prudentia

Sanctus Abbo de Floriaco in Angl. ad scholas regendas evocatur.[6]

[1] deinces, A.
[2] Wigornensem, B., Mab.
[3] solatia impendens, et, B., Mab.
[4] tit. om. B.
[5] incisiones, A. B.
[6] *Abbo scholas rexit*, B.

literarum quam morum virtute plurimum gratiæ[1] contraxit et amoris, passionem Sancti Edmundi[2] regis et martyris laudabili stilo prosecutus totius orbis Anglici notitiæ commendavit. Deinceps vero, aliquot annis elapsis, ad suam denuo ecclesiam Floriacensem cum honore evocatus, abbatis eidem officio est prælatus, ac post plurima adimpleta opera pietatis in Guasconia, indomitæ gentis illius circumventus factione, pro justitia tandem interemptus, momentanea morte vitam interminabilem commutavit. Post hæc igitur quum Osketelus Eboracensis ecclesiæ pater vitæ metas excessisset, rege Edgaro[3] ad archipræsulis Dunstani admonitionem favente et cleri voce votis[4] populi consonante, ad summum archipræsulatus ejusdem apicem inthronizatur Oswoldus. Qui eodem anno Romani pontificis Johannis pro pallio adiens præsentiam, voti compos læto peregrinationis proventu ad sedem suam remeavit. Sed quum ei tantæ gloriæ ad votum favor arrideret, nequaquam tamen veteres erga ecclesiam Ramesensem affectiones[6] novæ immutavit majestas dignitatis, nec labiles adepti fastigii divitiæ ingenuæ[7] detriverunt primitias liberalitatis. Quinimo, communicato cum inclito duce Athelwyno[8] consilio, ambo de communium impendio facultatum, aucupato tempore opportuno, ecclesiam solemniter dedicari statuerunt. Competentibus itaque tam celebri negotio apparatibus procuratis, illius diœceseos episcopus Alfnothus[9] in adminiculum votivi laboris advocatur, conveniunt populi, scopantur pavimenta, verruntur parietes, tota rerum supellex exportatur, altaria spoliantur, et tota,[5] quasi recens baptizandus puer, ecclesia omni ornatu

Abbo writes the "Passio S. Edmundi."

Is martyred in Gascony.

A.D. 972.

Sanctus Oswoldus ecclesiæ Eboracensis archipræsul præficitur.[5]

Quomodo a sancto Oswoldo Ram. ecclesia sit dedicata.[5]

[1] om. B.
[2] Eadmundi, B., Mab.
[3] Ædgaro, B.
[4] vocis, B.
[5] om. B.
[6] affectationes, A.
[7] ingenciæ, A.
[8] Ailwino, B., Mab.
[9] *Hic dicitur quod Alfnothus dedicavit*, B. in marg.

A.D. 974. 8 Nov. denudata, DCCCCLXXIV. Dominicæ incarnationis anno, vi. idus Novembris, ad Virginis virginum patrocinium et sancti Benedicti nomen et Omnium Virginum memoriam, a beato Oswoldo solemniter Christo annuente dedicatur. Nec dubium fidelium suorum ea die votis divinam gratiam affuisse, quum clementissimi [1] elementum aeris serenitate votiva in favorem eorum conspirare, et sol eorum devotioni solutis [2] radiorum crinibus applaudere videretur. Igitur vir Domini Oswoldus et gloriosus dux Æthelwynus,[3] dignationem divinam publica gratiarum actione prosecuti, quod pios exhibitæ sedulitatis suæ labores ad felicem votivi proventus finem perduxisset, novam nuptam utriusque irrigui, hic inferioris, ille superioris donario dotaverunt. Siquidem dux venerabilis non de his quidem quæ sibi in finibus hæreditariæ sortis cecidisse videbantur, ne successoribus suis conquerendi adversus ecclesiam præberet occasionem, sed de his quæ veno exposita, seu publica cambitione, seu domestica marsupii familiaris emunctione, libero juri suo accesserant, in prædiis, redditibus, piscariis, pratis, et molendinis, multa et præclara ecclesiæ contulit beneficia. Sanctus quoque Oswoldus ejus fidei congratulans et devotioni, primo locum ipsum orationum suarum et meritorum patrocinio deinceps perpetuo valituro ad superioris irrigui felicitatem communivit, deinde vero quasdam terras, quas a rege Edgaro [4] vel prece adquisierat, vel manifestæ commutationis sive legitimæ emptionis quæstu obtinuerat,[5] munificentia liberali adjecit. Has donationes universas cum aliis aliarum venerabilium personarum donariis postea collatis, suo loco singulas in cartis collatorum [6] expresse et apposite, qui legerit, inveniet exaratas. Quum igitur omnia devotione celebri fuis-

[1] devotissimi, Mab.
[2] salutis, A. B., Mab.
[3] Ailwinus, B., Mab.
[4] Eadgaro, B., Mab.
[5] obtinuerunt, A.
[6] collatarum, A.

sent consummata, pii patris sedula exhortatione in fide confortati et benedictione confirmati, post refectionem corporalem, quæ omnibus universaliter illa die abunde satis et splendide ministrabatur, singuli in propria cum gaudio rediere. His utrinque[1] peroratis, quasi densitate dumeti et spinarum non absque difficultate penetrata, locum tandem respirandi adepti, primi hujus textrini operis hic telam succidimus, a donationibus benefactorum nostrorum cum competenti gestorum relatione in liciatorio calami secundæ portionis fila composituri.

[1] utrumque, A. B.

Explicit Pars Prima.

(23.)

Incipit Pars[1] *Secunda.*

Nunc igitur per planiorum quidem sed tamen difficiliorum anfractus et semitas viarum, ad declaranda diversorum temporum diversa a diversis personis ecclesiæ Ramesensi collata donaria, ingressuri, ab Eo Qui Via est et Veritas petimus dirigi gressus nostros, ut vestigia relationis propositæ metas veritatis non excedant.

Ecclesiastical possessions often violently alienated, especially in these days.

Sæpe quidem contingit ut possessiones et prædia quæ viris ecclesiasticis et religiosis a sæcularibus in eleemosynam conferuntur, per simplicitatem aut incuriam[2] tam prælatorum quam subditorum, violentia calumniantium prævalente, ab ecclesiis alienentur. Hujusmodi autem mali enormitatem, ne quid religiosorum patientiæ videretur deesse virtutis, præsentium maxime dierum malitia suscitavit, quum paternæ devotionis calumniatores filii accedunt, et, avitæ impudenter derogantes pietati, viros foro judiciali insuetos calliditate circumveniunt sæculari, vocantes in jus qui quid[3] sit hujusmodi jus penitus ignorant.[4] Impugnant qui debuerant oppugnare; calumnias instruunt quorum erat potius calumniatoribus obviare. Plerumque igitur vincit potestas, et deprimitur paupertas; paucitas occumbit et prævalet multitudo; justitia præteritur, innocentia condemnatur; sicque religionem fatigatam his diebus sæcularium affligit ambitio, ut singulare miseriæ sit remedium usus sufferendi. Ubi tamen, Dei renitente clementia, non prævalent filii penitus abripere quæ patres contulerunt, ibi nihilominus alterius utuntur genere infestationis, dum triplicata seu

[1] *Pars*] om. B.

[2] injuriam, Mab.

[3] *qui quid*] quicquid, B., and in part iv., Mab.

[4] *pen. ign.*] raro usu didicerunt, B. in part iv.

quadruplicata annui commeatus frequentatione, quasi debitam sibi ex patrum beneficiis hospitalitatis per ipsas ecclesias exigentes pensionem, per partes absumunt quod simul et semel totum nequeunt obtinere. Verumtamen quantumlibet proficiat vel deficiat versutia filiorum, patrum devotio meritum vel memoriam non amittit. Eapropter præsenti hujus operis distinctioni[1] universa quæ memoratæ ecclesiæ a prima ejus fundatione collata sunt beneficia, tam servata[2] quam amissa vel publica cambitione commutata, cum benefactorum nominibus duximus inserenda, quatinus, licet ipsa nobis aliqua perierint occasione, memoria tamen justorum cum laudibus perseveret.

The memory of benefactors preserved in this book, whatever may have become of their gifts.

(24.)

Incliti regis Ædgari donaria, quibus ecclesiam Ramesensem insignivit. [XXII.]

Quum igitur prima hujus basilicæ jacerentur[3] fundamenta illustris rex Ædgarus,[4] prece et instantia archipræsulis Oswoldi provocatus, in necessarios incœpti ædificii sumptus quinque hidas apud Burewelle liberalitate regali largitus, scripto suo eidem ecclesiæ perpetuo possidendas confirmavit. Itemque idem rex, ad petitionem ejusdem sancti pontificis, in devotionis suæ memoriale æternum, dedit ecclesiæ Ramesensi et fratribus ibidem Deo servientibus et per successiva tempora servituris ecclesiam de Guthmuncestria[5] cum tribus hidis terræ,[6] et regalis munificentiæ donum scripto, quod hodieque apud nos habetur, confirmavit.

A.D. 969. Gifts king Edgar.

The church of Godmanchester given to Ramsey.

---

[1] *huj. op. distinct.*] lectioni, B. in part iv.

[2] habita, B. in part iv.

[3] *jac.*] om. A.

[4] qui tunc temporis totius Anglici principatus monarchiam tenuit, B. in part iv.

[5] Gudmuncestre, B. in part iv.

[6] liberæ terræ, B. in part iv.

Qualiter autem hæc ecclesia cum memorata ruris portione a nobis alienata sit in sequentibus nosse cupienti curabimus indicare. Perpendens præterea jam dictus rex Christianissimus sæpe memoratam Ramesensem ecclesiam in divina religione succrescere, et gregem ibidem Deo famulantium tam merito quam numero adaugeri, ad devotionis suæ cumulum, pro pace et firmitate regni sui, dedit eis etiam unam hidam terræ, quæ fuerat cujusdam viri Turkemeri[1] nomine, in Stivecle,[2] et duas campanas viginti librarum pretio comparatas.

Two bells given by king Edgar.

(25.)

[XXIII.] *Donationes quædam Sancti Oswoldi.*

Gifts of St. Oswald.

Deinde vir Domini Oswoldus calliditatis et malitiæ quam hac nostra ætate contra simplicitatem veterum et fidem turgescere videmus præscius et index,[3] missis nunciis ad Johannem papam, qui tum[4] temporis Romani pontificatus arcem tenebat, privilegium suum in libertatem et munimentum ecclesiæ noviter constructæ et dedicatæ adquisivit. [Idem autem præsul sanctissimus,[5]] ne successoribus suis calumniandi occasio arrideret, nihil de episcopii jure, sed quæ familiaris loculi emunctione in jus suum transierant veno exposita, seu quæ legitima cambitione fuerant adquisita, hæc sola ecclesiis[6] quarum vel fundator extiterat vel patronus liberius et quietius possidenda conferre studuit et confirmare. Emerat igitur a rege Ædgaro villam quæ Nidingworthe[7] dicitur, competentis pretii mutatione,[8]

---

[1] Tukemanni, B., Tutremanni, Mab.
[2] Stivecleia, B., Mab.
[3] judex, Mab.
[4] tunc, B., Mab.
[5] *Idem . . . sanct.*] add. B., Mab.
[6] ecclesia, B. ; ecclesiæ, Mab.
[7] Niddingeworthia, B., Widdingeworthia, Mab.
[8] in . . . commutatione, B.

multis scilicet et pretiosis reliquiis, quæ in duabus crucibus de sexies viginti marcarum[1] auri pondere fabricatis continebantur. Pro qua itidem villam de Wystowe, quia ecclesia Ramesensi vicinior accessu magis competens erat et recessu, a memorato rege in escambium accepit, acceptam Deo et Sancto Benedicto in perpetuam solemniter tradidit hæreditatem. Provida autem antecessorum nostrorum sagacitas, suspecta prudenter præcavens pericula, prædictam villam de Nidingworthe[2] pro commutatione memoratæ ecclesiæ et trium hidarum de Gumecestria,[3] ecclesiæ Ramesensi in funicularem hæreditatis perpetuæ sortem redemit, sicque, quemadmodum superius promisimus referendum,[4] eadem ecclesia et terra in alienæ jus potestatis usque hodie concessit.

Dedit præterea vir sanctissimus Oswoldus quinque hidas apud Burwelle, alias ab illis quas piissimum regem Ædgarum superius retulimus nobis contulisse. Hæc est illa terra quam, sicut in vetustissimis scedulis Anglice scriptum reperimus, vir quidam Edwynus[5] nomine, filius Othulfi, venerabili antea concesserat archiepiscopo Odoni, pro mercede sollicitudinis et laboris quo regem Ædredum ad consensum inflexerat ut ei liceret filiam cujusdam viri Ulfi, quam concupiverat, maritali sibi fœdere copulare. Hanc autem donationem quum presbyter quidam Æthelstanus, prædicti archipræsulis Odonis germanus, inficiari conatus, ejusdem terræ medietatem suo juri legitime competere allegasset, pacificus Christi vernula Alwynus[6] aldermannus,[7] facultatum suarum dispendio semper Ramesensis ecclesiæ obvians detrimento, datis ei in mutuam

---

[1] *de . . . . marc.*] decenter [*for* de centum?] xx. mancis, B. in part. iv.
[2] Niddingwrthia, B.
[3] Guthmuncestria, B., and in part iv., Mab.
[4] *sup. prom. ref.*] om. B., Mab.
[5] Ædwinus, B., and in part iv.
[6] Ailwinus, B., and in part iv.
[7] aldormannus, A.

commutationem pro eodem agello octoginta mancis auri, sub testimonio regis Ædgari[1] et Dunstani archipræsulis et Alferi et Oslaki comitum, omnem calumniæ viam obstruxit, et jam dicto viro posterisque ejus perpetuum, ut putabatur, super hoc silentium indixit.

Præsumptio Wynsigi.

Postea vero, quia in rebus humanis nil solidum, nil diu quietum, piissimo rege Edgaro[2] vitæ præsenti exempto,[3] quidam Wynsigus[4] a præfato Othulpho longam consanguinitatis lineam trahens, ex sola successionis hæreditariæ fiducia, sine ulla auctoritate judiciali, memoratas quinque hidas sibi vindicavit,[5] mansumque suum in eis constituit; unde vir illustris Ailwinus, nobilis animi indignationem nobilis iræ stimulis urgens, tantæ temeritatis præsumptionem ferro vindice ulcisci spiravit, et profecto conceptum[6] tumentis pectoris opus explesset nisi cujusdam fratrum Ramesiæ, Ædnothi nomine, prudens et provida discretio obstitisset. Qui, quum homicidium in damnum ecclesiæ Ramesensis factiosa contrariæ partis criminatione[7] redundare posse manifesta affirmaret ratione, pacatum prudentis viri animum a proposito revocavit. Deinde communicato idem frater Ædnothus salubriori consilio majores et prudentiores de comitatu Cantebriggiæ convocavit, quorum opera et industria ad hoc memoratum Wynsigum induxit, ut quandam terram de Delsingetune,[8] in mutuam jam dictæ terræ de Burwell cambitionem, gratanter acciperet. Sicque eadem terra in jus Ramesensis ecclesiæ rediit ab omni tam ipsius Wynsigi quam totius posteritatis suæ calumnia soluta penitus et quieta.

---

[1] Eadgari, B.

[2] Ædgaro, B., and in part iv.

[3] *vit. pr. ex.*] alea fatali deluso, B. in part iv.

[4] Winsigus, B., *here and elsewhere.*

[5] saisivit, B. in part iv.

[6] *conceptum*] om. B.

[7] terminatione, B., Mab.

[8] Selsingetona, B., Mab.; Salsingetune, B. in part iv.

Cujusdam viri Alfgari donaria.

Cujus laboris proventui[1] quidam vir Alfgarus nomine, Aldermanni familiaris et a secretis, congratulans, prædictæ terræ ab omni reclamatione jam liberæ, domos suas et curiam, tres quoque hidas cum xl. acris, et unam præterea virgatam, et ecclesiam de Burwelle cujus fuit advocatus, pro sua prædecessorumque suorum animabus mera liberalitate adjecit.

(26.)

Donatio Æthelgivæ.

Quædam quoque matrona, Æthelgiva nomine, aliorum provocata devotione et exemplo, dedit Deo et Sancto Benedicto Ramesiæ in eadem villa lx.[2] acras et unam virgatam terræ quæ fuerat Guthredi, et viii. hidas apud Heninge.[3] Fratres quoque Ramesiæ favorem divinum cum gratia sibi temporis arridere cernentes, plurimas ibidem terras tam in campo arabili quam in villæ mansis multi æris pretio comparaverunt.

(27.)

Prædicti Wynsigi donatio.

Sæpedictus etiam Wynsigus, læsam præcedentis temeritate[4] facti Dei et ecclesiæ Ramesensis gratiam plenius sibi gestiens reformare, sub testimonio Aldermanni et uxoris suæ et filiorum dedit dimidiam hidam in Stivecle. Cujus occasione doni[5] fratres Rame-

---

[1] proventu, A.
[2] xl., B., Mab.; sexaginta, B. in part iv.
[3] Exninge, A. in marg., B., Mab.
[4] temeritatem, A.
[5] *doni*] om., Mab,

siæ postea, dato cuidam filio ejusdem Wynsigi competenti pretio, aliam hidam integram in eadem villa justo emptionis titulo possederunt.

[XXIV.] (28.)

Hic annotantur donaria quibus inclitus dux Æthelwynus[1] *ecclesiam Ramesensem dotavit.*

Gifts of Ailwin the alderman and founder.

Hæc vero sunt, quæ piæ recordationis dux Ailwinus, tanquam pater filiæ maritatæ, dedit ecclesiæ Ramesensi in jus patrimoniale perpetuo possidenda. Primo, scilicet, insulam ipsam, ubi xenodochium constructum est, cum adjacentibus maris et stagnis. Deinde terram de Upwode,[2] quam a rege Edgaro,[3] regalis munificentiæ largitate, cum vicinorum gurgitum piscariis ad eam pertinentibus fuerat assecutus. Ibi tamen aulam suam et curiam tanti viri nobilitati in vita sua habuit congruentem. Quia enim locus et nemoribus consitus et mariscorum paludibus erat vicinus, frequenter ibi in venatu et aucupatione vel aucupio[4] spatians morabatur.

Dederat ei præterea idem rex Rafleam illam quæ propinquior prædictæ villæ de Upwode adhæret, quam ipse itidem Deo et Sancto Benedicto cum dominio et debito hominum servitio in perpetuam hæreditatem concessit. Dedit etiam totum quod juri suo in Saltretha competebat. Nam pater Æthelfledæ uxoris suæ, quum adhuc viveret et quandam ejus ruris portionem legitimo patrimonii jure possideret, dedit eam cuidam viro Æthelstano nomine, aldermanno, in mutuam alterius cujusdam terræ quæ ei erat acceptior permutationem. Postea vero eadem Athelfleda,[5] patre suo prædicto et

---

[1] Ailwinus, B., *here and elsewhere.*

[2] Opirode, Mab.

[3] Ædgaro, B., and in part iv.

[4] *vel auc.*] om. B.

[5] Æthelfleda, B.

eodem Æthelstano alea fatali delusis,[1] super terra memorata calumniam instruens, ordine judiciario eam in hæreditariæ sortis suæ jus revocavit, revocatam deinceps Deo et Sancto Benedicto Ramesiæ cum funere corporis sui conferens, in redemptionem peccatorum suorum et pretium sepulturæ.

Idem præterea verus Israelita Aylwinus terram de Helingeye, quæ undique aquis accincta est et profunda uligine mariscorum, dedit Ramesiæ, cum Snores berewico[2] suo, quod foris insulam habetur, et molendino adjacente. Medietatem quoque piscariæ ejusdem loci dedit ecclesiæ, alteram vero partem filiis suis.

Dedit etiam quinque hidas apud Walsokne,[3] et dimidium piscariæ suæ quæ eum in Wella[4] contingebat; postea vero, terminum vitæ positurus, alteram medietatem reliquæ adjiciens portioni, totam simul piscariam Ramesensi ecclesiæ contulit cum mansis et toftis[5] piscatorum. Terram quoque de Brinintona[6] quæ post patris sui obitum, et decem hidas quæ post decessum matris in hæreditariam sibi sortem ceciderunt, dedit Ramesiæ pro sua et utriusque parentis salute. Hæc est illa terra de Westona quam, sicut supra in prima hujus opusculi distinctione retulimus, rex Ædgarus dederat eidem Alfwen[7] matri comitis, pro ea quam sibi in cunabulis impenderat sedulitate nutrituræ.

Dedit etiam idem vir Deo devotus Alwinus x. hidas apud Giddinge et Wedetone,[8] quas sub regis et optimatum testimonio, appenso cuidam viro Othengaro[9] non modici æris pretio, justo possederat titulo emptionis.

---

[1] *al. fat. del.*] vitæ præsenti subtractis, B. in part iv.

[2] *Snores berewico*] Resberevvico, Mab.

[3] Walsocne, B., Mab.

[4] Welles, B., Mab.

[5] mancis et costis, B., Mab.

[6] Briningtona, B. in part. iv. Briumtona, Mab.

[7] Alfwennæ, B.; Ealfirennæ, Mab.

[8] Weletona, B. in part iv.; Griddinge et Wedetoum, Mab.

[9] Othingaro, B. in part iv.

Nec in his quoque fervori devotionis suæ terminum ponens, dedit septem hidas apud Stivecle, et quandam partem x. hidarum, quas habuit apud Tofte,[1] pro anima jam dictæ Athelfledæ[2] uxoris suæ. Pro alia vero illarum hidarum parte, ut integræ omnes cederent ecclesiæ Ramesensi in possessionem, a fratribus ejusdem loci accepit in escambium terram quandam de Lintona,[3] quam vir quidam, Wlfhunus nomine, in liberam eis contulerat eleemosynam, quando sæculo renuncians collegio eorum sociatus est.

Porro terram de Acleia prædictis donationibus suis vir fidelis adjecit, quam quidam presbiter, Kinemundus[4] nomine, vivendi finem faciens, multis testibus ei in testamento reliquit.

Dedit etiam vi. hidas in Wammaforde quas postea fratres Ramesiæ per posterorum calumniam sibi ablatas numerata pecunia redemerunt. Pratum præterea apud Hocton[5] et molendinum, quod a quodam cognato suo Sirico, dato ei non modico probatæ monetæ pretio, comparaverat, eidem ecclesiæ in jus perseverabile concessit.

Terram quoque de Hemmingforde, quæ oppido Huntingdon[6] ex opposita parte fluminis habetur vicinior, eidem ecclesiæ in fidei suæ et devotionis monumentum contulit sempiternum. Hanc autem terram, quia accessu propriore sibi erat acceptior, in publicam et legitimam acceperat permutationem a sancto Æthelw[oldo] Wynt[oniensi] episcopo pro terra de Hathfelde,[7] mul-

---

[1] Toftes, B. in part iv., Teste, Mab.

[2] Æthelfledæ, B.

[3] Linc., A.; Lincolnia, Gale; Lintona, B., and in part iv., Mab.

[4] Kineraundus, B., Sineraundus, Mab.

[5] Houctonam B., and in part iv. Mab. *Nota pro molendinis de Hocton*, in marg. A.; *molendinum tunc emit quod est contra Hunc.*, in marg. B.

[6] Huntedunensi, B., and in part iv., Mab.

[7] Hatfeld, B. Mab.; Hethfelde, in part iv.

tis a præfato episcopo precibus sollicitatus, XXX. scilicet hidas pro XL., fertilitatis forte vel vicinitatis gratia pluris [1] reputans pauciores.

(29.)

Quod duos Martyres Æthelredum atque Athelbritum [2] *Ramesiam transferri fecit.* [XXV.]

Relics of two martyrs brought from Wakering to Ramsey.

Sub eadem tempestate duo gemelli fratres Athelredus atque Athelbritus,[3] ex ingenuo antiquorum regum stemmate oriundi, et post obitum patris, quum ad debitam sibi, aviti beneficio sanguinis, regni succrescerent vel [4] adolescerent dignitatem, edaci cujusdam nebulonis livore innocenter jugulati, apud villam venerabilis Aldermanni, Wacheringe [5] nomine, antiquitus habebantur in ecclesia consepulti. Quos quum pietas divina martyrii gloria sublimatos nonnullis signorum indiciis declarasset, visum est eidem Aldermanno minus eis ibidem honoris et reverentiæ quam deceret exhiberi, eorumque pignora fecit cum devotione condecenti Ramesiam transferri, ecclesiam ipsam et omnium donationum suarum consummationem duarum pretiosarum gemmarum illustratione perornans.

---

episcopi pluri, A., *altered by another hand to* gratia pluris.

[2] Æthelbrictum, B., and in part iv.

[3] Æthelredus atque Æthelbrictus, B., and in part iv.

[4] *succr. vel*] om. B., and part iv.

[5] Wakeringe, B. in part. iv.

[XXVI.] (30.)

Quarundam personarum commendatio, quæ plurima Ramesensi Ecclesiæ terrarum donaria, in plena corporum sospitate, facto testamento, cum cyrographis suis, provida dispensatione contulerunt.

Dignitas conditionis humanæ a primæva suæ originis radice cupiditatis mundanæ obelo sauciata, per traducem successivæ generationis lineam eo usque suæ corruptionis morbum transfudit ut nostri nunc novissimi temporis viri et mulieres quibus divitiarum ad votum affluit copia terrenarum etiam in extremis agentes vix earum pondus deponant et amorem; unde nonnunquam contingit ut plerique, dum sibi spatium vitæ diuturnioris promittunt, ægrotantes, spei suæ augurio decepti, flebiliter decedant intestati. Sed non est salubris consilii pro spe caduca et incerta certa et æterna subire dispendia. Proinde antiquorum plurimi, quos meliora sæcula procrearunt et quibus uberior inerat virtutum vigor et gratia, nulla adhuc valetudine tacti sed dum propensius eis mundanæ prosperitatis cum plena corporum sospitate favor arrideret, de rebus suis quid cuique religiosorum locorum post se pro animarum suarum salute cedere debuisset, incertæ vitæ certa fallentes dispendia, provide disponebant. Testamentum quoque suum contra futuræ generationis malitiam literis commendabant, quatinus authentica scripta exquisitam posteris publicæ attestationis exhiberent veritatem. Nihilominus tamen eorum aliqui ea quæ alienis deputabant propriis quoad viverent usibus reservabant; scientes, juxta Apostolicæ sententiæ fidem, testamentum in morte solummodo testatoris confirmari, vivente vero testatore non valere. De qualium numero quarundam hic personarum mentionem, cum beneficiis quæ nobis hoc modo contulerunt et benefactorum cyrographis, dignum duximus annotare.

Heb. ix. 17.

Igitur Wlgiva comitissa, præfati Aldermanni legitima uxor, viri sui fidem æmulans et devotionem, dedit Deo et Sancto Benedicto[1] regiam villam de Bramcestria quæ supra mare sita est in Nortfolchia, ad vestimenta fratribus procuranda, et meræ liberalitatis suæ donum hoc cyrographo suo, quod de Anglico Latinum fecimus, ad posterorum noticiam confirmavit.[2]

(31.) [XXVII.]

Cirographum Wlfgivæ Comitissæ, quæ dedit Bramcestriam.[3]

"In nomine Domini! Ego Wlfgiva[4] omnibus notum
" facio hoc quod Omnipotenti Deo concedere volo post
" dies meos, pro anima mea; villam scilicet de Bram-
" cestria do Deo et Sancto Benedicto Ramesiæ; hoc volo
" ut firmiter stet et a nullo hominum immutetur. Hoc
" scriptum fuit in tribus partibus divisum, quarum una
" remansit in manibus Æthelstani Episcopi, alteram
" mecum retinui, tertiam obtuli Ramesiam.[5] Deus Om-
" nipotens[6] custodiat omnes quicunque hoc custodire
" voluerint, et qui hoc immutare attentaverit Deus
" illum ad justitiam et emendationem revocet. Amen."

---

[1] Ramesiæ, add. B.

[2] *Igitur . . . confirmavit*] This sentence is omitted in its right place in A., and added at the end of the history, where it appears in Gale's printed text.

[3] This charter is printed by Kemble, *Codex. Dipl.*, iv. 289, from a copy in Harl. MS. 311, made for Sir Symonds D'Ewes. His text agrees verbally with that of Gale. It is also in Thorpe's *Diplom.*, 532.

[4] comitissa, add. B.

[5] Ramesiæ, Gale's text.

[6] opc̄., A. B.; read as *optimus* in C. and by Gale.

[XXVIII.] (32.)

In hac scriptura continetur quomodo Æthelgiva Comitissa, pro animæ suæ salute, dedit ecclesiæ Ramesensi Stowe et alia quædam donaria in auro et argento, sicut Anglice scriptum invenimus.[1]

"Ego Athelgiva[2] comitissa do et concedo ecclesiæ " Ramesensi ad honorem Dei et Sancti Benedicti et " ad animæ meæ subsidium sempiternum terram meam " de Stowe et de Brunne, ita libere et quiete possi- " dendam sicut ipsa eam unquam liberius et quietius " possedi, et novum molendinum; et unam marcam " auri, cujus medietas in usus monasterii necessarios " cedat, de altera vero medietate refectio fratribus " procuretur; et duos[3] ciphos argenteos de xii. marcis " ad pondus hustingiæ Londoniensis, ad serviendum " fratribus in refectorio, quatinus dum in eis potus " edentibus fratribus ministratur memoria mei eorum " cordibus arctius inculcetur. Estote, fratres carissimi, " memores mei erga Eum Cujus gratia indigeo. Deus " autem sit vobis propitius, et ego vobis fida soror " ero quamdiu duraverit tempus meum."

---

[1] This charter is also printed from the same MS., in Kemble, iv. 304–5; Thorpe, 533.

[2] Æthelgiva, B.

[3] Do etiam duos, Kemble's text.

(33.) [XXIX.]

In hoc scripto quod de Anglico Latinum[1] *fecimus declaratur quomodo*[2] *Æthelstanus Mannessone*[3] *in vita sua de possessionibus suis et terris disposuit, et hoc Ailwyno Aldermanno et cæteris amicis suis notum fecit, et quid post ejus obitum exinde factum sit.*

Disposition of the property of Æthelstan Mannessone.

Inprimis Æthelstanus Mannessone[3] concessit Sancto Benedicto Ramesiæ terram de Chateriz,[4] pro animæ suæ salute, cum dominio et hominibus, cum gurgitibus et piscariis, sicut ipse et pater suus eam unquam melius et plenius habuerunt, et terram de Walde Sanctæ Ætheldrithæ[5] de Ely, et per omnes terras suas de xxx. hominibus numeratis xiii. manumisit, quemadmodum eum sors docuit, ut in quadrivio positi pergerent quocunque voluissent. Uxori vero suæ dedit in dotem Clopham et Gravele Weresle[6] et Ellesworthe,[7] quatuor scilicet has terras in vita sua possidendas, post mortem vero ejus ut remanerent Sancto Benedicto, pro sua utriusque salute. Medietatem quoque terræ de Cnapwelle dedit eidem uxori suæ, et alteram medietatem Lefsio cognato suo. Concessit etiam memoratæ uxori suæ facere quod voluisset de terra de Owra et de Haliwella. Filio autem suo concessit terram de Coteham, si amicorum consilio adquiescere voluisset, sin autem, in dispositione Aylwyni Aldermanni eadem terra remaneret. Dedit

Mode of manumission.

---

[1] *In . . . Latinum*] In scriptura sequenti quod de Anglica Latinam, B. in p. iv.

[2] quid, *ibid.*

[3] Mannessune, B., and in p. iv., Mab.

[4] Cateriet, Mab.

[5] Ætheldritæ, B.

[6] et Weresle, B.; et *erased in* A.

[7] Elesworthe, B.; Graveleiam Werresle et Elleswrthe, B. in p. iv.

præterea primogenitæ filiæ suæ terram de Grantedène, quam Æthelsueta,[1] mater ejus spiritualis quæ eam de sacro fonte levaverat, ei concesserat, et sorori ejusdem duas hidas apud Hettenleiam,[2] et Alfwennæ juniori filiæ suæ quandam terram de Slepe et terram de Haggethorn post[3] mortem puellæ decrevit eandem terram ecclesiæ Ramesensi venire in possessionem; si vero hæredem haberet in vita sua eandem terram hæres teneret, postea Ramesensi ecclesiæ pro sua et antecessorum suorum animabus remansuram.[4] Dedit etiam Lefsio[5] reliquam terram de Hettenleia, et filio fratris ejus terram de Pottune post mortem Affæ,[6] si erga eam dirationare posset, quod ipsa eam cuiquam dare non deberet. Itemque præfatæ uxori suæ dedit medietatem totius piscariæ de Welle[7] et consuetudinalium præsentationum, alteram medietatem filio suo et duabus filiabus.[8]

Post obitum igitur ejusdem Æthelstani, uxor ipsius, parentum inducta suggestione, huic testationi omnino contradixit, conventionem quandam excogitatam prætendens quam, ut dicebat, inter se habuerant ipsa et vir ejus dum adhuc viveret. Rogavit itaque mulier fratres Ramesiæ ut ei liceret libere possidere terram de Ellesworthe[9] ut quicquid de ea disponeret ratum esset et stabile tam in vita quam post mortem ipsius, et ipsa eo pacto totum reliquum stare permitteret, sicut superius scriptum est. Tunc fratres, com-

---

[1] Æthelsuetha, B.

[2] Hetteleiam, B.

[3] et post, B., Mab.

[4] Dedit etiam crucem unam de ligno Domini honorifice factam, added in B. p. iv.

[5] cognato Alfelmi, added, *ibid.*

[6] uxoris jam dicti Alfelmi, added, *ibid.*

[7] Welles, B.

[8] *piscariæ . . . filiabus*] piscariæ suæ apud Welles cum consuetis præsentationibus piscatorum, B. in p. iv.

[9] Elesworthe, B. Eleswrthe, *ibid.* in p. iv.

municato ad invicem consilio, animam defuncti fide quam viventi promiserant nolentes defraudari, quia in eis spem habuerat quod liberos suos post mortem suam adjuvarent, concesserunt mulieri terram quam petierat, ea tamen interposita conditione, quod terra de Slepe post dies prædictæ Alfwennæ filiæ ejus tota simul Ramesensi ecclesiæ remaneret, sive haberet liberos sive non. Mulier igitur, placito adquiescens, hoc totum affidavit in manu sancti Oswoldi archiepiscopi cognati sui, fidejussoria insuper præstita cautione. Hoc totum factum fuit apud Slepe, in die qua præfati Æthelstani anniversaria commemoratio agebatur, sub testimonio Æthelsii,[1] filii Athelstani[2] Aldermanni, et Leofrici filii Æthelwyni[3] Aldermanni, Edrici,[4] Lefrici,[5] Lefwyni[6] filii Ætholfi, Alfnothi de Ailricheseya,[7] Oswardi presbyteri, et aliorum multorum qui conventioni huic interfuerunt. Judicet Altissimus eum qui hoc immutare præsumpserit, quod ipsi cum vadio et fidejussoribus inter se confirmaverunt.

---

[1] Athelsii, B. in p. iv.
[2] Æthelstani, B.
[3] Æthelwoldi, B.; Lefrici filii Athelwardi, B. in p. iv.
[4] Adrici, B.
[5] Leofrici, B.
[6] Lefwini, B., and in p. iv.
[7] Ailricheseia, B.; Aigelricheseia, B. in p. iv.

[XXX.] (34.)

Istud est Cyrographum[1] *Alfelmi et Affæ uxoris ejus de terra de Pottune, et de Hettenleia, quarum priorem, sicut in superiori scriptura continetur, Æthelstanus Manussone*[2] *dederat Lefsio,*[3] *cuidam agnato*[4] *ejusdem Alfelmi, posteriorem vero cuidam filio fratris sui, si erga eandem Affam dirationare posset. Sed quia non potuit, iccirco eadem Affa eam dedit Ramesiæ, sicut inferius scriptum continetur.*

"In nomine Domini! Ego Alfelmus et Affa uxor mea
" notificamus præsentis scripturæ[5] indicio,[6] Ailwyno
" Aldermanno et multis amicorum nostrorum[7] cum eo,
" Nos pro animarum nostrarum salute dedisse et con-
" cessisse Deo et Sancto Benedicto Ramesiæ terram de
" Hattenleia[8] et terram de Pottune, cum omnibus ad
" easdem terras[9] pertinentibus, in liberæ eleemosynæ
" munus æternum. Et ut hoc apud generationem
" nascituram ratum habeatur et firmum, præsentis
" paginæ[10] munimine, sub eorum omnium testimonio
" apud Wathemestede, devotionis nostræ donationem
" roboravimus."

[XXXI.] Gifts of Alfwold brother of Ailwin, and of Alfild his wife.

Piæ memoriæ Alfwoldus, Ailwyni Aldermanni germanus, qui celebribus quatuor causis, prudentia scilicet sæculari, probitate militari, generis nobilitate, et morum venustate, apud omnes sui temporis clarus habebatur

---

[1] This charter is printed from a transcript in Harl. MS. 311, made for Sir S. D'Ewes, in Kemble's *Codex Dipl.*, iv. 299.

[2] Mannessune, B.

[3] Leofsio, B.

[4] cognato, B.

[5] scripti, B. in p. iv.

[6] judicio, Gale.

[7] *multis amicorum nostrorum*] aliis amicis nostris, *ibid.*

[8] Hettenleia, B.

[9] *ad easdem terras*] ad eam, B. in p. iv.

[10] *præsentis paginæ*] scripti hujus, B. in p. iv.

et insignis, fraternæ fidei devotionem æmulans, dedit Deo et Sancto Benedicto Ramesiæ, Hoctone, et Wittone,[1] Riptone quoque cum Weninton, Bitherne et Elintone, nobili ingenuæ mentis largitate æternalis in eodem loco memoriæ fructum et decus sibi egregium comparans sepulturæ. Ipso tamen rogante, et fratribus Ramesiæ ejus placito conniventibus,[3] Alfild, legitima ejus conjux, omnes memoratas terras præter Hoctone et Wittone[4] in vita sua nomine ecclesiæ tanquam usufructuaria possedit, post fata ipsius in[5] possessionem ejusdem ecclesiæ justo præfatæ donationis titulo redituras.

Quomodo villa de Hocton confertur nobis.[2]

(35.) [XXXII.]

Istud est Cyrographum[6] *præfatæ Alfildæ Comitissæ, uxoris supra memorati Alfwoldi Comitis, in quo continetur quomodo in fata concessura resignavit ecclesiæ Ramesensi Riptone et Wenintone et Elintone et Bitherne.*

" In nomine Domini Dei summi! Ego Alfild notum
" facio omnibus amicis meis quomodo disposui de re-
' bus et possessionibus meis quas vir meus Alfwoldus
" Comes, frater Ailwyni Aldermanni, mihi et liberis
" meis concessit. Inprimis igitur concedo Deo, et
" sanctæ Mariæ, et sancto Benedicto Ramesiæ, terram
" de Riptone,[7] et terram de Wenintone,[8] et terram de

---

[1] Houctonam et Wittonam, Riptonam quoque cum Wennitona, Bitherne et Elintonam, B.

[2] *Quomodo . . . nobis*] om. B.; added in A. in hand of 15th cent.

[3] conventusibus (*sic*), B.; convenientibus, C., Mab.

[4] Houctonam et Wittonam, B.

[5] *in*] et, A.

[6] This charter is printed from a transcript in Harl. MS. 311, in Kemble's *Codex Dipl.*, iv. 301, and in Thorpe's *Diplom. Ævi Saxon.*, p. 516.

[7] Ryptone, B.

[8] Wenintona, B.; Wenigtone, *ib.*, p. iv.

" Elintone, sicut prædictus vir meus Alfwoldus eas
" adhuc vivens viva[1] voce eidem ecclesiæ concessit.
" Concedo etiam Ædnotho, filio filiæ meæ, ut si fratres
" Ramesiæ eum in monachum suscipere voluerint, terra
" de Bitherna[2] simul cum eo cedat Ramesiæ in pos-
" sessionem; quod si noluerint, nihilominus concedo
" eandem terram præfatæ ecclesiæ pro animæ meæ
" salute. Concedo præterea Almaro, capellano meo,
" terram de Cloptuna[3] in diebus suis libere tenendam,
" post dies vero ejus remaneat simul cum cæteris ter-
" ris ecclesiæ Ramesensi. Rogo autem Deum Omnipo-
" tentem, ut quicunque vel parentum meorum vel
' hominum cæterorum[4] contra hoc venire præsump-
" serit vel quicquam horum immutare iram Judicis
" æterni cum reprobis angelis incurrat, nisi vivens
" delictum suum digne[5] emendaverit. Amen."

Iste quem supra memoravimus Ædnothus, prædictæ Alfildæ ex filia nepos, sicut a plerisque conjicitur,[6] fuit ille quondam Slepensis prædii præpositus qui, quum Divinæ placuisset pietati sancti Ivonis[7] sociorumque ejus ossa revelari, relatæ sibi visionis temere fidem irridens, ipsum sanctum "sutorem" vocavit, a quo etiam, in temeritatis ultionem, perseverantis usque in finem valetudinis ocreas accepit, quatinus, videlicet, traditi hujusmodi Sathanæ in interitum carnis in die Domini spiritus salvari mereretur.

Punishment of Alfwold's grandson who mocked at St. Ivo.

---

[1] vivo, A.
[2] terram de Bytherna, B. and in p. iv., Mab.
[3] Cloptona, ibid.
[4] aliorum, B. in p. iv.
[5] *digne*] om. ibid.
[6] didicimus, ibid.
[7] Yvonis, B.

(39.)[1]

[XXXIII.]

Quod non omnes donationes, quæ sub eodem tempore ecclesiæ Ramesiæ sunt collatæ, hic annumeratæ sint.

Hæc igitur quæ prætaxavimus in diebus illustrissimi regis Ædgari ecclesiæ nostræ collata sunt terrarum donaria, quæ in[2] vetustissimis scedulis, cartarum seu cyrographorum formam prætendentibus, universa fere Anglice scripta invenimus, inventa in Latinum idioma transferri curavimus, translata huic libello seriatim cum rubricarum annotationibus ad notitiam lectorum inserentes. Notandum vero quod nullis eædem scedulæ sigillorum impressionibus sunt munitæ, quia, videlicet, inversivas[3] hujusmodi figurarum facies, quæ crescenti cum dierum malitia astutæ hominum calliditati nostris nunc temporibus opponuntur, simplex illa antiquitas non habebat. Nonnullæ quippe aliæ donationes ab aliis eodem tempore memoratæ ecclesiæ donatæ sunt, quarum cartæ vel cyrographa, quia vel vetustate consumpta sunt vel per incuriam[4] perierunt, nostro eas stilo declarare supersedimus; maxime quia in subscripto præfati regis Ædgari privilegio commemoratas inter alia[5] et confirmatas, ad veterum fidem et devotionem commendandam et præsentis tempestatis malitiam refellendam valere satis arbitramur.

Seals not used in King Edgar's time.

(36.)

Vir quidem dives Godricus nomine, vitæ æternæ adipiscendæ desiderio tactus, dedit ecclesiæ Ramesensi, in pretium salutis æternæ, totam terram sui juris in Grettona,

Gifts of Godric and Ærnketel.

[1] This section in B. follows the chapter numbered xxxiv. by Gale, and is consequently numbered 39 by Spelman.

[2] *in*] om. B.

[3] universæ, Mab.

[4] injuriam, B., Mab.

[5] *inter alia*] om. Mab.

sub testimonio Brithnothi et Germani abbatum, Ædnothi præpositi, et omnium fratrum Ramesiæ, et Wlfnothi de Stowe, Alfnothi filii Godingi,[1] Lefsii filii Godæ, et aliorum proborum hominum plurimorum.

(37.)

Sub eodem quoque tempore erat vir quidam in territorio Eboracensi, Ærnketel nomine, cum uxore sua Wlfrun,[2] generis et patriæ notitiam nominis indicio declarans. Qui ambo venustate morum natales ingenuos perornantes, et in incerto divitiarum nullam sibi penitus fiduciam statuentes, ex assensu communi decreverunt ut terra sua de Hikelinge[3] et de Kinildetune post obitum suum, in redemptionem peccatorum suorum, ecclesiæ Ramesensi cederet in possessionem. Quod, ut ratum apud posteros haberetur, subscripto cyrographo suo hoc confirmaverunt, et ecclesiam exinde saisierunt.

[XXXIV.] (38.)

Cyrographum Ærnketel et Wlfrun[2] *uxoris ejus.*[4]

" Ego Ærnketel et Wlfrun,[2] uxor mea, Æthelredo regi " domino nostro et omnibus suis de Eboraco et de " Notingeham notum facimus, nos concessisse, et præ- " senti cyrographo confirmasse, Deo et sanctæ Mariæ et " sancto Benedicto de Rameseia, post dies nostros, ter- " ram nostram de Hikelinge,[3] et terram de Kinildetune,[5] " cum firma et servitio, sicut habetur in dominio nostro. " Volumus autem ut post dies nostros corpora nostra

[1] Alfnothi et Godingii, B. in p. iv.
[2] Wlfroun, B.
[3] Hitelinge, B; Hichelinge, *ibid.* in p. iv.
[4] suæ, B. This charter is printed from a transcript in Harl. MS. 311 in Kemble's *Codex Dipl.*, iv. 303, and in Thorpe's *Diplom.*, 531, 532.
[5] Kinildetona, B. in p. iv.

" ibidem, si Deo placuerit, sepulta requiescant, et ubi-
" cunque alter nostrum vitam finierit fratres Ramesiæ
" venientes, cum custamento tam suo quam amicorum
" nostrorum, corpus defuncti Ramesiam deferant tumu-
" landum. Et ego Ærnketel volo quod in pretium se-
" pulturæ meæ et animæ salutem proveniant ecclesiæ
" Ramesensi xv. libræ de argento [1] et auro et catallis
" quæ [2] die defunctionis meæ apud me contigerit inveniri.
" Pro salute vero animæ [3] præfatæ uxoris meæ et corporis
" sepultura, remanebit eidem ecclesiæ terra de Lochan-
" tona [4] cum catallis omnibus quæ in ea invenientur.
" Ego autem Wlfrun [5] singulis annis vitæ meæ, ad
" festum sancti Benedicti quod est in æstate x. mittas
" de brasio et v. de grut,[6] et v. mittas [7] farinæ triticeæ,
" et octo pernas, et xvi. caseos, et duas vaccas pingues
" de terra mea Hikelinge,[8] pro respectu [9] decerno eidem
" ecclesiæ procurari; in capite vero Quadragesimæ viii.
" isicios.[10] Quicunque ergo hanc donationem infringere
" præsumpserit vel permutare, animadversionis æternæ
" in die judicii coram Deo reus existat, nisi condigna
" pœnitentia temeritatem suam correxerit. Nec liceat
" cuiquam episcopo vel monacho has terras pro auro
" vel argento permutare, sed sint semper in possessione
" ecclesiæ cui eas per hoc cyrographum studuimus
" confirmare."[11]

Gift to Ramsey on 11 July annually.

His patre et matre natus est bonæ indolis puer Æthelstanus, quartus postea Ramesensis ecclesiæ abbas.

---

[1] in argento, B. in p. iv.
[2] quas, *ibid.*
[3] *Pro . . . . animæ*] pro anima vero, *ibid.*
[4] Lochamtona, B., and in p. iv.
[5] Wlfroun, *ibid.*
[6] gruto, B. in p. iv.
[7] decem mittas, Kemble's text.
[8] Hitelinge, B.; Hichelinge, *ib.* in p. iv.
[9] annuo, added in B. p. iv.
[10] *octo isicios*] octo fratribus ysicios annuatim procurabo, B. in p. iv.
[11] *Nec liceat . . . . confirmare*] omitted in B. p. iv.

[XXXV.] (40.)

Quomodo viri Deo devoti Sanctus Oswoldus et dux Æthelwynus[1] *Regem Ædgarum de confirmandis per suum privilegium universis præscriptis donationibus adeuntes convenerunt.*

King Edgar confirms all the benefactions.

Post hæc ergo sanctissimus archipræsul Oswoldus et urbanissimus dux Ailwynus, ante suspecta vitæ hujus instabilis dispendia insumptos piorum sudores operum blanda consummatæ perfectionis manu extergere gestientes, communicato consilio, sæpedictum regem Ædgarum adeunt, familiarique eum ausu taliter allocuti sunt: " Invictissime principum et regum specimen " terrenorum, regiæ benevolentiæ tuæ favorem, quem " nobis huc usque ad votum arrisisse gaudemus, mul- " tarum prosequimur actionibus gratiarum. Porro " nunquam alicujus malignantis delatio serenitatem " tuam nobis obduxit, nec mendacium aliquod lumen " nobis gratiæ tuæ obfuscavit. Nec mirum; nam per- " sonas, quas justitia et honestas videntur commen- " dare, nullius objectione criminationis vilescere, nullo " apud excellentiam tuam patrocinio certum est indi- " gere. His etenim duabus virtutibus facile favorem " præstas,[2] non rogatus, quarum altera te in decus " admirationis, altera omnibus universorum undique " regibus regnorum in formam proposuit imitationis. " Prudentia tua et probitate tota jam Anglia tranquilla " pace lætatur, nulla bellorum suspicione sollicitatur, " ærugine arma exterorum consumuntur, silent litui, " gladii hebetescunt, domesticæ quoque fraudis[3] in- " centores rarescunt, alienæ possessionis expilatores " conquiescunt, matronalis seu virginalis hostes pudici- " tiæ delitescunt, omnis denique iniquitas conculcata

[1] Ailwinus, B., here and elsewhere.

[2] præstans, B.

[3] *fraudis*] added by a later hand in A.

" tabescit, victrix justitia ad omnem libere conatum
" convalescit. Monasteria nempe, quæ quondam cleri-
" corum sæcularium invaserat ambitio, dehonestaverat
" conversatio, fœdaverat luxus, tuis jam liberata trium-
" phis, tam ordinis regularis per civitates et castella
" quam observationis monasticæ proventu votivo gaudent
" et provectu. Sed quoniam in rebus humanis nil
" solidum, nil quietum, ubi aer communis nunc pluvialis
" est nunc serenus, post tranquillitatem suspecta præ-
" cavenda est tempestas, post coruscationem ictus gran-
" dinis declinandus, adhuc siquidem simultatis velo
" adumbrata spirat iniquitas, et in obitu tuo vires sibi
" redivivas obdurata malignitas reservavit. Eapropter
" majestati tuæ fiducialiter supplicamus quatinus ec-
" clesiam, quæ in insula Ramesiæ, nostrorum studiis
" laborum et impendiis facultatum, cum regiæ tuæ
" munificentiæ adminiculo constructa, et Deo et sanctæ
" Mariæ sub beati [1] Benedicti patrocinio dedicata est, in
" tuæ recipias custodia protectionis, et, ad nominis tui
" memoriale sempiternum, omnes donationes beneficio
" fidelium eidem collatæ privilegii tui auctoritate et
" tuæ imaginis impressione titulum perpetuitatis et
" robur perpetuæ securitatis assequantur. Solent enim
" privilegia regum testamentorum vice a morte testa-
" torum perseverantiæ statum obtinere et contrahere
" firmitatem." Hæc [2] autem dixerunt viri providi et
prudentes, quia, sicut supra taxavimus, impressiones p. 65.
nondum antea passim in usum venerant sigillorum.
Respondens ergo voce hilari rex ait; " Congratulor, O
" fideles mei, devotionis vestræ successibus et proventui
" laborum! Vos inter summos amicos majestati meæ,
" alter in divinis rebus, alter in humanis, a secretis
" astitistis, quorum fidem plurima bonorum operum
" argumenta commendarunt; per vos regni mei status
" solidatur, disponuntur jura, tractantur negotia, et ad

[1] *beati*] om. B. | [2] hoc, B.

" votum prosperantur universa. Sed, sicut sermo vester " peroravit, post bona mutabilia malorum timendus " est accessus. Nulli etenim mortalium semper suc- " cessit feliciter; nemo unquam de prosperitate votiva " vel lætabitur continue vel lætatus est. Quapropter, " carissimi mei, dignum est vestræ annuere petitioni, " et providentia salutari suspectæ præpedire calamitatis " eventum." Conversusque rex ad ducem Ailwynum, " Nosse," ait, "et audire desidero quod fama de te, " amice carissime, celebrat, utrum verum sit necne. " Ferunt siquidem nonnulli beatum Benedictum, qui " ordinis monastici dicitur institutor, per vicariam in- " terpositæ personæ tibi injunxisse visionem ut hoc ei " templum in loco quem memoras construere deberes, " cujusdamque miraculi exhibitione visionis affirmasse " veritatem." Cum igitur regi gratanter auscultanti[1] comes cœlestis oraculi seriem et rerum gestarum ordinem retulisset, accito rex notario jussit omnia literis in privilegio suo ad futuræ generationis notitiam commendari, ecclesiam quoque Ramesensem omnesque donationes eidem collatas, eodem privilegio, et, valituro in ævum, multarum venerabilium personarum, quarum nomina ibi caraxantur,[2] anathemate, communiri.

(41.)

[XXXVI.] *Illustrissimus rex Ædgarus moritur.*

A.D. 975. His ita gestis, post jucundæ prosperitatis insignia quibus tunc temporis Anglicana sub tanto principe claruit ecclesia, ne eam successus votuum[3] in insolen-

[1] ascultanti, A. B.

[2] taxantur, B. Edgar's charter is here given at length in part iv., introduced with the following words, "Quod privilegium non " inutile duximus huic inserere " lectioni." See *post*, § 111.

[3] votum, A., votivi insolentem, Mab.

tiam dejicerent vel vacatio longa exigeret in contemptum, cribrari eam tanquam triticum expetente Sathana, Divinæ complacuit dispensationi quatinus et intellectum vexatio auditui importaret et humilitatem tribulatio custodiret. "In sententia," ergo, "vigilum securis "ad[1] radicem arboris" præpropere missa est succidendæ, dum illustris rex Ædgarus postquam orbis Anglici principatum xvi. tantum annis, plus quatuor virtutum moderamine quam exercitio tyrannidis martiæ, laudabiliter et pacifice tenuerat, valetudinis corporeæ tactus est aculeo, quo urgente naturæ debitum solvens vivendi simul et regnandi finem fecit. Regales exuvias Glastingensis ecclesiæ pater et fratres, cum sancto multorum venerabilium virorum conventu, præclaris, ut decuit, inferiis exceperunt, quatinus templum, quod ipse magnificentia regali constructum possessionibus ampliaverat, nobilitaverat honoribus, pignore corporis sui excellentius nobilitaret. Lucerna ergo tanti luminis extincta, plurimæ pristinæ malignitatis statim tenebræ emerserunt. A.D. 975. Dan. iv. 14.

De tribulatione multimoda, quam post regis obitum ecclesia perpessa est Anglorum.[2] [XXXVII.]

Tunc etenim malignantium factio, horam et potestatem tenebrarum aucupata, veteris audaciæ cornu tabidum erexit, quanto diutius explendi sui famem desiderii protelatam doluit, tanto vesanius, accepta in oves dominicas demum opportunitate, lupina rabie debacchata. Tunc clerici, quorundam magnatorum filiorum Belial armati favoribus, monasteria, expulsis monachis, denuo invadentes, redivivam temerariæ præsumptionis suæ violentiam per loca exercuerunt. Tunc monachi, potentioribus humiliter cedentes, recidivam calamitatis pristinæ miseriam incurrerunt. O quam cal-

---

[1] *securis ad*] securitas, Mab. | [2] Tit. omitted in B.

A.D. 975. lida aleatrix mors, quam arguti et[1] incerti jactus tesserarum! O quam varius rerum eventus! Tessera mortis quam infida!

[XXXVIII.] *Dux Ailwynus et frater ejus Alfwoldus partes suas ab invasione illicita malignorum defensarunt.*[2]

Tota ergo Anglia in obitu regis perturbata, quum verteretur in luctum chorus, monachorum organa "in "vocem flentium," viri Deo devoti dux Ailwinus et ejus frater Alfwoldus zelo fidei armati, sanctorum patrum instituta convelli doluerunt, manuque valida congregata principibus malitiæ audacter resistentes, partes Orientalium[4] Anglorum viriliter defensarunt. Sicque, Deo volente, Ramesensis ecclesia integritatem tam morum quam rerum suarum conservavit indempnem: ubi vero, nullo resistente, potentes potuerunt, defecerunt impotentes. Quantum igitur laboris et doloris monachi illis diebus pertulerint, nec ipsa prolixitas audire nec perplexitas[5] permittit expedire.

Job xxx. 51.

Ailwin and Alfwold defend the monasteries in East Anglia.[3]

[XXXIX.] (42.)

De[6] *ecclesia Winchecumbe expulsis monachis, abbas loci Germanus Floriacum repetit,*[7] *et exinde denuo Ramesiam a Sancto Oswoldo revocatur.*

Inter alia quoque monasteria quæ tot malorum adversitas tunc temporis[8] profligavit, ecclesia de Winchecumbe tanti turbinis ictum non evasit; ubi, quum monachi plus potestate quam æquitate expellerentur,

---

[1] *arguti et*] om. B.

[2] Ailwinus et ejus frater monachos defendunt, B.

[3] Cf. Flor. Wigorn. *sub anno* 975.

[4] *Orientalium*] Occidentalium, A. B. C., evidently a scribe's error.

[5] *audire nec perplexitas*] om. B.

[6] Quomodo de, B.

[7] expedit, B.

[8] *adversitas tunc temporis*] adversitatem temporis, A.

vir venerabilis Germanus, quem de Ramesia assumptum loco eidem abbatis jure prælatum sermo superior affirmavit, transito mari, Floriacum, ubi quondam monasticæ institutionis rudimenta susceperat, expetiit. Fratres vero, qui cum eo de Ramesia Winchelcumbam ad confirmandas ibidem novarum plantationum teneritudines advenerant, alium refugii locum non habentes, nota prioris incolatus præsidia petierunt; sociatique duo greges quadragenarii numeri unum compleverunt. Exacto deinceps triennio, misso Floriacum ocius nuncio, beatus Oswoldus prædictum Germanum inde Ramesiam advocavit, ubi usque ad decessum Aldermanni inter fratres in sancta conversatione semper proficiens demoratus est. A.D. 975. Germanus, abbot of Winchcombe, recalled to Ramsey by archbishop Oswald.

(43.) [XL.]

Quomodo Sanctus Dunstanus et Sanctus Oswoldus, cum co-episcopis suis, Ædwardum filium Ædgari regem consecraverunt.

Interea duo metropolitani Dorobernensis et Eboracensis cum Wyntoniensi et cæteris co-episcopis, coacto cœtu virorum timentium Dominum, super sedanda regni turbatione consilium communicantes, duorum filiorum Ædgari regis majorem natu Ædwardum, sensu vegetiorem et viribus, consecratum de more et diademate regni insignitum, promoverunt in regem. Qui, paternorum studiorum æmulator,[1] bonis in blandimentum pacis, malis in terrorem timoris adolescens, illorum gratiam, horum in se odium, excitavit; unde factum est ut, quum quinquennio regnum strenue Coronation of Edward the Martyr.

[1] semulator, A.

A.D. 975–979. gubernasset, perfidæ gentis proditione vitali innocenter aura privatus, regnum cœleste pro terrestri commutaret.

[XLI.] *Donatio regis Edwardi.*[1]

He gives land in Broughton. Ex hujus mera donatione duas hidas in Broctona[2] fide hæreditaria usque hodie possidemus.

[XLII.] (44.)

Quomodo frater Ædnothus unam hidam terræ in Broctona, aliam in Botintunia, ecclesiæ Ramesiæ[3] *adquisivit.*

Land obtained from the bishop of Ely and abbot of Ely. In tempore quoque ipsius frater Ædnothus, quem præpositi vice rerum exteriorum apud Ramesiam gerere diximus administrationem, unam hidam terræ in villa præfata ab Æthelwoldo episcopo Wyntoniensi, legitima cambitione, pro ecclesia de Wilburgeham et pro XL. acris quas ibidem Wlfhunus monachus, cujus supra meminimus, nobis dederat, in jus Ramesiæ adquisivit. Eadem nihilominus tempestate, quum cujusdam negotii difficultas inter prædictum Wyntoniensem episcopum, Eliensis ecclesiæ patronum, et Ramesensis ecclesiæ advocatum Ailwinum diutius protelaretur, memoratus frater Ædnothus, fratrum Eliensium precibus inductus, eidem sancto episcopo plurimum honoris impendit, et Aldermanno ad consensum emollito, jam dicti negotii desideratum eum sortiri[4] fecit effectum. In cujus vicissitudinem beneficii fratres Elienses et eorum primus abbas Brithnothus dederunt jam dicto fratri Ædnotho unam

---

[1] Tit. om. B.

[2] Brouctone, B.

[3] *Broctona . . . . . Ramesiæ*] Brouctona et aliam hidam in Bottintonia ecclesiæ Ramesensi, B.

[4] sotiri, A. B.

hidam in Bottintonia,[1] sub testimonio Æthelsii avunculi ipsius Aldermanni, et Ælfgithæ[2] et liberorum ejus. Providus itaque vir Ædnothus et prudens quatuor cespites cum gramine viridi de ipsa terra assumptas, in crypta[3] Ramesiæ super altare beati Gregorii, providentiam ejus multorum oculis cum favore prosequentibus, in hujus meræ donationis argumentum collocavit. Attestation of a gift by turf cut from the land.

(45.) [XLIII.]

Æthelredus frater Edwardi[4] *regni jura suscepit.*

Igitur rege Edwardo,[4] ut fides tenet fidelium et ipsa Divinitas miraculorum declarat indicio, cœtui martyrum per martyrium sociato, junior frater ejus Æthelredus, vir vegetus corpore et animo prudens, ad regiæ dignitatis fastigium in funiculo hæreditariæ successionis sublevatus est. Qui Emmam, Normannensium specimen feminarum, senioris Richardi[5] Normannorum ducis filiam, in conjugem accipiens, duos ex ea filios, Alfredum et Edwardum[6] postea regem, procreavit. A.D. 979. Accession of Ethelred.

Ejusdem regis donatio.[7] [XLIV.]

Rex igitur Æthelredus, patris sui Ædgari fidem imitatus et devotionem, inter alia liberalitatis regiæ diversis ecclesiis pro incolumitatis suæ statu et regni collata beneficia, dedit Deo et sancto Benedicto Who also gives land in Broughton.

---

[1] Bottintune, B.; Bottintone, *ibid.* in p. iv.

[2] *Æthelsii, Ælfgithæ*] Athelsii, Alfgithæ, B. in p. iv.

[3] *in crypta*] inscripta, B., Mab. with a marg. note, "*f.* in crypta," in cripta quæ tunc ibi erat, *ib.* in p. iv.

[4] *Edw.*] Ædw., B.

[5] Ricardi, B.

[6] Ædwinum, *corrected in the margin to* Edwardum, A.

[7] Tit. om. B.

Ramesiæ ix. hidas in sæpedicta villa de Broctona,[1] literisque suis eandem donationem ad futuræ posteritatis notitiam commendavit.

(46.)

Land bought at Snailswell.

In diebus illis fratres Ramesiæ, dispendio pecuniarum possessiones suas semper dilatare solliciti et successorum suorum provide ubique venantes utilitatem, terram quandam apud Sneileswelle veno propositam, a quodam viro Leomanno, sub oculis et testimonio copiosæ multitudinis qui affuerunt, viginti librarum pretio comparaverunt.

[XLV.] (47.)

Quomodo quidam presbiter Oswardus decem sibi hidas apud Slepe usurpavit, et quomodo super eisdem a fratribus Ramesiensibus[2] *implacitatus cum eis tandem concordatus est.*

Law-suit about land at St. Ive's.

Sub eodem quoque tempore fuit quidam presbiter Oswardus, propinquus Alfwennæ uxoris Æthelstani Mannessone, de cujus donatione villam de Slepe nobis accessisse supra meminimus; qui, ausu propinquitatis, decem hidas in præfata villa usurpatas possedit, super quibus fratres Ramesienses,[2] contra eum calumniam machinantes et multis eum placitorum gravaminibus infestantes, tandem mediantibus amicis taliter cum eo transegerunt. Habuerunt tunc temporis fratres prædicti ex justo antiquitatis vetustæ beneficio xviii. hidas apud Bernewelle, quas, rerum statu postea variante, tempore variato, et aliorum diversis ex causis ad alios jure devoluto, dubiæ fidei titulo pos-

---

[1] Brouctone, B., and in p. iv. | [2] Ramesiæ, B.

sederunt. Nam in vita regis Edwardi[1] protestata super eis lite et causa sæpius ventilata, quum demum apud Norhamptoniam totius curiæ concors sententia eas regis dominio adjudicasset, de benignitate tamen regis usque ad hæc tempora fratres sic penduli permanserant in possessione. Lefwynus[2] igitur, filius comitis Ailwini, eisdem diebus calumniavit adversus quendam filium ipsius Oswardi x. hidas in Wiclea et viii. in Aclea,[3] quas juri suo competere arbitrabatur; quumque filius presbyteri expensarum in placitando diutius dispendia pateretur, et spes certa obtinendi nulla ei ad votum arrideret, presbyter damnosis filii laboribus compatiens, simul et memoratas x. hidas de Slepe contra calumniam monachorum retinere se posse desperans, rogavit Lefwinum, ut supradictas xviii. hidas de Bernewelle pro x. hidis de Slepe in possessionem sibi a fratribus Ramesiæ commutaret, et filio suo memoratam terram super qua vexabatur liberam dimitteret et quietam. Cui placito Lefwino connivente, fratres Ramesiæ, suspecti damni prævenientes accessum nequando easdem hidas de præcedenti judicio rex sibi saisiri præciperet, eo libentius eas memorato Lefwino, precibus presbyteri, in permutationem liberam x. hidarum de Slepe concesserunt, quo eum regi amiciorem[4] et regem in ejus gratiam proniorem cognoverunt. Frater quoque Ædnothus, suspectis ubique periculis provide obvians, dedit insuper præfato Lefwino duas hidas quas habuerat apud Thirninge, cum dominio et consueto hominum servitio, in hujus cambitionis monimentum, quatinus fratribus Ramesiæ nulla deinceps super hoc reclamatio oriretur. Quumque hoc factum regis auribus relatione aliquorum innotuisset, rex, rei inquisita diligentius et agnita veritate, prudentiam monachorum quod sic alieni juris mercimonio proprium coemissent collaudans, sæpe-

[1] Ædwardi, B.
[2] Lefwinus, B.
[3] Acleia, B.
[4] amici, B.; amicum, Mab.

dictas x. hidas de Slepe ab omni tam præsentium quam futurorum calumnia liberas, pro sua suorumque salute, Deo et sancto Benedicto concessit et confirmavit. Memorato vero Lefwino, qui carus ei erat et familiaris, terram quam receperat de Bernewelle tenere permisit, pro qua ejusdem quantitatis terram de Wiclea et de Aclea,[1] quam de jure ipsius Lefwini fuisse prædiximus, filio presbyteri ablatam in dominium suum permutavit. Sicque, volente Domino et regis gratia ultro favente, monachi quod suum erat obtinuerunt, presbyter vero et filius ejus juste quod injuste possederant amiserunt.

[XLVI.] (48.)

De terra quam frater Ædnothus emit apud Stapleford.[2]

Land bought at Stapleford,

Erat eodem tempore vir quidam Alfstanus, habens duas hidas apud Stapelforde,[2] quas, necessitate aliqua compulsus, venalitati exposuit. Has frater Ædnothus, utilitatibus ecclesiæ semper invigilans, numeratis ei centum solidis argenti optimi, reliquis quæstibus suis in possessionem ecclesiæ adjunxit.

[XLVII.] (49.)

Quomodo fratres Ramesiæ eandem terram pro terra quadam de Suafham Alfwoldo fratri Aldermanni in escambium dederunt, et quomodo inde deinceps vexati sunt.

but exchanged for land at Swaffham.

Nobilis autem vir Alfwoldus, frater Aldermanni, cujus sæpius supra mentionem fecimus, habuit terram quandam in Suafham, quam non modico probati æris pretio

---

[1] Wicleia, Acleia, B. | [2] Stapelfordiam, B.

ab Athelwoldo[1] cognato Wlfstani de Delham in jus suum sub multorum testimonio permutaverat[2]: hanc, quia ecclesiæ Ramesiæ[3] commodior esse videbatur, rogatus a fratribus, in mutuam eis pro prædictis duabus hidis de Stapelforde tradidit cambitionem. Sed, quia semper vel clam vel palam exercendæ suæ locum malitiæ iniquitas aucupatur, post lapsum dierum memorato Alfwoldo fatorum sorte sublato, quidam Alfnothus filius Godingi, eandem terram contra ecclesiam improbe calumniatus, fratrem Ædnothum, utpote loci ejusdem præpositum et provisorem, cum aliquot fratribus super ea responsurum apud Wendlesbiri coram judicibus apparere coegit, cui foro Ailwinus Aldermannus et Edricus[4] regis præpositus judices præsidebant. Lite igitur inchoata et rationibus hinc inde auditis, ex consilio magnatorum qui affuerunt, xxxvi. barones de amicis utriusque partis pari numero electos ipsi judices constituerunt, qui causam judiciali inter eos sententia dirimerent. Quibus ad decernendum exeuntibus et rem diutius examinantibus, interim idem Alfnothus coram judicibus fratrem Ædnothum interrogavit et Alfwynum monachum qui cum eo venerat, quanam ratione et cujus donatoris nomine eandem terram possedissent, cui frater Ædnothus, constanti voce respondens, illustris viri qui eam quiete et absque omni calumnia tenuerat et libere donare poterat justo meræ donationis titulo se eam possedisse affirmavit. Quem quum calumniator interrogaret si assertionis suæ veritatem corporalis præstatione sacramenti cum præfato monacho socio suo probare auderet, ut omnis deinceps omnino controversia terminaretur, frater Adnothus, de puritate conscientiæ securus, consensit. Omnibus itaque sententiam approbantibus, solus Alder-

Alderman Ailwin and sheriff Edric preside at the trial of a counter-claim, which is referred to the decision of 36 judges chosen on both sides.

[1] Æthelwoldo, B., and in p. iv.
[2] comparaverat, B. in p. iv.
[3] Ramesensi, B., and in p. iv.
[4] Ædricus, B.

mannus, vir probatæ prudentiæ et discretionis, viros professionis monasticæ coram potestate seculari juramentum præstare debere abjudicans, prorupit in medium, se Ramesensis ecclesiæ advocatum, se possessionum ejus tutorem, se fraternæ devotionis et fidei testem, ad se hujusmodi[1] juratoriæ cautionis exhibitionem pertinere allegans. Videntes igitur omnes constantiam viri et fidelitatem cognoscentes, propter reverentiam tam sublimis personæ, et propter clarescentia veritatis indicia, præstandæ jurationis necessitatem exemerunt, præfati Alfnothi pro falsa calumnia et religiosorum virorum vexatione injusta universa tenura et omnibus catallis regis misericordiæ adjudicatis. Sed Edrico regis præposito et cæteris qui aderant magnatis operam dantibus, idem Alfnothus, successivum[2] suorum dispendium prævidens si tanti viri indignationem erga se consenescere permisisset, eadem terra publice abjurata, et fide coram omnibus interposita quod nunquam ulterius aliquid calumniæ super ea præsumeret machinari, taliter ejus gratiam sibi se conciliasse gavisus est. Verumtamen infidi procedentis variatio temporis nos de proventu votivo nequaquam diutius permisit exultare. Postea siquidem, sustentationis nostræ baculo in excessu beati Oswoldi confracto et protectionis[3] nostræ cornu in obitu Aldermanni contrito, idem Alfnothus, opportunitatem nactus, nefario redivivæ temeritatis ausu contra juramentum et fidem suam veniens, eandem terram violenter nobis ablatam in suam convertit possessionem, semper deinceps veteris iracundiæ adversus utilitatem ecclesiæ juxta posse stimulos urgens.

Who decide in favour of the Abbey, chiefly through Ailwin's influence.

But after Ailwin's death the claimant seizes and retains the land.

[1] hujus, B.
[2] successuum, Mab.
[3] profectionis, Mab.

(50.)

Quomodo villa de[1] *Laushella et terra de Halistede*[2] *et de Risèby*[3] *in possessionem Ramesiensium*[4] *devenerunt.* [XLVIII.]

Land given by one Alfwin on becoming a monk,

Alfwinus quidam filius Brixii, cui terrenæ possessionis et pecuniarum affluentia plurima arridebat, Spiritu, ut creditur, tactus Divino, ipsas pecunias cum sæculo nauseans, apud Ramesiam comam deposuit, et in conversionis suæ pignus dedit Deo et sancto Benedicto villam de Laushella, cum omnibus pertinentiis suis, et terram de Halistede,[2] et terram de Ryseby,[3] nominis sui memoriam meræ devotionis titulo posteris commendans æternam. Ad precem vero et voluntatem sancti Oswoldi archipræsulis concessit memoratus Alfwynus monachus et totus fratrum conventus viro cuidam, Wlfrico nomine, terram de Riseby,[3] pro certa annui census pensitatione,[5] nomine ecclesiæ in vita sua tenendam. Ita autem inter eos, mediante sancto viro, convenit ut si aliquando idem Wlfricus aliquam fraudem faciens a pacto forte resiliret, statim fratres, absque omni placitorum litigio et arbitrio judicum, jus suum nullo obsistente resaisirent; quamdiu autem fidem fratribus de statuto censu annuatim solvendo integram servaret, eandem terram quiete possideret; eo quoque decedente, sopita omni hæredum suorum calumnia, in dispositionem fratrum libera et quieta rediret. Hoc totum idem Wlfricus, sub oculis multorum qui aderant, in manu viri Dei qui pro eo intercessor accesserat affidavit, et fideliter quoad vixit observavit.

which is leased to one Wulfric for life at an annual rent.

---

[1] *villa de*] om. B.
[2] Haltstede, B.
[3] Risebi, B.
[4] Ramesiæ, B.
[5] præsentatione, B.

[XLIX.] (51.)

De Stura quam quidem vir Berricus contulit Ramesiæ.[1]

Berric, a Worcestershire nobleman, gives land at Sture,

Vir quidam moribus et genere nobilis, in territorio Wygorniæ oriundus, nomine Berricus, vitæ hujus brevitatem et novissimi examinis districtum judicium animo revolvens, pro salute animæ tam suæ quam Athelrici[2] filii sui, dedit Deo et sancto Benedicto Ramesiæ optimam partem possessionum quas a Divina largitate fuerat assecutus, terram scilicet de Stura cum dominio et firma, totam, integram, liberam et quietam, sicut fuit die qua simul spiravit et exspiravit. Hæc autem donatio facta est sub testimonio sancti Oswoldi et totius curiæ tam Ramesiæ quam Wigorniæ,[3] et Ailwini aldermanni, et Ailwardi comitis filii ejus, et Ailrici Child.

[L.] (52.)

[4] *Hoc est cyrographum, quod de Anglico convertimus in Latinum, quo sanctus Oswoldus successivæ posteritati declarare curavit quomodo ad petitionem suam fratres Ramesienses*[5] *concesserunt ei prædictam terram de Stura in vita unius hominis cui eam assignare voluisset in vita sua tenendam.*

which is granted by the Abbey to arch-

Ego Oswoldus, Dei gratia Eboracensis archiepiscopus, præsenti scripto notum facio tam tibi, carissime amice dux Ailwyne, quam toti[6] curiæ Wygorniæ[7] et omnibus amicis

---

[1] Tit. om. B.

[2] Ethelrici, B.

[3] Ramesensis quamWigorniensis, B.

[4] This charter is printed from Gale's text, but noted with an asterisk, in Kemble's *Codex Dipl.*, vi. 123.

[5] Ramesiæ, B.

[6] *tam tibi . . . quam toti*] tibi, O dulcissime amice, dux Ailwine, et toti, B. in p. iv.

[7] Wigornensi, B.

meis, quod dilecti filii et fratres mei de Ramesia concesserunt mihi terram de Stura, sub gratuita[1] conditione qua pacifice inter nos poterit[2] convenire,[3] hoc est, spatio vitæ unius hominis cui eam tenendam dimittere voluissem, cum instauramento et rebus ad eam pertinentibus. Quapropter, carissime dux, sub tuo et omnium vestrum[4] testimonio, concedo eandem terram Osulfo cognato meo in vita sua tenendam, ita plane ut post ejus obitum, cum instauramento quod in ea invenerit et omni melioratione qua eam in vita sua meliorare[5] potuerit, ad honorem Dei et sanctæ Mariæ et omnium sanctorum, pro meæ et suæ et ejus qui eam primo eidem ecclesiæ Ramesensi in testamento reliquit[6] animarum salute, in dispositionem fratrum et possessionem libera redeat et quieta. Quicunque igitur hoc imminuere attentaverit aut immutare, a consortio civium segregetur supernorum, et cum angelis Sathanæ sit commoratio ejus in inferno, nisi in vita sua condigna satisfactione præsumptionem temeritatis suæ studuerit emendare.[7] Amen.

bishop Oswald on a lease for one life.

(53.) [LI.]

Donatio Godwini.

Erat sub eadem tempestate quidam vir, Godwinus nomine, fide et opibus dives, qui, ut labilium mercimonio rerum nomini suo memoriam et animæ suæ æternam mercaretur salutem, dedit Deo et sanctæ Mariæ et sancto Benedicto Ramesiæ totam terram de Hecham, quæ sui juris erat, præter trium tantum hominum tenuram, Æthelwaldi,[8] scilicet, dapiferi sui, Lefrici aurifabri, et Wlfgari: his etenim, annuentibus fratribus, tenementa sua libere possidere concessit, tali proposita conventione ut quislibet eorum moriturus

Land given at Hecham with reservation of three life estates.

---

[1] *gratuita*] om. B. in p. iv.
[2] potuit, B.
[3] *qua . . . convenire*] qua potuimus pacifice convenire, B. in p. iv.
[4] *vestrum*] amicorum, B. in p. iv.
[5] emendare, *ibid.*
[6] *in test. reliquit*] contulit, *ibid.*
[7] *nisi . . . emendare*] nisi vivens temeritatem suam emendaverit, *ibid.*
[8] Æthelwoldi, B., and in p. iv.

terram suam ab omni posterorum calumnia liberam ecclesiæ Ramesensi consignaret, ad victuale subsidium ibidem Deo famulantium monachorum. Terram præterea de Horningesherthe,[1] quam pater uxoris suæ in extremis agens ei in testamento reliquerat, post obitum ejusdem conjugis suæ, ipsa coram multis testibus favente, pro sua utriusque salute in possessionem sæpe nominatæ ecclesiæ cedere concessit.

[LII.] (54.)

Quomodo Alfwara dedit Ramesiæ Haliwelle, et terram quandam apud Elesworthe cum ecclesia ejusdem villæ, et Chinnoram, et terram de Beorlea[2] *cum aliis donariis multis.*

Gifts of a lady named Alfwara.

Quædam nihilominus matrona Alfwara, genere nobilis sed fidei devotione nobilior, novissima sua crebro memorans et vitæ humanæ conditionem, in pretium salutis suæ Deo et sancto Benedicto Ramesiæ terram de Haliwelle et ecclesiam de Elesworth,[3] cujus erat advocata, cum quadam ejusdem manerii portione. Dedit etiam eidem ecclesiæ prædium quod dicebatur Chinnora,[4] et, cum Ædnotho quodam cognato suo qui vitam ibidem mutavit, totam terram de Beorlea,[5] præter unam hidam quam cuidam servienti suo Alfsio in vita sua concessit possidendam, post fata ipsius in dispositionem fratrum cum terra reliqua concessuram. Dedit insuper eadem mulier casulam unam, et albam, et cætera omnia sacerdotalia ornamenta, et v. marcas[6] auri probatissimi ad hæc omnia deauranda, et unam

---

[1] Horingesherthe, B.; Horingeserthe, B. in p. iv.

[2] Boerleia, B.

[3] Eleswrthe, B.; Elleswrthe, *ibid.* in p. iv.

[4] Kinnora, B., and in p. iv.

[5] Beorleia, B., and in p. iv.

[6] mancas, B.

crucem optimam, et pulvinar unum de palleo,[1] duas quoque pelves argenteas, duas cortinas, et unum baucale, et sellam suam cum omni equestri apparatu, fidei suæ fervorem posteris suis proponens imitandum.

(55.)

[2]Gode præterea quidam, presbyter de Haliwelle, totam terram quam tenuit simul cum ecclesia sua post dies suos Ramesensi cœnobio assignavit.

(56.) [LIII.]

Quomodo et qua de causa ipsa Ramesensis ecclesia solotenus subversa est, et denuo in melius reædificata.

Interea quum fratres Ramesenses[3] in novitatis suæ teneritudine tam votivis florerent successibus, et in utilitatem eorum communem prona favoris publici vota convenirent, ne religionis aut profectuum suorum detrimentum continuæ prosperitatis paterentur accessu, placuit Divinitati supernæ otium eorum interrumpi et quietem, quatinus in incerto felicitatis temporaneæ fiduciam certam addiscerent non habendam. Una igitur dierum, quum mane surrexissent, ecce! aspicientibus apparuit in pariete turris eminentioris fissura, dehiscens a summo usque deorsum, quæ toti reliquæ adhærenti ei totius ecclesiæ moli ruinæ magnæ casum minitari videbatur; cujus perditionis detrimentum, vel ex debilitate operis accelerati vel ex infirmioris fraude fundamenti, per improvidentiam cementariorum certum est

[A.D.980–990.]

The principal tower of the church cracks from the summit to the base, owing to a faulty foundation.

---

[1] palla, B. in p. iv.

[2] *Donatio Gode presbyteri*, inserted as tit. in B.

[3] Ramesiæ, B.

accidisse. Nimio ergo timore fratres perterriti quid faciendum sit deliberant, grave capitibus suis cernentes periculum imminere. Id ergo consilii omnibus complacuit, ut dominus Germanus, cujus superius mentio habita est, et probatæ prudentiæ frater Ædnothus, ad inclitum ducem Ailwynum patrem et patronum suum dirigerentur, ei ingens hoc infortunium et fratrum desolationem indicaturi et consilii simul remedium petituri. Euntes itaque communis perturbationis modum et causam fidenter et fideliter comiti indicaverunt. Quo audito, Christi miles fortissimus demisso vultu paululum conticuit, ponens videlicet ori suo custodiam ne alto dolore stimulatus verbum præceps et impatientiæ indicem[1] proferre cogeretur. Conferebat tacite cum conscientia sua quomodo beatum Job Sathan ex permissione divina et superna[2] tam liberorum quam rerum suarum dispendio ad impatientiam impellere conatus est,[3] et demum[4] tantæ mœstitudinis nunciis sic ait: "Obmutui ad hæc nuncia, carissimi filii, et "humiliatus sum, quia labor meus renovatus est; "sicut Domino placuit, ita factum est; sit nomen "Domini benedictum! Senectutis plurimæ jam grava-"tus accessu, confracta laboribus membra opportuna "requie statueram sublevare; sed, ecce! in perniciem "meam veluti conjurata hæc duo conveniunt, veterum "scilicet laborum dispendium, et accessus novorum. "Accedit tamen ad solatium, quod adhuc, Deo gratias, "vegetus sum corpore, et effœtis in visceribus viget "sensus vegetior. Porro casus hujusmodi malum de-"sperationis nonnunquam importarent[5] si detrimenta "præsentium viris bonis ad proventum non proficerent "æternorum; sed adquirendæ mercedis supernæ secu-"ritatem Divina mihi dignatio præstare videtur, quia

[1] index, A., B., C.

[2] *divina et superna*] et superna divina, A.; et superna, omitted in B.

[3] conatur, A.

[4] deinde, B.

[5] importarunt, B.

" tam adversi casus injurias patientiæ compensat certi-
" tudo." Lætus itaque et alacer vir, fide plenus quod ex altitudine dispositionis Divinæ ad incrementum meritorum vexationis sibi renovandæ occasio arrisisset, morarum impatiens jussit mannum præparari, simul cum his qui ad se venerant viris venerabilibus ad insulam properans, laboris et operæ præteritæ jacturam visurus et mœstificata super tam miserabili eventu fratrum corda solaturus. Venienti patri totus fratrum cœtus obviam ruit, divinis concentibus aera gratificantes, et præcedentis mœstitiæ lacrimas succedentis lætitiæ solatio evacuantes. Intrat ecclesiam dux venerabilis, comitante psallentium caterva, et, oratione præmissa, denuo exiens turrim ipsam terribili jam ruinæ expositam intuitus est. Intuentis animum pars inclinata terrore concussit. Quæritur cæmentariorum sententia; asserunt omnes fraudem fundamenti mollioris causam fore læsionis, non posse disjunctum solidari absque totius temeratæ molis dejectione. De communi tamen assensu, sanctissimo patri Oswoldo, qui eo tempore, confectus senio, protractos diutius piorum labores operum apud Eboracum placida quiete solabatur, decrevit vir illustris, transmissis ocius nunciis, negotium intimandum, ejusque super hoc consilium expetendum. Quo facto, vir Domini Oswoldus, carissimi amici in tanto discrimine condolens angoribus et angustiis fratrum medullitus compatiens, altum tamen cordis dolorem ut desperationis ab eis arceret periculum hilaritatis exhibitione dissimulavit. Demandat ergo protinus duci inclito et toti fratrum congregationi ut spe meliore confortati nulla prorsus super hoc casu tristitia absorberentur: "vasa figuli fornacem probare, homines
" autem justos tentationem tribulationis: robur mentis
" humanæ nonnunquam continuatione prosperitatis
" enervari, vicissitudinariæ vero turbationis accessu vir-
" tutem" memorans "solidari: timiditatem omnem pro-
" vide propulsandam, vires non segniter exercendas, in

" benedictione sua et confidentia meritorum quassum
" opus solotenus diruendum, fundamentum altius pers-
" crutandum, et crebris arietum concussionibus [1] in soli-
" diorem statum confirmandum, et totam denique struc-
" turam ad Dei gloriam in melius renovandam."
Audito hoc nuncio Aldermannus, et transmissa viri sancti salutationis honorificentia cum benedictione reverenter suscepta, vocatis ad se fratribus, ait: " En! ut
" cernitis, longævæ senectutis incommodo defatigor, et
" tot tolerantiam laborum pristinarum [2] virium defectus
" non admittit; dubiis me jactibus fatalis alea deludit,
" et inconstans tesseræ casus spem mihi vitæ diutur-
" nioris abrumpit. Vobis igitur, quibus inest vis vir-
" tutis præstantior et penetrativæ lux prudentiæ acu-
" tior, vobis, inquam, incumbit instantium subire
" pondus laborum, operarios conducere, et, antequam
" vicina mors maturum jam mihi titubantis demetat
" florem ætatis, celeritatem negotii commoditatis pro-
" priæ stimulis maturare.[3] Ego vero de opibus quas [4]
" hactenus ad crumenas corrogavi sufficientiam vobis
" omnem ad expensas munificus ministrabo." Accepta igitur licentia fratres, conductis operariis, turrim ipsam a tecto aggrediuntur, et, contumacia quadam vires laborantium reparante, lapidem in ea super lapidem ad solum usque non relinquunt. Tantæ perditionis causam perquirentes, egesta altius humo, fundamenti fraudem deprehendunt. Deinde lapidum congerie arietum tunsionibus cum cæmento tenaciori durius con-
The tower is rebuilt. serta, abyssum ipsam denuo construunt,[5] et superædificantes quotidiani laboris votivo gaudent proventu.

[1] contusionibus, B.
[2] et pristinarum, A.
[3] maturate, Mab.
[4] *opibus quas*] quibus quis, A.
[5] obstruunt, A., corrected to construunt.

(57.) [LIV.]

De Ædnotho juniore, qui, senescente altero Ædnotho, curæ exterioris pro eo accepit administrationem.

Erat tunc temporis quidam Christi tirunculus, ad differentiam senioris Ædnothus *junior* ab omnibus[1] nominatus,[2] qui, tradente sancto Oswoldo, in cœnobio Ramesensi susceperat monachatum, et, eodem ordinante, subdiaconatus jam et diaconatus conscenderat gradum. Is ab ipso rudimentorum tirocinio gremio matris Ramesiæ exceptus, lactatus uberibus, monasticæ scientia disciplinæ decenter imbutus, majorum ultra ætatem æmulans virtutes, fausto pede callem triverat[3] sanctitatis. Ingenuitatem natalium, venustatem formæ, peritiam literarum, morum elegantia[4] perornabat; fervescentis siquidem devotionis a puero stimulis incitatus, plus jam puero adultus in ampliora semper conabatur. De hoc juvene plurima in sequentibus ex materiæ copia relaturi ipsius hic[5] memoriam nequaquam censuimus omittendam, quia ex accessu profectuum quos ei processus temporis ministravit evidens claruit indicium altitudinem Divinæ dispositionis a juvene super eum latuisse. Ædnotho igitur seniore multis ab adolescentiæ annis laboribus fatigato, de communi consilio Ædnothus junior, eximiæ virtutis adolescens et prudentiæ castigatæ, in sollicitudinis[6] solatium ei sociatur, qui, præposituræ super operarios administratione suscepta, coævos juvenes quotidie post primæ horæ psallicium ad laborem invitabat, et sic floridæ pubertatis vires diurnæ vexationis exercitio extenuantes, necessaria nocturnæ quietis vicissitudine easdem reparabant. Ore psalmodiam ruminantes, cæmen-

The young monks work at the rebuilding of the church under the direction of Ædnoth junior.

[1] *ab omnibus*] om. B.
[2] adnominatus, B.
[3] creverat, A., corrected in a later hand to triverat.
[4] elegantiam, B.
[5] hoc, B.
[6] solitudinis, B. [not Mab.]

teriis muros pulchro schemate construentibus lapides cum cæmento pendulis brachiis ministrabant. Exercitatione itaque alternæ sollicitudinis impulsu continuata, structura ipsa post casum firmitate melior et aspectu gloriosior surrexit, paulatimque succrescens intra tempus non diuturnum ad consummationen claræ[1] conclusionis evecta est. Comes, super celeritate prosperati operis admodum gavisus et lætitiæ aculeo nobilis animi perurgens devotionem, tabulam ligneam in fronte eminentioris altaris fabrefieri præcepit, quam ad honorem Dei et sancti Benedicti et ad decus ecclesiæ amplis et solidis argenti laminis, cum varii tam coloris quam generis gemmis, insigniter perornavit. Triginta præterea libras ad fabricandos cupreos[2] organorum calamos erogavit, qui in alveo suo super unam cochlearum denso ordine foraminibus insidentes, et diebus festis follium spiramento fortiore pulsati, prædulcem melodiam et clangorem longius resonantem ediderunt. Omnibus itaque votivo ordine compositis, quia dedicatio prior cum veteri ædificio in ventos abierat, visum est universis novum opus nova dedicatione debere consecrari.

Ailwin's decoration of the high altar.

The organ given by him.

(58.)

Comes ad dedicandam ecclesiam denuo sanctum Oswoldum invitat.

A.D. 991. Ailwin requests archbishop Oswald to consecrate the rebuilt church.

De assensu igitur fratrum communi, venerabilis Aldermannus sancto archipræsuli Oswoldo legationem mittit in hæc verba: "Honorificentiam salutationis sanc-
" titudini tuæ, Pater, exhibere dum timor prohibet et
" indicit affectio, hæc tandem fortior prævalens illum
" evacuat et loquendi suggerit ausum. Excellentiæ

---

[1] clavæ, A., B., C., Mab.

[2] *cupreos*] altered in A. to cupros; cupros, B.; cupreos, C., the *r* interlined. In marg. of A., in hand of 17th cent., "Organa in ecclesia "temporibus Saxon."; in marg. of B. "Organa de cupro."

" ergo tuæ præsentium constet indicio basilicæ Rame- A.D. 991.
" sensis ædificium, quod ante non multum temporis
" temeratum et ruinæ[1] audisti expositum, juvantibus[2]
" tuorum[3] suppetiis meritorum, in statum longe melio-
" rem votivo jam consummationis fine restauratum.
" Eapropter piæ paternitati tuæ censui supplicandum,
" quatinus dum alealis tabulæ tessera nutat, dum
" vicinum jam mortis terminum vivi adhuc et vividi[4]
" operimur, tremula ex accessu[5] senilis incommodi
" membra ad dedicandam denuo ecclesiam vexare non
" pigriteris, ut, omnibus ad votum consummatis, optato
" alternæ sedulitatis fine tædiosæ jam ipsius vitæ
" terminum gaudentes invitemus. Hic[6] multis igitur
" oneratus precibus facies cum hilaritate quod rogatur,
" quia incitamenta vota spontanea non requirunt."

Susceptis et auditis his, vir Domini Oswoldus amicissimo sibi viro talia rescribit, nil moratus :—

Rescriptum sancti viri ad comitem.[7] [LV.]

" Lætatus sum in iis quæ mihi ex nomine tuo dicta
" sunt, dux illustrissime, et exultationes Dei in gut- Ps. cxlix. 6.
" ture meo sonuerunt. Jam quoniam replevit in bonis Ps. ciii. (cii.) 5.
" Dominus desiderium meum, renovata est ut aquilæ
" juventus mea. Veniam igitur, nec difficultatem
" itineris nec aeris intemperiem nec ipsius injurias
" longævitatis ullatenus[8] expavescens. Angelus Domini
" bonus omnia ante faciem meam aspera complanabit,
" et quas ætas denegat ipsa mihi devotio sancta vires
" ministrabit. Præparentur interim universa tantæ
" celebritatis officio necessaria, donec ipse et vires
" nutriam et corrogandas colligam facultates." Acceptum miles Christi hujusmodi viri[9] sancti mandatum

---

[1] nunc, Mab.
[2] et juvantibus, A.
[3] suorum, Mab.
[4] invidi, A., corrected in the margin by another hand to vividi ; mundi, Mab.
[5] assessu, A.
[6] non, Mab.
[7] Tit. om. B.
[8] nullatenus, A.
[9] lucri, B, Mab.

A.D. 991. lætus ipse et hilaris mox fratribus communicans, omnes pariter inedicibili gaudio recreavit. Nam ante pendula variabilis hujus vitæ discrimina patrem suum prædilectum videndi simul et alloquendi longa diutius et dilatione crescentia traxerant[1] desideria. Ut igitur paucis plurima expediantur, omnibus enixissime præparatis, vir Domini Oswoldus, longioris viæ fatigationem dietarum brevitate consolatus, juxta condictum advenit.

Adventus viri Dei ad Rameseyam.

Adventus ejus fama præcurrens ocior omnes hilares reddit et lætos, omnes solemnibus ornamentis redimitos venienti obviam impellit. Titubantes ex accessu senectutis gressus baculo sustentans dux ipse cum cæteris gaudenter accurrit. Porrectis fratres in altum votis et vocibus, his aera pulsant, illis cœlos onerant, his aures humanas demulcent, illis divinas sollicitant. Præterita[3] igitur oratione, pater et filii in mutuos amplexus conveniunt, osculorum vicissitudinem grata dulcedine libant, labores præteritos et infortunia multimodæ felicitatis interpositæ recordationibus consolantur. Omnibus itaque divini verbi pabulo satiatis, conversus sanctus Oswoldus ad ducem Ailwynum, ait, "Licet "debilitatis pariter et ægritudinis plurimæ incommodo "graver, amice venerabilis, ad vocationem[4] tamen tuam, "propter causam quam honestas commendat, proficisci "et venire non refugi. Novissima quippe mea instare "non ignoro. Tu quoque tua eisdem stimulis noveris "perurgeri. Hanc ergo[5] piorum operum nostrorum "bonam fore censui consummationem si filios nostros "in hoc sacrum ovile congregatos ab omni post nos "malignorum inquietudine securos et ovile ipsum a "timore incursionis lupinæ alienum relinquamus et "immune.[6] Alioquin pulvere ventos pavisse videbimur, "in loco uberioris pascuæ sine securitate ovibus collo-"catis; quinimo hoc erit non eis salubriter providisse,

[*Baculus comitis*].[2]

---

[1] protraxerant, B.
[2] B. in marg.
[3] Præ tanta, A.
[4] evocationem, Mab.
[5] quoque, B.
[6] *alienum . . . immune*] alienam . . . immunem, A.

" sed eas potius periculo exposuisse. Quapropter id A.D. 991.
" consilii absque præjudicio sanioris reor admittendum,
" ut ad dedicationem istam solemnem omnes benefac-
" tores ecclesiæ qui adhuc vitalem hauriunt auram et
" adesse possunt convocentur[1]; aliæ quoque honorabiles
" tam ecclesiasticæ personæ quam sæculares, coram
" quibus ipsi de fide et pace ecclesiæ conservanda
" et de donationum suarum firmitate omnimodam præ-
" stent securitatem, ad cautelæ abundantiam inviten-
" tur." Duce igitur et omnibus ea quæ sanctus ser-
mone peroraverat castigato approbantibus, discurrunt
nuncii, et omnes die statuto, tanquam a Deo vocati,
nullam omnino excusationis causam prætendentes, ad-
venerunt. Præter Orientalium Anglorum primos magnos
viros et potentes de Cantebruge scira,[3] de Hertford[4]
scira,[3] de Bedeford scira,[3] de Huntendune scira,[3] et
de Hamptone scira,[5] et de Kestesna,[6] viri quoque
sanctitudinis plurimæ et auctoritatis Æscwius epi-
scopus Dorcastrecensis,[7] Brithnothus Eliensis, Alfricus
Sancti Albani, Aldulfus Burgensis, et Godemannus Tor-
nensis,[8] abbates, omnes pari devotione affuerunt.

Omnes benefactores ecclesiæ ad novam Dedicationem invitantur.[2]

The great men of five counties and of part of Lincolnshire, with the bishop of Dorchester and four abbots, come to the consecration.

Dux Ailwinus universos alloquitur.[9] [LVI.]

Disposite igitur omni in unum circumsedente corona,
dux e medio surgens Ascwio diœcesano episcopo,
abbatibus et baronibus, totiusque multitudinis univer-
sitati ait: "Gratias sanctitudini et nobilitati vestræ,
" patres et commilitones mei, quod ad laboris nostri

Ailwin's speech to them.

---

[1] convocanturque, A.

[2] invitentur, A.

[3] schira, B.

[4] Hereford, A.

[5] *et de Hamptone scira*] interlined, in another hand, in A.

[6] Ketstevena, B.

[7] *Æscwius episc. Dorcastrecensis*] Alwinus episcopus Dorcastrensis, B.

[8] Hornensis, A.

[9] Tit. om. B. A hand of the 15th cent. notes here in the marg. of A., " Nota contra episcopum Eliensem " pro manerio de Chateriz."

A.D. 991. " solatium unanimes in Domino convenistis. Ut novit
" universitas vestra, basilicam hanc dominus archipræ-
" sul Oswoldus et ego, operosa sollicitudine et pecuniæ
" multæ impendio, jam denuo construximus, denuo eam
" dedicare statuentes. A cujus prima fundatione multa
" eidem tam ab illustrissimo rege Ædgaro quam a
" nobis vel aliis plerisque fidelibus, quorum quidam
" adhuc viventes nostro nunc præsentes intersunt col-
" legio, quidam vero in Domino dormierunt, in pagis
" et vicis, in bosco et plano, in molendinis et piscariis,
" in ecclesiis et divinorum obsequiorum ornamentis,
" collata sunt donaria, quæ fere universa authentico
" ejusdem regis privilegio confirmata, et expavescendo
" sæculis multarum ac venerabilium personarum ana-
" themate communita habentur. Ut ergo eidem eccle-
" siæ vos[1] in vita vestra firma pacis compage tenea-
" mini,[2] posteritas quoque vestra[3] nullam omnino per
" tempora successiva adversus eam malignandi venari
" possit occasionem, utile videtur[4] et opportunum me-
" moratum prædicti regis privilegium, priusquam cele-
" brandæ dedicationis inchoetur officium, in auribus
" vestris[5] recitari, donationes etiam post fata ipsius
" collatas notitiæ vestræ[5] pariter declarari. Quo facto
" si aliquis vestrum in aliquo eorum quæ memora-
" buntur aliquid calumniæ se putaverit habere, sine
" omni contentione benignos auditores habiturus jus
" suum coram omnibus poterit allegare.[6] Nos vero
" auditis diligenter ejus rationibus, et jure cognito,
" rem calumniatam et judiciali præsentium sententia
" evictam vel prece ab eo vel competenti pretio obti-
" nere conabimur, aut si neutrum horum valuerit

[1] nos, A.

[2] teneamur, A., corrected in margin by another hand to teneamini.

[3] nostra, Mab.

[4] *utile videtur*] condecens est, Mab.

[5] *vestris . . . vestræ*] nostro . . nostræ, A.

[6] A hand of the latter part of the 14th cent. here notes in the margin of A., " Nota contra, specialiter, ec-
" clesiam Eliensem quæ nunc con-
" tra taciturnitatem tunc abbatis
" rebellat."

" calumniatori suum absque altercatione et litigio A.D. 991.
" ultro dimittemus."

Privilegium Regis Ædgari in auribus omnium recitatur.[1] [LVII.]

King Edgar's charter having been read, the whole assembly confirm the possessions of the abbey,

Omnibus itaque ea quæ comes peroraverat approbantibus, jam dictum privilegium, universis gratanter audientibus, distincte et apposite recitatur, donationes omnimodæ demonstrantur, donatorum devotio ab omnibus collaudatur, nullo universaliter de tam numeroso[2] nobilium virorum collegio horum quicquam calumniante. Diutius igitur conticescentibus universis, et ad confirmandas potius quam ad extirpandas virorum bonorum[3] eleemosynas assentationis publicæ votis convenientibus, maximo Aldermannus fluctuans gaudio omnibus ait, " Universitatem vestram " fidelem coram Deo et sanctis ejus testem invocamus, " quod publice hodie præbuerimus copiam audientiæ, " siqua laiça vel ordinata persona, aut eorum quispiam " qui patria lingua *Twelfhende* vel *Twihende* nomi- " natur, aliquam adversus ecclesiam hanc voluisset " calumniam machinari; et quum omnes tacuerint, " vestro,[4] O viri boni et[5] sapientes, decernendum " committitur arbitrio, utrum post hanc taciturnitatem " ulterius præsentium quisquam debeat calumniator " admitti." Igitur potentes viri et auctoritatis plurimæ qui affuerunt, post datam cuique loquendi copiam, omnem universis ipso suo silentio deinceps abjudicarunt actionem. Tunc reverendæ sanctitatis Abbates Brithnothus Elyensis, Aldulfus[6] Burgensis, et Gode-

Omnia singulorum dona, nullo penitus reclamante, Ramesensi ecclesiæ remanent confirmata.

---

[1] Tit. om. B.

[2] *tam numeroso*] causa [*cā*, by mistake, evidently for *tā*] universo, B. C.

[3] *bonorum*] om. Mab.

[4] nostro, A.

[5] *et*] om. A.

[6] Andulfus, A.

A.D. 991. and those of Ely, Peterborough, Thorney, Croyland, and St. Neot's,

mannus Tornensis, commoditatis suæ aucupandæ[1] hac occasione locum nacti, erigentes[2] se sciscitati sunt quæstione simili utrum quisquam eorum adversus ecclesias quibus præsidebant, vel etiam adversus cœnobium Croilandiæ, vel monasterium de Enolfesbiri, quod nunc Sancti Neoti dicitur, quorum tunc temporis comes Ailwinus habebatur patronus et custos, quicquam reclamationis habere se æstimaret; factoque silentio, et nullo penitus obloquente, communi omnium sententia decretum est universa prænominatis ecclesiis pertinentia omnibus inposterum seculis rata et inconvulsa permanere. Deinde, ne quicquam quod omnimodæ securitati abundantiorem cautelam posset contrahere intentatum relinqueretur, miles Christi Aldermannus, sancti Oswoldi et aliorum qui affuerunt virorum venerabilium pia admonitione, decrevit præsentes universos nobiles et potentes corporalis sacramenti juratoriam præstare cautionem, quod verbo spoponderant omni se vitæ suæ spatio fide et opere servaturos. Sacrorum ergo Evangeliorum textu coram posito, primus ipse dux, ut cæteros callido provocaret exemplo, dexteram extendens, juratus devovit se tam Ramesensem quam omnes vicinas quas memoravimus ecclesias, cum universis pertinentiis earum, semper dum viveret omni nisu tanquam proprii domicilii utilitatibus inserviendo protecturum, et nec per se nec per cujuslibet personæ interpositionem quicquam malignitatis vel doli eisdem scienter illaturum. Post quem[3] filii ipsius et alii juxta ordinem dignitatum vicissim accedentes, eodem juramento et indissimili verborum schemate ultronei se omnes pariter obligarunt, et sic, data universis bonæ fidei securitate, omnem abunde[4] cuiquam deinceps pravæ suspicionis necessitatem exemerunt. Sacrosanctis itaque Evangeliis in pignus

with their corporal oath taken on the holy Gospels.

[1] de, add. Mab.
[2] exigentes, B.
[3] *quem*] om. B.
[4] habendæ, Mab.

præstitæ jurationis super majus altare coram Deo collocatis,[1] abbates et monachi, pro vicissitudine impensæ sibi liberalitatis, in commune beneficium et fraternitatem ecclesiarum suarum eos receperunt. Ut igitur fratres Ramesiæ exterioris jam ad votum irrigui felicitate donati, domesticæ etiam tranquillitatis et sociæ pacis interius irriguo potirentur, a sancto archipræsule Oswoldo et illius simul dioceseos episcopo Æscwio[2] decretum est, ut si forte eorum quisquam, contra regulam et statuta majorum recalcitrans, turbulentus in congregatione et inquietus inveniretur, tertia juxta regulæ sanctionem correptione nil emendatus, a communione loci et consortio cæterorum exsors ipse fieret et alienus, nullum postmodum nisi emendatioris vitæ commercio[3] reversionis aditum mercaturus. A.D. 991.

The archbishop and bishop of the diocese ordain that unruly monks shall be expelled.

Ecclesia secundo ædificata a sancto Oswoldo et Æscwio Dorcastrecensi episcopo denuo dedicatur.[4] [LVIII.]

Omnibus itaque in pacem ecclesiæ et fidelitatem pia, ut prædictum est, illustris viri Aldermanni calliditate fœderatis, vir Domini Oswoldus in sæpe dicto Æscwio[2] episcopo tanti laboris propter senium partiens pondus, cum copiosæ multitudinis alacritate votiva ecclesiam ipsam, eodem quo prius fuerat consecrata[5] titulo, solemniter dedicavit. Divino ergo officio de more celebrato, post laborem votivum quem in tardiorem diei horam protraxerant, omnes simul ad reficienda corpora convenerunt. Quam splendide, quam affluenter, quam opipare, eos dux venerabilis in variis tam ferculorum quam potionum generibus procuraverit, narrare supersedemus, ne abstinentium nauseam provocare vel edacium videamur appetitum inaniter irritare.

They jointly perform the office of consecration. [8 Nov.]

---

[1] collatis, B.
[2] Ascwio, B.
[3] commersio, A.
[4] Tit. om. B.
[5] consecratam, A.

[LIX.] *Singulis in sua revertentibus, sanctus Oswoldus novissimum hunc cum filiis suis et cum Aldermanno sermonem habuit recessurus.*[1]

A.D. 991. Farewell address of Oswald.

Mane sequentis diei, pii patris petita benedictione et accepta in sua singulis cum gaudio remeantibus, sanctus archipræsul remansit, cum filiis carissimis familiarius colloquium habiturus. Quos ante se convocatos vir beatus, assidente sibi Aldermanno, novissima hac oratione allocutus est: "Alumni mei et filii " in Domino carissimi, Ecce[2] pater vester[3] dominus " Aldermannus et ego, a contractæ olim inter nos " mutuæ dilectionis exordio alter alterius sollici- " tudinem enixissime juvantes, locum hunc multi " laboris impendio ædificare curavimus. A territorio " quoque Wigornensi ablatos in hac vos humo uligi- " nosa tutius et utilius collocavimus, et, patronali " vobis vice præsidentes, quæcunque seu corporaliter " seu spiritualiter necessaria videbantur et commoda " exactissima sedulitate et quæstu operoso studuimus " providere. Et nunc, Deo gratias! et merito et nu- " mero succrescentes, temporalium vobis copiam bono- " rum et visu cernitis et utilitate sentitis sufficienter " arridere. Possessiones et prædia, prata et nemora, " piscarias et molendina, beneficio fidelium collata, tam " eorundem cyrographis quam magnifici regis Ædgari " privilegio ad vestrum vestrorumque successorum sub- " sidium loco huic confirmata possidetis. Vestra igitur " interest singulorum ut, corporaliter ditati, spiritualem " a vobis[4] inopiam bonorum operum exercitiis pro- " pulsetis. Quomodo autem et quibus armis hostes " spirituales qui spiritualibus viris nunquam[5] desunt
Cant. iv. 4. " repellere debeatis, satis, ut arbitror, in turri David " collocati didicistis, in qua mille clypei pendunt et

[1] Tit. om. B.
[2] *Ecce*] om. B.
[3] noster, Mab.
[4] nobis, A., Mab.
[5] unquam, A.

" omnis fortium armatura, non modo ad intuendum
" proposita sed exposita ad tollendum. Studete itaque,
" fratres carissimi, studete Ordinis observationem, red-
" dite gratulanter vota quæ distinxerunt labia vestra,
" vacate orationibus, paci mutuæ et dilectioni operam
" date, et [1] incentiva lascivæ carnis vigiliis et parsimoniæ
" fræno edomate, animos vestros, ut decet sanctos,
" a terrenorum cupidine cohibete, bona quæ habetis
" transitoria in usu non in affectu possidete, illam
" quam extrinsecus habitu prætenditis intrinsecus
" religionis veritatem moribus exhibete. Talibus
" etenim mercimoniis Divinam vobis gratiam stabilem
" et firmam conciliabitis,[2] quæ, omni semper malig-
" nantium fraude delusa,[3] collatorum vobis bonorum
" indemnitatem conservans,[4] plura his et ampliora,
" nobis[5] deficientibus, munifica cumulabit. Post deces-
" sum autem meum, unum quempiam de collegio
" vestro, quem Divina vobis provida pietas dignabitur
" declarare, concordi omnes voto assensuque uniformi,
" juxta tenorem privilegii quod ad petitionem meam
" vir venerabilis Johannes Romanæ sedis pontifex
" summus huic indulsit ecclesiæ, in abbatem vobis
" eligetis.[6] In electione vero illius, ambitionis vitium,
" discordiam et invidiam summopere caveatis, ne quis
" vestrum communem utilitatem privatis affectibus
" præponat,[7] sed illum omnes omni contentione remota
" assumant quem sanioris partis dictata a Spiritu
" Sancto sententia indicaverit [8] ordinandum. Nos siqui-
" dem, ut cernitis, segni jam senio laboramus, vitalis
" spiritus seniles jam deserit artus, prolongatum diu-

The right of electing an abbot from their own body had been granted them by pope John [xvi. ?] at Oswald's request.

[1] *et*] om., B.

[2] *conciliabitis*] comparabitis, modern substitution in B. for effaced word. See Preface.

[3] *fraude delusa*] invidia exclusa, modern substitution in B.

[4] *indemnitatem conservans*] indemnita donaria servans, also a modern substitution in B.

[5] vobis, A.

[6] eligatis, Mab.

[7] proponat, B.

[8] judicaverit, Mab.

A.D. 991. " tius incolatum suum conquerens anima familiarem
" jam incipit carcerem nauseare. Quorum omnium[1]
" edoctus præsagio, neutrum nostrum ulterius vobiscum
" diu permansurum prædico. Ego, quippe ad sedem
" meam revertor, corporeis vos oculis, resolutionis meæ
" ibidem diem operiens, non visurus." Ad ducem autem conversus, "Tu[2] quoque," ait, "amicissime viro-
" rum, fata tua eisdem noveris stimulis agitari, eadem
" te sententia ad solutionem debiti naturalis memineris
" perurgeri." Ad quem venerabilis heros, "Hactenus,
" sanctissime pater," inquit, "dulce mihi fuit tecum
" vivere, prosperam in hoc mari procelloso habere
" me ratus te remige navigationem. Nunc vero ad
" portum te festinante, naviculam meam, longo navi-
" gandi usu jam quassam, inter tumentes sine guber-
" naculo versari diutius undas non arbitror expedire.
" Si igitur mihi non datur anteire remorantem, detur
" utinam sine dilatione saltem subsequi præcedentem."
Cui sanctus, "En," ait, "a te nunc corpore digredior,
" animo tibi semper insolubiliter fœderatus. Quum me
" ab ergastulo carnis exisse didiceris, tunc in brevi
" carinulæ tuæ compagines dissolvi omnemque dubiæ
" navigationis ultra tibi tolli scias necessitatem. Atta-
" men[3] in subeundo portum, ubi applicantes, graviori
" oborta tempestate, scopulis nonnunquam et cautibus
" invehuntur, et navi et oneri[4] propter tabulatorum[5]
" distractores memineris providendum." Hæc et similia quum vir sanctus prophetico plenus spiritu peror-asset, multa utrinque fusa sunt fletuum suspiria, mul-tum mœstitiæ[6] insumptum cordibus singulorum, una omnes voce se rogant non deseri, desolatos se dilecti patris vel pastoris[7] præsentia non frustrari. Suspecta prætendunt pericula, locum a se sanctificatum excessu

[1] omni, Mab.

[2] sic, *ibid.*

[3] At causam, *ibid.*; with marginal note, "*f.* casui."

[4] Hoven, *ibid.*; with marginal note, "*f.* homini."

[5] tabularum, *ibid.*

[6] suspiriæ, B.

[7] *vel pastoris*] om. B.

suo honorari et triumphalibus sancti corporis exuviis præsentialiter communiri flagitantes. Sed consilium Divinum, quod Wygornensem ecclesiam tanti luminis fulgore disposuerat illustrari, nulla humana potuit ratione mutari. Benedicens ergo pius pater, et gratam singulis osculorum gratiam libans, tristis et mœrens recessit, tristi grege recedentem[1] pastorem usque ad fores ecclesiæ cum lacrimis prosequente, ubi conversus, flens largiter eisque denuo[2] benedicens, hoc eis novissimum verbum dixisse memoratur, "Consocict nos "Christus in Paradiso!" Quo dicto mœstus abiens, mœstos revertentes dimisit. Dux quoque propter rei curam familiaris longius a vicinia recedens, circa proximæ initium Quadragesimæ eos se spopondit, Deo volente, revisurum. A.D. 991. Ailwin promises to revisit the abbey at the beginning of next Lent.

(59.) [LX.]

De visionibus quæ post viri Dei discessum quibusdam ex fratribus ostensæ sunt.

Igitur Ædnotho juniore, ad consilium domini Germani et Ædnothi[3] senioris, sicut sanctus ordinaverat, exteriorum curam gerente, reliqui fratres quo certius utriusque patroni dispendium, juxta quod audierant, sibi imminere crediderunt, eo ferventius disciplinis monasticis et militiæ divinæ exercitiis vacare studuerunt. Deinde, quum transisset rigor brumalis et verni temporis inciperet tepor arridere, illis frequenter de iis quæ a sancto audierant inter se sermocinantibus, sicut animæ dolenti et curis multis laboranti nonnulla per nocturnas visiones ostendi solent futuræ veritatis auspicia, una noctium cuidam fratri soporato visum est quasi utramque ecclesiæ turrim unam post alteram A.D. 992. Miraculous warnings of the death of Ailwin and Oswald.

[1] recedente, Mab.
[2] denique, *ibid.*
[3] Eadnothi, B.

A.D. 992. cum fragore magno corruisse. Item quoque alii duo longius a monasterio nocturnæ[1] indulgentes quieti, sonitum horrificum quasi tota simul ecclesia uno fulminis ictu cecidisset audierunt, quo terrore excitati æstimabant universum fratrum collegium eadem ruina involutum, recurrentesque cum festinatione omnes incolumes Deumque laudantes reperierunt. Itemque quum fratres quadam die in horto spatiando deambularent, tumultu magno quasi ex ictibus arietum et lapidum collisione intra ecclesiam facto, partem murorum ruisse putaverunt, sed introcurrentes omnia sana cum admiratione conspexerunt.

[LXI.] *Excessus viri Dei Oswoldi fratribus Ramesensibus nuntiatur.*[2]

A few days after, come tidings from Worcester of Oswald's death on 29 Feb., 3rd Sunday in Lent Ps. xxiv. (xxv.) 15.

Talium ergo prodigiorum causis fratribus sollicitatis et suspectæ significationis eventum præstolantibus, ecce post dies paucos, transmisso a Wygornia lacrimabilis nuncii bajulo, sanctissimus archipræsul et Deo amicissimus Oswoldus illa Quadragesimæ dominica, qua "Oculi mei semper ad Dominum" decantatur, quæ tunc ii. kal. Martii habebatur,[3] ex hoc mundo ibidem feliciter migrasse nunciatur. Quomodo autem excesserit, et quam laudabilem vivendi finem ibi sortitus sit et sepulchrum, legenti libellum vitæ ipsius satis constabit. Cujus tonitruo rumoris universi ad ima cordium penetralia percussi, id ipsum statim venerabili Aldermanno, qui, superioris promissionis suæ fidem absolvens, eodem tempore in partes illas redierat, nuntiare studuerunt; quo præter ætatis memoriam cum lacrimis non segniter advolante, pulsant signa, officium de more celebrant, psalmodiam cum fletu

It is told to Ailwin, then, (according to promise,) at Ramsey.

[1] nocturno, A.

[2] Tit. om. B.

[3] "ii. kal. Mart." fell in this leap-year on Monday, which is the day given for Oswald's death in Sax. Chron. and Flor. Worc.

ruminant, plangunt et ejulant omnes, quum tamen gaudendum potius aliqui non ignorarent si[1] intemperantia doloris persuasionem prævalere[2] sineret rationis. A.D. 992.

(60.) [LXII.]

Venerabilis Aldermannus fata sua instare intelligens ultima hac allocutione filios adhortatur.

Exhinc coadunata ante se princeps illustris tota fratrum cohorte ita eos, præsentibus duobus filiis suis viris nobilibus Ædwyno atque Æthelwardo, allocutus est. "En! filii mei carissimi, en! virga correctionis, " et baculus sustentationis nostræ,[3] in unius casu, sicut " cernitis, personæ, utraque contrita sunt. En! lu- " cerna, ad cujus intuitum dirigebantur gressus nostri, " non dico extincta est, sed caliginem induit abscon- " sionis. En! inquam, ex lacrimabili unius turrium " vestrarum[4] ruina, juxta fidem ostensæ aliquando " alicui vestrum visionis, alteram certissime scire po- " testis cito ruituram. Sed et juxta viri sancti vati- " cinium, postquam hinc ille ablatus est depositionem " tabernaculi mei agilitate fatali agitari non decredo.[5] " Quin etiam ipsa senecta, effœti jam et curvi corpo- " ris vires attenuans, votum mihi diutius hic morandi " penitus abrumpit. Jam enim olim venustæ formæ " gratiam rugæ mihi seniles deformarunt, amara tussis " punctionibus crebris anhelum pectus defatigat, palli- " dus mihi color est[6] et exanguis, difficilius solito " odores jam discerno, minus sapiunt quæ gustu[7] sumo, " titubantes gressus vix fuste confirmo, tremulis ma- " nibus firmius vix aliquid teneo, sicque jam, et vale- " tudine confectus et annis, totus mihi senectutis furto " subtractus sum, ut totum me, transeuntibus furtiva

Ailwin addresses the monks.

---

[1] sed, B.
[2] non, add Mab.
[3] vestræ, *ibid.*
[4] nostra, B.; nostrarum, Mab.
[5] detento, B.; dubito, Mab.
[6] *est*] om. B.
[7] gestu, Mab.

A.D. 992. " successione diebus, videar amisisse. Quæ ergo ha-
" benda est in conditionis humanæ labilitate fiducia ?
" Jocundum sit mori, cui vita tediosa esse comproba-
" tur. Quapropter, dilectissimi mihi in Domino filii,
" delicta mea et ignorantias meas in præsentia vestra
" Divinæ confiteor pietati. Nec præter dispositionem
" cœlestem vitam mihi diuturniorem servari, sed po-
" tius exitum meum muniri et peccata mea orationibus
" vestris desidero et meritis expiari. Quumque corporeæ
" pugnæ arma deposuero, vos, sedulitate filiali paterno
" funeri honestas in loco isto inferias procurantes et
" memoriam mei deinceps continuam habentes, poste-
" ris quoque vestris[1] ipso devotionis vestræ monu-
" mento in perpetuum continuandam commendabitis."

He makes his confession prostrate before the altar,

Quo dicto obortis lacrimis vir inclitus in pavimento coram altari senile corpus extendens, se peccasse, injuste se egisse, lascivis spurcæ carnis oblectamentis frænum cohibitionis præter modum se laxasse, in potestatis terrenæ fastigio peccati perfunctionem deliciis adquisisse, in causis forensibus injuste passim se judicia exercuisse, cum magnis ejulatibus confitetur. Gemitibus igitur imis et suspiriis vocem viri præpedientibus, astantes fratres madefacti lacrimis septem super eum psalmos pœnitentiales decantare cœperunt. Quibus finitis dominus Germanus solitæ orationis super eum absolutionem dedit, respondentibus cunctis, Amen. Filiorum suorum ministerio miles Domini levatus, locum in quo jacuerat fletibus madidum reliquit. Appropiansque et innixus columnæ, "Ne indignemini," inquit, "fratres mei, quum literati et disciplinis eruditi " sitis divinis, a viro peccatore et laico sanctitatem " vestram commoneri. Solent enim in arandi consue-" tudine jumenti præeuntes hilarius laborare notis " subsequentium vocibus confortati. Eapropter licet

and is absolved by Germanus.

[1] From the word *vestris* the scribe of B. has omitted all that follows up to l. 13 of p. 106, the passage running on without any break " vestris discriminis præsaga." Mabillon fills up this *lacuna* thus, " posteris quoque vestris intimate. " Hac voce discriminis," &c.

" posterior, licet meritis inferior, caritate vos debita A.D. 992.
" et voce moneo consueta, ut alternæ dilectioni et
" concordiæ summopere intendentes, et meliorum ex-
" empla æmulantes, bonis principiis finem semper
" adæquare studeatis. Ecce! in loco religioni satis
" apto, et a commeatu populari semoto consistitis, in
" quo juxta legis monasticæ sanctionem, arctioris dis-
" ciplinæ decreta servare potestis, extra ejus terminos
" sufficientes necessariis corporum usibus, ex meis et
" aliorum fidelium beneficiis, redditus annuos pos-
" sidentes. Omnem igitur dissolutionis impudentiam
" a vobis semper resecantes, ab omni opere quod pro-
" fessionis vestræ fidem dedeceat, et timor Dei et
" hominum vos reverentia cohibeat, ne infra muros
" domesticos ulla aliquando scandala oriantur unde a
" sanctuario Dei quicquam præter suavitatis odorem
" publicis naribus offeratur. Si quâ tamen cujuslibet
" excessus corrigendi emerserit occasio, statim distric-
" tione regulari occurrendum censeatis, ne dissimulatio
" remissa peccandi nutriat ausum, et unius impunitas
" personæ obstinationem inferat induratis frontibus
" aliorum. Sit ergo vobis intrinsecus cum regularis
" rigore disciplinæ mutua dilectio fervens, extrinsecus
" autem hilaris omnibus exhibitio caritatis, quatenus
" non solum favor humanus sed etiam dignatio cœles-
" tis utilitatibus vestris bonæ opinionis vestræ suavi
" semper inclinetur odore." Hæc dicens vir Christia-
nissimus, conversus ad filios suos, " Vos," ait, " suc-
" cessio generis mei, os meum et caro mea, vos in-
" quam rogo, hortor, et admoneo, ut locum hunc cum
" habitatoribus ejus affectu fraterno diligentes, in omni
" semper necessitate pro viribus eis patrocinari non
" desistatis. Quinimo, sub interminatione [1] vobis

---

[1] *interminatione*] This word is written in the margin of A., in a hand of the 14th cent., as an explanation of the contracted word " int'imiõne."

A.D. 992. " paternæ maledictionis, inhibeo ne de beneficiis quæ " me eis juste nostis contulisse, fraudem ullam ali- " quando machinari præsumatis, sed juvet[1] eos apud " vos semper meæ benignitatis affectus, patrique dece- " denti in gratia sibi et benevolentia sentiant filios " successisse." Quibus se ad fidem ecclesiæ coram patre voto obligantibus, miles Christi osculans omnes et benedictione accepta singulorum, ad domum suam quæ extra insulam non longe in margine mariscorum sita erat navigio vectus est. Ubi in vigiliis, orationibus et eleemosynis devotas Christo celebrans excubias, mense tandem Aprili gravissima febrium valetudine vicini discriminis præsaga et indice tactus, beatum Ælfegum tunc Wyntoniensis ecclesiæ venerabilem pontificem, qui illis in diebus, quasi a Deo ut viri justi deserviret exequiis missus, infra terminos viciniæ præsens habebatur, accersiri[2] fecit. Ad cujus interrogationem, præsentibus senioribus Ramesiæ cum multis aliis qui aderant venerabilibus personis, articulos Catholicæ fidei, quos semper vita et moribus tenuerat, publica attestatione est confessus, ac demum,[3] ejusdem ministerio sacrati olei unctione delibutus, eodem quoque tradente indeficiens dubiæ peregrinationis viaticum percepit.[4]

Qualiter miles Christi Ailw. vivendi finem fecit, et, apud Ramesiam sepultus, diem novissimum operitur.

He falls ill of a fever in April.

He receives extreme unction and the viaticum from Ælphege, bishop of Winchester.

Deinde vero usque ad diem sibi peremptorie præfixum jugi Psalmorum quos ipse didicerat psallicio exitum suum cum fratribus præmuniens, quum denique " Omnis spiritus laudet Dominum " voce debili et lingua palpitanti tertio repetisset, manu læva sibi ipse oculorum cilia componens, dextera vivificæ se crucis signaculo armavit. Sicque ex diuturni fatigatione cursus fessus jam et anhelus spiritus, viii. kal. Maii, relicta corporis gleba, ad requiem, ut creditur, bravium percepturus, feliciter evolavit. Cujus corpus quum Ramesiam ad tumulandum deferrent exanime,

Ps. cl. 6.

Dies on 24 April and is buried at Ramsey.

[1] juvat, A.
[2] accressiri, A.
[3] deinde, B.
[4] porrexit, Mab.

copiosa totius fere viciniæ turba, viri venerabilis exequias comitatura convenit. Divites laborum suorum solatium, pauperes vero inopis[1] se vitæ suæ subsidium, in ejus excessu gemitu lacrimoso querebantur amisisse. Ita ergo in domo quam, Summa dictante Sapientia, sapienter sibi ædificaverat, venerandæ sapientis architectoris exuviæ, prædicti sancti præsulis Ælphegi[2] ministerio, in memoria justorum æterna venerabiliter depositæ, diem extremum operiuntur resumendæ. A.D. 992.

[*In Part IV. in MS.* B. *the narrative, instead of repeating the above final paragraph, proceeds thus:—*

Quumque fratres qui advenerant cum lacrimis et ejulatu multo se a tanto patre deseri quererentur, conversus ad illos hoc eis tanquam in spiritu prophetiæ a nonnullis dixisse memoratur, "Nolite dolere, "filii mei carissimi, et exitum meum nolite planctibus onerare, certissime scituri quod decennio com- "pleto, eodem die quo corpus meum exanime susce- "perat terra tumulatum, ex Divinæ beneficio largitatis "novum vobis itidem producet eadem mater patro- "num, nulla prorsus fatorum sorte deinceps auferen- "dum." Deinde manu læva sibi ipse oculorum cilia componens, dextera vivificæ se crucis signaculo munivit, et sic anhelus spiritus, relicto corporis ergastulo, octavo kalendas Maii ad requiem, ut creditur, bravium vitæ percepturus, feliciter evolavit. Cujus venerabiles exuviæ Ramesiam cum honore deportatæ ibidem in domo quam, Summa dictante Sapientia, sapiens architector sapienter sibi ædificaverat, depositæ, diem Resurrectionis operiuntur extremum. Ad comprobandum vero fidelis viri prædictum vaticinium, post decennium eodem obitus ejus die contigit sancti patris Yvonis beata pignora in prædio Slepensi reperiri, et Ramesiam, ipso sancto per visum admonente, trans-

[1] et inopes, Mab.

[2] Ælfegi, B.

A.D. 992. ferri, ubi [1] usque hodie veneratoribus ejus plurima Divinæ pietatis gratia conferre beneficia, ipso patrocinante, non desistit, præstante Domino nostro Jesu Christo, Cui cum Patre et Spiritu Sancto honor est et imperium per omnia sæcula sæculorum. Amen.]

[1] nisi, B.

Explicit Pars Secunda.

Incipit Pars Tertia.

(61.) [LXIII.]

Cunctis fidei lumen agnoscentibus solius Dei invariabilem liquet esse substantiam, quia[1] in eodem semper statu nulli omnino datum est permanere. Raro autem,[2] et "merula rarius alba,"[3] alicujus mortalium primordiis videbis ex æquo novissima respondere. Quum igitur in humanæ mutabilitatis casibus nil firmum, nil esse durabile constet, necesse est adversa prosperis, prospera adversis aliquando cedere, et, ob diversorum seu probationem seu reprobationem, hæc illis, illa istis, variantibus vicibus permisceri. Hæc autem iccirco dixerimus, quia quo tenus sæpe memorati semperque memorandi viri, sanctus videlicet Oswoldus et dux Aylwinus, in hujus vitæ stadio laborem sui cursus protelaverunt, ecclesia Ramesensis, Domino sibi in alterutro illorum ad alterutrius irrigui felicitatem feliciter præsidente, felicibus ad votum sine abbatis regimine successibus[4] viginti quatuor circiter annis post fundationem suam primam est gavisa. Post excessum vero amborum, variantibus diebus, varias pro voto passim et contra votum sub abbatum temporibus vices variavit. A.D. 992. For the first 24 years, during the lives of the founders, the abbey had no abbot.

[1] *quia in*] quia autem in, B.

[2] *autem*] om., B.

[3] *merula rarius alba*] merulæ rarius albæ, A., B.

[4] *Altered in* A., *in a hand of the* 14*th cent.*, *to* successoribus; successibus succedentibus, Gale.

[LXIV.] (62.)

Ædnothus junior primus Ramesensis ecclesiæ abbas a beato Alphego[1] *ordinatur.*

A.D. 992. Ædnoth junior is elected the first abbot; and is presented to the king for the royal consent. Reservation of the obedience due to the diocesan.

Nam prædictus celeberrimæ sanctitudinis præsul Ælphegus, statim funereis viri venerabilis exequiis celebratis, fratres omnes super pii patris dispendio admodum contristatos ante se convocavit, blandeque consolatos jussit ut unum de universitate collegii sui, quem sibi præfici dignum æstimarent, eligerent et indicarent ordinandum. Qui, Spiritus Sancti gratia piis votis et vocibus invitata, in Ædnothum juniorem, virtutum coloribus ex institutione beati Oswoldi varie venustatum, uniformi omnes sententia convenerunt. Unde vir Domini hymno laudis Domino cum eisdem fratribus decantato, præfatum electum eorum, cum aliquibus ex prudentioribus domus, in præsentiam Æthelredi regis abiens produxit, illoque annuente eum in abbatem primum Ramesensis ecclesiæ, salva matricis Dorcastrecensis ecclesiæ obedientia, ordinavit domumque remisit.

[LXV.] *Germanus ecclesiæ Celesige abbas præficitur.*[2]

Germanus is appointed abbot of Cholsey in Berkshire by king Ethelred.

Sub eodem quoque tempore præfatus rex Æthelredus venerabilem virum Germanum, cujus supra pluries mentio habita est, ecclesiæ Celesige orbatæ pastore præfecit, ubi et plurimis postea annis usque ad communis debiti exactionem in bonorum exercitiis operum studia semper continuavit honesta. Abbas autem Ædnothus, commissæ sollicitudinis suscipiens gradum, usitatæ diutius non abjecit humilitatis amplexum, præla-

---

[1] Ælphego, B. | [2] Tit. om. B.

tus aliis nec elatus fuit in illis tanquam unus ex illis, ut magis videretur prodesse quam præesse: præfuit officio, profuit autem admonitione et exemplo. Caritatem veterem erga omnes et affectum novæ in eo conscientia dignitatis non mutavit. Utilitates rerum exteriorum communes omni semper nisu augmentare laborans, interioris tamen rigorem disciplinæ non laxavit. Cujus proventui quidam frater ejus, Godricus nomine, congratulans, vir fidelis et dives, propriæ salubriter providens saluti, nulla tamen adhuc valetudine corporis tactus, quid in peccatorum suorum redemptionem post fata sua ecclesiæ Ramesensi remanere deberet litteris Anglicis, quas nos in Latinum sicut inferius habentur transtulimus, commendavit.

(63.) [LXVI.]

Carta[1] *Godrici fratris Ædnothi abbatis, qui dedit Turingtonam.*[2]

Grant of Thorington by Godric, the abbot's brother.

"Ego Godricus concedo Deo et sancto Benedicto " Ramesiæ post dies meos terram meam de Turing- " tona,[3] ita duntaxat[4] ut abbas ejusdem ecclesiæ " Ædnothus frater meus adquietet eam de servitio " quod *heregeat*[5] Anglice, [Latine *Relevatio hæreditatis*,][6] dicitur, [quæ ab hæredibus liberis post mor- " tem patrum dominis solet impendi.][7] Concedo etiam " juniori filio meo Ædnotho terram de Acleya." Præter hæc quoque plurima alia dona quæ aliis conces-

---

[1] This whole chapter is printed (with several mistakes) from Harl. MS. 311, in Kemble's *Codex Dipl.*, iv. 265–6.

[2] Tiringetonam, B.

[3] Tiringetona, B.; Torinigetona, B. in p. iv.; Ticingetona, Kemble's text.

[4] scilicet, B. in p. iv.

[5] hereget, B. in p. iv.

[6] *Lat., Rel. hered.*] om. B. in p. iv.

[7] *quæ ab . . . impendi*] om. B. in p. iv.

sit in eodem scripto reperimus, quæ quia nos minime contingebant in figuris Anglicis neglecta remanserunt. Hanc autem terram de Acleya[1] iccirco tetigimus, quia et ipsa, tradente eodem Ædnotho filio ejusdem Godrici, post revolutionem dierum ecclesiæ Ramesensi in liberam, sicut in sequentibus dicetur, eleemosynam concessit.

[LXVII.] (64.)

De quatuor pueris qui campanam fregerunt.

Four young scholars of the abbey crack one of the bells by bad ringing.

Fuerunt tunc temporis apud Ramesiam quatuor ephebi adolescentes, qui olim a beato Oswoldo cum essent infra sensum et annos in gremio ejusdem ecclesiæ ab ipso rudimentorum tirocinio sub norma religionis educati, jam ætatem attigerant pubertatis. Hi tanquam olivarum novellæ ad virtutum profectus succrescentes, et ipso bonorum proventuum auspicio uberem[2] intimæ pinguedinis fructum promittentes, honestate studiorum et venustate morum ingenue consecrarant primitias juventutis. Æthericus ætate et ordine primus,[3] secundus Ædnothus, tertius Oswoldus, sancti Oswoldi ex fratre nepos, quartus Æthelstanus dicebatur. Erant igitur omnes bonæ spei juvenes, omnes elegantiam formæ et natalium nobilitatem castigatis animorum motibus perornantes. Hi ergo quatuor, ne ex rigore Ordinis fatigati sine interpolatione recreationis deficerent, juxta illud, "Quod caret alterna "requie durabile non est," aliquotiens in hebdomada, horis competentibus, ex licentia magistrorum, solebant extra claustrum jocatione[4] honesta et discursu puerili observantiæ regularis labores et tædia relevare. Qua-

---

[1] *Acleya*] cuicunque voluerit post obitum suum condonandam, added in p. iv. in B.

[2] utilem, Gale.

[3] prior, A., vel primus, interlined.

[4] locatione, Gale.

dam itaque dierum cum pedissequo suo ad spatiandum de more exeuntes, ad restes campanarum majorum, quæ in occidentali ecclesiæ turri pendebant e trabibus, accurrerunt, quarum unam tam diu imbecillium virtute tenera lacertorum trahentes agitabant quousque obortam in ea subito ex motu inæquali fracturæ rimulam malefidus in secretis sonus stridulus indicaret. Quo comperto vehementi in pueros ira tam magistri eorum quam fratres reliqui pro rei familiaris dispendio exarserunt, gravissimam eis verberum minantes ultionem. Unde perterriti admodum et in lacrimas erumpentes, tandem sententiæ illius quam in Capitulo sæpe recitari audierant memores, qua a beato Benedicto præcipitur ut qui perdiderit quicquam aut fregerit alios in delicti sui accusatione festinet prævenire, statim venientes ad pedes abbatis cum ejulatu flebili damnum [1] quod per eos acciderat indicarunt. Miseros igitur vir discretus clementer miserans et misericordiam flagitantes misericorditer consolatus, accitis fratribus, ait innocentes, non voto sed contra votum, non sponte sed nolentes, non de industria sed casu fortuito, culpam commisisse non votivam; parcendum potius dolentibus, de quorum pœna nullum esset remedium proventurum; non esse supernæ dispensationi difficile per pueros, nobilitati natalium commendatione morum ex æquo respondentes, damnum perpetratum quum ad maturitatis annos devenerint [2] in centuplum resarcire.[3] Sicque vir pius exasperatam in miseros fratrum iracundiam mulcendo delinivit, et promissorum reis verberum timorem penitus exemit. Deinde dimissis fratribus pueros secretius hortatus est et instruxit. Qui, pii patris parentes admonitioni, nudis ecclesiam pedibus intrantes, anxietatis intimæ Domino coram sanctis quorum ibi patrocinia habebantur sanguinem

The abbot forgives them, against the will of the monks.

[1] et damnum, A.
[2] devenirent, B.
[3] resartire, A.

libaverunt, qui vota sua Divinæ pietatis auribus importaret. Nec defuit dignatio cœlestis puris precibus puerorum, quæ quid petierint aut quibus se votis obligaverint evidenti indicio declaravit, dum eos magnis in mundo et claris honoribus procedente tempore sublimavit, in quibus positi, votorum haud immemores, præclara et ingentia eidem ecclesiæ, sicut in sequentibus lectori constabit, beneficia singuli contulerunt.

[LXVIII.] (65.)

Quomodo sanctus Yvo sit inventus.

A.D. 1002. His ita gestis, faustum omen,[1] quo ecclesiam Rame-
Dan. vii. 9. sensem "Antiquus Ille dierum" "ex alto oriens" ante
Luke I. 78. nascentis primæ primordium diei præscius decreverat visitare, feliciter sub eadem contigit[2] tempestate declarari. Sancti siquidem archipræsulis Yvonis beata pignora, quæ in agro Slepensis prædii prope Use fluminis alveum annosa tumulaverat antiquitas temporum plurimorum, dum terræ viscera coacto ex nutu Dei profundius vomere rimatur arator, hærentibus ad tanti vas thesauri bobus, reperta sunt. Quæ cujus essent cum ab omnibus ignoraretur, cuidam ejusdem villæ viro simplici sanctus nocturna apparens visione et suas esse reliquias asseruit, quas Ramesiam deferri oporteret, et tres socii sui ubi inveniendi essent indicavit. Cujus visionis dominus abbas Ædnothus signis etiam miraculorum comperiens fidem, accercito[3] ocius, quem sæpe tetigit sermo superior, abbate Germano, eodem consorte, pretiosa supernæ pietatis munera cervicibus suis imposita in Ramesensem basilicam, ubi usque hodie claris coruscant miraculis, cum multa

---

[1] functum omen, A.; sanctum Ivonem, Gale.

[2] *contigit*] om. B.

[3] acrescito, A., with interlinear correction in hand of 14th cent.

populorum caterva transportavit. Decennio igitur post defunctionem advocati nostri comitis Ailwyni, eodem die quo eundem patronum nostrum, viii. scilicet kal. Maii, suscepit terra tumulatum, ex divinæ munere largitatis novum nobis itidem edidit terra patronum, nulla prorsus fatorum sorte deinceps auferendum. Qui eidem requietionis suæ loco,[1] imo omnibus cultoribus suis, hodieque apud Deum patrocinari non desistit.

The body of St. Ivo is brought to the abbey, 24 April, A.D. 1002.

(66.) [LXIX.]

Ædnothus abbas Ramesiæ Dorcastrecensis ecclesiæ episcopus consecratur.

Sub eodem tempore sanctus Ælphegus de episcopo Wyntoniæ archiepiscopalem Doroberniæ cathedram quartus a beato Dunstano suscepit. Tunc quoque Dorcastrecensem ecclesiam pastore suo Alfelmo, venerabilis viri Æscwii[2] successore, contigit viduari. Pro quo Ramesensis ecclesiæ abbas Ædnothus, vir prudentiæ plurimæ et probitatis opinione percelebris, conclamante in ejus electionem tam clero quam populo, sedi eidem episcopus[3] subrogatur. Is præfatum sanctum Alphegum,[4] Dacorum rabie in Cantiæ partibus sæviente, martyrio vitæ præsenti exemptum, Londoniis cum ejusdem urbis episcopo Alfuno venerabili, ut decuit, tradidit sepulturæ. Contigit ergo ut qui se in abbatem Ramesiæ ordinaverat ipsius triumphalibus postmodum exequiis feliciter ipse deserviret.

A.D. 1006.

Abbot Ædnoth appointed bishop of Dorchester.

A.D. 1012. He, with bishop Alfhun, buried the martyred Alphege at London.

---

[1] *suæ loco*] suo loco, B.
[2] Ascwii, B.
[3] episcopo, B.
[4] Ælphegum, B.

[LXX.] (67.)

Post Ædnothum Wlfsius abbas Ramesiæ efficitur.

A.D. 1006. Wulfsy, the second abbot.

Fratribus itaque Ramesiæ post promotionem Ædnothi privilegii sui auctoritate utentibus, Wlfsius quidam e suis de libera omnium electione, eis abbatis jure præficitur. Erat autem vir religiosus et prudens, satisque commendabilis, nisi parcitatis virtutem in tenacitatis vitium, quod in ecclesiæ suæ detrimentum postea redundavit, convertisset.

[LXXI.] (68.)

De Brithnotho comite.

He churlishly refuses provisions for the troops of Earl Brihtnoth; unlike the monks of Ely, who, in return for their timely liberality, gain large gifts of land.

Erat siquidem tunc temporis comes quidam, Brithnothus nomine, qui, Ramesensem ecclesiam plurimum diligens, in privilegio Ædgari regis duo eidem maneria, Isham videlicet et Wythentonam,[1] in liberam eleemosynam contulisse memoratur. Vir inter proceres regni sublimis et honorabilis, cui tam claritas generis quam opum affluentia, potissimum autem labor bellicus quo contra hostes patriæ sæpe desudavit, celebrem contulerat opinionem. Qui, quum aliquando contra Dacos, qui partem regni turbaverant, more solito pugnaturus, prope[2] Ramesiam navigio transiens, multam duceret manum militarem, mittens rogavit abbatem prædictum Wlfsium ut sibi et sociis suis refectionem unam procuraret. Ille autem, rogantis fiduciam temere deludens, non adesse sufficientiam panum, tot hominum numero non sufficere penum, remandavit: "cum vi. aut viii^to[3] tan- "tum comitibus pransurus, si vellet, veniret; collegæ[4] "autem multitudinis famem alias relevandam cogitaret."

[1] Wichentonam, B.
[2] Interlined in A.
[3] sex aut septem, B.
[4] collectæ, Gale's text.

Qua responsione accepta, vir nobilis quamlibet percitus ira tacitus tamen recessit, honestius judicans communione[1] cum exercitu jejunium continuare quam esuriente milite principem saturari. Abbas ergo Elyensis et fratres ex impudentiæ[2] hujus levitate captandæ tanti viri benevolentiæ occasionem aucupati, mittentes in occursum venientis, largis esurientium inediam eduliis refecerunt, hospitalitatis humanitatem gratis offerentes; sicque gratiam viri, quam a nobis ex præcedentis temeritate delicti descivisse cognoverant, levi sibi liberalitatis pretio[3] consciscentes, plurimas et amplas terrarum donationes, quarum aliquas Ramesensi ecclesiæ fato functurus dare decreverat, in jus ab eo hæreditatis sempiternum receperunt. Idem tamen postea, ex ictu belli morti dispositus, testamentum faciens, unam hidam nobis dedit apud Dodintonam, ne omnino affectionis antiquæ immemor videretur. A.D. 991.[4]

(69.) [LXXII.]

De morte regis Æthelredi, et Ædnothi episcopi Dorcastrecensis, et Wlfsii abbatis Ramesensis, et Ailwardi filii comitis Ailwyni.

In tempore illo rex Æthelredus, regis Ædgari filius, post multas martiæ virtutis exercitationes, quibus ob defensionem patriæ contra Dacos annis xxxvii. sub sorte sæpe infirma desudavit, apud Londonias vita decessit; cujus loco Anglici Ædmundum ejus,[5] non Emmæ, filium, qui ob illustrem vigorem corporis et robur laudabile Ædmundus *Ireneside*, id est, *Latus Ferreum* appellabatur, in regem erexerunt. Contra quem Cnut rex Dacorum, navalem exercitum ducens, pluribus eum bellis laces- A.D. 1016.

[1] So in B. Indistinctly inserted in the margin in A. as an explanation of the contraction *coũe*. In Gale's printed text, *commune*.

[2] imprudentiæ, Gale's text.

[3] prescio, A.

[4] The story in the text is quite irreconcileable with the chronology of Brihtnoth's life.

[5] fratrem ejus, B.

A.D. 1016. sivit, multisque partem Angliæ calamitatibus profligavit. Attamen triumphale decus belli sæpius cessit
Battle of Assandun. Ædmundo. Sed quoniam ex infida rotatione[1] fortunæ non semper idem manet successus præliorum, quadam vice, cum uterque regum, multo milite manu augmentata, pari congressione et finali rem strictius gladiis agerent, cæde despecta, dux quidam Ædricus, patriæ proditor et gentis, videns Ædmundum furore fulmineo hostium aciem penetrantem, callidus doli artifex primus cum cohorte sua fugæ consuluit, mortuum Ædmundum vociferans et affirmans. Quem cæteris ex stupore et pavore sequentibus, Dacis audacia crevit, Ædmundus loco certaminis cessit, quia robur principis lapsus militis[2] enervavit. In illo igitur congressu Ailwardus, Ailwini Aldermanni filius, periit, totius quoque fere Britannicæ[3] nobilitatis emarcuit viror, claruitque evidenter quantum in bellicis negotiis valeat comitum fides, discretio ducis, militandi usus, potissimum autem artis martiæ disciplina. In eodem etiam certamine, dum gladius hostilis nulli prorsus ordini,
Death of bishop Ædnoth and abbot Wulfsy. nulli parceret professioni, occubuerunt, quorum hæc commemorationis gratia perstrinximus, Ædnothus episcopus Dorcastriæ et Wlfsius abbas Ramesiæ, qui cum multis aliis religiosis personis, juxta morem Anglorum veterem, ibidem convenerant, non armis sed orationum suppetiis pugnantem exercitum juvaturi. Igitur prædicti Ailwardi et Wlfsii abbatis corpora officio suorum collecta sunt et apud Ramesiam humata

---

[LXXIII.] *Quomodo corpus Ædnothi episcopi Elyenses nobis abstulerunt.*[4]

The monks of Ely detain the body of Similiter etiam episcopum Ædnothum decreverunt sui in loco eodem debere sepeliri, ut ubi pueritiæ olim transigens tempus in virum evaserat et promo-

[1] ratione, B.
[2] lapsum milites, Gale's text.
[3] Britanniæ, B.
[4] Tit. om. B.

tionis primæ conscenderat gradum, ibidem repositus diem operiretur extremum. Qui per Elyensem insulam cum cadavere extincto navigio transeuntes, illo vel lassitudine vel vergente in tenebras diei luce coacti diverterunt, ubi dum in ecclesia pausarunt,[1] summo, ut credebant, diluculo cum pignore allato recessuri, fratres loci glebam viri latenter elatam furtivis familiaris urnæ inferiis exceperunt. Mane facto, de depositi dispendio ædituos causantur, actores rei factum non inficiantur. Illis causam quærentibus, allegant hi, suum fuisse episcopum, non oportere longius cadaver asportari quandoquidem ibi, tanquam in diocesis suæ ecclesia non ignobili, honestam habere potuit sepulturam. Tunc etenim temporis, antequam abbatia Elyensis in episcopatum esset transmutata, parochiæ Dorcastrecensi eadem cohærebat. Hac itaque reddita ratione hospitum ira pacata quiescit, litem omnem mollis responsio dirimit, fortiori cedit pars infirmior et recedit. Fuerunt fratres quidam illius ecclesiæ qui ipsa nocte lumen cœlitum divinitus super defuncti feretrum assererunt micuisse, cujus assertionis fide domesticam familiam ad tollendum corpus animabant. Raro siquidem alicujus affectio alienæ unquam utilitati fuit quam suæ propensior, et iccirco venerabilis viri reliquias nobis dum sibi consulunt invidebant. Sed quia super horum certitudine vacillamus, nutantem[2] opinionem quam fama dubia serit confirmare non audemus.

A.D. 1016. Ædnoth when on its way for burial at Ramsey.

Prov. xv. 1.

[1] pausarent, B.

[2] mutantem, B.

[LXXIV.] (70.)

Rege Ædmundo diem obeunte, Cnutus Dacus in regem Anglorum[1] *consecratur.*

A.D. 1016. Post hæc, regis Ædmundi flore juvenili proditionis falce[2] succiso, Cnuto rex Dacorum simul et Norguegensium,[3] totius etiam Britannici imperii adeptus est principatum. Filii Æthelredi et Emmæ reginæ, Alfredus et Edwardus,[4] in Normannia apud avunculum suum Ricardum usque ad mortem Cnutonis tutas exilii latebras coluerunt. Emmam vero reginam dux Ricardus Cnutoni nuptum dedit, qui filium Hardecnutum et Gunnildam filiam, quæ postea imperatori Alemannorum Henrico in matrimonium venit, ex ea progenuit.

[LXXV.] *Ethericus, ecclesiæ Ramesensis alumnus, Ædnotho in episcopatum Dorcastrecensem, Wytmannus vero in Ramesensis ecclesiæ regnum, Wlfsio succedit.*[5]

Æthelric, one of the four bell-breakers, becomes bishop of Dorchester.

Dum sic igitur aliis accedentibus alii cedunt decedentes, et fallaci fortunæ lusu hæc ita transiguntur, interim bonæ indolis puer Æthericus, quatuor alumnorum Ramesensium quos commemoravit præcedens lectio primus, a pueritiæ colo longum profectuum bonorum contorquens filum, morum laudabilium confecerat glomus ingens, unde spectabilem virtutum telam ordiens pontificalem sibi infulam præparavit. Tantam siquidem apud omnes opinio juveni contulit vulgata notitiam, ut Ædnotho, ordine quo supra retulimus, rebus humanis exempto, rege tam cleri quam populi votis consentiente, ipse de claustro Ramesiæ Dorcastrecensis cathedræ assumeretur in sessorem. Sub eodem nihilominus tempore, post Wlfsium, quem belli occasione

---

[1] Angliæ, B.
[2] false, A.
[3] Norwegensium, B.
[4] Ædwardus, B.
[5] Tit. om. B.

interemptum meminimus, ad regnum abbatiæ Ramesensis Wythmannus successor accessit. Qui, quum esset bonæ vitæ et prudentiæ laudabilis, genuina tamen animi feritate, utpote Teutonicus natione, damnum aliquod suæ attulit laudi. Wythman, a German, appointed abbot of Ramsey.

Quomodo abbas Wythmannus fratres Ramesenses apud Æthericum accusavit.[1] [LXXVI.]

Quum enim subditos bonis studiis ex usu deditos ad meliora magis cogere quam admonere conaretur, eisdem plus timendum se præbuit quam amandum. Unde contigit aliquando ut, ipso in eos immoderatæ iracundiæ aculeos perurgente, communi injuria lacessiti recalcitrarunt,[2] pluribus eum verborum contumeliis exacerbantes. Qui nimium commotus, prædictum Æthericum illius dioceseos episcopum aditurus, iter conceptæ iræ stimulis maturavit. Cujus copiam adeptus, de contumacia, de inobedientia, de regularis denique negligentia disciplinæ, innocentem gregem apud eum cœpit pastor anxius accusare, non posse eos intra domestica claustri septa contineri, mobilitatem mentium vagis inquietorum corporibus declarari, ad correctionem eorum oportere manum fortitudinis adhiberi. Stupens igitur vir discretus super his et admirans, aliqua mora ab ea quam desiderabat accusator sententia consensum animi suspendit, ut dilatione decresceret pendulæ umbra veritatis. Cogitabat quam sancta, quam honesta, pueritiæ suæ cunabula reliquisset. Non esse credibile, ut confratres et coalumni sui ab eo quem longa secum exercitatione in usum verterant amore disciplinæ tam facile descivissent. Consolatum ergo et ad patientiam commonitum abbatem domum remisit, exoccupato ab aliis quibus tunc tenebatur negotiis animo in propria se persona quantocius ven- Wythman quarrels with the monks, and complains of them to his diocesan, Æthelric.

---

[1] Tit. om. B. | [2] recalcitrarent, B.

turum, et omnia in virga districtæ animadversionis ad ejus arbitrium correcturum promittens. Abbate tamen recedente, nullum certum determinavit diem, quo vel accusatores vel accusati venientem operiri debuissent. Callebat etenim vir prudens inopinata incautos surreptione deprehendendos, ne præmuniti et ab invicem commoniti vera falsis palliata possent simulatione adumbrare.

[LXXVIII.][1] *Quomodo accusationis falsitatem et innocentium accusatorum episcopus deprehendit.*[2]

Ætheric visits the monastery and sharply rebukes the abbot.

Opportunitatem igitur aucupatus, iter episcopus versus Ramesiam cum familia tenui, ne calliditas ejus deprehenderetur, aggressus, prope insulam, breviore in crastino dieta adeundam, hospitatus est. Summo autem diluculo veniens et viatorem aliquem se simulans, monasterium tanquam oraturus ingressus, ubicunque patebat aditus venienti et nulla fuit repulsa obviantis cœpit omnia sollicite perscrutari. Igitur antequam eum quisquam agnovisset, alios ad privata altaria missas devote celebrare, alios circa majus altare ad memoriam sanctorum orare, alios inter columnas claustri denso ordine consedentes vel lectioni cum summo silentio operam dare, vel scribendi officio, vel certe cujuslibet alterius honesti operis exercitio, otiositatis reperit segniciem devitare. Quum ergo sic operto capite loca singula quæ familiari a puero usu didicerat sine errore scrutaretur, aliquis fratrum ei denique obviam veniens et sollicitudinem scrutantis admirans, dum suspensior in eum intendit, ex notissimo gestuum et incessus indicio episcopum recognovit, currensque ad abbatem, "En!" inquit, "adest episcopus! En! a mane "summo usque nunc inter nos quasi alienus,[3] nobis "prorsus quis esset ignorantibus, in ecclesia et clau-

---

[1] In Gale's numbering of the sections LXXVII. is omitted.

[2] Tit. om. B.

[3] elienus, A.

" stro, nullo pro spectabilis personæ reverentia prohibente, deambulavit!" Quibus auditis abbas stupidus ad salutandum hospitem festinavit. Quem indignanter aspiciens Æthericus, nullamque resalutationis honorificentiam exhibens salutanti, de suggestione falsi et indebitæ criminationis injuria quam filiis pater turbulentus irrogaverat graviter increpavit, "Ecce!" inquiens, " innocentiam fratrum nostrorum argumentosa callidi- " tate deprehendimus, quos in eodem quo eos olim " hinc recedens dimiseram religionis rigore perseve- " rantes invenimus. Constat ergo non fervorem justi- " tiæ sed zelum amaritudinis ad eorum te accusationem " animasse, unde tam pro eo quod nobis, qui auctori- " tate tibi episcopali præminemus, sub schemate veri- " tatis mendacium suggerere non metuisti, quam pro " innocentia fratrum injuste criminata, eandem qua " innocentes innodari desideraveras ultionis sententiam " in teipsum non immerito retorqueremus, nisi primæ " novitas offensionis animum a proposito revocari " compulisset. Nunc ergo, frater, feritatem morum " tuorum memineris temperandam, ut juxta beati " Benedicti institutionem non sis turbulentus vel anxius, " non nimius vel obstinatus, non zelotypus vel nimis " suspiciosus, sed utrosque lacertos, justitiæ videlicet " et misericordiæ, exere[1] prudenter et exerce, ne eos " qui nec digito suo quod alienis imponunt humeris " movere dignantur aliquatenus imitari videaris. Non " tamen dicimus ut dissimulando vitia radicari per- " mittas, sed nascentia statim falce discretionis ampu- " tare festines, diligenter teipsum considerans, ne pas- " sioni quam in aliis mitigare studueris ipse aliquando " exponaris." Convocatis autem fratribus, "Nolumus " tamen," ait, " ut horum occasione verborum subditi " tui, debitam tibi subjectionis reverentiam impendere " detrectantes, exercendæ erga te contumaciæ ullatenus

[1] exercre, B.; exercere, C.

" nutriant ausum. Quinimmo in virtute obedientiæ
" eis præcipimus, quatenus, omnem tibi tanquam
" abbati suo obedientiæ honorem cum amore exhi-
" bentes, semetipsos etiam mutuæ caritatis officiis cum [1]
" sedulitate contendant prævenire. Si vero, quod
" absit, aliquem rebellem repereris, et post tertiam
" correptionem a protervia sua desistere nolentem,
" debitam temeritatis suæ excipiat pœnam, sciturus
" pro certo quamcumque in eum justam tuleris sen-
" tentiam auctoritatis nostræ conniventia roboran-
" dam." Sic itaque utrorumque, abbatis videlicet et fratrum, irritatæ olim injuriis iræ consilii et consolationis ejus beneficiis delinitæ sopierunt, et in pacis pristinæ gratiam invicem se conversis affectibus receperunt.

[LXXIX.] *Wythmannus abbatiam reliquit, et ejus loco Æthelstanus substituitur.*[2]

A.D. 1020. Wythman resigns the abbacy, and goes on pilgrimage to Jerusalem.

Postea autem quum recessisset episcopus, efferos motus abbas et geniales secum affectionum suarum metiens passiones, difficile sibi perpendit et periculosum servire moribus plurimorum qui suo ipsius animo ad votum non potuit dominari. Quapropter abbatiæ administratione relicta, fratribus valedicens, nec eum retinere volentibus adquiescens, Jerosolimam ad visitandum Dominicæ passionis et sepulturæ locum peregre

Æthelstan elected abbot.

est profectus. Cujus loco Æthelstanum, cujus superius meminimus, in abbatem sibi fratres Ramesiæ erexe-

A.D. 1021. Wythman returns the year after.

runt. Exacto deinde plus minus integro anno, peracta Wythmannus [3] peregrinatione Ramesiam regreditur, rumor quoque præcurrens nunciat venientem. Abbas ergo Æthelstanus, cum fratribus hora qua Wythman-

---

[1] omni, B.
[2] Tit. om. B.
[3] Withmannus, B., here and afterwards.

nus ecclesiæ appropinquare foribus nunciatur in refectorio reficiens, jubet lectorem statim lectionem terminare, omnesque sacris vestibus redimitos abbati suo cum reverentia obviam festinare. Withmannus vero, pristinæ enormitatis se accusans, et recipiendæ processionis vel abbatiæ recuperandæ oblatum honorem humiliter recusans, universis petitioni ejus gratanter faventibus, locum solitarium qui Northeya dicitur ad habitandum accepit. Est autem locus ille ab ecclesia Ramesensi unius vix balistæ jactu secretus, in medio alneto, lutosa palude circumseptus, tam longitudine quam latitudine admodum egenus, sine navis vehiculo inaccessibilis, vitam sæcularem nauseantibus satis conveniens et acceptus. Ibi ergo Withmannus, cum uno tantum fratre comite et duobus servientibus, quotidiano de penu Ramesiæ victus alimento sibi indulto, reliquum vitæ suæ in virtutum exercitiis, usque ad tempus scilicet[1] Edwardi regis transigens, prioris nævos atrocitatis valida posterioris manu mansuetudinis emendatior penitus delevit, et possessiones ecclesiæ Ramesensis quæstu suo, sicut inferius declarabimus, augmentando ampliavit.

A.D. 1021.

Æthelstan offers to resign, but Wythman retires to spend the rest of his life in a neighbouring islet called Northeye.

[*circa* A.D. 1048.]

Cnutonis regis commendatio.[2] [LXXX.]

Interea Cnuto rex Christianissimus, nulli prædecessorum suorum regum comparatione virtutum vel bellica exercitatione inferior, cœpit sanctam ecclesiam enixissime venerari et religiosorum causis virorum patrocinari, eleemosynis profluere, justas leges vel novas condere vel antiquitus conditas observare. Quumque non solum Angliæ sed et Daciæ simul et Norguegiæ[3] principaretur, erat tamen humilitate cernuus,

Canute enacts good laws.

---

[1] *scilicet*] om. B.
[2] Tit. om. B.
[3] Norwegiæ, B.

usus venerei parcus, alloquio dulcis, ad bona suadibilis, ad misericordiam proclivis, amatorum pacis amator fidissimus, in eos autem qui vel latrocinio vel depræ-datione jura regni violassent ultor severissimus.

[LXXXI.] *Quomodo Cnuto, Æthericum episcopum familiarem habens, et ejus admonitione Ramesiam ecclesiam diligens, aliam ecclesiam in insula ipsa con-struxit.*[1]

Canute, by the advice of bishop Ætheric, proposes to erect a nunnery at Ramsey; but the proposal is, providentially, not carried out.

Qui, dum bonorum fidelibus delectaretur consiliis, Æthericum episcopum sciens justum, prudentem, et vivacis consilii virum, frequenter eum ad privata collo-quia accersivit.[2] Audito eo multa faciebat, et libenter eum audiebat. Cujus hortatu Ramesensem ecclesiam, circumquaque suavem spirantem jam bonæ opinionis odorem, plurimum diligens, in ipsa insula quandam aliam ecclesiam juxta primam, ejusdem formæ sed quantitatis paulo dissimilis, datis de fisco regio sump-tibus, in honorem Sanctæ Trinitatis construi fecit. In qua quum cœtum monialium aggregare decrevisset, ut, sicut in altero monasterio collegium virorum, sic in hoc quoque chorus feminarum sedulum Deo obsequium exhiberet, ex providentia tamen Dei, quam quid utili-tatis aut damni ex vicinitate sexuum amborum pro-venire posset non latebat, propositum non implevit. Porro crypta, quæ subtus majus ipsius ecclesiæ altare fabricata fuerat, ejusdem ædificii testis et index, in cœmiterio nostro hodieque indemnis perdurat.

The crypt of the intended church remains in the abbey church-yard.

---

[1] Tit. om. B. | [2] accressivit, A.

(72.) [LXXXII.]

Quomodo Æthericus episcopus, rege Cnutone favente, sanctum Felicem de Seham Ramesiam transferri fecit.

Translation of the bones of St. Felix from Soham to Ramsey, in spite of the opposition of the monks of Ely.

In diebus illis sanctus Felix, Orientalium olim Anglorum episcopus, apud regium manerium Seham habebatur sepultus. Ibidem etenim ipse sanctus, spectabilis formæ quondam, vitalem adhuc hauriens auram, ecclesia constructa et dedicata, cœtum non minimum monachorum aggregarat. Qui postea, pio patre defuncto et apud Dommoch, præsulatus sui sedem, tumulato, opportunitatem aucupati et nacti, dulces ossium ejus exuvias exinde ablatas apud se in memorata ecclesia de Seham venerabiliter collocarant. Postmodum vero eadem ecclesia,[1] Dacis in partibus illis sævientibus, funditus destructa,[2] monachisque peremptis, usque ad memorata Cnutonis regis tempora prædicto sanctissimo viro minus reverentiæ minus impendebatur honoris. Quo comperto, Æthericus, regem precibus sollicitans et sollicitatum ad consensum inflectens, abbati Æthelstano et fratribus Ramesiæ intimavit ut, modici laboris pretio inexhauriendas sibi divitias comparantes, propriæ utilitatis stimulis effectum negotii maturarent. Abbas ergo Æthelstanus, assumpto secum Alfwino tunc præposito, cum veneranda fratrum[3] caterva, locum tanti vas thesauri continentem navigio adiit, et auctoritate regis simul et pontificis vires resistentium compescentes, sanctosque cineres cum ossibus navi imponentes, versus Ramesiam iter retrogradum cum gaudii psallicio direxerunt. Quo audito Elienses, et pignus tanti nobis thesauri invidentes, naves cum manu valida ascenderunt, ut paucioribus glebam quam abstu-

Alfwin prior of Ramsey.

[1] vel eodem monasterio, *interlined in* A.; eodem monasterio, B. in p. iv.

[2] vel destructo, *interlined in* A.

[3] *fratrum*] om. B.

lerant cum multitudine auferre niterentur. Ut autem plus voluntate Divina quam dispensatione humana translationem hanc fieri claresceret, quum naves alterutræ, votiva aeris serenitate arridente, sibi obviam properarent,[1] subito ad impedimentum plurium[2] et subsidium paucorum orta est nebula densissima quæ partes utrasque diremit, sicque, adversariis alio errando divertentibus, nostros recto cursu tuto[3] domestici littoris gremio famulatrix unda restituit. Dubiam tamen hujus miraculi fidem, quam fluctuans veterum nobis tradidit relatio, nulla, lector, cogeris suscipere necessitate, dummodo omnimodis[4] indubitata tibi constet veritate sancti Felicis reliquias, Cnutone rege precibus Ætherici episcopi favente, de præfata villa Seham in Ramesensem ecclesiam translatas et honorifice reconditas, ubi usque hodie plurima cultoribus suis vir sanctus confert beneficia. Si vero cujus nationis, qualis vitæ, quantive meriti fuerit nosse desideras, Bedam consule,[5] qui Anglorum historiam laudabili stilo prosecutus, inter alios quos ibi commendat plurimæ sanctitudinis viros ipsius laudem tacendam non putavit.

[LXXXIII.] (73.)

De donariis Ætherici episcopi.

Gifts of bishop Ætheric to Ramsey.

Jam vero nunc ad declaranda ingentia et præclara episcopi Ætherici donaria, quibus redimere studuit damnum quod per eum Ramesensi ecclesiæ in perditione campanæ olim quum ibi puer nutriretur accessit, calamus convertatur. Felix casus et damnum fortunatum, quod eidem ecclesiæ in tanti postea commodi cessit monimentum! Siquidem memoratus Æthericus, episcopii Dorcastriæ dignitatem post Ædnothum summæ

---

[1] properarunt, A.
[2] plurimum, Gale's text.
[3] nostrorum . . . tutos, *ibid.*
[4] omnimodos, A.
[5] *Hist. Eccl.* ii. 15.

religionis prudentiæ et sagacitatis nactus instrumentis, quum ei gratia regis totiusque populi favor arrideret, nutricis tamen suæ et cunarum memoriam non omisit. Multa namque et usque hodie spectabilia loco olim pueritiæ suæ conscio contulit beneficia, non quidem de pontificii sui jure exempta, sed divitiis affluentibus, quibus cor non apposuit, comparata seu calliditate laudabili adquisita. A.D. 1017–34.

(74.) [LXXXIV.]

Quomodo occidentalem partem de Ellesworthe[1] *nobis adquisivit.*

Canute confiscates the property of certain English nobles, and grants it to Danes.

Quum enim, ut dictum est superius, rex Cnuto, genere Dacus, Anglici principatus esset monarchiam adeptus, quidam Angli nobiles, antecessorum suorum regum proditores, ex ejus sententia proscripti et exterminati, Dacis commilitonibus regis abjudicatas sibi suæque posteritati vel successioni[2] hæreditates reliquerunt. Unde contigit ut quidam Turkillus, de stirpe non infima Dacorum oriundus, occidentalem partem manerii quod dicitur Ellesworth,[3] cujus partem orientalem ex donatione Æthelstani Mannessone[4] nobis accessisse supra meminimus, inter alia casu funiculariæ sortis possideret. Qui habens uxorem unicum ex ea filium procreavit, post cujus ablactationem intra dies paucos mulier, naturæ debitum solvens, matrimonialis connubii fœdera pariter solvit. Remansit igitur homo uxore viduatus, doloremque quem de solutione vinculi conjugalis contraxerat in spe et amore superstitis solatus est pusionis. Sed quoniam ejus animum sollicitabat frequenter solitudo[5] thori conjugalis, cum alia

Story of the murder of a stepson by the wife of Turkill, a Dane, and her miraculous conviction.

---

[1] Eleswrthe, B., and in p. iv.
[2] *vel successioni*] om. B.
[3] Elleswrthe, B., and in p. iv.
[4] Mannessune, B., and in p. iv.
[5] sollicitudo, Gale's text.

A.D. 1017–34.

muliere matrimonium trahens[1] perniciosæ se copulæ nexibus innodavit. Videns enim mulier virum animam suam dimidiasse in filium, et per hoc se ab illo parcius diligi cognoscens, novercali odio in privignum concepto, in necem ejus fœmineæ malignitatis furorem accendit. Et quia raro vel Dei vel hominum timore mentes muliebres a concepta semel pertinacia possunt revocari, illa meditatum facinus, invidia urgente, studuit maturare, quatinus et divisum conjugis animum detestandi criminis pretio sibi totum consciscceret et patri in hæreditatem succederet ex se soboles nascitura. Quærit ergo maleficam, quæ arte et præstigiis animos nosset immutare. Inventæ, fidem pollicitis[2] promissis et præmiis pignorata, denudat mysterium, quonam modo conjugis animus a pueri affectu avocari et in se possit converti sciscitatur. Illa artem non inficiante, cupidum lucri aniculæ animum facile ad consensum emollit, æquam[3] ei omnium communionem pollicita facultatum. Confectum ergo nefariæ medicamen scientiæ in cibo vel potu viro porrigitur ignoranti. Quod sumptum tantam efficaciam habuit ut mentem ejus omnino alienaret, et omne in eo rationis robur enervaret. Totam itaque vim amoris in conjugem transtulit, non solum ad solita oscula filium non invitans, sed etiam contumaciter repellens paternis se amplexibus ingerentem. Gavisa admodum mulier de laboris sui proventu, quum aliquando maritus ejus in remotioribus alterius provinciæ partibus quibusdam negotiis detentus diutius moraretur, innocentem in interiora domus vocatum et innocenter vocanti arridentem sola crudeliter jugulavit. Quumque sola non posset jugulati corpusculum[4] ad locum quo illud occultandum decreverat bajulare, tunc demum accita

She consults a witch.

---

[1] contrahens, B.
[2] *pollicitis*] om. B.
[3] æqualem, Gale's text.
[4] corpus clam, *ibid.*

malitiæ prioris socia, sub securitate conductitiæ qua olim convenerant fidei, infantem exanimem illi recentis adhuc sanguinis rubore perfusum ostendit, causam simul tam crudelis facti indicans sciscitanti. Illa igitur primo quidem factum detestante sed tandem roganti adquiescente, tollentes ambæ cadaver tenerum in prato de Lolleswrthe[1] sub cæca nocte tumulaverunt, nudamque humum cespite viridi ne agnosceretur tumulus[2] reoperientes[3] locum caute complanatum reliquerunt. Revertenti denique domum viro mulier maligna complosis callide manibus occurrit, mutuatoque ab oculis fœmineæ fletu levitatis, "Heu me!" inquit, "carissime "conjux, post discessum tuum transactis usque huc "aliquot diebus puer non comparuit[4]: missi quoque "in villam et viciniam de familia aliqui quæsitum "minime repererunt, unde nunc usque gemitum et "suspiria continuans gravissimum mihi misera capitis "dolorem conscivi. Et nisi alterius suscipiendæ de "te sobolis spem mihi consultius promisissem, vitæ "prorsus pertæsa mortis compendio dolorem forsitan "terminassem." Quibus vir auditis indoluit quidem, sed, amore[5] vesano debriatus, unicæ prolis dispendium ferendum levius quam amatæ conjugis mœstitiam judicavit.[6] Illis ergo alterutrum confortantibus, pater unici filii, cujus corpusculum mulier sacrilegis manibus tumulaverat, memoriam in urna oblivionis intra dies paucos tumulavit. Famulis autem et vicinis de tam repentina pueri surreptione mirantibus et ad invicem mussitantibus, suspicio oritur, longeque et late super his opinio pervagatur. Sed quia difficile est crimen occulte commissum aliquando vel tarde vel maturius casus alicujus indicio in palam non prodire, contigit

A.D. 1017–34.

[1] Loleswrthe, B. in p. iv.
[2] cumulus, B.
[3] operientes, B. in p. iv., cooperientes, Gale's text.
[4] puerum comparuit, A.
[5] *amore*] om. B.
[6] indicavit, Gale's text.

A.D. 1017–34.

quadam dierum mulierum istarum pauperiorem a ditiore aliquid petere quod ipsa dare refutaret, unde anus statim et læsæ fidei et temeratæ heram arguit pactionis. Illa vero, cui jam omnia pro voto arriserant,[1] anum miseram contemnens, fidem diffitetur, nulli credibile fore arbitrata tantæ dignitatis personam hujusmodi cum vetula paupere habuisse contractum. Itaque inter eas, uti solet inter mulieres garrulas, acri altercatione suborta, vocat ædituos domina, jubens ut cum dedecore anum miseram ulterius non admittendam amoverent. Illa vero, quam pœnitentia facti forte, certe autem fraus promissorum, compulerat in dolorem, " Amodo," inquit, "ad fidem me tibi noveris non te-
" neri, cujus ipsa prior fœdera violasti." Sicque rece-

In consequence of a quarrel, the witch reveals the murder to Ætheric.

dens sæpedictum Æthericum episcopum adiit, cui reatum suum de alienata, sicut superius retulimus, suæ artis opificio viri mente humiliter et clam confessa, etiam quæ se ad hoc promissis invitaverat de homicidio cui non consenserat palam accusavit; "ego," inquiens, "nec in voto nec in conscientia habui ut
" innocens necaretur, necatum tamen postea sciens et
" temere celans spe mercedis, quam non accepi, cum
" interfectrice tumulavi; hinc me miseram graviter
" fateor deliquisse, sumque ad omnia, O episcope, quæ
" pro adipiscenda commissorum venia decreveris, promp-
" tissima et parata." Cui episcopus, propter populum quorum jam antea fama fluctuans conscientiam læserat, publicam pœnitentiam injunxit, Dacum vero cum uxore sua ad synodum suam citavit, super certitudine famæ rationem allegaturum. Quo tertio[2] apparere contemnente, a severitate tamen meritæ ultionis censuit

Mutual jealousy of the Danes and English.

episcopus ad tempus temperandum, ne Anglus Dacum ad regis injuriam injuste vexare diceretur. Postea vero regis copiam nactus, omnia quæ claudicans per universam diocesim suam sparserat opinio et grave

[1] accesserant, B., and in p. iv. | [2] citato, Gale's text.

scandalum populi ei intimavit, hoc quoque allegans fidem dare opinationi,[1] quod ad innocentiæ suæ purgationem citatus tertio Dacus venire detrectasset. Super quo rex indignatus, missis literis, Turkillo mandavit ut, nullas omnino causas dilationis admittens, statim post acceptionem mandati iter ad se veniendi aggredi festinaret. Cujus ille mandati causam simul et novitatem admirans, venit, et coram rege ab episcopo ad rationem positus tam suam quam suæ uxoris innocentiam constantissime commendavit. Unde decretum est debere virum ad propria reverti, et ad summonitionem episcopi, die determinato et loco, ipsum cum undecim simul juratoribus, uxorem vero suam cum totidem sui sexus personis, venire, et suam famam aliorumque conscientiam juramento, si possunt, sanare solemni. Episcopus ergo peremptorie eis examinationis locum et diem præfigens, tanquam manifestandæ præscius divinæ virtutis, mandavit abbati Ramesiæ Æthelstano ut, cum aliquot ex fratribus, præcipuas sibi quas haberent sanctorum reliquias eadem die exhiberent. Tandem, veniente die, in prato de Lolleswrthe,[2] eodem quo a prædicta anu puerulum tumulatum didicerat loco, causam callide statuit ventilari. Quo loci copiosa tam laicorum quam clericorum turba concurrente, jussit episcopus sancta[3] quæ abbas et fratres Ramesiæ secum advexerant super tumulum collocari. Coram quibus Thurkillus[4] poplite flexo dexteram extendit, jurans se[5] neci filii sui nunquam consensisse, sed nec a quo occisus fuisset vel quali morte periisset in conscientia se habere. Quod cum jurasset, daturus locum successuris, uxori suæ, de cujus conscientia nihil sciens temere confidebat,[6] volens jurandi necessitatem præpedire, ultro pejerans manu

A.D. 1017–34.

[1] opinioni, B., and in p. iv.
[2] Loleswrthe, B. in p. iv.
[3] omnia, Gale's text.
[4] Turkillus B., and in p. iv.
[5] *super . . . jurans se*] inserted by a second hand at the foot of the page in A.
[6] confidebatur, B.

A.D. 1017–34. dextera barbam, quam admodum grandem et prolixam habebat, involavit, "Sic me," inquiens, "O episcope, "de barba ista Deus gaudere permittat, sicut et con- "jux mea a crimine quo impetitur immunis est et "aliena." Quo dicto dexteram reducere volens, nutu Divino totum illud virile vellus sacrilegæ manui firmius adhærens a nativo genarum loco radicitus abstraxit, turpiterque eviratus manum fortius excutiens in aera substantiam [1] tenuem ventilavit. Ad hoc miraculum clamor populi attollitur, a monachis et clero Deus in operibus suis collaudatur, pars Dacorum confunditur, confusus et ipse Turkillus totum crimen in conjugem, signi hujus emendatior indicio,[2] censuit intorquendum. Qua adhuc crimen repellente, demum jubet episcopus tumulum aperiri et egesta pueruli ossa omnium oculis exponi. Quo facto mulier convicta, et ventilatæ diutius veritatem causæ ulterius inficiari non valens, pedibus episcopi provoluta culpam lacrimis prodidit, et sacerdotem ad misericordiam gemitibus invitavit. Ambo igitur coram omnibus confessi, vir de reatu perjurii, mulier de culpa homicidii, solemnis pœnam pœnitentiæ exceperunt, ac [3] Turkillus, ultro adhuc episcopo satisfaciens quod in hac causa diutius ei contumaciter restitisset, plenitudinemque gratiæ ejus sibi conciliare gestiens, memoratam occidentalem partem de Elleswrthe coram omnibus ei donavit, cuicunque religiosorum locorum voluisset condonandam. Quam ille gratanter suscipiens abbati et fratribus Ramesiæ, qui aderant, ab omni ejusdem Turkilli et hæredum illius calumnia liberam statim assignavit. Sicque Æthericus Ramesensi ecclesiæ nutrici suæ prædictum manerium, quod eo usque quasi semimutilatum possederat, juvante se virtute cœlesti, alumnus haud [4] degener solidavit.

---

[1] jubam, Gale's text.
[2] emendatiori judicio, *ibid.*
[3] at, B.
[4] hanc, A.

(75.) [LXXXV.]

Quomodo Athelint[one] adquisivit, et Ramesiæ in eleemosynam dedit.

A.D. 1017–34. Æthericus drives a hard bargain with a drunken Dane who had entertained him.

Est in territorio Huntingdoniæ[1] quædam villa cui longæva olim antiquitas Athelint[one][2] nomen dedit, situ loci pulcherrima, aquarum decursu accommoda, pratorum planitie jocunda, alendis pecudibus pabulosa, fœcundi ruris beneficio opulenta. Hanc antequam Daci regnum Angliæ invasissent quidam Anglus hæreditaria sorte possidebat. Cui quum natura liberos invidisset,[3] sine hærede mortis legem subiens, conjugi suæ superstiti eam reliquit dotis nomine possidendam. Cnutonis ergo regis tempore quidem Dacus, cum memorata muliere ex permissione regis connubium trahens, prædictæ villæ dominium jure conjugis est adeptus. Itaque quum quadam vice rex Cnuto more assueto regni fines peragraret, contigit eum in easdem partes devenire, et longioris viæ necessitudine ad villam regiam de Nassingtona[4] hospitandi gratia declinare. Cujus angustia villæ quum principibus et magnatis regem comitantibus hospitalitatis beneficium denegaret, in vicinis oppidis et viculis[5] domesticos familiarium lares singuli petierunt. Æthericus igitur episcopus, quem ob meritum fidei et prudentiæ singularis nulla causa, nisi quam necessitas enormis vel inevitabilis damni occasio decrevisset admittendam, lateri ejus diutius abesse permittebat, apud eundem Dacum in jam dicta villa cum quatuor consecretariis[6] regis decenter hospitatus est. Et quoniam famulitium subjectorum non solum dominis sed etiam familiaribus debetur dominorum, Dacus ille tanto accuratius tan-

License obtained from the king to marry a widow possessed of landed property.

Canute accustomed to travel through the kingdom.

The king's secretaries.

---

[1] Corrected by a second hand from Norhampt. in A.; Norhamptoniæ, B. in p. iv.

[2] Æthelintone, B.

[3] denegasset, B. in p. iv.

[4] Nassintona, B., and in p. iv.

[5] vicis, B. in p. iv.

[6] secretariis, B.

A.D. 1017–34. toque splendidius omnia hospitibus in cibis variis et potibus necessaria ministravit quanto id regi domino suo placiturum non dubitavit. Tandem, satiatis omnibus mensisque remotis, diem in vesperum potando[1] pertraxerunt. Is igitur qui pincernæ munere fungebatur cursum calicis sæpissime ad Dacum, episcopo connivente, retorsit. Qui jocundus admodum factus, episcopo, instauramentum et valentiam villæ sciscitanti, referre cœpit quantum peculii, quot armentorum seu ovium greges in dominio haberentur, quoto vomere[2] gleba curiæ frangeretur,[3] quantumque pecuniæ singulis annis de statuta totius villæ pensione numeraret. Cui episcopus, "Libentissime," inquit, "tale manerium, "si venale invenirem, congruo pretio compararem." At Dacus, quem urebat[4] ebrietas, animabat jocunditas, temeritas ad rei familiaris dispendium perurgebat, "Ego," ait, "si cras summo diei diluculo quinqua- "ginta mihi marcas auri obtuleris, absque retracta- "tione, omnibus rebus meis ablatis, villam totam tibi "liberam assignabo." Hoc tamen dixit, non quod jus suum veno distrahere voluisset, sed quod[5] episcopum tanquam ab episcopio suo, loco videlicet loculorum suorum conscio, longe remotum, et cum parvo manticarum numero apud se hospitatum, nulla industria, quæstu nullo, ante unius noctis terminum tantam prædicti massam metalli arbitrabatur posse corrogare. Episcopus ergo, haud[6] segnis suæ venator utilitatis, confestim verbum de ejus ore rapiens et viros qui secum venerant in testimonium causæ advocans, "Fiat," inquit, "juxta verbum tuum. Ecce fidei meæ et pactionis "testes, quod si non cras ante diluculum totam quam "rogasti auri congeriem coram te deposuero, temeri- "tatis me argues et defectui meo jure insultabis, si

[1] Interlined by a second hand in A.
[2] nomine, A.; hominc, Gale's text.
[3] fungeretur, Gale's text.
[4] vcebat, A.; vehebat, Gale's text.
[5] quia, B.
[6] hanc, A.

" tamen uxorem tuam in eandem tecum sententiam A.D.
" feceris convenire." "Conjugis," inquit, "meæ con- 1017–34.
" sensus non deerit; tantum expleas quod promittis."
Itaque ad deridendum episcopum sese temere Dacus animavit, et ad idem audendum animum conjugis stimulavit. Quid multa? vir pariter et mulier, sensum hospitis ex suo metientes et temulentum eum arbitrantes, negotium maturare studuerunt. Itaque pactio, quæ primitus joco agi putabatur, in serium tandem conversa, fidejussoria ab alterutro cautione roboratur vel[1] confirmatur, ut si episcopus fidem solveret promissorum nullus Daco ad resiliendum locus præberetur. Dacus ergo stratum adiens nocturna quiete rei familiaris dispendium ultro conscivit. Æthericus vero, somni pigritia in sollicitudinem conversa, commoditatis propriæ emolumentum impiger adquisivit. Quum enim cubitum isse putaretur, tunc accito clam notario factas ocius literas, urgentis causæ indices, universis amicis ad quos eundi et redeundi sufficiens nox illa spatium præbere videbatur destinavit, preces precibus insuens ut in[2] tantæ necessitatis articulo verum se quisquam amicum operis impendio comprobaret. Ipse quoque mannum, curiam aditurus, ascendens, ipsumque calcaribus urgens, regem adhuc tesserarum vel scacchorum Canute a chess-player.
ludo longioris tædia noctis relevantem invenit: ad quem familiariter admissus, causam nocturni et tam subiti adventus indicat admiranti, totumque ab eo aurum quod ibi in loculis[3] regiis contigit inveniri mutuatus, lege mutui se astringens, onustus reversus est. Necdum anhelum ex acceleratione itineris spiritum quiete aliqua recreaverat, quum ecce! ante noctis terminum reversi nuncii, singulis singuli succedentes, ingrediuntur, tanti auri copiam coram domino suo effundentes ut necessitatem mensura ponderis supera-

[1] *roboratur vel*] om. B.
[2] nostri, Gale's text.
[3] ditellis, B. in p. iv.

A.D. 1017-34.

rent.[1] Unde inedicibili episcopus gaudio fluctuans, statim in ipso diei ortu Dacum postulatam auri congeriem suscepturum excitari præcepit. Qui tumultuantium insolentia expergefactus, et hesterna crapula vel ebrietate nocturna quiete absumpta sanior effectus, pactum dissimulat, alienum esse quod loquebantur[2] affirmans. Cui episcopus, cum utriusque partis fidejussoribus sibi præsentato, promissam fulvi massam metalli pondere publico pensitavit, rem justo emptionis titulo adquisitam, juxta intervenientium fidem, sibi postulans assignari. Reclamat Dacus, asserens culpam quam unius contraxisset temeritas personæ in damnum hæredum nullatenus redundare debere. Ad quod episcopus, " Etsi te," ait, " ebrietas præcipitavit in culpam, uxor " tamen tua, ad quam hæreditatis specialiter spectat " origo, parcius bibens, minus dispendii familiaribus " visa est doliis intulisse; hæc, inquam, sæpius utrum " placito adquiesceret interrogata, nil prorsus recla- " mans, sacram auri famem quam habuit[3] ipso contra- " dicendi silentio indicavit." His dictis acclamant testes, acclamantium voces facile uti in proprio domicilio reprimunt reclamantes. Hinc, lite suborta, ad audientiam regis a parte alterutra appellatum. In cujus foro causa[4] diligentius[5] ventilata, fidejussores facti allegant veritatem, quod, pacta ab emptore pecunia persoluta, nullus omnino venditori ad rem venditam repetendam pateret regressus. Daco igitur ad horum improbationem deficiente, emptio emptori, pretium venditori de sententia regis adjudicatum accessit. Mulieri tamen adhuc litiganti, et duo ejusdem villæ molendina, quæ *catulos* suos vocabat, pertinentias manerii non contingere voce garrula affirmanti, garrulitatem omnem, omnem calumniæ viam, duarum marcarum auri adjec-

The bargain confirmed on appeal to the king.

---

[1] superaret, B.
[2] loquebatur, B.
[3] qua utebatur, B. in p. iv.
[4] *causa*] om. B.
[5] diutius, B. in p. iv.

tione emptor prodigus obstruxit. Vir itaque et mulier judicio justitiæ sponte vel inviti parentes, supellectilem omnem e domesticis efferunt laribus, thorum maritalem cultu solito denudant, animalium greges cum familia abducunt, et nudos parietes cum rebus tantum immobilibus novis dominis[1] accessionis lege relinquentes, accepto auri pretio alias sedes recedunt mercaturi. Episcopus ergo, omni prorsus hinc[2] inde lite sopita, ausu familiari tam diu Cnutonem precibus oneravit quousque emptionis suæ quæstus regiæ sibi auctoritatis titulo firmaretur. Deinde quatuor baronibus, quorum vivaci sedulitate et sedula vivacitate in hoc negotio efficacissime se senserat adjutum, parum æstimavit gratias agere verbis nisi grataretur et rebus. Quorum[3] singulis duas residui auri marcas largifluus tribuens dispensator, et gratitudinem eorum et amicitiam perpetuo sibi fœderavit. Sicque Æthericus sexaginta[4] circiter auri marcas, hujus occasione mercimonii, expendit. Petita post hæc a rege licentia, ab aliis animum avocans negotiis, versus Ramesiam iter deflexit. Audierat siquidem abbatem remissius cum subditis agentem, monasticæ eis frenum laxasse disciplinæ fratres vero remissionis ausu a fervore observantiæ regularis tepescentes suavem bonæ opinionis suæ odorem corrupisse. Veniens igitur et veritatem rei famæ reperiens conquadrare, capitulum comminans et fremebundus intravit, totaque ante se convocata cohorte, fratres de excessu, abbatem vero de consensu, durius arguere cœpit, anathematis eis interminans innodationem nisi emendatione congrua pœnam præpedire festinarent. Illi itaque, quos cum verbis comminantis reatus conscientiæ terrebat accusantis, nusquam reniti valentes, verbum molle quo ira frangeretur fausto omine elegerunt. Omnes igitur a juvene usque ad

A.D. 1017–34.

Æthericus gives liberal rewards to his assistants.

---

[1] domini, A.
[2] huic, Gale's text.
[3] Quibus, B. in p. iv.
[4] quinquaginta, B. in p. iv.

A.D. 1017–34.

senem pedibus ejus provoluti, sævientem in se viri iram lacrimosis precibus in mansuetudinem converterunt. Super quorum conversione et humilitate episcopus admodum gavisus, prædictam villam ad perpetuum eis alimentorum subsidium vir caritate fervidus assignavit, qui, vacuatis anterioris mœstitiæ lacrimis, in lætitiæ jam lacrimas erumpentes, pedibus ejus et genibus pro tam ingenti beneficio cum actione gratiarum grata singuli oscula libaverunt. Hoc igitur ordine Æthericus episcopus fratres et coalumnos suos, quos verborum severitate ad correptionem contristarat, insignis eleemosynæ largitione ad emendationem solatos [1] reliquit.

[LXXXVI.] (76.)

Item qualiter Terrefeld[2] *adquisitam Ramesiæ dedit.*

Ætheric buys land from an unpopular Dane, who sells his property and leaves England from fear of being murdered by his English labourers.

Nec sic quidem[3] vir fide plenus laxatum in nos devotionis suæ cohibens frænum, aliud nihilominus manerium, pretio, non pulchritudine vel situ, priori comparandum, Terrefeld nomine, hoc nobis ordine opum suarum dispendio adquisivit. De sorte regiæ distributionis quidam alius Dacus præfatum prædium tunc temporis possidebat, vir factiosus et dives; qui Anglorum animos ex suo ponderans, illis Dacos fore semper exosos quod patriam suam invasissent, et sibi insidias, occulte tamen propter metum regis, ab eis parari, arbitratus, de tota simul[4] villata per noctes singulas singulis hominum quaternionibus, quos addiceret sors successiva labori, forinsecus circa[5] domesticos aulæ suæ parietes alternas decrevit excubias celebrari, ne sibi quod verebatur accideret, et timor quem timebat aliquando eveniret. Quum ergo avara viri cupiditas

Watch and ward kept round the Dane's house.

---

[1] solator, B.
[2] empto, add. B.
[3] quidam, A.
[4] scilicet, Gale's text.
[5] citra, *ibid.*

laboriosis quotidianæ servitutis operibus rusticos opprimeret, et tædiosis nihilominus nocturnæ sollicitudinis vigiliis eos inanis ejus timiditas diutius fatigaret, contigit quadam noctium, ut, viris quatuor in ordine vicis suæ a foris[1] excubantibus, dominus interius in strati mollitie recubans placidum ab oculis somnum curis deditus avocaret. Rustici ergo extrinsecus, emptitio vespertinæ cœnulæ potu præter solitum exhilarati, et dominum solito nobilium vinorum haustu sopori deditum æstimantes, hæc[2] adinvicem intempestæ noctis silentio tacite contulerunt. "Quid facimus? Quous- " que tædia ista diuturna et injurias patiemur? Quo- " usque alienigenæ istius vitam donandam gratis Bri- " tonibus[3] continuis noctium excubiis ad nostrum " dedecus et damnum conservamus? Ille, ex tenui " paupertatis nostræ quæstu, pudendis famelicæ cupi- " dinis inferiis opum sibi tumulos[4] exaggerat, et ad " irritamentum nostrum commune odiosæ nobis vitæ " suæ committit custodiam. Animemur, et, opportu- " nitatem aucupati, ferro visceribus ejus secretius " adacto, tam nostros quam convicaneorum nostrorum " labores terminemus." Dacus ergo hæc omnia attonita hauriens aure, non expectata diei luce, amicos viciniæ beneficio exhibitos adiit eisque rusticorum vesaniam metu palpitans propalavit. Qui omnes in unam convenientes sententiam, asserunt rusticos ex paupertatis conscientia in incœpto pertinaces; dubitandum ne factionem, quam pauci prodiderant, ex paritate laboris et pœnæ proposito pari concepissent universi. Nec esse tutum vel omnes universaliter e natalibus expellere tuguriis, vel, in reos tantum animadvertendo, animositatem irritare cæterorum. "Erit," A.D. 1017–34.

---

[1] *a foris*] afforis, B.
[2] hoc, A.
[3] latronibus, B., and in p. iv. Britonibus *erased and* latronibus *interlined in A. by a second hand.*
[4] cumulos, B., and in p. iv.

A.D. 1017–34.

inquiunt, "quilibet fortasse, qui, temeritatis rusticanæ " stimulis agitatus, dummodo conservorum sodalitium " exoso sibi tuo eruat dominio, salutis propriæ detri- " mentum neci tua parvipendet compensare. Consul- " tius ergo agens, facultates in pretia collige, distrahe " rus, cujus causa salutem tuam nosti distrahendam, " et suffarcinatis accepto ære marsupiis, in domesticos " soli originalis fines demigrans, tutiora tibi sortis " emptitiæ jura fideli pretio memineris comparanda." Acceptato Dacus consilio regem super his allocuturus Lond[onias] iré perrexit. Erat ergo apud proximam villam, quæ dicitur Æscwelle,[1] vir quidam episcopi Ætherici familiaris et amicus, cui episcopus dederat in mandatis ut ubicunque terras aliquas venales invenire potuisset venaretur et indicaret.[2] Is itaque quum rei relatæ, fama indice, veritatem comperisset, sub festinatione misso ad episcopum nuntio, compertam[3] intimavit. Qui festinus iter arripiens Lond[onias] venit, et, a regiis collateralibus officiose exceptus, Dacum jam super præfato[4] negotio regem alloquentem offendit, audiensque de memorati venditione prædii agi consilium, statim emptorem se exhibens, Dacum super pretii quantitate convenit. Ambo igitur in foro regis difficultatem negotii diversis diutius affectibus ventilantes, tandem lege se contractus invicem vincientes, contrarias prius in idem paciscendo consciverunt voluntates. Pactam ex conventione pecuniam, quia nobis non constat de quantitate, ignorantia nos compulit reticere. Quid plura? Dacus damni sui commercio implevit marsupium, episcopus vero, rege sub multorum testimonio annuente, quæstus publici suscepit dominium. Deinde, accepta domum revertendi licentia, versus Ramesiam viam tetendit. Quo perveniens, honestate cunabulorum delectatus, religiositati

---

[1] Ascwelle, B., and in p. iv.
[2] judicaret, Gale's text.
[3] apertam, *ibid.*
[4] prælato, A., and Gale's text.

contubernalium congaudens, et bonæ eorum opinionis odore perfusus, memoratam villam de Terefelde[1] perpetuo eis jure tradidit possidendam. A.D. 1017–34.

(77.)

Quomodo inde[2] *Schutlingdone*[3] *adquisivit, et adquisitam Ramesiæ dedit.* [LXXXVII.]

Ætheric buys another estate (formerly Ailwin's) from another Dane who quits England through fear.

In pago Bedef[ordiæ] est villa quædam Schitlingdone antiquitus dicta, olim, sicut hodieque[4] extantes indicio sunt reliquiæ, vallata nemoribus, aere salubris, ubere glebæ et frugum feracis, curiam spatiosam et penates dominicales ad oram nemoris in loco edito habens sitos, ubi ab ostio aulæ tota fere villa, et late patens ager arabilis, oculis subjacet intuentis. Hanc, sicut veterum accepimus relatu, piæ recordationis advocatus noster Ailwinus aldermannus de Ædgari victoriosissimi Anglorum basilei munificentia regali olim in jus hæreditarium assecutus erat. Quo demum fatorum stimulos sentiente, Ailwardus filius ejus decedenti in universitatem paternæ hæreditatis successit. Hoc quoque ante nexum vinculi conjugalis, ante liberorum procreationem, martio discrimine vitæ exempto, et deinde[5] in brevi post defunctionem regis Ædmundi regno Anglorum ad Dacorum dominium devoluto, eadem villa cuidam alienigenarum, Cnutone rege concedente, cessit in possessionem. Procedente vero tempore Æthericus episcopus, vivacitate sensus et acceptione consiliorum familiaritatem regis, ut dictum est, et gratiam adeptus, possessori de Anglorum fide diffidenti et solum natale invisere cupienti dato[6] coram testibus A.D. 1016.

---

[1] Terrefelde, B., and in p. iv.
[2] itidem, B. and in p. iv.
[3] Scutlingdonam, B., and in p. iv.
[4] adhuc, B., and in p. iv.
[5] deinceps, B., and in p. iv.
[6] Daco, B., and in p. iv.

A.D. 1017–34.

non parvo numeratæ pecuniæ pretio, memoratum prædium prodigus venalium venator in suum transtulit dominium. Qua emptione conniventiæ regiæ titulo confirmata, idem episcopus, matris suæ Ramesiæ prolem plurimam et numero et merito succrescere videns, ne subsidium corporale deesset[1] succrescenti, eundem familiaris crumenæ quæstum præfatæ ecclesiæ in jus hæreditatis perseverabile condonavit.

[LXXXVIII.] (78.)

De Bernewelle, Hemmigtone,[2] Grettone, Stowe, et tribus hidis in Broctone, quas idem episcopus dedit.

De ejusdem nihilominus recolendæ semper viri memoriæ largitate munifica, Bernewelle, Hemingtone, Grettone,[3] Stowe, et tres hidas in Brouctone,[4] usque hodie possidemus. Quas ille terras quomodo aut ubi adquisierit nos licet ignoremus, in his tamen commendabile ejus beneficium utilitate non deficienti experimur.

[LXXXIX.] (79.)

De aliis ejusdem donationibus quæ per regni mutationem in alienum dominium transierunt.

Two estates given by Ætheric were lost after the Norman conquest.

Sunt et aliæ ejusdem donationes, quas etsi per injustitiam aut violentiam fortiorum amiserimus, ad commendandam tamen exuberantem in nos viri benevolentiam, catalogo cæterarum duximus inserendas. Dedit namque Ramesensi ecclesiæ idem episcopus terram de Bodekesham, scilicet tres hidas cum cæteris eleemosynis suis, quam terram Æthelstanus abbas cuidam monacho, Ailrico nomine, præfati episcopi cognato

---

[1] *succrescere—deesset*] omitted in Gale's text.

[2] Hemmintona, B.

[3] Hemmingetonam, Grettonam, B.

[4] Broctone, B.

tradidit, firmarii vice custodiendam. Qui Ailricus, pluribus postea annis, scilicet usque ad adventum Normannorum in Angliam, dedit exinde Ramesensi ecclesiæ censum et firmam constitutam. Postmodum vero, mutato rerum statu ex novorum permutatione dominorum, veniens Walterus Giffardus senior per violentiam eandem sibi terram saisivit, et per defectum justitiæ, imo per injustitiam licenter pullulantem, tota vita sua inconcusse possidens, hæredibus suis usque hodie post se possidendam reliquit. Dedit præterea prædium quoddam Offerthun[1] nomine, in Holandia,[2] ad fabam, salem, et mel fratribus exinde procuranda[3]; postea vero, tempore Normannorum, quidam Alanus, cognomento Rufus, violenter eandem terram in jus suum transferens, se suamque posteritatem alieni juris dominio hæreditavit. A.D. 1017–34.

(80.) [XC.]

De Westmilne[4] *quomodo eam amisimus.*

Habuimus nihilominus terram de Westmilne[5] de ejus donatione, quam Osgodus Sueyn,[6] permittentibus abbate Æthelstano et fratribus, in vita sua nomine ecclesiæ tenuit, tali videlicet coram testibus proposita conditione ut post fata ipsius libera et quieta ad Ramesensem ecclesiam rediret, addita etiam terra patrimonii sui de Uppefordia, quam Ramesensi ecclesiæ cum corpore suo dedit in pretium sepulturæ et salutis. Eodem igitur Osgodo vitæ exempto, ecclesia Ramesensis multo postea tempore utriusque terrarum illarum gavisa est possessione, quousque in diebus

---

[1] Offertone, B.; Offertonam *and* Offertun, B. in p. iv.
[2] Hoilandia, B. in p. iv.
[3] procurandum, B.
[4] Westmillne, B.
[5] Westmuine, B.
[6] Suein, B.

CROYDON PUBLIC LIBRARIES CENTRAL

A.D. 1017–34.

Alfwini abbatis vir quidam de Waltona, Sexius nomine, comitis[1] Leofrici cognatus, multis precibus a prædicto abbate et fratribus terram de Westmilne[2] obtinuit quoad viveret de eis tenendam, post ejus obitum simul cum terra sua de Waltona in dominium ecclesiæ iterum reversuram. Quum ergo rex Willelmus omnem sibi Angliam virtute bellica subjugasset, eundem Sexium, sicut et alios plerosque Anglos,[3] exhæredavit, et jus nostrum simul cum suo ei auferens alium quem voluit inde hæreditavit. Igitur quia nulli unquam[4] sine intermissione successit feliciter, ad humilitatis incitamentum, felicitatem nostram de profundissimo admirabilis Consiliarii consilio hoc modo contigit interrumpi, dum ex occasione mutationis dexteræ Excelsi jura nostra ad alienos transierunt. Itaque, præter multimoda quæ ob difficultatem narrandi singula ecclesiastici reticemus[5] cultus ornamenta, istæ, quas prælibavimus, sunt præclaræ et memoria dignæ terrarum donationes quibus Æthericus, Dorcastriæ episcopus, Ramesiam, locum scilicet rudimentorum suorum olim conscium, vir viscerum misericordiæ prodigus insignivit. Videris, lector,[6] an damnum campanæ, quam eum olim fregisse sermo retulit superior, sufficienter redemit, an restet quicquam unde infensa dudum materna viscera adversus filium in querimoniam debeant permoveri.

Other lands given by Ætheric were confiscated by the Conqueror.

By these gifts did not Ætheric make abundant compensation for the broken bell of his boyhood?

---

[1] *comitis*] om. B.

[2] Westmulne, B.

[3] Note in margin of B.—Willelmus Conquestor exhæredavit Sexium de Waltone qui Westmilne tenuit ad terminum vitæ.

[4] nunquam, B.

[5] recitemus, B.

[6] *lector*] O lector vel lectionis auditor hujus, B. in p. iv.

(81.) [XCI.]

De dono Ailrici, qui apud Rameſiam comam deposuit.

Sub eodem tempore fuit vir quidam Ailricus nomine, cui tam divitiarum congeries quam non obscura veterum Anglorum progenies celebrem contulerat opinionem. Is post[1] juventutis annos mundialis pompæ nugas fastidiens, et monasticæ quietis desiderio fervens, sub testimonio Livingi archiepiscopi Doroberniæ, et diocesani episcopi Ætherici,[2] et Brithwoldi episcopi, et Alfsii episcopi, et Turkilli comitis, et Eylafi[3] aldermanni, aliorumque multorum, res suas mobiles, et terras quas quæstu proprio juri suo adjecerat hæreditario, personis religiosis et locis diversis in pignus suæ salutis partitus, quinque hidas terræ apud Berewik[4] ecclesiæ Ramesensi contulit, ubi et, veteris militiæ cingulum solvens, novi tirocinii arma soli Deo militaturus accepit.

A.D.1017–1020. Ailric's gifts on assuming the tonsure.

(82.) [XCII.]

De obitu Ætherici[5] *episcopi et promotione Ædnothi.*

Post hæc igitur florem illum nectareum, cujus et dulcifluis perfundebamur odoribus et fructibus pascebamur, Æthericum intellige episcopum, anno præsulatus sui octavo decimo conditionis humanæ necessitas immaturo[6] depasta est accessu. Qui apud quendam diocesis suæ vicum, febrium sentiens[7] punctiones, et vicina jam fata prænoscens, corpus suum, cum librorum et ornamentorum episcopalium xeniis plurimorum, Rameſiam deferri delegavit tumulandum. Quo

A.D. 1034. Death of Ætheric.

He is buried at Ramsey.

---

[1] primo, A. and Gale's text.
[2] Ætheredi, B.
[3] Eylasi, A., Eilafi, B. in p. iv.
[4] Berewic, B.
[5] Ailrici, B.
[6] immatura, A.
[7] *febrium sentiens*] om. B.

A.D. 1034. facto, locum ubi fausto omine teneræ dedicarat primordia pubertatis, unde per gradus virtutum episcopalis conscenderat apicem dignitatis, quem etiam, sicut relatum est, laudabilibus illustrarat munificæ beneficiis largitatis, Deo disponente, dulcibus pii patris exuviis contigit honorari. Defuncto Ætherico, vota et voces tam cleri quam populi in Ædnothum coalumnum ipsius conveniunt, et, rege Cnutone assentiente, post eum in episcopum consecratur. Sicque Ramesensis ecclesia, opinione bonæ nutrituræ cognita et publicata, tertium jam sibi patrem vicissim de prole communi procreavit.

Is succeeded as bishop of Dorchester by his schoolfellow Ædnoth, with the king's consent.

[XCIII.] (83.)

Quomodo Alfwardus, Ramesiæ monachus, prius Eveshamiæ abbas, ac deinde Londoniæ episcopus sit effectus.

A D. 1014. Ælfward, a monk of Ramsey, is appointed abbot of Evesham by king Ethelred.[2] *Circa* A.D. 1034 he is made bishop of London.

Eadem tempestate abbate Eveshamiæ de medio mortalium sublato, quidam Alfwardus, de claustro Ramesiæ assumptus, loco eidem abbatis jure præficitur, ac deinceps parvi spatio temporis[1] diversis meritorum gradibus præparatis, exinde ad episcopii Londoniæ culmen ascendens, abbatiæ tamen regnum[3] non amisit.

[XCIV.] (84.)

Cnuto rex moritur et Haroldus in regem consecratur.

A.D. 1035. Death of Canute and accession of Harold.

His ita se habentibus, Cnuto rex, quum principatus Anglici jura magna civilitate viginti annis tenuisset, naturæ debitum solvens, geminam ex duabus uxoribus

---

[1] tyris, A., corrected by a second hand.

[2] *Chron. Evesham.*, 1863, p. 81.

[3] regimen, B. and Gale's text.

sobolem, utramque spem regnandi confoventem, reliquit. Haroldus autem, quem ex Alfwen filia Alfelmi ducis susceperat filium, primus regni gubernacula obtinens, Emmam novercam suam, sororem junioris Ricardi Normannorum ducis, quæ post fata mariti prioris regis Æthelredi cum Cnutone diutius fœdus foverat conjugale, cum filio Hardecnut in Flandriam propellens exiliavit. Ipse vero quatuor annis et mensibus totidem in regno exactis diem clausit extremum. A.D. 1035. Harold banishes queen Emma and Hardicanute. A.D. 1040. Death of Harold

(85.)

Defuncto Haroldo, Hardecnut de exilio revocatus in regem erigitur. [XCV.]

Tunc Angli et Daci in unum conspirantes assensum, legatarios honorabiles in Flandriam propter Hardecnut transmiserunt, adductumque in regem erexerunt. Unus autem ex nunciis illis fuit prædictus Alfwardus, de Ramesiæ monacho Evesh[amiæ] abbas simul et episcopus Lond[oniensis], ad cujus commendationem miraculum, quod per ipsius fidem de periclitantibus tempestate marina se et sociis divinitus contigisse opinio serit, absque tædio lectorum libet inserere lectioni. Accession of Hardicanute.

De miraculo, quod ad orationem Alfwardi per merita beati Egwyni in mari factum est.[1] [XCVI.]

Quum primo Angliæ littus deserentes versus Flandriam cursum dirigerent, erat aer serenus, ventus votivus, et, quieti terga æquoris aura placida crispante,[2] omnia tranquilla. In altum vero venientibus illis, ex insperato tempestate suborta, quæ prius flatu prospero a puppe feriebantur statim adversa vi ventorum a The ambassadors who went to Flanders to fetch Hardicanute are saved in a storm at

[1] Tit. om. B.

[2] *quieti . . . crispante*] om. B.

A.D. 1040. sea through Ælfward's prayer to St. Egwin.

prora rates repercussæ, tumescentibus maris voluminibus, in girum cœperunt agitari; omnes in supremo discrimine positi nil nisi mortis remedium quo timoris pœna terminetur operiri. Inter hæc igitur solus Alfwardus pontifex et abbas, os aperiens et spiritum attrahens consolationis, utrisque volis in aera porrectis, hac usus est oratione: "Sancte Pater Egwine, qui " tantorum apud Dominatorem marium præfulges gra- " tia meritorum, miserere in præsentis articulo discri- " minis non jam episcopo sed humillimo ministro et " domus tuæ provisori. Siquid hactenus per meam " vel vicariæ sollicitudinis incuriam circa reverentiam " tui cultus negligentius actum est, accuratius amodo " omnimodæ emendationi operam dabo. Quin etiam " sponsione[1] tuæ me devotus obligo Sanctitati, quod " si, sedato[2] turbine, pacato pelago, me sociosque " meos ab instantis metu periculi exemptos natalis " soli gremio restitueris incolumes, thecam argenteam " in qua venerabiles corporis tui excipiantur reliquiæ " operose faciam fabricari, et celebritatis tuæ cultum[3] " circumquaque dilatatum enixissime a fidelibus vene- " rari." Omnium igitur votis orationem viri juvantibus, statim divinitus tempestas cessavit, paulatim mare detumuit, fragor omnis quievit, et Flandrensis arenæ littoris[4] votivo a tergo impulsæ flatu naves insederunt.[5] Unde quum Hardecnut, sicut dictum est, in Angliam prospero navigio perduxissent, Alfwardus beneficii divini, quod per advocati sui sanctissimi Egwyni merita expertus fuerat, non immemor, sponsionis fidem pii operis sedula executione persolvit. Hoc iccirco retulimus, ut qualium quantorumve Ramesia extiterit nutrix virorum notitiæ legentium innotescat.

---

[1] sponsioni, A.
[2] sedata, A.
[3] cultam, A.
[4] littoribus, Gale's text.
[5] insederant, A.

(86.) [XCVII.]

De donationibus quas rex Hardecnut contulit Ramesiæ.

A.D. 1041–2. Gifts of Hardicanute to Ramsey.

Igitur Hardecnut in regem sublimatus cœpit largitate profluere, et patris sui exemplo, immo potius matris Emmæ, quæ et Alfgiva Anglico nomine dicebatur, instinctu, ecclesias largis honoribus ampliare. Inter alia igitur aliis ecclesiis collata beneficia, dedit ecclesiæ Ramesensi Hemmingforde Orientalem cum pertinentiis suis in liberam eleemosynam et quietam, et cartæ suæ, quam de Anglico convertimus in Latinum, munimine confirmavit.

(87.) [XCVIII.]

Carta ejusdem.

"Hardecnut rex et Alfgiva mater ejus[1] regina Æd-
" notho episcopo et Turri[2] comiti et Kinrico et omnibus
" ministris[3] de comitatu Hunt[endoniæ], salutem. No-
" tificamus vobis quod nos in nomine Sanctæ Trinitatis
" dedimus et concessimus ecclesiæ Ramesiæ, pro anima
" Cnutonis regis domini nostri et nostra amborum, ter-
" ram orientalem de Hemmingforde, et omnia[4] quæ ad
" illam pertinent, cum saca et soca, ita plene et hono-
" rifice sicut nobis in manu stetit. Quicunque ergo
" hanc donationem nostram ab eadem ecclesia alienare
" tentaverit, alienetur ille in die judicii a gaudio cœ-
" lesti et pœnas inferni cum dæmonibus sortiatur."

---

[1] ejusdem, B. Printed from Gale's text in Kemble's *Codex Dipl.*, vi. 192.

[2] Turi, B., *and* Turico in p. iv.

[3] ministris suis, B. in p. iv.

[4] cum omnibus, B. in p. iv.

[XCIX.] (88.)

Item carta ejusdem, qua confirmavit nobis mansionem[1] *nostram apud Tedford.*[2]

A.D. 1041–2. "Hardecnut rex Agelwino et omnibus burgensibus "de Tedforde, salutem. Notum vobis sit quod ego "volo et præcipio ut abbas Æthelstanus[3] de Ramesia "habeat mansum suum in Tedf[ord] ita plene et ita "libere sicut habuit in diebus Cnutonis regis patris "mei."

[C.] (89.)

Quomodo in tempore Normannorum eandem terram de Hemmingforde et quinque hidas quas rex Hardecnut nobis dederat amisimus.

Land which Hardicanute gave at Hemmingford was granted afterwards by William the Conqueror to Alberic de Vere.

Idem quoque rex Hardecnut, hortatu matris suæ Emmæ, quæ erat fidei Christianæ et religionis monasticæ amatrix munificentissima, dedit ecclesiæ Ramesiæ v. hidas apud Gillinge, pro anima patris sui regis Cnutonis, in jus hæreditatis æternæ. Postea vero, in tempore Alfwini abbatis, qui post Æthelstanum[3] Ramesensem ecclesiam gubernabat,[4] venit vir quidam Wlfwinus nomine, filius Alfwini, et easdem quinque hidas de Gillinge et prænominatam terram orientalem de Hemmingforde, totam scilicet donationem Hardecnut regis, a præfato abbate et fratribus Ramesiæ suscepit in vita sua tenendam. Hæc autem concessio eidem Wlfwino facta fuit in capitulo fratrum apud Ramesiam, in vigilia Pentecostes, sub hac conditione,

---

[1] mansum, B. in p. iv.

[2] Printed in Kemble's *Codex Dipl.*, vi. 193, with the misprint of *plane* for *plene*.

[3] *Æthelst.*] Æthest., B.

[4] gubernavit, Gale's text.

quod abbas et fratres post obitum ipsius jus suum libere et sine omni hæredum reclamatione sibi resaisirent,[1] et de terra ejusdem Wlfwini Abbintune, et Uggele,[2] et Weldingefeld, et Bumstede,[3] pro ejus anima in eleemosynam liberam possiderent. Factum est ergo, regno[4] Anglorum ad Normannorum dominium translato, ut memoratus Wlfwinus in fata concederet, et rex Willelmus Albrico de Ver totam ipsius hæreditatem condonaret. Qui eam sibi saisiens, etiam totam terram quam sæpe dictus Wlfwinus ecclesiæ nostræ nomine tenuerat cum cæteris simul possessionibus ejus invasit, et violenter tota vita sua possidens hæredibus suis post se possidendam reliquit. A.D. 1041–2.

(90.) [CI.]

De Lefrici diaconi donatione.

Erat in tempore illo diaconus quidam in Lindescia Lefsius nomine, de Langetune, qui ante susceptum diaconatus officium filium genuerat vocabulo Morkerum.[5] Quem pater unice diligens scholæ monasticæ apud Ramesiam disciplinis divinis tradidit informandum. Ipse etiam Lefsius hæreditarii juris possessionibus dives, de universitate patrimonii sui terram quandam apud Langetune[6] et terram de Wipsintone et terram de Mertona[7] et item terra de Wathingworthe,[8] cum eodem alumno suo, in puram eleemosynam Ramesensi ecclesiæ concessit; fratres etiam Ramesiæ concesserunt eidem Lefsio monachatum, et matri pueri velum in Ramesia, quandocunque vitam Gift of Lefsy the deacon.

---

[1] resaisirunt, A. B.
[2] Abintonam et Ugeleiam, B. in p. iv.
[3] Berumstede, B.
[4] regnum, A.
[5] Morkarum, B. in p. iv.
[6] Langetonam, B.
[7] Meretone, B., and in p. iv.
[8] Wathingwrthe, B.; Wadingwrthe, B. in p. iv.

A.D. 1041–2.

mutare voluissent. Hoc totum factum fuit et prælocutum in præsentia Ædnothi episcopi apud Ramesiam. Postea vero, eodem Lefsio mortuo, memoratus monachus Morkerus[1] filius ipsius easdem terras dirationavit Deo et sancto Benedicto contra calumniatores, in pleno comitatu de Lincoln[ia], coram Ædwardo de Saresbiri[2] et aliis multis fidelibus regis et ministris. Idem quoque Morkerus,[1] de permissione abbatis jam dictas terras vice firmarii tenens, statutum ex eis censum singulis annis persolvit, quousque in permutatione regni Odo episcopus, regis Willelmi germanus, per violentiam eum exinde dissaisivit, et diutius in dominio non justo retinens, demum quem voluit quæstu damnoso hæreditavit.

Release of title to land in the county-court of Lincoln.

Violent seizure of land by bishop Odo.

[CII.]

(91.)

Hardecnut rex moritur, et Ædwardus, Æthelredi junior filius, ad regni jura promovetur.

A.D. 1042. Death of Hardicanute and accession of Edward the Confessor.

Rex Hardecnut, demptis de emensione biennii post sumptum principatum diebus decem, in medio pubertatis teneræ virore mortem gustavit immaturam, vir prædicandæ indolis et eximiæ in miseros pietatis. Nam et Gunnildam ex patre Cnutone et Emma matre sororem, sicut supra dictum est, Henrico Alemannorum imperatori cum multis sumptuum impendiis nobiliter maritavit. Ædwardum vero, Æthelredi ex eadem Emma filium, diuturni exilii pertæsum et in spe[3] fraternæ clementiæ ad originale solum revertentem, benignissime exceptum secum retinuit. Primogenitus namque Æthelredi filius Alfredus jam antea per quorundam factionem miserabili morte præreptus erat. Igitur, post Hardecnut, prædictus frater ipsius ex matre Ædwardus,

---

[1] Morkarus, B., and in p. iv.
[2] Salesbiri, B. in p. iv.
[3] spem, A.

a proceribus Angliæ in regem electus, prima die solemnis Paschæ ab Edsio[1] Doroberniæ archiepiscopo apud Wyntoniam sacratus est et coronatus. Erat autem vir simplex et rectus, in Dei rebus strenuus, vir qui propter mansuetudinem innatam vix etiam injuriis impetitus nosset irasci, unde, quia sine severitate causali nullum congrue regi potest imperium, pluribus propter indulgentiam ejus et simplicitatem parum idoneum eum ad tractanda regni negotii arbitrantibus, Deus tamen, opera ejus dirigens, et imperium timeri et majestatem ejus ab omnibus fecit adorari. Ædgitham filiam Godwyni[2] ducis accepit in conjugem, cum qua diutius thori maritalis fovens communionem, nunquam tamen ipsius attactu pudicitiæ suæ aliquam intulit læsionem.

A.D. 1042.

Character of Edward.

(92.) [CIII.]

De obitu Æthelstani[3] *abbatis et Alfwini*[4] *promotione.*

Post hæc igitur Æthelstanus[3] Ramesiæ abbas huic mundo valefecit, vir alienæ affectionis industrius aucupator, qui in commune ecclesiæ suæ subsidium multas alienæ sationis messuit fruges, multoque plures forsitan messuisset si fata sinissent. Hoc autem modo ad vitæ metas, sorte flebili impellente, properavit. Habebat idem abbas præbendarium Hyberniæ oriundum, quem olim, confectum macie et consumptis ex longa diuturnæ famis inedia carnibus, de squalore mendicitatis exceperat, et per annos plurimos de ciborum suorum reliquiis pastu[5] refecerat largiori. Cui aliquando aliqua de causa infensus, jussit eum foris stipem percipere constitutam, et a privatæ aulæ introitu et familiaris mensæ consortio arceri; unde ille vehemen-

A.D. 1043. Abbot Æthelstan murdered by an Irish dependent whom he had saved from starvation; 29 Sept.

---

[1] Ædsio, B.
[2] Godwini, B.
[3] *Æthelst.*] Æthest., B.
[4] Ælfwini, B.
[5] potu, Gale's text (!).

A.D. 1043. ter permotus, juxta illud Sapientis, "Qui nutrit ser-
Prov. xxix. 21. "vum suum delicate postea sentiet eum contumacem," genuinæ contumaciæ stimulos, quibus in miseratorem suum vindicaretur, damnosi sibi malleolis odii in acies penetrativas exacuare non cessavit. In die ergo sancti Michaelis, fratribus vespertinam synaxim celebrantibus, et, juxta consuetudinem antiquitus usitatam, ad stationem ante crucem in navem ecclesiæ procedentibus, detestandus ille lanio, juxta ostium abbatem novissime processurum operiens, tandem venienti, et nihil præter ea quæ sanctitatis sunt et innocentiæ cogitanti, mortiferum valide per viscera ferrum exegit. Saucius eliso ventri et dissectis vitalibus manus properantius apponens vulnus illatum compressit, ne largior sanguinis fluxus animam citius egereret laborantem. Auctor sceleris multis pugnorum tunsionibus dilaniatus, manus loris, pedes compedibus, præbuit constringendos. Conversi fratres, et cantum ploratione commutantes, patrem jam cadentem, jam pallentem ad mortem, jam oculos invertentem, bajulis manibus in cellam deferunt infirmorum, ubi usque mane sequentis diei in exitu laborans, tandem quæ Christianorum sunt assecutus, dans pacem omnibus et benedictionem, necnon et percussori suo ignosci et eum a vinculis affectuose flagitans enodari, spiratione suprema laborem terminavit et vitam. Attamen re publicis auribus oblata, nil[1] preces viri justi valuere, nil profecerunt anxia vota pietatis, quin juxta forensium sanctionem legum graviter in infandum animadverteretur helluonem. Æthelstano[2] tumulato, Alfwinus præpositus, cujus supra meminimus, de electione fratrum communi abbatiam Ramesiæ,[3] favente rege Ædwardo, suscepit, quam triginta et octo ferme annis strenue gubernavit.

Alfwin the prior is elected abbot with the king's consent.

[1] sollicitæ, add. B.
[2] Æthestano, B.
[3] *Ramesiæ*] om. B.

(93.) [CIV.]

Quomodo Alfwardus episcopus Londoniensis leprœ valetudinem incurrens, relicto episcopatu, Ramesiam se cum multis pretiosarum rerum donariis contulit, ibidemque vivendi finem fecit.

A.D. 1044. Ælfward, on resigning the see of London on account of leprosy, is refused admission by his own monks at Evesham, when desiring to retire thither.

His leprosy said to be a punishment for his violating the tomb of St. Osgith, and abstracting some relics.

Sub eadem tempestate prædictus Alfwardus Londo-n[iensis] episcopus, et Eveshamiæ procurator, undecimo pontificatus sui anno, gravi corporis valetudine tactus est, qua [1] curationis desperationem adducente, juxta fidem chronicorum, utriusque ecclesiæ renuncians administrationi, duobus occasionem præbuit qua eum quem solus possederat prælationis geminæ divisum sortiti sunt honorem. Cujus valetudinis causam quamlibet chronica taceant, hanc tamen fuisse quorundam relatio serit. Quum beatæ Osgithæ virginis et martyris corpus, quod apud diocesis suæ vicum Chich nomine tumulatum habebatur, ausu temerario inspicere et aliquas inde reliquias auferre præsumeret, Divino, ut creditur, judicio tantæ temeritatis pœnam solvit; in brevi siquidem post hoc factum turgentes papulæ totam viri faciem confuso ordine repleverunt, quibus per moram dierum desiccatis,[2] scabra cutis candorem lepræ visa est induisse. Sed quoniam multiformes sunt accidentium causæ quibus vana hominum corrumpitur salus, nutantem super his opinionem nequaquam confirmamus. Ut enim quidam philosophus ait, quicquid nos in vitia morborum a naturali sanitate commutat, facit aut nimii sanguinis pondus exæstuans, aut superfluus calor, aut ultra naturalem modum humor exundans, aut spiritus per tacitos meatus non solita laxitate discurrens. Igitur Alfwardus, seu casu accidentali seu prædictæ ultione præsumptionis, tabe lepræ perfusus, et meliore jam sui parte præsepultus, fratres Eveshamiæ, quibus,

[1] *qua*] om. B.

[2] dissicatis, A., disiccatis, B.

A.D. 1044. ut dictum est, ante episcopatum et post, patris eousque officio functus fuerat, per officium vicariæ legationis humiliter flagitabat quatinus sibi apud eos in domesticorum latebris larium susceptæ ægritudinis tædia continuare liceret. Quibus eum irreverenter repellentibus et ad commanendum omnino suscipere renuentibus, conversus ad suos, "Ad matris," inquit, "meæ gre-
"mium revertar, et ubi juventutis rudimenta transegi
"tædiosæ ibi [1] senectutis otio confovebo. Fides nam-
"que materna nec sanum novit fastidire nec ægrum
"aliquando filium abhorrere." Omnibus igitur quæ ibi antea deposuerat ecclesiastici usus ornamentis et libris pontificalibus abrasis, Ramesiæ onustus se [2] contulit æger, ubi officiosissime a fratribus loci exceptus, eodem anno naturæ functus munere gravissimæ ægritudinis laboribus ferias dedit, in loco familiari votivæ honorem nactus sepulturæ. Inter alia quippe munera pretiosa attulit etiam maxillam [3] sancti Egwini confessoris atque pontificis, necnon et [4] cucullam sanctissimi martyris Ælphegi, quæ olim percusso in se martyre dulces ac præclaras sacri susceperat maculas cruoris, quas usque hodie et oculis conspicabiles et osculis attrectabiles ostendit. Cum tantorum ergo oblatione thesaurorum callidus æger veniens, totam fratrum cohortem obviam sibi invitavit,[5] et pretiosiorum xeniis [6] munerum omnium in sui miserationem animos inflexit. Sicque fratres Eveshamiæ, dum infirmo patri mansionem simul et alimenta impudenter denegarunt, nobis plurimum utilitatis propriæ profuerunt dispendio.[7]

From Evesham he turns to Ramsey, and is welcomed in his old home.

He brings with him the jawbone of St. Egwin and the blood-stained cowl of the martyred Alphege.

---

[1] ibidem, Gale's text.

[2] *se*] om. A. and Gale's text.

[3] caput, A., *corrected by a second hand to* maxillam.

[4] *necnon et*] nihilominus atque, Gale's text.

[5] mutavit, B.

[6] xennii, A.

[7] *deneg. . . . dispendio*] denegarent, nobis utilitatis propriæ dispendio plurimum profuerunt, B. See a parallel account in *Chron. Evesh.*, 1863, p. 85.

(94.) [CV.]

De obitu Ædnothi episcopi Dorcastriæ, qui dedit Ouram, Bertonam, et Cnapwelle.[1]

A.D. 1044. Gifts of bishop Ædnoth.

His ita se habentibus, Ædnothus de ecclesia Ramesiensi, sicut supra relatum est, ad præsulatus Dorcastriæ culmen assumptus, gradum suum piorum[2] exercitiis operum decoravit. Qui, super damno quod cum coalumnis suis in campanæ fractione olim inter rudimenta pueritiæ matri suæ Ramesiæ intulit conscientiæ bonæ metu sollicitatus, tria eidem prædia, loculorum familiarium emunctione comparata, Ouram videlicet, Bertonam, et Cnapwelle,[1] in præteritæ expiationem offensionis largitus est; locum quoque ipsum multa semper diligens affectione, ibidem post obitum suum corpus exanime intra materna viscera decrevit tumulari. Quintodecimo igitur episcopatus sui anno, vitæ labentis fine bono terminans cursum, Ramesiam suorum officio deportatus est, ibi et sepulturæ et memorialis æterni decus egregium assecutus.

A.D. 1049. His death.

(95.) [CVI.]

Quomodo ad instinctum Withmanni quondam abbatis, et Oswoldi monachi, Ædwardus rex dedit nobis Ringstede, Winebodesham, et forum de Dunham.

Oswald, nephew of archbishop Oswald, a monk first at Fleury and afterwards at Ramsey.

Inter hæc Oswoldus monachus venerabilis, sancti Oswoldi archipræsulis nepos, quem quartum eorum qui campanam Ramesiæ fregerunt sermo præhabitus indicavit,[3] erat vir eruditione et religione apud omnes percelebris. Nam a memorato patruo suo sanctissimo Oswoldo in teneræ olim lanugine pubertatis apud

[1] Cnapwellam, B.
[2] priorum, Gale's text.
[3] judicavit, *ibid.*

Circa A.D. 1042–8. Ramesiam celestibus imbutus disciplinis, Floriacum ab eodem, ubi et ipse quondam monastici incolatus didicerat militiam, fuerat destinatus, ubi aliquamdiu literaturæ studens et exemplis se informans meliorum, ad tantam satietatem proposita a doctioribus artium liberalium fluenta combiberat, ut ad avitæ patriæ fines denique reversus famam præcedentem multimodæ executione virtutis supergredi videretur. Oblatum quoque, ut fertur, a quodam regum pontificii honorem humiliter declinans, in maternis sinibus Ramesiæ placida literarum studia confovebat. Habetur hodieque in archivis nostris liber ejus versificus, multiformis peritiæ ipsius et perspicacis ingenii testis. Eodem etiam tempore Withmannus quondam abbas, in solitudine Northeiæ heremeticæ vitæ callem terens, remotas patriæ partes suavi sanctitudinis suæ respersit odore. Utrorumque igitur, Withmanni videlicet et Oswoldi, opinione comperta, rex Ædwardus familiaritatis suæ prærogativa donatos ad privata eos colloquia, quotiens in eas regni partes devenisset, accersivit;[1] vir siquidem non tam martiæ exercitationi quam ingenuæ mentis deditus religioni, mansuetudinem et modestiam, quam longo a cunabulis usu in se confoverat, naturæ in alienæ similitudine moralitatis lege ductus[2] veneratus est. Viri igitur isti regem virtutum studiis et eleemosynarum largitionibus conspicientes delectari, alterna affectum ejus suggestione in domestici laris Ramesiæ amorem inclinarunt. Qui, ut affectionem suam fructuosam ostenderet, Withmanni quidem instinctu, Ringstede cum libertate adjacente, et omni maris ejectu qui *wrech*[3] dicitur, Oswoldi vero precibus, Winebodesham cum hundredo et dimidio, et cum sexaginta quatuor illius hundredi socamannis, et

Is said to have declined a bishopric. A poem by him preserved in the archives of the abbey.

Lands given to Ramsey by king Edward at the request of Withman and Oswald.

[1] accressivit, A., *corrected by a later hand to* accersivit.

[2] *naturæ . . . . ductus*] naturæ lege ductus in alienæ similitudine mortalitatis, B.

[3] Wrec Anglice, B. in p. iv.

forum de Dunham cum libertatibus suis, magnanima animi regalis liberalitate in florentem perpetuo eidem ecclesiæ eleemosynam largitus est.[1]

(96.) [CVII.]

Quomodo abbas Alfwinus eadem regis donaria regiis literis ecclesiæ Ramesensi petiit et obtinuit confirmari.

A.D. 1053. Abbot Alfwin procures royal charters of confirmation.

Alfwinus quoque abbas domesticæ utilitatis venator industrius erat, qui, nulli omnino locum dans ignaviæ, suscepti regiminis rem communem semper augmentare curabat. Siquidem aut obsequiorum impendio aut exhortationis callidæ lenocinio omnium animos in suum et ecclesiæ suæ invitavit affectum. Qui regis gratiam sibi favorabilem esse perpendens ausu familiari piis aures ejus precibus tam diu sollicitavit, quousque supradictas donationes suas litteris Anglicis, regiæ suæ imaginis impressione roboratis, ad futuræ posteritatis malitiam refellendam communiret. Quia vero post dominationem Normannorum in Anglia hujusmodi apices minus usitati, minus cogniti habentur, cartas et cyrographa quæ in tempore ejusdem regis nobis facta sunt de Anglico in Latinum ad posterorum notitiam curavimus transmutare.

Great Seal of Edw. Conf.

---

[1] A charter of confirmation by Edward in which these gifts are included is given at fol. 336 of the Exchequer Chartulary, and is dated 30 Nov. It is thence printed (but marked with an asterisk) in Kemble's *Codex Dipl.*, vol. iv., pp. 143–8, with the date of 1060 assigned to it, and reprinted in Thorpe's *Diplomatarium Ævi Saxonici*, pp. 381–5. *Wrec* is there called *shipwrec*. In the preface to vol. i. of Kemble's *Codex* (p. l.), the charter is described as "a clumsy forgery."

[CVIII.] (97.)

Carta regis Edwardi.[1]

A.D. 1053. Apr. 14. " Edwardus[2] rex Anglorum Stigando archiepiscopo, " Ailmaro episcopo, Girth comiti, Toli vicecomiti, et " omnibus ministris suis de Nortfolke et de Suth- " f[olke],[3] et universis aliis fidelibus suis per totam " Angliam constitutis, tam clericis quam laicis, Salu- " tem. Notifico vobis me concessisse Deo, et sanctæ " Mariæ, et sancto Benedicto, et Alfwino abbati de " Ram[esia], sacam et socam, tol et team, et infan- " genethef, fitwite,[4] et ferdwite, forestal, et hamsokne, " grithbriche, et schipbriche, et seupwarp, in omnibus " rebus apud Bramcestre et apud Ringstede, ita bene " et libere sicut ipse ea melius et liberius habeo in " littore marino alicubi in Anglia, omnesque rectitu- " dines et jura quæ ibi ego ipse unquam habui. " Volo etiam ut soca quæ est infra Bichamdich in " omnibus ad sanctum Benedictum Ram[esiæ] perti- " neat ita plene et perfecte sicut eam ipse habui, " et omnes rectitudines quas rex ibi potest habere. " Volo præterea ut sancta Maria, et sanctus Benedic- " tus, et abbas et fratres Ramesiæ habeant socam in " omnibus super omnes homines qui sunt *motwrthi*, " *ferdwrthi*, et *faldwrthi* in illo hundredo et dimidio, " cujuscunque homines sint. Concedo eis etiam mer- " catum de Dunham per aquam et terram, cum induc- " tione et eductione, et cum omnibus rectitudinibus " quæ ad illud pertinent, ita bene et libere sicut illud " ipse unquam melius habui, et nolo pati ut aliquis " hoc in aliquo imminuat. In omni quoque comitatu " ubi sanctus Benedictus habet terram concedo eis

[1] Ædwardi, B. This charter is given both in English and Latin in the Chartulary in A. It is printed without date in Kemble's *Codex Dipl.*, iv. 208–11, and in Thorpe's *Diplom. Ævi Saxon.*, pp. 421–4. The mention of Stigand as archbishop, and the attestation by Godwin fix the year as 1053, but the king was then keeping Easter at Winchester, not Windsor, while Godwin died there on the day following the date of this charter, having lain ill and speechless from Easter Monday, April 12.

[2] Eadwardus, B.

[3] Nortfolc et de Suthfolc, B.

[4] fithwite, B.

" sacam et socam suam, tol et team et infangenethef A.D. 1053.
" infra burgum vel civitatem[1] et extra;[2] ubique in
" terra et aqua, in bosco et plano, cujuscunque fuerit
" soca, habeat sanctus Benedictus libertatem suam in
" omnibus ita bene et plene sicut ego ipse alicubi
" habeo in tota Anglia. Habeant etiam omnes foris-
" facturas[3] quæ pertinent ad regiam coronam meam
" in Natali Dominico, in Pascha, et in sancta ebdo-
" mada Rogationum, in omnibus rebus sicut ipse ha-
" beo; et per totam Angliam infra civitatem et extra,
" in omni foro et annuis nundinis, et in omnibus
" omnino locis per aquam et terram, ab omni thelonei
" exactione liberi sint. Prohibeo itaque, Dei prohibi-
" tione et mea, ne aliquis hanc concessionem meam
" mutet aut minuat. Siquis vero aliquid horum quæ
" in hoc scripto continentur temerare præsumpserit,
" segregatus sit ille a Christo et ab omni sanctorum
" Ejus consortio. Hæc carta facta fuit apud Windle-
" shoram in iiii° die ebdomadæ Paschalis, sub tes-
" timonio Ædthithæ[4] reginæ, Godwini et Haroldi
" comitum."

Quum igitur abbas et fratres Ramesiæ in liberam omnium horum possessionem de munifica regis donatione missi fuissent, post paucos dies extiterunt malignantium quidam qui eos super præfata soca quæ est infra Bichamdich vexarunt, tantam munificentiæ regiæ portionem eis demere gestientes. Sed abbas Alfwinus ad nota clementiæ regalis confugiens præsidia, et temerarium adversariorum ausum pio indicans patrono, hanc ab eo cartam ad refellendam omnem tam præsentium quam posterorum calumniam impetravit.[5]

[1] *vel civitatem*] om. B., and Chartul. in A.
[2] et, add. B.
[3] forefacturas, B.
[4] Ædgithæ, B., and Chartul. in A.
[5] This paragraph follows the above charter in the Chartulary in A., fol. 52, but the following confirmatory charter to which it relates is nevertheless not there inserted.

[CIX.] (98.)

Item carta regis Edwardi[1] *de soca quæ est infra Bichamdich.*

A.D. 1047–52. "Edwardus[2] rex Stigando episcopo, Ailmaro episcopo, Alfgaro comiti, et omnibus ministris suis de Northfolke,[3] Salutem. Notum sit vobis quod ego volo ut soca infra Bichamdich in omnibus rebus ad sanctum Benedictum Ramesiæ pertineat ita integre et plene sicut primo eidem ecclesiæ data fuit, et prohibeo ne aliquis eam in aliquo minuat qui amicitiam meam diligit. Rogo igitur vos ut Alfwinum abbatem et fratres Ramesiæ, ubicunque opus habuerint, omnes unanimiter ad justitiam adjuvetis, et pro amore meo nullum permittatis eis auferre quicquam eorum quæ ad eos dinoscuntur pertinere."

Terram quoque de Hemingford[4] quam rex Hardecnut et Alfgiva, quæ et Emma, mater ejus, Ramesensi ecclesiæ in eleemosynam superius memorantur contulisse, idem rex Edwardus, ad preces abbatis Alfwini, hac carta sua confirmavit.

[CX.] (99.)

Carta ejusdem[5] *de Hemingf*[*ord*].[6]

A.D. 1042–50. "Edwardus rex Ædnotho episcopo, Turi comiti, Kinrico et omnibus ministris suis de comitatu Hunt[endoniæ,] Salutem. Notum vobis sit quod ego volo ut sanctus Benedictus de Ramesia habeat terram de Hemingforde cum omnibus pertinentiis suis ita

[1] Ædwardi, here and elsewhere in the narrative, B.

[2] Eadwardus, here and elsewhere in the king's own charters, B.

[3] Nortfolc, B.

[4] Hemmingfordia, here and below, B.

[5] regis, add. B.

[6] Printed from the Chartulary in A. in Kemble's *Codex Dipl.*, iv. 243–4.

" plene et perfecte sicut rex Hardecnut frater meus
" et Alfgiva mater mea eam eidem ecclesiæ concesse-
" runt, et nullum omnino nec Anglicum nec Danum
" hanc donationem mutare permitto."

(100.) [CXI.]

Item carta ipsius de terra et soca quam dedit apud Broctone.[1]

" Edwardus rex Ulf episcopo, Siwardo comiti, Al- A.D.
" frico vicecomiti, et omnibus ministris suis de Hun- 1050–52.
" tingd[on] scira,[2] Salutem. Notum vobis sit me
" dedisse Deo et sancto Benedicto, et Alfwino abbati
" de Ramesia, terram de Broctone quam egomet ibi
" habui, cum saca et soca in omnibus, et nulli ho-
" minum hanc donationem immutare permitto. Quod
" siquis post dies meos hoc minuere vel mutare ausus
" fuerit, sive clericus sit sive laicus, segregetur ille a
" Christo, et a sancti Benedicti et omnium sanctorum
" consortio, et nisi hic emendaverit quod temere de-
" liquit pœnas infernales cum dæmonibus sortiatur."

(101.) [CXII.]

Relatio quomodo abbas Alfwinus fodiendorum lapidum in territorio[3] *de Burch perpetuam sibi et ecclesiæ suæ adquisivit libertatem.*

Circa A.D. 1053 ? Alfwin obtains a stone-quarry by exchange of land with the monks of

Eodem tempore terram quandam de Marham, quæ inter Stanford et Burgum in medio nemorum pulchre sita est, de longævæ antiquitatis beneficio Ramesensis ecclesia bonæ fidei titulo possidebat, quam, propter utilitatem vicinitatis, Lefricus abbas et fratres Burgi

[1] Printed in Kemble's *Codex Dipl.*, iv. 239–40.

[2] Huntendone schira, B.

[3] *in territ.*] om. B.

Circa A.D. 1053? Peterborough and the annual payment of 4000 eels.

conterminalibus undique possessionibus suis adjicere cupiebant. Habet autem Burgense territorium de originali naturæ opificio vel insitione[1] lapiscedinarum loca multa, in quorum rimandis visceribus operosæ latomorum vires frequenter exeruntur, semperque superest in quo alterna requie reparatæ exerantur. Abbas igitur Alfwinus, ecclesiæ suæ industrius provisor, habita cum memoratis abbate et fratribus collocutione, et causa diligenter, mediantibus amicis, pertractata, tandem supradictam eis terram de Marham quam affectabant pro novem virgatis quas apud Ludingtonam[2] habebant in plenam et publicam commutationem condonavit. Quatuor insuper millia anguillarum, singulis per succedentia tempora annis, de ecclesia Ramesiæ in diebus Quadragesimæ, eisdem placito annuentibus vel conniventibus,[3] caritatis respectu statuit persolvenda, plenam et perpetuam sibi posterisque suis fodiendi[4] tam dolatiles quam communis structuræ lapides mercatus libertatem.

A dispute with Thorney abbey is settled by arbitration.

Sub eadem quoque tempestate facta est contentio inter Siwardum Thorn[eiæ] et Alfwinum Ramesiæ abbates, quis eorum in marisco circa Kingesdelf plus dominii aut juris habere videretur; quumque, altero contra alterum potiorem sibi partem vendicante, anceps diu inter altercantes litigium versaretur, tandem vicini abbates et amici, unum cum eis conventum facientes et causæ justitiam diligentissime investigantes, diversa discordium vota in unitatem pacis asciverunt, et per fideles viciniæ homines examinatos pariter et juratos, amborum partibus notos et nominatos, diremptionis terminos posuerunt. Abbas ergo Alfwinus, providæ mentis oculos in anteriora prudenter extendens, usitatæ familiaritatis ausu solito regi Edwardo quæ gesta fuerant per ordinem indicavit,

---

[1] *vel insit.*] om. B.
[2] Ludintonam, B.
[3] *vel conniv.*] om. B.
[4] fodiendis, B. and Gale's text.

ejusque litteris[1] Anglicis regiæ imaginis impressione signatis, universa ad futuræ generationis notitiam et ad robur perpetuæ stabilitatis exegit communiri. *Circa* A.D. 1053?

(102.) [CXIII.]

Hæc est carta ejusdem regis de præfatæ conditione pactionis, quam de Anglico in idioma Latinum mutavimus.[2]

" Edwardus rex Wlfwio episcopo, Tosti comiti, " Normanno vicecomiti, et omnibus fidelibus suis et " ministris, clericis et laicis, de comitatu Hampton[iæ], " Salutem. Notum vobis facio quod Alfwinus abbas " de Ramesia et Leofricus abbas de Burgo notificave- " runt mihi pactionem et commutationem quam habita " collocutione inter se fecerunt. Vôlo itaque ut vos " intelligatis quod Alfwinus abbas de Ramesia hoc " modo accepit de Leofrico abbate Burgi novem vir- " gatas terræ apud Lodingtone[2] de soca sancti Petri, " nominatim, scilicet, hidam Huntingi, duas virgatas " Godrici Dani, virgatam Brandi, virgatam Leofgari, " et virgatam Alfwini Nigri, in plenam commutatio- " nem, contra omnes homines nunc et perpetuo liberas " et quietas. Et pro his dedit præfato abbati de " Burch totam terram quam sanctus Benedictus habuit " apud Marham, liberam ab omni calumnia et quie- " tam, in plenam commutationem. Ipse insuper abbas " et fratres Ramesiæ singulis annis dabunt de cari- " tate abbati et fratribus Burgi quatuor millia anguil- " larum in Quadragesima, sub tali videlicet conditione,

The agreements with Peterborough and Thorney confirmed by the king under the Great Seal.

---

[1] libris, Gale's text.

[2] This chapter is given both in English and in this translation in the Chartulary. It is printed in both versions in Kemble's *Codex Dipl.*, iv., 240–3, the Latin being apparently a copy of Gale's text.

[3] Lodintonam, B.

Circa A.D. 1053 ? " quod abbas et fratres de Ramesia habebunt in ter-
" ritorio sancti Petri de Burch quantum sibi opus
" fuerit de lapidibus quadratilibus apud Bernech et
" de petris muralibus apud Burch, in plena cambi-
" tione; eruntque[1] omni tempore liberi a thelonei et
" omnium exactionum vexatione per aquam et per
" terram. Notificaverunt quoque mihi quod hæc com-
" positio facta fuit inter eos, sub testimonio Lefsii
" abbatis de Ely et Wlfgeci[2] abbatis Croil[andiæ],
" et eorum qui cum ipsis præsentes affuerunt. Ita-
" que volo vos scire quod Alfwinus abbas ita mecum
" locutus est et tantum mihi de suo dedit quod ego
" hanc conventionem concessi, et volo ut firmiter
" stet semper sicut inter se prolocuti sunt, ad laudem
" et honorem Dei et sanctæ Mariæ sanctique Bene-
" dicti, tam moderno tempore quam futuro. Mando
" igitur et præcipio ut nullus omnino, nec clericus
" nec laicus, hanc commutationem et pactionem in-
" fringere audeat. Prohibeo quoque super plenam
" forisfacturam meam ne ullus homo tam audax sit
" ut aliquod gravamen aut injuriam inferat homini-
" bus sancti Benedicti neque rebus eorum, sed pacem
" Dei et meam habeant ipsi et omnia quæ ipsorum
" sunt aut erunt, ubique in aqua et terra. Mando
" præterea et præcipio per hoc scriptum meum, ut
" termini et metæ in Kingesd[elf] ita permaneant
" sicut abbas Alfwinus Ramesiæ eas dirationavit
" contra Siwardum abbatem Thorn[eiæ], sub testimo-
" nio Lefsii abbatis de Ely, et Lefrici[3] abbatis de
" Burch, et Wlfgeci abbatis Croil[andiæ], et eorum
" qui cum ipsis placito interfuerunt, ex parte scilicet
" orientali ipsius navigii vel[4] *lade*, usque ad locum
" qui dicitur Gangestede, et exinde in parte occiden-

[1] erunt quoque, Gale's text.
[2] Wlfgeti, B.
[3] Leofrici, B.
[4] *nav. vel.*] om. B., and Chartul. in A.

" tali ab Hundeslake[1] usque ad Wenlesmere,[2] et medie- *Circa* A.D.
" tas de Rauhereholt.[3] Quicunque ergo hanc conven- 1053?
" tionem eorum in aliqua re temerare vel imminuere
" præsumpserit separatus sit ille a gaudio cœlesti, nisi
" antequam hic[4] moriens recedat delictum suum con-
" grue emendaverit. Amen. Hæc carta facta fuit
" apud Westm[onasterium], in festo sancti Petri. Teste
" Stigando archiepiscopo, Edwino abbate, Haroldo co-
" mite, Esgaro stalere,[5] et Hugelino cubiculario."

(103.) [CXIV.]

Relatio quomodo Alfwinus abbas, dato regi Edwardo non parvo auri pretio, quatuor maneria quæ Ailwinus Niger in fata concedens donavit Ramesiæ, super quibus plurimum post ejus obitum vexabatur, concedi sibi obtinuit.

Ante eadem quoque tempora, dum adhuc erga loca A.D. 1049. Bequest of Ailwin the Black.
sancta et religionis professores fidelium ferveret devotio, erat vir quidam, fidei integritate, opum congerie, possessionum amplitudine, et antiquorum Anglorum alta progenie clarus, qui Ailwinus Niger dicebatur, de specifico naturæ munere hoc sortitus agnomen. Is infirmitatis incommodo ad extrema deductus testamentum fecit, quo sanctum Benedictum Ramesiæ quatuor maneriis, Clopham videlicet, Kembestone, Kerdingtone[6] et Craungfeld,[7] pro animæ suæ salute hæreditavit. Eo His cousin disputes the will, pleading
vero defuncto, Alfricus quidam, cognatus ejus, filius Withgari, improbe resistens, et se legitimum defuncti

---

[1] Hindelake, B.; Hyndelake, Chartul. in A.

[2] Witlesmere, B.; Withlesmere, Chartul. in A.

[3] Rowereholt, B., and Chartul. in A.; misprinted Kanhereholt in Gale's text.

[4] hinc, B.; Chartul. in A.

[5] Esegaro stalre, B.; stallere, Chartul. in A.

[6] Girdingtona, B. in p. iv.

[7] Crangfeld, B., and in p. iv.

A.D. 1049. that without the license of the king and the consent of the heir the bequest is invalid.

hæredem esse affirmans, eandem ipsius donationem inficiari conatus, hanc absque favore regio et conniventia sui assensus nullatenus stare posse allegavit. Videns igitur abbas Alfwinus eminentiam viri, et generis ejus cui innitebatur multitudinem nobilem et multam nobilitatem, propter dubietatem eventus, litem, quæ multarum indigebat impendio facultatum, periculosum arbitratus est cum eo publice contestari. Utens itaque consilio potiori et dissimulata intentione, efferos contrariæ partis conatus callido fallens eludio, regis copiam nactus, defuncti devotionem et contradicentium improbitatem cum supplicatione modesta opportune ei intimavit. Apposuit quoque de divitis crumenæ dispendio viginti marcas auri, quibus gratiam regis mercaretur; Ædthithæ[1] quippe reginæ sedulitatem quinque marcarum auri pretio exegit interponi, ut pias ejus preces regiis auribus fideliter importaret. Qua regis animum super præfato negotio exhortatione familiari sollicitante, rex annuit, et memorato Alfrico calumniæ suæ ad regis arbitrium renuntiante, abbas Alfwinus eorundem prædiorum sub magnorum et multorum qui affuerunt virorum testimonio, tradente rege, suscepit dominatum. Acta sunt hæc postquam sæpedictus abbas Alfwinus repatriavit, revertens de magno Concilio quod Remis a Leone papa anno Verbi Incarnati millesimo XLIX. celebratum est, quo missi fuerunt honorabiliter a rege Ædw[ardo] Duduc episcopus et ipse Alfwinus Ramesiæ et Wlfricus de Sancto Augustino abbates, decreta Christianitatis quæ ibi a sanctis patribus statuebantur relaturi. Ut igitur hoc totum apud generationem nasciturum robur solidum et perpetuam obtineret firmitatem, decrevit rex omnia, ordine quo gesta sunt vel relata, literis Anglicis ad monimentum futurorum declarari, ejusdemque scripti

Bribes given to the king and queen by the abbot.

Council of Rheims, attended by Duduc bishop of Wells, and Wulfric and Alfwin, abbots of S. Augustine and Ramsey, sent by the king.

Indented English deeds pre-

[1] Ædgithæ, B.

medietatem in gazophilacio, ubi quæcunque habebat præcipua et pretiosa erant reposita, ab Hugelino cubiculario suo diligenter conservari. A.D. 1049. served in the king's Treasury.

(104.) [CXV.]

Abbas Alfwinus in Concilio Remensi hoc privilegium a Leone papa adquisivit.

Nec silentio prætereundum quod memoratus abbas Alfwinus in memorato Concilio Remensi tantam in oculis domini papæ Leonis gratiam invenit, ut ad preces ipsius et instantiam Ramesensem ecclesiam liberali protectionis apostolicæ dono privilegiatam, et jura ejus et possessiones, tam habitas tunc quam in posterum justæ adquisitionis titulo[1] habendas, auctoritate suarum litterarum contra malignantium infestationem communiret.[2] The abbot obtained at Rheims a bull in favour of the abbey from pope Leo ix.

(105.) [CXVI.]

Quomodo et sub quali conditione abbas et fratres Ramesiæ Rad[ulf]o comiti villam de Crancfeld[3] *in vita sua tenendam concesserunt.*

Postquam igitur laboris sui abbas Alfwinus votivo gaudens proventu in prædictorum de regis beneficio missus est possessionem prædiorum, comes quidam Rad[ulfus] nomine, Normannus natione, quem rex Edwardus de tædiosi latibulis exilii olim revertens secum in Angliam adduxerat, sicut in quodam cyro- A.D. 1050–56. Life estate in Cranfield granted to earl Ralph of Hereford.

---

[1] *titulo*] om. A.

[2] Vide ubi sit illud privilegium, B., in marg.

[3] Crangfeld, B.

A.D. 1050–56. grapho vetustissimo Anglice scriptum reperimus, ab abbate et fratribus Ramesiæ villam de Crancfeld[1] in vita sua tenendam postulavit. Videntes itaque abbas et fratres nobilitatem viri, et eum in domo regis et in tota curia inter cæteros honoratos plurimum posse perpendentes, ex licentia regis præfatum ei manerium nomine ecclesiæ, sicut petierat, tenendum sub ea conditione concesserunt, ut eo defuncto ecclesia Ramesensis et jus suum libere cum instauramento et omni melioratione, nullo prohibente, reacciperet, et de terra ejusdem comitis Cherletonam et Brunstanethorp[2] pro anima ipsius in perpetuam eleemosynam possideret.

A triple indenture, of which one part was kept in the King's Chapel.

In hæc vota coram rege partes alterutræ convenerunt, et sub multorum testimonio hoc inter se fœdus facto triplici cyrographo firmaverunt; una pars scripti, jubente rege, in ejus capella cum reliquiis quas habebat sanctorum remansit, alteram comes, tertiam vero fratres apud se in pignus securitatis retinuerunt. Hæc ergo universa eorundem indicio cyrographorum, quæ Anglice exarata et pene vetustate invenimus consumpta, utrumque cognoscentes, huic opusculo non incongrue ad lectoris notitiam censuimus inserenda. Quomodo autem omnes has terras præter Crancfeld[1] solam amiserimus, nec scripti nec alicujus relatoris habuimus documentum; ut tamen creditur, in adventu Normannorum, alienigenis aliena licenter invadentibus, in alienæ sortem hæreditatis omnes sorte nobis flebili concesserunt.

[1] Crangfeld, B.

[2] Brunstanesthorp, B.

(106.) [CXVII.]

De Acleia quam Ædnothus dedit Ramesiæ, et aliis terris nobis fidelium donatione collatis, sed in permutatione regni ad aliorum dominium usque hodie devolutis.

Erat tunc temporis vir quidam nomine Ædnothus, genere et opibus insignis, qui, et abbatis Ramesiæ familiaritate et ipsius loci religione admodum delectatus, filium suum Æthericum, tenerum tam ætate quam sensu puerum, ibidem monachari constituit. Terram quoque de Acleia ipse pariter et uxor ejus, admonitione prædicti abbatis et consilio inducti, Deo et sancto Benedicto in perpetuam eleemosynam contradiderunt, usumfructum juxta ejusdem patris sententiam, quoad viverent, sibi reservantes. Hoc igitur cyrographum de Anglico Latinum fecimus, quod factum est inter abbatem Alfwinum et eundem Ædnothum, ad futurorum notitiam, de præfatæ donationis conditione.

Circa A.D. 1050–60. Various gifts of various donors.

(107.) [CXVIII.]

Cyrographum ejusdem Ædnothi.[1]

"Notum sit universis hoc[2] legentibus quod ego Ædnothus et uxor mea dedimus et concessimus Deo, et sancto Benedicto Ramesiæ, terram nostram de Acleia in perpetuam eleemosynam, pro nostris et patrumque matrumque nostrarum et filiorumque nostrorum animabus. Talem autem conventionem fecimus cum Alfwino abbate et conventu Ramesiæ de eadem donatione. Nos quidem in vita nostra

[1] Printed in Kemble's *Codex Dipl.*, iv. 257–8, and in Thorpe's *Diplom. Ævi Saxon.*, 585–6.

[2] hæc, B.

Circa A.D. 1050–60.

" eandem terram nomine ecclesiæ tenebimus, sed neu-
" ter nostrum poterit ulla ratione eam alibi dare vel
" distrahere, vel ingenium quærere per quod a præ-
" fatæ ecclesiæ dominio alienetur: sed post mortem
" utriusque, meam scilicet et uxoris,[1] tota simul quieta
" et ab omni calumnia libera in manum abbatis et
" fratrum transibit. Quum autem in dominio eam
" habuerint, duas libras singulis annis Æthelrico mo-
" nacho filio nostro inde ad vestitum procurabunt,
" quatinus idem Æthelricus,[2] hujus respectu beneficii,
" humilis et devotus Deo sit, abbati quoque et fra-
" tribus suis tractabilis. Qui, si forte habitum suum
" et monasterium relinquens reverti noluerit, nihil
" omnino inde ulterius percipiat. Concessimus autem
" Lefwino homini nostro virgatam terræ in quo man-
" sum suum habet in vita sua quietam; post doces-
" sum vero ipsius in possessionem ecclesiæ simul cum
Enfran-chisement of serfs.
" principali parte redibit. Dimidiam vero partem
" hominum qui in memorata terra sub servitute de-
" gunt libertate donavimus. Rogamus ergo et obse-
" cramus per Dei terribile nomen ut nullus omnino
" hanc terram donet, vel vendat, vel aliquo modo ab
" eadem ecclesia alienet. Quod si quis fecerit, sit ille
" maledictus, et alienatus ab omni beatitudine præ-
" sentis vitæ et futuræ, sitque ejus commoratio cum
" dæmonibus in inferno, ubi ignis eorum non extin-
" guitur et vermis eorum non morietur."

Sub eadem tempestate vir quidam Alfsius de Longwathe[3] et uxor ejus Leva dederunt et concesserunt terram quandam apud Borewelle,[4] ut post mortem suam utriusque in pretium suæ salutis Deo et sancto Benedicto Ramesiæ cederet in possessionem. Quibus defunctis, Alfwinus abbas eandem terram præfatæ do-

---

[1] meæ uxoris, B.
[2] Æthericus, B.
[3] Langwathe, B. in p. iv.
[4] Burwelle, B.; Burewelle, B. in p. iv.

nationis titulo quiete et libere possessam, de consilio et assensu fratrum, cuidam viro Godwino de genere memorati Alfsii concessit in vita sua firmarii vice tenendam. Qui Godwinus eidem abbati exinde respectum, quod *gersume* dicunt, tanti viri honori conveniens dedit, et singulis annis de consuetudine hospitium ei et cuncta hospiti necessaria firmata utrimque pactione procuravit. Deinde vero regni jure ad alienigenarum dominium devoluto, comes Rad[ulfus] de Wather eandem terram præfato Godwino violenter ablatam, reclamante abbate sed nihil propter injustitiam licite tunc temporis invalescentem proficiente, tenuit, posterisque suis tenendam reliquit.

Circa A.D. 1050–70.

Land seized by Ralph de Guader, earl of Norfolk.

Item unus ex baronibus regis Edwardi, Tostius nomine, frater Yri, quum infirmatus mortis sentiret punctiones, corpus suum Ramesiæ humari petiit, et quatuor hidas terræ in Saltretha dedit Deo et sancto Benedicto, in pignus salutis suæ et pretium sepulturæ. Quo facto, Eustachius vicecomes easdem hidas per violentiam sibi saisivit, diuque[1] violenter tenens Waltero de Belmeys,[2] militi suo, eas post se dimisit.

Tostig, a tenant *in capite* of king Edward, buried at Ramsey.

Various lands seized by Normans after the Conquest.

Willelmus de Warenna, senior, abstulit Deo et sancto Benedicto et fratribus Ramesiæ lxvii. homines socamannos apud Winebodesham, et[3] in soca illa, et eos injuste saisiens per violentiam tenuit contra Deum et contra abbatem Ramesiæ. Qui socamanni semper postea "novi homines" vocati sunt.

Item, matrona quædam, Thurgunt[4] nomine, morbo corporis tacta et in extremis agens, terram de Saltretha pro suæ animæ salute, Deo et sancto Benedicto, permittente viro suo Thurkillo[5] de Haringwrth,[6] in testamento reliquit, cum firma et consueto hominum servitio, cum omni investitura, sicut fuit in die sancto

---

[1] denique, Gale's text.

[2] Belmeis, B. and in p. iv.

[3] *et*] om. B.

[4] Turgund, B. in p. iv. Thirgnut, Gale's text.

[5] Turkillo, B.

[6] Haringwich, Gale's text.

Paschæ quando cœpit mulier ægrotare.[1] Qua fati munere functa vir ejus exanime conjugis corpus Ramesiam ad tumulandum deferri fecit, et terram prænominatam pro ipsius anima super majus altare coram abbate Alfwino et toto fratrum conventu obtulit, sub testimonio Ulfi de Glattona, Lefrici filii Dodi,[2] et Leofredi[3] de Fodringeya,[4] aliorumque[5] multorum tam clericorum quam laicorum. Hæc terra, similiter ut cæteræ quas supra in hoc capitulo commemoravimus, regni statu in Normannorum adventu turbato, in alienam nobis ablata transiit possessionem.

A.D.1062–1065. Alfwin goes to Rome on a mission from the king, and obtains a bull from pope Alexander II. in favour of the abbey.

Post hæc itaque præclaræ opinionis et celebris experientiæ vir abbas Alfwinus, pro quibusdam regni negotiis Romam[6] ab Edwardo rege destinatus, privilegium quod inferius[7] habetur, ab Al[exandro] papa ii^o^ in perpetuum ecclesiæ suæ patrocinium contra suspectam futurorum nequitiam adquisivit.

[CXIX.] (108.)

Quomodo rex Edwardus ecclesiam Ramesensem, quam Alfwinus propter ægritudinem dereliquit, Ailfsio abbati Sancti Augustini custodiendam commendavit.

All the English charters found existing in the abbey archives

Universis itaque cartis et cyrographis quæ in archivis nostris Anglica barbarie exarata invenimus non sine difficultate et tædio in Latinos apices transmutatis, nunc demum ad ea quæ post hæc gesta sunt

---

[1] "Modo habent monachi de Sautre," B., in marg.

[2] Doli, B. in p. iv.

[3] Lefredi, B. in p. iv.

[4] Fodringeia, B. and in p. iv.

[5] et aliorumque, A.

[6] Ramesiam, Gale's text.

[7] *quod inferius*] quoddam quod ibidem, B. The copy of the bull which is promised in the text does not appear in either MS.

vel contigerunt cursum calami dirigamus. Quum ergo rem ecclesiæ suæ communem multi sudoris insumptione et fideli continuatæ sedulitatis quæstu abbas Alfwinus juxta fidem præteritæ relationis ampliasset, tandem quam vana sit salus hominis, prosperitas quam infida, ipso quod ad finem usque vivendi sanitatis corporeæ protraxit dispendio comprobavit. Quia enim quantumlibet[1] placida, quantumlibet diuturna, semper tamen in fine valitudinis flatu validiore sospitatis humanæ fugax dispergitur aura, ex præteritorum continuatione laborum, potissimum autem ex Romani itineris difficultate, ægritudinem contraxit qua omnium fere membrorum officio destitutus est. Crescente indies languore et spem ei omnem redituræ sanitatis penitus adimente, forinsecæ administrationis renuntians officio, omne perfunctoriæ potestatis onus, ut secum quietior habitaret, abjecit. Fratres autem victuale ei subsidium de communibus impendiis, cum omni sufficientia et debita tanto patri caritate et reverentia, usque ad obitus sui diem, ut decuit, procurarunt. Quibus auditis, rex Edwardus, amicissimi viri adversis condolens casibus et ecclesiæ ipsius provida dispensatione consulens utilitati, cuidam Ailsio, viro prudenti et industrio, qui tunc temporis monasterio Sancti Augustini abbatis jure præsidebat, domus Ramesiæ curam commisit; qui, omni vigilantia et sollicitudine ejusdem domus commoditatibus studens et obvians detrimentis, cartam insignem,[2] ad reprimendam futuræ generationis malitiam perpetuo valituram, a præfato rege petitam reportavit.

have been here translated.

Alfwin, on account of ill health, contracted chiefly through his journey to Rome, gives up the charge of all external business.

The king appoints Ailsy, abbot of St. Augustine's, to have the care of Ramsey [as Alfwin's deputy], who obtains from him another charter of confirmation.

[1] quamlibet, Gale's text. | [2] quæ ibidem habetur, add. B.

[CXX.] (109.)

De excessu regis Edwardi, et quomodo Haraldus[1] *post eum regnum invadens, decimo mense a Normannis interemptus, duci Willelmo illud reliquit.*

A.D. 1065. Crown-wearing of Edward, Dec. 25, and consecration of Westminster Abbey, Dec. 28.

Dehinc rex Edwardus in die Natalis Dominici, facto London[iis] generali totius fere nobilitatis Angliæ conventu, cum gloria et honore regio coronatus est; ibidemque morbo tactus, quem[2] metas sibi vivendi præsensit[3] positurum, ecclesiam Westm[onasterii], quam ipse, largis sumptibus ædificatam, possessionibus ampliaverat et donis, in Natali Sanctorum Innocentium cum gaudio celebri et apparatu solemni fecit dedicari, nequid tanto deceret[4] ædificio quod constructor pius magnanima liberalitate non adimplesset. Sic igitur rex Edwardus, ævi, sanctitudinis et gloriæ plenus, in vigilia Theophaniæ spiritum cœlo mittens cœlibem, pudicitiæ florem, quem inter regni delicias et inter amplexus conjugales, præter periculum quod præter solitum est, conservarat virentem perpetuo, floribus immiscuit Paradisi. Exuviæ regales intra ipsam basilicam, ubi usque hodie tam divinæ virtutis quam humanæ devotionis frequentia honorantur, cum insigni regio tumulatæ sunt. Quumque in ipso die Teophaniæ recens adhuc exequiarum regalium luctus ageretur, Haraldus filius Godwini ducis, frater Ædithæ[5] reginæ, sacramentum quo antea Willelmo Norm[annorum] duci regnum Angliæ firmaverat parvipendens, altitudine generis fretus, diademate regni sese temere insignivit. Quo audito, dux Willelmus, propriæ conscius justitiæ et de cœlesti adjutorio non diffidens,

A.D. 1066. Death of king Edward, Jan. 5.

[1] *Edwardi, et quomodo Haraldus*] Ædwardi; quomodo Haroldus, B.
[2] quia quem, B.
[3] præsumsit, Gale's text.
[4] deesset, ibid.
[5] Ætgithæ, B.

cum Norm[annorum] principibus statim contra eum in arma conspiravit. Dumque expeditio pararetur, Tostinus interim, major natu frater Haroldi, de Flandria ubi diu exulaverat multam manum navalem conducens cum Haraldo rege Noricorum, totam provinciam trans Humbre fluvium piratica excursione vastabat. Cui quum Haraldus,[1] propter imparitatem forsitan copiæ militaris, obviare dissimularet, sanctus Edwardus prædictum abbatem Ailsium, cujus commendationis causa hæc interserimus, per visum admonuit, ut regem Haroldum[2] ad invadendos hostes ab eo missus animaret, triumphum ei victoriæ certissime compromittens. Quod quum Ailsius Haraldo[3] nunciasset, ille visionis fide roboratus, viribus undique collectis, inimicam aciem acerrime aggressus, præfato rege et Tostino ferro cæsis, cæteros omnes palantes vel in mortem compulit vel in fugam. Sed quoniam, de belli eventu votivo superbiens, plus viribus propriis quam virtuti divinæ[4] victoriam temere deputavit, tam arrogantiæ hujusce[5] quam perfidiæ præcedentis stupendo Dei judicio pœnas luit. Nam ipso die consummatæ victoriæ quum apud Eboracum lætus pranderet, statim nunciatum est ei Willelmum ducem Norm[annorum], juratum sibi ab eo regnum et aviti propinquitate sanguinis debitum petentem, australes Angliæ partes cum alienigenæ gentis manu validissima invasisse. Ille igitur, quem vis fati jam impulit in ruinam, cum exercitu ei superbe occurrens, et, pugna commissa, hostibus diutius probe resistens, tandem, sagittarum imbre circa se ruente, oculo, ut fertur, primo vulneratus, statim cum Girth[6] et Lefwino fratribus suis consu-

A.D. 1066.

Vision of king Edward seen by Ailsy encouraging Harold to encounter Harald and Tostig.

Battle of Hastings.

[1] *Haraldus*] Haroldus, B.
[2] *Haraldum*] Haroldum, B.
[3] *Haraldo*] Haroldo, B.
[4] *plus . . . divinæ*] om. B.
[5] *hujusce*] hujus, B.
[6] Curth, Ashb. MS.

A.D. 1066. libus gladio ictus occubuit. In casu cujus ita totius nobilitatis Anglicæ viror omnis emarcuit, quod usque ad diem hunc nunquam postea in pristinæ libertatis gloriam revirescere potuerunt.[1]

Hic itaque tertiam hujus opusculi telam decrevimus succidendam, quatinus quartam ordiri festinantibus attenuatæ præteriti continuatione[2] laboris vires interpolationis beneficio reparentur.[3]

---

[1] poterunt, A., B.

[2] continuatæ, A., and Gale's text.

[3] Here in A. and in Gale's text follows a short paragraph, which forms the conclusion of chap. xxvi., and which had been there accidentally, as it seems, omitted by the scribe. It is found in its proper place in B.

Finis tertiæ partis.

[*Pars Quārta.*][1]

(110.)

Incipit Relatio de ortu et vita venerabilis ducis Ailwini, et quomodo, juvante se sancto Oswaldo Eboracensi archipræsule Ramesensem ecclesiam construxit et præclaris beneficiis illustravit.

Fuit in diebus illustris quondam Anglorum regis Æthelstani quidam dux regiæ dignitatis consors, [etc. Chap. III. pp. 11–12 *supra, to the words,* vitæ finem sortitus et sepulchrum.]

Tota igitur Anglia, [etc. Chaps. XVII.–XIX., *omitting the speeches,* pp. 29–39, *to the words* invicem salutantes a se recesserunt.]

Vir ergo Domini, [etc. Chaps. XX.–XXII. *very much abridged,* pp. 39–48, *to* pretio comparatas.]

Vir autem Domini Oswoldus [etc. Chaps. XXIII.–XXX., XXXV., *much abridged,* pp. 48–55.] *to* anathemate communiri. Quod privilegium non inutile duximus huic inserere lectioni.

(111.)

Carta Regis Ædgari.[2]

Rege regum et Domino dominantium in æternum et ultra omnipotenter regnante[3] et ineffabili sua clementia universa cœlestium et terrestrium ac infernorum agmine gubernante,[4] A.D. 974. Dec. 28.

[1] Rawlinson MS. B. 333, fol. 23 b. The earlier part is only an abridged recapitulation of the narrative contained in parts I., II., and it therefore is sufficient to refer to the chapters in which the passages here repeated are to be found.

[2] Printed (marked with an asterisk) from Cotton MS. Vesp. E. 11, fol. 5, in Kemble's *Codex Dipl.*, vol. iii., pp. 104–110, and Thorpe's *Diplom. Ævi. Saxon.*, pp. 251–256. It is also in the *Monasticon.* An exemplification and confirmation by Edw. I., dated at Newcastle, 10 June, an. 8 [1280], is in the Exchequer Chartulary, fol. cxxxvi., which presents considerable variations, as pointed out in the following notes.

[3] summa, add. A.

[4] moderante, Cujus est largiflua bonitas, semper ab omnibus laudanda omnique laude præferenda,

A.D. 974. Ego Ædgarus per magnam ipsius[1] Dei misericordiam totius Anglorum regni solio sublimatus,[2] omnibus post me futuris regibus, archiepiscopis, episcopis, abbatibus, comitibus, vicecomitibus, centenariis, cæterisque sanctæ ecclesiæ filiis innotesco, quod quidam vir dilectissimus mihi necnon et propinquitatis consanguinitate connexus, Ailwinus alderman nomine, instigante divina clementia, cum benevolo meo assensu[3] ac licentia, in insula quæ nuncupativo usu ab incolentibus Ramesia promulgatur, in honore beatæ Dei genitricis ac perpetuæ virginis Mariæ sanctique Benedicti omniumque sanctarum virginum,[4] arcisterium construxit. Prævidens itaque incertum futurorum temporum statum, omnibus posteris meis[5] scire profuturum[6] decrevi quale, Christi omnipotentis[7] gratia operante, ibidem[8] miraculum emicuit, sicut non incerta relatione quorundem episcoporum meorum, immo et ipsius Ailwini, di-

---

quia nullo bonitatis termino valet concludi in sæculorum sæcula, utpote quia idem Deus ipse scit suæ propriæ bonitatis bonitas (*sic*), distribuens gratis non tantum dignis, verum et indignis, participium suæ bonitatis. Est quippe Rex regum et Dominus dominantium, omniumque subsistentium visibilium et invisibilium Creator et suæ creationis discretissimus dispositor, attingens a fine usque ad finem, suaviterque disponens omnem creaturam, uti competit Ejus divinæ dominationi. Gloriatur quippe in sanctis suis glorificari quatinus illorum meritis glorificantes opituletur. Quosdam itidem libero arbitrio quibusdam præficit dignitate et opibus diversis, quibus rursum mandat ut ipsi sua sufficientia et bonorum abundantia illorum debeant relevare et sustentare inopiam qui minus sæcularibus abundant negotiis, ut, pro hoc, majori mercede possint ab Eo donari. Cunctis nempe luce clarius patescit mortalibus, quia crebrescentibus hujus mundi perturbationibus jamjam nunc finis sæculi magnaque et tremenda dies judicii appropinquare cernitur, sicut tuba intonat Evangelica, ita fideles quousque præmonendo, Videte ficulneam et omnes arbores; quum producunt jam ex se fructum, scitis quoniam prope est æstas; ita et vos quum videritis hæc fieri, scitote quia prope est regnum Dei. His ergo et aliis præplurimis hujuscemodi oraculis corde attactus, A.

Wisd. viii. 1.

St. Luke xxi. 29, 30.

[1] omnipotentis, A.

[2] infima quæque et transitoria quasi peripsima quisquiliarum abjiciens, et superna ad instar preciosorum monilium eligens, add. A.

[3] *divina . . . assensu*] divinæ clementiæ gratia, benevolo meo gratantique consensu, A.

[4] ad nanciscendam Olympicæ felicitatem amœnitatis, add. A.

[5] *meis*] succedentibus, A.

[6] esse, add. A.

[7] *quale . . . omnip.*] quale omni Angligenæ nationi Christi alumnis A.

[8] *ibidem*] om. A.

dici. Igitur diuturno ac laborioso cruciatu[1] podagræ pedum suorum prædictus illustris vir Ailwinus multis[2] laboraverat annis, usquequo nox affuit salutifera in qua piscator quidam ipsius, qui Wlfget vocabatur,[3] cum carinula et asseclis suis et lino aquam quæ Anglico nomine Ramesmere dicitur[4] ingressus est, piscem gratia,[5] videlicet, ad usum domini sui[6] prædicti, usu consueto, adquirendi.[7] Sicut itaque[8] noverat velle domini sui, rete suum sedulo huc et illuc projiciendo,[9] aliquid capere nitebatur.[10] Sed, ex prædestinatione Dei Omnipotentis, frustra laborans, et tandem piscario labore nimium fatigatus, in carinula sua soporatus obdormivit.[11] Cui sanctus in somnis apparuit[12] sic fando Benedictus, "Aurora spargente polum, tuum "ejiciendo tragum multitudini copiosæ, voti compos, obviabis "piscium. Captorum itaque piscium majorem, quem vos "*hakede* nuncupatis, Ailwino domino tuo ex mea parte offe- "rens, dices ei ut meam donationem benigne suscipiens,[13] piæ "matri misericordiæ Mariæ,[14] et mihi, omnibusque sacris[15] "virginibus, in hac insula monasterium, monachorum habita- "tioni cum officinis necessariis congruum, sine dilatione stu- "deat fabricare.[16] Ut ei igitur hæc omnia per ordinem innotes- "cas exhortor, sermonem[17] addens sermoni quatinus scrutetur A.D. 974.

---

[1] detestandæ, add. A.

[2] A mutilated copy in a Ramsey Register preserved in the library of the late Sir T. Phillipps commences here.

[3] þulfgeat proprio appellatur onomate, A.

[4] *et lino . . . dicitur*] lignaque aquam relatione Anglica Ramesmere nuncupatam, A.

[5] *gratia*] om. A.

[6] Ailyni, add. A.

[7] usu consuetudinario gratia conquirendi, A.

[8] *Sic. it.*] Præfatus vero piscator utpote, A.

[9] *rete . . . projic.*] sedulo acquirens lina sua huc et illuc dextrorsum ac sinistrorsum projiciendo, spe seductus incerta, A.

[10] piscando, add. A.

[11] *Sed . . . obdorm.*] Sed ille, vel sterilitate aquæ vel prædestinatione Summi Tonantis frustra laborans, immo quia Summi Tonantis nimio [*sic*] quoniam fessus extitit algeva, piscarioque labore biliosus satis, soporatus est, A.

[12] *in . . . app.*] resplenduit, A.

[13] assumens, Cott. Vesp. E. 11.

[14] *quem vos . . . Mariæ*] quem soliculi istius soli *hacaed* proprio nuncupant vocabulo, Aylwino domino tuo nostra ex parte mane ne pigriteris offerre, dicens ei mente benevola meam donationem ut suscipiat, atque piæ matri misericordiæ semperque virgini Mariæ, A.

[15] sanctis, A.

[16] *monasterium . . . fabricare*] habitaculum ex suarum sufficientia copiarum bonorumque abundantia diligenter construat, A.

[17] etiam, add. A.

A.D. 974. " diligentius in loco prædicto quomodo[1] noctu fessa terræ " sua incumbant animalia. At ubi taurum surgentem pede " dextro viderit percutere terram[2] ibidem proculdubio xeno- " dochii sciat se aram erigere debere.[3] Et ut[4] mente perspi- " catiori[5] et fide constantiori meis his credat mandatis,[6] hunc " tuum tibi exteriorem incurvo digitum, quem et ipse, " mox a nexu podagræ solutus et[7] signi certioris indicio " roboratus,[8] tibi erigat reparandum." Prædictus igitur pis- catorum didascalus his auditis evigilans, lucisque diei spiculum in oriente conspiciens, in aquam, sicut sibi jussum fuerat tragum suum laxare cœpit, et, sicut sanctus pater prædixerat, copiosam piscium multitudinem conclusit. Quorum majorem eligens, ex parte sancti Benedicti eum domino suo obtulit, eique omnia quæ in somnis didicerat revelavit,[9] digitumque suum a sancto incurvatum[10] ut erigat obnixe rogavit. Quæ omnia mente sagaci[11] concipiens, Ailwinus digitum viri hærentem erexit, piscemque suscipiens matri Domini[12] Jhesu Christi et sancto Benedicto[13] grates innumeras benedicendo exsolvit.[14] Surgensque[15] vir insignis festivus jubet sibi[16] mannum præ-

---

[1] *scrutetur . . . quomodo*] diligentius explorando scrutetur in tellure prædicta quomodo in caricis, A.

[2] *At . . . terram*] ac ubi sulcando taurum pede terram concernet fodere, A.

[3] Unde igitur a nexu noxiæ pedum podagræ solutus, scelerum suorum in vita hac practica veniam obtineat, necnon in theorica faustæ obtemperationis recompensationem perfruatur cum gloria, add. A.

[4] igitur, add. A.

[5] prospicatiori, *Vesp.*

[6] aforismis, A.

[7] *mox . . et*] om. A.

[8] *ind. rob.*] indagatione, A.

[9] *lucisque . . . revelavit*] orientem versus sedulus aspiciens, lucis diei spiculum ab ultimis dum vidit egredi finibus terrarum, in aquam tragum suum citatim laxabat, et sicut sanctus prædixerat pisces quasi disceptando, copiæ per cuneos occurrebant viris. Qui vero piscibus refertum ad terram trahentes tragum, majoremque captorum eligentes piscium, ad doma sui domini, scilicet Ailwyni, festive ascendit codrus eorum quem supra vobis nomine designavi virum, ex parteque sancti Benedicti in castella piscem detulit, eique omnes sibi dictos in somnis sancti pariter protulit aforismos, A.

[10] *incurv.*] limatum ei, A., *Regist. Phillipps.*

[11] *rog. . . . sagaci*] precatur. Quod mente studiosius, A.

[12] *erexit . . . Domini*] extendit erigendo, piscemque comiter suscipiens adprime matri Domini nostri, A.

[13] talibus inauditis decoratus prærogativis, add. A.

[14] *grates . . . exsolvit*] grates dedit benedicendo A.

[15] Itaque surgens, A.

[16] *sibi*] om. *Vesp.*

parari et in insulam ipsam vadens quomodo [1] jaceant [2] sua animalia, ut præceptum erat,[3] explorat. Mira res et miranda ![4] Ubi vir prædictus insulam est ingressus,[5] ab intractabili statim et genuino morbo nutu Dei funditus liberatus est, animaliaque sua in modum crucis, taurum vero in [6] medio eorum, jacere perspexit,[7] et, sicut quondam sancto Clementi agnus pede dextro locum fontis, sic viro isti terram pede [8] percutiendo [taurus] [9] locum mensæ futurii arcisterii significavit divinitus. Unde vir præfatus [10] Deum laudans, confestim truncatis lignis capellam [11] ibi pulchre actitari opere præcepit, ac deinde schemate condecenti, sicut mandatum sibi fuerat, regulare futuræ congregationi monachorum [12] construxit cœnobium. Deinde revoluto quinquennio diebusque duodeviginti, precibus venerabilium amicorum meorum Dunstani Dorobernensis et Oswoldi Eboracensis archiepiscoporum, eandem ecclesiam in honore beatæ virginis Mariæ sanctorumque prædictorum, sexto idus Novembris, anno ab Incarnatione Domini nongentesimo septuagesimo quarto, indictione secunda, solenniter, ut decebat, dedicari concessi. Eodem vero anno quum in Natali Dominico omnes majores totius regni mei, tam ecclesiasticæ personæ quam seculares, ad curiam meam[13] celebrandæ mecum festivitatis gratia convenissent, a prædictis amicissimis meis archiepiscopis itidem rogatus, omnes donationes terrarum vel possessionum quas vel idem Ailwinus vel quæcunque aliæ personæ in dotalicium eidem [14] ecclesiæ et jus hæreditatis perseverabile, ad victuale subsidium Christo jugiter ibi [15] famulantium, indulserant dando et concedendo, hoc regiæ majestatis meæ privilegio coram tota curia mea corroboravi, et tam ipsas donationes quam nomina donatorum

A.D. 974.

Consecration of the abbey.

[1] *præp. et . . . quomodo*] parari quatinus eat in insulam, quomodoque, A.

[2] jacent, *Vesp.*

[3] *ut præc. erat*] bonus utpote catascopus ceu præceptum est, exploret, A.

[4] *et mir.*] om. A.

[5] ac terræ pedibus marginem calcando tetigit, add. A.

[6] *in*] om. *Vesp.*

[7] prospexit, A.

[8] sonoris ictibus, add. A.

[9] A.

[10] *Unde . . . præf.*] Quapropter præfatus Ailwynus sedulo, A.

[11] *capellam . . . præcepit*] compaginatoribus lignorum ecclesiam citatim pulchro actitari opere præcepit, A., *Regist. Phillipps.*

[12] *ac deinde . . . monachorum*] ac deinde, ut superius dictum est, compositionis schemate pulchro lapidum futuræ congregationis monachorum, A., *Regist. Phillipps.*

[13] *curiam meam*] me, A.

[14] *eidem*] ejusdem, *Vesp.*

[15] *Christo jugiter ibi*] monachorum perpetualiter Christo jugi servitio, A.

A.D. 974. literis meis ad futuræ posteritatis notitiam exprimere curavi. Hoc est, primitus, dona ipsius Aldermanni,[1] scilicet insulam in qua sedet xenodochium prædictum, cum omnibus sibi pertinentibus pratis, pascuis, campis, paludibus, silvarumque densitatibus. Deinde rus illud quod Upwode nominatur, cum Raflea[2] berewico suo, Hemmingeforde, Saltretham, Stivecleiam, Brinigtonam, Westonam, Helingeiam, Walsoknam,[3] cum omnibus ad easdem villas pertinentibus. In Welles quoque[4] viginti homines piscatores sexaginta miliaria anguillarum singulis annis debentes ad usum fratrum prædictorum. Wlfiva uxor ejusdem Aldermanni[5] Bramcestriam, cum omnibus ad eam[6] pertinentibus. Dunstanus archiepiscopus Dorobernensis Wardebusc,[7] cum omnibus sibi pertinentibus. Oswoldus archiepiscopus Eboracensis Kingestune, id est, Wistowe,[8] cum Raflea[9] et Biri,[10] berewieis suis, omnibusque sibi pertinentibus. Athelstan[11] Mannessune, Slepe et Chateriz,[12] et de Eleswrthe partem[13] orientalem, cum omnibus sibi pertinentibus. Brithnoth[14] Aldermannus, Wichentonam et Isham,[15] cum omnibus sibi pertinentibus.[16] Alfwoldus,[17] frater Ailwini præscripti, Houctonam, Wittonam, Riptonam, Elintonam et Bithernam,[18] cum omnibus sibi pertinentibus. Livith[19] vidua, Gravele, Dilintonam, Stoctonam et Gillinge, cum omnibus sibi pertinentibus.[20] Hæc itaque rura, ut supradixi, pro adipiscenda dulcedinis divinæ misericordia[21] et pro stabilitate[22] regni mei libenti

---

[1] Ealdormanni, A.; Aldremanni, *et alibi, Vesp.*

[2] Rorflea, A.; Raveleya, *Vesp.*

[3] *Salt. . . . Wals.*] Saltreche, Stiveclei, Brinigtune, Westune, Hellingeie, Walsocne, A.; Saltretam, Stivecleiam, Brinintone, Westonam, Helingeh[am], Walsocnam, *Vesp.*

[4] *quoque*] om. A.

[5] *Wlfiva Ald.*] Wulfeva uxor ejus, A.

[6] *ad eam*] sibi, A.

[7] Weardebusc, A.

[8] Wicstoue, A.

[9] Reflea, A.; Raveleia, *Vesp.*

[10] Byrig, A.

[11] Ethelstan, A.

[12] Corateric, A.

[13] *et . . . partem*] et unam mansionem de Eleswurthe, scilicet orientalem, A.

[14] Brithnoc, *Vesp.*

[15] Wychentone et Ysham, *Vesp.*

[16] *Brithnoth . . . Wichent.*] Brithnod ealdorman Hyctintune.

[17] Elfwolde, A.; Aylfwoldus, *Vesp.*

[18] *Houct. . . Bithernam*] Hohtune, Wittune, Ripptune, Elintune et Bitherne, A.

[19] Linith, *Vesp.*

[20] *Livith . . . Stoctonam*] Livid vidua, Greflea, Dilingtune, Stoctune, A.

[21] *pro . . miser*] ad adipiscendam mellifluæ dulcedinis Dei misericordiam, A.

[22] et pace, add. A.

animo in dote perseverabili annui, cum ecclesiis, cum terris cultis et incultis, exitibus atque redditibus, viis et inviis, segetibus, silvis, brueriis,[1] secundum antiquos diu servatos confinium terminos, in pratis, pascuis, aquis aquarumque[2] decursibus, paludibus,[3] piscariis, mariscis, molendinis[4] et teloneis ad se pertinentibus, et cum omni utilitate quæ inde poterit omni tempore evenire,[5] et cum omnibus per circuitum terminis et metis suis, ab omni[6] regia actione et angaria vel a qualibet humanæ servitutis subactione, liberrima lege, libertate, consuetudine, tam bene et tam plene sicut ea sub mei juris dominio, suffragatore Deo, melius et liberius prænominati[7] nobilissimi possederunt viri, favore et consensu[8] primatum et optimatum meorum prænominatæ ecclesiæ, firmiter perpetuo[9] habenda, concessi et confirmavi. Ut igitur[10] hoc donationis meæ decretum fixiori firmitate et[11] stabilitate perduret, præsentis paginæ privilegio decerno et[12] statuo ut sint libera et expedita tam[13] prædicta territoria ibidem jam data quam ea quæ a fidelibus deinceps sunt danda, ab omni angaria constructionis pontis arcisve restaurationis, et ab omnibus sæcularibus serviciis et operibus, ita ut[14] nullus unquam regum vel episcoporum seu principum, procuratorum sive exactorum[15] ab illis pastum nec opera vel tributa exigat, sed omnia sint libera omnino et quieta quæcunque superius prænotantur.[16] Præterea ex consultu et admonitione venerabilium amicorum meorum Dunstani Dorobernensis et Oswoldi Eboracensis archiepiscoporum[17] decreta utilia statui, ut quicunque reus majestatis regiæ vel cujuslibet alterius offensæ ad locum illum confugerit ejus rei et membrorum ac vitæ impunitatem consequatur. Semperque sit habitatio monachorum, ac, secundum beati Benedicti traditionem, post obitum abbatis ex eadem congregatione alter qui dignus sit eligatur ;

A.D. 974.

Right of sanctuary.

---

[1] *brueriis*] brueriique densitatibus, A.

[2] aquarumve, A.

[3] piscationibus, add. A.

[4] *molendinis*] molendinorumve rotationibus, A.

[5] provenire, A.

[6] *omni*] om. *Vesp.*

[7] prætaxati, A.

[8] *viri . . . consensu*] antropi, favore, consultu atque consensu, A.

[9] perpetim, A.

[10] *Ut igitur*] Insuper ut, A.

[11] *et*] ac, A.

[12] *et*] om. A.

[13] *tam*] et tam, A.

[14] *ut*] quod, *Vesp.*

[15] aut subjectorum, A.

[16] *pastum . . . prænotantur*] pastum exigat, nec aliquid requirat, nec opera vel tributa aut expeditiones ad se trahat ab eis, sed omnia sint eis concessa quæcunque superius antedicta prænotantur, A.

[17] augmentando, add. A.

A.D. 974. aliunde vero nullus ibi præficiatur nisi nullus, (quod absit !) ibi contigerit qui dignus tali officio sit inveniri.[1] Quod si contigerit,[2] potestatem habeant de alio noto monasterio[3] abbatem eligendi cujus vita sapientia et religione clarescat. Laicorum autem aut[4] clericorum nemo loci illius[5] dominium usurpare præsumat. Possessiones vero quæ ibi a quibuscunque donatæ sunt, non abbas, non alia quælibet persona, licentiam habeat vendendi extraneis vel dandi, sed regum munimine locus ipse semper[6] tueatur, ipseque abbas, regi Deo[7] soli serviens, spirituali et temporali commissum sibi gregem pastu diligenter foveat. Liceatque ipsi congregationi quod sibi per rectam delegationem collatum est perpetuo[8] possidere, et pro me et[9] pro stabilitate regni mei Deum[10] jugiter exorare. Post hujus itaque privilegii mei[11] donationem excommunicaverunt omnes episcopi, abbates et[12] presbyteri, qui in plurima numerositate eodem die affuerunt, eos qui hoc constitutum infringerent vel infringi permitterent quantum in ipsis esset. Et ut hæc auctoritas meis et futurorum post me regum[13] temporibus circa ipsum sanctum locum firma perhenniter maneat et inviolata,[14] et ut ab omnibus optimatibus meis et judicibus privatis et publicis melius et[15] certius credatur, manus meæ subscriptione[16] hanc cartulam, quinto kalendas Januarii, decrevi roborare, et sigilli mei impressione communire.[17]

[1] *aliunde . . . inveniri*] aliorsum vero nullus, nisi (quod absit !) inibi inveniri nequiverit qui dignus sit tali officio fungi, A.

[2] evenerit, A.

[3] *monasterio*] familiari loco, A.

[4] *autem aut*] vel, A.

[5] *loci illius*] ipsius loci, A.

[6] *locus ipse semper*] deinceps locus ipse, A.

[7] *Deo*] om. A.

[8] perpetim, A.

[9] *prome et*] om. A.

[10] *Deum*] om. A.

[11] *mei*] om. A.

[12] *et*] ac, A.

[13] *fut. . . . regum*] futuris, A.

[14] *firma . . . inviolata*] perhenniter firma et inviolata permaneat, vel per omnia tempora illæsa custodiatur atque conservetur, A.

[15] *et*] ac, A.

[16] *subscr.*] subscriptionibus, A.

[17] *et sig. . . . communire*] et de sigillo meo jussi sigillare, A.

The complete list of signatures, of which the list in the text is an abridgement, is here subjoined from A.

" Signum Ædgari incliti et serenis-
" simi Anglorum imperatoris. ✠
" Signum Ædpardi ejusdem regis
" filii. ✠ Signum Æþælredi fratris
" ejus. ✠ Ego Dunstanus Doro-
" bernensis sedis archiepiscopus
" confirmavi. Ego Oswoldus Ebora-
" censis ecclesiæ archipræsul corro-
" boravi. ✠ Ego Ælstanus Londoniæ
" episcopus consolidavi. ✠ Ego
" Æthelpoldus præsul þintoniensis
" commodum duxi. ✠ Ego Ælf-
" nothus Dorecensis ecclesiæ episco-
" pus conclusi. ✠ Ego Ælfstanus
" Rofensis episcopus consigillavi.

Ego Dunstanus Dorobernensis archiepiscopus confirmavi. A.D. 974.
Ego Oswoldus Eboracensis archipræsul corroboravi. Ego Alfstanus Londoniæ episcopus consolidavi. Ego Athelwoldus Wintoniæ episcopus commodum duxi. Ego Alfnothus Dorocensis episcopus conclusi. Ego Alfstanus Rofensis episcopus consigillavi. Ego Alfgarus Wiltoniensis episcopus Amen dixi. Ego Ascwinus[1] abbas, cum co-abbatibus meis et presbyteris, infractores hujus firmitatis excommunicavi. Ego Ailwinus[2] Aldermannus hoc meum desiderium ad perfectum, Deo suffragatore,[3] perduxi.

Post hæc autem in ipsius incliti regis Ædgari obitu tota Anglia turbata, [*etc.*, Chaps. XXXVIII., XXXVII.; LV., LVI., LVII.; LXII., LXVIII., pp. 71–72, 91–97, 103–106, 114–115, *to* patrocinari non desistit, præstante Domino nostro Jesu Christo, cui cum Patre et Spiritu Sancto honor est et imperium per omnia sæcula sæculorum. Amen.]

(112 *a*.)

Incipit relatio quomodo Æthericus episcopus a puero in monasterio Ramesiæ nutritus sit, et quomodo postea Dorcastrensis ecclesiæ minister sit effectus, et qualiter eandem ecclesiam Ramesiæ donariis et possessionibus ditavit.

[Chaps. LXVII., LXXV.–LXXIX., pp. 112–114, 120–125, *to the words* augmentando ampliavit.]

" ✠ Ego Ælfgarus þiltuniensis episcopus Amen dixi. ✠ Ego Æscpius, abbas. ✠ Ego Osgar, abbas. ✠ Ego Ælfricus, abbas. ✠ Ego Æþelgar, abbas. ✠ Ego Ælfeah, abbas. ✠ Ego Flodbrhyt, abbas. ✠ Ego Germanus, abbas. ✠ Ego Ailpinus ældorman hoc meum desiderium ad perfectum, Deo suffragatore usque perduxi. ✠ Ego Ælfpold, dux. ✠ Ego Eþelstan, dux. ✠ Ego Ælfere, dux. ✠ Ego Oslac, dux. ✠ Ego Brihtnoþ, dux. ✠ Ego Æþelpeard, dux. ✠ Ego þulstan, presbiter. ✠ Ego Leoffa, presbiter. ✠ Ego þured, presbiter. ✠ Ego Sideman, presbiter. ✠ Ego þulfhere, presbiter. ✠ Ego Æfelþsi, presbiter, cum supradictis et aliis quamplurimis presbiteris, infractores hujus firmitatis excommunicavi." The crosses attached to the signatures are of very various forms.

[1] Elsinus, *Vesp.*

[2] Elwynus, *Vesp.*

[3] usque, add. *Vesp.*

(112 *b.*)

Quomodo Sanctum Felicem fecit Ramesiam portari.

[Chap. LXXXII., pp. 127–128.]

(113.)

Quomodo adquisivit partem orientalem Eleswrthe et dedit Ramesiæ.

[Chap. LXXXIV., pp. 129–134.]

(114.)

Quomodo Adthelintonam adquisivit et Ramesiæ dedit.

[Chap. LXXXV., pp. 135–140.]

(115.)

Qualiter Terrefeld adquisivit et Ramesiæ dedit.

[Chap. LXXXVI., pp. 140–143.]

(116, 117.)

Quomodo Scutlingedonam adquisivit et Ramesiæ dedit.

[Chaps. LXXXVII.–XC., *very much abridged*, pp. 143–146.]

(118.)

Incipit relatio de Ramesiensis ecclesiæ benefactoribus, quantis et quibus eam donationibus ab exordio fundationis ejus singuli illustraverunt.

Sæpe contingit [*etc.*, *Part II.*, *pref.*, p. 46.]

(119.)

Donaria Ædgari regis.

[Chap. XXII., pp. 47–48.]

(120.)

Donaria Sancti Oswoldi archiepiscopi.

[Chap. XXIII., pp. 48–50.]

(121.)

Donatio Alfgari.

[*Ibid.*, p. 51.]

(122.)

Donatio Athelgivæ.

[*Ibid.*]

(123.)

Donationes ducis Ailwini quibus ecclesiam Ramesensem illustravit.

Nunc vero ad declaranda ea quibus venerabilis dux Ailwinus Ramesensem ecclesiam tanquam filiam noviter nuptam illustravit beneficia stilum convertamus. Primo, scilicet, dedit insulam [*etc.* Chap. XXIV., pp. 52–55.]

(124.)

Donatio Athelfledæ comitissæ.

[*Ibid.*, p. 52–53.]

(125.)

Quod gemellos martyres Athelredum atque Athelbrictum fecit Ramesiam transferri.

[Chap. XXV., pp. 55.]

(126.)

Post hæc igitur secunda uxor ipsius Aldermanni, trigamus enim fuit, pro animæ suæ salute dedit ecclesiæ Ramesiæ villam de Stowe, cum aliis quibusdam donariis in auro et argento quibus præfatam ecclesiam illustravit, sicut in ejus cyrographo scriptum invenimus. Et hoc est ejus cyrographum, quod de Anglico Latinum fecimus.

(127.)

Ego Æthelgiva comitissa [*etc.* Chap. XXVIII., p. 58.]

(128.)

Donatio Wlfgivæ comitissæ.

Tertia etiam uxor comitis, Wlfgiva nomine, dedit cameræ Ramesiæ villam de Bramcestria ad pellicias fratribus emendas, et donum suum sub scripto cyrographo, quod de Anglico in Latinum transtulimus, confirmavit.

(129.)

Cyrographum ejusdem.

[Chap. XXVII., p. 57.]

(130.)

Fuerunt illis diebus plurimi tam viri quam feminæ quos meliora sæcula procrearunt [*etc.*, Chap. XXVI., p. 56, *to the words*, quoad viverent reservabant.]

(131.)

Donatio Alfwoldi comitis qui fuit frater Aldermanni.

[Chap. XXXI., pp. 62–63, *adding these words at the end,*] Cujus cyrographum quo easdem terras, in ultimis laborans, fratribus resignavit, quod[1] de Anglico in Latinum transtulimus.

(132.)

Cyrographum Alfildæ comitissæ.

[Chap. XXXII., pp. 63–64.]

(133.)

Nota quis fuit iste Ædnothus.

[*Ibid.*, p. 64.]

Donationes Æthelstani Mannessune.

[Chap. XXIX., pp. 59–60.]

---

[1] *sic.*

(134.)

Quomodo post mortem ejusdem Æthelstani uxor ejus omnia hæc infitiari conata est, et quo pacto postea cum fratribus Ramesiæ in pacem est reversa.

[*Ibid.*, "Post obitum igitur," *etc.*, p. 60.]

Igitur Alfelmus, cujus supra meminimus, et Affa uxor ejus dederunt Deo et sancto Benedicto Ramesiæ pro animarum suarum salute terram de Hetteleia et de Pottune, et donationem suam sub scripto cyrographo, quod Latinum de Anglico fecimus, confirmaverunt. Quarum terrarum priorem, sicut superius dictum est, Æthelstanus Mannessune dederat Lefsio cuidam cognato ejusdem Alfelmi, posteriorem vero cuidam filio fratris sui si erga eandem Affam eam dirationare posset; sed quia non potuit, iccirco eadem Affa eam dedit Ramesiæ sicut in sequenti scriptura continetur.

(135.)

Cirographum Alphelmi et Affæ uxoris ejus quo Deo et sancto Benedicto terram de Hetteleia et terram de Pottune confirmaverunt.

[Chap. xxx., p. 62.]

(136.)

Donatio Godrici.

[Chap. xxxiii. "Illis diebus vir quidam . . . "aliorum plurimorum," *etc.*, pp. 65-6.]

(137.)

Donatio Ædwardi regis filii Edgari.

Hæc igitur quæ supra retulimus in tempore illustris regis Ædgari ecclesiæ Ramesensi collata sunt donaria. Post cujus obitum duorum filiorum ejus natu major Adwardus regni principatum suscepit. Qui, paternæ

devotionis æmulator, dedit eidem ecclesiæ duas hidas in Broctona pro animæ suæ salute, jure hæreditario possidendas. Ecclesiam quippe ipsam plurimum diligens plurima ibi beneficia collocasset nisi perfidæ gentis proditione vitam immatura morte terminasset.

(138.)

Quæstus Ædnothi monachi qui apud Ramesiam exteriorum negotiorum curam gerebat.

[Chap. XLII., p. 74.]

(139.)

Donatio regis Æthelredi fratris Ædwardi.

[Chaps. XLIII., XLIV., p. 75.]

(140, 141.)

Item quæstus Ædnothi.

[Chaps. XLVI., XLVII., *to* "tradidit cambitionem," pp. 78–9.] Super qua terra multis postea placitis fratres fatigati, denique eodem Alfwoldo fatali sorte sublato et sustentationis suæ baculo in excessu beati Oswoldi confracto, et protectionis suæ cornu in obitu Aldermanni contrito, prævalente adversariorum calumnia, eam amiserunt.

(142.)

Donatio Arnketeli et Wlfroun uxoris ejus.

[In Chap. XXXIII., p. 66.]

(143.)

Cyrographum ejusdem Arnketeli.

[Chap. XXXIV., pp. 66–7.]

(144.)

Donatio Alfwini quando vitam mutavit.

[Chap. XLVIII., p. 81, *to* "commendans æternam."]

(145.)

Donatio Berrici.

[Chap. XLIX., p. 82.]

(146.)

Cyrographum Sancti Oswoldi de eadem donatione.

[Chap. L., pp. 82–3.]

(147.)

Donatio Godwini de terra de Hecham.

[Chap. LI., pp. 83–4.]

(148.)

De Alfwara quæ dedit Haliwellam.

[Chap. LII., p. 84.]

(149.)

Donatio Gode presbyteri.

[*Ibid*, p. 85.]

(150.)

Donatio Godrici qui fuit frater Ædnothi abbatis primi Ramesiæ.

Post excessum igitur sancti Oswoldi archipræsulis et comitis Ailwini, sub quorum regimine Ramesensis ecclesia eo usque prosperis ad votum floruerat successibus, quidam frater venerabilis, Ædnothus nomine, eidem ecclesiæ in abbatem primum ordinatus est, cujus

promotioni quidam frater ejus Godricus, vir fidelis et dives, congratulans, dedit Deo et sancto Benedicto Ramesiæ terram suam de Toringetona, et donum suum litteris Anglicis, quas in Latinum mutavimus, confirmavit.

(151.)

Cyrographum ejusdem Godrici.

[Chap. LXVI., p.111.]

(152.)

De quatuor pueris Ramesensis ecclesiæ alumnis.

[Chaps. LXVII., LXXXIII., pp. 112–4, 128, *very much abridged, omitting the story of the bells.*]

(153, 154.)

Donationes Ædrici Dorcastrecensis episcopi.

[*A very brief abstract of the gifts recorded in* Chaps. LXXXIV.—XC., pp. 129–146]

(155.)

Quomodo eandem terram de Westmilne ecclesia Ramesensis amisit.

[Chap. XC., p. 145.]

(156.)

Quod sanctum Felicem fecit de Seham Ramesiam transferri.

[Cf. Chap. LXXXII., p. 127.]

(157.)

Donationes Ædnothi episcopi qui Ætherico in episcopatum Dorcastrensem successit.

[Cf. Chap. CV., p. 159.]

(158.)

Donatio Ailrici qui apud Ramesiam comam deposuit.

[Chap. XCI., p. 147.]

(159.)

Donatio Hardecnut regis.

[Chap. XCVII., p. 151.]

(160.)

Carta ejusdem.

[Chap. XCVIII., *ibid.*]

(161.)

Item alia ejus donacio et confirmatio.

[Chap. XCIX., p. 152.]

(162.)

Item alia.

[Chap. C., *ibid.*]

(163.)

Relatio quomodo memoratæ donationes ejusdem regis ab ecclesia Ramesensi alienatæ sunt.

[*Ibid.*]

(164.)

Donatio Lefsii diaconi.

[Chap. CI., p. 153.]

(165.)

Quomodo Ramesensis ecclesia postea easdem terras amisit.

[*Ibid.*, p. 154.]

(166.)

Quomodo Alfwardus de claustro Ramesensi in abbatem Eveshamiæ assumptus, postea Londoniensis ecclesiæ episcopus meruit ordinari, et quomodo postea lepra perfusus Ramesiæ se contulit cum multis et præclaris ecclesiastici cultus ornamentis.

[Chap. CIV., pp. 157–8; *adding,*] Dedit etiam duas terras Horsete et Hemmingetonam in perpetuam elemosinam.

(167.)

De quæstu Oswoldi monachi et Withmanni quondam abbatis.

[Chap. CVI., pp. 159–161.]

(168.)

Donatio Ailwini Nigri.

[Chap. CXIV., p. 169, *to* "hæreditavit.]

Hanc quoque ejus donationem postea abbas Alfwardus[1] regis Ædwardi litteris Anglicis obtinuit roborari.

[Chap. CXVI., p. 172, *at end,* "Quomodo autem " . . . . invadentibus, a præfata ecclesia alienatæ " sunt."]

(169.)

Donatio Ædnothi nepotis Ædnothi abbatis primi.

[Cf. Chap. CXVII., p. 173.]

Erat tunc temporis vir quidam Ædnothus nomine, filius Godrici cujus supra meminimus, fratris scilicet Ædnothi primi abbatis Ramesiæ, genere et opibus insignis, qui, Ramesensis ecclesiæ religione admodum delectatus, filium suum Æthericum tenerum adhuc puerum ibidem monachari constituit. Terram quoque

[1] *sic, for* Alfwinus.

suam de Acleia ipse et uxor ejus Deo et sancto Benedicto in perpetuam cum puero hereditatem tradiderunt, et cyrographo suo Anglico, quod in eadem ecclesia habetur, donationem suam confirmaverunt.

(170.)

Donatio Alfsii et uxoris ejus.

[In Chap. CXVIII., pp. 174–5.]

(171.)

Donatio Tostii cujusdam divitis viri.

[*Ibid.*, p. 175.]

(172.)

Donatio Turgundæ nobilis matronæ.

[*Ibid.*, pp. 175–6, *to* "transtulit possessionem."]

Eadem quoque mulier dedit filacterium unum habens pretium duodecim mancarum auri, et album cum casula et stola, et calicem unum cum una cortina.

Vir quidem Ædwinus et uxor ejus Sueta dederunt terram Londoniæ, redditum scilicet centum et quatuor solidorum. Brithnothus comes dedit Wichentonam et Dutintonam in eleemosynam perpetuam. Quidam frater, Jol nomine, dedit Querentonam et Cranewellam et Sleifordam pro sua suorumque salute. Alfricus archiepiscopus dedit unum album optimum cum stola et manipulo. Quædam matrona, Lefgiva nomine, dedit Stoctonam, Dilintonam, Gravele et Gillingam, et unam crucem optimam. Vir quidam, Wach nomine, dedit piscariam de Witlelmara pro animæ suæ salute. Mulier quædam divitiis pluribus abundans, Scheldwara nomine, dedit calicem unum aureum habentem quatuor marcas auri et dimidiam, et unam miscam auream gemmis pretiosis ornatam, et unum cortinam.

(173.)

Item alia quædam mulier, Ædgiva nomine, dedit terram de Berefordia in pretium suæ salutis.

(174.)

[*Privilegium Willelmi Regis.*]

A.D. 1077. 29 Dec. In nomine sanctæ et individuæ Trinitatis, Patris et Filii et Spiritus Sancti, ego Willelmus, Dei gratia Rex Anglorum et Dux Normannorum atque Princeps Cenomannorum, omnibus post me futuris regibus, archiepiscopis, episcopis, abbatibus, comitibus, vicecomitibus, optimatibus cunctisque fidelibus qui sub ditione mea sunt clericis et laicis, salutem æternæ felicitatis et pacis.

Sciatis communiter me pro salute animæ meæ et parentum meorum et pro statu regni mei, ut Deus per suam gratiam stabiliat et confirmet mihi regnum et filiis meis et heredibus eorum, ad laudem et gloriam Omnipotentis Dei, et ad honorem beatissime ejusdem Dei et Domini nostri Jesu Christi matris perpetuæ Virginis Mariæ, sanctique Benedicti et omnium sanctarum virginum, accepisse in manu mea et defensione totum honorem ecclesiæ de Rameseie. Et ideo videte, sicut amorem meum diligitis, ne faciatis nec fieri consentiatis injuriam nec torturam in omnibus possessionibus suis, nec ut aliquis socam vel sacam, aut leges vel consuetudines aut ulla omnino quæ illius juris sunt, tollat vel minuat. Privilegia igitur antiquorum regum, omnesque donationes terrarum vel ecclesiarum aut aliarum rerum quæ ibi temporibus antecessorum meorum regum, a quibuscunque ante me donatæ sunt, dando et corroborando confirmo atque concedo, quas hic, videlicet, terras karaxari mandavimus, quatinus hac præsenti nostræ constitutionis hujusque decreti pagina nostraque auctoritate regia perhenniter eidem ecclesiæ sint concessæ cum omnimoda libertate. Inprimis itaque insulam in qua a fidelibus veneratur ecclesia præfata cum omnibus ad se pertinentibus; Upwode cum Raflea[1] berewico suo et cum omnibus ad se pertinentibus;[2] Hillingeie[3] cum omnibus

[1] Uppwude cum Ræflea, Spelman; see note at the end of this charter.

[2] Hemmingford, cum omnibus ad se pertinentibus; Saltrethe, cum omnibus ad se pertinentibus, Spelman, add.

[3] Hillingeiæ, Spelm.

ad se pertinentibus; Walsokne cum omnibus ad se pertinentibus. Et in Welles xx. homines piscatores, singulis annis lx. miliaria anguillarum ibidem reddentes. Bramcestre [1] cum omnibus ad se pertinentibus, et cum omni maris ejectu quod nos *wrec* [2] nominamus. Stivecleia [3] cum omnibus ad se pertinentibus. Kingestune cum omnibus ad se pertinentibus.[4] Wardebusc [5] cum omnibus ad se pertinentibus. Slepe cum omnibus ad se pertinentibus, et cum Raflea,[6] Chateriz [7] cum omnibus ad se pertinentibus, et unam mansionem de Elleswrthe, scilicet orientalem, cum omnibus ad se pertinentibus. Hoctune [8] cum omnibus ad se pertinentibus. Wittune [9] cum omnibus ad se pertinentibus. Elingtune cum omnibus ad se pertinentibus. Bitherne cum omnibus ad se pertinentibus. Brinintune [10] cum omnibus ad se pertinentibus. Huwichentune [11] cum omnibus ad se pertinentibus. Isham cum omnibus [ad se pertinentibus].[12] Westune cum omnibus ad se pertinentibus. Greflea cum omnibus ad se pertinentibus. Dilingtune cum omnibus ad se pertinentibus. Stoctune cum omnibus ad se pertinentibus. Gillinge [13] cum omnibus ad se pertinentibus. Riptune cum omnibus ad se pertinentibus. Hæc enim supradicta omnia rura tempore regis Ædgari [14] ibidem sunt data, et ab eodem rege cartis testibusque legittimis perpetim confirmata. Quæ vero hic subsequuntur conscripta, bonæ memoriæ cognati mei regis Ædwardi [15] temporibus eidem ecclesiæ sunt concessa, et ab eo feliciter in dote perseverabili confirmata, scilicet, Hemmingforde, cum omnibus ad se pertinentibus,[16] et Elingtune,[17] cum omnibus ad se pertinentibus; Beornwelle, cum omnibus ad se pertinentibus; Hemmingtune, cum omnibus ad se pertinentibus, et unam mansionem de Eleswrthe, id est occidentalem, cum omnibus ad se pertinentibus; Grettune cum omnibus ad se pertinentibus; Fere-

---

[1] Bramceastræ, Spelm.
[2] wærece, id.
[3] Styvelea, id.
[4] et cum Ræflæa et Byrig berewicis suis omnibus sibi pertinentibus, id.
[5] Wærdebusc, id.
[6] A line of erasure through these three words.
[7] Ceateric, Spelm.
[8] Hohtune, id.
[9] Wittunæ, id.
[10] Brynintanæ, id
[11] Hwiccintunæ, id.
[12] inserted, id.
[13] Gillingæ, id.
[14] Eadgari, id.
[15] Eadwardi, id.
[16] Gilling cum omnibus ad se pertinentibus, id.
[17] Eþelintune, id

feld [1] cum omnibus ad se pertinentibus; Schitlingedune,[2] cum omnibus ad se pertinentibus; Osfirdetune,[3] cum omnibus ad se pertinentibus, scilicet in Holande; Westmilne [4] orientalem, cum omnibus ad se pertinentibus; Oure, cum omnibus ad se pertinentibus; Bertune,[5] cum omnibus ad se pertinentibus; Cnapwelle,[6] cum omnibus ad se pertinentibus;[7] Clopham, cum omnibus ad se pertinentibus; Wipsintune, cum omnibus ad se pertinentibus; Langetune,[8] cum omnibus ad se pertinentibus; Mertune,[9] cum omnibus ad se pertinentibus; Waymwrthe,[10] cum omnibus ad se pertinentibus; Meringe,[11] cum omnibus ad se pertinentibus; Burewelle, cum omnibus ad se pertinentibus; Cuerningtune, cum omnibus ad se pertinentibus; Ringstede, cum omnibus ad se pertinentibus, et cum omni maris ejectu quod *wrec* [12] appellamus; Winebodesham, cum hundredo et dimidio, et cum lxiiii^{or} socamannis ad hundredum pertinentibus, scilicet, infra Bichamdich et cum foro de Dunham ad Winebodesham pertinenti. Item tres hidas in Brouctune, et tres hidas in Bodekesham, cum omnibus ad se pertinentibus. Volo etiam et firmiter præcipio atque concedo ut abbas et monachi ejusdem ecclesiæ bene et in pace et quiete et honorifice teneant omnes terras suas et homines, aquas aquarumve decursus, molendina, prata, pascua, segetes, paludes, piscationes, piscarias, silvas, venationes, et omnia sua libera ab omnia regia consuetudine, et ab omni collectione census qui *Geld* vel *Scot* Anglice nominatur. Insuper itaque eos quietos clamo ab omnibus placitis et querelis, et schiris [13] et hundredis et ab omnibus rebus et occasionibus et ab omni castelli seu quocunque opere servili et legibus et consuetudinibus quæ ad me pertinent. Similiter vero ut nullis unquam graventur oneribus expeditionum nec pontium restructione vel furis apprehensione, sed ab omni exactione et angaria regalium et episcopalium minis-

---

[1] Fereveld, Spelm.
[2] Scytlingedune, id.
[3] Osfirðtune, id.
[4] Westmulne, id.
[5] Bertunæ, id.
[6] Cnapanwelle, id.
[7] Acclea, cum omnibus ad se pertinentibus; Crangfeldæ, cum omnibus ad se pertinentibus; Cæmbeftune, cum omnibus ad se pertinentibus, id.
[8] Langetselle, id.
[9] Mertunæ, id.
[10] Waðmrthe, id.
[11] Mæringe, id.
[12] wærece, id.
[13] sciris, id.

trorum, et aliarum qualiumcunque causarum sint perpetim expediti et liberi. Huic etiam libertati additamentum concedo Anglice scriptum, scilicet, mundbriche, feardwite,[1] blodwithe, *schipheang, heangwite, gritbriche, utleap, infangenethef, schip,*[2] fithwite, miskenninge, fridsokne, hamsokne, forstal, forthpheang, withpheang, heangwite, grithbriche, uthleap, infangenethef,[3] schipbriche, sæuppwrp,[4] sake, sokne,[5] tol et team, aliasque omnes leges et consuetudines quæ ad me pertinent. Defendo etiam et pleniter prohibeo ne ullus eis molestus sit in terra sive in aqua, neque vicecomes aut aliquis alius in aliquo de omnibus quæ ecclesiæ illius sunt se penitus intromittat, aut per ullam occasionem nisi abbas et monachi ad utilitatem monasterii, cunctaque quæ idem monasterium a sui principio usque ad præsens concessione pontificum, liberalitate regum aliorumque principum, atque oblatione fidelium, obtinuit vel in futurum obtinebit sint omnino libera, terræ cultæ et incultæ, cum exitibus atque redditibus, cellæ, ecclesiæ, cimiteria, decimæ, redditus, servitia debita, oblationes, luminaria, causarum discussiones, emendationes aut ecclesiasticæ vel seculares, honorifice sancita et inviolabiliter confirmata auctoritate meæ regiæ confirmationis, rata, integra illibataque perhenniter ibidem permaneant. Universa igitur hæc quæ hujus decreti constitutionisque nostræ præsens continet pagina jam olim a reverendæ memoriæ præcellentissimorum prædecessorum meorum, regum Ædgari, videlicet, et Ædwardi, sanctionis statuto inconvulso more regio confirmata sunt. Quisquis autem successorum meorum hanc donationis libertatem firmiter atque inviolabiliter custodierit æterna coronetur claritate, cœlestisque regni plena perfruatur felicitate. Si quis vero (quod absit !) eam destruere voluerit vel hujus nostri decreti contradictor, convulsor et temerator extiterit, cum Juda proditore æterno anathemati subjaceat nisi Deo et Ejus beatissimæ ac piissimæ matri sanctoque Benedicto digna pœnitentia satisfecerit. Siquidem ut ista omnia legittime signis et testibus veridicis firmiter astipulata inperpetuum consistant inviolata, Ego ipse manu mea signum impressi, et

---

[1] mundbryche, fearðwite, fihtwitæ, Spelm.

[2] The words in italics are crossed out by a line drawn through them in the MS., apparently as being erroneously inserted from subsequent lines.

[3] infangenetheof, Spelm.

[4] sæuppwurp, id.

[5] saca, socne, id.

legittimos testes regni mei, scilicet insigniores personas, subter annotare jussi. Ego Willelmus divina misericordia largiente Rex Anglorum et Dux Normannorum Princepsque Cenomannorum, hoc præceptum scribere præcepi, et scriptum hoc signo ✠ Dominicæ crucis confirmando stabilivi nostræque imaginis sigillo insuper assignare curavi, anno regni mei decimo, Incarnationis vero Dominicæ MºLXXVII., quarto kalendas Januarii. Ego Lanfrancus archiepiscopus concedens confirmavi. Ego Remigius Linc[olniensis] episcopus. Ego Thomas archiepiscopus subscripsi. Ego Odo Baiocensis episcopus corroboravi. Ego Hugo London[iensis] episcopus concessi. Ego Wachel[inus] Winton[iensis] episcopus constabilivi. Ego Vitalis abbas collaudavi. Ego Scotlandus abbas. Ego Baldewinus abbas. Ego Simeon abbas. Ego Ailsinus abbas hoc munificentiæ donum a rege petii et gratanter accepi. Ego Serlo abbas. Ego Mauricius cancellarius relegi et sigillavi. Ego Rogerius comes. Alanus comes. Robertus de Oleio. Ego Robertus comes. Hugo de Muntford. Haimo dapifer. Ego Albericus comes. Henricus de Ferariis. Ego Hugo comes. Walterus Giffard. Ego Wlstanus Wigornensis ecclesiæ episcopus libenter annui, et cum supranominatis coepiscopis infractores hujus privilegii anathematizavi.[1]

---

[1] Spelman has inserted a paper leaf in the MS., on which he has written the witnesses' names in the following order and mode, together with the subsequent note.

" . . . . . kal. Januarii ✠Ego
" Mauricius cancellarius relegi et
" sigillavi.

Colum. 1. ✠ Ego Lanfrancus archiep. concedens confirmavi.
‡ Ego Tho. archiep. subscripsi.
Ego Odo Baioc. eps corroboravi.
✠ Ego Hugo Lond. eps concessi.
✠ Ego Walchel Wint. eps constabilivi.
✠ Ego Remig. Lincol. ep. collaudavi.
✠ Ego Wlfstanus Wigornens eccliæ eps libenter annui, et cū supranoiatis coepis infractores huius p'vilegii anathematizavi.

2. Ego Vitalis abbas.
Ego Scotland' abb.
Ego Baldwinus abb.
Ego Simon abb.
Ego Æilsinus abb. hoc munificentie donū a Rege petii et gratanter accepi.
Ego Serlo abb.

3. Ego Roger' comes.
Ego Rob. com.
Ego Alb'icus com.
Hen. de Ferrariis.
Hugo comes.
Alanus com.
Hugo de Montefort.
Walter Bifard.
Rob. de Oleio.
Haimo dapifer Reg.

" Examinatur cum originali 27
" Junii 1628 per me Hen. Spelman
" et Franciscum Boyton, et in mar-

(175.)

Item Carta Willelmi Regis de saca et soca et theloneo et latrocinio.

Willelmus Rex Anglorum Lanfranco archiepiscopo et episcopis, abbatibus, vicecomitibus suis, ceterisque suis fidelibus Francigenis et Anglicis, salutem. Sciatis quod abbati Ailsi sacam et socam, theloneum et latronem, et omnes consuetudines ecclesiæ suæ intra et extra civitates ita sibi habere concedo sicut antecessor ejus melius habuit die qua dominus meus Rex Ædwardus fuit vivus et mortuus. Et ubicunque sibi opus fuerit fideles mei illum juste adjuvent. Teste Eudo dapifer.[1]

(176.)

De jactura maris apud Ringstede.

Willelmus Rex Anglorum Lanfranco archiepiscopo et omnibus vicecomitibus et ministris suis totius Angliæ, salutem. Sciatis me concessisse sancto Benedicto et Ailsi abbati de Ramesia sacam et socam, tol et theam et latrocinium et jacturam maris apud Ringstede et Bramcestre et omnes consuetudines quas Rex habere potest, et præcipio ut ubicunque sanctus

---

" gine correctiones addidi, ut patet, " sed interdum ubi una vel altera " litera tantum differebat hic liber " ab originali, apposui genuinam in " apice vel interdum in margine ; " vitiosum puncto subjecto vel li- " neliola denotavi. Testium item " nomina tribus in Privilegio exa- " rantur columnis, ordine quo su- " pra. Claret hîc autem quam " malefide transcripserunt monachi " chartas, privilegia, codices, exem- " plaria ; errata enim et mendas " libentius admitterent in scriptis " suis quam decorem paginæ litura " aliqua deturparent. Inde tanta " manuscriptorum discrepantia, " pugna et contrarietas." It is unfortunate that Spelman did not note where the original was preserved.

[1] *sic.*

Benedictus habet terram infra civitatem et extra habeat omnes consuetudines suas ita bene et libere ut ego ipse habeo, quia volo ut prædictus abbas habeat suam abbathiam ita pleniter sicut Ædwardus Rex dedit Alfwino abbati cum omnibus rebus quæ pertinent ad abbathiam. Et si aliquis de abbathia abstulerit ullam terram postquam primitus fui coronatus, præcipio ut reddatur si per Capitulum dirationare non potuerit. Testibus, Odone Baiocensi episcopo, et W[ill.] de War[ren], et Eudone dapifero, et Yvone Taileb[ois].

(177.)

Item carta ejusdem Regis[1] *de libertatibus.*

[1] [Will. II.]

[A.D. 1087 ?] Willelmus Rex Angliæ Lanfranco archiepiscopo, et episcopis, abbatibus, vicecomitibus suis, ceterisque suis fidelibus Francigenis et Anglicis, salutem. Sciatis quod abbati Ailsi sacam et socam, theloneum et latronem, et omnes consuetudines ecclesiæ suæ intra civitates et extra ita sibi habere concedo sicut pater meus sibi concessit et sicut antecessor suus melius habuit die qua Ædwardus Rex fuit vivus et mortuus, et ubicunque sibi opus fuerit volo ut mei fideles illum juste adjuvent. Testibus, Rogero comite et R[og.] Bigot.

(178.)

De terra de Hisham.

[A.D. 1087 ?] Willelmus Rex Angliæ W[ill.] de Cahaimiis salutem. Præcipio tibi ut facias convenire schiram de Hamtona, et judicio ejus cognosce si terra de Isham reddidit firmam monachis sancti Benedicti tempore patris mei, et si ita inventum fuerit sit in dominio abbatis. Si vero temlanda tunc fuisse invenie-

tur, qui eam tenet de abbate teneat et recognoscat; quod si noluerit, eam abbas in dominio habet, et vide ne clamor inde amplius ad me redeat. Teste W[illelmo] episcopo Dunelmensi.

(179.)

Item de Hisham.

Willelmus Rex Angliæ W. vicecomiti, salutem. Mando et præcipio tibi ut abbatem Ailsi facias habere Isham sicut ipse eam dirationavit in Hamptona, et sicut testimoniata est et jurata ad opus sancti. Teste R. Bigot. [A.D. 1087 ?]

(180.)

Conventio facta inter Ailsium Abbatem et conventum et Eudonem Dapiferum de Berforde.[1]

Hanc conventionem fecit Eudo, scilicet Dapifer Regis, cum Ailsio abbate Ramesiense et ejusdem loci conventu in capitulo, de Berefordia, videlicet ut Eudo habere deberet ad opus sororis suæ Moriellæ[2] partem sancti Benedicti quæ adjacebat ecclesiæ Ramesiensi quamdiu Eudo et soror ejus viverent, ad dimidium servitium unius militis, tali quidem pacto ut post Eudonis sororisque suæ decessum tam partem propriam Eudonis quam in eadem villa habuit quam partem ecclesiæ Ramesiensis Deo et sancto Benedicto, ad usum fratrum eternaliter absque omni calumnia successorum Eudonis possidendam, pro redemptione animarum eorum et parentum relinqueret, et ipsemet istud addidit ut quicunque hoc pactum irritum facere dæmonis instinctu

---

[1] Berkforde, *Chartul.* A. f. 184. | [2] Muriellæ, *ibid.*

decerneret, anathematis vinculo perpetualiter constringeretur; et insuper hoc pactum fide data cum juramento in capitulo super quatuor Evangeliorum textum affirmavit, et fraternitatem loco suscepit. His testibus, Ailsio abbate, et Randulfo fratre Ilgeri, Rogero vicecomite, et Osberno sororio Eudonis, et Walgero filio ejus, Turkillo dapifero, Ingelramno et Leofwino, Wlfwino et Everardo.

(181.)

Item Carta de saca et soca et thol et theam Herberti abbatis.

[A.D. 1087–9.] Willelmus Rex Angliæ Lanfranco archiepiscopo et episcopis suis et Bald[wino] abbati et vicecomiti, ceterisque suis fidelibus Francigenis et Anglicis, salutem. Sciatis me concessisse Herberto abbati de Rameseia sacam suam et socam et tol et theam et infangenethef infra burgum et extra, et omnes consuetudines suas sicut ejus antecessor illas melius habuit tempore Regis Ædwardi. Et precor ut ubicunque sibi inde opus fuerit eum adjuvetis. Teste R[oberto] comite Morit[aniæ], per Rog. Bigot.[1]

(182.)

De terra de Eston quæ fuit in firma quondam.

Willelmus Rex Angliæ R[andulfo] fratri Ilgeri salutem. Mando tibi et præcipio ut facias convenire schiras, et per eas recognosce si terra de Eston tempore Regis Ædwardi jacuit

[1] This is the reading in the copy in the Chartulary in A., and is no doubt correct. B. has "p r°g' " Rog' Bigot," in which the marks of erasure of the second word have greatly puzzled the later transcribers of that MS. Twysden's transcript first read "Proger," but for this a copy of the contraction was substituted in the margin. C. evades the difficulty by simple omission.

in firma ecclesiæ de Ramesia, et sicut tempore illius fuit ita remaneat. Et dimidiam hidam terræ de Saltreio fac abbati de Ramesia habere sicut antecessor ejus habebat die qua mortuus et vivus fuit, et omnia sua sub manu mea custodias et protegas. Teste Randulfo capellano. Will. II.

(183.)

De dimidia hida terræ in Saltreio.

Willelmus Rex Angliæ R[andulfo] fratri Ilgeri salutem. Mando tibi et præcipio ut abbatem Herebertum habere facias dimidiam hidam terræ de Saltreio quam Ailwinus præpositus tenuit, quam Walterus de Belmeis vi nunc tenet, sicut præcepi per breve meum, et vide ne amplius inde clamorem audiam pro penuria recti, super x. libras forisfacturæ. Teste Radulfo capellano regis.[1]

(184.)

De saca et soca in Ringstede et Bramcestre.

Willelmus Rex Angliæ Hereberto episcopo, Rogero Bigod, et H. camerario, et W[illelmo] de Albeneio, cæterisque suis fidelibus tam Francis quam Anglis in Nortfolca, salutem. Volo ut Aldwinus abbas Ramesiæ habeat in Ringstede et Bramcestre socam et sacam et theloneum, et theam, et fines, et omnes consuetudines quas antecessores sui melius et plenius habuerunt tempore patris mei, et quemadmodum juratæ erant apud Tetford, et Ailsi abbas easdem consuetudines apud Norwic dirationavit, et nolo consentire ut aliquis sibi injuriam faciat. Teste W[illelmo] episcopo Dunelmensi.

---

[1] Rad. capitali justiciario, *Chartul.* f. 190 b.

(185.)

De nemoribus.

Will. II. Willelmus Rex Angliæ forestariis suis salutem. Defendo ne aliquis vestrum se aliquid intromittat de nemore Aldwini abbatis de Ramesia nisi de bestiis et de esartis. Testibus, episcopo Dunelmensi, et Walchel[ino] episcopo, et cancellario per Turaldum abbatem de Burg.

(186.)

De silvis.

Willelmus Rex Angliæ G. filio Rogeri salutem. Præcipio tibi ut facias quod Aldwinus abbas de Ramesia terras suas et homines et omnia sua et silvam suam juste et pacifice in omnibus teneat, ita [ut] ne consentias ut aliquis ei injuriam faciat. Testibus, episcopo Dunelmensi, et cancellario per Turaldum abbatem de Burgo.

(187.)

De terris non dandis sine rege.

A.D. 1091-3. Willelmus Rex Angliæ R[emigio] episcopo et Ran. vicecomiti et omnibus vice-comitibus in quorum vicecomitatibus abbas de Ramesia habet terras, salutem. Præcipio et defendo ne abbas de Ramesia, videlicet Aldwinus, ullo modo tribuat alicui homini aliquam terram de dominio suo sine licentia mea et consilio, quia volo ut abbas prædictus prædictas terras honorifice teneat et omnes alias quas sui antecessores de proprio victu monachorum suorum tenuere sicut abbas adquirere poterit illas. Testibus, Walchel[ino] episcopo [1] et R[ogero] cancellario.

---

[1] Galch. archid., *Chartul.* 190 b.

(188.)

De forisfacturis.

Willelmus Rex Angliæ H. camerario et justificatoribus suis omnibusque suis fidelibus, salutem. Inquirite per comitatum quis justius hujusmodi forisfacturam haberet tempore patris mei, sive abbas Ramesiæ sive antecessor W[illelmi] de Albeneio. Et si comitatus concordaverit quod abbas rectius prædictam forisfacturam deberet habere, tunc præcipio ut c. solidos quos Radulfus Passel[ewe] inplacitavit sine mora abbati reddantur. Teste episcopo Dunelmensi. Will. II.

(189.)

De hominibus de Welles.

Willelmus Rex Angliæ H[enrico] de Ferrariis et G. dapifero, salutem. Mando et præcipio ut abbas Áldwinus de Ramesia non respondeat neque placitet de terris et de hominibus quos invenit in abbathia sua quando ei donavi eam. Præcipue de hominibus de Welles præcipio ut non placitet neque respondeat alicui de eis si eos in abbathia sua invenit. Teste Eudone dapifero. Per ipsum [Regem].

(190.)

De operationibus.

Willelmus Rex Angliæ vicecomitibus in quorum vicecomitatibus Sanctus Benedictus de Ramesia terras habet, salutem. Sciatis me quietam clamasse totam terram et homines Sancti Benedicti de Ramesia de omni operatione et placitis donec inde aliud præcipiam, et defendo ne consentiatis ut aliquis hominibus prædictæ ecclesiæ aliquam injuriam faciat. Testibus, Roberto cancellario et H. de Euernieu. A.D. 1091–3.

(191.)

De servitio decem militum.

Will. II. Willelmus Rex Angliæ R[adulfo] fratri Ilgeri cæterisque suis fidelibus Francigenis et Anglis, salutem. Mando vobis me clamasse Aldwinum abbatem Ramesiæ quietum de servitio x. militum in festis, et deinceps tres mihi habeat sicut antecessores sui faciebant in septentrionali parte fluminis Tamesiæ. Testibus, Eudone dapifero et Hereberto de Ros.

(192.)

De expeditione Scotiæ.

A.D. 1091–7. Willelmus Rex Angliæ vicecomitibus in quorum vicecomitatibus abbathia de Ramesia terras habet, salutem. Sciatis me quietos clamasse omnes homines abbathiæ Sancti Benedicti de Ramesia de ista expeditione Scotiæ, et præcipio ut ad abbathiam redeant omnes terræ quæ pertinent ad firmam prædictæ abbathiæ quicunque eas tenet. Testibus, Walchelino episcopo et episcopo Dunh[elmensi] et cancellario, per Toraldum abbatem de Burc.

(193.)

De fugitivis.

Willelmus Rex Angliæ R. capellano suo et vicecomitibus suis et ministris salutem. Præcipio vobis ut ubicunque abbas de Ramesia vel sui homines poterint invenire fugitivos qui de terra abbathiæ sine licentia et injuste aufugerint eos redire faciatis, et videte ne aliquis eos ullo modo injuste detineat. Testibus H[aimone] dapifero et Hugone de Belchaump.

(194.)[1]

De terra de Hyrst.

Willelmus Rex Angliæ R[adulfo] fratri Ilgeri et R. nepoti suo, salutem. Præcipio vobis ut resaisiatis abbatem de terra de Hyrst quam W. filius Osmundi tenet et eandem terram sine mora deliberate de accipitre quem W. prædictus ibi habet, et videte ne amplius inde clamorem audiam. Testibus episcopo Dunelmensi et Win. de Hamptone. Will. II.

(195.)

De dimidia hida in Bitherna.

Willelmus Rex Angliæ R[adulfo] fratri Ilgeri et R. nepoti suo, salutem. Facite abbatem Rameseiæ juste resaisiri de dimidia hida in Bitherna unde Humfredus larderarius eum desaisivit, quia nullo modo volo ut injuste perdat quicquid pertinet ad victum et ad vestitum monachorum suorum. Testibus, Eudone dapifero et Turaldo regis capellano, apud Wint[on].

(196.)

De dimidia caruca[ta][2] terræ in Trikingham.

Willelmus Rex Angliæ O. vicecomiti, salutem. Præcipio ut juste resaisias abbatem Rameseiæ de dimidia carucata terræ in Trikingham, et quicquid inde ablatum est juste reddi facias sine mora. Si vero aliquis quicquam de illa terra reclamet, fiat rectum inter eos; volo enim ut abbas honorifice et pacifice omnia sua teneat. Teste W[illelmo] cancellario, apud Wint[on].

---

[1] See Append. to 29th Report of Dep. Keeper of the Records, p. 44.

[2] caruca, B.

(197.)

De Holm.[1]

Will. II. Willelmus Rex Angliæ H. camerario, salutem. Fac convenire et consedere tres hundredos et dimidium apud Flicchamburth propter terram illam de Holm quæ pertinet ad Ringstedam et quam abbas Ramesiæ reclamat ad victum et vestitum monachorum suorum; et si abbas poterit ostendere ratione et testimonio comprovincialium quod antecessor illius eandem terram habuerit eo die quo pater meus fuit vivus et mortuus, tunc præcipio ut illam terram et omnia quæ juste pertinent ad abbathiam suam pacifice et honorifice teneat. Teste R. Bigod apud Wind[esor].

(198.)

Carta Henrici Regis primi de libertatibus de saca et soca et thol et theam et infangenethef.

A.D. 1100–1112. Henricus Rex Anglorum Roberto Bloet episcopo Linc[olniensi] et omnibus baronibus de Huntindoneschire Francigenis et Anglis, salutem. Sciatis me concessisse Deo et Sancto Benedicto et Aldwino abbati de Ramesia in perpetuum sacam et socam et thol et theam et infangenethef et forestal et blodwite et murther et inventionem thesauri et omnes alias libertates coronæ meæ pertinentes in terra sua quam habent infra unam leugatam circa ecclesiam Sancti Benedicti et omnia alia placita coronæ meæ pertinentia sicut ego ipse melius et plenius habeo in regno meo. Et illa leugata sit in perpetuum quieta de visionibus forestarum et essartis et omnibus aliis querelis. Testibus, comite Mellend et Willelmo de Cancia, apud Westm.

---

[1] See Append. to 29th Report of Dep. Keeper of the Records, p. 44.

(199.)

De terra de Stevecleia.

Henricus Rex Angliæ R[oberto] Nicholiensi[1] episcopo ac Simoni comiti atque Gileberto vicecomiti, necnon etiam Francigenis et Angligenis in comitatu Huntendune, salutem. Sciatis me fecisse conventionem inter Aldwinum abbatem Ramesiæ et Willelmum Nicholiensem, videlicet capellanum meum, de terra de Stivecleia, scilicet ut W. terram illam tantummodo quamdiu vixerit habeat et inde tantum servicii faciat quantum ad tantumdem terræ de abbathia pertineat; post mortem vero ejus tota terra illa cum omni possessione quæ in illa fuerit eo die quo W. fuerit vivus et mortuus soluta et quieta sine calumnia quorumlibet hæredum ad usum abbatis et monachorum restituatur ac resaisiatur. Testibus, Rand[ulfo] cancellario et W. de Curci, Rogero de Oli, et W. camerario de Hoctune, Ailrico monacho, Reinaldo Monacho, Ingelranno de Ou, et Widone dapifero Hereberti episcopi. Hæc conventio facta erat apud Wauberge nemus. A.D. *c.* 1110.

(200.)

De Elintuna.

Henricus Rex Angliæ R[oberto] episcopo ac Symoni comiti, atque Gileberto vicecomiti, necnon et Francigenis et Angligenis in comitatu Huntendon, salutem. Sciatis me fecisse conventionem inter Aldwinum abbatem Ramesiæ et Willelmum dispensatorem meum de terra de Elintuna, scilicet ut Willelmus terram illam tantummodo quamdiu vixerit possideat, et inde tantum servitii faciat quantum ad tantumdem terræ de abbathia pertinet; post obitum vero ejus totum dominium ejusdem manerii ad victum monachorum Ramesiæ solutum et quietum sine calumnia filiorum ejus vel fratrum A.D. *c.* 1110.

---

[1] *i.e.* Lincolniensi.

aut quorumlibet hæredum cum omni possessione quæ fuerit in manerio illo ea die qua Willelmus fuerit vivus et mortuus restituatur et resaisiatur. Et quantum feudi Willelmus invenit in manerio illo tantum habeat hæres ejus et faciat inde servitium pertinens ad tantumdem terræ de abbathia. Testimonio illorum qui supra apud Waub[erge].

(201.)

De molendinis de Iclesforde.

Henricus Rex Angliæ R[oberto] episcopo Linc[olniensi] et Aldwino abbati de Ramesia et toti conventui monachorum et Hugoni de Bochal[land] et omnibus fidelibus suis Francigenis et Angligenis de Bedefordeschire et Hertfordescyre, salutem. Sciatis me concessisse [1] concordiam quam fecerunt in invicem Aldwinus abbas et Reinaldus de Archentuein de molendinis de Iclesford, et de terra quæ est de feudo abbatis et Reinaldi, scilicet unam partem quæ sita est in feudo Reinaldi, ita quod Reinaldus teneat molendina et terram quamdiu vixerit, et postquam obierit resumat abbas molendina et terram in dominio suo cum omni augmentatione et emendatione quam Reinaldus faciet super terram illam, et Gundricus teneat molendina de abbate sicuti tenebat de Reinaldo.[2] Et si Reinaldus morietur in Anglia sepelietur in prædicta abbathia. Et propter hanc conventionem dabit Reinaldus abbati quoque anno x. solidos. Testibus, Geroldo de Calz et Roberto Gerbert. Apud Bramtone.

---

[1] *Sic: lege* confirmasse.

[2] "Nota: videtur feudum," *in margin of* B.

(202.)

De terra de Hyrst.

Henricus Rex Angliæ Rogero vicecomiti de Huntendone, salutem. Præcipio tibi ut Aldwinum abbatem juste et sine mora resaisias de terra sua de Hyrst quam W[illelmus] accipitrarius ei aufert, et postea si ipse in ea aliquid reclamaverit, sit ipse abbas inde ad rectum termino convenienti, quia nolo ut ipse abbas illam injuste perdat; et vide ne amplius inde clamorem audiam pro penuria recti, super x. libras forisfacturæ. Et de hoc unde se clamat de injuria quam sibi fecit fac ei rectum. Teste Simone comite, apud Warburgeberiam in expeditione. Hen. I.

(203.)

De terra Willelmi filii Osmundi.

Henricus Rex Angliæ R[ogero] vicecomiti, salutem. Præcipio tibi ut resaisias abbatem Aldwinum de terra quam Willelmus Osmundi filius tenet injuste, et postea, si quid super eam clamaverit, abbas faciat ei rectum in curia sua. Testibus, Rog. Bigod et Ur. de Abet[ot], apud Bramtone.

(204.)

De terra filii Odelardi.

Henricus Rex Angliæ R[ogero] vicecomiti, salutem. Præcipio tibi ut resaisias abbatem Aldwinum de terra quam filius Oidelardi injuste tenet, et postea, si quid super eam clamaverit, abbas faciat rectum in curia sua. Testibus, Rog. Bigod et Ur. de Abet[ot], apud Bramtone.

(205.)

De carucata in Trikingham.

Henricus Rex Angliæ R[oberto] episcopo Linc[olniensi] et Os. vicecomiti, salutem. Præcipio vobis ut resaisiatis A.D. 1101–7.

abbatem Ramesiæ de dimidia carucata terræ in Trikingham, quia nolo ut ullo modo injuste perdat quicquid ad victum et vestitum monachorum suorum pertinet; et sit ei abbas ad rectum in curia Sancti Benedicti quicunque illam terram reclamaverit. Testibus, R. Bigod et Ur. de Abet[ot], apud Brichestoche.

(206.)[1]

De placitis.

1101–7. Henricus Rex Angliæ R[ogero] de Huntedone et omnibus vicecomitibus et ministris suis, salutem. Mando et præcipio vobis ut abbas Aldwinus Ramesiæ suique homines ibi placitent ubi placitabant antecessores sui tempore regis Edwardi vel patris mei, quia nullo modo volo ut ipse vel sui homines injuste tractentur, sicut frater meus per breve suum præcepit. Testibus Ur. de Abetot et Rogero Bigoto, apud Bramtonam.

(207.)

De silvis.

1101–7. Henricus Rex Angliæ Rogero vicecomiti et Ricardo Engaina, salutem. Præcipio vobis ut faciatis abbatem de Ram[esia] Aldwinum habere silvas suas et omnia sua necessaria, præter cervos et cervas, et porcos et omnes consuetudines suas inde sicut antecessor suus umquam melius habuit tempore patris mei. Testibus qui supra.

---

[1] Collated with the original at Ramsey Abbey, in the possession of E. Fellowes, Esq., which supplies the attestation, MS. B. only adding, "Testibus iisdem qui supra."

(208.)

[*De iisdem.*]

Henricus Rex Angliæ Rogero vicecomiti Huntendone et Ricardo Engain et omnibus fidelibus suis de Huntingdonschire, salutem. Præcipio quod abbas Aldwinus de Ram[esia] ita honorifice et pacifice et quiete teneat silvam suam quam habet in Huntenduneschire sicut antecessor ejus melius tenuit tempore patris mei, et nullus ei super hoc aliquam contrarietatem faciat neque suis hominibus. Teste Grimbaldo medico, apud Grantebruge. A.D. 1101–7.

(209.)

De libertatibus et abbatia Bernardo abbati data.

Henricus Rex Angliæ Roberto episcopo Lincolniæ et Simoni comiti et omnibus vicecomitibus suis in quorum vicecomitatibus et ministeriis abbathia de Ramesia terras habet, salutem. Sciatis me dedisse Bernardo, monacho de Sancto Albano, abbathiam de Rame[sia], et volo et firmiter præcipio ut ipse habeat omnes terras pertinentes prædictæ abbathiæ cum saca et soca et thol et theam et infangenethef et in burgo et extra burgum, et in aqua et extra, cum omnibus aliis consuetudinibus suis, sicut abbas Alfwinus vel aliquis antecessor ejus melius et honorabilius tenuit, et quicquid a tempore ejus ab ipsa ecclesia alienatum est recolligat. Testibus, M[atilda] regina, et G[erardo] archiepiscopo [Ebor.], et R[oberto Linc[olniensi] episcopo, et R[oberto] comite de Melle[nt], et aliis baronibus, apud Radinge. A.D. c. 1102.

(210.)

De libertatibus.

Henricus Rex Angliæ A[nselmo] archiepiscopo et episcopis et abbatibus et vicecomitibus, cæterisque suis fidelibus A.D. 1103?

Francigenis et Angligenis, salutem. Sciatis me concessisse Bernardo abbati de Rameseia sacam et socam habere in totam terram suam et latrocinium et omnes consuetudines ecclesiæ suæ intra civitates et extra et in Natale Domini et in Pascha et in aliis festis, sicut pater meus præcepit per breve suum Ailsi abbati, et sicut aliquis antecessor ejus melius eas habuit tempore regis Ædwardi, et ubicunque sibi necesse fuerit præcipio ut ministri mei eum ad hoc faciendum adjuvent. Testibus, Simone comite, et Rogero Bigod et Ur. de Abet[ot], apud Doura.

(211.)

Item.[1]

A.D. 1103? Henricus Rex Angliæ R[oberto] episcopo Lincoliæ et Simoni comiti et Rogero vicecomiti de Hontendona[2] et omnibus vicecomitibus in quorum vicecomitatibus Bernardus abbas de Rameseia terras habet, salutem. Sciatis quod volo et præcipio ut abbas Bernardus de Rameseio ita bene et honorifice habeat et teneat omnes terras suas sicut aliquis abbas unquam melius et honorabilius tenuit tempore regis Ædwardi et patris mei. Et præcipio ut ipse admensuret servitia vavassorum suorum ad proficuum ecclesiæ sicut vavassores aliorum abbatum regni mei admensurati sunt; et præcipio ut ipse capiat omnes terras quas Aldwinus dedit aut excambuit de dominio suo, et habeat in pace et honore sicut alias res ecclesiæ, ita quod nemini inde amplius respondeat. Testibus, Roberto episcopo Linc[olniensi] et Wald[rico] cancellario, apud Windres[oram], in octavis Pentecostes.

---

[1] Collated with the original, which is preserved at Ramsey Abbey.

[2] Huntedune, B.

(212.)

De Stou et Grettune.

Henricus Rex Angliæ episcopo Eliensi et baronibus et justiciariis et vicecomitibus et omnibus fidelibus suis Francis et Anglis de Grantebrigeschire, salutem. Sciatis quoniam Bernardus abbas de Ram[esia] dirationavit in curia sua apud Sanctum Yvonem coram justitia mea, quam illuc miseram, terram de Stowe et Grettone versus Paganum Peverellum, quam ipse Paganus clamabat tenere de ecclesia de Ramesia, et recognitum ibi fuit quod nullum jus in terra illa reclamare poterat, sed remansit terra illa ecclesiæ de Ramesia et abbati solida et quieta de tota calumnia Pagani et successorum suorum, et hoc dirationamentum warantizo et per cartam meam confirmo, et ideo volo et præcipio quod ecclesia de Rames[ia] et abbas eam amodo in pace et quiete et libere teneant sicut dominium ecclesiæ ejusdem, ita ne ulterius ei inde respondeat nec alicui de successoribus meis nec alteri qui per illum clamet. Testibus, R[ogero] episcopo de Sar[esberia] et Pagano filio Johannis et W. de Hoctona, apud Westmonasterium. A.D. c. 1109.

(213.)

De feria ad Sanctum Yvonem.

Henricus Rex Angliæ Roberto episcopo Linc[olniensi] et Gileberto vicecomiti et omnibus baronibus et omnibus fidelibus suis Francis et Anglis, et omnibus mercatoribus totius Angliæ, salutem. Sciatis me concessisse sancto Benedicto de Ram[esia] et sancto Yvoni de Slepe feriam a die Mercurii in Pascha usque ad octavum diem ita bene et honorifice, cum saca et soca et thol et theam et infangenethef, et cum omnibus consuetudinibus sicut aliqua feria melius habet in tota Anglia; et volo et præcipio ut omnes ad eam venientes et in ea existentes et inde redeuntes firmam pacem in eam habeant. Testibus, Roberto episcopo Linc[olniensi] et Roberto A.D. 1110.

comite de Melle[nt], et Hamone dapifero, et Gileberto vicecomite, et W. de Houctone, apud Bramcestre. In anno quo Rex dedit filiam suam Imperatori.

(214.)

Carta Regis de abbathia.

A.D. 1114 ? Henricus Rex Angliæ archiepiscopis et Roberto episcopo Lincoln[iensi] et omnibus episcopis et abbatibus et comitibus et omnibus baronibus et vicecomitibus et omnibus fidelibus suis Francis et Anglis totius Angliæ, salutem. Sciatis me dedisse et concessisse Reinaldo monacho abbathiam de Ramesia, et volo et concedo et firmiter præcipio ut bene et quiete et honorifice teneat cum saca et soca et tol et theam et infangenethef, et cum omnibus consuetudinibus suis in aquis et mariscis et silvis et in burgis et in omnibus aliis rebus sicut aliquis abbas antecessor suus melius et quietius et honorabilius tenuit et habuit. Testibus, Rogero episcopo Saresberiæ, Hereberto episcopo de Norwiz, Ricardo abbate de Sancto Albano, Willelmo de Albeneio et W. de Tancarville, Haimone dapifero, Gileberto filio Ricardi, Waltero filio Ricardi, Willelmo Bigod et Willelmo de Pirrou, apud Theoford.

(215.)[1]

De libertatibus in Nortfolce.

A.D. c. 1112 ? Henricus Rex Angliæ archiepiscopis, episcopis, abbatibus, comitibus, justitiariis, vicecomitibus, baronibus et omnibus

---

[1] This charter is preserved in a mutilated state at Ramsey, but it fortunately corrects an error in the list of witnesses in MS. B., which inextricably confused the chronology. The latter MS. reads "Roberto episcopo Heref." where the original has only "R. episcopo "Heref." Rob. de Belhun held the see from 1131 to 1148, but R[einelm] from 1107 to 1115.

ministris et fidelibus suis Francis et Anglis tótius Angliæ, salutem. Sciatis me pro Dei amore et animabus patris et matris meæ et pro remissione peccatorum meorum et pro pace et stabilitate regni mei concessisse et confirmasse ecclesiæ sancti Benedicti de Rameseia et Aldwino abbati et monachis ejusdem ecclesiæ in perpetuum socam et sacam et thol et theam et infangenethef et hamsokne et gritbriche et forestal et blodwite et murdre et wrec maris et omnes libertates et omnia placita ad coronam meam pertinentia apud Brauncestre et Ringstede et apud Clacloshundred[1] et dimidium, cum lxiv. socamannis ad hundredum pertinentibus, scilicet infra Bichamdich et apud forum de Dunham quod pertinet ad Winebodesham, ita bene et libere sicut ego ipse melius et liberius habeo alicubi in Anglia, et sicut cartæ prædecessorum meorum regum Angliæ plenius attestantur. Volo etiam et firmiter præcipio quod prædictus abbas et ecclesia habeant socam in omnibus rebus super omnes homines qui sunt in supradicto hundredo et dimidio, cujuscunque homines sunt. Prohibeo itaque ne aliquis de justitiariis aut vicecomitibus vel ministris meis per aliquam occasionem de prædictis libertatibus injuriam aut vexationem eis faciat vel facere permittat, nec se penitus intromittat. Testibus, R[ogero] episcopo Saresberiæ, Willelmo episcopo Exoniæ, R[einelmo] episcopo Herefordiæ, H[erveio] episcopo de Eli, R[oberto] episcopo Lincolniæ, B[ernardo] episcopo de Sancto David, R[anulpho?] cancellario, W. de Tancharville, R. Basset, M. de Glouecestre, R. de Oilli, G. de Glint[on], Ur. de Abet[ot], R. Big[od], N. de Abelun, W. camerario de Houctone, apud Winton.

(216.)

Item de libertatibus.[2]

Henricus Rex Anglorum archiepiscopis, episcopis, abbatibus, comitibus, justitiariis, vicecomitibus, baronibus, et omnibus ministris et fidelibus suis Francis et Anglis clericis et A.D. 1129.

---

[1] Cadoshundred, B.

[2] Collated with the original at Ramsey Abbey, to which the seal is attached in perfect preservation.

laicis totius Angliæ, salutem. Sciatis me concessisse Rainaldo abbati de Rameseia, et confirmasse ipsi et ecclesiæ suæ et monachis suis, omnes terras et ecclesias et decimas et omnimodas possessiones eidem abbatiæ pertinentes, et nominatim feriam suam ad Sanctum Yvonem de Slepe et Clacheclosehundred et dimidium, cum omnibus libertatibus et consuetudinibus ei pertinentibus et mercatum suum de Dunham et socam suam de Huntedon et terras suas Lond[oniæ] et omnes alias terras et tenuras suas de quocunque eas habeant, sicut ecclesia Sancti Benedicti de Rameseia melius ea habuit in aliquo tempore. Volo itaque et firmiter præcipio quod abbas et ecclesia sua et monachi sui bene et in pace et honorifice et libere et quiete teneant in bosco et plano et pratis et pascuis et aquis et mariscis et molendinis, in wrec maris, in mari et littore et vivariis et piscariis et exclusis et stagnis et virgultis et curtillagiis, in civitate et extra, infra burgum et extra, in mercatis et feriis, in via et semitis et exitibus et in omnibus locis, cum soca et saca et tol et team et infangenetheof in quocunque hundredo terras habeant, et omnia sua sint libera ab omni regia consuetudine et ab omni collectione census qui *Geld* vel *Scot* vel *Denegeld* Anglice nominatur. Insuper etiam quietos eos clamo ab omnibus placitis et querelis et schiris, et hundredis et ab omnibus rebus et occasionibus et ab omni castelli seu quocunque opere servili et legibus et consuetudinibus quæ ad me pertinent, sicuti ecclesia supradicta unquam aliquo tempore melius vel liberius vel quietius tenuit tempore patris mei et fratris mei et meo, et sicut cartæ antiquorum regum prædecessorum meorum et patris mei et meæ quas habet ecclesia plenius attestantur. Præterea leugata terræ suæ circa abbatiam suam ita sit quieta et libera ab omni episcopali et seculari potestate sicut unquam quietior fuit aliquo tempore prædecessorum meorum regum Angliæ; quæ leugata extendit se usque ad monticulum [desuper] Wistowe, et vadit per mediam villam de Wistowe accingens Raveleiam usque in mariscum. Testibus H[ugone] archiepiscopo Rotom[agensi], G[alfrido] cancellario, B[rieno] filio comitis, G. de Clintone, G. filio Pagani, W. de Abeni le Bretoun, W. de Tancherville, W. Peverel, Hamone dapifero, et multis aliis. Apud Rotomagum.

(217.)

De adquisitione terrarum per Reginaldum abbatem.

Henricus Rex Angliæ archiepiscopis, episcopis, abbatibus, comitibus, baronibus, vicecomitibus, et omnibus fidelibus suis Francigenis et Anglis totius Angliæ salutem. Sciatis me Reinaldo abbati de Ram[esia] concessisse omnes terras illas quas perquisivit postquam fuit abbas quæ non erant in dominio abbathiæ die qua recepit abbathiam, videlicet terram de Stivecleia et terram de Bertford, et molendinum de Iclesforde, et boscum et essartum de Graveleia, et terram de Holewelle, et terram de Burneham, et terram de Ringstede, et terram de Hilingeia, et terram de Walsokne, et terram de Æthelingtune, et terram de Wardebusche, et socam de Huntedone, et tres virgatas terræ de Eleswrthe, et terram de Wittone, et terram de Oure, et omnes alias terras quas cum istis terris ut supradixi perquisivit, et dimidiam hidam terræ de Bitherne, ita quod unam partem istarum terrarum ponat ad operationem ecclesiæ suæ et aliam partem ponat ad eleemosinam ecclesiæ suæ; et partem illam quam ad operationem ecclesiæ posuerit ex quo parata fuerit ecclesia ponat eam ad supradictam eleemosinam ecclesiæ. Et volo et firmiter præcipio ut bene et in pace et honorifice in omnibus rebus teneat, et ecclesia sua post eum. Testibus, G[alfrido] cancellario, et Brienn'[1] filio comitis, et G[alfrido] de Glintone et G. filio Pagani. Apud Bonam Villam. A.D. 1129?

(218.)

De bosco et terra bosco pertinente et Crauele.

Henricus Rex Angliæ episcopo Linc[olniæ] et vicecomiti et omnibus baronibus et fidelibus suis Francis et Anglis de Bedefordeschire, salutem. Sciatis quod Reinaldus abbas de Ram[eseia] in curia mea dirationavit ad opus ecclesiæ de Rameseia boscum illum et terram bosco pertinentem de Craule versus Symonem de Bello Campo, quæ deinter eos in calumnia fuit, et ita quod abbas prædictus dedit Simoni xx. marcas argenti et duos palefridos ut Simon hæc ei cum amore concederet, et calumniam suam inde quietam clamaret. A.D. c. 1129.

[1] Briemeri, Twysden's copy.

Hen. I. Et volo et firmiter præcipio ut ecclesia prædicta de Ramesia teneat boscum illum et terram prædictam bosco pertinentem bene et in pace et honorifice et jure perpetuo. Testibus, episcopo Rogero Sares[beriæ] et episcopo Lincoln[iæ] Alexandro, et David rege Scotiæ, et Gaufrido cancellario, et Roberto comite Leirc[estriæ]. et Adam de Port, et Hugone Big[od], et Willelmo de Aubene, pincerna, et Gaufrido de Glintone, et Willelmo de Albeneio Brittone, et Willelmo Peverel, et Pagano Peverel, et Waltero Espec, et Roberto de Brus, et Willelmo de Ponte Archar', et Hervero Monacho, et Henrico filio Willelmi, et Bereng[ario] filio Rein[eri]. Apud Bramtone.

(219.)

De Hyrstighundredo ad firmam.

Henricus Rex Angliæ vicecomiti et omnibus baronibus et fidelibus suis de Huntendoneschire, salutem. Sciatis me concessisse abbati de Ram[esia] ut ad firmam habeat hundredum de Hyrstingestan, reddendo inde quoque anno quatuor marcas argenti, quicunque sit vicecomes, ita ne vicecomes plus ab eo inde requirat. Et volo et præcipio ut ille quicumque fuerit abbas de Ram[esia] et ecclesia sua ita amodo per hanc prædictam firmam hundredum bene et in pace et honorifice teneant. Testibus, episcopo Rogero Saresb[eriæ], et cancellario, et Willelmo de Tanc[arville], et Gaufrido de Glintone. Apud Winton.

(220.)

De feria ad Sanctum Yvonem.

Henricus Rex Angliæ episcopo Linc[olniæ] et justitiariis et vicecomitibus et baronibus et omnibus fidelibus suis Francis et Anglis de Huntedoneschire et totius Angliæ, salutem. Sciatis me concessisse sancto Benedicto de Ram[esia] et abbati et monachis et sancto Yvoni unam feriam ad Sanctum Yvonem de Slepe quæ incipiat die Lunæ in ebdomada Paschæ et duret usque in diem Lunæ sequentem et toto

die illo, et habeat feria illa socam suam et sacam, et tol et theam, et infangenethef, et omnes alias libertates et consuetudines suas sicut aliqua feria melius habet in tota Anglia. Et volo et præcipio ut omnes undecunque ad eam venientes et in ea existentes et inde revertentes habeant meam firmam pacem, dando abbati suas rectas consuetudines, ne super hoc ab aliquo aliqui injuste disturbentur, super decem libras forisfacturæ. Testibus, Johanne episcopo Lex[oviensi], et Roberto comite Gloucestriæ, et R. de Ver, et R. de Curci, et Gilberto Pagan', et G[alfredo] de Magna Villa et Willelmo de Houctone. Apud Argentomium. Hen. I.

(221.)

De Winebodesham cum pertinentiis.

Henricus Rex Angliæ R[oberto] episcopo Lincoln[iæ] et Ricardo episcopo London. et H[erberto] episcopo de Nortwiz et Willelmo Bigoto et comiti David et Gileberto vicecomiti, et omnibus baronibus Francis et Anglis de Nortfolc et de Huntendoneschira, salutem. Sciatis quod concedo ut Reinaldus abbas de Ramesia habeat Winbodesham cum pertinentiis suis et beriam quas Willelmus de Houctone tenuit solas et quietas de Willelmo de Houctone, quia escambium dedit ei pro illis terris in præsentia mea et baronum meorum et jussu meo. Testibus, Turi archiepiscopo Eboraci, et Roberto episcopo Linc[olniæ], et R[icardo] episcopo Lon[doniæ], et comite de Mell[ent], et Nigello de Albinni, et Willelmo de Albinni, et Willelmo Gloec[estre], et Gois[frido] Ridel. Apud Burnham. A.D. 1115–19.

(222.)

De Grettona.

Henricus Rex Angliæ Roberto episcopo Linc[olniæ] et comiti David et Gileberto vicecomiti et omnibus baronibus suis Francis et Anglis et Huntendonschira, salutem. Volo ut Rain[oldus] abbas capiat Grettonam in dominio suo, quod A.D. 1114–8.

Hen. I. Aldwinus abbas dedit Herveo monacho, et Nedingeham et omnes minutas terras quas Aldwinus abbas dedit, si illi non possunt juste dirationare eas in curia sancti Benedicti. Testibus, Turi archiepiscopo et R[oberto] episcopo Linc. et comite de Mell[ent]. Apud Burnham.

(223.)

De wrec maris in Bramcestre.

Henricus Rex Angliæ R[adulfo] de Bellaf[ago] et R. Passelewe et justitiariis de Nortfolc, salutem. Sciatis quod volo et præcipio ut sanctus Benedictus de Rames[ia] ita bene et libere habeat socam et sacam suam et jacturam maris in terra sua de Bramcestre sicut Ailsius abbas dirationavit hoc in tempore patris mei, et homines sint in pace et in respectu de placito crassi piscis[1] donec abbas et W. de Albini interesse possint. Teste W. de Hoctone. Apud Bramtone.

(224.)

De manerio de Oure.

Henricus Rex Angliæ episcopo de Ely et baronibus et justitiariis et vicecomitibus et ministris de Cantebrigeschire, salutem. Sciatis quoniam coram me testificatum et recognitum est per barones de honore Ram[esiæ] et per cyrographum ecclesiæ ejusdem quod Willelmus Peccatum et Elfwenna uxor sua non debuerunt tenere terram de Oura de feudo abbatis Ram[esiæ] nisi tantummodo in vita sua, per vi. libras inde reddendo per annum, sed post decessum eorum debuit terra illa redire in dominio ecclesiæ et abbatis absque omni calumnia. Quare volo et præcipio quod ecclesia Rames[iensis] et abbas eam amodo teneant et habeant finaliter in dominio suo solam et quietam ab omni calumnia et reclamatione hæredum et posterorum Willelmi Peccati et Elfwen uxoris suæ. Testibus, cancellario[2] et cam. de Tanc-[arville] et G[alfrido] de Glintone. Apud Wind[eso]r[am].

[1] pissis, B.

[2] Cant', B.

(225.)

De warenna in Hyrstingston hundredo.

Henricus rex Angliæ justitiariis, baronibus, vicecomiti et fidelibus suis Francis et Anglis de Huntedonschire, salutem. Concedo quod abbas de Ramesia habeat warennam in tota terra sua de Hyrstingestan hundredo et in alia terra sua in bosco et plano, et super hoc nullus fuget in ea sine licentia ejus super x. libras forisfacturæ. Teste Ricardo Basset. Apud Burnham. Hen. I.

(226.)

De petra in Bernach ad opus ecclesiæ.

Henricus Rex Angliæ abbati de Burch, salutem. Præcipio quod abbas de Ram[esia] juste habeat petram ad opus ecclesiæ suæ faciendum, et consuetudines suas sicut Alwinus abbas antecessor ejus habuit melius, et super hoc inde non disturbetur. Quod si non feceris Hugo de Lerec[estre] faciat fieri, ne inde clamorem audiam pro recti penuria. Teste Radulpho Basset. Apud Wodestoc'.

(227.)

De censu hominum abbathiæ.

Henricus Rex Angliæ hominibus abbatis de Ramesia, salutem. Præcipio quod cito et juste reddatis abbati domino vestro quicquid ei debetis de censu et firma et debitis et placitis, sicut juste monstrare poterit quod ei debeatis. Quod si nolueritis ipse vos inde constringat per pecuniam vestram. Teste cancellario. Apud Gloec[estria]m.

(228.)

De consensu Gileberti filii Widonis.

Henricus Rex Angliæ Gill[eberto] vicecomiti et omnibus baronibus et fidelibus suis Francis et Anglis de Huntendonschire, salutem. Sciatis quod Gillebertus filius Widonis con- *c.* A.D. 1120 ?

Hen. I. cessit perpetualiter coram me et consensu meo ecclesiæ et monachis de Rames[ia] totam terram quæ fuit patris sui præter Eston et Bluntesham. Teste Roberto Testardo. Apud Windleshoram.

(229.)

De faldis in Hilingeia.

Henricus Rex Angliæ comiti Willelmo de Warenna, salutem. Præcipio quod faldæ de manerio de Hilingeia non sint ibi nisi sicut hucusque fuerunt et sicut juste esse debuerint. Teste Pag[ano] filio Johannis. Apud Wodestoc'.

(230.)

De divisis inter Schitlindone et Wimundesle.

c. A.D. 1106–7. Henricus Rex Angliæ H. de Boch[land], salutem. Fac sedere comitatum de Bedefordeschire, et fac recognosci divisiones abbatis de Ramesia quæ sunt inter Wimundesle et inter Schitlingdone, et fac ipsi abbati plenum rectum de molino quod ibi noviter factum est, et ita ne rectum meum inde amittam. Teste Willelmo de Albinni per Umfredum Bigot. Apud Romesi.

(231.)

De terra quadam in Crancfeld.

Henricus Rex Angliæ Waltero de Bolebech, salutem. Tenc cito plenum rectum abbati de Ramesia de terra de Crancfelda, quam Radulphus filius Willelmi injuste aufert abbathiæ, et nisi feceris Radulphus Basset faciat fieri, ne audiam inde clamorem pro penuria recti, et non remaneat pro transfretatione tua. Teste Nig[ello] de Albinni. Apud Winton.

(232.)

De liberatione cujusdam terræ.

Henricus Rex Angliæ Hugoni de Wirec[estre] et Rogero Vetulæ, salutem. Præcipio quod cito deliberetis terram abbatis de Ram[esia] sicut fuit consideratum coram me, et superplus vestrum inde auferatis, et quod ibi invenistis dimittatis. Teste, R.[1] Nig. de Albinni. Et nisi feceritis Gilebertus vicecomes et Rainoldus Monachus faciant fieri. Teste eodem. Apud Westmonasterium. A.D. c. 1120?

(233.)

De hida Foilleti in Brocton.

Henricus Rex Angliæ Rainoldo abbati de Ram[esia], salutem. Præcipio quod Rogerus Feoillet teneat juste unam hidam terræ in Broctona, et si plus tenet sit in tuo dominio. Teste Nig[ello] de Albinni. Apud Winton. A.D. 1115–30

(234.)

De ecclesia de Brunham.

Henricus Rex Angliæ R[oberto] Fossardo, salutem. Tene rectum abbati de Ramesia de ecclesia de Brunham, et nisi feceris Turst[inus] Eboracensis archiepiscopus et Nig. de Albinni faciant fieri, ne audiam inde clamorem pro penuria recti. Teste Nig[ello] de Albinni. Apud Wind[esoram]. Hen. I.

(235.)

De servitio cujusdam militis

Henricus Rex Angliæ E[udoni] dapifero, salutem. Præcipio ut facias Rain[oldo] abbati de Ram[esia] servitium terræ

---

[1] *Sic.*

quam tenes de eo. Quod nisi feceris ipse recognoscat terram et inde non me intromittam. Teste Nig[ello] de Albinni. Apud Burnham.

(236.)

De Hugone Oilard.

Hen. I. Henricus Rex Angliæ abbati de Ramesia, salutem. Prohibeo ne facias Hugoni Oilardo pro aliquo brevi quicquam nisi rectum. Teste cancellario. Apud Gloucest.

(237.)

De servitio cujusdam militis.

Hen. I. Henricus Rex Angliæ Ruallon[i], salutem. Præcipio quod facias abbati de Ramesia domino tuo servitium et auxilium quod ei juste facere debes de terra sua, et nisi feceris ipse te justificet per pecuniam tuam donec facias. Teste Willelmo de Hoctone. Apud London.

(238.)

[*Conventio Eudonis dapiferi de Bertforda.*] [1]

c. A.D. 1080. Hanc conventionem fecit Eudo, scilicet dapifer Regis, cum Ailsio abbate Ramesiensi et ejusdem loci conventu in capitulo, de Bertforda, videlicet ut Eudo habere deberet ad opus sororis suæ Muriellæ partem sancti Benedicti quæ adjacebat ecclesiæ Ramesiensi quamdiu Eudo et soror ejus viverent, ad dimidium servitium unius militis, tali quidem pacto ut post Eudonis sororisque suæ decessum tam partem propriam Eudonis quam in eadem villa habuit quam partem ecclesiæ Ramesensis Deo et sancto Benedicto ad usum

---

[1] The rubricated titles cease here, spaces being left vacant, which have never been filled up. The bracketed titles are therefore only inserted by the Editor.

fratrum eternaliter absque omni calumnia successorum Eudonis possidendam pro redemptione animarum eorum et parentum relinqueret, et ipsemet istud addidit, ut quicunque hoc pactum irritum facere dæmonis instinctu decerneret anathematis vinculo perpetualiter constringeretur; et insuper hoc pactum fide data cum juramento in capitulo super quatuor Evangeliorum textum affirmavit, et fraternitatem loci suscepit. His testibus, Ailsio abbate, et Radulfo fratre Ilgeri, Rogero vicecomite et Osberno sororio Eudonis et Walgero filio ejus, Turkillo dapifero, Ingelranno et Leofwino, Wlfwino et Everardo.

(239.)

[*De terra de Oura.*]

Herebertus Dei gratia abbas Ramesiensis ecclesiæ filiis fidei catholicæ. Volo vos scire et veritati testimonium dare quod Willelmo Peche damus fraternitatem nostri et nostræ congregationis, et concedimus ut sub sua custodia habeat terram de Ouera ad proficuum suum et nostrum, sub hac conditione ut ad præsens solvat nobis marcam auri pro nostra concessione, et singulis deinceps annis sex libras denariorum pro usufructuario terræ, et locum sepulturæ habeat post decessum vitæ suæ in cymiterio ecclesiæ sancti Benedicti, et centum solidi dentur de suo proprio ad ipsam ecclesiam pro anima ejus, vel marca auri. Uxor vero ejus quam hodie habet, scilicet Alfwen, si supervixerit ei, tenebit ipsam terram in vita sua sub hac eadem conditione, sed post decessum vitæ ejus recedet in manum abbatis, sive mei ipsius sive successoris mei, absque ulla calumnia et obloquio, et tam bene vestita ut fuerit in die qua ipsam Alfwen mortalis infirmitas præoccupaverit. Testimonio nostri et totius congregationis, et Rodulfi et Ausgeri capellanorum regis Willelmi junioris, et Alfgari præpositi, Turkilli dapiferi, et Folquini. Actum Ramesiæ anno Domini M.LXXXVIII., indictione xi., xv. kal. Julii. A.D. 1088.

(240.)

[*De ecclesia de Bromham.*]

A.D. 1081. Anno ab Incarnatione Domini M.LXXXI. fecit hanc conventionem Neol Fossard cum Aldwino[1] Ramesiensi abbate et cum Turberno priore et cum omnibus fratribus Ramesiensis monasterii. Donavit isdem Neol Deo et sanctæ Mariæ et sancto Beñedicto et sanctis qui sunt in Ramesia ad opus fratrum ibidem servientium ecclesiam de Bromham et terram ad duas carucas et decimas trium villarum et de duobus molendinis, et totam decimam de propria aula. Suscepitque e contra a domino abbate et ab omnibus fratribus plenam fraternitatem pro rege Willelmo et pro regina M[atilda] et pro comite Roberto et pro semetipso et uxore sua et filio qui ejus erit hæres, et pro patre et matre ejus, ut sint participes orationum, eleemosinarum et omnium beneficiorum ipsorum, sed et omnium fratrum sive monasteriorum a quibus societatem susceperunt in omnibus sicut ex ipsis.

(241.)

Conventio de Dilinctone.

A.D. 1091–1112. Hæc est conventio quam R[adulfus] frater[2] Ilgeri fecit cum abbate Aldwino et fratribus Ram[esensis] cœnobii de villa nomine Dilinctone, ut per singulos annos præfatam villam pro tribus libris tota sua vita possideat, et post ejus decessum cum omni possessione et incremento R[amesiæ] abbati et fratribus restituatur. Reliquas vero tres libras quas R[adulfus] inde debet, habeat ipsemet pro suo servitio. Hujus conventionis testes sunt Ragonaldus, Winemarus, et alii.

---

[1] This must be a scribe's error for *Ailsio*, for Aldwin was appointed abbot ten years later.

[2] fratris, B.

(242.)

[*De terra apud Londoniam.*]

Reginaldus abbas et omnes fratres de Ramesi[a] Andreæ et Edwio et omnibus sanctæ ecclesiæ filiis Londoniæ commorantibus, salutem. Sciatis me concessisse huic Edeonæ, uxori Alfredi, et hæredi ejus, cum fratrum consensu in capitulo nostro, partem de terra illa quæ data fuit nostræ ecclesiæ cum Mauricio monacho, et pratum simul sicut melius habuit, et dabit inde unoquoque anno nostræ ecclesiæ v. solidos. A.D. 1114–30.

(243.)

[*De terra Wlnotho concessa.*]

Reginaldus abbas et omnes fratres de Rames[ia] universis sanctæ ecclesiæ filiis, salutem. Sciatis me concessisse, cum fratrum consensu in capitulo nostro, Wlnotho terram illam quæ data fuit ecclesiæ nostræ cum Vincentio monacho et reddebat tres solidos, ea conditione ut inde nobis reddat amodo unoquoque anno quatuor solidos quietos, et defendat erga Regem ab omnibus; et concessimus sibi et uxori suæ et filiis suis nostram fraternitatem, coram Rainaldo Monacho et multis aliis. A.D. 1114–30.

(244.)

[*De terra in Depedene.*]

Reinaldus Dei gratia abbas Ram[esiæ] præposito et hominibus de Bramcestre, et omnibus vicinis Francigenis et Anglis, salutem. Sciatis me dedisse terram Ulf in Depedene huic Boselino et uxori ejus Alfivæ, ita bene sicuti homines de Bramcestre illum testificant verum habuisse ea conventione quod effecti sunt homines liges. A.D. 1114–30.

(245.)

[*Conventio cum Pleines de Slepe.*]

Hæc est conventio quam Pleines de Slepa, cum duobus filiis Willelmo et Ricardo, cum Aldwino abbate de Ram[esia] totius- A.D. 1091–1112.

que capituli conventu fecit de feudo suo, id est, terra unius hidæ et terra xxviii. agrorum quos ipse ante hanc in suo possederat dominio. Hic autem ex his decem cum præfata hida jure hereditario possidebit; agros reliquos vero Deo et sancto obtulit Yvoni. Quapropter ipse et ejus conjunx Beatrix cum filiis et filiabus suis in nostra recepti sunt fraternitate. Post decessum vero ejus filius quem sibi elegerit hæredem hanc præfatam terram cum omni debita sibi absque omni relevatione possidebit subjectam.[1] Hujus igitur conventionis hi descripti sunt testes, Reinaldus Monachus, Herveus Monachus, Rogerus de Castel, Hugo interpres et filius ejus, Odo et Gumer frater ejus, Horulf et Rogerus filius ejus, Ailfwardus de Riptuna.

(246.)

[*De terra in Bramcestre.*]

A.D. 1114–30. Reinaldus abbas Ramesiensis omnibus fidelibus clericis et laicis qui tenent de territorio sancti Benedicti Ramesiensis cœnobii, salutem et orationem in Christo. Sciatis quod concessi huic Baldewino et Leofvivæ quæ fuit uxor Canuti terram quam ipse Canutus recte tenuit apud Bramcestre, ita plenarie et ad idem servitium sicut Canutus tenuit eadem die qua fuit vivus et mortuus, eo videlicet tenore ut ipsi filiam Canuti tradant marito, dando cum ea terram aut pecuniam, ita honeste et utiliter ne ego inde peccatum incurram aut clamorem audiam. Hoc autem confirmatum est in capitulo concessu totius conventus. Testis, Alfricus presbiter.

(247.)

[*Conventio de Wistowe.*

A.D. 1114–30. Hic titulus perhibet testimonium quod Siwardus clericus de Wistowe dedit Deo et sancto Benedicto terram suam et ecclesias suas et viii. decimales agros quos de aula abbatis accepit, ad illam conventionem ut teneat de nobis easdem res dum vivit, et reddat unoquoque anno pro remedio animæ suæ xx. solidos, ut pretium eorum, ad altare sancti Bene-

---

[1] sbam, B.; substantiam, C. and Twysden's copy.

dicti; et abbas clamat illum quietum de omni gelda quæ pertinet ad abbathiam; et quandocunque vitam voluerit mutare suam, vel ad monachicum habitum vel ad heremiticam vitam, habeat supradictum altare sancti Benedicti. Et si in peregrinationem perrexerit et redierit habeat sicut nunc habet. Quod si obierit in itinere, solutas et quietas ab omnibus hæredum[1] calumniatoribus habeat suprascriptum altare. Hæc conventio facta est coram altari sancti Benedicti, et in capitulo postea coram Rainaldo abbate et omnibus fratribus et coram his laicis, Reinaldo Monacho, Radulfo de Felt', Herveo Monacho, Guidone dapifero.

(248.)

[*De terra apud Londoniam.*]

Reinaldus abbas Ram[esiæ] Hugoni de Bochland, Rogero, Leofstano, Ordgaro et omnibus aliis baronibus Londoniæ, salutem. Sciatis me concessisse, cum fratrum consensu in capitulo,[2] huic Willelmo filio Teorri illam terram in feoudum sibi et hæredi ejus quam Osgodus Albus tenuit de sancto Benedicto, ad eundem censum quo ille eam tenuit dum viveret, scilicet, pro quinquaginta solidis. Ad hanc conventionem hi testes sunt, videlicet, Andreas de Londoniis, Wido, Radulfus de Felts', Eouermunus nepos abbatis, Herveus aurifex, Henricus de Sancto Albano. A.D. 1114-30.

(249.)

[*De gilda apud Ferefeld.*]

Reinaldus abbas et totus fratrum conventus de Rameseia cunctis fratribus qui sunt apud Ferefeld in gilda, salutem in Christo. Volumus ut sciatis vobis nostram fraternitatem concessimus, et communionem beneficii quod[3] pro nobismet ipsis quotidie agimus, per Serlo qui vester fuit legatus ad nos, ut A.D. 1114-30.

---

[1] hæredium, B.
[2] capitolio, B.
[3] quæ, B.

sitis participes in hoc et in futuro sæculo. Nobis autem dixit ex parte vestra quod vultis dare ex illa gilda unoquoque anno xii. denarios vel amplius Deo et sancto Benedicto sanctoque Yvoni, et hoc persolvere ad festum sancti Benedicti.

(250.)

[*Conventio de Ludinthune.*]

A.D. 1114–1119. In die translationis Sancti Benedicti abbatis Dreu de Hastinga reddidit Deo et Sancto Benedicto et Reinaldo abbati totique conventui Ramesiensi terram illam quæ dicitur Ludinthune, solutam et quietam ab omni hæredum[1] calumnia, quam habebat in feoudo, in capitulo coram his testibus ex ejus curia, videlicet, Mahalda uxore ejusdem et filio ejus Helia, et multis militibus ejus et hominibus. Ex parte vero domini abbatis et conventus huic conventioni aderant Ricardus abbas de Sancto Albano, Robertus abbas de Thorneia, Gilebertus vicecomes de Suthereia, Reinaldus Monachus, Herveius Monachus, et multi alii. Abbas vero Reinaldus et totus conventus concessit ei suisque parentibus tam vivis quam defunctis et uxori ejus ac filiis societatem beneficii, et insuper decem marcas argenti, et unam marcam uxori ejus, et filio ejus Heliæ marcam unam. Postea venit Leofwinus, frater Colgrim de Grantham, vii. kal. Augusti, et dedit Deo sanctoque Benedicto et Reinaldo abbati terram supradictam quam tenebat sub Dreu ad censum, videlicet Ludintune, solutam et quietam ex parte ejus et ab omni hæredum calumnia, in aula ejusdem abbatis, coram his testibus, scilicet Radulfo filio ejus et Ailmaro homine ejus, et Leofrico Lickedich. Ex

---

[1] hæredium, B.

parte vero abbatis testibus his, Radulfus de Felt', Herveius Monachus, Walterus, Henricus, Ebroinus Svein de Ofra, Morinus miles. Abbas vero supra memoratus dedit Leofwino XL. solidos.

(251.)

[*De ecclesia de Burewelle.*]

In festo sancti Oswoldi archiepiscopi Eoverardus presbiter de Burewelle dedit ecclesiam ejusdem villæ solutam et quietam et terram quæ ad eam pertinebat, sicuti melius habuerat, Deo et sancto Benedicto ad altare ejus, et viii. decimales agros quos accepit de aula abbatis et suam propriam decimam de altera terra, Ricardus vero filius Spere suam decimam, Alfwinus de Schitlingdun suam decimam, Frebertus de Bertun suam decimam. Hujus rei hi testes sunt, videlicet, prior Leofwinus, Algarus monachus, Alricus.

(252.)

[*De terra in Oppefordia.*]

Walter But tenuit injuste dimidiam hidam in Oppefordia. Reinaldus autem abbas posuit sibi diem dirationandi terram illam semel et secundo, et non venit ad statutum diem. Tandem cum videret se non posse illam dirationari, venit ad abbatem et deliberavit sibi terram illam solutam et quietam ab eo et ab omni hærede, et abbas dedit ei quinque solidos denariorum quos modo sibi deliberavit et Herveus Monachus, et Gilebertus filius Widonis dapifer, et Rogerus Mowine. Coram his testibus, Alfrico presbitero de Wardune, Roberto cementario, et cæteris.[1] A.D. 1114–30.

[1] cæteri, B.

(253.)

[*De piscaria de Lotewere.*]

Hen. I. [A]lgith de Welle dedit Deo et sancto Benedicto pro anima sua unum piscarium qui vocatur Lotewere, et reddit unum miliare anguillarum per annum, et cortinam unam, et unam toftam vacuam. Hujus rei hi testes sunt, Robertus monachus filius ejus, et Reinoldus filius ejus, et Ædmundus filius ejus, et Brithgeva filia ejus uxor Ælfelmi, et Hathewis filia ejus.

(254.)

[*De terra Rogero filio Rumboldi concessa.*]

A.D. 1114–30. Reinaldus abbas et omnes fratres de Ramesia universis sanctæ ecclesiæ filiis salutem. Sciatis me concessisse cum fratrum consensu huic Rogero filio Rumboldi et hæredi ejus partem de terra illa quæ data fuit ecclesiæ nostræ cum Mauricio monacho, et ipse reddet inde unoquoque anno quinque solidos in die sancti Johannis Baptistæ in æstate. Et quia ipse requisivit fraternitatem nostram et nos ei concessimus, promisit se daturum unoquoque anno xii. denarios ad festum sancti Michaelis ad ecclesiam nostram.

(255.)

[*De terra Leofrici apud Londoniam.*]

A.D. 1114–30. Reinaldus abbasRamesiensis Hugoni de Bochland, Rogero, Leofstano, Ordgaro, et omnibus baronibus aliis Londoniæ, salutem. Sciatis me concessisse cum fratrum consensu in capitulo huic Andreæ illam terram in feoudum sibi et hæredi suo quam Leofricus habuit de sancto Benedicto Londoniæ, ad eundem censum quo ille eam tenuit dum viveret, scilicet pro liv. solidis, et ipse Andreas dedit in capitulo duas terras

Deo et sancto Benedicto, offerens super altare cum cultello suo, quas tenet de Deo et sancto Benedicto amodo et de nobis, et unoquoque anno dabit nobis inde vi. solidos et viii. denarios ad lumen ecclesiæ vel ad opus, et post obitum ejus habebimus easdem terras solutas et quietas in æternum ab omni hæredum [1] calumnia, pro salute animæ ejus et animarum parentum suorum. Hujus rei hi testes sunt, Wido dapifer, Willelmus filius Teorri, Radulfus de Felt', Ebroinus, Herveus aurifex, Hein[ricus].

(256.)

[*Conventio cum ecclesia S. Trinitatis, London.*]

A.D. 1115–20?

Hæc est conventio inter ecclesiam Ramesiæ et ecclesiam Sanctæ Trinitatis Londoniæ quæ facta est tempore Reinaldi abbatis Ramesiæ et prioris Normanni ecclesiæ Sanctæ Trinitatis, scilicet quod prædictus abbas dimisit calumniam suam quam habuit super terram de Anglica Cnithanilda quam ipsi Anglici dederunt prædictæ ecclesiæ Sanctæ Trinitatis, et præfatus prior dimisit calumniam suam quam habuit super capellam abbatis et hortum qui est inter capellam et cameras suas. Et hoc pacto ecclesia Ramesiæ tenebit de ecclesia Sanctæ Trinitatis Londoniæ illam terram quæ est ab aula abbatis usque ad vicum qui ducit ad capellam viii. pedes minus, et ab illo vico est sepes quæ dividit illam terram et hortum abbatis usque ad curiam abbatis, et de ista terra reddet ecclesia Ramesiæ ecclesiæ Sanctæ Trinitatis Londoniæ quinque solidos et tres denarios, et tenebit hæreditario jure per hunc censum reddendum ad festum sancti Michaelis; et si termino prædicto census iste non redditur, ecclesia Sancti Trinitatis mittat ad aliam ecclesiam unum de servientibus pro censu suo per custamentum alterius ecclesiæ, et si infra quindecim dies post prædictum terminum census non redditur super legem et judicium civitatis ponatur. Et istud factum est per capitulum ecclesiæ de Ram[esia] et capitulum Sanctæ Trinitatis Londoniæ. Hujus conventionis testes sunt, Herveus Monachus et Edricus presbiter, Levenoth alderman, Andreas Bucuinte, et alii.

Capella et hospic. London. de Priore Trinitatis.

[1] hæredium, B.

(257.)

[*De piscaria de Lothewere.*]

A.D. 1114–30. Reinaldus Estimundi filius et Æthgithæ vendidit Rainaldo abbati Ramesiæ tertiam partem piscariæ de Lothewere quæ sibi, utroque parente defuncto, remanserat, pro xlvii. solidis et viii. nummis, (pater namque ejus dederat unam partem quum moriretur [1] Ramesensi ecclesiæ, deinde mater alteram eidem ecclesiæ quum obiret,) qui solidorum numerus completus est ex xx. solidis et xx. denariis quos idem Ragenoldus et mater ejus debebant prædicto abbati R[ainaldo] pro anguillis, et ex sexdecim solidis quos iterum debebant de redditu cujusdam piscariæ nomine Biscopeswere, et ex decem solidis quos abbas ipse dedit ei ad Wellensem ecclesiam; videntibus parochianis, et nominatim his testibus, Laurentio monacho, Aldwino monacho, Ailwardo de Riptune, Morino, Roberto de Cuninctune, et aliis.

(258.)

[*De terra quadam in Oura.*]

A.D. 1114–30. Notum esse volumus veritatis amatoribus quod Gilebertus Ingulfi filius de Slepa venit in capitulo Ramesiensi, ibique in præsentia Reinaldi tunc temporis abbatis Ramesiensis monachorumque ejusdem loci ultro concessit sancto Benedicto et suis monachis in perpetuum quicquid terræ vel servitii terræ ipse habebat in Oura. Et quamvis Gilebertus iste ultroneus hoc faceret quia nihil utilitatis de terra illa se unquam habuisse coram omnibus qui aderant dicebat, tamen prædictus abbas xx. nummorum solidos ei donavit. Fuit quoque ad petitionem ejus Gilberti in eodem capitulo definitum et a memorato abbate suisque monachis concessum, ut pro tanto terræ quantum in Oura ante diem illum habuerat nullum servitium vel regi vel abbati Ramesensi postea esset facturus.

---

[1] moreretur, B.

Fuerunt autem præsentes subscripti testes, Alfricus presbiter de Wardeb[ois], Ailwardus de Riptone, Rogerus Mowine, et alii.

(259.)

[*De terra in Broctone.*]

More solito sicut cætera quæ omni remota falsitate atque controversia memoriter retineri volumus, hoc quoque subscriptum scripto notare curavimus. In præsentia enim domini Rainaldi tunc temporis abbatis omniumque ejusdem loci monachorum reddidit Osbernus de Brocthone in capitulo Ramesiensi super textum quatuor Evangeliorum sancto Benedicto de Ramesia quicquid idem Osbernus possederat in villa quæ Broctone dicitur, sive in terra sive in ecclesia, qui etiam juravit super quatuor Evangelia in eodem capitulo, ea de causa ibi allata, quod nihil omnino in tota vita sua calumniaretur de terra sive de ecclesia de Broctone quam ipse ibi reddiderat. Juravit etiam quod filiis suis hoc idem faceret concedere, et quod nec damnum nec dedecus ullum vel per se vel per quemlibet alium machinaretur ecclesiæ Ramesensi vel alicui ad eam pertinenti. Quod si prædictæ ecclesiæ damnum audiret vel disturbaret, si posset, vel abbati vel priori Ramesensi illud notum faceret. Reddidit etiam idem Osbernus de manu sua propria in manu Henrici archidiaconi, qui in eodem capitulo præsens erat, curam animarum ad ecclesiam de Broctone pertinentium. Abbas vero supra memoratus pro redditione ista et pro juramento sicut supradiximus determinato[1] dedit prædicto Osberno in eodem capitulo per manus Rainoldi monachi atque Radulfi de Foro Huntedunensi quinque marcas argenti. Huic quoque Osberno dedit abbas Reinaldus licentiam portandi quo vellet extra terram sancti Benedicti domos suas et annonam suam jam collectam, tam de lucro quam de decima, quam idem Osbernus apud Broctonam clamabat. Cujus rei testes fuerunt præsentes in capitulo Ramesensi, Henricus archidiaconus, Alfricus presbiter de Ward[bois], Robertus presbyter de Huntendun, Gilebertus capellanus, et alii.

A.D. 1120–30.

Quod archidiaconus Huntingdon cepit in capitulo resignationem de Broctone.

---

[1] deterinato, B.

(260.)

[*Conventio de aqua de Pekesdene.*]

A.D. 1114–30. Quia quæ scribuntur firmius veriusque memoria retinentur, scripto quæ facta est conventio inter Reinaldum abbatem Ramesiensem et Ricardum de Lucelles notare volumus. Prædicto enim abbati prædictus Ricardus apud Schitlingdone fecit homagium propter quandam aquam quæ surgit apud Pekesdene in terra sancti Benedicti Ramesiensis, quam sine abbatis Ramesiensis licentia Ricardus, cuidam suo molendino valde necessariam, habere poterat nullo modo; statimque in primo anno dedit ei viginti solidos de gersume, daturusque ecclesiæ Ramesensi per singulos annos, tam ipse quam sui hæredes qui similiter propter aquam prædictam futuri sunt homines abbatiæ Ramesiensis, quinque sextarios frumenti ad mensuram de Bedeford. Reddentur autem hujus frumenti apud Schitlingdune in aula sancti Benedicti in unoquoque anno tres sextarii ad festivitatem sancti Michaelis, duo vero qui remanent ad festivitatem sanctæ Mariæ de Purificatione. Quod si Ricardus vel hæres Ricardi hanc conventionem quandoque sequi noluerint, aquam de qua agimus ut rem suam absque calumnia propriam abbas qui tunc temporis apud Ramesiam extiterit sibi retinebit; vel etiam, si abbati placuerit, molendinum de quo est sermo tam diu in manu sua tenebit donec sibi statutum reddatur frumentum. Hoc vero Ricardus promisit quod hanc conventionem concedere faceret domino suo Symoni de Pulchro Campo.

(261.)

[*De Wichentona.*]

A.D. 1114–30. Notum sit sanctæ matris ecclesiæ filiis quod ego Reinaldus abbas nosterque Ramesiensis conventus omnes unanimiter concedimus in capitulo nostro Ramesensi Wichentonam hæreditario jure Henrico filio Willelmi de Wichentona cum eadem libertate et eodem servitio quo eam tenuit prædictus Willelmus pater prædicti Henrici. Idem vero Henricus omnem calumniam Ramesiensi ecclesiæ clamat quietam; cujus rei testes sunt, Herveus Monachus, Ebroinus nepos abbatis, Acelinus cognatus ipsius, et alii.

(262.)

[*De una hida apud Hemmingford.*]

Hi sunt testes qui fuerunt inter abbatem Reinaldum et Hugonem Alwoldi filium, ubi ille Hugo dedit Deo et sancto Benedicto et abbati unam hidam apud Hemmingforde solam et quietam ab omni calumnia, propter penuriam, et abbas dedit ei viginti solidos et duas summas hordei. Testes ex parte abbatis hi fuerunt, Herveus Monachus, Hugo interpres, Bernardus, Morinus, et alii. Ex parte Hugonis, Alfredus, Ingoldus, Ragemerus, Ricardus de Cuninctone. A.D. 1114–30.

(263.)

[*Terra apud London.*]

Edwoldus de Wodeham seisivit abbatem de Ramesia de terra sua quam habuit in Londonia, pro anima patris sui et matris, et conventione quam apud se habuerunt, testibus videlicet Andrea, Levestano filio Withsonis, Withsone filio ejus.

(264.)

[*Conventio de Maringes cum Wulfgeto.*]

Quia quæ scribuntur diutius memoria retinentur, scripto notare curavimus fidelitatem et postea donationem quam fecit Wulfgetus ecclesiæ Ramesiensi. In præsentia vero domini Reinaldi abbatis totiusque conventus Ramesiensis in suo capitulo sedentis juravit Wlgetus se fidelem fore Ramesiensi ecclesiæ in omnibus pro posse suo propter nostram terram de Maringes, quam ei prædictus abbas cum suo conventu concessit habere pro dimidia marca argenti per unumquemque annum dum iste viveret Wlgetus; cui etiam si quid peccaverit contra Ramesiensem ecclesiam caute veniam petenti condonavit abbas peccatum, quantum ad eum *circa* A.D. 1121–2.

pertinuit; damnum tamen si quod commiserat, quod revera magnum fecerat, illud non remisit. Facto vero hoc jurejurando, statim in eodem capitulo sponte sua prædictus Wlfgetus post obitum suum pro salute suæ animæ dedit ecclesiæ Ramesiæ de sua propria terra decem acras. Quam donationem ut super novum altare in novo monasterio facere sibi liceret (nondum enim monachi novum opus intraverant), suppliciter postulans impetravit, et post capitulum venerunt simul monachi prædictusque Wlfgetus in novum monasterium, ubi, de more finita post capitulum pro defunctis oratione, per quendam (quem adhuc habemus) baculum prædictus fecit Wlfgetus de terra quam diximus donationem super altare matutinale quod erat dedicatum in Sanctæ Trinitatis veneratione. Cujus rei testes fuerunt præsentes, Gilbertus capellanus, Robertus de Sancto Albano cementarius, Johannes cementarius, Ricardus cocus, Leofwinus et Horulfus servientes in monasterio Radulphus, Merietus, Godwinus, carpentarii.

Gift made by a staff laid on the altar of the Holy Trinity in the unfinished church.

Names of masons and carpenters employed on the new church.

(265.)

[*Conventio cum Hugone de Haliwelle.*]

A.D. 1114-30.

Quia quæ non scribuntur citius a veritate et a memoria labuntur, testamentum mutuæ vicissitudinis inter Reinaldum abbatem Ramesiensem et Hugonem de Haliwelle scripto firmare curavimus. Hugone igitur sæpissime tam per se quam per legatos suos suppliciter postulante et suæ necessitatis causas ostendente, dedit prædictus abbas prædicto Hugoni pro tota terra quam tunc temporis a sancto Benedicto idem Hugo tenebat unam cotsethelandam cum libero servitio in villa quod dicitur Slepe et unum maignagium in foro ejusdem villæ. Ista autem conventio facta est in capitulo Ramesiensi in præsentia Reinaldi abbatis et

monachorum ejusdem loci. In quo capitulo dedit prædictus abbas in manu prædicti Hugonis lx. sterlingorum solidos de caritate sui monasterii pro concessione hujus conventionis. Fuerunt autem in eodem capitulo præsentes et idem concedentes uxor Hugonis, Basilia nomine, et unicus eorum infantulus, Ricardus nomine. Dedit etiam prædictus abbas prædicto Hugoni unum fustamum et Basiliæ conjugi suæ alterum, et prædicto infantulo xii. denarios. Cujus rei testes videntes et audientes fuerunt, Gilebertus capellanus noster, Gilebertus presbyter de Sancto Yvone, Alfricus presbyter de Wardeb[oys], Wibertus clericus, Reinaldus Monachus, Herveus Monachus, et multi alii.

(266.)

[*De ecclesia de Schitlingdone.*]

Notum sit filiis sanctæ matris quod Antinus de Huntedone atque suus filius Baldewinus ecclesiam de Schitlingdone, quam injuste calumniabantur, in pace et absque omni calumnia sicut eam in qua nullum jus habebant dimiserunt Reinaldo abbati Ramesensi atque suis monachis apud villam quæ Sale vocatur. Cujus rei testis et auctor fuit Robertus Lincolniensis episcopus, ipse enim causam istam canonice tractavit atque diffinivit. Et ut nullam penitus murmurationis occasionem haberent prædictus Antinus et Baldewinus suus filius, dedit eis quem supradiximus Reinaldus abbas Ramesiensis, per manum Reinaldi cognomine Monachi, decem marcas argenti, consilio supranominati Lincolniensis episcopi. Testes fuerunt idem Robertus episcopus Linc., Henricus archidiaconus, Robertus presbyter de Hunt[ingdone], Robertus filius Gileberti de Gant, et alii. *circa* A.D. 1115?

(267.)

[*Item de eadem ecclesia.*]

circa A.D. 1122. Longo tamen tempore post, jam defuncto Antino patre suo, Baldewinus, instinctu avaritiæ commotus, quæsivit per breve regis ut resaisiretur. Sed quia in breve continebatur ut per rectum resaisiretur, obtulit eidem Baldewino[1] prædictus abbas rectum judicium sive in propria curia sua sive in curia ipsius Lincolniensis episcopi, qui rem prius terminaverat vivente adhuc Antino patre Baldewini; et etiam idem episcopus prædicto mandavit Baldewino, sicut suo parochiano, ut iterum ante se venirent apud Bedefordam ipse Baldewinus et Reinaldus quem diximus abbas Ramesensis, et, recordato, priori pacto quod ipse idem episcopus fecerat adhuc vivente Antino patre Baldewini, iterum pacificarentur[2] abbas Reinaldus atque Baldewinus. Videns ergo Baldewinus quod nihil proficeret sive in curia abbatis sive in curia episcopi, ut amicitiam abbatis haberet egit sapienter; per quendam enim baculum tam ipse quam frater suus Burredus iterum reddidit prædicto abbati apud Huntedone in domo Drogonis quicquid calumniabatur in ecclesia de Schitlingdone. Hujus rei testes fuerunt Gilebertus vicecomes, Reinaldus Monachus, Robertus de Hunt[ingdone], Radulfus de Huntindone, Fulcuinus nepos vicecomitis, Godricus de Elinctona, et alii.

(268.)

[*Walebroc apud Londonias.*][3]

A.D. 1114–30. Notum sit universis sanctæ ecclesiæ filiis quod Wlfnothus de Walebroc de Londoniis vendidit Reinaldo abbati Ramesiæ

---

[1] Baldewinum, B.
[2] pacificaretur, B.
[3] This chapter is printed by Spelman in his *Glossarium* under the word *Hustingum.*

quandam suam terram quam habebat super Walebroc, unde et ipse Wlfnothus *de Walebroc* vocatus fuit, et quandam domum de lapide et quoddam cellarium quod super terram illam fecerat, cum ostiis ferreis et fenestris superius et inferius, necnon et domos de ligno quas sua propria pecunia fecerat super quandam alteram terram quam in feudo et hæreditate de ecclesia et abbate Ramesiæ tenebat, quæ collateraliter, nulla alia interposita, prope ad propriam [1] illam terram quæ sua fuit dominia jacet. Illam videlicet terram suam et ædificium quod desuper erat, et domos et feoudum et hæreditatem alterius terræ quam tenebat de abbate, sicut superius dictum est, vendidit prædictus Wlfnothus abbati Ramesiæ, et saisivit eum per quendam baculum, et clamavit solam et quietam et absque omni calumnia, et ipse et Mahald filia sua et filia uxoris quam prius habuit, et Mahald uxor sua quam posteram [2] habuit, et Henricus filius illius secundæ videlicet mulieris, et Cristina filia ejusdem, coram omni Hustingo de Londoniis,[3] in domo Alfwini filii Leofstani, omnibus diebus amplius imperpetuum in ecclesia Ramesiæ habendam, pro decem libris denariorum quas in præsentia totius Hustingi dedit ei. De his vero decem libris dedit ipse Wlfnothus quadraginta solidos Matildi filiæ suæ propter suum concessum, quia per suam matrem terram illam habuit, et abbas ex sua parte dedit ei dimidiam marcam argenti, et uxori Wlfnothi et duobus alteris infantibus propter suum concessum dedit quinque solidos. Hujus vere venditionis et emptionis testes ex parte Hustangi hi sunt, Willelmus de Einesford, vicecomes de Lond., et Johannes sub-vicecomes ejus, et Gervasius clericus ejus, Andreas Bucuinte et Radulfus filius ejus et Radulfus cognatus ejus, Gilbertus Proudfot, Willelmus Bukerel, et multi alii.

(269.)

[*De Brunham et Depedene.*]

A.D. 1114–30. Reinaldus abbas Ramesiæ concessit Radulfo nepoti Gocelini de Ely terram de Brunham et de Depedene in firmum

---

[1] prope, B.
[2] posteam, B.
[3] "Recordam quære," B., in marg.

feudum pro quadraginta solidis singulis annis reddendis, sicut Helewisa uxor sua eam tenuit, et tali conditione quod si Willelmus frater uxoris Radulfi hanc terram erga abbatem recuperare poterit, Radulfus eam de eo tenebit et domino abbati servitium faciet; si vero nequiverit, in capite eam de abbate tenebit; et sic videlicet quod Gocelinus de Ely quandam piscationem in Welles abbati reddidit quam hucusque injuria tenuit, et de hoc Radulfus hoc feoudum in plegium posuit quatinus hanc piscationem erga omnes homines adquietabit. Si vero non fecerit, hoc feudum in manus abbatis revertetur. Hujus rei hi testes sunt: Henricus prior de Ely, Azo monachus ejusdem loci, Herveus Monachus, Brien frater Radulfi, Brienus, Turstanus, Warinus Cepel, Durandus cocus.

(270.)

[*Terra juxta domum abbatis London.*]

A.D. 1114–30. Hæc conventio facta est in capitulo Ramesiensi, in præsentia Reinaldi abbatis monachorumque ejus in capitulo existentium, quod Brithmarus Londoniensis habeat in hæreditatem sibi et filiis suis totam terram sancti Benedicti ex utraque parte propriæ domus abbatis Ramesiensis apud Londonias. Idem vero Brithmarus per singulos annos ad solemnitatem Pentecostes reddet inde apud Ramesiam sexdecim solidos et tres denarios, et priori Sanctæ Trinitatis de Cristes Chirche quinque solidos ad festivitatem Sancti Michaelis. Cujus rei testes sunt: Wlfwardus filius Brithmari, Thomas filius Brithmari, Wlfredus, Robertus, Morinus, Herbertus de Broctone.

(271.)

[*Terra in Grettone.*]

A.D. 1114–30. Reinaldus abbas Ramesiensis ejusdemque loci fratrum conventus concesserunt in suo Ramesensi capitulo Roberto de Grettona suæque uxori Beatrici in hæreditatem quandam virgatam terræ quam tunc temporis Emma habebat in villa de Grettona pro quinque solidis per singulos annos. Ita tamen quod idem

Robertus, qui tunc temporis prædictam villam habebat ad firmam, quamdiu eam tenebit non dabit inde plus sive minus quam ipse dabat prius. At ubi ipse eam sive vivens sive moriens dimiserit, qui supradictam terræ virgatam habebit pro ea quinque solidos dabit in firma de Grettona per singulos annos. Concesserunt etiam Reinaldus abbas fratrumque conventus Ramesiensium Beatrici uxori ejusdem Roberti præter hoc tres acras terræ in eadem villa tam in curtilagio quam in campania, ea conditione quod prædicta mulier facere debeat super illam partem quæ est in curtilagio juxta domum ejusdem Roberti in occidentali parte domum talem in qua abbas Ramesiensis possit honeste hospitari quotiens ibi advenerit. Pro ista vero conventione in principio dedit R. de Grettona Reinaldo abbati quinque marcas argenti. Idem vero Robertus et conjux ejus dederunt se ad jacendum in cœmiterio sancti Benedicti apud Ramesiam quando morientur, suamque portionem de omni re quæ eis contingeret sancto dederunt Benedicto. Hi sunt testes ex parte abbatis: Ernoldus nepos abbatis, Ascelinus miles, Willelmus mercator, Wibernus, Robertus filius Morini. Ex parte vero Roberti: Reinaldus frater ejus, Willelmus et Gilebertus filii ejus.

(272.)

[*Terra Gosfridi.*]

Notum esse volumus quod ego Reinaldus abbas nosterque Ramesiensis conventus in capitulo nostro concedimus Willelmo filio Gosfridi in feudum ad firmam pro quadraginta solidis per singulos annos terram quam Gosfridus pater ejus juste tenuit ab abbathia Ramesensi, præter pasturam de marisco pertinentem ubicunque ad illam terram, pasturam enim totam de marisco clamat Willelmus iste, Gosfridi filius, ab omni calumnia quietam. Cujus rei testes sunt: Herveus Monachus, Warinus Cepel, Henricus de Wichentone, Durandus cocus. A.D. 1114–30.

(273.)

[*Terra apud Hyrst.*]

A.D. 1114–30. Hæc est conventio quam Rogerus filius Mowini fecit cum Reinaldo abbate, videlicet, abbas ille dedit ei illud vetus feudum apud Hyrst quod Ingel[ran]nus [1] habuit ibi, et dimidiam hidam apud Saltre, et trium solidorum pretium apud Fordham quod Turkillus avunculus ejusdem Rogeri habet. Ipse autem Rogerus dedit abbati e contra viginti marcas argenti, et evenit homo ejus liges de hoc quod tenet de eo, et clamavit abbati octo virgatas terræ solutas et quietas apud Hyrst de novo feudo et Ingel[ranni] hagam apud Huntedone. Hujus rei hi testes fuerunt: Benedictus monachus, Yvo monachus, Alfwricus presbyter de Wardebi.

(274.)

[*Terra apud Burewelle.*]

Walterus Buistardus dirationavit adversus Bernardum ante justiciarios regis dimidiam hidam terræ tenendam hæreditarie sibi et hæredibus suis de ipso Bernardo in Burewelle pro decem solidis per annum pro omni servitio et pro omnibus rebus eidem terræ pertinentibus, et eadem terra est de feudo abbatis Ramesiæ et Stephani des Escharlers qui de abbate eam tenet. Ipsam eandem terram ita hæreditarie ut ipse tenebat dedit ipse Buistardus per ipsos decem solidos Bernardo per annum reddendos, et hoc ante Hugonem des Eschalers, qui hoc bene concessit, qui tunc in custodia hâbebat et Stephanum et terram suam, et Bern[ardus] ibi fuit et hoc idem concessit. His testantibus, Hugone des Eschalers et Alano dapifero ejus, Rorges, Roberto Martin, Roberto Pedwold, Hugone filio Alani, Gudred de Cnapwelle, Herveo Monacho, Godrico de

---

[1] Ingel'nus, B.; Ingelinus, C., and Twysden's copy.

Elintone, Alano de Gillinges, Gocelino le Latimer, Morino milite abbatis, Ærnulfo camerario, Warino Cepel, Widone de Burewelle.

(275.)

[*Terra Ailrici de Crancfeld.*]

Ailricus de Crancfelda reddidit Reinaldo abbati suam terram sartatam et quietam, testantibus hominibus ejusdem villæ, et Radulfo monacho testante, et Roberto filio Brien, et Willelmo de Stivecle, et Morin de Norwico, et Symundo filio Herfast, et Herberto, et Durando coco. A.D. 1114–30.

(276.)

[*Grava de Cnapwelle.*]

Gudredus de Cnappewelle clamavit solum et quietum Deo et sancto Benedicto et Rainaldo abbati Ramesiæ quicquid pertinebat ad eum de grava de Cnapwelle, et de terra quæ est intra foveam quæ circumdat gravam, ita videlicet quod nec ille nec hæredes sui in hac re nihil penitus usque in perpetuum clamabunt. Hujus rei testes sunt, Burredus frater Ailwardi abbatis, Alfgarus de Eleswrthe, Ernoldus camerarius abbatis, Morinus miles, Radulfus de Bertona, Adam de Bertona, Hildemerus de Hecmundegrave. A.D. 1114–30.

(277.)

[*Terra apud Pekesdene.*]

Tempore Reiginaldi abbatis Ramesiensis venit Willelmus camerarius Londinensis in Ramesense capitulum, ibique coram prædicto abbate cunctisque monachis ejusdem capituli confessus est se injuste terram sancti A.D. 1120–30.

Benedicti tenuisse apud Pekesdene, unde omnino absolute eam reddidit supramemorato abbati prius in capitulo, postea super altare sanctæ Mariæ sanctique Benedicti, ea tamen conditione ut prædictam terram, quam ipse in perpetuum deserebat, Ebroinus, cujus consilio et ingenio terra ista quæ diu injuste ablata fuerat ecclesiæ Ramesensi juste redibat, a sancto teneret Benedicto; cujus rei causa dedit Ebroinus statim in ipso capitulo sex marcas argenti supradicto camerario, et totidem se daturum promisit. Abbas vero R[eginaldus], cunctis concedentibus monachis, terram supradictam dedit Ebroino: cujus rei testes sunt, ex parte camerarii, Ailwardus magister de Lintone, Aluredus Gilberti filius, Erenbertus, Leofwinus de Rindele; ex parte vero abbatis et monachorum atque Ebroini fuerunt Philippus filius Seberni Monachi, Martinus filius Ulf de Lincol[nia], Herveus Monachus, Gilebertus capellanus, Ansketillus dispensator, Anscelmus consanguineus abbatis. Eodem vero die apud Wistowe recordati sunt atque concesserunt ante barones Ramesiensis ecclesiæ prædictus abbas et prædictus Willelmus camerarius quicquid fecerant in capitulo apud Ramesiam, videlicet, quomodo camerarius abbati reddiderat terram de Pechesdene, et quomodo abbas, cunctis faventibus, eam donaverat Ebroino. Hujus recordationis atque concessionis apud Wistowe testes fuerunt præsentes, Henricus archidiaconus, Rainaldus monachus, Willelmus de Wichentone et Henricus filius ejus, Hugo de Wirecestre, Alanus filius Bertæ, Robertus de Stivecleia, et alii.

(278.)

Quum autem prædictus Ebroinus reddidit apud Lintonam prædicto camerario sex ultimas marcas argenti, fuerunt præsentes fratres camerarii Robertus atque Ricardus, quibus concedentibus quod frater eorum cum Ebroino fecerat, dedit Ebroinus unicuique illorum xxi.

denarios; uxori quoque camerarii misit Ebroinus, præcepto ejusdem camerarii, per Ordricum, de liberalitate unam marcam argenti. Fuerunt vero [apud] Lintonam testes, ex parte camerarii, Ailwardus magister de Lintona, Alfredus filius Gileberti, Reinaldus filius Ordrici et Radulfus frater suus, qui nummos custodierunt; ex parte vero Ebroini, Ricardus frater ejus, Ordricus de Lintona, Ricardus cum barba.

(279.)

[*Divisa de Crancfeld et de Craule.*]

Noverint omnes fideles sancte ecclesiæ quod Robertus Foliot et Paganus et Helyas fratres sui clamaverunt quietam Deo et sancto Benedicto et abbati Ramesiæ calumniam de divisis de Crancfeld et de Craule, sicut homines de tribus dominiis qui ad hoc nominati fuerunt juraverunt eas, quatuor, videlicet, de Crancfeld ex hominibus abbatis, Edwinus, Siwardus, Leofwinus, et Teodericus, quatuor ex hominibus Walteri de Bolebech de Craule, Aluricus, Seman, Godricus et Normannus, quatuor ex hominibus Simonis de Bello Campo et Mahald matris ejus, Johannes faber, Godmerus, Leofricus, Seuui. Notificari vobis insuper utile duximus diratiocinium hujus terræ et concordiam calumniæ de istis divisis inter abbatem Ramesiæ prædictumque[1] Robertum Folioth et fratres ejus fieri jussione Henrici regis Angliæ, et jussione David regis Scotiæ, qui caput est istius terræ post regem Angliæ, et jussione episcopi Saresbiriæ, qui justiciarius fuit totius Angliæ, et per concessum Willelmi de Hoctone, de cujus feodo illa terra fuit. Hujus rei testes hi sunt: Hugo filius Ricardi, Robertus de Broi, Radulfus de Borohard, Ebroinus, Hugo Hairun, Robertus filius Brien, Hugo de Faldhou, Ordricus, Alanus, Hugo filius Harlewini, Robertus filius Aschetilli, et alii. Quicunque hanc rem violaverit, et de terra sancti Benedicti, de hac aut de alia, quicquam minuerit, ex auctoritate Dei Patris Omnipotentis et Filii et Spiritus Sancti, c. A.D. 1124–1130.

[1] que prædictum, B.

et sanctæ Mariæ semper virginis, et omnium electorum Dei, excommunicetur, et ab eorum consortio eternaliter segregetur. Fiat! Fiat! Amen. Amen.

(280.)

[*Ecclesia de Welle.*]

A.D. 1114–30. Notum sit omnibus fidelibus clericis et laicis tenentibus de territorio Ramesiensis abbathiæ quod Reinaldus abbas concessit ecclesiam de Wella et ea quæ ad eam pertinent Folcardo filio Godrici filii Ringulfi ad serviendum Deo quamdiu vixerit, et ipse Folcardus effectus est homo ligius abbatis et sancti Benedicti, et debet esse residens super terram ejusdem ecclesiæ. Pater autem ejus et mater quum de hoc seculo migraverint, corpora eorum debent ferri ad Ramesiensem ecclesiam, cum ea parte pecuniæ quæ tunc temporis pertinebit, et ibi sepeliri. Hoc autem factum est in capitulo Ramesiensi, et his testibus: de parte scilicet abbatis, Herveo, Ebroino, Waleranno, Morino; ex parte Folcardi, Osberno presbytero, Godlambo, Godrico Kebbe, Godrico filio Colemanni, Geroldo.

(281.)

[*Terra apud Bitherne.*]

A.D. 1127, 22 May. In hoc breviculo ostenditur quod Reinaldus abbas Ramesiensis dedit Willelmo Wilard centum solidos denariorum propter dimidiam hidam terræ quam ipse Willelmus calumniavit apud Bithernam, ad hanc conventionem ut abbas habeat terram illam a die Pentecosten qui nunc est in xi. kal. Junii donec tres anni compleantur. Si autem idem Willelmus quærere voluerit illam terram finitis tribus annis, afferens abbati centum solidos denariorum et totam quam accepit de terra possessionem, tunc fiat ejus placitum tam bonum ut fuit ea die qua hæc loqui incipiebant inter se nec [1] me-

---

[1] et, B.

lius nec pejus. Quod si die statuto post tres annos non venerit nec ea quæ superius diximus attulerit, remaneat terra in manu abbatis usque peracti sint tres alii anni. Secundo finito tribus annis si non venerit afferens quæ suprascripta sunt, sciat se perdidisse omnem calumniam. Hoc factum est coram his testibus, videlicet in capitulo coram toto conventu et coram Waltero de Bello Campo, Fulcone vicecomite, Willelmo camerario, Roberto filio ejus.

(282.)

[*Dilingtone et Stowe.*]

Hæc est conventio quam R. dapifer et nepos R[adulfi] fratris Ilgeri fecit cum A[ilwino] abbate Ramesiæ et toto conventu ejusdem cœnobii; hoc est, ut ipse et uxor ejus habeant fraternitatem in parte cum eis in omnibus suis spiritualibus officiis, et quum ab hac vita discesserint corpora eorum in eodem loco sepeliantur, et quantum possessionis ad utrumque eorum pertinebit cum ipsis funeribus eidem loco attribuatur. Si autem nati eorum ipsis viventibus obierint in eodem loco terræ commendentur, et de possessione sua secundum honestatem et facultatem suam pro eis largiantur. Necnon etiam abbas et totus conventus eidem R. concesserunt Dilingtune in feoudum cum Stowe, eo, scilicet, pacto ut inveniat unum militem ad servitium regis et abbatis et totius conventus in Anglia et extra Angliam ex proprio paratu, ita ut si quicquam perdiderit in itinere nihil ei abbas restauret. Hujus ergo rei testes existunt, Turbernus prior, Algarus et reliqui monachi, Rainoldus dapifer, Anti[nus] de Hunt[edune], Hugo et Ædwinus sororii abbatis, Thuri presbyter, Siwardus filius Toki.

(283.)

[*Domus in foro de Slepe, etc.*]

A.D. 1114–30. Hæc est conventio quam Hugo Ailfwoldi filius de Stantuna fecit cum domino abbate Reinaldo et tota fratrum congregatione Ramesiensi. Ipse quidem Hugo persæpe supradictum abbatem per Sabernum Monachum quæsivit et per Reinaldum Monachum et Herveum Monachum aliosque permultos, valde cupiens ut ipse abbas ei in Slepe terram unius tuguriarii et locum unius domus in foro daret, duosque agros prati in eadem villa sibi et hæredi ejus. Hoc vero sibi tandem ab abbate concesso præter regis expeditionem, ipse Hugo, ut esset semper soluta et quieta ab omni servitio, dedit Deo et sancto Benedicto, sanctoque Yvoni atque abbati omnibusque fratribus totum feoudum suum quod habebat in Haleri[1] solutum et quietum ab omni hærede inperpetuum. Hoc autem finitum fuit coram abbate supradicto et omnibus fratribus in capitulo, ita ut ipse et uxor ejus darent hoc supradictum feoudum abbati cum virga una, et abbas eis statim dedit xxxvi. solidos, et parvulo infantulo eorum quem mater in ulnis inibi tenebat dedit in manu xii. denarios. Coram his testibus, Alfrico presbytero, Ebroino dapifero abbatis.

(284.)

[*De ecclesia S. Sepulchri apud Cantabr.*]

A.D. 1114–30. Noverint omnes filii sanctæ matris ecclesiæ quod Reinaldus abbas Ramesiæ concessit in capitulo consensu et testimonio totius conventus Randulfo cum Barba de Cantebrige et Roberto et Augero et cæteris de fraternitate Sancti Sepulchri cimiterium Sancti Georgii et terram quæ ei adjacet jure hæreditario, ad construendum ibi monasterium in honore Dei et Sancti Sepulchri, ea, videlicet, conditione ut ecclesia Ramesiensis loci illius caput semper existat, et locus ille ad ecclesiam Ramesiensem quicquid in futuro contingat velut membrum ad caput suum semper respiciat.

---

[1] Hal'i, B., C.; Haliwell, Twysden's copy.

(285.)

[*Terra Ricardi de Holey.*]

Hi sunt testes qui fuerunt ubi Ricardus de Holey reddidit terram suam de Holey abbati R[einaldo], Ricardus de Scal[ariis], Reinerus de Bat., Reinaldus Monachus, Herveus, A. dapifer, Wido dapifer. A.D. 1114–30.

(286.)

[*De ecclesia S. Sepulchri Cantabr.*]

Notum sit omnibus fidelibus sanctæ ecclesiæ quod Reinaldus abbas Ramesiæ concessit in capitulo finetenus consensu et testimonio totius conventus Durando de Cantebrige et Roberto et Augero et cæteris de fraternitate Sancti Sepulchri cimiterium Sancti Georgii et terram quæ ei adjacet, ad construendum desuper monasterium quoddam in honore Dei et Sancti Sepulchri, sic ne ecclesia Ramesiæ dignitatem dominii amittat. A.D. 1114–30.

(287.)

[*De Wichentone.*]

Notum sit sanctæ matris ecclesiæ filiis quod ego Reinaldus abbas nosterque Ramesiensis conventus omnes unanimiter concedimus in capitulo nostro Ramesiensi Wichentonam hæreditario jure Henrico filio Willelmi de Wichentona cum eadem libertate et eodem servicio quo eam tenuit prædictus Willelmus pater prædicti Henrici. Idem vero Henricus omnem calumniam nostræ Ramesiensi ecclesiæ clamat quietam, cujus rei testes sunt Herveus Monachus, Ebroinus nepos abbatis, Acelinus cognatus ipsius, Gilebertus filius Widonis, Berengerius Monachus, Alanus filius Haroldi, Ricardus frater A.D. 1114–30.

Ebroini, Gilebertus capellanus, Herebertus stabularius, Ernaldus de Begavile, Durandus cocus, Ernoldus camerarius, Warinus Cepel, Willelmus Rufus, Radulfus Gulafre, Rogerus filius Ulf, Marcolf, Reinaldus, Thomas et Radulfus fratres prædicti Henrici, Walterus stabularius, Jordan et Oliverus filii Hervei Monachi.

(288.)

[*De Bernewelle.*]

A.D. 1114–30. Reinaldus abbas Ramesiensis sanctæ ecclesiæ filiis, salutem. Sciatis quod ego concessi Reinaldo Monacho et filiis suis in hæreditatem terram de Bernewella et alias terras quas juste tenet de abbatia Ramesiæ quocunque anno pro centum solidis, et pro servitio unius militis. Hoc autem factum est in capitulo, mea et monachorum concessione. Hujus rei testes sunt: Ebroinus nepos abbatis, Willelmus de Hucentona, Hugo interpres, Robertus filius Warin, Ailwardus de Riptone, Robertus de Stivecle, Alfricus presbyter de Wardeb[ois], Siwardus de Wistowe, Horulf de Upwode, Radulfus Mans[ur], Alanus nepos R[adulfi], Radulfus serviens R[adulfi], Siricus, Robertus de Cuninctone, Robertus filius Alberti, Gocelinus filius H[ugonis] interpretis, Ricardus frater Ebroini, Aschetillus clericus, Herebertus, Hugo sororius Ebroi[ni], Johannes cementarius, Ricardus de Denenutha, Rogerus filius Ulf, Henricus de Sancto Albano, Fulco Aschetillus dispensator, Turoldus filius Haroldi et Edmundus frater ejus.

(289.)

[*Terræ Herveo Monacho concessæ.*]

A.D. 1120–30. In hac præsenti cartula scripto notare curavimus quod ego Reinaldus abbas totusque Ramesiensis conventus in capitulo nostro concedimus Herveo Monacho quicquid habemus in Ludintona et quicquid habemus in Giddinge præter eam partem quam habet Henricus archidiaconus. Concedimus quoque Herveo

Monacho apud Reveleium terram Edwini; præter hoc, unam virgatam terræ in Upwode et suum hospicium apud Ramesiam. Concedimus etiam prædicto Herveo Monacho Saltreiam in feoudum ad firmam pro quatuor libris per singulos annos, tali pacto quod tam ipse quam hæres suus qui eam post eum habebit totam terram sancti Benedicti pro posse suo in omnibus defendat placitis et ubicunque opus fuerit. Idem vero Herveus omnem omnino calumniam clamat quietam in omnibus rebus ecclesiæ Ramesensi pertinentibus, excepta Bradenach quam tenet Willelmus de Hoctone. Hujus rei testes sunt: Ebroinus nepos abbatis, Acelinus cognatus ejus, Gilebertus filius Widonis, Henricus de Huchentone, Thomas et Radulfus fratres ipsius, Berengarius Monachus, Alanus filius Haroldi, Ricardus frater Ebroini, Gilebertus capellanus, Herebertus stabularius, Ernaldus de Begeville, Ernoldus camerarius, Durandus cocus, Ricardus cocus, Willelmus Ruffus, Radulfus Gulafre, Rogerus filius Ulf, Marcolf, Rainaldus, Warinus Cepel, Walterus stabularius, Jordan, Alexander et Oliverus filii ipsius Hervei Monachi.

(290.)

[*De Burewelle.*]

Notum esse volumus quod ego Reinaldus abbas totusque Ramesiensis conventus in capitulo nostro Ramesensi concessimus Widoni tam sibi quam hæredibus suis unam hidam terræ apud Burewellam, tali pacto quod ipse Wido teneat Burewellam quamdiu abbas Ramesiensisque conventus voluerit, ad talem firmam qualem modo habet eam; et in ipsa firma per singulos annos pro supradicta hida terræ reddat sibi tenenti firmam vel cuilibet tenenti eam firmam viginti solidos. Tali etiam pacto facimus nos hanc conventionem cum prædicto Widone quod tam ipse Wido quam hæres ipsius dabit per singulos annos abbati Ramesiensi vel cui abbas jusserit quinque solidos pro prædictæ hidæ decima. Hujus rei testes fuerunt in capitulo Ramesiensi: Alanus filius Bertæ, Morin, Warin Cepel, Alfgarus de Eleswrthe, Godwinus corvesarius, Arnaldus camerarius, Ricardus et Imecanus coci, Haroldus braceator, Ricardus pistor, Gosfridus filius Everardi, A.D. 1114–30.

Thomas et Godricus fab[ri] de Borewelle, Robertus et Ricardus cementarii, Osbernus vitrarius, Ædnothus de Byri, Warin vinitor, Alfstanus de Heithmundegrave, Herebertus marescaldus, Arnaldus de Begavilla, Ricardus et Ingelramnus filii Thurstani, Wibernus.

(291.)

[*De Stowe et Bluntesham, etc.*]

A.D. 1114–30. Omnibus scire volentibus in hac cartula notum facimus quod ego Reinaldus abbas totusque Ramesiensis conventus in capitulo nostro concedimus Gileberto Widonis filio tam sibi quam hæredibus suis Stowe et quicquid habemus in Bluntesham et unam hidam terræ in Hyrst, cum ea libertate et cum eo servitio quod prædictis pertinet terris; Gilebertus vero omnem calumniam clamat quietam, nominatim de Ringstede et de tribus virgatis terræ in Eleswrthe et de soca in Huntedone et de omni alia re. Cujus rei testes sunt: Herveus Monachus, Ebroinus nepos abbatis, Ascelinus cognatus ipsius, Berengarius Monachus, Alanus filius Haraldi, Henricus de Wichentune, Thomas et Radulfus fratres ejus, Ricardus frater Ebroini, Gilebertus capellanus, Herebertus stabularius, Ernaldus de Begaville, Durandus cocus, Ricardus cocus, Ernaldus camerarius, Warinus Cepel, Willelmus Ruffus, Radulfus Gulafre, Rogerus filius Ulf, Marcolf, Reinaldus, Walterus stabularius, Jordain, Alexander et Oliverus filii Hervei Monachi.

(292.)

[*Terræ Widonis de Auco in Ringstede, etc.*]

A.D. 1114–30. Reinaldus abbas Ramesiensis cum toto monachorum conventu concessit Widoni de Auco terram sancti Benedicti de Ringstede et alias terras quas juste tenebat de antecessoribus suis. Concessit etiam ei abbas quicquam habet in dominio apud Stowam, quam villam non habebat Wido die qua ipse abbas R[einaldus] abbathiam Ramesiæ accepit, et hoc totum in feudum

hæreditarium sibi et hæredibus suis, et ipse Wido et hæres ejus post obitum suum reddent ecclesiæ Ramesensi unoquoque anno viii. libras denariorum Anglicæ monetæ, vel xii. marcas argenti, pro his supradictis terris, et effectus est homo ligius abbatis et ligiam fidelitatem fecit ei et viii. libras denariorum plenarius miles cum uno milite secum, id est, ipse et alter secum, et pepigit ei ligiam resethantisiam, id est, residentiam, et dimidiam decimam de Stowe. Hoc autem factum est in capitulo coram omni conventu qui tunc aderat, et his testibus: Alfrico presbytero de Wardebusc, Ailwardo presbytero de Slepe, Osberno presbytero de Blunt[esham], Odone presbytero, Gileberto filio Widonis Berengerio filio Reina[l]d[i] Mo[nachi], Roberto fratre ejus, Hugone de Wigrecestre, Herveo Monacho, Willelmo de Oppef[ord], Rogero Mowin, Johanne filio Widonis, Rogero fratre Rorgi, Ricardo camerario abbatis, Anscetillo, Radulfo de Sancto Albano, Gocelino de Stou, Ingelranno forestario, Hugone de Stevecleia et duobus filiis ejus, Horulfo Sueino de Ofra, Osberno de Broctone, Reinaldo filio Ednothi, Ingaldo de Slepe.

(293.)

[*Terra Ebroini.*]

A.D. 1114–30. Hæc est conventio inter Robertum Brienni filium et Ebroinum nepotem abbatis Rainaldi de Ramesia. Robertus filius Brienni assensu uxoris suæ et fratrum suorum, immo et assensu domini sui Symonis de Bello Campo, dedit Ebroino nepoti abbatis de Ramesia sine homagio sibi et hæredibus suis omnem terram quam idem Robertus habebat infra terras ejusdem Ebroini cum duobus hominibus et filiis eorum et filiabus in ipsa terra manentibus, a fossato quod est juxta domum Orvodi fabri, et vadit in directo usque ad majorem

aquam divisio; omnem illam terram, scilicet, quæ jacet infra terras Ebroini a supradicto fossato usque ad divisiones de Kameltune, pro una virgata terræ defendenda erga regem. Et pro ista supradicta terra dedit Ebroinus Roberto vi. marcas argenti quando ista conventio facta fuit, coram domino suo Symone de quo ipse tenet istam terram, et unoquoque anno dabit Ebroinus Roberto xii. denarios pro omnibus servitiis et querelis et auxiliis et consuetudinibus quæ ei vel domino suo pertinent. Gelda autem regis communia quæ per omnem comitatum currunt solvet Ebroinus quantum terræ unius pertinuerit virgæ, et auxilium expeditionis solummodo in Anglia. Recognovit etiam ipsa die injuste calumniasse terram Ebroini quæ vocatur Schepesho, et quandam moram versus Cameltune, et jure esse de feudo sancti Benedicti, et omnino clamavit quietam.

(294.)

[*Ecclesia S. Sepulchri Cantabr.*]

A.D. 1114–30. Notum sit omnibus fidelibus sanctæ ecclesiæ quod Reginaldus abbas Ramesiæ concessit in capitulo finetenus consensu et testimonio totius conventus Durando de Cantebrige et Roberto et Angero et cæteris de fraternitate Sancti Sepulchri cimiterium Sancti Georgii et terram quæ ei adjacet ad construendum desuper monasterium quoddam in honore Dei et Sancti Sepulchri, sic ne ecclesia Ramesiæ dignitatem dominii amittat.

(295.)

[*De Hyrst.*]

A.D. 1114–30. Hæc est conventio quam Rogerus filius Mouuini fecit cum Reinaldo abbate, videlicet, abbas ille dedit ei illud vetus feoudum apud Hyrst quod Ingelramnus habuit ibi, et dimidiam hidam apud Saltre, et trium

solidorum pretium apud Fordh[am] quod Turkillus avunculus ejusdem Rogeri habet. Ipse autem Rogerus dedit abbati e contra xx. marcas argenti, et evenit homo ejus liges de hoc quod tenet de eo, et clamavit abbati viii. virgatas terræ solutas et quietas apud Hy[r]st de novo feodo et Ingel[ranni] hagam apud Hunted[one]. Hujus rei hi testes fuerunt: Benedictus monachus, Sabernus monachus, Yvo monachus, Aluricus presbyter de Wardebois, Osbernus clericus de Broctone, Reinaldus Monachus, Herveus Monachus, Godricus de Elinctone, Willelmus nepos Dun.,[1] Rorgos, Herveus Bucel, Alanus filius Haraldi, Morin.

Hæc conventio fuit facta apud Byri xvi. kal. Februarii.

(296.)

[*Feriæ apud S. Ivonem.*][2]

In hoc brevi manifestatur de dono quod dominus rex Henricus concessit Deo et sancto Benedicto atque sancto Yvoni archipræsuli, hoc est, unoquoque anno ferias viii. dierum, id est, a quarta feria in ebdomada Paschæ usque ad octavum diem, cum saka et soka, et cum thol et theam, et cum infra capto fure, et cum omnibus consuetudinibus quæ optime habentur in aliquibus nundinis per totam Angliam, et pacem firmam Dei et regis omnibus illuc meantibus et inde redeuntibus. Hæc concessit ipse rex ipso anno quo dedit filiam suam Henrico imperatori, hoc est, anno Incarnationis Domini M.C.X. Testes fuerunt Robertus comes de Melland, Robertus episcopus de Lincolnia, Randulfus cancellarius regis, Simundus comes, Robertus, Willelmus camerarius regis, Gilebertus vicecomes. Apud Bramtune. A.D. 1110.

[1] domini, C.

[2] The body of this charter is printed by Spelman in his Glossary under the word *Feria*. The original, from which this is professedly abstracted, is printed at p. 221 *supra*, where *Bramcestre* appears to be a mistake for *Bramtune*.

(297.)

[*Dona ad S. Ivonem.*]

A.D. 1102–7. Hoc vero donum datum fuit sancto Yvoni in villa de Slepa tempore Bernardi abbatis. Primum, ipse abbas dedit x. acros de dominio ipsius villæ, plenius vero xxvi. acros, Sewinus accipitrarius iii. virgas de terra in Nidingewrthe et unam virgam in Slepe et unam casatam, et Aliman[1] uxor ipsius Seauuini dedit duos acros, et Alwoldus de Stantune dedit pratum super quod pons construitur et quantum est ab ipso ponte usque ad exitum vadi. Postea Aldwinus abbas dedit vaccariam supra collem[2] Acle et quicquid terræ Leoffwinus monachus exstirpavit et fruticibus mundavit, vel etiam quicquid adhuc extirpari poterit de eadem terra; unam vero hidam terræ in Hyrst dedit, et in Slepe pratum quod dicitur *Magnus Holmus* et duos acros quos Manna lignarius possederat, et homines qui sedent in foro a domo Godrici plumbarii usque ad ecclesiam, et in Haliwella dimidiam hidam de terra superflua, et piscariam quæ Flet dicitur, et in palude quantum valet per annum duos solidos, et in Houctunensi campo unum agrum juxta viam, et de frutectis ejusdem campi quantum potest exstirpari.

A.D. 1108–12.

(298.)

[*Jura abbatiæ apud Bramcestre.*]

A.D. 1114–30. Omnibus decorem domus Dei diligentibus notum esse volumus Reinaldum abbatem Ramesiensem apud Udewuwelle in præsentia Roberti filii Walteri eo tempore vicecomitis et Alani sub-vicecomitis Nortfolc et Suthfolc, et in præsentia multorum aliorum Francorum et Anglorum, dirationatum fuisse testimonio virorum de

[1] B.; Alunan, C.; Ælunan uxor Seanunii, Twysden's copy.

[2] colleem, B.

novem hundredis ibi congregatorum quod rex Cnutus ita libere et quiete dedit sancto Benedicto de Rammesia Bramcestre cum suis omnibus appendiciis quod nullam penitus consuetudinem nec in terra nec in aqua nec in luto nec in plano inde excepit. Fuerunt enim viri prædicti de novem hundredis jurare parati se audisse et vidisse prius apud Norwicum, postea omnino diffinitum et declaratum apud Chenetheford, placitum inter Ailsium abbatem Ramesiensem et Rogerum Bigod tunc temporis illius provinciæ vicecomitem pro quodam crasso pisce in pertinacia Bramcestre capto, unde lætus, pisce suo dirationato, abbas Ailsi ad propria remeavit. Item testes prædicti jurare fuerunt parati quod sub alio tempore viderunt et audierunt apud Cheford Aldwinum abbatem Ramesiensem eodem modo quemdam crassum piscem apud Bramcestre appulsum dirationatum fuisse contra Radulfum de Belfago qui tunc vicecomes erat in provincia illa et contra Radulfum Passelewe ejusdem provinciæ justitiarium in tantum, remota omni controversia, quod dicimus fuit elucidatum, quod ipse justitiarius, scilicet Radulfus Passelewe, et ipse vicecomes, Radulfus de Belfago, et quicunque aliquid habuerant de crasso pisce prædicto, vadimonia sua dando Aldwino quem tunc temporis Ramesiensem abbatem diximus promiserunt cum emendatione se reddituros. Tempore ergo Reinaldi abbatis Ramesiensis, sicut jam prælibavimus, et tempore Roberti filii Walteri tunc vicecomitis atque Alani sub-vicecomitis idem Reinaldus abbas per supradictos testes legittimos apud Udewelle dirationavit quoddam vini dolium quod fuerat apud Bramcestre wrecatum. Hoc autem vinum cum summo favore multorum ibi existentium, jam nemine valente, nec etiam volente, contradicere, adquisitum, dedit abbas Reinaldus sacerdotibus regionis illius ad cantandum missas, in signum memoriæ quod nemo ulterius valeat dubitare de Bramcestre et de suis appendiciis cum omnibus consuetu-

dinibus quas ipse rex Angliæ si esset de propria mensa sua posset ibi habere quin sint sancti Benedicti de Ramesia sine contradictione vel etiam aliqua ambiguitate. Huic vero ultimæ dirationationi quam fecit abbas Reinaldus apud Wodewelle testes fuerunt præsentes, Robertus filius Walteri tunc vicecomes, Alanus filius Odonis, Rogerus de Girros, Johannes filius Roberti vicecomitis, Radulfus filius Godrici, Philippus de Warenna, Radulfus de Wauci, Gaufridus de Favarches, Radulfus de Chaines, Robertus de Fraxinis, Petrus Wrenges, Willelmus.

(299.)

[*De Cranewella et Slaford.*]

A.D. 1149. Anno ab Incarnatione Domini M.C.XL.IX. facta est conventio talis inter abbatem Walterum et Gaufridum de Querentone. G. de Querentone apud Ramesiam in curia abbatis reddidit in manu abbatis totam terram suam de Cranewella pro xxx. marcis quas ei debebat, scilicet, tres carucatas quas ipse Gaufridus liberas in manu sua habuit, et tres alias carucatas quas Henricus de Gant illi violenter abstulerat, necnon terram suam de Slaford quam Randulfus tenet cum monasterio quodam. Totam hanc terram in manu abbatis dedit, et concessit ei tenendam et habendam usque ad annos septem pro illis xxx. marcis quas ei debebat; insuper commendavit ei Radulfum filium suum nutriendum et custodiendum usque ad terminum prænominatum. Abbas autem suscepit puerum educandum et terram prædictam in manu sua tenendam usque ad septem annos, ita quod quicquid de terra quocunque lucrari modo poterit, vel plus vel minus, pro ipsis xxx. marcis habebit; finito vero septimo anno

totam terram quietam et liberam omni debito reddet ipsi G[aufrido], vel Rod[ulfo] filio suo G. vel alicui fratrum suorum, si ipse obierit; terram nudam et vacuam reddet quam nudam accepit. Insuper G[aufridus] prædictus et uxor ejus et filius affidaverunt abbati quod ipse filius suus uxorem non accipiet absque abbatis licentia vel consilio; necnon terram suam de Lincol[nia], quam absque abbatis licentia vendidit, abbati et monachis amodo liberam et quietam reddidit ipse et uxor ejus et hæredes. His testibus: Waltero priore, Daniele monacho, Godrico monacho, Osberno monacho, Randulfo celerario, Olivero monacho, Gocelino de Stivecle, Gaufrido nepote[1] abbate, magistro Ricardo, Michael nepote abbatis, Widone de Burewelle, Philippo de Riptone, Warin de Upwode.

(300.)

[*Terra Godlambi.*]

Walterus Dei gratia abbas Ramesiensis[2] et totus ejusdem loci conventus omnibus hominibus et fidelibus suis Francis et Anglis de Helingeia, salutem. Sciatis nos dedisse et concessisse Godlambe filio But decem acras terræ et novam terram quam Willelmus præpositus eidem[3] Godlambe tenere permisit, et duas acras ubi decreverimus et visum nobis fuerit, pro tribus solidis et decem brochis anguillarum per annum; et sic quod prædictus Godlambe nobiscum pactionem fecit quod super feudum nostrum hospitabitur, et quicquid super terram nostram crescet supra eundem feodum locabit. His testibus: Roberto de Becheswelle, Ada de Wistowe, Johanne filio Guidonis, Gere, Hereberto de Bertune, Gaufrido de Sancto Albano. A.D. 1134–1160.

---

[1] nepos, B.
[2] Ramesiense, B.
[3] idem, B.

(301.)

[*De Ferefeld.*]

A.D. 1134–60. Walterus abbas Ramesiæ omnisque conventus cunctis ejusdem loci fidelibus, salutem. Notum vobis sit nos concessisse Ailberno de Ferefeld in capitulo rectum suum in feoudo quod tenet de ecclesia nostra in eadem Ferefeld, et post ipsius obitum Mathæo nepoti suo; et si ipse Mathæus antequam ipse Ailbernus obierit, idem feoudum habebit Albertus prædicti Mathæi frater, tali conventione quod mortuo ipso Alberto corpus ipsius ad nostram deferetur ecclesiam cum medietate totius pecuniæ suæ quam in fine habebit in vivo et mortuo. Teste Herveo Monacho, et Alano de Gillinge et aliis,[1] et Reinaldo homine ipsius Ailberni.

(302.)

[*De Lausella.*]

A.D. 1134–60. Notum sit omnibus sanctæ matris ecclesiæ filiis tam præsentibus quam futuris quod ego W[alterus] abbas Ramesiæ et conventus ecclesiæ nostræ commutavimus Roberto de Lauselle terram suam de Broctona quam tenuit in feudum et hæreditatem sicut terram patris sui et avi sui, et dedimus ei in commutatione terram quam Symeon tenuit in Lausella cum hominibus et omnibus possessionibus quas in eadem terra invenit eo die quo facta est inter nos commutatio, et ita ut teneant totam illam prædictam terram Symeonis ipse et hæredes sui libere et quiete, et faciendo idem servitium quod prius solebat. Quod si quis aliquam calumniam in prædictam terram fecerit, abbas Ramesiæ quicunque fuerit, sive ego sive successor meus, et conventus ecclesiæ Ramesiensis warantizet terram illam prædicto Roberto et hæredibus suis. His testibus: Gilleberto capellano, Gaufrido, Ricardo et Haroldo clericis, Everwino et Ricardo filio[2] ejus, Gocelino et Waltero filio[2] ejus, Philippo de Riptune et Alexandro filio ejus, God'. de Elingtune et filiis ejus Achar'. et Willelmo, Olivero Monacho, Rogero filio Alberti, Gere, Reginaldo de Adelingtune, Herbert janitore et Willelmo Morin, Rogero

---

[1] alii, B.

[2] filiis, B.

de Upwode et filiis ejus Hugone et Willelmo, Widone et Johanne filio suo, Ricardo coco et Ymecan Durando, Simone Herebert de Bertune, Gamelin, Gaufrido de Sancto Albano, Ricardo de Winc', Gerard de Brouctone et Roberto filio Aldredi, Ricardo et filio ejus, Gilebert Bert', Berard, Ricardo filio Ernulfi, Willelmo Peccet et Hugone Cepel.

(303.)

[*Terra apud Burewelle.*]

Noverint universi sanctæ matris ecclesiæ filii quod ego Walterus abbas totusque Ramesiensis conventus in capitulo nostro Ramesiensi concessimus Widoni tam sibi quam hæredibus suis unam hidam terræ apud Burewelle, sicut ei concesserat prædecessor meus abbas Reinaldus in capitulo ejusdem ecclesiæ, videlicet ut tam ipse Wido quam hæredes ipsius pro eadem hida cuilibet tenenti villam reddat xx. solidos pro omni servitio, et decimam tam ejusdem terræ quam alterius quam in eadem tenet ecclesiæ. Hujus rei testes fuerunt in præsentia domini Reinaldi, Alanus filius Bertæ, Algarus de Eleswrtha, Godwinus corveisarius, Ernaldus camerarius, Ricardus et Ymecan, coci, Haraldus braceator. A.D. 1134-60.

(304.)

[*Eadem carta.*][1]

Noverint universi sanctæ matris ecclesiæ filii[2] quod ego Walterus abbas totusque Ramesiensis conventus in capitulo nostro Ramesiensi concessimus Widoni tam sibi quam hæredibus suis unam hidam terræ apud Burewellam sicut ei concesserat prædecessor meus abbas Reinaldus in capitulo ejusdem ecclesiæ, videlicet, ut tam ipse Wido quam hæredes ipsius pro eadem hida cuilibet tenenti villam reddat xx. solidos pro omni servitio, et decimam tam ejusdem terræ quam alterius quam in eadem tenet ecclesiæ. Hujus rei testes fuerunt in præsentia Rainoldi, Alanus filius Bertæ, A.D. 1134-60.

---

[1] *In marg.*—Idem cum priore. | [2] filiis, B.

Alfgarus de Eleswrthe, Godwinus corvesarius, Ernaldus camerarius, Ricardus et Imecan coci, Haraldus braceator, Gaufridus filius Everardi, Thomas et Godricus fabri de Burewelle, Robertus et Ricardus cementarii, Osbernus vitrarius, Ednothus de Biri, Warinus vinitor, Herebertus Marescallus, Ernaldus de Begavilla, Ricardus et Ingelramnus filii Thurstani. Quando vero eandem terram prædicto Widoni concessi[mus] hi testes fuerunt: Folconinus vicecomes, Berengarius, Ebroinus, Alanus filius Bertæ, Gaufridus de Stowe, Godricus, Gocelinus, Philippus, Reinaldus, Radulfus de Bertune, Algarus de Eleswrtha, Rogerus ejusdem villæ, Robertus de Sauselle, Rogerus et Robertus de Upwoda, Ricardus et Durandus coci.

(305.)

[*De ecclesia de Crancfeld.*]

A.D. 1134–60. Notum sit omnibus modernis et posteris quod Walterus abbas Ramesiæ unanimi assensu conventus sui concessit et dedit in eleemosinam Gaufrido presbytero ecclesiam de Crancfeld, et ipse Gaufridus persolvet de suo XX. solidos annuos, X. solidos annis singulis ad Pascha reddendos, et X. ad festum sancti Michaelis, quos idem Walterus donavit armario ad reparationem librorum ecclesiæ. Ipse autem Gaufridus susceptus est in fraternitate capituli, concessumque est ei ut quum voluerit vitam suam mutare et ordinem monachatus subire, veniat et monachus fiat, allata et adducta secum universa substantia sua tam in vivo quam in mortuo, tam in mobili quam in immobili.

(306.)

[*Terra Alfelini de Welles.*]

A.D. 1134–54. Walterus Dei gratia abbas Ramesiæ totusque ejusdem loci conventus universis ejusdem abbatiæ fidelibus suis, clericis et laicis, Francis et Anglis, salutem in Christo. Sciatis quod concessimus huic Alfelino Faceto de Welles homini et confratri nostro servienti et fideli nostro, ipsi et hæredi suo, terram illam de Hevemethe quam tenuit Siuuate Hod, et quicquid ad illam

---

[1] *In marg.*—Terra de Hevemete Alfelino Curteis.

terram pertinet, et insuper omnem terram quam habemus inter Welles et Hevemethe, quæ est nova pars, contra episcopum Eliensem et priorem Sancti Pancratii, participes nostros illius terræ. Hanc terram illi concessimus pro servitio suo, jure hæreditario possidendam, reddendo nobis singulis annis viii. solidos. Ideo volumus primitus confirmavimus ut terras istas bene [1] et in pace et sine omni diminutione ab ecclesia nostra de cætero possident. Valete. Testimonio,[2] Waltero priore, Luca priore,[3] Randulfo celerario, Godefrido celerario, Radulfo refectorario, Daniel infirmario, Rodberto camerario, Gaufrido, Ricardo, Michaele clericis,[4] Berengario Monacho, Olivero Monacho, Gocelino de Stivecle, Henrico archidiacono, Henrico de Wichentone, Philippo de Riptone, Godefrido et Riger nep[ote].

(307.)

[*De Hemmingtone.*]

Notum sit universis sanctæ matris ecclesiæ quod ego Walterus abbas Ramesiensis ecclesiæ concessi et reddidi Berengario Monacho rectum suum quod habet in terra de Hemmingtone pro xl. marcis argenti, ita quod decem marcas debet reddere in præsenti, xxx. vero quæ restant ad terminos quos ei constitui, sub hac conditione quod si aliquis supervenerit qui rectum in prædicta terra clamet, et oportuerit me regis justitia seu alterius primatis coactum inde rectum tenere, si prædictus Berengarius terram illam judicio curiæ nostræ amiserit, decem marcæ mihi remaneant, et quantum dederit de xxx. marcis ei restituam computato censu quem interim de eadem terra recipiet. His testibus: Waltero priore, Edmaro monacho, Azuro monacho, Euerwino, God' de Elingtone, Ricardo le Guiz, Roberto de Cuninctone, Gaufrido filio Everardi. A.D. 1134–60.

(308.)

[*Terra in Ferefeld.*]

Walterus Dei gratia abbas Ramesiæ et ejusdem loci totus conventus universis sanctæ ecclesiæ filiis, Dei gratiam et vitam A.D. 1134–60.

---

[1] in bene, B.
[2] *Sic.*
[3] sub-priore ?
[4] clerici, B.

perpetuam. Notum sit vobis quod concessimus Mathæo totam terram illam quam Ailbernus de Ferefeld, avus suus, tenuit die qua fuit vivus et mortuus, et pro servitio illius terræ reddet singulis annis unam marcam argenti. Testibus, Ebroino, Roberto de Cuninctone, Gaufrido de Burewelle, Fulcone clerico, Ricardo clerico de Adthelingtone, Roberto de Lauselle.

(309.)

[*Terra in Walsokne.*]

A.D. 1134–60. Walterus Dei gratia abbas Ramesiæ omnibus fidelibus suis tam clericis quam laicis, salutem. Universitati vestræ notum sit nos concessisse T. et hæredibus suis terram nostram de Walsokne ad feoudam firmam cum omnibus pertinentiis suis singulis annis pro c. solidis, reservata donatione ecclesiæ ejusdem villæ nobis et successoribus nostris, et quum auxilia per alias terras nostras postulaverimus, idem T. dabit quantum ad terram illam pertinebit. Similiter et hæredes ejus post eum. Testibus his: Hereberto et God'[1] monachis, Gaufrido, Michele et Ricardo, clericis, Wlfrico et Bernardo sacerdotibus, Olivero Monacho et Alexandro fratre ejus, Berengario Monacho, Roberto de Cuninctune, Radulfo de Bertune, Philippo de Riptune.

(310.)

[*Manerium de Waltona.*]

A.D. 1133–5. Notum sit omnibus hominibus tam modo existentibus quam posteris quod Walterus de Bolebech Waltero abbati de Ramesia et cæteris abbatibus sequentibus ejusdem loci donavit terram de Waltona, tenendum de se et hæredibus suis per servitium duorum militum in omnibus servitiis quæ facient compares sui de eodem feudo præter wardam novi castelli, et hoc pacto quod si abbas Walterus moriatur vel vitam suam mutet, monachi relevabunt[2] terram eandem et tenebunt et facient servitium erga Walterum de Bolebach vel hæredem suum donec alius abbas veniat, donando decem marcas argenti, et abbas qui ve-

---

[1] Godrico, Twysden's copy.

[2] revelabunt, B. Quoted in Spelman's *Gloss.* s. v. *Relevare.*

nerit eodem relevamine eandem terram tenebit et servitium faciet; et si monachi noluerunt eam relevare, Walterus de Bolebeche vel hæres suus tenebit illam donec alius abbas veniat qui relevet et teneat eandem per easdem decem marcas argenti quas monachi daturi erant si vellent. Et de hoc pacto Walterus abbas fecit eum securum per duos milites quos abbas posuit in suo loco, Houerinnuum,[1] scilicet, et Henricum de Wichentone, et si aliquis eorum moriatur alium ponat in loco suo abbas per electionem domini Walteri de Bolebech aut hæredis sui; et si alius abbas venerit, iterum faciet dominum Walterum de Bolebech securum, vel hæredem suum, de hoc eodem pacto per alios duos milites in electione Walteri vel hæredis sui si alios habere voluerit. Et si forisfecèrit abbas aliquid erga dominum Walterum unde velit eum implacitare in curia sua, veniet et faciet ei rectum sicut de laico feodo, et hoc, dico, in schira Bedefordiæ vel Buchinghamiæ, nec alibi; et si non venerit abbas, constringat eum Walterus de Bolebech vel hæres per pecuniam suam sicut de laico feudo. Et si dominus Walterus de Bolebech habeat placitum ad faciendum in curia sua ubi abbatem habere voluerit, abbas illuc veniet si poterit, vel mittet de suis probis hominibus in eisdem præfatis schiris, et hoc per convenientem summonitionem et sine causa. Et si quis venerit qui rectum in hac eadem terra clamaverit, unde rectum oporteat necessario domino Waltero de Bolebech facere, dominus Walterus tenebit se cum abbate sicut cum suo homine, et si ille poterit dirationare eandem terram ille idem tenebit eam de abbate Waltero et de subsequentibus abbatibus sine terræ cambitione et sine repetitione pecuniæ quam dominus donet abbati huic vel sequacibus suis, et abbas tenebit eam de Waltero de Bolebech et suis hæredibus. Et hoc pactum prædictum concessit dominus Walterus de Bolebech et Heileunis uxor sua et Hugo filius suus abbati Waltero et subsequentibus abbatibus. Et ad hoc pactum interfuit Albreda quæ fuit hæres ejusdem terræ, et concessit eam sicut suam hæreditatem abbati Waltero et sequacibus abbatibus cum donatione domini. De ista concessione prædicta quam istud breve dicit sunt hi testes; videlicet, Robertus de Hunfrancville, et Eustachius filius Johannis, et Walterus Espec, et Simundus de Belcamp, et Wauchelinus Mamot. Isti sunt testes ex parte Walteri de Bole-

[1] Hoverwinum, C.; Houerinum, Twysden's copy.

bech. Et ex parte Walteri abbatis, Radulfus filius Willelmi et Robertus filius suus, et Robertus de Gray, et multi alii tam de hominibus alterius humagii quam de tenura abbatiæ.

(311.)

[*De Roberto Foliot.*]

A.D. 1161–76. Ego frater Willelmus Dei gratia abbas Ramesiæ notum facio tam præsentibus quam futuris quod vir nobilis Robertus Foliot centum solidos quos calumniabatur de dono bonæ memoriæ Walteri abbatis prædecessoris nostri, et unde literas capituli habebat, clamavit quietos Deo et Sancto Benedicto et ecclesiæ Ramesiæ et nobis, et omnem omnino calumniam clamavit quietam ex parte sua et hæredum suorum inperpetuum, et cartam capituli nobis reddidit in plena curia apud Broctonam. Quia vero prædictus Robertus vir nobilis erat et sapiens, ex consilio fratrum et baronum ecclesiæ retinuimus homagium suum ad servitium ecclesiæ tali modo: concessimus ei in pleno capitulo, assensu omnium fratrum, unum miliare anguillarum quod habebat in tempore domini Reginaldi abbatis, et aliud accrevimus ei ex parte nostra, ita, videlicet, ut duo miliaria anguillarum habeat in feoudum et hæreditatem ipse et hæredes sui de abbate Ramesiæ inperpetuum.

(312.)

[*Confirmatio regia manerii de Waltone.*]

A.D. 1133–5. Henricus Rex Anglorum episcopo Lincolniensi et justitiariis et vicecomitibus et baronibus et omnibus fidelibus suis Francis et Anglis de Huntenduneschire, salutem. Sciatis me concessisse Deo et ecclesiæ Sancti Benedicti de Ramesia et abbati et monachis suis in perpetuam eleemosinam manerium de Waltone, cum omnibus ejus appenditiis in terris et bosco et mariscis et omnibus aliis rebus, sicut Albreda quæ fuit uxor Eustachii de Scelleia, cujus hoc manerium hæreditas fuit, eis illud dedit et concessit, et sicut Walterus de Bolebech, dominus feoudi illius, cum ipsa Albreda hoc coram me concessit. Quare volo et firmiter præcipio quod ecclesia prædicta et abbas et monachi teneant nunc et usque in sempiternum prædictum manerium, cum omnibus quæ illi pertinent in bosco et plano, in pratis et

pasturis, in aqua et extra, in mariscis, in via et semitis, in omnibus rebus, cum soca et saca et thol et theam et infangenethef, cum omnibus libertatibus et consuetudinibus terræ illius pertinentibus cum quibus aliquis illud melius et quietius tenuit, et amodo sit in protectione mea sicut aliæ terræ ipsius abbathiæ quæ est eleemosina mea. Testibus: B[riano] filio comitis, et Milone Gloec[estriæ], et R[oberto] de Curci, et A[lberico] de Ver, et Eustachio filio Johannis. Apud Wintoniam.

(313.)

De terra quadam in Broctone.[1]

Henricus Rex Angliæ episcopo Lincol[niensi] et baronibus et justitiariis et vicecomiti et ministris et omnibus fidelibus suis de Huntedunescheire, salutem. Sciatis quoniam ego recognosco et testificor quod Rogerus de Luvetot fuit in misericordia mea pro terra de Broctone de dominio abbathiæ de Rameseie de qua mentitus est mihi, et ideo præcipio quod ecclesia de Rameseie eandem terram de Broctone in pace amodo teneat in dominio suo absque calumnia, sicut Ailsius abbas eam dirationavit tempore patris mei, ne super hoc inde placitet abbas. Testibus, Cam[erario] de Tanc[arville] et G[alfrido] de Glint-[one]. Apud London. Hen. I.

(314.)

De ecclesia de Byri.

Henricus Rex Angliæ episcopo Lincoln[iensi] salutem. Præcipio quod abbas de Ramesia ita bene et in pace et quiete et honorifice teneat terras et ecclesias et omnes res abbatiæ suæ pertinentes sicut aliquis antecessor suus unquam melius tenuit et honorabilius tempore patris et fratris mei et ipse postea, et nominatim de capella sua de Byria præcipio ne reddat novas consuetudines nec inde placitet nisi ego præcipiam. Teste canc[ellario]. Apud Eillingas. Hen. I.

---

[1] The rubricated titles of the charters are recommenced here in MS. B.

(315.)

De panagio.

Hen. I. Henricus Rex Angliæ justiciariis et omnibus baronibus et fidelibus suis de Huntedoneschire, salutem. Præcipio quod abbas de Ramesia teneat omnes boscos suos bene et in pace et quiete et honorifice sicut unquam melius tenuit, et nullus super hoc eos capiat vel invastet sine licentia abbatis, et si quid ei debetur de panagio reddatur ei juste, et si aliquis ei inde super hoc injuriam vel contumeliam fecerit, faciatis ei habere plenum rectum. Teste, Milone Gloecestriæ. Apud Wintoniam.

(316.)

De domibus.

c. 1120-2. Henricus Rex Angliæ Roberto episcopo Linc[olniensi] et Gileberto vicecomiti, salutem. Præcipio quod non remaneat aliquis homo nec domus alicujus in tota insula abbatis de Ramesia nisi per abbatem. Teste Nigello de Albinni. Apud Brikestou.

(317.)

De operatione ad Bramtone.

c. 1120-2. Henricus Rex Angliæ Gileberto vicecomiti et ministris suis Hunted[oniæ], salutem. Si abbas de Ramesia poterit monstrare quod nullus antecessorum suorum unquam operasset ad hominiam de Bramtone, nec ipse juste operari debeat, tunc præcipio ut sit quietus inde. Teste Nigello de Albinni. Apud Waltham.

(318.)

De theloneo.

Hen. I. Henricus Rex Angliæ omnibus vicecomitibus et ministris totius Angliæ, salutem. Præcipio quod omnes monachi et omnes homines sancti Benedicti de Ramesia sint quieti ab omni theloneo et consuetudine ubicunque vadant vel vendant

vel conducant aliquid ad opus monachorum Sancti Benedicti. Et prohibeo ne aliquis eis injuriam faciat super decem libris forisfacturæ. Teste episcopo Saresberiensi, apud Theford.

(319.)

De warenna.

Henricus Rex Angliæ justitiariis et vicecomiti et baronibus et ministris suis de Hunted[one]schire, salutem. Concedo et volo quod abbas Ramesiæ warennam habeat in tota terra sua, de hundredo suo de Hyrstingestan hundredo, et prohibeo ne ullus lepores capiat in ea sine ipsius licentia super decem libris forisfacturæ. Teste W[illelmo] Maltravers. Apud Cantebrige, per Herveum Monachum. Hen. I.

(320.)

De Ringstede et Holm quas Gilebertus quietas clamavit.

Henricus Rex Angliæ Gileberto vicecomiti et omnibus baronibus et fidelibus suis Francis et Anglis de Huntedoneschire, salutem. Sciatis quod Gilebertus filius Widonis quietam clamavit abbati et monachis Ramesiæ Ringstede et Holm, et omnes alias terras et tenuras quas pater suus tenuit præter Stowe et terra de Blunteh[am]. Hoc factum est coram me et meo concessu. Teste R[oberto] Testardo. Apud Windleshoram. *c.* 1120–2.

(321.)

De soca et saca.

Henricus Rex Angliæ Ricardo Basset et Alberi[co] de Ver, salutem. Præcipio quod abbas de Ramesia habeat socam et sacam suam in Hunted[on] ita bene et in pace et juste et honorifice sicut aliquis antecessor suus melius tenuit tempore patris et fratris mei et ipse umquam melius postea. Teste cancellario. Apud Wodestoke. 1130?

(322.)

De aquis in Scithlingd[on].

A.D. *c.* 1130. Henricus Rex Angliæ priori Sancti Albani et ministris abbathiæ, salutem. Præcipio quod abbas de Ramesia ita juste habeat aquam suam inter Schitlingdone et Hecstonestone sicut habuerunt tempore patris et fratris mei, quod nisi feceritis Albericus de Ver vicecomes et Ricardus vicecomes faciant fieri, ne inde clamorem audiam pro penuria recti. Teste Edwardo Saresberiæ. Apud Cedreholam.

(323.)

De terra Londini Gileberti Prudfot.

A.D. *c.* 1122–27. Henricus Rex Angliæ Fulchero filio Walteri et Eustachio vicecomiti suo et omnibus baronibus London., salutem. Præcipio quod Reinaldus abbas de Ramesia teneat terram suam de London. quam dirationavit versus Gilebertum Prudfot coram justitia mea bene et in pace et honorifice ne aliquis ei inde injuriam vel contumeliam faciat; et præcipio quod homines qui in ea per eum manebunt habeant meam firmam pacem ne aliquis eis contumeliam faciat, et de hoc quod Gilebertus Prudfot eos disturbavit sit inde ad rectum mihi ex quo venero apud London. Teste G[alfrido] de Glintone. Apud Wodestoke.

(324.)

De divisis in Crancfeld.

A.D. 1124–34. Henricus Rex Angliæ Willelmo de Hoctona, salutem. Præcipio tibi quod perambules divisas inter Crancfeld terram abbatis de Ramesia et terram regis Scotiæ, et unicuique eorum quod suum est juste habere fac per sacramentum proborum hominum de hundredo, sicut ipse rex Scotiæ tibi præcepit per breve suum, ne audiam inde clamorem pro penuria recti, et nisi feceris Mainf[elinus] vicecomes faciat fieri. Teste cancellario. Apud Eillinges.

(325.)

De littore in Reche.

Henricus Rex Angliæ Gileberto vicecomiti, salutem. Præcipio quod abbas de Ramesia ita bene habeat littus suum de Reche sicut aliquis antecessorum suorum melius habuit, et sicut invenit illud quando recepit abbathiam, et super hoc non disturbentur homines ejus, neque injuria vel contumelia eis fiat. Teste Nigello de Albinni. Apud Wintoniam. A.D. c. 1120–2.

(326.)

De terra de Holewelle.

Henricus Rex Angliæ episcopo Linc[olniensi] et vicecomiti et omnibus baronibus et fidelibus suis de Bedefordeschire, salutem. Sciatis quia Reginaldus abbas de Ramesia concessit Symoni de Bello Campo terram de Holewelle tali conditione quod Simon debet inde facere ecclesiæ de Ramesia, servitium unius militis plenarie in omnibus rebus. Testibus, Radulpho Basset et G[alfrido] de Glintone. Apud Westmonasterium. A.D. 1114–1130.

(327.)

De consuetudinibus in Bramcestre.

Henricus Rex Angliæ Roberto filio Walteri et ministris suis Nortfol[ciensibus], salutem. Præcipio quod abbas Reinaldus de Ramesia habeat ita bene et in pace et juste omnes consuetudines suas de Bramcestria et Ringstede et de wrec maris sicut unquam aliquis antecessor suus melius habuit et dirationavit. Teste, Pagano filio Johannis. Apud Wodestoke. A.D. 1122–30.

(328.)

De terra quam Hugo de Wirr[cestre] tenuit in Athelingtone et Wardeb[ois].

Henricus Rex Angliæ Gileberto vicecomiti et Reinaldo Monacho, salutem. Saisite abbatem de Ramesia et abbathiam de tota terra quam Hugo de Wig[ornia] tenebat in Adeling- A.D. 1122?

tone et in Wardebusco, et de ecclesiis, et terris eisdem ecclesiis adjacentibus, quas Ricardus Vetula tenebat in Hoctona et Wittona, quia reddidi eas ipsi abbati et ecclesiæ. Testibus, episcopo Saresberiæ et Nigello de Albinni. Apud Wodestoke.

(329.)

De terra quam Hugo de Wirrec[estre] tenuit.

A.D. 1122 ? Henricus Rex Angliæ episcopo Lincolniensi et Gileberto viccomiti et omnibus baronibus Franciæ et Angliæ de Huntedoneschira, salutem. Sciatis me reddidisse ecclesiæ et Reinaldo abbati de Ramesia terram quam Hugo de Wirrec[estre] tenebat in Athelintona et in Wardeb[ois] ita libere et quiete sicut melius et honorificentius tenet alias terras suas, et ecclesias et terras illis ecclesiis pertinentes[1] quas Ricardus Vetula tenebat in Houctona et Wittona similiter concedo ei quiete et honorifice tenere. Testibus, episcopo Sarisberiæ et episcopo Linc[olniæ] et episcopo Wint[oniæ], et cancellario Rannulfo, et Nigello de Albinni, et Waltero de Gloecestria, et Radulfo Basset, et Vitali Ingaine, et Eurewino, et Durando, et Hereberto. Apud Wodestoke.

(330.)

De libertatibus in Lauselle.

A.D. 1104–7. Henricus Rex Angliæ Rogero Bigot et omnibus ministris suis de Suthfolc, salutem. Præcipio vobis ut permittatis esse quietam Lausellam, villam sancti Benedicti de Ramesia, et omnes homines suos de schiris et de hundredis et de placitis et omnibus aliis querelis, excepto murdro et latrocinio; et volo et præcipio ut ita bene et honorifice habeat socam et sacam suam et tol et theam et infangenethef et omnes alias consuetudines suas sicut melius habuit in tempore patris mei. Teste, Wand'. cancellario. Apud Norhamtonam.

[1] pertinentibus, B.

(331.)

De theloneo carta Henrici Regis primi.

Henricus Rex Angliæ omnibus vicecomitibus et ministris suis totius Angliæ, salutem. Præcipio quod totus proprius victus et vestitus abbatis et monachorum de Ramesia et quicquid homines sui poterunt affidare esse ad proprium usum ipsorum sit quietum ab omni theloneo et consuetudine et passagio, et super hoc non disturbentur, super decem libras forisfacturæ. Teste Willelmo de Roumarra. Apud Buching' [Buckingham ?]. Hen. I.

(332.)

De soca et saca in Lausella.

Henricus Rex Angliæ Roberto abbati de Sancto Ædmundo et omnibus ministris et hominibus suis, salutem. Sciatis quod volo et præcipio quod terra de Lausella et homines sancti Benedicti de Ramesia habeant socam suam et sacam et tol et theam et infangenethef et omnes alias consuetudines suas ita bene et honorifice sicut melius habuerunt unquam tempore patris mei et in tempore Ailsii abbatis. Teste Wad[Waldrico ?] cancellario. Apud Norhamtonam. A.D. 1102 ? *or*, 1107–12 ?

(333.)

De warenna in Lausella.

Henricus Rex Angliæ abbati Albodo de Sancto Edmundo et Willelmo Bigot et ministris suis de Suthfolc et omnibus baronibus, salutem. Sciatis quia concedo ut Reinaldus abbas de Ramesia habeat warennam in manerio suo de Lausella, et prohibeo ne aliquis in ea fuget nisi licentia sua, super decem libras forisfacturæ. Teste Nigello de Albinni. Apud Burnham. A.D. 1114–20.

(334.)

De manerio Riptonæ Regis.

Henricus Rex Angliæ justitiariis et vicecomitibus et baronibus et fidelibus suis de Huntedonschira, salutem. Sciatis A.D. 1134–5.

me concessisse Waltero abbati de Ramesia habere et tenere in feoudiscyfirma in perpetuum manerium meum de Riptona, reddendo inde per annum viii. libras de firma; et ideo volo et præcipio quod ecclesia de Ramesia et quicunque sit abbas teneat amodo manerium illud bene et in pace et libere et quiete de omnibus rebus per prædictam firmam. Testibus, R[icardo] de V[er], A[lberico] de V[er]. Apud Argent'.

---

(335)

De Bradenache.

A.D. 1134–5. Henricus Rex Angliæ archiepiscopis, episcopis, abbatibus, comitibus, justitiariis, vicecomitibus, et omnibus fidelibus suis totius Angliæ, salutem. Sciatis quia Willelmus de Hoctone camerarius meus coram me quiete et libere reddidit Deo et ecclesiæ Sancti Benedicti de Ramesia et abbati Waltero et successoribus suis et monachis ibi Deo servientibus manerium de Bradenach cum hida terræ de Giddinge, et cum omni pertinentia quæ ad Bradenach pertinet, quod manerium erat de jure ipsius ecclesiæ, sed Willelmo concessum fuit in vita sua tantum, ita quod pro hac redditione Willelmi dedit ei abbas Walterus centum marcas argenti, ut nec ipse vel aliquis hæres ejus quicquam in eo amodo clamaret, sed quietum ecclesiæ prædictæ in perpetuum remaneret. Quare volo et præcipio quod prædicta ecclesia et abbas manerium illud amodo in pace et libere et quiete teneat, cum omnibus libertatibus et consuetudinibus et rebus ei pertinentibus, cum soca et saca et tol et theam et infangenethef, et cum omnibus aliis libertatibus terræ pertinentibus cum quibus abbas alia dominia sua quietius tenet. Hoc quoque Willelmus coram me abbati pepigit quod supra altare Sancti Benedicti quiete reddet cartas omnes et omnes confirmationes quas habet de domo vel tenura illius manerii. Testibus, Joanne episcopo Lex[oviensi] et episcopo Sars[buriensi], et Roberto de Sigillo, et Rogero de Fisc[amp], et R[oberto] comite Gloecestriæ, et A[lberico] de Ver, et R[icardo] de Ver, et R[oberto] de Curci, et Hugone Bigot, et G[alfrido] filio Pagani, et G[alfrido] de Magna Villa, et Willelmo de Glasto[nia], et Roberto Arund[el], et G. de Furnis. Apud Falesiam.

---

(336)

De feria de Sancto Yvone.

Henricus Rex Angliæ et dux Normanniæ et Aquitaniæ et comes Andegaviæ, archiepiscopis, episcopis, abbatibus, comitibus, justitiariis, vicecomitibus, baronibus et omnibus ministris suis et fidelibus totius Angliæ, salutem. Sciatis me concessisse et confirmasse Waltero abbati de Ramesia et ecclesiæ suæ et monachis suis omnes terras et ecclesias et decimas et omnimodas possessiones eidem abbathiæ pertinentes, et nominatim feriam suam ad Sanctum Yvonem de Slepe et Clacloshundredum et dimidium, cum omnibus libertatibus et consuetudinibus ei pertinentibus, et mercatum suum de Dunham et socam suam de Huntedune et terras suas Lond[iui] cum suis libertatibus, et manerium de Waltona cum terris et mariscis et nemoribus et omnibus appenditiis suis, et omnes alias terras et tenuras suas de quocunque eas habeant, sicut ecclesia Sancti Benedicti de Ramesia melius ea habuit in aliquo tempore, et die qua Rex Henricus avus meus fuit vivus et mortuus. Volo itaque et firmiter præcipio quod abbas et ecclesia sua bene et in pace et honorifice et libere et quiete teneant in bosco et plano et pratis et pascuis et aquis et mariscis et molendinis, in wrec maris et in littore, in vivariis et piscariis et exclusis et stagnis et virgultis et curtillagiis, in civitate et extra, infra burgum et extra, in mercatu et extra, in feriis, in via et semitis et exitibus et in omnibus locis cum soca et saca et tol et theam et infangenethef in quocunque hundredo terras habeant, et cum omnibus libertatibus et quietationibus et consuetudinibus cum quibus ecclesia prædicta unquam aliquo tempore melius et liberius et quietius tenuit, et sicut cartæ regum prædecessorum meorum, et maxime carta Regis Henrici avi mei, testantur; et leugata terræ suæ circa abbathiam suam ita sit quieta et libera ab omni seculari potestate sicut unquam quietior fuit aliquo tempore prædecessorum meorum regum Angliæ. Testibus, Thoma cancellario, et Reginaldo comite Cornubiæ, et R[oberto] comite Legr[ecestriæ], et Roberto de Novo Burgo. Apud Lincolniam. A.D. 1154-60.

(337.)

De vexatione placitorum.[1]

A.D. 1177 ? 1180 ? Henricus Rex Angliæ et dux Normanniæ et Aquitaniæ, et comes Andegaviæ, vicecomitibus et ministris in quorum balliis abbas de Ramesia habet terras et tenuras suas, salutem. Prohibeo ne abbas vel monachi de Ramesia vexentur vel in placitum ponantur de tenuris suis nec de libertatibus et liberis consuetudinibus suis contra cartam meam quam inde habent, nec patiamini quod aliquis eis inde super hoc aliquam injuriam vel contumeliam faciat. Teste, Ricardo archidiacono Pict[aviæ] Apud Oxenford.

(338.)

De feria ad Sanctum Yvonem.

A.D. 1154–60. Henricus Rex Angliæ et dux Normanniæ et Aquitaniæ et comes Andegaviæ, episcopo Linc[olniensi] et justitiariis et vicecomitibus et baronibus, et omnibus fidelibus suis Francis et Anglis de Huntedunescire et totius Angliæ, salutem. Sciatis me concessisse et confirmasse Sancto Benedicto de Ramesia et abbati et monachis et Sancto Yvoni unam feriam apud Sanctum Yvonem de Slepe, quæ incipiat die Lunæ in ebdomada Paschæ et duret usque in diem Lunæ sequentem et toto die illo, sicut carta Regis Henrici avi mei testatur, et habeat feria illa socam suam et sacam et tol et theam et infangenethef et omnes alias libertates et consuetudines suas sicut aliqua feria melius habet in tota Anglia; et volo et præcipio quod omnes undecunque ad eam venientes et in ea existentes et inde revertentes habeant meam firmam pacem, dando abbati suas rectas consuetudines, ne super hoc ab aliquo alicubi injuste disturbentur super decem libras forisfacturæ. Testibus, Thoma cancellario, Reginaldo comite Cornubiæ, Roberto comite Legr[ecestriæ] et R[oberto] de Novo Burgo. Apud Lincolniam.

(339.)

De Waltona.

A.D. 1154–60. Henricus Rex Angliæ et dux Normanniæ et Aquitaniæ et comes Andegaviæ, episcopo Linc[olniensi], justitiariis, vice-

[1] Collated with the original preserved at Ramsey. In the attestation *archidiacono* is altered into *archiepiscopo* in B.

comiti, baronibus et omnibus fidelibus suis Francis et Anglis de Hunteduneschire, salutem. Sciatis me concessisse et confirmasse Deo et ecclesiæ Sancti Benedicti de Ramesia et abbati et monachis suis in perpetuam eleemosinam manerium de Waltone, cum omnibus appenditiis suis, sicut Albreda quæ fuit uxor Eustachii[1] de Scelleia, cujus hoc manerium hæreditas fuit, eis illud dedit et concessit, et sicut Walterus de Bolebech, dominus feoudi illius, cum ipsa Albreda hoc coram Rege Henrico avo meo concessit. Quare volo et firmiter præcipio quod prædicta ecclesia et abbas et monachi illud manerium bene et in pace, libere et quicte et honorifice teneant, cum omnibus pertinentiis suis, in bosco, in plano, in pratis et pascuis, in aqua et extra, in mariscis, in via et semitis, [et] in omnibus rebus, cum soca et saca, et tol et theam et infangenethef, et cum omnibus libertatibus et consuetudinibus terræ illi pertinentibus cum quibus aliquis illud melius et quietius tenuit; et sit in protectione mea sicut fuit in protectione Regis Henrici avi mei, sicut carta ipsius testatur. Testibus, Thoma cancellario, Roberto comite Legr[ecestriæ], Roberto de Novo Burgo. Apud Clivam.

(340.)

De hundredo de Hyrstingstan.

Henricus Rex Angliæ et dux Normanniæ et Aquitaniæ, et comes Andegaviæ, vicecomiti et omnibus baronibus et fidelibus suis de Hunteduneschyre, salutem. Sciatis me concessisse abbati de Ramesia ut ad firmam habeat hundredum de Hyrstinstan, reddendo inde quoque anno quatuor marcas argenti, quicunque sit vicecomes, ita ne vicecomes plus ab eo inde requirat; et volo et præcipio ut ille quicunque fuerit abbas de Ramesia et ecclesia sua ita amodo per hanc prædictam firmam hundredum bene et in pace et honorifice teneant. Testibus, Thoma cancellario, Reginaldo comite Cornubiæ, Roberto comite Legr[ecestriæ]. Apud Lincolniam. A.D. 1154-60.

---

[1] Estachii, B.

(341.)

De libertatibus.[1]

A.D. 1154-60. Henricus Rex Angliæ et dux Normanniæ et Aquitaniæ et comes Andegaviæ, episcopo Linc[olniensi] et omnibus baronibus de Huntedunescire Francis et Anglis, salutem. Sciatis me concessisse Deo et Sancto Benedicto et ecclesiæ de Ramesia et Waltero abbati et successoribus suis in perpetuum sacam et socam et tol et theam et infangenetheof et forstal et blodwit, et murdrum, et inventionem thesauri et omnes alias libertates coronæ meæ pertinentes in terra sua quam habent infra unam leugatam circa ecclesiam Sancti Benedicti et omnia alia placita coronæ meæ pertinentia sicut ego ipse melius et plenius habeo in regno meo, et sicut rex Henricus avus meus ecclesiæ præfatæ concessit et carta sua confirmavit; sitque illa leugata in perpetuum quieta de visionibus forestarum et essartis et omnibus aliis querelis. Testibus, Thoma cancellario, Reginaldo comite Cornubiæ, et Roberto comite Legr[ecestriæ] et Roberto de Novo Burgo. Apud Lincolniam.

(342.)

De terra de Bradelach.

Hen. II. Henricus Rex Angliæ et dux Normanniæ et Aquitaniæ et comes Andegaviæ, justitiariis, vicecomiti et ministris suis de Hortfordeschire, salutem. Præcipio quod abbas et monachi de Ramesia teneant in pace et libere et quiete terram suam de Bradelach[*sic*] sicut Willelmus de Hoctone illam eis quietam clamavit de se et de hæredibus suis coram rege Henrico avo meo, et sicut ejusdem regis Henrici avi mei carta testatur, et non respondeant inde Roberto Grimbald pro aliqua conventione quæ inde facta esset tempore guerræ. Teste cancellario. Apud Bramtone.

(343.)

De theloneo.

A.D. 1157? Henricus Rex Angliæ et dux Normanniæ et Aquitaniæ et comes Andegaviæ, omnibus vicecomitibus et ministris suis totius Angliæ, salutem. Præcipio quod omnes monachi et

[1] Collated with the original which is preserved at Ramsey.

omnes homines Sancti Benedicti de Ramesia sint quieti ab omni theloneo et consuetudine ubicunque vadant vel vendant vel conducant aliquid ad opus monachorum Sancti Benedicti; et prohibeo ne aliquis eis injuriam faciat super decem libras forisfacturæ. Testibus, Theobaldo Cant[uariensi] archiepiscopo, Philippo Baioc[ensi] episcopo, Ern[ulfo] Lisunienc[iensi] episcopo, Thoma cancellario, Reginaldo comite Cornubiæ, Roberto de Novo Burgo. Apud Lincolniam.

(344.)

De bosco de Graveleia [et Craule.]

Henricus Rex Angliæ et dux Normanniæ et Aquitaniæ et comes Andegaviæ, omnibus baronibus et fidelibus suis Francis et Anglis de Bedefordeschire, salutem. Sciatis me concessisse et confirmasse ecclesiæ de Ramesia et abbati et monachis boscum de Craule et terram bosco pertinentem, quam Reginaldus abbas dirationavit adversus Symonem de Bello Campo, sicut in carta regis Henrici avi mei continetur, jure perpetuo tenendam sicut carta regis Henrici testatur. Quare volo et præcipio quod amodo in pace et honorifice teneant sicut idem abbas coram rege Henrico dirationavit. Testibus, Thoma cancellario, Roberto comite Leircestriæ, Roberto de Novo Burgo. Apud Clivam. A.D. 1154–60.

(345.)

De Riptona Regis.

Henricus Rex Angliæ et dux Normanniæ et Aquitaniæ et comes Andegaviæ, justitiariis et vicecomitibus et baronibus et fidelibus suis de Hunted[on]schire, salutem. Sciatis me concessisse Waltero abbati de Ramesia habere et tenere in feoudi firma inperpetuum manerium meum de Riptona, reddendo inde per annum octo libras de firma, sicut rex Henricus avus meus ei concessit et carta sua confirmavit; et ideo volo et præcipio quod ecclesia de Ramesia et quicunque sit abbas teneat amodo manerium illud bene et in pace et libere et quiete de omnibus rebus per prædictam firmam. Testibus, Reginaldo comite Cornubiæ et Roberto comite Leircestre et Roberto de Novo Burgo. Apud Lincolniam. A.D. 1154–1160.

---

(346).

De divisis inter Stivecleiam Comitis et Stivecleiam Abbatis.

A.D. 1154–1175. Henricus Rex Angliæ et dux Normanniæ et Aquitaniæ et comes Andegavie, vicecomiti Huntendone, salutem. Precipio quod facias recognosci per homines de comitatu divisas inter Stivecleiam Comitis et Stivecleiam Abbatis Ramesiæ, et sicut juste recognitum fuerit sic eundem abbatem et ecclesiam suam tenere facias bene et in pace libere et quiete, ne super hoc injuste disturbetur ab aliquo. Teste Reginaldo comite Cornubiæ. Apud Westmonasterium.

(347.)

De Geroldo de Sancto Yvone.

Hen. II. Henricus Rex Angliæ et dux Normanniæ et Aquitaniæ et comes Andegaviæ, abbati de Ramesia, salutem. Præcipio tibi quod sine dilatione teneas plenum rectum Geroldo de Sancto Yvone de dimidia virgata terræ quam clamat de te tenere in Athelingtone per liberum servitium, scilicet pro duobus solidis annuatim inde reddendo pro omni servitio; et nisi feceris vicecomes de Hunteduneshire faciat, ne amplius inde clamorem audiam pro penuria recti. Teste Willelmo filio Audel' dapiferi. Apud Wintoniam.

(348.)

De Ricardo de Sancto Yvone.

Hen. II. Henricus Rex Angliæ et dux Normanniæ et Aquitaniæ et comes Andegaviæ, abbati Ramesiæ, salutem. Præcipio tibi quod sine dilatione plenum rectum teneas Ricardo de Sancto Yvone de dimidia hida terræ in Haliwelle, quam tu ei diffortias, quam clamat tenere de te per liberum servitium sequendi schiram et hundredum, et nisi feceris vicecomes de Hunteduneschire faciat, ne inde amplius clamorem audiam pro defectu recti. Teste Ranulfo de Glanville. Apud Drokenesforde.

(349.)

De Durando Dogga et de terra de Riptona.

Henricus Rex Angliæ et dux Normanniæ et Aquitaniæ et comes Andegaviæ, Waltero abbati de Ramesia, salutem. Præcipio quod hic Dogga serviens meus teneat bene et in pace et juste terram suam de Riptona, et prohibeo ne inde injuste ponatur in placitum; et nisi feceris vicecomes meus faciat fieri. Teste Willelmo filio Johannis. Apud Clivam. A.D. 1154–60.

(350.)

De quietatione Lauselle de schire et de hundredis.

Henricus Rex Angliæ et dux Normanniæ et Aquitaniæ et comes Andegaviæ, vicecomiti et omnibus ministris suis de Suthfolc, salutem. Præcipio vobis quod permittatis esse quietam Lausellam villam sancti Benedicti de Ramesia et omnes homines suos de schiris[1] et de hundredis et de placitis et omnibus aliis querelis excepto murdro et latrocinio. Et volo et præcipio ut ita bene et honorifice habeat socam et sacam suam et tol et theam et infangenethef et omnes alias consuetudines suas sicut melius habuit tempore Regis Henrici avi mei, et sicut carta sua testatur. Testibus, Thoma cancellario et Warino filio Geroldi camerario. Apud Norhampton. A.D. 1154–62.

(351.)

De molendinis de Iclesford.

Henricus Rex Angliæ et dux Normanniæ et Aquitaniæ et comes Andegaviæ, justitiariis et vicecomitibus suis de Bedefordeschira et Hertfordeschira, salutem. Præcipio quod abbas et conventus de Ramesia teneant bene et in pace molendina sua in Iclesford cum omnibus pertinentiis quæ Johannes de Argentoin clamat, sicut illa tenuerunt tempore Regis Henrici avi mei, et sicut carta ipsius quam habent testatur. Testibus, Ricardo episcopo London., et Man[asse] Biset, dapifero. Apud Wodestoke. A.D. 1154–62.

---

[1] schiras, B.

(352.)

De terra in Trikingham.

A.D. 1154? Henricus Rex Angliæ et dux Normanniæ et Aquitaniæ et comes Andegaviæ, vicecomiti Lincolniæ, salutem. Præcipio quod juste et sine dilatione resaisias abbatem Ramesiæ de terra sua de Trikingham, de qua injuste et sine judicio dissaisiatus est, et nisi feceris, justitia mea hoc faciat ne inde amplius clamorem audiam pro penuria recti aut justitiæ. Teste R[eginaldo] comite Cornubiæ. Apud Waleng[fordiam].

(353.)

De terra Doggi in Riptona.

AD. 1154–75. Henricus Rex Angliæ et dux Normanniæ, et Aquitaniæ et comes Andegaviæ, abbati de Ramesia, salutem. Præcipio quod facias Doggum tenere terram suam de Riptona bene et in pace et libere et juste sicut aliquis antecessorum suorum eam melius tenuit tempore Regis Henrici, et eisdem consuetudinibus et libertatibus; et nisi feceris vicecomes de Hunteduneschire id faciat fieri. Teste comite Reg[inaldo]. Apud Windleshoram.

(354.)

De Lausella.

Hen. II. Henricus Rex Angliæ et dux Normanniæ et Aquitaniæ et comes Andegaviæ, abbati Sancti Edmundi, salutem. Præcipio tibi quod facias abbatem de Ramesia tenere terram suam de Laushilla ita bene et in pace et juste et quiete et libere sicut carta Regis Henrici avi mei et carta mea testantur quod ipse eam tenere debet, et ne patiaris quod præpositi tui vel ballivi ei super hoc ullam injuriam vel contumeliam faciant; et nisi feceris vicecomes meus de Suthfolchia faciat vel justitia mea, ne amodo inde clamorem audiam pro penuria recti vel justitiæ. Teste Willelmo filio Johannis. Apud Notingham.

(355.)

De terra in Bitherna.

Henricus Rex Angliæ et dux Normanniæ et Aquitaniæ et comes Andegaviæ, vicecomiti et ballivis suis de Huntedoneschire, salutem. Præcipio quod monachi de Ramesia habeant et teneant terram suam de Bitherna ita bene et in pace et juste et quiete sicut melius et liberius tenuerunt tempore Henrici Regis avi mei, et prohibeo ne quis eis super hoc injuriam vel contumeliam faciat. Teste comite Reginaldo. Apud London. A.D. 1154–75.

(356.)

De advocatione Regis.

Henricus Rex Angliæ et dux Normanniæ et Aquitaniæ et comes Andegaviæ, justitiariis, vicecomitibus, et omnibus ballivis suis totius Angliæ, salutem. Sciatis quod suscepi in manu et custodia et protectione mea ecclesiam Ramesiæ et abbatem et monachos ibidem Deo servientes et omnes res et possessiones eorum, et ideo præcipio vobis quod ipsam ecclesiam et abbatem et monachos et terras et homines et omnes res et possessiones eorum custodiatis, manuteneatis et protegas sicut meas dominicas, ita quod nullam eis in aliquo injuriam vel contumeliam aut gravamen faciatis nec fieri permittatis; et si quis eis super hoc in aliquo forisfacere præsumpserit, plenariam inde justitiam sine dilatione fieri faciatis; et prohibeo ne prænominatus abbas ponatur in placitum de ulla re quam per ballivos meos receperit quando abbathiam Ramesiæ recepit, donec in Angliam veniam. Teste magistro Waltero de Const[antiis]. Apud Daufront. Hen. II.

(357.)

Item de advocatione Regis.

Henricus Dei gratia Rex Angliæ et dux Normanniæ et Aquitaniæ et comes Andegaviæ, vicecomitibus et omnibus ballivis in quorum ballivis abbas Ramesiæ terras habet aut tenementa, salutem. Prohibeo vobis ne abbati Ramesiæ contra cartas suas ullam molestiam vel gravamen inferatis nec indebitas consuetu- Hen. II.

dines ab eo vel terris suis exigatis nec exigi permittatis, quia ipsum abbatem et abbathiam suam et omnia quæ ad eandem pertinent suscepi in manu mea et custodia et protectione. Si quis autem eidem abbati vel rebus suis in aliquo forisfacere præsumpserit, sine dilatione illud emendari faciatis. Testibus, Alano de Furnelle et Willelmo de Bend'. Apud Standedam.

(358.)

Carta de Ely de exactione in Chateriz.

A.D. 1175–8. Universis sanctæ matris ecclesiæ filiis ad quos literæ præsentes pervenerint, Ricardus prior Elyensis ecclesiæ et totus conventus ejusdem loci, salutem in Domino. Noverit universitas vestra dominum nostrum G[aufridum] Dei gratia Elyensem episcopum exegisse ab hominibus abbatis de Rameseia manentibus in Chateriz, videlicet infra libertatem sanctæ Etheldrithæ in hundredo de Wicheford, operationem quandam ab eis ex antiquo debitam in portione quæ eis competebat in calceta de Alreheda, sicut homines de hundredo procedentes et testificantes operationem illam deberi a prædictis hominibus dicebant, quorum quidam dicebant se vidisse operationem illam a prædictis hominibus de Chateriz factam fuisse, et districtionem factam katallorum eorundem hominum pro defectu illius operationis, et se hoc probaturos asserebant; hominibus abbatis e contra asserentibus se nec fecisse nec facere debere illam operationem. Propter quod dominus episcopus et memoratus abbas convenientes de verbo illo, mediantibus hominibus utriusque partis qui aderant, tractaverunt ita quod propter illius exactionis gravamen et districtionem quæ fiebat de catallis prædictorum hominum pro prædicta operatione, de consensu abbatis Ramesiæ et ejusdem loci conventus, iidem homines de Chateriz et successores eorum post eos ecclesiæ Elyensi et domino episcopo et successoribus suis solvent annuatim ad Pascha duos solidos ad reparationem prædictæ calcetæ, et hoc faciendo inperpetuum liberi et quieti erunt a prædicta operatione. Quam quidem transactionem inter dominum Elyensem et abbatem Ramesiæ prædicto modo factam concedimus et ratam habemus, et ad eandem corroborandam præsenti cartæ sigillum nostrum appendimus. Testibus, Waltero filio Hugonis, Radulfo Barulf, Willelmo Muschet, Turoldo de Henegent, Reginaldo de Chewelle, Roberto de Welles, Henrico Muschet, Nicholao de

Colna, Johanne de Wintewrde, Henrico de Stuthe, Aluredo de Wicheford, Ascelino de Wicheford, Gaufrido Morel, Waltero de Hadenh[am], Radulfo Ruffo.

(359.)

De terra in Huntedona.

A.D. 1155–63.

Ne libera posteris mentiendi tribuatur facultas, notum sit omnibus veritatem diligentibus quod Radulfus filius Alfwini Child quietam clamavit calumniam Deo et sancto Benedicto de Ramesia et abbati Waltero de terra illa super quam domus Godwini Gilleberti sitæ sunt, et pro alia terra quam de feuodo sancti Benedicti idem Radulfus tenebat homo ligius abbatis effectus est, redditurus pro eadem terra singulis annis duos solidos. Godwinus vero Gilebert qui illam terram antea de Radulfo tenebat, suscepit eam in capite de abbate tenendam, et abbati pro eadem terra homagium fecit, daturus pro ea per singulos annos unam libram piperis. Concessit autem tunc idem Godwinus Gilebert, sicut ante jam paucos annos Jerosolimam profecturus in capitulo Ramesiensi concesserat, post decessum suum eandem terram cum omni edificio ecclesiæ Ramesensi liberam et quietam; concessit etiam adhuc amplius pro redemptione et salute animæ suæ ut si absque liberis de legitima conjuge procreatis mortuus fuerit, de terra illa et de omnibus aliis terris quas in Hunteduna habet vel habiturus est ecclesia Ramesensis hæres efficiatur. Si vero hæredem legitimum habens obierit, ipsa terra cum omni edificio absque ulla calumnia ecclesiæ remanebit, et medietas omnium terrarum quas in Hunteduna habet et medietas totius pecuniæ suæ cujuslibet modi fuerit cum corpore ejus apud Ramesiam erit. Quod si inspirante sibi superna gratia vitam suam mutare voluerit, cum omni quæstu suo apud Ramesiam transmigrabit. Hæc conventio facta fuit in camera ipsius Godwini Gileberti in præsentia domini Walteri abbatis et Danieli[s] monachi. Hujus rei testes sunt, Paganus vicecomes, Gaufridus Chived', Reginaldus filius ejus, Alanus de Gilles, Berenger Monachus, Rogerus Moynus, Radulfus de Foro, Robertus de Parvo Ponte, Koleman, Burred, Ailbri monetarius, Yvo Tailebois, Walterus de Lyndesei, Gocelin interpres.

(360.)

Carta Regis Henrici secundi de Oura.

A.D. 1187. Hæc est finalis conventio facta in curia domini Regis apud Clarend[on], anno xxxiii° regni Regis Henrici secundi, coram domino Rege et Johanne filio ejus et Randulfo de Glanvilla et Huberto [Walter] decano Eboracensi et Radulfo [Foliot] archidiacono Herefordiæ, et Rogero filio Remfr', et Roberto de Inglesham archidiacono Gloecestriæ, et Jocelino archidiacono Cicestriæ, et magistro Thoma de Busseburne, et Michaele Belet, et aliis baronibus et fidelibus domini Regis qui tunc præsentes erant; —Inter Robertum abbatem Ramesiæ et ejusdem loci conventum et Gaufridum Peche, de tota terra quam ipse Gaufridus tenuit in villa de Oura de prædicto abbate et conventu, et unde placitum fuit inter eos in curia Regis; scilicet quod prædictus abbas et conventus concesserunt eidem Gaufrido totam terram illam de Oure cum piscariis et aliis pertinentiis suis tenendam de eo et de ejusdem loci conventu tota vita sua pro septem libris annuatim inde reddendis ad hos terminos, ad Pascha lxx. solidis, et ad festum sancti Michaelis lxx. solidis. Ita quod post mortem ipsius Gaufridi redibit tota terra illa cum piscariis et aliis pertinentiis suis ad dominium ipsius abbatis Ramesiæ et ejusdem loci conventus sine ullo retenemento et reclamatione hæredum ipsius Gaufridi et posterorum Hamonis Peche. Juravit etiam idem Gaufridus quod nullum quæret ingenium vel artem unde prædictus abbas et ejusdem loci conventus aliquid de prædicta terra vel piscariis vel aliis pertinentiis suis amittant.

(361.)

De manerio de Bradenach.

A.D. 1154–62. Henricus Rex Angliæ et dux Normanniæ et Aquitaniæ et comes Andegaviæ, archiepiscopis, episcopis, abbatibus, comitibus, justitiariis, vicecomitibus, et omnibus suis fidelibus totius Angliæ, salutem. Sciatis me concessisse Deo et ecclesiæ sancti Benedicti de Ramesia et abbati et monachis ibidem Deo servientibus manerium de Bradenach cum hida terræ de Giddinge et cum omnibus quæ de Bradenach pertinent, sicut Willelmus camerarius de Hoctone, coram Rege Henrico avo meo, eis illud manerium libere et quiete reddidit, et

sicut carta Henrici Regis testatur. Quare volo et firmiter præcipio quod prædicta ecclesia et abbas et fratres ejusdem loci teneant illud manerium amodo bene et in pace et libere et quiete cum omnibus libertatibus et consuetudinibus et rebus eidem manerio pertinentibus in soca et saca et tol et theam et infangenethef et cum omnibus libertatibus cum quibus ecclesia manerium illud unquam melius et plenarius et quietius tenuit. Testibus, Thoma cancellario regis, et comite Cornubiæ et Roberto de Novo Burgo. Apud Lincolniam.

(362.)

De tenuris.[1]

Henricus Rex Angliæ et dux Normanniæ et Aquitaniæ et comes Andegaviæ, omnibus vicecomitibus in quorum vicecomitatibus abbas de Ramesia habet terram, salutem. Præcipio quod abbas de Ramesia teneat terras et homines suos ita bene et in pace et honorifice et juste sicut melius et honorabilius tenuit tempore Henrici Regis, nec injuste homines ejus in placitum ducantur aut occasionibus implacitentur. Teste Man[asse] Biseht, dapifero. Apud Dunst[aple].

(363.)

De advocatione Regis.

Henricus Dei gratia Rex Angliæ, dux Normanniæ et Aquitaniæ et comes Andegaviæ, justitiariis, vicecomitibus, et omnibus ministris suis Angliæ, salutem. Præcipio vobis quod custodiatis et manuteneatis et protegatis abbatem et monachos de Ramesia et terras et homines et omnes res et possessiones suas sicut meas proprias, ita quod nullam eis injuriam inde vel contumeliam faciatis vel fieri permittatis, quia ipsi et omnia sua sunt in manu et custodia et protectione mea; et prohibeo ne de ullo tenemento suo quod in dominio suo teneant ponantur in placitum nisi coram me; et si quis eis super hoc aliquid forisfecerit, plenariam eis inde sine dilatione justitiam fieri faciatis. Teste R[icardo] episcopo Wintoniæ. Apud Wintoniam. A.D. 1173–89.

[1] Collated with the original preserved at Ramsey. MS. B. reads *Biseth* for *Biseht.*

(364.)

De warenna in Hyrstingston hundredo.

A.D. 1154-62. Henricus Rex Angliæ et dux Normanniæ et Aquitaniæ et comes Andegaviæ, justitiariis, baronibus, vicecomiti, et fidelibus suis Francis et Anglis de Hunted[one]schire, salutem. Concedo quod abbas de Ramesia habeat warennam suam in tota terra sua de Hyrstingstanhundred, et in alia terra sua in bosco et plano, et super hoc nullus fuget in ea sine licentia ejus super decem libris forisfacturæ. Testibus, Thoma cancellario et comite Cornubiæ Reginaldo et Roberto de Novo Burgo. Apud Lincolniam.

(365.)

De tenuris.

A.D. 1154-62. Henricus Rex Angliæ et dux Normanniæ et Aquitaniæ et comes Andegaviæ, justitiariis et vicecomitibus et omnibus fidelibus suis totius Angliæ, salutem. Præcipio quod abbas Ramesiæ teneat omnes terras et tenuras suas quas tenuit tempore Regis Henrici avi mei bene et in pace et juste et libere et quiete sicut unquam melius et liberius et quietius in aliquo tempore tenuit, et die qua Rex Henricus avus meus fuit vivus et mortuus, et si quid de dominio ecclesiæ per guerram ablatum est, vel datum absque consensu capituli, sive in terris sive in quibuslibet aliis rebus, volo et firmiter præcipio ut illud revocetur et in dominium ecclesiæ redeat. Testibus, Thoma cancellario, Roberto comite Legecestriæ, Roberto de Novo Burgo. Apud Lincolniam.

(366.)

De libertatibus.

Hen. II. Henricus Dei gratia Rex Angliæ et dux Normanniæ et Aquitaniæ et comes Andegaviæ, justitiariis, vicecomitibus et omnibus ballivis in quorum balliis abbas Ramesiæ terras habet aut tenementa, salutem. Prohibeo vobis ne abbati Ramesiæ vel hominibus suis contra cartas suas et earundem libertates ullam molestiam vel gravamen inferatis, nec indebitas consuetudines a terris vel ab hominibus suis exigatis vel exegi permittatis, quia ipsum abbatem terras et homines

et omnia quæ ad ipsum pertinent suscepi in manu et custodia et protectione mea, et non ponantur in placitum nisi coram me vel capitali justitia mea. Testibus, Alano de Furnelles et Willelmo Bend'. Apud Merlebergam.

(367.)

De piscaturis et maris.

Henricus Rex Angliæ et dux Normanniæ et Aquitaniæ et comes Andegaviæ, vicecomiti de Hunted[one]schire, salutem. Præcipio quod abbas et monachi de Ramesia teneant ita bene et in pace et juste et libere et quiete omnes piscaturas suas et maras sicut melius et liberius tenuerunt tempore Henrici Regis avi mei, et prohibeo ne quis piscet in piscaturis suis sine licentia eorum, super decem libris forisfacturæ. Teste Willelmo filio Johannis. Apud Windleshoram. Hen. II.

(368.)

De theloneo.

Henricus Rex Angliæ et dux Normanniæ et Aquitaniæ et comes Andegaviæ, omnibus vicecomitibus et ministris suis totius Angliæ, salutem. Præcipio quod omnes monachi et omnes homines sancti Benedicti de Ramesia sint quieti ab omni theloneo et consuetudine ubicunque vadant vel vendant vel emant vel conducant aliquid ad opus monachorum sancti Benedicti, et prohibeo ne aliquis eis injuriam faciat, super decem libris forisfacturæ. Testibus, Theodbaldo Cantuariæ archiepiscopo, et Philippo Baiocensi episcopo. A.D. 1154–57.

(369.)

De libertate locorum in feria ad Sanctum Yvonem.

Henricus[1] Rex Angliæ et dux Normanniæ et Aquitaniæ et comes Andegaviæ, Regis Henrici filius, vicecomiti et ballivis A.D. 1194.

---

[1] *Sic.* Evidently, from what follows, an error for *Ricardus.* Richard I. visited Woodstock in 1194. Twysden's copy reads in the second line "Reginaldus Henrici "filius" for "Regis Hen. fil"!

et præpositis de Hunted[one], salutem. Præcipio quod permittatis abbatem de Ramesia habere et tenere omnes libertates et liberas consuetudines et quietantias et loca sua in nundinis Sancti Yvonis ita bene et in pace et juste sicut habere debet et sicut habuit tempore Henrici Regis avi domini Regis patris mei, et præcipio quod super hoc nullam ei inde injuriam faciatis vel fieri permittatis. Teste Ricardo archidiacono Pict[aviensi]. Apud Wodestoke.

(370.)

Carta Regis Henrici secundi de Oura.

A.D. 1187. Henricus, Dei gratia Rex Angliæ et dux Normanniæ et Aquitaniæ et comes Andegaviæ, archiepiscopis, episcopis, abbatibus, comitibus, baronibus, justitiariis, vicecomitibus et omnibus ministris et fidelibus suis, salutem. Sciatis me concessisse et præsenti carta mea confirmasse conventionem factam coram me apud Clarend[on] inter Robertum abbatem Ramesiæ et ejusdem loci conventum et Galfridum Pecche, de tota terra quam idem Galfridus tenuit in villa de Oure de prædicto abbate et conventu unde placitum fuit inter eos in curia mea, scilicet quod prædictus abbas et conventus Ramesiæ concesserunt præfato Galfrido prædictam terram de Oure cum piscariis et aliis pertinentiis suis tenendam de eis tota vita sua pro septem libris annuatim inde eis reddendis, scilicet ad Pascha lxx. solidis et ad festum Sancti Michaelis lxx. solidis; ita quod post mortem ipsius Galfridi redibit prædicta terra de Oure cum omnibus pertinentiis suis in dominium abbatis et conventus Ramesiæ sine ullo retenemento et reclamatione hæredum ipsius Galfridi et posterorum Hamonis Pecche, et ipse Galfridus juravit in curia mea apud Clarend[on] quod non vastabit terram illam, nec in virgultis nec in ædificiis nec in aliis pertinentiis suis ea occasione quod terra illa redibit ad præfatum abbatem et conventum post mortem suam, et quod non quæret artem nec ingenium per quod abbas ille et conventus aliquid de terra illa vel de pertinentiis suis amittant, quia audivi coram me per cartam Regis Henrici avi mei quod exitus illius terræ debet poni in operatione illius ecclesiæ Ramesiæ et in eleemosinis ejusdem ecclesiæ. Quare volo et firmiter præcipio quod hæc conventio inter eos facta firma et stabilis permaneat. Testibus, Johanne

PUBLIC LIBRARIES
CENTRAL

filio meo, Ranulfo de Glanvilla, Huberto decano Eboracensi, Rogeri filio Remfr', Hugone de Morwic, Hugone Bardulf, dapifero. Apud Clarendon.

(371.)

De ecclesia de Wardebois.

T[heobaldus] Dei gratia Cant[uariensis] archiepiscopus, Anglorum primas, universis sanctæ ecclesiæ fidelibus, salutem. Quod a venerabilibus coepiscopis canonice fieri dinoscitur, id nostri est officii auctoritate nostra connivente roborare et scripti nostri testimonio stabilire. Inde est quod ecclesiam de Wardebois cum omnibus appenditiis suis—quam Walterus abbas Ramesiensis, assentiente et confirmante venerabili fratre nostro Roberto Linc[olniensi] episcopo, (postquam Nicholaus de Sigillo et Ricardus clericus de Wardebois, qui eandem ecclesiam tenent, eam possidere desierint,) dedit assensu conventus eleemosinariæ de Ramesia in perpetuam possessionem ad pauperum sustentationem, sicut carta donationis prædicti abbatis et carta confirmationis prædicti episcopi testatur—nos quoque, auctoritate præsentis scripti nostri, prædictæ eleemosinariæ in perpetuam eleemosinam confirmamus, et in perpetuam possessionem ad sustentandos pauperes post mortem prædictorum clericorum perpetuo eleemosinariæ remanendam corroboramus, salva tamen in omnibus diocesani episcopi dignitate, prohibentes sub anathemate ne quis tam justum, tam pium, tam religiosum factum, aliqua temeritate vel pravo consilio circumventus, revocare vel inquietare præsumat. Valete. A.D. 1148–60.

(372.)

Confirmatio Roberti episcopi Linc[olniensis] de ecclesia de Wardebois.

Robertus Dei gratia Linc[olniensis] episcopus, omnibus catholicæ ecclesiæ filiis, salutem. Quum justa religiosorum devotio apud nos effectum consequi debeat, dilecti filii nostri Walteri, abbatis de Ramesia, et conventus sui piæ annuentes postulationi, ecclesiam de Wardebosco cum terris et omnibus A.D. 1148–60.

pertinentiis suis in perpetuum eleemosinariæ Ram[esiensi] ad pauperum sustentationem concedimus et præsentis scripti testimonio confirmamus; ita tamen quod Nicholaus de Sigillo eandem nomine eleemosinarii quamdiu vixerit, nisi in episcopum promotus fuerit vel habitum religionis susceperit, cum omnibus pertinentiis suis possidebit, reddendo singulis annis eleemosinario Ramesiæ duos aureos in festo sancti Michaelis. Quum vero prædictus Nicholaus possidere desierit, Ricardus clericus de Wardebois præfatam tenebit ecclesiam omnibus diebus vitæ suæ, reddendo annuatim eleemosinariæ prædictæ sex marcas tantum; et post utriusque decessum, Nicholai scilicet et Ricardi, libere disponat eleemosinarius Ramesiensis inperpetuum eidem ecclesiæ ad pauperum consolationem, salvo tamen jure Lincolniensis ecclesiæ. Testibus his, Rogero præcentore, Baldrico de Sigillo, magistro Roberto de Borneh[us], magistro Petro, Radulpho medico, Laurentio.

(373.)

De ecclesia de Wardebois.

A.D. 1148–60. Robertus, Dei gratia Linc[olniensis] episcopus, omnibus catholicæ ecclesiæ filiis, salutem. Quum justa religiosorum devotio apud nos effectum consequi debeat, dilecti filii nostri Walteri, abbatis de Ramesia, et conventus sui piæ annuentes postulationi, ecclesiam de Wardebosco cum terris et omnibus pertinentiis suis in perpetuum eleemosinariæ Ram. ad pauperum sustentationem concedimus et præsentis scripti testimonio confirmamus. Volumus itaque ut eleemosinarius Ram. quisquis fuerit, ejusdem ecclesiæ personatum obtineat, et tanquam persona omnibus rebus illius ecclesiæ pro voluntate sua disponat, et tam decimas quam oblationes et terrarum fructus prout utilius poterit convertat in usum pauperum ac peregrinorum ad eleemosinariam in perpetuum sustentandam, salvo tamen in omnibus jure Linc[olniensis] ecclesiæ. Testibus his, Rogero precentore, Baldrico de Sigillo, magistro Roberto de Borneh[us], magistro Petro, magistro Radulpho medico, Laurentio.

(374.)

De ecclesia de Wardebois.

Walterus, Dei gratia Ramesiensis monasterii, licet indigne, dictus abbas, universis sanctæ matris ecclesiæ filiis, salutem. A.D. 1148-60. Quoniam pii affectus et religiosi est pauperum et peregrinorum necessitatibus et tribulationibus subvenire, et pauperiem indigentium in quantum potest fraternæ dilectionis affectu relevare [1] quam plurimum, fratrum nostrorum utile duximus consilio eleemosinariam nostram quibus possumus rationabilibus modis ampliare, et possessiones ejus in quantum possumus multiplicare. Inde est quod omnium fratrum nostrorum voto unanimi et consensu ecclesiam de Wardebosco cum terris liberis et decimis et omnibus pertinentiis suis eidem eleemosinariæ concessimus et de cætero in perpetuum ei assignavimus, ad usum et sustentationem pauperum et peregrinorum, ita ut eleemosinarius, quisquis fuerit, ejusdem ecclesiæ personatum obtineat, et rebus ecclesiasticis pro voluntate sua libere disponat prout utilius poterit ad eleemosinariam sustentandam. Hanc autem nostram donationem et concessionem dominus Robertus Linc[olniensis] episcopus, in cujus territorio nostra fundata est abbathia, petitione nostra confirmavit, et carta sua in perpetuum valitura corroboravit.

(375.)

De ecclesia de Scithlingdune.

T[heobaldus], Dei gratia Cant[uariensis] archiepiscopus, Anglorum primas et apostolicæ sedis legatus, universis sanctæ ecclesiæ fidelibus, salutem. A.D. *c.* 1156-60. Noverint universi quoniam abbas Walterus et totus conventus Ramesiensis monasterii dederunt et concesserunt ecclesiam de Scithlingdune Rogero de Almaria, Lincolniensis ecclesiæ præcentori, cum omnibus ad eam pertinentibus quamdiu vixerit tenendam, reddendo singulis annis quinque solidos eleemosinario Ramesiæ ad pascendos pauperes, hoc, videlicet, tenore ut postquam idem Rogerus decesserit vel forte ad religionem conversus fuerit, ipsa ecclesia in perpetuam Ramesiensis monasterii revocetur possessio-

---

[1] reservare, B.

nem et in dominium elemosinarii ad pauperos sustentandos; salvis tamen justis diocesani episcopi per omnia consuetudinibus et dignitatibus, ita ne ad aliam aliquam ulterius transferatur personam. Hoc factum est assensu abbatis et totius conventus, in præsentia venerabilium fratrum nostrorum, N[igelli] Elyensis, W[illelmi] Norwicensis], et [Roberti] Lincolniensis eplscoporum.

(376.)

Item de ecclesia de Scithlingd[une].

A.D. *c.* 1156-60. T[heobaldus], Dei gratia Cant[uariensis] archiepiscopus, Anglorum primas et apostolicæ sedis legatus, universis sanctæ ecclesiæ fidelibus, salutem. Noverint universi quoniam abbas Walterus et totus conventus Ramesiensis monasterii hoc tenore concesserunt ecclesiam de Schitlingd[une] Regero de Almaria, præcentori Lincolniensis ecclesiæ, quamdiu vixerit tenendam, reddendo singulis annis quinque solidos eleemosinario Rameciæ ad pascendos pauperes, ut postquam decesserit, vel ad religionem conversus fuerit, ipsa ecclesia in perpetuam revocetur possessionem Ramesiensis monasterit et in dominium eleemosinarii ad pauperes sustinendos; salvis tamen justis diocesani episcopi per omnia consuetudinibus et dignitatibus, ita ne ulterius ad aliquam aliam transferatur personam. Hoc factum est assensu abbatis Walteri et totius conventus in præsentia venerabilium fratrum nostrorum N[igelli] Elyensis, et W[illelmo] Norwycensis, et R[oberti] Lincolniensis episcoporum. Valete.

(377.)

De ecclesia de Scithlingd[une].

A.D. *c.* 1156-60. R[obertus], Dei gratia Lincolniensis episcopus, universis sanctæ ecclesiæ fidelibus, salutem. Noverit universitas hominum præsentis et futuri temporis quoniam abbas Walterus et totus conventus Ramesiensis monasterii hoc tenore concesserunt ecclesiam de Scithlingd[une] Rogero de Almaria, præcentori Lincolniensis ecclesiæ, quamdiu vixerit tenendam, red-

dendo singulis annis quinque solidos eleemosinario Ramesiæ ad pascendos pauperes, ut postquam decesserit vel ad religionem conversus fuerit ipsa ecclesia in perpetuam revocetur possessionem Ramesiensis monasterii, et in dominium eleemosinarii ad pauperes sustinendos; salvis tamen justis ecclesiæ Lincolniensis et nostris per omnia consuetudinibus et dignitatibus, ita ne ulterius ad aliquam aliam transferatur personam. Hoc factum est assensu abbatis Walteri et totius conventus in præsentia domini Th[eobaldi] Cant[uariensis] archiepiscopi, Angliæ primatis et apostolicæ sedis legati, et venerabilium fratrum nostrorum N[igelli] Elyensis et W[illelmi] Norwycensis episcoporum, et nostra. Valete.

(378.)

De redditu unius marcati quem Willelmus de Say dedit.

Robertus, Dei gratia Linc[olniensis] episcopus, omnibus fidelibus sanctæ matris ecclesiæ, salutem. Hæc subscripta conventio facta fuit in præsentia mea apud Buccend[on] inter monachos de Ramesia et Willelmum de Say, quod infra proximum diem Mercurii assignabit eis unam marcatam redditus de terra sua in hundredo de Claclos in villa de Becheswelle, vel de Stoches, aut in Wireham, aut in Totenhylle, taxatione legalium hominum provinciæ, in liberam et puram eleemosinam, et ab ipso et hæredibus suis ab omni sæculari servitio in perpetuum quietam. Adjecit etiam quod prædictum redditum, scilicet unam marcatam terre, faciet illos in capite tenere de Rege et cartam Regis inde habere. Præterea promisit se daturum monachis aliam marcatam redditus ex quo adipisci poterit quadraginta marcatus de hæreditate sua, scilicet, de terra Roberti de Rumele, excepta illa quam habuit die qua facta fuit hæc conventio. Hanc autem conventionem fidei interpositione affirmavit Willelmus de Say, et mater sua Beatrix, et homines eorum, Radulphus de Bertone et alii, in omnibus sicut supra dictum est observaturi, et, ut rata sit hæc conventio, tradet eis inde cartam suam die prænominata. A.D. 1150–60.

(379.)

De Graveleia.

A.D. 1142–7. T[heobaldus] Dei gratia Cantuariensis archiepiscopus et totius Britanniæ primas, venerabilibus fratribus, A[lexandro] Lincolniensi et N[igello] Elyensi episcopis et omnibus sanctæ ecclesiæ filiis eorum, salutem. Notum sit vobis causam inter abbatem et monachos Ramesiæ et inter Robertum Foliot de manerio Graveleiæ diu ventilatam, ita per apostolicum mandatum ante nos et fratres nostros coepiscopos Robertum Londoniensem, H[enricum] Wintoniensem, Jocelinum Saresberiensem, Hyllarium Cicestrensem, Robertum Herefordensem, A[scelinum] Roffensem, finitam esse, videlicet quod idem Robertus per manum Elyæ fratris sui et prioris Sancti Neoti, videntibus prænominatis fratribus nostris, in manum nostram prædictum manerium refutavit, libere et inconcusse de cætero monasterio Ramesiæ possidendum sicut dominium mensæ monachorum. Testibus prædictis episcopis et multis aliis, apud Lamhudam.

(380.)

De donatione G[aufridi] de Mandeville.

A.D. 1163. 6 Apr. Thomas, Dei gratia Cantuariensis ecclesie minister humilis, universis sanctæ matris ecclesiæ fidelibus, salutem. Publice notum est Gaufridum de Mandeville multa damna monasterio de Ramesia tempore hostilitatis irrogasse, quapropter comes Gaufridus filius ejus, pro patre suo satisfacere desiderans, cum Willelmo abbate monachisque cœnobii de Ramesia in hunc modum composuit: Triennio isto solvet præfatus comes monachis annuos centum solidos, medietatem ad festum sancti Michaelis, medietatem ad Pascha, et antequam compleatur hoc triennium assignabit comes Gaufridus cœnobio de Ramesia redditum centum solidorum loco opportuno et commodo in terris vel in ecclesiis. Quod se facturum sub fidei religione in nostra manu promisit, præsente venerabili fratre nostro Hillario Cicestrensi episcopo, et assidentibus nobis clericis nostris Roberto archidiacono de Oxeneford, Johanne de Tylleb', Roberto de Bellafago, Stephano de Eketone, Willelmo de Leircestre. Hæc conventio facta est apud Windlesoueram, anno ab incarnatione Domini M.C.LXIII., primo sabbato post octabas Paschæ.

(381.)

De Riptona.

Theodbaldus, Dei gratia Cant[uariensis] archiepiscopus, Regi Angliæ, archiepiscopis, episcopis, abbatibus, comitibus, baronibus, justiciariis, vicecomitibus, ministris, et omnibus sanctæ ecclesiæ fidelibus, salutem et benedictionem. Sicut sacerdotalis officii est pravorum quorumlibet erroneis conatibus justitiæ zelo contraire, sic nimirum esse convenit censura ecclesiastica proborum acta omnimodis confirmare. Hoc igitur intuitu donationem piissimi Regis nostri Stephani, scilicet, manerium suum quod Riptona vocatur, quod pro anima avunculi sui Regis Henrici et propria salute et Reginæ et filiorum suorum, et pro incolumitate totius regni, ecclesiæ sancti Benedicti de Ramesia et monachis ibidem Deo servientibus omnino liberum et quietum sicut ipse possederat jure perpetuo possidendum concessit, præsenti paginula in nomine Domini laudamus, laudando corroboramus, et corroborando auctoritate nobis a Deo concessa perpetuo observatum iri sanccimus. Quisquis igitur hanc donationem ex integro servaverit, et huic nostræ sanctioni obediens fuerit, benedictione Dei omnipotentis et nostra in hac vita bonis omnibus abundare et in futura æternis in cælis perfrui mereatur beatitudine. Si quis vero contra hæc, quod absit, venire vel quoquam modo hæc ipsa mutare vel imminuere temptaverit, a communione corporis et sanguinis Domini alienus, nisi citius resipuerit et digna satisfactione sacrilegii culpam deleverit, cum Sathana et angelis ejus æternis ignibus concremandus perpetuo anathemate feriatur. Amen. Fiat. A.D. 1146 –54.

(382.)

De concordia facta inter Episcopum Elyensem, et Abbatem Ramesiæ.

N[igellus], Dei gratia Elyensis episcopus, W. [priori] Elyensi, W. de Lauentone totique familiæ suæ in insula Elyensi degenti,[1] omnibus hominibus suis et fidelibus, salutem. Sciatis me et Walterum abbatem de Ramesia, consilio et assensu dominæ nostræ Imperatricis et episcopi Wintoniensis A.D. 1140 –42.

[1] degente, B.

apostolicæ sedis legati, aliorumque coepiscoporum meorum, scilicet Lincolniensis, Norwicensis, Cestrensis, Herefordensis, Sancti David, et Roberti comitis Gloecestriæ, et Hugonis comitis, et Briencii, et Milonis, ad voluntatem meam concordatos esse. Quapropter mando et præcipio sicut me diligitis ut omnia tam abbati quam ecclesiæ Ramesiensi pertinentia manuteneatis et custodiatis sicut ea quæ, si possem, melius vellem custodiri quam mea propria. Turpe enim mihi esset si ei, tot et tantorum prece et consilio mihi reconciliato, aliqua injuria a meis inferretur. Quod si aliqua a nobis prædicto abbati vel ejus ecclesiæ ablata fuerint, volo et præcipio sine dilatione ei restituantur. Valete.

---

(383).

De Crauleia.

A.D. 1147 –67. R[obertus], Dei gratia Linc[olniensis] episcopus, omnibus sanctæ matris ecclesiæ fidelibus per episcopatum Linc[olniensem] constitutis, salutem. Universitati vestræ notum sit Robertum[1] de Broi per manum Walteri de Broi filii sui terram de Craweleia, quam contra justitiam occupaverat, pro qua etiam idem Robertus vinculo anathematis innodatus fuerat, ecclesiæ Ram[esiensi], quietam in perpetuum ab omni reclamatione sua vel hæredum suorum, in manum nostram reddidisse. Walterus[2] vero de Broi similiter dimisit se et hæredes ipsius ab omni calumnia prædictæ terræ de Crawele. Testibus, Gaufrido capellano, Nicholao de Hamt[on] Gileberto eleem[osinario] Laurentio de Bucend[on], Waltero capellano de Bucend[on], Osmundo presbitero de Bramtone, magistro Rogero Huntend[oniensi], Willelmo vicecomite, Burredo Hunted[oniensi], Radulfo filio Bernardi.

(384.)[3]

De terra in Lond[onia].

Londoniensi episcopo et omnibus civibus Londoniæ Walterus abbas de Ramesia, salutem. Notum sit vobis nos concessisse

---

[1] Roberto, B.

[2] Waltero, B.

[3] Sections 384–403 are omitted in Aug. Baker's transcript in the library of Jesus College, cited in previous notes as D.

Nicholao mercennario terram quam de nobis tenet quæ Deo et sancto Benedicto pro Moricio data fuit quando apud Ramesiam monachus devenit, et terram quam Edyna uxor Elfredi le Lollere Deo et sancto Benedicto dedit quando monacha apud Ramesiam devenit, pro una marca argenti per singulos annos reddenda ad festivitatem sancti Johannis Baptistæ, in feodo et hæreditate ei et hæredibus suis de ecclesia nostra tenenda. Et hoc ideo ei concessimus quoniam homagium et servitium ejus amittere noluimus. Testibus, Willelmo priore de Sancto Yvone, et Radulfo monacho de Ram[esia], et Michele nepote abbatis, et Willelmo Morin, et Johanne filio Guidonis, et Adam filio ejus. Et hi ex parte Nicholai testes sunt, Robertus le Bel de London., et Alanus filius Huberti, et Willelmus filius Folcredi, et Willelmus Lafeite, et Hervicus capellanus. *Monacha.*

(385.)

De ecclesia de Depedale.

[Gilbertus] Dei gratia Lond[oniensis] episcopus omnibus ad quos præsens carta pervenerit, salutem. Universitati nostræ notum fieri volumus quod causam quæ vertebatur inter dominum Willelmum abbatem de Ramesia et Godefridum presbiterum super ecclesia de Depedale a domino Papa nobis delegatam, mediante concordia, hoc modo terminavimus: Partibus in præsentia nostra constitutis, miles quidam Walterus de Grisio Monte, quem dictus presbiter suæ præsentationis laudavit auctorem, publice cognovit quod jus patronatus illius ecclesiæ ad Ramesense monasterium pertineret, et si quid juris ad eum vel ad fundum ejus super ea re pertinebat in manu nostra resignavit et Ramesiensi monasterio concessit, fide data promittens quod nunquam de cætero per se vel per alium adversus eos super hoc querelam moveret. Quo facto prænominatus presbiter procedens in medium publice confessus est quod personatum illius ecclesiæ per injustam præsentationem fuisset adeptus, et eandem in manu nostra liberam spontanea voluntate resignavit. Nos igitur jus Rameseiensis monasterii ex confessione partium plenius cognoscentes, tam jus advocationis quam ipsam ecclesiam quantum ad nos pertinebat, apostolica freti auctoritate, domino abbati et per eum Ramesiensi monasterio assignavimus perpetuo possidendam, et præsenti scripto con- A.D. 1163–78.

firmavimus. Hoc autem factum est Lond[oniæ] apud Sanctum Paulum sub præsentia nostra et meliorum capituli nostri, et sub his testibus, Radulpho de Disci et Ricardo Folioth, archid[iaconis], magistro Hugone et magistro Henrico, canonicis nostris, Johanne et Alexandro, monachis, decano de Hulmo, Ruelando, Petro de Bramcestre, Hugone archid. de Bramcestre [*sic*], Adam presbitero de Burnh[am] et Willelmo de Depedale, et aliis multis.

(386.)

De ecclesia de Riptone et pensione bisancii.

A.D. 1183–4. Omnibus sanctæ matris ecclesiæ filiis ad quos præsens scriptum pervenerit W[alterus] Dei gratia Linc[olniensis] episcopus, salutem in Domino. Noverit universitas vestra quod nos ad petitionem et præsentationem R[oberti] abbatis de Ramesia et ejusdem loci conventus, Bartholomæum, Linc[olniensis] ecclesiæ canonicum, ad perpetuam vicariam ecclesiæ de Riptona, assensu Johannis de Const[antiis] ejusdem ecclesiæ personæ, recepimus, et eam in perpetuam eleemosinam eidem concessimus, salva pensione unius bisancii a prædicto Bartholomæo præfato Johanni nomine personatus ejusdem ecclesiæ singulis annis persolvendi; salva etiam Linc[olniensis] ecclesiæ dignitate et episcopalibus et debitis consuetudinibus. Si vero memoratus Johannes personatum prænominatæ ecclesiæ dimiserit, idem Bartholomæus pensionem illam bisancii prædictis monachis singulis annis persolvet. Ut autem hæc nostra concessio rata et illibata perseveret, eam scripti præsentis munimine et sigilli nostri appositione roboravimus. Testibus his, magistro Johanne Cornub[iensi], magistro Hugone de London., magistro Wimero Linc[olniensis] ecclesiæ subdecano, Rogero et Ricardo capellanis nostris, David Linc[olniensis] ecclesiæ canonico, Waltero de Ram[esia] clerico, Willelmo de Bruere, Simone de Sancto Laudo.

(387.)

De exactione quadam in Chateriz.

Universis sanctæ matris ecclesiæ filiis ad quos literæ præ- A.D. 1175
sentes pervenerint, Gaufridus Dei gratia Elyensis episcopus, -1189.
salutem in Domino. Noverit universitas vestra quod nos et conventus Eliensis exegimus ab hominibus abbatis Ram[esiæ] in Chatriz infra libertatem sanctæ Ætheldrithæ et nostram, et in hundredo nostro de Wicheford manentibus operationem quandam ab eis ex antiquo debitam in portione quæ eis competebat in calceta de Aldrehedam sicut homines nostri procedentes et testificantes operationem illam deberi a prædictis hominibus dicebant; quorum quidam dicebant se vidisse operationem illam factam fuisse in eadem calceta et districtionem factam katallorum eorundem hominum de Chatricia pro defectu illius operationis, et se hoc probaturos asserebant, hominibus abbatis econtra asserentibus se nec fecisse nec debere facere operationem illam. Propter quod nos et memoratus abbas convenientes de verbo illo, mediantibus hominibus nostris qui aderant, tractavimus ita quod propter illius exactionis gravamen et districtionem quæ fiebat de catallis prædictorum hominum pro operatione prædicta, de consensu ejusdem abbatis et ejusdem loci conventus, iidem homines de Chatriz et successores eorum post ipsos ecclesiæ Elyensi [1] et nobis et successoribus nostris solvent annuatim ad Pascha duos solidos ad reparationem ejusdem calcetæ, et hoc faciendo in perpetuum liberi et quieti erunt a prædicta operatione. Et sic inter nos et abbatem et prænominatos homines suos pax facta est de prædicta exactione. In testimonium autem pacis prædicto modo factæ præsenti scripto sigillum nostrum appendimus.

(388.)

De pervasione quorundam hominum.

T[heobaldus], Dei gratia Cantuar[iensis] archiepiscopus et A.D. 1146
totius Angliæ primas, venerabilibus fratribus et coepiscopis -7.
A[lexandro] Linc[olniensi], R.[2] [Nigello] Elyensi et W[illelmo] Norw[icensi], salutem. Fatigatis jam sæpius ad nos per mul-

---

[1] Elyensis, B. R 5221.

[2] *Sic*, for N.

tos veniendo labores monachis Ramesiæ super justitiæ requisitione compatientes, fraternitati vestræ per præsentes literas commune mandatum dirigimus, districte vobis præcipere coacti, quatinus vel de cætero præfatis monachis debitum et quæ sui intererit officii[1] de pervasoribus bonorum suorum quisque vestrum studeat exhibere justitiam, juxta quod, eorum accepta quærimonia, ipsis noverit expedire; nominatim autem R[obertum] Folioth, et illos quibus idem R[obertus] terram eorem de Graveleia injuste distribuit, Radulfum etiam de Roleia, reddere eis integre quas per violentiam occupant ecclesiæ suæ possessiones canonice et districte compellatis, quod et vobis, domine Lincolniensis et domine Elyensis, alia nos vice præcepisse meminimus, eo magis mirantes quod nondum præceptum nostrum effectui mancipare curastis. Valete.

(389.)

De servitio quatuor militum.

A.D. 1134–60. N[igellus] Eliensis episcopus venerabili fratri et amico W[altero] abbati Ramesiæ, salutem. Sciatis quod ubi Ricardus clericus reddidit compotum de scutagio militum vestrorum ad Scac[c]arium, ego testificatus sum vos non debere Regi plusquam quatuor milites, et per tantum quieti estis et in rotulo scripti. Valete.

(390.)

De dimidia marcata in Standone.

Sciant omnes ad quos præsentes literæ pervenerint quod ego Robertus[2] de Clare, comes Her[t]fordiæ,[3] pro salute animæ meæ et animabus antecessorum meorum, dono Deo et ecclesiæ sancti Benedicti de Ramesia dimidiam marcatam redditus in Standona, liberam et quietam ab omni sæculari exactione sicut liberam eleemosinam in perpetuum possidendam. Testibus,

---

[1] vel—officii, *sic.*

[2] Apparently a scribe's error for "Gilbertus."

[3] "Herefordiæ," B.

Ricardo de Clare fratre comitis, Roberto filio Umfredi, Regi-n[aldo] de Cruce, Petro de Talew.,[1] et multis aliis. Apud Lincolniam.

(391.)

De redditu unius marcæ in molendinis in Huntedone.

Simon comes de Northamt[ona] omnibus fidelibus suis et ministris ad quos literæ istæ pervenerint, salutem. Sciatis quod ego concessi et dedi unam marcam argenti in molendino meo quod habeo apud Hunted[one] sancto Benedicto et ecclesiæ de Ramesia in perpetuam elemosinam, scilicet dimidiam marcam ad festum sancti Michaelis et dimidiam ad Pascha reddendam, pro anima patris mei, qui multum gravavit ecclesiam illam in diebus suis, et pro anima mea similiter qui prædictam ecclesiam tempore guerræ pro necessitate mea multum gravavi; hac conditione quod quam cito potero assignabo jam dictæ ecclesiæ tres marcas in una ecclesiarum mearum, et tunc marca de molendino libera redibit ad manum meam. Hanc donationem feci apud Ramesiam in capitulo, v. kal. Aprilis, anno M°. C°. LXX.V. Verbi incarnati. Sub his testibus, Simone fratre comitis, Olivero monacho, Hugone de Ouill[e], Waltero senescallo, Willelmo filio ejus, Petro de Stan[es], Andrea de Musch[et], Roberto de Haveresh[am], Henrico de Arm[en]-ters, Pagano hostiario, Gileberto clerico, et aliis multis. A.D. 1175, 28 March.

(392.)

De ecclesia de Holm.

Omnibus Christi fidelibus ad quos præsens scriptum pervenerit, Johannes, Dei gratia Norwicensis episcopus, salutem in Domino. Universis notum esse volumus quod quum controversia verteretur inter venerabilem virum R[obertum] abbatem et conventum de Ramesia et nobilem virum Johannem Extraneum super advocatione ecclesiæ de Hulmo, nos, ex officii nostri A.D. 1180–1190.

---

[1] Misread as *Calest* in Twysden's copy.

debito pacem inter illos reformare volentes, pietatis intuitu, Johanne ejusdem patrono assensum præbente, concessimus ut jam dictus abbas et conventus unam marcam argenti imperpetuum de eadem annuatim percipiant, eamque marcam clericus qui fuerit in ipsa ecclesia ad præsentationem præfati Johannis vel hæredum suorum ab episcopo persona institutus eidem abbati et conventui annuatim de prædicta persolvet ecclesia. Ipse autem abbas et conventus nihil amplius in ipsa sibi poterint ecclesia vendicare. Memoratus vero Johannes et hæredes sui ad ecclesiam illam cum ipsam vacare contigerit episcopo clericum præsentabunt. Et ut hæc nostra concessio perpetuam habeat firmitatem eam præsenti scripto et sigilli nostri appositione confirmamus. Testibus, Godefrido de Luci, Radulfo [Foliot] Herefordiæ et Radulfo Colecestriæ et Willelmo Totenensi archidiaconis, Gaufrido capellano, magistro Lamberto, magistro Waltero de Chalna.

(393.)

Carta Gaufridi de Mandevilla.

Gaufridus de Magnavilla, comes Essexiæ, omnibus amicis suis et hominibus et universis sanctæ ecclesiæ filiis, salutem. Satis notum est quanta pater meus comes Gaufridus tempore guerrarum monasterio Ramesiæ irrogaverit, et quia tanta noxa publico dinoscitur indigere remedio, ego tam pro eo quam pro suis satisfacere volens. . . . .

[*Desunt quædam.*][1]

---

[1] Two leaves at least (in the middle of one of the gatherings, which vary in their numbers) are here wanting in the MS., and this chasm unfortunately existed when both Twysden's copy and Aug. Baker's were made; the transcript is in both cases continued with the next words "magistro Herberto," &c., without any break, as if the scribes were unaware of anything being wanting in their text. Some extracts are found in Tanner MS. 12 (Bodl. Libr.), "ex Registro Ramesiensis cœnobii," which were made in Feb. 1585, by Rob. Glover, Somerset Herald, but although he gives portions of Nos. 391 and 398 (in a confused way, mixing the two together), he does not give any extract from the intermediate documents. That he was, however, using the same MS. is shown by his giving a copy of a memorandum about the revenues of the abbey and their diminution by Wolsey, which is found at fol. 66 of the Bodleian MS.

[*Desunt quædam.*]

. . . . . magistro Herberto, Roberto de Ramesia, magistro Alexandro, Waltero et Yvone clericis nostris, Simone camerario, Henrico pincerna, servientibus nostris.

(394.)

De eadem [*ecclesia de Wardebois*] *confirmatio ad eleemosinam.*[1]

Nicholaus, archidiaconus Huntend[oniæ] omnibus ad quos literæ istæ pervenerint, salutem in Domino. Noverit universitas vestra quod ego recepi fratrem Alanum Ramesiæ eleemosinarium in ecclesiam de Wardebois et in corporalem possessionem misi, ut tam ipse quam quicunque sit eleemosinarius post eum eandem ecclesiam obtineat, sicut bonæ memoriæ Walterus quondam abbas Ramesiæ, dominus fundi, et Robertus quondam Linc[olniensis] episcopus eandem ecclesiam eleemosinariæ Ramesiæ concesserunt et suis cartis confirmaverunt, et dominus Papa postmodum auctoritatis suæ privilegio, et dominus Theodbaldus Cant[uariensis] archiepiscopus eandem concessionem carta sua ad notitiam posterorum et ad robur firmitatis munierunt. Hoc autem addere curavi quod Adam clericus de Aumars,[2] nepos noster, qui eandem ecclesiam de eleemosinario Ramesiæ quamdiu vixerit, vel [donec] vitam mutaverit,[3] tenebit, reddet annuatim eidem eleemosinario xl. solidos, xx., scilicet, ad festum Sancti Michaelis et xx. ad Pascha. Idem etiam Adam memoratam ecclesiam de omnibus rebus adversus episcopum et episcopales ministros adquietabit; quum autem obierit vel vitam mutaverit, eadem ecclesia ad dispositionem eleemosinarii Ramesiæ libere revertetur. Hoc actum est in sinodo apud

circa A.D. 1160–80.

---

[1] The original of this is preserved at Ramsey Abbey, and the text has been corrected by it.

[2] de Aumars, *om.* B.

[3] quamdiu—mutaverit, *om.* B.

Huntend[one]. His testibus, Humfrido capellano, magistro Symone de Hist[on], magistro Hamone, Willelmo et Ricardo clericis nostris, Radulfo decano, [magistro Jord[ano], magistro Herberto de Ram[esia], Roberto clerico, magistro Alexandro, Waltero de Therefeld, Yvone de Burew[elle].][1]

(395.)

De ecclesia de Ailinctone.[2]

circa A.D. 1180 -1200.

Frater S. dictus abbas de Valle Dei,[3] et W. subdecanus Linc[olniensis], et magister R. de Derbi, omnibus ad quorum notitiam præsens scriptum pervenerit salutem. Universitati vestræ notum facimus quod causa quæ vertebatur inter T. clericum de Ailinctone et abbatem et monachos de Ramesei super pensione x. marcarum nomine ecclesiæ de Ailinctone auctoritate summi pontificis nobis fuit commissa, et, in præsentia nostra diutius agitata, tandem, partibus consentientibus, hoc fine conquievit. Convenit[4] siquidem inter eos quod prædictus T. singulis annis solvet jam dictis abbati et monachis de Ram[esia] v. marcas argenti de ecclesia de Ailinctone, duas, scilicet, marcas et dimidium ad festum Sancti Michaelis, et duas marcas et dimidium ad Pascha. Idem etiam abbas et monachi concesserunt sæpedicto T. decimas de dominio suo de Burewelle, a quarum præstatione auctoritate Romanorum pontificum immunitatis obtinuerunt beneficium, pro duabus marcis argenti singulis annis jam dictis abbati et monachis ad terminos prædictos persolvendis. Sæpefati etiam abbas et monachi fideliter promiserunt quod de ecclesia de Ailinctone et de ecclesia de Burewelle et de decimis præmemoratis nullam ei quæstionem de cætero movebunt; dictus etiam T. tactis sacrosanctis Ewangeliis juravit hanc conventionem se fideliter observaturum. His testibus, magistro Alexandro, Ricardo de Kelesei, magistro Waltero, Galfrido de Torpe, Radulfo de Virin',[5] Drogone, canonicis, Alexandro capellano de Swinderbi.

[1] The last six names are added in B.

[2] The original is preserved at Ramsey, and the text has been corrected by it.

[3] abbas [*blank*] gratia Dei, B.

[4] conquievit, B.

[5] Devirin', B.; Denirino, Twysden's copy.

(396.)

De donatione de Waltone.

Nota sit omnibus sanctæ ecclesiæ filiis tam posteris et futuris quam præsentibus et modo viventibus quod ego Helewisa uxor Walteri de Bolebech concedo donationem de Waltona quam dominus meus et hæredes sui et mei fecerunt Deo et ecclesiæ sancti Benedicti de Ramesia et Waltero abbati et monachis ejusdem ecclesiæ, ut teneant manerium de Waltona perpetualiter absque omni calumnia mei et omnium meorum. Illi autem sunt testes meæ concessionis ex parte mea qui sunt testes donationis domini mei Walteri. A.D. 1134.

(397.)

De quadam terra de Hulmo.

Sciant præsentes et futuri quod hæc conventio facta est inter Robertum abbatem Ramesiæ et ejusdem loci conventum, et Gaufridum clericum de Hulmo, scilicet, quod idem abbas et conventus concesserunt præfato G[aufrido] totam terram illam quam Ruelandus decanus de eis tenuit in villa de Holm, scilicet, medietatem dominii sui cum molendino et marisco et omnibus libertatibus ad medietatem illam pertinentibus, salva abbati et conventui omnimoda libertate quam habent in Ringstede et Holm ex regum donatione, et salvis consuetudinibus quas memoratus abbas et conventus tempore Ruelandi decani prædecessoris ipsius G[aufridi] ibi habere solebant; tenendam de eis tota vita sua pro xl. solidis pro omni servitio annuatim inde reddendis ad duos terminos, scilicet xx. solidis ad Pascha et xx. solidis ad festum sancti Michaelis; ita quidem quod mater ejusdem Gaufridi præfatam terram tota vita sua tenebit si idem Gaufridus prius decesserit vel vitam mutaverit. Idem etiam Gaufridus juravit quod præfatis abbati et conventui fidelitatem servabit, et quod non quæret artem vel ingenium vel per se vel per alium quo minus memorata terra post mortem ipsius vel matris suæ monasterio Ramesiæ libere revertatur. Hoc actum est apud Ramesiam anno ab incarnatione Domini M°.C°.LXXXVIII., A.D. 1188.

sub his testibus, magistro Herberto de Ramesia, Waltero dapifero, Petro de Bramcestre, Roberto filio suo, magistro Godefrido de Rising, Bartholomæo de Hulmo.

(398.)

Hæ sunt cartæ de Waltona.

A.D. 1134. In nomine sanctæ et individuæ Trinitatis, Patris et Filii et Spiritus Sancti, ego Albreda filia Reinelmi, quæ fui uxor Eustachii de Selleia, omnibus præsentibus et futuris notum facio, quod paucis annis post obitum viri mei evolutis, divina miseratione respecta et inspiratione compuncta, pro salute animæ meæ et viri mei et antecessorum meorum, dedi et concessi et hac præsenti carta mea confirmavi Deo et ecclesiæ sancti Benedicti de Ramesia et abbati et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam eleemosinam, manerium de Waltona quod jure hæreditario meum fuit, tenendum ipsi ecclesiæ in perpetuum cum omnibus appenditiis et pertinentiis suis infra villam et extra, scilicet, in terris, in pratis, in pascuis, in bosco et in plano, in aquis et mariscis, cum insula quæ Anglice *Higgeneia* appellatur, et cum omnibus aliis rebus, cum libertatibus quoque et consuetudinibus eidem terræ pertinentibus, sicut ego vel aliquis prædecessorum meorum unquam liberius et quietius tenuimus. Volo itaque et firmiter concedo quod prædicti ecclesia et monachi habeant et teneant prædictum manerium in perpetuum cum omnibus pertinentiis suis et quietum et absolutum a me et ab omnibus hæredibus meis et ab omni humana servitute et exactione quam ad me et hæredes meos pertinent. Hanc autem donationem meam feci prædictis ecclesiæ et monachis, præsentibus et assentientibus[1] domino Waltero de Bolebech, de cujus feudo fuit ipsum manerium, et Hugone filio et hærede ipsius Walteri, et Eustachio filio et hærede meo, in præsentia Christianissimi Regis Henrici, anno ab incarnatione Domini nostri Jesu Christi M°. C°. XXX°. IIII°., regni vero ipsius Regis Henrici XXXV°. Et, ut hæc mea donatio firma sit et stabilis, eam sigilli mei impressione curavi roborare. Sub his testibus, domino meo Waltero de Bole-

[1] assentiente, B.

bech, domini feudi illius, et Hugone filio et hærede ipsius, domino Henrico archidiacono Huntedon[iæ], Eustachio filio et hærede meo, Brien filio Galfridi de Scalariis, Berengario Monacho, Henrico de Wichentone, Widone juvene, Rogero Mowin, Godrich de Alingtone, Alin de Gillingge, Roberto de Coningtone, Willelmo de Lindeseia, Johanne filio Widonis de Burewelle, Willelmo Britone cum hominibus suis Roberto et Alemino, Rogero et Osketel, clericis, Willelmo coco, Godman de Laushelle, et aliis multis. Quisquis ergo hanc meam donationem infringere vel delere præsumpserit, deleat eum Deus de libro vitæ, et cum Dathan et Abyron in profundum gehennæ ignis demergatur. Amen. Qui vero eam firmare, solidare et ampliare studuerint, vitam et requiem sempiternam cum sanctis omnibus obtineant imperpetuum. Amen, Amen, Amen.

(399.)

Carta Walteri de Bolebech de Waltona.

Notum sit universis sanctæ ecclesiæ filiis tam posteris quam modo viventibus quod ego Walterus de Bolebech do et concedo Deo et ecclesiæ sancti Benedicti de Ramesia et abbati Waltero et monachis ejusdem ecclesiæ manerium de Waltona solum et quietum de me et de omnibus hæredibus meis, ita ut teneant prædictum manerium in capite de Rege sicut tenent[1] alias tenuras ecclesiæ suæ. Hanc autem donationem et concessionem facio pro animabus patris mei et avi mei et pro meipso et pro uxore mea et pro infantibus meis. Et hanc donationem concesserunt uxor mea et filii mei. Hujus donationis testes sunt, Willelmus de Autenchis, Hugo Meilleme,[2] Robertus de Claro et Radulfus filius Willelmi, Henricus de Wichentone, Berengarius monachus, Robertus de Coningtone, Ricardus le Guiz, Robertus de Lausella, Ricardus filius Euronii, Wido filius Gilberti, Brienus filius Gaufridi de Scalariis, Hugo de Cenebelle, cum[3] multis aliis. A.D. 1134.

---

[1] tenet, B.
[2] Millaine, Twysden's copy.
[3] et, B.

(400.)

Carta Heloisie uxoris Walteri de Belebech.

A.D. 1184. Notum sit omnibus sancte ecclesie filiis tam posteris et futuris quam presentibus et modo viventibus quod ego Helowisa uxor Walteri de Belebech concedo donationem de Waltona quam dominus meus et heredes sui et mei fecerunt Deo et ecclesie sancti Benedicti de Ramesia et Waltero abbati et monachis ejusdem ecclesie, ut teneant manerium de Waltona perpetualiter absque omni calumnia mei et omnium meorum. Hii autem sunt testes mee concessionis ex parte mea qui sunt testes donationis domini mei Walteri

(401.)

Carta Hugonis fili Walteri de Belebech.

A.D. 1184. Notum sit omnibus sancte ecclesie filiis tam posteris quam modo viventibus quod ego Hugo de Belebech filius Walteri do et concedo manerium de Waltona, sicut pater meus, Deo et sancto Benedicto de Ramesia et abbati Waltero et monachis ecclesie sancti Benedicti, ut teneant predictum manerium solum et quietum perpetualiter, nullum mihi vel meis faciendo servitium, sed recognoscant idem manerium principaliter et in capite de Rege sicut alias terras ecclesie suas. Eisdem testibus qui sunt testes donationis patris mei, scilicet, Willelmus de Arvendelis, Hugo Meilleme,[1] et ceteri.

(402.)

Carta Regis Henrici primi de Waltona.

A.D. 1184. [Henricus] Rex Anglorum episcopo Lincolniensi, et justiciariis et vicecomiti et omnibus fidelibus suis Francis et Anglis de Huntedunschire, salutem. Sciatis me concessisse Deo et ecclesie sancti Benedicti de Ramesia et abbati et monachis suis in perpetuam eleemosinam manerium de Waltona, cum omnibus ejus appendiciis in terris et bosco et maresiis et

[1] Meilleine, Twysden's copy.

omnibus aliis rebus, sicut Albreda quæ fuit uxor Eustachii de Scellea, cujus hoc manerium hæreditas fuit,[1] eis illud dedit et concessit, et sicut W[illelmus] de Bolebech, dominus feudi illius, cum ipsa Albreda hoc coram me concessit. Quare volo et firmiter præcipio quod ecclesia prædicta et abbas et monachi teneant nunc et usque in sempiternum prædictum manerium cum omnibus quæ illi pertinent in bosco, in plano, in pratis et pasturis, in aqua et extra, in mariscis, in via et semitis, in omnibus rebus, cum soca et saca et thol et theam et infangenetheof cum omnibus libertatibus et consuetudinibus terræ illi pertinentibus cum quibus aliquis illud melius et quietius tenuit, et amodo sit in protectione mea sicut aliæ terræ ipsius abbathiæ quæ est eleemosina mea. Testibus, filio Comitis, et Milone Gloec[estrensi] et R[icardo] de Curci, et A[lberico] de Ver, et Eustachio filio Johannis. Apud Wintoniam.

(403.)

Præceptum Regis Stephani de resei[si]na.

Stephanus Rex Angliæ comiti Simoni, salutem. Mando tibi et præcipio quod resaisias abbatem Rames[ensem] de manerio suo de Waltone, et facias eum illud ita bene et in pace et honorifice tenere sicut tenuit die qua Rex Henricus fuit vivus et mortuus; nec patiaris quod Radulfus de Normanville vel alius aliquis illud ei deforciet, neque ei injuriam vel contumeliam faciat, ne super hoc inde clamorem audiam, quia nolo quod aliquis se intromittat inde nisi per eundem abbatem et per conventum suum. Teste, Nigello episcopo de Ely. Apud Norhampt[onam]. [A.D. 1153–4.]

(404.)

Confirmatio Regis Henrici II.

[Henricus] Rex Angliæ et dux Normanniæ et Aquitaniæ et comes Andegaviæ episcopo Linc[olniensi] et justitiariis, vicecomiti, baronibus et omnibus fidelibus suis Francis et A.D. 1155–62.

[1] fuerit, B.

Anglis de Hunted[une]schire, salutem. Sciatis me concessisse et confirmasse Deo et ecclesiæ sancti Benedicti de Ramesia et abbati et monachis suis in perpetuam eleemosinam manerium de Waltone cum omnibus appenditiis suis, sicut Albreda quæ fuit uxor Eustachii de Scellea, cujus hoc manerium hæreditas fuit, eis illud dedit et concessit, et sicut Walterus de Bolebech, dominus feodi illius, cum ipsa Albreda hoc coram Rege Henrico avo meo concessit. Quare volo et firmiter præcipio quod prædicta ecclesia et abbas et monachi illud manerium bene, in pace, libere, quiete et honorifice teneant cum omnibus pertinentiis suis, in bosco, in plano, in pratis, in pascuis, in aqua et extra, in mariscis, in via, in semitis, in omnibus rebus, cum soca et saca et thol et theam et infangenetheof, et cum omnibus libertatibus et consuetudinibus terræ illi pertinentibus cum quibus aliquis illud melius et quietius tenuit, et sit in protectione mea sicut fuit in protectione regis Henrici avi mei, sicut carta ipsius testatur. Testibus, Thoma cancellario, Roberto comite Leicestriæ, Roberto de Novo Burgo. Apud Clivam.

[*Memorandum de firma nundinarum Sancti Yvonis.*]

A.D. 1269. Abbas et conventus de Ramesia debent cxxxiii. libras vi. solidos viii. denarios de remanet firmæ nundinarum Sancti Yvonis qui sunt de firma annorum xlviii. et li. et quadam parte anni xlix. Sed non debent inde summoneri, per breve regis et per inquisitionem inde factam per idem breve, quæ annotatur in rotulo placitorum anni liii., et quæ testatur quod prædicti abbas et conventus occasione turbationis tunc habitæ in regno nihil receperunt de exitu earundem nundinarum annis xlviii. et li., nec de anno xlix. nisi tantum xxv. marcas quas liberavit Willelmus le Camberlein, sicut continetur in rotulo lii. post.

(405.)

[*Carta Regis Johannis.*][1]

Johannes Dei gratia, etc. Sciatis nos confirmasse et concessisse abbati de Ramesia et ecclesiæ suæ et monachis suis omnes terras et ecclesias et decimas omnimodas possessionum abbatiæ pertinentium, et nominatim feriam suam ad Sanctum Ivonem de Slepe et Clacklos hundredum et dimidium, cum omnibus libertatibus et consuetudinibus eisdem pertinentibus, et mercatum suum de Dunham et socam suam de Huntingdon et terram suam de London cum suis libertatibus, et manerium suum de Waleton cum terris, mariscis et nemoribus, et omnibus appenditiis suis, et villam de Oure cum pertinentiis suis, et finem quæ super eadem villa facta est inter ipsos monacho et Gaufridum Peccat[um], unde habuit chartam patris nostri et hundred. de Hurstmest' pro quatuor marcis argenti vicecomiti annuatim inde reddendis, et villam de Rypton cum omnibus rebus ad eam pertinentibus pro octo libris vicecomiti annuatim inde reddendis, villam etiam de Brauncestre et villam de Ringested cum Hulmo et aliis pertinentiis suis, et cum omnibus libertatibus quæ ad prædictas villas pertinent, scilicet soc et sac et tol et theam et enfengenth[ef] et hamsoc et gridbrich et forstall et blodwith et pecunias quæ ad murdrum pertinent, et wreccum maris, et cum omnibus libertatibus et omnibus placitis quæ ad coronam nostram pertinent, apud prædictas villas [de] Brauncestre et Ringested et apud Clacklos hundredum et dimidium, et omnes alias terras et tenuras suas de quocunque eas habent, sicut ecclesia sancti Benedicti de Rameseya melius eas habuit in aliquo tempore. Insuper etiam quietos eos clamamus ab omnibus placitis et querelis, schiris, hundredis, et ab omnibus occasionibus, et ab omni [A.D. 1200.]

[1] This transcript is added by a hand of the latter part of the 16th century. Between it and the preceding section is pasted a small paper fragment, in which all the ends of the lines are wanting, containing the following description of the boundaries of Higney Marsh, written in the fifteenth century :— "Hygeneye. Metæ et bundæ marisci de Higeneye perditi [*sic*] per "Robertum Bevyle . . . . et ita "directe ad Munkelade, et a Mun- "kelade directe ad Hol . . . . us- "que ad Waltone Eldelade, et de "Walton Eldlade directe . . . . . "et ibi per terr' sictam (?) usque "ad North Weles, et inde usque ad "Ca . . . . ." The last line has been altogether cut off.

opere castelli sive pontis, seu quocunque alio opere servili, et ab omni collectione census qui *Gild* vel *Scott* vel *Danegeld* Anglice nominatur. Volumus itaque, et firmiter præcipimus quod abbas et ecclesia[1] sua bene et in pace et honorifice et libere et quiete teneant in bosco et plano, in pratis et pascuis, in aquis et mariscis et molendinis, in medio maris et in littore,[2] in vivariis et piscariis et exclusis et stagnis et virgultis et curtilagiis, in civitate et extra, infra burgum et extra, in mercato et extra, in feriis, in viis et semitis et exitibus, et in omnibus locis, cum socca et sacca et toll et theam et infangenthef in quocunque hundredo terras habent, et cum omnibus libertatibus et quietantiis et consuetudinibus cum quibus ecclesia supradicta unquam aliquo tempore melius et quietius tenuit, et sicut chartæ prædecessorum nostrorum regum Angliæ plenius attestantur. Et leugata terræ suæ circa abbatiam suam ita sit quieta et libera a visu forestariorum et ab omni sæculari potestate sicut unquam quietior fuit aliquo tempore. Prohibemus etiam ne aliquis justitiariorum aut vicecomitum vel ministrorum nostrorum per aliquam occasionem de prædictis libertatibus injuriam aut vexationem eis faciat vel fieri permittat, sicut chartæ regis Willelmi et regis Henrici avi patris nostri et regis Henrici patris nostri et regis Ricardi fratris nostri rationaliter testantur. His testibus, G[alfrido] filio Petri comitis Essexiæ, Willelmo de Bruos, Willelmo de Briwer. Datum per manum S[imonis] Wellensis archidiaconi, apud Cheleworth, XXIIº die Octobris.[3]

---

[1] *abbas et ecclesia*] abbathiam et ecclesiam, Twysden's copy.

[2] *in medio . . . littore*] et wrec maris et in littoribus, *ibid.*

[3] Upon this transcript of an early deed there follow in the MS. two other transcripts of later documents, which are numbered by Spelman 406 and 407. They are these—

406. A very lengthy charter of privileges, granted by Henry VI. on account of the alleged insufficiency of the abbey revenues, which includes the concession of all fines, escheats, &c. within the banleague of Ramsey, the hundred and half of Clacclose, and the hundred of Hirstingston. Dated at Westm., 20 March, *an.* 20 (1442).

407. Commission from the bishop of Lincoln to abbot John [Huntingdon] to provide for the parishes of Wardeboys and Walton, on account of the lunacy of the rector, Richard Burton; 23 July 1494.

(408.)

[Narratio de abbate Gualtero, tempore Regis Stephani.]

Postquam dominus Galterius quondam abbas Ramesiæ baculum suum pastoralem susceperat, secundo vel tertio suæ prælationis anno insurgebat ei duplex tribulatio, foris gladius et intus pavor; foris, hostilis depredatio bonorum ecclesiæ et magnarum regis Stephani guerrarum instantia; intus, latens persecutio Danielis. Non illius, inquam, Danielis qui fuit in lacu leonum, sed cujusdam pessimi seductoris quem, pauperem vitri tractatorem et fere laicum, præfatus abbas ad monachatum recepit, et postmodum ad [1] tantam gratiam et familiaritatem admisit quod præfecit eum toti familiæ suæ, et totius abbatiæ curam et potestatem ei commisit. Erat autem vulpina plenus astutia, in temporalibus multam habens experientiam. In hac igitur potestate constitutus, cuncta quæ ad abbatiam pertinebant pro sua voluntate disponebat, hos deprimens, illos exaltans, hos ditans, illos ad ultimum paupertatis filum devolvens, prout eos invenit suis votis consentire [vel dissentire volentes].[2] Turrim quamdam apud Broctone [3] fabricavit, multas latebras et diverticula in ea constituens ad suum complendum desiderium idonea. Sed ejus in hac parte flagitium propter reverentiam monastici ordinis, qui bonus est et sanctus, tacite volo præterire, ne dum unius vitium exprimam multos offendam, ad illud ejus crimen pergens super quo omne sæculum potest admirari. Iste namque Daniel, dolo plenus et

A.D. 1135–6.

Abbot Walter commits the management of the abbey to one Daniel, a monk, who had been a glass-worker.

---

[1] *ad*] in, B.

[2] *vel diss. vol.*] added in B.

[3] *Broctone*] Brochtone, B.

Daniel schemes to procure the abbacy for himself, by bribing the king and queen amongst others.

iniquitate, tali et tanto præditus honore, statim cœpit excogitare qualiter dominum suum abbatem et patrem spiritualem degradare posset et in abbatiam ei succedere. Et quia considerabat hoc sine regio assensu fieri non posse, tam ipsum Regem, scilicet Stephanum, quam Reginam et omnes familiares ipsius, multa interveniente pecunia corrupit, et ad suis votis consentiendum promptos et paratos effecit. Multos etiam ex claustralibus Ramesensis ecclesiæ sibi donis et multis promissionibus allexit, et excogitatæ pravitatis suæ complices et coadjutores constituit. Facta igitur inter eos conspiratione nefaria, simplicitatem viri sancti taliter aggressi sunt, aliud in ore, aliud habentes in corde.

(409.)

His friends urge the abbot to resign in favour of Daniel.

"Ecce, pie pater, quam strenue, quam viriliter, "quam sapienter, filius vester Daniel cuncta vestra "disponit, quam laudabiliter in obsequiis vestris de-"sudat, quam libenter pro vobis portat pondus diei et "æstus, nihil aliud desiderans, nihil aliud agens, nisi "ut vestræ satisfacere possit voluntati et quietudini "providere, ut nihil querelæ, nihil tumultus secu-"laris, animum vestrum possit perturbare et a sancto "proposito vestro et orationem instantia revocare! "Hoc agit, hoc desiderat, ad hoc modis omnibus ten-"dit et anhelat. Quicquid enim scit vel potest minus "esse credit quam quod ab ipso vobis debeatur. Nec "immerito; gratia namque et donum vestrum est "quicquid ipse est vel potest. Sed unum est quod "conatibus ejus plurimum obsistit quominus negotia "vestra prout vellet possit adimplere, scilicet quod "homines abbatiæ in multis sibi resistentes invenit "et rebelles. Neminem enim timent vel verentur "præter illum qui baculum tenet pastoralem et no-"men portat abbatis."

His igitur et aliis hujusmodi fallaciis religio boni viri circumventa respondit seductoribus, "Deus scit " mallemus quod ipse portaret baculum pastoralem et " nomen abbatis quam nos, ut quieti claustrali et " ordini nostro liberius et melius vacare possemus." Ad quod ipsi, multum ex hoc responso lætificati, vultu tamen quod habebant in animo dissimulantes, " Absit, bone pater, quod unquam in vita vestra pa- " trem vel pastorem alium habeamus! Sed si fieri " posset quod fidelis vester Daniel ab exteriori populo " abbas vocaretur vel crederetur, ut negotia vestra " fortius et plenius posset adimplere, ad hoc, propter " pacem et quietam vestram quam summe diligitis, " aliquo modo consentire possemus, ut per eum in " exterioribus omnia necessaria nobis provenirent, vos " autem et nos sub potestate vestra constituti otio " claustrali et bona pace gauderemus." Ad quod vir Dei, elevatis oculis et manibus ad cœlum, dixit, "O " Deus, ostende nobis viam ut tam salubre consilium " effectui mancipetur! O quanta cura et sollicitudine, " si hoc factum fuisset, exonerati essemus! O quam " felix ego, quam felices essetis et vos, quum jam nihil " aliud oporteret nos cogitare vel agere nisi ut juxta " regulam beati Benedicti Divinæ placere possemus " voluntati, nullo temporalium habito respectu, quæ " transitoria sunt et velut olera herbarum cito deci- " dent!" Sic locutus est homo Dei, plenus caritate. Quippe caritas omnia credit, omnia sperat, non cogitat malum, non quærit quæ sua sunt, non est ambitiosa. Hos igitur caritatis articulos in corde ejus fuisse connexos ex hac ipsius responsione recte intelligenti manifestum est. Sed ipsi conspiratores, responsum hoc audientes, in portu jam navigabant, multum occulte gaudentes eo quod propositum suum fuerant jam fere consecuti. Quid plura? Quid moror? Ut brevitatis calle procedam, audi mirabilia! Nacta temporis opportunitate sic et sic pseudo-fratres

et filii patrem suum convenerunt, et fallaciter usque adeo circumvenerunt quod, ignorante meliore et saniore parte sui capituli qui non fuerant participes illius conspirationis, nescientibus etiam hanc proditionem clericis et laicis totius abbatiæ, regem Stephanum adiit apud Stanforde, suum proditorem Danielem secum adducens, et in regia manu baculum pastoralem resignavit, rogans modis omnibus et supplicans quod eum traderet suo Danieli. Quod factum est. Ipse namque Daniel viam præstaverat auro et argento. Homines autem et familia prædicti abbatis ad ostium cameræ Regis foris exspectantes, et per ipsos ostiarios quod interius factum fuerat plenius cognoscentes, vehementi stupore, sed non minori doloris angustia, percussi sunt. Sed quum dominum suum a curia reversum apud se domi tenerent, irruerunt in eum verbis amaris, acriter increpantes quod se passus fuerit taliter circumveniri, et cum lachrymis ad pedes ejus provoluti supplicabant quod hoc insanum ejus consilium modis aliquibus tentaret revocare. Sed nec lachrymis nec exhortationibus eorum ea vice victus est.

Abbot Walter resigns his post to king Stephen in favour of Daniel, who is appointed by the king.

(410.)

Quum autem inde revertens ad villas abbatiæ jam venisset, et[1] verbum istud fuisset ubique divulgatum, accesserunt ad eum barones, milites et liberi homines fere totius abbatiæ (quippe sicut animam suam eum diligebant), sed et clerici similiter, unanimiter eum increpantes, et ex hoc facto ita confusum reddentes ut extremum jam diem clausisse maluisset quam huic insensato adhæsisse consilio. Tunc demum viri simplicitas se cognovit esse deceptam, tunc pessimi Danielis dolos intellexit, et multo dolore sed et ru-

Indignation and grief of the tenants of the abbey at Walter's resignation.

[1] *et*] om. B.

bore non modico consternatus est. Tunc veraciter dicere potuit, "Filios enutrivi et exaltavi, ipsi vero "deceperunt me. Qui mecum dulces capiebat cibos "fraudulenter circumvenit me, et qui edebat panes "meos magnificavit super me supplantationem." Ipse vero Daniel cum suis complicibus in sua persistebat nequitia, et Regem Stephanum ita corrupit quod in propria persona, quod non decebat Regem, ad Ramesense monasterium accedens Danielem ut pepigerat intrusit. Abbas vero Galterius ad remedium appellationis, quum nullum aliud superesset, convolavit, et cum honesta et moderata familia sedem adiit apostolicam. Præcipui comites ejus fuerunt Willelmus, prior Sancti Yvonis, magister Michael de Burewelle,[1] magister Ricardus de Ailentone.

Is. i. 2. Ps. lv. 15, xli. 9.

The king personally installs Daniel.

Walter, recalling his resignation, goes to Rome to appeal.

(411.)

Quum autem dictus Daniel abbatiam Ramesiæ per xviii. dies tenuisset, supervenit Gaufridus de Magna Villa, comes Essexiæ, cum[2] manu forti monasterium ipsum occupavit, monachos[3] dispersit, thesaurum et omnia ecclesiæ ornamenta sacrilega manu surripuit, et ex ipso monasterio stabulum fecit equorum, villas adjacentes suis commilitonibus pro stipendiis[4] distribuit. Fortiter enim in omnibus resistebat et contradicebat Regi Stephano et operibus ipsius, partem fovens Imperatricis. Dolosus vero Daniel tam ex facto quam appellatione[5] prædicti patris multum confusus, Romam similiter adiit, in thesauris pecuniæ suæ multam spem habens et fiduciam. Tunc impletum est responsum illud quod per strigiles et veneficas suas a dæmoniis acceperat. Dum enim quæsissent ab eis quanto tempore

A.D. 1143. Geoffrey de Mandeville, earl of Essex, seizes the abbey and lays its possessions waste.

[1] *Burewelle*] Borewelle, B.
[2] *cum*] in, B.
[3] *mon.*] et monachos, B.
[4] *stipendiis*] dispendiis, B.
[5] *appellatione*] ex appellatione, B.

A.D. 1143. Daniel habiturus esset abbatiam Ramesiæ, responderunt dæmones, "xviii.," nihil determinantes; ipsæ tamen veneficæ de annis intellexerunt quod dæmones dixerant de diebus. Prædictis siquidem adversariis in præsentia Summi Pontificis constitutis, abbas Galterius in oculis omnium, sicut Deus voluit, multam gratiam invenit. Omnes enim sicut virum sanctum eum habebant et diligebant, columbinam ejus simplicitatem multum approbantes. Quum autem negotium suum feliciter ibi consummasset, reversus in Angliam infra tres menses per judices delegatos abbatiam suam, Rege super hoc multum murmurante, recuperavit. Daniel namque nihil nisi confusionem a sede apostolica reportaverat. Quum vero sæpedictus abbas in possessionem abbatiæ suæ corporaliter mitti debuisset, invenit sceleratam familiam prædicti comitis sibi fortiter resistentem. Sed ipse, Spiritu Dei plenus, inter sagittas et gladios ipsorum sæpius in caput ejus vibratos, accessit intrepidus, ignem arripuit, et tentoria ipsorum portamque exteriorem quam incastellaverant viriliter incendit et combussit. Sed nec propter incendium nec propter anathema quod in eos fuerat sententiatum locum amatum deserere vel abbati cedere voluerunt. Creditur a multis miraculose factum esse quod nullus ex insanis prædonibus illis manus in eum misit dum eorum tecta combureret, quamvis lanceis et sagittis, multum irati, dum hæc faceret mortem ei cominus intentarent. Aliud etiam illis diebus fertur contigisse miraculum, quod lapides murorum ecclesiæ Ramesensis, claustri etiam et officinarum quas prædones inhabitaverant, in magna quantitate guttas sanguinis emiserunt, unde per totam Angliam rumor abiit admirabilis, et magnæ super hoc habitæ sunt inter omnes ad invicem collationes. Erat enim quasi notorium, et omnibus intueri volentibus visu et tactu manifestum. Sed prophani milites in sua malitia pertinaces nec sic domum Dei quam polluerant reddere voluerunt; induratum enim erat cor eorum et facti sunt obstinati,

Walter returns from Rome successful, and is replaced in the abbey by delegates appointed by the pope. But Mandeville's soldiers will not leave it, and threaten to murder him, while he burns their tents.

The walls miraculously distil blood.

juxta illud, "Qui in sordibus est, sordescat adhuc." A.D. 1143. Rev. xxii. 11. O bone Deus, quantæ sunt tribulationes justorum! Miserabilis abbas iste post tot labores et ærumnas quietem habere et domum suam recuperasse sperabat a qua dolens et exspes recessit, laboribus expensis ita fatigatus ut jam tæderet eum vivere. Non enim habebat unde modice familiæ suæ equitaturas et sumptus necessarios posset providere, multum ære gravatus alieno. Quid faciet? Possessiones abbatiæ, sicut dictum est, ab exterminatoribus qui Deum non verentur occupatæ sunt; Regem habebat inimicum; judices delegati semel officio suo functi sunt, sententiam suam exequi non valentes. Quo se vergat abbas penitus ignorat, nihil habens nisi nomen abbatis. Suorum tandem consilio fretus, comitem Gaufridum adiit, monasterii sui detentorem, patenter et audacter ei ostendens tam ipsum quam totam familiam ipsius, tam ex ipso facto quam apostolica auctoritate interveniente, a Christiana communione esse privatos, domum suam sibi postulans restitui si vellet absolvi. Quod comes vix patienter audiens, plures ei terminos de reddenda possessione sua constituit, sed promissum nunquam adimplevit, ita ut eum potius deludere videretur quam ablatam possessionem sibi velle restituere; unde miser abbas miserabiliter afflictus mortis debitum jam vellet exsolvisse. Sed verum est quod vulgariter dicitur, "Ubi dolor maximus ibi proxima consolatio." Audi miraculum! Quum prophanus ille comes simplicitatem boni viri fallaciter et frustratorie, sicut dictum est, protraxisset, accessit paulo post cum exercitu suo ad quoddam castellum expugnandum quod apud Burewelle[1] de novo fuerat constructum, et quum elevata casside illud circuiret[2] ut infirmiorem ejus partem eligeret ad expugnandum, et tandem in quodam prædio consisteret quod vicinum erat castello et ad Ramesense monasterium

He appeals to earl Geoffrey, but gains no relief.

A.D. 1144. The earl is slain while besieging Burwell castle.

[1] *Burewelle*] Borewelle, B.

[2] *circuiret*] circuit, A.

A.D. 1144. pertinebat, et pertinet usque in hodiernum diem, quidam vilissimus sagittarius ex his qui intra castellum erant capiti ipsius comitis lethale vulnus impressit. Quod iccirco in fundo beati Benedicti factum fuisse creditur ut omnes intelligere possent quod Deus ultionum Dominus hoc fecerat in odium et vindictam injuriarum quas monasterio beati Benedicti sacrilegus comes intulerat. Quum igitur apud Midehale mortis angustia premeretur, hoc audiens præfatus abbas ad eum citissime convolavit. Quo quum venisset, non erat in ipso comite vox neque sensus; familiares tamen ipsius, domino suo multum condolentes, eum benigne receperunt, et cum literis ipsius comitis eum ad filium suum, scilicet Ernaldum de Magna Villa, qui castellum quoddam fecerat apud Waltone, statim miserunt ut sine mora cœnobium suum sibi restitueret. Quod post dilationes aliquot, non sine difficultate, tandem invitus[1] fecit; locum enim illum et vicinas ejus partes multum dilexerat. Prophani milites recedunt cum iniquo satellite; abbas suam recipit possessionem vacuam et meretricio fœdatam, spurcitiis plenam, sed omni bono destitutam, nec unde primo die familiolam suam aleret habebat. Corpus vero defuncti comitis in trunco quodam signatum, et propter anathema quo fuerat innodatus Londoniis apud Vetus Templum extra cimiterium in antro quodam projectum est. Ibique jacuit toto tempore Regis Stephani magnaque parte Regis Henrici secundi, donec Gaufridus filius ejus, comes Essexiæ, vir industrius et justitiarius domini Regis jam factus, dominum Willelmum abbatem cœpit humiliter interpellare pro patre suo defuncto, offerens satisfactionem; et quum ab eo benignum super hoc responsum accepisset, statuta die convenerunt ambo sub præsentia domini Cantuariensis,

The earl's son, Ernald, unwillingly consents to withdraw the soldiers from the abbey.

The earl is buried outside the Temple churchyard in London.

A.D. 1163. But twenty years afterwards, by means of his son Geoffrey, is buried in consecrated ground.

[1] *invitus*] meritus, A.

scilicet beati Thomæ martyris, super hoc tractaturi. A.D. 1163.
Interveniente siquidem archipræsulis auctoritate, comes sub solemni juramento promisit quod annuum redditum C. solidorum intra biennium Ramesensi monasterio assignaret in aliquo competenti loco ubi abbas London[ias] pergens vel inde rediens decenter posset hospitari, propter damna resarcienda quæ per patrem ejus præfato monasterio irrogata sunt; interim vero de sua camera illos sine difficultate persolveret. Super hoc etiam solemnem cartam suam confecit, in qua sanctus archipræsul et alii multi barones ipsius comitis testes scripti sunt, quod et ipsius archipræsulis authentica scriptura cum multa solemnitate roboratum est. Quo facto, pater ipsius comitis Christianæ traditus est sepulturæ. Filius autem ipsius duobus primis annis prædictum redditum per proprium nuntium ad Ramesense transmisit monasterium, tertio vero anno morte præventus est, redditu illo nondum assignato. Frater autem ipsius, scilicet Willelmus de Magna Villa, inspecta carta prædecessoris sui, ad multam instantiam magistri Herberti, habito consilio cum baronibus curiæ suæ London[iis], præfatum præstationem uno tantum solvit anno, publice promittens quod tam solemne factum, tam salubre consilium, deinceps adimpleret.

[see p. 306.]

A.D. 1167.

Sed nunc ad abbatem nostrum redeamus, jam feli- A.D. 1144.
cem, jam abbatiam Ramesensem sine contradictione tenentem, sed quid manducet aut bibat prorsus non habentem. Ea quidem die qua dominus Galterius post mortem comitis G. de Magna Villa abbatiam Ramesensem recuperavit, ejecta prophana tenebrarum militia, tantum supellectilis ibi non invenit in qua possent vel unius prandii caules coquinari. In omnibus terris dominicis totius abbatiæ unam tantum carucam reperit et dimidium, reperit victualium nihil; debitum urgebat; terræ jacebant incultæ; multas autem quas raptores occupaverant adhuc deserere nole-

A.D. 1144. bant. Efferbuit enim per totam Angliam Stephani Regis hostilis tribulatio, totaque insula vi potius quam ratione regebatur. Unde factum est quod oportuit præfatum abbatem xxiiii. castell[anis][1] vel amplius singulis mensibus pro rusticis suis redemptiones seu tenserias præstare, qui tam per Danielem quam per ipsos malefactores multum exhausti fuerant et extenuati. Ecce, quales abbas habebat delicias! Tu qui tantum virum[2] judicare præsumis, faciem et qualitatem hujus temporis, necnon et præcedentium persecutionum, debes considerare, non tam ipsum factum quam facti rationem diligenter attendens. Si judex esse volueris, illud Ovidianum non contemnas—

Desolation of the country through the civil war.

[Ovid. *Trist.* I. i. 37.]

" Judicis officium est, ut res, ita tempora rerum,
" Quærere; quæsito tempore tutus eris."

Sed et illud rhetoricum, quod adhuc aures tuas forsitan non pulsavit, didicisse debueras,

" Quis, quid, ubi, quibus auxiliis, cur, quomodo, quando."

Has etenim circumstantias subtiliter intellectas si memoriter tenuisses, alienationes, si quæ tunc factæ fuerant, non abbati sed malitiæ temporis civilius et modestius ascripsisses, quia magna tunc fuit terrarum vilitas, cultores pauci. Verumtamen circitores et inquisitores alienationum terrarum abbatiæ Ramesensis vix unam cartam prædicti viri damnum ecclesiæ continentem possunt reperire, unde liquet quod si quid ad læsionem et detrimentum ecclesiæ tunc factum est de ipsius consensu non processit. Sileat igitur quia monachus est, et mendaci paginæ quod ignorat non committat. Quidam tamen ut monasterium suum

[1] " xxiiii. castellas," A.; castella, D.

[2] *virum*] juris, A.

amare videantur pium esse credunt mentiri in his quæ pertinent ad ejus utilitatem, non intelligentes illud Augustini de quinque generibus mendaciorum, qui dicit pro vita hominis servanda non esse mentiendum. Sed Ecclesiam amare non potest qui Veritatem non amat, quæ Christus est, Caput et Sponsus Ecclesiæ. [*Lib. contra mendacium*: cap. xix.]

Abbas autem in tanto constitutus articulo Reginam adiit, et per eam non sine multa difficultate gratiam Regis adeptus est. Inde rediens statim cœpit monachos dispersos congregare, terras ab inimicis hominibus possessas revocare, incultas colere, et omnia prout potuit ad statum pristinum revocare. Speciales procuratores statim ad hoc instituit ut ciborum abundantiam quærerent, quos pius pater cum tanta hilaritate et effusione omni petenti distribuit ut non solum a bonis et modestis sed etiam ab ipsis prædonibus propter dapsilitatem ipsius mirabiliter[1] amaretur, et per hoc terris et hominibus suis plerique multum deferebant. Reformato siquidem conventu, religionis et ordinis rigorem cum omni districtione fecit observari, processuque temporis creditoribus suis satisfacere omnem adhibuit curam et sollicitudinem. Terras etiam quasdam multa redemit pecunia, quasdam etiam de novo adquisivit. Tanta vero in eo fervebat caritas, ut non solum panes ad furnum sed etiam omnes denarios suos ad usus pauperum faceret decimari. Hic instituit procurationes centum pauperum fieri in anniversariis diebus magnatum qui Ramesensi monasterio præcipua contulerant beneficia. Hic etiam redditus cujusdam villæ quæ Grettone dicitur ad pannos pauperum emendos primus constituit, licet tanta ut audistis laboraret inopia. Circa finem vero regni Regis Stephani magnam turrim ecclesiæ multa lapidum structura multoque lignorum et roborum artifi-

The abbot's exertions to restore the monastery.

His charity to the poor.

He builds the great tower of the church.

[1] *mirabiliter*] miserabiliter, A.

A.D. 1154. cio, multis sumptibus, fecit elevari et tecto plumbeo perfecte consummari. Hic refectorium et alias officinas ex magna parte perfecit, licet tunc fuit multo senio confectus, multoque labore et adversitate confractus. Et sic Regis Stephani tediosam transegit potestatem vel tempestatem. Quo defuncto successit ei Henricus Secundus, regni solio jure sublimatus, ad quem quum sæpedictus abbas semel tantum apud Bramtone[1] accessisset, (longius enim[2] ire non poterat,) Deo donante tantam gratiam in oculis ejus invenit quod ad petitionem ipsius quandam cartam et confirmationem de omnibus terris et ecclesiæ libertatibus ei concessit, qua nulla melior vel efficacior in monasterio nostro potest reperiri. Paucis autem annis postmodum revolutis, quum jam Ramesense monasterium, redintegrato conventu, ordine et religione floreret interius, exterius vero hospitalitatis gratia et honore luceret, solutis debitis, refectis officinis et ecclesiæ fabrica, revocatis terris et bene compositis, cunctisque intus et foris felici tramite currentibus, abbas Galterius, plenus ætate et caritate, in confessione sanctæ et individuæ Trinitatis, non sine multo monachorum et sæcularium luctu migravit ad Dominum, quarto nonas Julii, cujus anima sit in conspectu[3] Dei. Amen. Abbas iste multis laboribus et expensis magnaque sui corporis anxietate, Graveleiam, Bradenache, Crauleiam, Elingtone,[4] ad dominium ecclesiæ Ramesensis revocavit; Waltone vero de novo adquisivit.

A.D. 1155–60. He obtains a charter of confirmation from Hen. II.

His death. A.D. 1160. 4 July.

[1] *Bramtone*] Bramptone, B.
[2] *enim*] om. A.
[3] *conspectu*] aspectu, B.
[4] *Elingtone*] Elintonam, B.

APPENDIX.

APPENDIX.

I.

De Abbatibus Ramese[iæ].[1]

Aednothus primus abbas. Iste venit Rames[iam] missus a sancto Oswaldo de Westbiry, quæ est cella Wigorn[iensis], anno DCCCCLXX. Dominicæ Incarnationis, et tertio anno sequenti, die Decollationis sancti Johannis, venit hic sanctus Oswaldus cum duodecim monachis de Westbiry, quos hic primo plantavit in prima ecclesia, quæ dedicata fuit a sanctis Dunstano Dorobernensi et Oswaldo Eboracensi archiepiscopo post duos annos elapsos, scilicet Dominicæ Incarnationis DCCCLXXIIII. Et iste fuit præpositus, id est prior, Rames. per viginti duos annos, usque ad annum DCCCCXCII., quo anno obiit comes Ailwinus, et sequenti anno electus est in abbatem et benedictus a sancto Elphego, et Wlsius factus est prior, et iste fuit abbas XVI. annos usque ad annum MVIII., quo anno electus est in episcopum Dorcastriæ. Et fuit episcopus per VIII. annos usque ad annum millesimum et XVI., quo anno fuit occisus in guerra a Danis apud Essdonne, cum ibi esset ad adorandum pro exercitu Anglicano. Et sic fuit prior, abbas et episcopus per XXXVIII. annos. Et anno istius in abbatia exeuntis nono fuit inventio sancti Ivonis et sociorum ejus apud Slepe, et eodem anno translatio eorundem sanctorum apud Rames[iam]. A.D. 970. A.D. 993.

Wlfsius abbas. Primus post ipsum factus fuit abbas anno millesimo VIII. Et fuit interfectus a Danis cum dicto Ednotho episcopo et Ethelwardo duce filio ducis Ethelwini. Et eodem anno quo interfecti fuerunt Ethericus monachus Ramesiensis factus est episcopus Dorcastriæ, et vixit in episcopatu annis XIX. Iste episcopus multa maneria et bona contulit ecclesiæ Rames[iensi], et ibidem sepelitur juxta cornu magni altaris, fuitque [Wlfsius] abbas VIII. annis. A.D. 1008.

[1] This list of abbots is given in the Exchequer Chartulary at f. ccxviii.

A.D. 1016. *Withmannus abbas.* Iste suscepit abbatiam anno MXVI. Hujus tempore translatum est regnum de Anglis ad Dacos, scilicet, de Ethelredo post mortem ejus ad Cnutonem electum ab Anglis, fuitque abbas per III. annos. Et quarto anno peregre profectus est in Jerusalem, et rediens anno sequenti invenit Ethelstanum abbatem, cui voluit Ethelstanus cedere, sed ipse noluit, sed elegit vitam solitariam apud Northeye, et ibi vixit plusquam viginti sex annis. Cujus tempore sanctus Edwardus Rex et Confessor, filius Ethelredi Regis ex Emma, instinctu ipsius Withmani dedit ecclesiæ Rames[iensi] Ringstede cum omni libertate et omni maris ejectu quod *wrec* appellatur, et Oswaldi monachi secum commorantis, nepotis sancti Oswaldi, Winebodesham cum hundredo et dimidio et LX. socamannis et forum de Dunham cum omnibus libertatibus suis, et hæc donatio facta fuit anno millesimo XLVII.

A.D. 1020. *Ethelstanus abbas.* Iste suscepit abbatiam anno MXX. Et sub isto Ednothus secundus sive junior electus est in episcopum Dorcastriæ, scilicet anno Domini MXXIIII.[1] Et vixit in episcopatu per XVI. annos. Iste fuit abbas XXIII. annis, scilicet usque ad annum Domini millesimum XLIII., et in ecclesia occisus est in vigilia Sancti Michaelis a quodam Hibernico. Tempore istius abbatis Ethericus episcopus Dorcascestriæ sanctum Felicem de Seham usque Ramesiam cum honore fecit transferri, scilicet anno MXXVI.

A.D. 1043. *Alfwinus abbas.* Suscepit abbatiam anno millesimo XLIII., et fuit abbas XXVI.[2] annis, et hujus tempore venit Willelmus Bastardus in Angliam, scilicet anno Domini millesimo LXVII.[3] Et eodem anno obiit Ailwardus aureus episcopus.

A.D. 1080. *Aielsinus abbas.* Suscepit abbatiam anno MLXXX.[4] Et fuit abbas per VIII. annos; et eidem revelatum fuit in mari quod festum Conceptionis Sanctæ Mariæ celebraretur, et per ipsum primo fuit inventum.

A.D. 1087. *Herbertus* [*de Losinga*] *abbas* factus fuit anno MLXXXVII., fuitque Abbas per quatuor annos. Postea factus fuit episcopus Norwicensis, et vixit ibidem XXIX. annis. Iste translavit episcopalem sedem de Elmham usque Norwicum.

A.D. 1091. *Aldwinus abbas* suscepit abbatiam anno millesimo XCI. Iste fecit assisas Rames[iæ]. Et tenuit abbatiam per XI. annos, et

---

[1] M.CCC.IIII. MS.

[2] *Sic.* "Sedit pæne 38 annos." Sir R. Twysden in Phillipps' MS.

[3] *Sic.*

[4] *Sic*, but apparently by mistake for MLXX.

tunc depositus est in concilio a sancto Anselmo Cantuariensi archiepiscopo, cum Ricardo abbate Eliensi et Godrico Burgensi,[1] et permansit depositus quinque annis. Et factus est post depositionem per Regem Bernardus, monachus de Sancto Albano, abbas Rames[iensis]. Et post quinque annos recuperavit abbatiam, et tenuit eam per IIII. annos, et mortuus est, et vacavit abbatia per annum et plus. Cujus tempore, post reassumptionem abbatiæ, scilicet anno MCIX., rex Anglorum Henricus abbatiam Eliensem ad episcopalem mutavit sedem, et Herveum Bancornensem episcopum eidem ecclesiæ præfecit.

Bernardus abbas. Iste fuit abbas per V. annos dum Aldwinus erat depositus, et mortuus est. A.D. 1102.

Reginaldus abbas factus est anno MCXIIII., et elapsis duobus annis, incepit ædificare novam ecclesiam, in quam intravit conventus post VII. annos, scilicet anno MCXXIII.; fuitque abbas XVI. annis, et mortuus est. A.D. 1114.

Walterus abbas factus est anno MCXXXIII. Iste fuit abbas XXVII. annis, et post X. annos susceptæ abbatiæ expulsi sunt monachi Rames[ienses] per Galfredum Maundeville, comitem Essex. A.D. 1133.

Willelmus abbas. Hujus tempore sanctus Thomas factus est archiepiscopus Cantuariensis, scilicet anno Domini millesimo CLXII., et anno sequenti Walterus prior Rames[iensis] factus est abbas Thorneye. Iste abbas Willelmus Rames[iensis] rexit abbatiam de Ramesia XVI. annis, et tunc in abbatem Cluniacensem electus est, videlicet anno MCLXXVII., et anno sequenti recessit a Ramesia, et vixit ibidem II. annis, et vacavit abbatia Ram[esiensis] ii. annis. A.D. 1160.

Robertus Trianel factus fuit abbas anno MCLXXX. Iste fuit prior Sancti Andreæ Norhampton, fuitque abbas XX. annis, et mortuus est. Hujus tempore, scilicet anno MCLXXXVI., Radulphus prior Rames[iensis] factus est abbas Sancti Benedicti de Hulmo. Item tempore istius, scilicet anno MCXCII., ossa sanctorum sancti Felicis, Ethelredi et Ethelbrithi in feretris sunt collata. A.D. 1180.

---

[1] Eadmer tells us that Aldwin was deposed for simony, together with the abbots of Pershore and Tavistock, and the elected, but not yet consecrated, abbots of Peterborough, Cerne, and Middleton; the abbots of Ely, Bury, and Muchelney were also deposed, but for other causes. [Edit. 1623, p. 67.] Aldwin was restored by decree of Pope Paschalis, to whom he had personally appealed [Ib. p. 92; Flor. Worc., *sub ann.* 1103, 1107].

A.D. 1200. *Eudo abbas.* Iste factus fuit abbas MCC., et fuit prior Burgi. Vixit per unum annum, et eodem anno Acarius prior Sancti Albani factus est Abbas Burgi. Item anno antedicto obiit sanctus Hugo, Lincolniensis episcopus.

A.D. 1202. *Robertus de Redinges* factus est abbas Rames[iæ] anno MCCII. ad instantiam Johannis de Grey, cancellarii Angliæ, postea episcopi Norwicensis. Fuit abbas per quinque annos, et resignavit baculum suum pastoralem in manus Willelmi Lincoln[iensis], habuitque pro sustentatione sua manerium de Cranfeld. Hujus tempore Cantuariensis archiepiscopus constituit iii. monachos receptores omnium proventuum hujus monasterii, et ab hoc anno vacavit monasterium sine abbate per vii. annos sequentes. Et proximo anno suæ successionis combusta est ecclesia prioratus Sancti Ivonis cum officinis suis, scilicet anno MCCVII. Mortuus est apud Redinges, et Rex Johannes tenuit abbatiam in manu sua per vii. annos, pro eo quod monachi Rames[ienses] ad præceptum suum noluerunt eligere in abbatem priorem de Frontona.

A.D. 1214. *Ricardus,* abbas de Selby, electus est in abbatem Rames[iensem] anno MCCXIIII., procurante Nicholao Tuscalonensi episcopo, cardinali et legato. Et eodem anno relaxatum est interdictum in Anglia per dominum legatum. Item eodem anno Nicholaus legatus deposuit abbates Westm., Evesham et Bardeney, et constituti sunt per eundem prior Fronton. apud Westm., prior Wigorn. apud Evesham, prior de Lentone apud Bardeney. Et anno sequenti fuit ecclesia Rames[iensis] spoliata multis divitiis. Et vixit per ii. annos.

A.D. 1216. *Hugo Foliot,* prior Rames[iensis], factus est abbas anno MCCXVI., et vixit per xiiii. annos, et in creatione sua recepit benedictionem ab episcopo Batoniensi. Hujus tempore, scilicet anno Domini MCCXVIII., Silvester, primo monachus, postea episcopus Wigorn., obiit Ramesiæ; cujus viscera ante altare beatæ Virginis sepulta sunt, corpus vero Wigorniam delatum est. Item istius tempore, scilicet anno MCCXX., electus est Johannes abbas de Fontibus in episcopum Elyensem, secundum mandatum domini Papæ, et vixit per v. annos, cui successit Gaufridus, frater Huberti justiciarii, qui vixit per iiii. annos, cui successit Hugo abbas Sancti Edmundi; et Ricardus de Insula, monachus et prior Sancti Edmundi, postea abbas de Burton, in abbatem Sancti Edmundi est electus.

A.D. 1231. *Ranulphus,* prior Rames[iensis], factus est abbas anno MCCXXXI., et tertio anno elapso venit Henricus Rex Angliæ primus cum

Regina Angliæ apud Ramesiam, scilicet die Sancti Matthiæ apostoli, et fecit se muniri, manens ibi per iiii. dies. Et septimo anno hujus abbatis dedicata est ecclesia Sancti Ivonis, et anno suo viii. idem abbas factus est justiciarius apud Norwicum.[1] Item hujus tempore celebratum est concilium Lugduni per Innocentium IIII. anno M[CC]XLV. Iste fuit abbas viginti duobus annis.[2]

Willelmus Acolt factus est abbas anno M.CC.LIII., qui a domino archiepiscopo Cantuariensi benedictionem accepit. Iste vixit per unum annum, et mortuus est.[3] A.D. 1253.

Hugo de Sulgrave factus est abbas anno MCCLIIII. Iste fuit prior Sancti Ivonis. Et anno sequenti electus est magister Willelmus de Kilkenni, tunc domini Regis cancellarius, in episcopum Elyensem, qui nacta dignitate episcopali ecclesiam Rames[iensem] multis oppressit injuriis, et eodem anno missus fuit a domino Rege in Hyspaniam, et mortuus est ibidem. Post cujus mortem conventus Eliensis elegerunt Hugonem de Balsam, suppriorem suum, quo præsentato Cantuariensi archiepiscopo ab eodem maliciose cassatus est, sed appellans Romam adiit. Et in eodem anno dominus Papa concessit Regi Henrico decimam cleri Angliæ, et obligata sunt monasteria Angliæ in curia Romana per episcopum Herefordensem ipsis ignorantibus; Ramesia obligabatur in DC.IIII^{XX}. marcis. Anno sequenti electio ipsius H[ugonis] Eliensis in curia Romana approbatur per Papam Alexandrum, et fuit decretum quod de cætero archiepiscopus electiones poterit examinare et cassare, sed non alium A.D. 1254.

---

[1] See *Rob. Grosseteste Epistolæ*, 1861, p. 105.

[2] A.D. 1253. "In vigilia autem "Assumptionis Beatæ Virginis (14 "Aug.) obiit venerabilis abbas "Ranulphus Rameseiæ, domum "suam relinquens tempore tunc "messis regalibus diripiendam. "Tradita est igitur curiali clerico "Eudoni custodienda, cujus facta, "ne ad aures obloquentium per- "veniant, prætermitto. Vasa au- "tem argentea quæ XXXV. marcas "ponderabant, concupiscibilia vina, "et equos et silvestres bestias ad "opus custodum regni diripuerunt "et irreverenter ab ecclesia alie- "naverunt, et (quod durius erat) "a tenentibus abbatiæ non mini- "mam pecuniam extorserunt qui "custodes et pupillorum tutores "esse tenebantur." Matth. Paris, *sub anno* (ed. 1640, p. 872).

[3] 1254. "Circa eosdem dies, "videlicet infra unum mensem vel "paucos dies additos, obierunt tres "abbates in Marisco, quod novum "fuit et stupendum, videlicet de "Croilande, de Thorneia, et bonus "abbas de Rameseia, scilicet Wil- "lielmus de Hacholt, decimo sexto "Cal. Nov. [17 Oct.]. Qui non "adhuc plene per annum unum "ecclesiam rexerat Rameseiæ." Id. (p. 895).

subrogare. Et anno sequenti Simon de Lutone, prior Sancti Edmundi, eligitur in abbatem ejusdem domus, qui vocatus Romam adiit et rediit confirmatus, collata sibi potestate, more episcopali, benedicendi populum sibi occurrentem. Item quarto anno hujus abbatis dominus Willelmus Brito, justiciarius Regis, per breve Regis deliberavit gaolam Rames[iensem] apud Wynebodesham in hundredo de Clacclose de multis latronibus captis in libertate abbatis et extra. Item anno MCCLXVII. capta est insula Eliensis super barones qui in ea confugerunt[1] per E[dwardum] filium Regis H[enrici]. Item tempore hujus abbatis, scilicet anno MCCLIX., Henricus Rex Angliæ recepit a Rege Franciæ ccc. millia li[brarum] Turonensium parvarum, promissaque restitutione terrarum ad valorem xx. [millia] li. annui census et omnibus[2] terris in manu Regis Franciæ existentibus[3] idem H[enricus] Rex resignavit plene et pure. Exinde literarum suarum abbreviavit titulum, ut nec Ducem Normannorum nec Comitem Andegaviæ deinceps se vocavit. Iste H[ugo] abbas incepit refectorium. Fecit feretrum sancti Ivonis, et tabulam argenteam et deauratam ad magnum altare, et perquisivit Gravenhirste, et assignavit pictanc[iam] propter cœnas conventus, et multa alia, terras et tenementa, perquisivit, et ædificia fecit. Rexitque ecclesiam suam per xiii. annos et dimidium tam guerræ quam pacis, et anno sequenti obiit.

A.D. 1267. *Abbas Willelmus* [de Godmanchester *alias* Gomcestre]. Iste electus est in abbatem, et confirmatus per Ottobonum legatum, anno MCCLXVII. Iste perquisivit de Berengario Le Moyne maneria de Bernewelle, Hemmingtone, Crouthorpe et Litlethorpe, cum advocatione ecclesiæ Sancti Andreæ de Bernewelle, anno Domini MCCLXXVI. Et hoc anno intravit conventus primo in refectorium, et anno sequenti fecit conductum aquæ in Ramesiam sumptibus propriis, et multa alia perquisita fecit ecclesiæ Rames[iensi]. Iste fuit abbas xviii. annis, et in xix. anno percussus fuit paralisi, propter quod resignavit baculum et sponte cessit ab officio suo, et vixit post per unum annum et in secundo obiit.

A.D. 1285. *Johannes* [*de Sawtrey*] *abbas.* Iste suscepit abbatiam anno MCCLXXXV. Iste transfretavit in Gasconiam ad Regem ut ab eo reciperetur, et solvit pro fine custodiæ domus suæ tempore vacationis ii. mil. marcas. Et tempore ipsius dominus E[dwardus] Rex habuit per extorsionem de eo dimidiam partem omnium proventuum abbatiæ secundum taxationem. Item hujus tempore, scilicet anno MCCCIX., Isabella Regina Angliæ

[1] confugerent, MS.
[2] et omnibus, MS.
[3] exeuntibus, MS.

et filia Regis Franciæ perhendinavit apud Ramesiam per xviii. dies ad magnos sumptus ipsius abbatis. Iste sustinuit multas[1] tribulationes et onera, et perquisivit terras et tenementa, ex quibus assignavit conventui x. libras pro calciamentis. Iste vixit per xxx. annos, et in anno xxxi. obiit, et fuit cœcus ante morte suam per vi. annos nec fecit cessionem.

Simon [*de Eye*] *abbas*,[2] juris canonici professoris. Iste susA.D. 1316. cepit abbatiam anno Domini MCCCXVI. Iste perquisivit terram le Haukere, et contulit novo operi ecclesiæ quod incepit, et multa alia perquisivit tempore suo. Iste rexit abbatiam xxvi. annis, et mortuus est, et sepultus in novo opere ante majus altare in sinistra parte altaris.

Robertus abbas. Iste suscepit abbatiam anno MCCCXLII. Iste A.D. 1342. in vita sua plura fecit mirabilia. Iste fuit abbas vi. annis et dimidio, et mortuus est anno Domini MCCCXLIX., tempore pestilentiæ. Sepultus est in novo opere, in dextera parte altaris.

Ricardus abbas.[3] Iste suscepit abbatiam anno Domini A.D. 1349. MCCCXLIX. tempore pestilentiæ, oneratus debitis prædecessoris sui in ii. mille et quingentis marcis, ultra onera quæ sustinuit tempore creationis suæ. Iste Ricardus electus est in crastino Sanctæ Mariæ Magd., et benedictus die Sancti Bartholomæi anno MCCCXLIX.

Edmundus abbas[3] creatus fuit in abbatem anno Domini A.D. 1379 MCCC[LXXIX].,[4] et obiit anno suo xviii.

Thomas Botirwik [*alias* Butterwick], *abbas*,[5] suscepit abbaA.D. 1396. tiam anno Domini M[CCCXCVI.], et obiit anno suo xxiiii. incipiente circa festum Omnium Sanctorum.

Johannes Tychemersche, abbas, electus fuit in abbatem mense A.D. 1419. Octobris, viii. kal. Novembris, anno Domini MCCCCXIX., et mortuus est in vigilia Assumptionis beatæ Mariæ anno Domini MCCCCXXXIIII. Iste fuit nobilis pater. Renovavit lapsa, construxit et perquisivit nova ædificia.

---

[1] multa, MS.

[2] This and the two following entries are added by a second hand.

[3] Added by a third hand.

[4] The date is incorrectly written as M.CCCLXXXIX, and has been crossed out. In the following entry a like erasure has been made of the erroneous date M.CCCC.XIX., which was the year of Butterwick's death.

[5] By a fourth hand.

A.D. 1434. *John Crowland abbas* electus fuit xxvii. die mensis Augusti anno Domini prædicto.[1] Et postea vixit per unum annum et dimidium, et obiit xiii. kal. Aprilis anno Domini MCCCCXXXVI. Et iiii^to^ kal. ejusdem mensis, anno prædicto, electus fuit do-
A.D. 1436. minus *[illegible]* in abbatem, cujus sumptibus et industria, regis Edwardi IIII. obtenta licentia, perquisitum fuit manerium vocatum *Le Moynes maner* cum pertinèntiis in Magna Raveley et Sautre. Hic postquam præsentem ecclesiam xxxii. annis et quatuor mensibus rexerat percussus senio et invalitudine baculum pastoralem resignavit, et tribus annis postea vixit. Tan-
A.D. 1471. dum resolutus in mortem, sepultus est coram altari Sancti Johannis Baptistæ, in boriali parte ecclesiæ.

[1] The following entries are added by a fifth hand.

II.

Nomina Abbatum Ramesiæ.[1]

Ednothus senior fuit præpositus, scilicet prior, tempore Alwyni comitis, quia ipsemet fuit loco abbatis, nec fuit aliquis abbas Ramesiæ tempore quo vixit.

Ednothus junior, primus abbas hujus loci, qui postea Episcopus Dorcacestriæ effectus est.

Wlfsius abbas. Iste apud Ely interfectus fuit a Danis in tempore Cnutonis Regis.

Withmannus abbas. Iste perrexit in Terram Sanctam, et in reditu suo invenit alium abbatem, et renuit baculum pastoralem, et elegit locum de Northeye ad terminum vitæ suæ, et ibi sepultus est.

Ethelstanus abbas. Iste in vigilia Sancti Michaelis in magna ecclesia interfectus fuit a serviente suo.

Aylwynus abbas.

Eylsinus abbas. Iste constituit celebrari Conceptionem beatæ Mariæ Virginis.

Eadwynus abbas. Iste fecit assisam domus Ramesiæ, et degra[da]tus fuit injuste a Lanfranco archiepiscopo, et postea recuperavit abbatiam suam.

Bernardus abbas.

Reginaldus abbas. Iste construxit novam ecclesiam.

Walterus abbas. Iste sustinuit multas tribulationes in tempore Willelmi de Say et Galfredi de Mandeville, qui apud Borewelle interfecti fuerunt.

Daniel abbas. Iste supplantavit ipsum Walterum de abbatia sua, et confusus recessit a curia Romana.

Willelmus abbas. Iste abbas Cluniaci effectus fuit.

Robertus, abbas, Trianel. Iste prior Sancti Andreæ de Northamptone extiterat, et multa bona ecclesiæ Rames[iensi] adquisivit, et contulit xl.*s.* conventui de marisco de Dunham.

Eudo abbas. Iste fuit prior Burgi Sancti Petri.

Robertus, abbas de Redingis. Iste adquisivit visum franciplegii.

Ricardus, abbas de Seleby. Iste adquisivit Stevetleyam.

Hugo, abbas, Folioth. Iste adquisivit Higineye et contulit sacristiæ nostræ, et Godiseye ad pietanciam nostram. Stetit per xxiiii. annos.

Ranulphus, abbas. Iste pacificavit Overam, et multa bona in cappis et in albis et in aliis ornamentis contulit ecclesiæ nostræ, et bene rexit ecclesiam suam. Et assignavit conventui singulis annis de Gidding xx. libras. Stetit per xxii. annos.

[1] From Cotton MS. Vesp. A. xviii. (fol. 113b) which contains fragments of a Register of the abbey towards the end of the fourteenth century.

Willelmus de Akolt, abbas. Iste apud Brancestre mortuus fuit, et non vixit per annum integrum. Iste contulit de Giddinge vi. marcas conventui et similiter de Bitherne v. marcas singulis annis.

Hugo de Sulegrave, abbas. Iste fecit feretrum sancti Yvonis de argento et tabulam ad magnum altare, et contulit feretro sancti Yvonis annuum redditum, xiiii. libras argenti. Emit insuper Grannihirst et contulit conventui, et multa alia bona fecit conventui, et stetit per xiii. annos, et sustinuit guerram et multas alias oppressiones.

Willelmus de Gomecestre, abbas. Iste emit manerium de Bernewelle et Hemmingtone et Nidingwrthe et multas alias terras per abbatiam quæ appreciantur per annum ad xxv. libras. Fecit etiam imaginem Comitis fundatoris nostri. Fecit etiam aquæ conductum. Fecit etiam aulam abbatis, et multa alia bona fecit domui Rames[iensi], et omnia adquisita contulit conventui, et strenue rexit domum suam contra multas oppressiones, et stetit per xviii. annos. Augmentavit[1] tunicas conventus. Contulit eis singulis annis viii. dolia vini. Dedit eis aquam vivam. Item augmentavit[2] coopertoria conventus, et de die in diem quamdiu vixit ampliavit et multiplicavit honores conventus, cujus animæ propitietur Deus. Amen.[3]

Johannes de Sautre, abbas. Iste . . . (*sic*).

---

[1] Autmenptavit, MS.

[2] aupmentavit, MS.

[3] A further account is given at ff. 94*b*–96 of the actions of this abbot, which, after recounting the various lands purchased by him, with the prices, proceeds thus :— "Præterea fecit nobis aquæ conductum sumptuosum valde, et "cisternam in curia novam, ejus- "dem aquæ nobile receptaculum. "Fecit etiam aulam abbatis novam, "et portam in curia australem. "Fecit imaginem pro tumba comi- "tis Elwini fundatoris ecclesiæ "Ramesiensis fieri ex ære mundis- "simo subtili artificio et sumptuoso "valde, et splendide deaurari, "Adquisivit etiam terram apud "Lawishulle ad aucmentationem "tunicarum et coopertoriorum et "habituum conventus. Contulit "pro Bernewelle et Hemingtone "MMD. marcas, et a tempore quo "emit manerium de Bernewelle "usque ad terminum vitæ domini "Berengarii [le Moyne, mil.], con- "tulit eidem C. marcas quolibet "anno quoad vixerit, qui XI. annis "postea vixit et eas recepit. Et "manerium de Chateriz habuit "dictus miles cum omnibus profi- "cuis in dictæ venditionis conven- "tione ad terminum vitæ, quodque "redemit CCCC. marcis." And the total of the abbot's expenditure is thus summed up :—"Summa, vii^{m}. "marcæ, exceptis cistrina per iiii. "leucas, nova aula abbatis, imagine "Comitis et multis preciosis vesti- "mentis et ornamentis ecclesiæ, et "multis edificiis per maneria abba- "tiæ, et omnibus placitis, videlicet "de Kyngisdelf, Riptone Regis, et "multis aliis."

De obitu Simonis Eye quondam Abbatis, et de diversis notabilibus per ipsum factis in vita sua.[1]

Anno Domini MCCCXLII. et domini Edwardi Regis Angliæ tertii post conquestum xvi., xv. kal. Decembris obiit piæ memoriæ Simon de Eye, abbas Ramesiæ et doctor in jure canonico. Hic dum ecclesiam suam et jura ejusdem cum suis ubique pertinentibus per annos xxvi. peritissime et laudabiliter gubernavit, ac contra persecutiones, insultus et placita omnium adversantium sibi et ecclesiæ suæ omni strenuitate et austeritate valida, sumptibus et numerosis expensis, infra monasterium et extra viriliter munivit, dispersa solicite cum diligentia revocavit, adquisita irrefrag[abili] et inviolabili securitate firmavit, sed et ecclesiam suam antedictam terris, possessionibus, libertatibus et redditibus diversis ampliavit, prout inferius plenius poterit apparere. Videlicet, de Johanne Hauker emit manerium suum in Slepe, anno suo primo, pro v^c^. marcis argenti, quod reddit per annum xx. marcas, et illud assignavit novo operi ecclesiæ, et eodem anno emit frumentum pro expensis totius abbatiæ fere per quarterium anni, quando quarterium frumenti vendebatur pro xxiiii. *s.* Item adquisivit de Johannne de Claxtone manerium suum in Wystowe, quod reddit per annum x. marcas. Item adquisivit de Johanne de Totyng et Petro fratre suo et aliis in Sancto Ivone seldas et reng[ia] quæ reddunt annuatim xx. marcas. Item emit de Willelmo Chmee terram suam in Hemyngford Abbatis, quæ reddit per annum vi. marcas. Item emit terram Ulf in Wodehirst, quæ reddit per annum c. *s.* Item adquisivit de Thoma Warewik terram suam in Riptone Abbatis et Wenyngtone, quæ reddit per annum . . .[2] Item emit de Willelmo Hotot terram suam in Woldwestone, quæ reddit per annum . . .[2] Item emit de Johanne de Warewik terram suam in Wardeboys, quæ valet per annum . . .[2] Item emit in Gravele duo messuagia et tres virgatas terræ . . .[2] Item dictus dominus Rex ad instantiam istius Abbatis, et sumptuosis expensis circa ipsum Regem et Reginam ac familiam eorundem apud Ramesey a xii° die Aprilis anno prædicto per quatuor dies sequentes per ipsum abbatem factis, quæ excedebant octo marcas, concessit eidem abbati confirmationes omnium cartarum ecclesiæ suæ tam progenitorum suorum Regum quam aliorum, cum clausula, "Licet abusi." Ac idem abbas confirmationem cartarum suarum, ut prædicitur, per commonachum suum et attornatum, fratrem J. de Gretford, apud Novum Castrum super Tynam viii° die Junii obtinuit, et eas triplicari

A.D. 1317.

[1] *Ibid*, fol. 140.

[2] Blank.

A.D. 1320. June. fecit. Item anno ejusdem Regis xiii°,[1] ante passagium suum in Brabantiam versus partes Franciæ, idem abbas per dictum commonachum suum fratrem J. de Gretford fecit finem apud Gipwic cum ipso Rege et concilio suo pro c. marcis, exceptis aliis ponderosis expensis foris, pro carta ipsius Regis obtinenda de diversis libertatibus, videlicet, pro pleno returno habendo brevium et summonitionum in hundredis suis de Claccles et Hirste, ac etiam catalla felonum et fugitivorum, fines, amerciamenta, exitus, forisfacturas, redemptiones, annuum diem, et vastum, et murdra, de omnibus tenentibus, terris et feodis quibuscumque ecclesiæ suæ pertinentibus, prout in dicta carta plenius continetur. Item idem abbas
A.D. 1330. anno suo xiiii° incepit novum presbiterium et in magna parte opus lapideum in vita sua perfecit, et ad dictum opus perficiendum et consummandum reliquit in auro et argento et lana ad summam . . .[2] Item habuerunt in granario post mortem ipsius abbatis de veteri grano iii. c. quarteria frumenti et M. quarteria brasei.

Placita et adversitates quæ sustinuit pro ecclesia sua.

A.D. 1317. Item iste abbas anno suo primo solvit domino Regi vi. c. marcas pro vacatione ecclesiæ suæ, et pro auro Reginæ xl. libras.
A.D. 1318. Item anno suo secundo arani[avit] actionem versus Johannem de Segrave et Stephanum filium ejus apud Hunt[ingdon] de
A.D. 1319. duobus messuagiis in Sancto Ivone ad magnos sumptus. Item anno tertio invenit servitium quatuor militum pro baronia sua
A.D. 1320. in exercitu Regis in Scotia. Item anno quarto Johannes Hothom, episcopus Eliensis et domini Regis tunc cancellarius, obtinuit de ipso Rege unam feriam apud Ely, die Ascensionis Domini incepturam et xl. dies duraturam, pro feria abbatis apud Sanctum Ivonem minuenda et adnullanda, et super hoc misit breve ipsius Regis vicecomiti Hunt[ingdoniensi] ut apud dictum Sanctum Ivonem publice faceret proclamare ne ibidem mercatores morarentur vel sederent ultra dictum diem Ascensionis sub gravi forisfactura. Propter quod in proximo Parlia-
A.D. 1320. Oct. mento apud Westm. tento idem abbas in propria persona a coram Rege, prælatis et proceribus regni exposuit gravamina sibi et ecclesiæ suæ de Ramesiæ in hac parte illata, et petiit, quod ex quo ipse et prædecessores sui abbates fuerunt firmarii Regis et progenitorum suorum de residuo dictæ feriæ quamdiu durare contigerit, prout est expressum in carta Regis, solvendo inde ad Scaccarium Regis l. libras annuatim, nec feria Regis

---

[1] "xii." MS. | [2] Blank.

debet limitari nec fuit limitata tempore quo stetit in manu Regis, et quod dominus Rex tenetur per cartam suam warant[izare] dicto abbati et conventui dictum residuum feriæ cum diversis libertatibus in dicta carta contentis, justitiam super his fieri sibi secundum legem et consuetudinem regni. Quibus per Regem et concilium suum inspectis et consideratis, cum maximis laboribus et expensis intervenientibus, dicta feria de Ely fuit cassata et revocata. Idemque abbas medio tempore viriliter et vi armata dictam feriam defendebat.

Anno istius abbatis quinto idem Johannes de Hothom episcopus injuste cœpit occupare et habere returnum brevium in soka sua de Somersham infra hundredum de Hirste, quod abbas et conventus tenent ad feodifirmam de domino Rege, unde idem abbas prosecutus fuit versus dominum episcopum in Scaccario domini Regis quousque placitum fuit determinatum per mortem ipsius episcopi. Item annis vi. et vii. magnæ contentiones et placita fuere inter eosdem episcopum et abbatem in diversis curiis pro eo quod idem episcopus voluntarie vendicabat homagium de dicto abbate pro manerio suo de Chateriz, et etiam quod ballivus suus portaret virgam in feria ipsius abbatis in Sancto Ivone. Item anno suo octavo fecit finem cum Rege pro quatuor marcis pro servitio ipsius abbatis in Scotia. Item anno suo nono sustinuit magnum certamen et laborem cum illis de Ramesey propter mutationem sæculi quia dominus Rex cum matre sua applicuit in Angliam. Item anno decimo dominus Rex cum matre sua Regina et aliis filiis et cum Rogero de Mortuo Mari, instinctu dicti Johannis de Hothom tunc cancellarii Regis, venerunt apud Rameseiam cum tota familia eorum, ubi plures de Rameseia tam viri quam mulieres, attendentes malam voluntatem versus dictum abbatem, in adventu ipsorum Regis et Reginæ dictum abbatem false et malitiose accusabant et traditorem regni vocabant, asserentes ipsum habere magnam partem thesauri Hugonis le Despenser nuper suspensi. Vendicabant etiam mercatum de Rameseia, communiam in diversis locis, et alias libertates eis injuste ablatas et subtractas. Propter quæ idem abbas pacifice sustinuit magnam tribulationem, ac diffusas fecit expensas pro dicto falso clamore sedando. Item annis suis xi. et xii. placitavit cum Ada de Brauncestre pro jure patronatus ecclesiæ de Brancastre, quia dictus Adam præsentavit [ad] dictam ecclesiam, in quo placito expendit c. marcas et amplius, et tandem per inquisitionem et per considerationem curiæ recuperavit dictum patronatum, cum damnis sibi adjudicatis ad summam lxxiiii. librarum, sed in vita ipsius

A.D. 1321.

A.D. 1322-3.

A.D. 1324.

A.D. 1325.

A.D. 1326.

A.D. 1327-8.

A.D. 1329. abbatis non levatis. Item anno suo xiii. fuerunt justiciarii itinerantes apud Norhampton, ubi diffusas fecit expensas pro-manerio de Bernewelle per Johannem de Leham implacitato, et etiam pro separalitate de Herdewyk ad dictum manerium
A.D. 1330. pertinente. Item anno xiiii. justiciarii itinerantes fuerunt apud Bedde[ford], ubi plurima expendit pro libertatibus suis in dicto comitatu, et pro quadam communi via apud Asshe-brook. Item hoc anno Rex scripsit abbati et conventui ut concederent talem liberationem, ut videlicet corrodium, pro cujus exoneratione multa expendit, etc. Item hoc anno Regina Phill[ippa] et Alienora soror Regis post desponsata comiti de Gerl[ria] cum tota familia earum venerunt usque Rameseiam,
A.D. 1331. et morabantur ibi per duos dies. Item anno xv. multum laborabat et plura expendit una cum aliis abbatibus et dominis de comitatibus Linc., Norhampton., Cant., et Hunt. pro deobstupat[ione] de Welledam facienda. Item anno suo
A.D. 1332. xvi. graves fecit expensas placitando cum domino Rege et Johanne de Pirie qui tunc sequebatur pro ipso Rege pro quodam corrodio valde oneroso habendo in monasterio, quale Hervettus de Forges primo habuit ad rogatum patris sui, in quo placito per considerationem curiæ, justitia mediante, evidentiis et rationibus sufficientibus, de dicto corrodio fuit exoneratus,
A.D. 1333. non sine magno labore et expensis. Item anno xvii. Warinus de Bassyngborne, vicecomes Cant. et Hunt., injuste cepit unum grave wethirnavium in maneriis ipsius abbatis de diversis amerc[iamentis] in comitatibus Hunt. et Cant. ad sectam Henrici de Boys, mercatoris, propter quod idem Abbas prosecutus est versus dictum Warinum in diversis curiis, et ipsum de officio vicecomitis amovere fecit; tandem, amicis mediantibus, concordarunt, ita quod dictus Warinus ea quæ de dicto abbate minus juste recepit, eidem abbati restituit, et pro damnis submisit se gratiæ domini abbatis. Item hoc anno et
A.D. 1333-4. anno sequente idem Henricus de Boys placitavit dictum abbatem in diversis curiis, etc. Item eodem anno idem abbas cum Petro de Spaldyng pro lete de Denever in hundredo de
A.D. 1334. Clacclos recuperanda. Item anno xviii. dominus Rex cum Regina et tota familia venere apud Rameseiam et ibidem morabantur per quatuor dies, unde idem abbas pro sumptuosis expensis obtinuit confirmationem cartarum suarum, etc. Item hoc anno ex precepto Regis idem abbas celebravit missam domini Regis in capella sua apud Rokyngham in die Paschæ, et
A.D. 1335-6. ibidem prædicavit laudabiliter. Item anno xix. et xx. placitacum abbate de Thorney et priore de Ely pro Kyngesdelf, pro eo quod vendicarunt totum Kyngesdelf esse pertinens ad

maneria eorum in Witleseye et de comitatu Cant., non obstante quod prædecessor istius Simonis dictum locum recuperavit per assisam apud Weresle in comitatu Hunt., ac semper permansit in foresta domini Regis dum comitatus Hunt. fuit forestatus, in quo multa expendit in diversis modis. Sed tandem ad procurationem domini Adæ abbatis de Burgo dicti abbates cum priore inter eos unam fecere concordiam obscuram quæ postmodum magis nocuit quam profuit. Item anno xxi. Regina venit apud Rameseiam et ibidem morabatur per duos dies. Et eodem anno homines de soka de Somersham falcaverunt et amputarunt et asportaverunt alnetum et roscum ipsius in solo ipsius abbatis apud Crowlede Moor, propter quod idem abbas prosecutus fuit versus eos in curia Regis; tandem dicti homines dictæ sok cum Willelmo Michell, senescallo episcopi Eliensis, venere apud Ramsey, et submiserunt se gratiæ dicti abbatis pro transgressione facta. Item anno suo xxii. idem abbas adquisivit de Rege unam novam cartam de diversis libertatibus.

De Roberto Nassyngtone, abbate.

Post ipsum Simonem abbatem successit Robertus de Nassyngtone, qui creatus fuit anno Domini MCCCXLII., et anno Regis Edwardi tertii xvii., et obiit anno MCCCXLIX., tempore pestilentiæ, qui laudabiliter fecit in vita sua, ut sequitur.

Denarii liberati extra garderobam suam et expensæ factæ quæ non computantur inter expensas communes.

In primis, comp. sol. domino Regi, anno regni sui xvii. pro vacatione ecclesiæ - - - - - -	iiii.*l.*
Item eidem, anno suo xx., pro xix. saccis lanæ de tempore S[imonis] abbatis - - - - -	iiii^{xx}xvi.*l.*
Item eidem, pro x. saccis lanæ anno suo xxi. - - - -	l.*l.*
Et eidem pro v. decimis integris in quinque annis - - - -	v^{c} liii.*l.* xiii.*s.* i.*d.* qua.
Et eidem pro dimidia decima in festo sancti Martini anno ejusdem abbatis vi. - - -	l.*l.* vi.*s.* vii.*d.* ob. qua.

Et in diversis expensis pro adventu Reginæ usque Rames. - -	iiii^{xx}xviii.*l.* xvii.*s.* x. .
Et solut. Reginæ pro auro suo tempore vacationis - - -	xl.*l.*
Et in denariis datis filiis Regis et familiæ suæ apud Rames. -	l.*l.* xii.*s.* x.*d.*
Item domino Regi de dono per manus Johannis Wesenham -	lxvi.*l.* xiii.*s.* iiii.*d.*
Summa -	ii M. cix. marc. iii.*s.* ix.*d.*

In domibus apud Hunney de novo factis et constructis pro vaccaria de novo per dictum abbatem ordinata - - - -	xi.*l.* xix.*s.* vi.*d.*
In fossatis ibidem de novo factis -	xxiiii.*l.* ix.*s.* x.*d.*
Et in lxxii. capitibus animalium emptis apud Hunt. pro dicta vaccaria restauranda, precio capitis, v.*s.* viii.*d.* - - - -	xx.*l.* viii.*s.*
Et in fossatis factis et salicetis plantandis apud Popilholt et alibi in Chateriz - - -	xii.*l.* ix.*s.* v.*d.*
In fossatis factis et domibus de novo constructis in Ramsey et Heighemongrove - - - -	xiii.*l.* xv.*s.*
In novis domibus edificatis apud Broughtone, Biggyng, Sanctum Ivonem et apud London - -	iiic. liiii.*l.* xix.*s.* vi.*d.*
Summa -	vic. lvii. marc. xvi.*d.*

In diversis tenementis perquisitis in Ramsey - - -	xlix.*l.* ii.*s.* xi.*d.*
In terris et tenementis perquisitis de Willelmo Selby in Waltone -	xvi.*l.*
In tenemento vocato Bowyers in Westone - - - -	c.*s.*
In i. reng[ia] in Sancto Ivone empta de Roberto Somenour - -	xxviii.*l.* xiii.*s.* iiii.*d.*
In una reng[ia] empta ibidem de Johanne Jacob - - -	xvi.*l.*
In una reng[ia] empta de Andrea clerico ibidem - - -	xxvi.*l.* xiii.*s.* iiii,*d.*

In dimidio tenementi empto de Thoma Gere in Halywelle - -	xxxiii.*l.* vi.*s.* viii.*d.*
In uno molendino ventricio empto in Holwelle - - - -	xvi.*l.*
In terris et tenementis in Chateriz quondam Johannis Cate emptis -	xvi.*l.* xiii.*s.* iiii.*d.*
In uno messuagio in Hunt. quondam magistri Roberti Hore empto	xii.*l.*
Et solut. uxori Willelmi Hotoft pro dote sua in Westone -	xvi.*l.* xiii.*s.* iiii.*d.*
Summa -	iiic. liiii. marc. ii.*s.* xi.*d.*

In expensis foris; videlicet, in diversis expensis factis in placito contra Hervett Bonum pro quodam corrodio - - -	cxxiii.*l.* xv.*s.* xi.*d.*
Et in expensis apud Hunt. in placito ad audiendum et terminandum contra abbatem de Thorney et priorem de Ely - - -	iic. lxviii.*l.* x.*s.* viii.*d.*
Item liberat. per abbatem extra garderobam suam per vices pro diversis expensis - - -	iiii^{xx}xvi.*l.* x.*s.* ii.*d.* ob.
Summa -	viic.xxxiii. marc. iii.*s.* iiii.*d.*

III.

Catalogue of the Library of Ramsey Abbey.[1]

. . . les. Liber de cœlo et mundo . . . . . ris. Naturalis Philosophia et Sompnum Cypionis cum aliis in uno volumine. Regula Sancti Benedicti, cum aliis. Item tres libri Ebraici parvi precii.

Libri Thomæ de Upton. Tabula juris. Tabula [Gregorii] Moralium Job, cum cæteris. Sermones super Evangelia et Epistolis in Dominicis per annum, in duobus voluminibus. Summa de pœnitentia J. Waleys, cum cæteris. Concordantiæ Bibliæ distinctæ. Summa de abstinentia[2] cum cæteris. Summa de viribus animæ, cum cæteris. Ysidorus de naturis rerum. Exempla sermonum secundum ordinem alphabeti.[3] Libellus de duodecim sermonibus. Distinctiones fratris Nicholai de Gorham. Divisiones thematum. Quædam propositiones Senecæ cum aliis propositionibus.

Libri Willelmi Margarete. Haymo de diversis rebus monachorum, cum aliis. Donatus glosatus, cum aliis. Hystoria Normannorum et Anglorum, cum aliis. Conceptio Sanctæ Mariæ et vita ejusdem. [Alexandri Neckam] Corrogationes Promothei.

Libri Thomæ de Sautre. De infantiis Christi.

Libri dompni Willelmi [de Gomcester?] abbatis. Biblioteca in duobus voluminibus. Item Biblioteca in Gallico in duobus voluminibus. Liber [Gul.?] Altisiodorensis, in duobus voluminibus. Decretales. Sententiæ Petri Lumbardi. Parva Biblia. Instituta cum Authenticis. Liber de animalibus. Compendium super Sententias. Ysodorus ethimologicus. Ysidorus de summo bono. Manuale. Innocentius [iii.] de officiis. Liber Papiæ. Hugucio [*scil.* Etymologicum]. Liber [de] decem præceptis. Missale et Gradale. Vetus Logica et nova in uno volumine. Liber Naturarum [*i.e.*, Naturalium] Aristotelis in uno volumine.

---

[1] Brit. Mus., Cotton Rolls II. 16. Imperfect at the beginning.

[2] Probably the *Summa de vitiis et virtutibus* called *Abstinentia* from its commencing with that virtue. A copy is in Linc. Coll. MS. Oxf. 97.

[3] See All Souls' MS. Oxf. 19, f. 110.

Libri dompni Johannis [de Sautre?] abbatis. Biblia optima, in duobus voluminibus. Biblioteca parva. Item Biblioteca minor. Liber Decretalium. Sententiæ Petri Lumbardi. Item Sententiæ Oxon[ienses] Petri Lumbardi.[1] Item quartus liber Sententiarum. Summa Reimundi [de Pennaforti de pœnitentia]. Concordantiæ Bibliarum. Legenda Sanctorum, in duobus voluminibus. Missale. Breviarium. Duo Antiphonaria in uno volumine.[2] Prima pars Cronicarum. Decretales. Gilbertinus [Gilbertus Anglicus ?] de phisica. Liber afforismorum Viatici [Isaaci Judæi]. Practica Bartholomæi. Summa Reimundi [*ut supra*]. Liber partium [cum] cæteris. Copiosa. Thomas Alkuuinus [Aquinas] super quartum librum Sententiarum. Breviarium Gerardi. Flores Bernardi. Ordinarium, sive Alphabetum vitæ religiosæ, cum aliis. Liber Phisicorum Aristotilis, cum viii. libris in uno volumine. Legenda Sanctorum. [Barthol. Glanville] De proprietatibus rerum. Expositiones super Evangelia Johannis. Expositiones super Evangelia Marci. Item Psalterium bonum. Doctrinale vel Disciplinale magistri H[ugonis] de S. Victore. Meditationes beati Bernardi. Liber de diætis in Romanis. [Augustini] Liber Soli[lo]quiorum. Regula Sancti Benedicti, cum aliis. Epistola de commendatione meditationis, cum aliis.

Libri fratris Willelmi de Grafham. Decretales. Liber Regum glosatus. Sententiæ Petri Lumbardi. Augustinus de Trinitate. Legenda Sanctorum. Liber de abstinentia. Psalterium.

Libri magistri Willelmi Fykeys, quondam rectoris de Depedale. Liber Decretalium. Item lectura super Viaticum [Isaaci Judæi], cum aliis. Liber Antidotarii Nicholai [Præpositi], cum aliis. Item Urina Egidii [Corboliensis], cum aliis. Sententiæ super veterem Logicam, cum aliis. Liber [Isaaci Judæi] de diætis universalibus.

Libri Adæ de Sancto Yvone. Decretales. Casus Decretalium. Repertorium super glosas Decreti. Legenda Sanctorum. Glosæ Decretorum. Quæstiones et Casus Decretorum. Compotus et Algorismus.

Libri Andreæ de Huntyngtone. Liber Sententiarum. [Rob. Grosseteste] Templum Domini, cum aliis.

---

[1] Probably the commentary of Duns Scotus, delivered in lectures at Oxford.

[2] "This probably means only, in "stricter terms, a Gradual and an "Antiphoner." Maskell's Diss. on Service Books, prefixed to his *Monumenta Ritualia*, sec. edit., Oxf., 1882, p. xxxix.

Libri Nicholai de Bastone. Libri Naturalium [Aristotelis], in uno volumine. Expositio fratris T. de Alquino super librum Naturalium. Quæstiones super eosdem. Lectura bona super iiii. libros Sententiarum et Summa Bonaventuræ, in uno volumine, cum multis aliis. Correctorium [Gulielmi Lamarensis] super primam partem Summæ fratris T. de Alquino et Quæstiones super iiii. libros Sententiarum, in uno volumine. Parvum Concordanc. Super librum (*sic*) quinque Bibliæ. Conclusiones [Rob.] Kilwardebi [archiep. Cantuar.] super librum phis[icum] de anima. Et Metaphisicæ, cum aliis. Apparatus super Digestum novum. Apparatus super sex libros Codicis. Decretale preciosum bene apparatum cum Constitutionibus plenar[iis]. Copiosa. Scriptum super Decret[a] Hugonis. Suffragia monachorum, cum quodam tractu Decretalium. Lib[ri] logical[es] in uno volumine.

Libri fratris Hugonis de Aylingtone. Methaphisica et liber Ethicorum, in uno volumine. Item [Aquinatis] Prima Secundæ. Secunda Secundæ. Ultima pars, cum libello de potentia, in uno volumine. Item Secundum scriptum, et pars Tertii Sententiarum. Item Expositio fratris Thomæ de Alquino super Phisicam, Methaphisicam et super librum de Anima, in uno volumine. Item Collationes Morales, in duobus voluminibus. Sextus liber Decretalium, cum aliis. Item liber de Phisica.

Libri Reginaldi de Castre, prioris. Summa Aurea . . .[1] one Monachorum. Encheridion H., prioris. Summa [Francisci] Maronis de confessione. Consiliarium H., prioris. Summa de vitiis. Item Bernardus de præsenti dispensatione.

Libri dompni Hugonis [*de Sulgrave*], *abbatis.* Precianus Magnus. Petrus Helias. Compotus. Sententiæ Petri Lumbardi. Summa magistri W. Autisiodori. Avicenna. Derivationes Britonis.

Libri Nicholai [*de Quappelode*] *quondam abbatis de Radinges.*[2] Liber qui sic incipit, De fide et spe, et Sermones ejus in uno volumine. Epistolæ ipsius et Epistolæ [Hildeberti] episcopi Cenomannensis in uno volumine. Verbum abbreviatum [Petri cantoris Parisiensis].

Libri [*Alani* (?)] *sacristæ.* [Petri de Riga] Aurora. Passio Sancti Thomæ. Amalarius. Practica Bartholomæi.

---

[1] A few entries here are erased through friction from their occurrence at the junction of two skins in the roll, and apparently one line has been cut off.

[2] The words "abbatis de Radinges" are added at the end of the list of his gifts as if attached to the title *Verbum abbreviatum.*

Libri Philippi de Ripis. Ezechiel glosatus. Quædam glosæ in Psalterium. Hyldewinus super Evangelium Johannis. [P. de Riga] Aurora. Lamentationes Jeremiæ. Sermones quidam et liber ymnorum glosatus, et quædam Summa magistri Willelmi de Montibus, in uno volumine. Concordantiæ magistri Willelmi de Montibus. Quidam sermones et flores Senecæ in uno volumine. Arismetica.

Libri Roberti de Daventre. Biblioteca. Breviarium Sententiarum Lumbardi. Johannes glosatus. Quæstiones magistri Willelmi de Tornay et novem quaterni de aliis quæstionibus et sermonibus, in uno volumine. Summa Decretorum. Expositio nominum Hebræorum. Cynonima Sancti Ysidori et sermo Sancti Ambrosii de conflictu vitiorum et virtutum. De ordine judiciario et [Alex. Neckam] Promotheus, in uno volumine. Scintillarum (*sic*)[1] de diversis voluminibus. Glosæ super Psalterium. Eulogium cujusdam clerici contra dampnatos errores. Visio cujusdam monachi [Edmundi] de Eynesham.[2] Arismetica. Meditationes. Liber de arte institutionis geometriæ. Liber Almagesti. Wymundus.[3] Liber versificus Osuualdi monachi.[4] Dirotheus Prudentii. Aldelmus de laude virginum. Liber Eutici de spiritu superbiæ, et Passio sanctorum Sergi et Bachi simul. Liber Abbonis. Elucidarium. Scintillarium, in duobus voluminibus. Effrem. Liber Al . . ni (Albini? *torn*) presbiteri cum Sedul[i]o. Liber qui vocatur Fenix.[5] Anselmus, Cur Deus homo. Glosaria duo.

Libri David de Trikingham. Psalterium glosatum. [Petri cantoris] Verbum abbreviatum. De arte fidei. De arte prædicandi. Penitentiale Bartholomæi. Exceptiones magistri Ricardi de Sancto Victore. Prima compilatio Decretalium. Distinctiones super Gratianum. Decretales. Exactis (*sic*). Aurora. Liber Preciani de accentibus. [Alani de Insulis] Anti-Claudianus. [Joh. de Hautville] Architrenius. Martialis. Centone (*sic*) Virgilii.

Libri Hystoriarum. Josephus in duobus voluminibus. [Bedæ?] Ecclesiastica Hystoria. Actus Apostolorum. [Petri Comestoris] Scolastica Hystoria. Item Scolastica Hystoria. Item Sco-

[1] Doubtless the *Liber Scintillarum* of Defensor, printed among the works of V. Bede.

[2] See *Catal. Codd. MSS. K. Digby in Bibl. Bodl.* 1883, No. 34, art. 6.

[3] *Or* Guitmundus. He wrote *Libri tres contra Berengarium.*

[4] A monk of Worcester. He wrote a book of Prayers, partly in prose and partly in verse, of which Leland says he had only seen two copies, one at "Glessobrum" [Glastonbury], and this one at Ramsey.

[5] An alchemical treatise? See *Catal. of the Ashmolean MSS.*, 1845, No. 1492, art. ix.

lastica Hystoria Alani capellani. Tripartita Hystoria. Egisippus. Solinus. Item Solinus. Justinus. Orosius. Mariale. [Daretis] Bellum Trojanorum. Hystoria Alexandri. Hystoria Anglorum. Willelmi [Malmesburiensis]. Cronicon. [Gulielmi Gemeticensis ?] Hystoria Francorum et Normannorum. Item Hystoria Francorum. Cronica Anglica. Precianus magnus. Stephanus Cantuariensis super Pentateucum. Glosæ [Petri] cantoris Parisiensis super Genesim.

Passiones et Vitæ Sanctorum Patrum. Jeronimus de assumptione Sanctæ Mariæ. Miracula Sanctæ Mariæ. Vita Sancti Benedicti. Miracula ejusdem. Liber benefactorum hujus eccleisæ. Item benefactorum et Vita Sancti Oswaldi simul. Vita Sancti Johannis Crisostomi et aliorum. Miracula et Passio Sancti Thomæ. Item Epistolæ ejusdem. Item Passio ejusdem. Vitæ Sancti Gregorii. Vita Sancti Bernardi. Passio Sancti Dionisii. Vita Sancti Augustini Anglorum apostoli. Passio et miracula Sancti Andreæ. Vita Sancti Ethelwoldi. Orationes vel meditationes Anselmi. Liber beati Martini [Dumiensis] qui appellatur Formula honesta. Vita Sancti Bonefacii, et vita Sancti Bavonis, et vita Sancti Neoti, et aliorum, in uno volumine. Passio Sanctorum Ethelredi et Ethelbricti, et Beda de die, et Rabanus de corpore et sanguinis Christi, et Consuetudinarius Nicholai abbatis [*de Reading* ?], in uno volumine. Regulæ Sancti Benedicti tres. Duo libelli [de] vita Sancti Osuualdi. Libellus de septem beatitudinibus. Orthographia magistri Albini, et Bedæ presbiteri de phisica. Viaticum Constantini [*i.e.* Isaaci Judæi, interpr. Constantino]. Liber Passionarii [*Garioponti* ?].

Libri Stephani de Hechentone. Marcus et Johannes, in uno volumine. Lucas et Mathæus, in alio volumine. Liber Thobiæ glosatus. Decretales. Ars phisicæ. G[lo]sæ de phisica. Viaticum. Practica Bartholomæi, et novem quaterni de diversis collectis, in uno volumine. Libellus de simplici medicina. Item libellus de phisica. Expositiones Arismetricæ.

Libri Willelmi de Cicestria. [Comestoris] Historia Scolastica, et Historia Sacræ Legis, et [Alex. de Villa Dei ?] Compotus versificatus, et Biblioteca versificata, et [Matthæi Vindocinensis] Liber Thobiæ versificatus, et [Remigii Autissiodorensis ?] Interpretationes Hebraicorum nominum, in uno volumine. Item tresdecim quaterni continentes hos libros Salomonis, scilicet, Parabolas, Ecclesiasten, Cantica Canticorum, Librum Sapientiæ, et Ecclesiasticum. Precianus magnus. Tres quaterni continentes tres libros artis diale[c]ticæ. Musica naturalis, in duobus voluminibus. Septem quaterni continentes ecclesiasticum officium. Octo quaterni et dimidium continentes

sententias Decretorum. Liber cujus principium est, Cum multa concordantia discordantium canonum.

Libri Roberti de Glintone. Principium Marci Evangelistæ glosati, ligatum cum Quæstionibus magistri Willelmi de Thornay. [Ebrardi Bethuniensis] Græcismus fere, et principium Doctrinalis.

Libri Thomæ de Overe. Exceptiones in libro Regum, et quædam Distinctiones. Quidam sermones.

Liber Johannis de Grendone. Pastoralis Gregorii.

Libri Lucæ cantoris. Consiliarium [Petri] cantoris Parisiacensis. Quædam compilationes Willelmi de Merley (? Morley) et quatuor Evangelia simul. Orationes et meditationes Anselmi. Epistolæ Nicholai discipuli Sancti Albani. Liber Papiæ. Unum Psalterium glosatum, cum [Augustini] Duodecim abusivis. Interrogationes atque responsiones sanctorum Patrum.

Libri Johannis de Northfolch. Quidam Sermones. Et Compotus.

Liber Ricardi. [Hugo de S. Victore] De claustro animæ.

Liber Michaelis. Precianus constructus [*scil.* Priscianus de constructione].

Libri Jocii cantoris. Exameron Ambrosii. Anselmus de gratia et libero arbitrio, cum aliis duobus libris. Item Alselmus (*sic*) de similitudinibus. Quæstiones theologiæ. Seneca. Petrus Blesensis super Job, et quidam sermones, in uno volumine, et Vitæ quorundam versificatæ. Exameron Basilii.

Libri Radulphi de Kelis. Prescianus de constructione, cum duobus aliis. Ymnarium glosatum. Item Dispensatio beati Bernardi, cum aliis duobus libris. Item tractatus domini Roberti [Grosseteste] Lincolniensis episcopi de pœnitentia, cum aliis duobus libris. Item Distinctiones magistri W de Montibus. Item liber de sermonibus et distinctionibus. Item Summa Reimundi [de Pennaforti]. Item Regula Sancti Benedicti, cum duobus aliis. Item Regula Sancti Benedicti et Regula Sancti Pactonii [Pachomii]. Item Augustinus de spiritu et anima, cum aliis. Item, Glosæ super Lamentationes. Item Anselmus de similitudinibus, cum aliis quinque libris. Item sex libri phisicæ. Johannicius. Item Viaticum [Isaaci].

Libri diversorum auctorum. Marcianus. Compotus. Duo Donati. Boicius de consolatione. Ovidius magnus. Oracius. Item Oracius. Lucanus. Græcismus Thomæ de Warewyk. Prudencius. Item Prudencius. Terencius. Plato. Macrobius. Comentum Boecii. Remigius super Therencium et Salustius, in uno volumine. Bernardus de libero arbitrio.

Libri Symonis de Daventre. [Alex. de Neckam] Corrogationes Promothei. Græcismus. Compotus. Eulogium cujusdam clerici contra varios errores, et Summa magistri Propositi de quæstionibus theologicis, et Allegoria super Lamentationes Jeremiæ, in uno volumine.

Libri Thomæ de Westone. Regula Sancti Benedicti cum cæteris. Virgilius. Sermones Petri Comestoris.

Liber Thomæ de Estfeld. Precianus constructus.

Libri Symonis de Norfolch. Græcismus. Doctrinale.

Liber Thomæ de Ketene. Precianus constructus, cum aliis.

Liber Thomæ de Rippis. Innocentius de officiis ecclesiasticis. Dictionarius. Libellus meditationum.

Libri Johannis precentoris. Bibliotecæ duæ. Passionalis. Itinerarium Clementis. Stephanus Cantuariensis super decem prophetas. Sententiæ Petri Lumbardi. Augustinus de spiritu et anima. Item Augustinus de ordine creaturarum. Item Augustinus contra quinque hæreses. Quædam epistolæ beati Bernardi. Meditationes beati Bernardi. Item Bernardus de libero arbitrio. Item Bernardus ad fratres de Monte. Sermones beati Bernardi per annum in duobus voluminibus. [Galfredi Monumetensis] Gesta Britonum. Petrus Aunphurs. [Alanus de Insulis] De sex alis Cherubin. [Augustinus] De duodecim abusionibus. Summa Reymundi. Summa magistri Johannis de Cancia. Summa Gaufridi de Trano. Decretales in duobus voluminibus. Liber de pœnitentia. De ortu Pilati. Inquisitio Pilati de Christo. De ortu Judæ. De infantiis Christi. De assumptione Sanctæ Mariæ. Derivationes Hugutionis. Petrus Helyas [in Priscianum]. Petrus Blesensis super Job. Albinus de .ror.ibus (?). Vita Sancti Georgii. Vita Sancti Willelmi. Vita Sanctæ Modewennæ. Vita Sanctæ Mariæ Ægyptiacæ. Regula Sancti Benedicti et Vita Sancti Edmundi archiepiscopi simul. Regula Johannis Cassiani. De electione abbatum. Duo Consuetudinarii et duo Psalteria. Johannes Damascenus.

Liber Radulphi capellani. Psalterium glosatum.

Libri Rogeri de Waynflet. Precianus magnus. Logica.

Libri Walteri de Pokebrok. Precianus magnus. Innocentius de officiis missarum. Augustinus de spiritu et anima.

Libri Roberti Mautalent. Codex Justiniani. Summa Bocardi. Infortiatum.

Libri Willelmi de Ketene. Biblioteca. Sententiæ Petri Lumbardi. Summa Reymundi. Boetius de consolationibus. Precianus de constructionibus. Doctrinale. Græcismus.

Libri Stephani de Wytherington. Liber quartus Sententiarum. De sacramento pœnitentiæ cum meditationibus beati Bernardi. Quædam Summa de decem præceptis. Item Summa de pœnitentia. De infantiis Christi.

Libri Willelmi de Glamesford. Summa Johannis Belet. Regula Sancti Basilii, cum aliis.

Liber Radulphi de Olneya. Augustinus de vera pœnitentia, cum sex aliis summis, in uno volumine.[1]

Libri R. de Witleseye. Sermones Odonis. Item Philosophia naturalis ejusdem.

Libri Hugonis de Saustone. Precianus de constructione Doctrinale et Poetricius cum aliis. Oracius cum aliis.

Libri W. de Donestaple. Remigius super Focham. Primus liber et secundus Sententiarum Petri Lumbardi. Hystoria Alexandri, cum aliis.

Liber Andreæ Galle. Pars Bibliotecæ in Romanis.

Libri Adæ de Sulegrave. Peregrinatio Antiochiæ. Regula sancti Benedicti. Scolastica hystoria versificata.

Libri magistri Adæ de Sancto Albano. Liber Viatici, cum cæteris. Quæstiones super duos libros Viatici cum cæteris. Philosophia Gundessalini [*sc.* Gundisalvi de Vallebona].

Libri magistri Johannis Galle. Decreta ejus. Item Decreta Radulphi de Haliwelle.

Liber magistri Henrici de Rameseye. Decretales ejus.

Libri . . . . . De confessione et satisfactione. Precianus constructus. De pœnitentia et operibus ejus. Quæstiones de sacramento pœnitentiæ. [*Innocentii* III. ?] liber de officiis missaram. Liber de anima, cum aliis sex libris naturalis philosophiæ in uno volumine.

Libri Alani de Brauncestre. Quæstiones fratris Symonis de Hentone de peccato originali cum aliis. Breviloquium pauperis, scilicet, Summa Bonaventuræ in Scriptura, cum aliis. Liber expositionum dictionum Hebraicarum.

Libri Adæ de Naumingham [Raumingham ?]. Augustinus de spiritu et anima, Regula Sancti Benedicti, Meditationes

---

[1] Another book of brother R. de Olney's gift to the "Armariolus" of Ramsey is preserved in the University Library, Cambridge, Hh. vi. 6. It is of the early part of the 13th century, and formerly contained fourteen tracts, of which six are now wanting. The volume commences with the *Doctrinale* of Hugh de St. Victor. In 1658 it was in the possession of Sam. Clarke.

beati Bernardi, in uno volumine. Breviarium Sententiarum. Precianus de constructionibus, cum notulis. Liber de anima, cum cæteris. Notulæ de anima, cum summa de viribus animæ simul. Donatus (?) et Psalterium.

Liber quondam Walteri prioris, scilicet, Testamentum Novum et Vetus in Romanis.

Liber Alexandri de Neuport. Doctrinale cum Græcismo. Compendium, cum cæteris. Boicius [*potius* Thomas Cantimpratensis] de disciplina scolarium, cum cæteris. Summa magistri Ricardi de Wyrecestre, scilicet, *Qui bene præsunt.* Item Summa quæ sic incipit, *Quoniam omnes salvari volentes,* cum cæteris. Item Precianus constructus, cum [Donati] Barbarismo.

Libri Rogeri de Wardeboys. Bibliotecæ et Logica.

Libri Stephani de Walsokne. [Rob. Grosseteste] Templum Domini, cum cæteris, et Breviarium. Item de infantiis Christi, cum cæteris. Item [Anselmi] Elucidarium cum aliis, et Psalterium.

Libri Roberti de Wygintone. Primus liber et secundus Sententiarum in duobus voluminibus. Item quidam tractatus de professione monachorum. Item liber Poetriæ.

Libri Albini. Miracula Sanctæ Mariæ. Expositiones in Apocalipsim, cum aliis, et Psalterium.

Libri Johannis de Etone. Innocentius de officiis missarum, cum aliis et Gradale. Item quartus liber Sententiarum.

Libri fratris Gilberti de Eya. Regula Sancti Benedicti, Meditationes beati Bernardi, [Rob. Grosseteste] Templum Domini, et multi alii in uno volumine, et Psalterium.

Libri Willelmi de Uptone. Regula Sancti Benedicti cum notulis, et quartus liber Sententiarum in uno volumine. Item Regula Sancti Benedicti in Romanis et in Latinis cum expositione ejusdem. Item quædam Summa de instructione novitiorum et eorumdem confessione, et in eodem Innocentius de officiis missarum.

Libri Willelmi forestarii. Rethorica. Derivationes Huguccionis. Corrogationes Promothei. Summa Raymundi. Scolastica Hystoria versificata. Regula in Gallico. [G. de Vinosalvo?] Poytria. Expositiones verborum super Vetus Testamentum et Novum. Bernardus de præcepto et dispensatione. Doctrinale, cum Græcismo. Johannes Damascenus. Item Johannes Damascenus. Liber Sententiarum. Summa magistri Johannis de Cantia. Augustinus de spiritu et anima. Ancelmus de similitudinibus. Prædicamenta Augustini. Donatus in Gallico.

Libri fratris Roberti de Waltone. Quartum scriptum super quartum librum Sententiarum fratris Thomæ de Aquino. Item prima pars Summæ ejusdem Thomæ.

Libri Johannis de Fenneby. Decretales. Doctrinale Ricardi de Gamelingeheye.

Libri Hugonis de Sautre. Wydo de Warwyke. Lamentatio Jeremiæ. Robertus de Croylond.

Libri Roberti de Dodeforde. Biblioteca. Secunda pars Bibliotecæ Ebrayce. Glosæ super Bibliotecam Ebraice. Derivationes Hugutionis. Liber Ethimologiarum. Rabanus de naturis rerum, cum interpretationibus nominum Hebræorum. Summa Reymundi. Prescianus constructus, cum dupplici et notulis. Psalterium Græcum et Latinum cum aliis. Summa magistri Roberti Grosteste de decem præceptis. Prosæ magistri Henrici versificatoris. Summa extracta de Decretalibus. Minus Mariale. Liber Sententiarum. Quartus liber Sententiarum. [Ricardus] Fishacre super Sententias. Parabolæ Salomonis postillatæ. Exceptiones Crisostomi super Mathæum. Vitæ sanctorum. Breviarium et Psalterium. *Dedit item de novo unum librum qui vocatur* [Alex. de] Hales super tertium librum Sententiarum. Liber Bretonis. Corrogationes Promothei, cum Summa Johannis Belet. Liber partium. Breviarium. Sententiarum (*sic*). Duo Missalia. Duo Antiphonaria, scilicet, Temporalium et Sanctorum. Ysidorus. Liber phisica (*sic*). Item de modo confitendi. Item de sermonibus, cum aliis. Item de phisica, cum aliis. Item [*Platearius* ?] de simplici medicina.

Libri Gregorii prioris. Prima pars Bibliotecæ Hebraicæ, cum aliis septem libris. Notulæ super Bibliotecam Hebraicam. Prædicamenta Augustini cum expositionibus nominum Hebraicorum, et Ars loquendi et intelligendi in lingua Hebraica. Ars loquendi linguam Græcam, cum aliis octodecim libris de gramatica. Psalterium Græcum. Item Psalterium Græcum. Psalterium Hebraicum. Donatus glosatus, cum aliis septem libris de grammatica. Græcismus, Doctrinale, Poetria, Lapidarium, Visio Joachym, in uno volumine. Prescianus constructus, cum notulis et aliis duobus de grammatica. Ordo Hystoriarum, cum tabula Joachym et tribus aliis. Decreta versificata, cum aliis octo, et Summulis, et Fallaciis Oxoniensibus. Casus Decretalium. Vetus Logica, cum notulis. Nova Logica. Liber Iymey [*sic*], et Breves sententiæ super libros Naturalium, cum aliis. Item vetus Logica.

Libri R. de Wermigton. Sextus liber Decretalium. Item Constitutiones Innocentii iiii., cum aliis. Item Summa magistri Willelmi de Montibus.

Libri fratris Walteri de Lilleford, quondam prioris Sancti Ivonis, quos contulit communitati Rameseye.[1] Prima pars Summæ theologiæ secundum fratrem Thomam de Alquino. Prima Secundæ, cum ultima parte Summæ ejusdem Thomæ. Item Secunda Secundæ ejusdem Thomæ. Scriptum Petri Tharenteys super primum librum Sententiarum. Item primum scriptum Sententiarum fratris Egidii [de Columna]. Secundum scriptum Sententiarum fratris Thomæ Alquini. Item tertium scriptum Sententiarum ejusdem Thomæ. Item quartum scriptum Sententiarum ejusdem Thomæ. Item Summa magistri Henrici de Gandavo super omnes libros Sententiarum, in duobus voluminibus. Summa de potentia Dei, De malo, Expositio fratris Thomæ de Alquino super x. libris Ethicorum, in uno volumine. Expositiones fratris Thomæ de Alquino super viii. libris Phisicorum, et Expositiones fratris Egidii [de Columna] super libros de generatione et corruptione, et Expositiones fratris Thomæ super libros de sompno et vigilia, et etiam super libros de memoria et reminiscentia, et idem etiam Thomas super tres libros de anima, in uno volumine. Comentum Averoys super xii. libros Methaphisicæ, et Comentum Averedi de vegetabilibus Aristotelis et Commentum super tres libros de causis, in uno volumine. Expositio fratris Thomæ Alquini super novam translationem xii. librorum Methaphisicæ, in uno volumine. Disputationes de quolibet magistri Henrici [Goethals] de Gandavo, in duobus voluminibus. xiiii. Quodlibet magistri Godefridi de Fontibus, et duo Quodlibet Jacobi de Viterbio, et tria Quodlibet magistri Petri de A[l]vernia. Augustinus de confessionibus, scilicet, xiii. libri. Item Augustinus de quantitate animæ, et super Genesim ad litteram libri xii., Augustinus contra monachos, Soliloquiorum libri duo, Augustinus de vera religione, De natura et gratia, De natura boni, Augustinus de libero arbitrio, De immortalitate animæ, De corruptione et gratia, De prædestinatione sanctorum, in uno volumine. Augustinus de Trinitate, scilicet, libri xv., et libri Retractationum ejus xxii., in uno volumine. Anselmus de veritate, de libero arbitrio, de casu Diaboli, Anselmus Cur Deus homo, scilicet, liber secundus, De concordia præscientiæ, De conceptu virginali, Monologion, Prosologion, Contra insipientem, De processione Spiritus Sancti, De similitudinibus, De grammatico, Bernardus de consideratione, liber quintus, Anselmus de sacrificio azimi et fermentati, et Epistola ejusdem de incarnatione Verbi, in uno volumine. Textus [Aristotelis] de generatione et corruptione, item De anima, De sompno et vigilia, De memoria et reminiscentia, item omnes libri Ethicorum Aristotelis, in uno volumine. Summa de veritate. Com-

[1] Added in a fresh hand on another skin.

mentum super tres libros de anima, Expositiones fratris Egidii [de Columna] super tres libros de anima, Liber Methaphisicæ et Phisicæ et Metheororum, in uno volumine. Quæstiones super omnes libros Methaphisicæ. Reportationes fratris Walteri de Lilleforde de disputationibus. Vetus Logica et Nova, in uno volumine. Quæstiones Porphirii, Prædicamentorum, Peryamenias, Elenchorum, et super omnes libros Phisicorum, super librum de motu animalium, super primum librum de juventute et senectute, de longitudine et brevitate vitæ, de sompno et vigilia, De phisonomia Aristotilis, de memoria et reminiscentia, de sensu et sensato, cum multis aliis, in uno volumine. Sextus liber Decretalium. [1] Quæstiones disputatæ a diversis doctoribus. Narratio Eustachii de Moralibus Aristotelis ad Nicomachum, Textus Topicorum Boycii, Quæstiones disputatæ a diversis doctoribus, Tractatus [Rob. Grosseteste?] de spera, Expositio libri Posteriorum cum quæstionibus, et Summa magistri Galfridi Haspal, in uno volumine.

[*Endorsement:*—]

Libri glosati. Ezechiel glosatus. Regum [2] glosatum. Johannes et Marcus glosatus. Genesis et Job in uno volumine. Exodus. Lucas per se. Leviticus, Numerus, Deutronomium, in uno volumine. Psalterium glosatum. Liber Sapientiæ. Ysayas in parte glosatus. Genesis in parte glosatus. Epistolæ Pauli. Item Epistolæ Pauli quinque glosatæ. Johannes glosatus. Item Johannes glosatus. Item Johannes glossis Rob. de Nurs. Cantica Canticorum et Apocalipsis simul. Cantica Canticorum, tres quaterni. Liber Sapientiæ parvus. Johannes in parte glosatus.

Summa Psalteriorum, omnibus computatis, sine Psalterio Sancti Oswoldi. Centum, per minus centum.

Summa Breviariorum, lxx.

Ista Breviaria sunt extra chorum, scilicet, in sacristia unum, apud Biri unum, in Scorby . . [3] unum, in Storolf unum, in hostilaria unum, apud Hygeneye unum, apud Northeye unum, apud Wlfeye unum, apud Lawishille unum. Apud M . . [3] meneye duo, apud Stucle unum.

Libri Ymnorum, iiii. *Gradalia,* xxxii., *de quibus* x. *cum Psalteriis computatis,* iii. *in capella abbatis. Properia* [4] xxxiii. *Processionaria,* xxix. *Temporalia,* xx. *Sanctorum,* xxiii. *Præterea* iiii. *Antiphonaria cum utroque, videlicet Temporale et Sanctorum. Libri de Alleluyes,* viii. *Libri de Kyryes,* iiii. *Item liber organicus fratris Willelmi de Chiltham.*

---

[1] Added in another hand.
[2] *Sic.*
[3] Torn.
[4] *Sic:* probably a mistake for *Troperia.*

IV.

Letter-book during the Abbacy of John de Sautre, 1285–1316.[1]

Oath of obedience to the see of St. Peter. (fol. 1.)

(1.) Ego J. etc. Ab hac hora in antea fidelis et obediens ero beato Petro, sanctæ et apostolicæ Romanæ ecclesiæ, domino papæ suisque successoribus canonice intrantibus. Non ero in consilio aut in consensu vel facto ut vitam perdant vel membrum, aut capiantur mala captione. Consilium vero quod mihi tradituri sunt per se aut per nuncios sive per litteras, ad eorum damnum, me sciente, nemini pandam. Papatum Romanum et regalia Sancti Petri adjutor eis ero ad retinendum et ad defendendum, salvo ordine meo, contra omnes homines. Legatum apostolicæ sedis eundo et redeundo honorifice tractabo et suis necessitatibus adjuvabo. Vocatus ad synodum veniam, nisi canonice fuero præpeditus. Apostolorum limina singulis triennis visitabo, aut per me, aut per nuncium meum, nisi apostolica absolvar licentia. Possessiones vero ad mensam monasterii mei pertinentes non vendam neque dabo, nec inpignerabo, neque de novo infeodabo, inconsulto Romano pontifice. Sicut Deus me adjuvet et hæc sancta Evangelia.

A.D. 1275. 27 July. (fol. 6.) Archbishop Kilwardby to the abbey, for reception of a monk from the impoverished abbey of Faversham.

(2.) Viris religiosis et amicis in Christo carissimis dominis, Abbati de Ramesia et ejusdem loci conventui, suus frater R[obertus] permissione divina Cantuariensis archiepiscopus, totius Angliæ primas, salutem et intimæ caritatis in Christo semper augmentum. Domus monachorum de Faveresham nostræ diocesis, quæ opibus abundare ac pollere caritatis ac pietatis diversis operibus consuevit, per onera æris alieni et varia incommoda ad tantæ paupertatis inopiam est redacta quod ad relevationem ipsius aliquas personas sparsim ad alias domus ejusdem ordinis ad tempus emittere necessario oportebit; super quo scripsimus venerando fratri nostro Lincolniensi episcopo, ac ipse sui gratia vobis et aliis suæ diocesis supplicatorias patentes litteras destinavit, ut videre poteritis de eodem. Suis igitur precibus specialiter adjicimus preces nostras, pietatem vestram rogantes ut gratiæ a nobis petitæ in hac parte, quoad receptionem unius ad tempus, vestrum velitis unanimiter præbere assensum, Dei intuitu, ac ipsum, si placet, literatorie intimare. Valete sicut optamus valere. Datum apud Gyllyngham vi. kalendis Augusti anno Domini millesimo CCLXX. quinto.

[1] Ashmole MS. 1524, art. iv.

(3.) Edwardus, etc., venerabili in Christo patri O[livero] Dei gratia Lincolniensi episcopo salutem. Mortis impietas, nulli dignata parcere personæ, cor nostrum vehementi dolore sauciavit et citharam[1] domus nostræ convertit in luctum. Sors adversa dominam Alianoram reginam Angliæ, consortem nostram, nobis ab annis puerilibus copulatam, hac die Martis proxima ante festum sancti Andreæ apostoli rapuit ab hoc mundo. Attendentes igitur quod, quum ex institutione Altissimi, Qui non est acceptor personarum, tramitem illum vitare nequeat vivus aliquis super terram, salubrius nihil fuerit quam ejusdem animæ et aliarum pie dormientium providere quieti, ut quum ex se ipsis mereri non possunt piis aliorum precibus releventur; paternitatem vestram, etc.

A.D. 1290. 28 Nov. (fol. 15 *b*.) The King to the bishop of Lincoln, announcing the death of queen Eleanor on 28 Nov., and desiring prayers to be offered for her.

(4.) *Roberto de Insula pro Rege de Parliamento.*[2]

Edwardus Dei gratia Rex Angliæ, dominus Hiberniæ et dux Aquitaniæ, dilecto et fideli suo Roberto de Insula, salutem. Quia super magnis et arduis negotiis nos et statum regni nostri specialiter tangentibus apud Westmonasterium in octabis sancti Martini proxime futuris parliamentum nostrum tenere et vobiscum ac cum prælatis et cæteris magnatibus et proceribus dicti regni habere proponimus colloquium et tractatum, vobis mandamus, in fide et homagio quibus nobis tenemini firmiter injungentes, quod omnibus aliis prætermissis dictis die et loco personaliter intersitis, ibidem nobiscum ac cum prælatis et cæteris magnatibus et proceribus prædictis super dictis negotiis tractaturi vestrumque consilium impensuri. Et hoc nullatenus omittatis. Teste me ipso apud Westmonasterium x. die Octobris anno regni nostri decimo nono.

A.D. 1291. 10 Oct. (fol. 4 *b*.) Parliamentary summons to Robert de Lisle.

(5.) Dilecto fratri abbati monasterii Ramesiæ, Lincolniensis dioc., salutem et apostolicam benedictionem. Ad audientiam nostram pervenit quod quum dilecti filii abbas et conventus M. B. sancti Petri, ordinis sancti Benedicti, Lincolniensis dioc., quam prædecessores eorum decimas, terras, domos, maneria, casalia, hortos, silvas, prata, pascua, molendina, piscarias, possessiones, jura, jurisdictiones et quædam alia bona ad dictum monasterium spectantia, datis super hoc literis, confectis exinde publicis instrumentis, interpositis juramentis, factis renunciationibus et pœnis adjectis, in gravem dicti monasterii læsionem nonnullis clericis et laicis, aliquibus eos

A.D. 1299. 25 Aug. (fol. 19 *b*.) Commission from Pope Boniface VII. to the Abbot of Ramsey to recover to a monastery in the diocese of Lincoln property which has been alienated from it.

[1] chitheram, MS.

[2] This is entered on the blank half of a page in another hand.

ad vitam, quibusdam vero ad non modicum tempus, et aliis perpetuo, ad firmam vel sub censu annuo concesserunt, quorum aliqui super his confirmationis literas in forma communi dicuntur a sede apostolica[1] impetrasse: Quia vero nostra interest super hoc de opportuno remedio providere disc[retioni] t[uæ] per a[postolicum ?] scrip[tum] m[andamus] quatinus ea quæ de bonis ipsius monasterii per concessiones hujusmodi alienata inveneritis illicite, vel destructa, non obstantibus literis, instrumentis, juramentis, renunciationibus, pœnis et confirmationibus supradictis, ad inh, [*sic*] et proprietatem ejusdem monasterii legitime revocare procures, contradictiones per s. ecclesiasticam cen[suram] apostolic[am] præpositam compescendo. Testes autem qui fuerunt nominati si se gratia vel o[dio] vel ti[more] [subtrahunt] censura[2] simili apponere cessante [*sic*] veritati testimonium per[hibere ? [3]]. Datum Anagniæ viii. kalendis Septembris, pontificatus nostri anno quinto.

A.D. 1299. 20 Oct. (fol. 12 *b*.) The bishop elect of Norwich to Sautre, inviting him to attend his consecration at Canterbury on Sunday 15 Nov.

(6.) Venerabili patri in Christo domino [Johanni] Dei gratia abbati Ramesiæ, J[ohannes] prior Eliensis in episcopum Norwicensem Ejusdem permissione præfectus, salutem in sinceris amplexibus omnium Conditoris. Quoniam consecrationis nostræ solemnitas instanti die Dominica proxima post festum sancti Martini apud Cantuariam, Divinitate propitia, imminet facienda, sinceritatem vestram obnixis precibus imploramus quatinus ad nostram et ecclesiæ nostræ velitis personaliter interesse gloriam et honorem, ut tanto propensius nos honorari sentiamus quanto jocunda facie præsentiæ vestræ nos excellentius illustratis. Vigeat et valeat paternitas vestra reverenda per tempora semper prospera et longæva. Datum Lund. xiii. kalendis Novembris anno Domini M.CC. nonagesimo nono.

Scribentem excuset temporis brevitas in præmissis.[4]

A.D. 1299. (fol. 3 *b*.) [Invitation from bishop Walpole of Ely] to the abbot to keep Christmas with him on his translation to Ely from Norwich.

(7.) Quoniam in jam instanti festo Natalis Domini, Ipsius nobis assistente clementia, ad ecclesiam Eliensem proponimus declinare, dictum festum et alias solemnitates quæ incumbunt occasione translationis ibidem celebraturi, dilectionem vestram in Domino requirimus et rogamus quatinus inibi nostram comitivam per vestram venerabilem præsentiam in dicto festo velitis decorare, etc.

---

[1] *a sede apostolica*] et se appellata, MS.

[2] obtraunt consura, MS. The whole sentence is very corrupt.

[3] Blank in MS.

[4] Added at the foot of the page; possibly a postscript.

(8.) Edward par la grace de Dieu Roy de Dengletere, seygnur de Hyrlaund e duc de Aquitayne, a nostre cher en Dieu, l'abbe de Rameseye, saluz. Come nous soioms molt tenuž a nostre cher clerke Robert de Vffington, qui bien e longement nous adservi, de qui service nous looms mult en vncore ne soit auauncez par nous, de quey il nous poise, vous prioms especiaument que le dit nostre clerke voylez a leglise de Brauncestre, que est de vostre doneisun, et voyde a ce ke nous auoms entendu, presenter, par regard de charite et pur lamour de nous. Et taunt en voilez faire que nous vous en puissoms sauoir bon gre, et ce que vous vodrez faire nous fatiez resauoir par voz letterres. Done souz nostre priue seal a Holmcoltram, le viii. jour dOctobre le an de nostre rengne xxviii.

A.D. 1300. 8 Oct. (fol. 10 *b*.) The King to abbot Sautre, requesting presentation to the church of Brancaster for his clerk Rob. de Uffington.

(9.) Margareta Dei gratia domina Hiberniæ et ducissa Aquitaniæ religioso viro in Christo sibi dilecto abbati de Ramesia salutem. Quum carissimus dominus noster Rex vobis pro Roberto de Offynthona clerico suo, ut ipsum ad ecclesiam de Brauncestria vestræ donationis de jure vacantem ut, dicitur, præsentare velitis dirigat preces suas, devotionem vestram requirimus et precamur quatinus talem gratiam prædicto R[oberto] facere velitis in hac parte hujus rogaminis nostri interventu, ut una cum rogatu regio illud sibi sentiat votive profuisse. Datum apud Holmcoltram, ix. die mensis Octobris.

A.D. 1300. 9 Oct. (fol. 10 *b*.) Queen Margaret to the same, on the same subject.

(10.) Venerabili patri in Christo et domino reverendo, domino Dei gratia Covyntriæ et Luchfeld. episcopo ac illustris Regis Angliæ thesaurario, [Johannes], permissione ejusdem abbas Ramesiæ, salutem et seipsum cum omni promptitudine complacendi. Habet vos opinionis nostræ firma credulitas inter certos speciales in amicitiæ puritate præcipuum et amicum confidentissimum. Sub cujus confidentia confisi, quum ecclesia nostra Ramesiensis ob delictum extraneorum in festo Natalis Domini proximo præterito per effusionem sanguinis sit interdicta, ad reverendi patris domini Lincolniensis episcopi, loc[i] dioc[esani], refugium recurrentes, in partibus valde remotis existentis, licentiam reconciliandi a quocunque episcopo catholico tantum gratiam sedis apostolicæ obtinente concedentis, vestræ paternitati devote supplicamus quatinus quum iter vestrum redeundo a Londonia versus Lincolniam ad Parliamentum domini Regis per manerium vestrum de . . ,[1]

A.D. 1301. Jan. (fol. 19.) Abbot Sautre to the bishop of Lichfield, begging him to come to Ramsey, on his way to the Parliament at Lincoln, to reconcile (by licence from the bishop of Lincoln) the church which has been polluted by bloodshed on Christmas Day last.

[1] Blank in MS.

ut hactenus intelleximus, dirigere proposueritis, ad nos apud Ramesiam venire velitis, ecclesiæ nostræ prædictæ reconciliationem caritative faciendum, nostris precibus et amore. Conservet vos Altissimus ad honorem ecclesiæ suæ sanctæ per tempora diuturna.

A.D. 1301. 15 June. (fol. 10 *b*.)

Queen Margaret to the abbot and convent, desiring them to prefer her treasurer, John de Godele, to some ecclesiastical benefice.

(11.) Margarete, par la grace [de] Dieu Royne Dengleterre, dame Dirlaunde, duchesse Daquitayne, a gentz de honurable religioun Johan, par la suffraunce [de] Dieu abbe de Rameseye, et au couent de mesme le lyu, salutz et bon amour. Pour ceo ke austrefeez vous auoms priees par noz letteres pur vn de noz auauncer et respondeu non feust de par vous que volenters le freez issint que nous vous nomasoms asqun de nos que vous seust et peust valer et voz bosoygnes auauncer quaunt vous aueriez de nostre seignour le Roy affarre, Nous vous nomoums nostre cher clerke sire Johan de Godele, nostre tresorer, que serra prouitable pur vous et vostre in mesone, le qel nous nauoms vncore de ren purueu, et molt desiroms son auauncement et yssumoes tenuz parunt nous, vous prioms si acertes cum nous poums ki pur lamour de nous le dit sire Johan voillez purueer de asqun bon benefiz de seynte eglise a plus tost que vous purrez. Et pur ceo que la grace soit plus certeyne, voyllez doner al dit Johan vne enpensioun honurrable iesques ataunt que vous le peusscez purueer. Si enfacez taunt pur laimour de nous que le vauntdit sire Johan sente que noz priers le sent values enver vous, si que nous vous enpeussoms mercier. Et ceo que enfearre volez nous maundez par nostre cher clerk mestre Hughe de Walmesforde portoure de ceste lettere. Nostre Sire vous gard. Donne a Wodesstoke, le xv. jour de Juyn.

[A.D. 1301 ?] (fol. 4.)

Letter of thanks [from John de Godele for compliance with the preceding letter ?]

(12.) Salutem et se semper paratum ad suæ beneplacita voluntatis. Pro eo quod supplicationi dominæ Reginæ in decenti anima parentes, (?)[1] me vestrum respicere voluistis, vobis quantas possum actiones refero gratiarum. Scituri pro certo me vestrum totis meis viribus vobis et monasterio vestro ad condignum famulatum eo arctius obligari, in tantum ut ex nunc vestra et ecclesiæ vestræ negotia modis et locis omnibus quibus potero faciam promoveri. Cæterum [apud] dominam prædictam consecuti estis gratiam multiplicem et amorem. Diu, etc.

---

[1] indecenti anima pñs, MS.

A.D. 1301. 28 July. (fol. 11.) Queen Margaret to Sautre, inviting him to be godfather to the infant whose birth is shortly expected [Edmund of Woodstock].

(13.) Margarete, par la grace [de] Dieu Reyne Dengleterre, dame Dirlaunde et duchesse Daquitayne, a son cher en Dieu l'abbe de Rameseye salutz et bon amour. Pur ceo que nous suoums en estat de procheynement auoyr enfaunt par la grace Dieu, vous prioms chermcnt que vous aproches a les partyes de Wodestok la ou nous suums pur estre nostre compere de nostre enfaunt aussi hastivement cum vous porez en bone manere, pur l'amour de nous. Nostre Sire vous gard. Escrit a Wodestoke le xxviii. de Juil.

A.D. 1301. 20 Nov. (fol. 8.) Archbishop Winchelsey to Sautre, accrediting his valet R. de Leytone.

(14.) R[obertus] permissione divina Cantuariensis archiepiscopus, totius Angliæ primas, dilecto filio et amico in Christo carissimo domino abbati Ramesiæ, salutem, gratiam et benedictionem. Ad exponendum vobis quædam negotia ex parte nostra Raulinum de Leytone, valettum nostrum, præsentium portitorem, vobis destinamus, vestram dilectionem obnixe rogantes quatinus in iis quæ vobis ex parte nostra vivæ vocis oraculo exponet ipsum benignius audientes et sibi fidem adhibentes, eadem[1] negotia, si commode fieri poterunt, velitis favorabiliter expedire. Valete. Datum apud Dunstaple sub sigillo nostro privato xii. kalendis Decembris anno consecrationis nostræ nono.

A.D. 1301. 22 Nov. (fol. 8.) Reply of the abbot. Lends his palfrey as requested.

(15.) Venerabili patri in Christo et domino reverendo domino R[oberto], Dei gratia Cantuariensi archiepiscopo, totius Angliæ primati, suus humilis et devotus J., permissione Ejusdem abbas Ramesiæ se ipsum cum debita subjectione, reverentia simul et honore. Detulit nobis Raulynus valettus vester vestræ sanctæ paternitatis litteras credentiæ speciales hac die Jovis in festo sanctæ Ceciliæ virginis apud Rameseyam. Cui benignum præbuimus auditum juxta debitum nostrum; nuntioque ejus exposito et intellecto pallefridum nostrum quem solum habuimus ad præsens vobis gaudenter transmittimus per eundem, votis intimis cupientes ipsum ad opus vestrum fore competentem et securum; pallefridum vero vestrum nobis ex parte vestra transmissum humiliter retinentes, donec vestra duxerit paternitas reverenda nobis aliud demandare. Valeat reverenda paternitas vestra per tempora longiora.

A.D. 1301. (fol. 8 *b*.) Abbot Sautre to archbishop Winchelsey; sends

(16.) Venerabili patri in Christo et domino reverendo, domino R[oberto], Dei gratia Cantuariensi archiepiscopo, totius Angliæ primati, suus filius humilis et devotus J., permissione eadem abbas Ramesiæ, salutem, obedientiam, reverentiam devotam et honorem. Quod equus noster vobis non placuit

[1] et eadem, MS.

back the archbishop's palfrey, and regrets that his own was not approved.

gravamur corde vestra noscat paternitas reverenter prædilecta, intelligens, si placet, pro constanti quod palefridum vestrum non alio modo retinuimus nisi quod nuntius vester illum in redeundo ad vos secum duci non permisit. Ideoque illum vobis transmittimus præsentium per portitorem, cum omnium beneficiorum præteritorum et præsentium summa gratiarum actione. Conservet vos Altissimus ad honorem suæ ecclesiæ per tempora longiora.

A.D. 1302. 13 March. (fol. 9 *b*.)

G. de Segrave to Sautre requesting some appointment for the bearer, who has a strong voice.

(17.) Summæ religionis viro domino abbati de Ramesia suus G. de Segrave salutem et se totum. Inter opera caritatis est maximum iis qui Spiritu divino ducuntur ac perpetuum obsequium Deo præstare nituntur votis omnibus confovere, ut justum suum compleant desiderium et Deo dignum præstent[1] famulatum. Inde est quod dominationem vestram intimus exoro et omni affectione qua possum ampliori quatinus latorem præsentium, quem vocis munimine scio roboratum ac etiam aliis moribus insignitum, in cœnobio vestro ad aliquod officium sibi competens admittere et amore mei honestius retinere velitis. Datum Londoniæ die Cinerum anno Domini M.CCC. secundo.

A.D. 1302. 28 April. (fol. 4.)

Acknowledgement by Sir W. de Bereford of payment by the abbot.

(18.) Tenore præsentium pateat universis quod ego W. de Bereforde, miles, recepi et habui a venerabili patre domino J. Dei gratia abbate Ramesiæ per manus J. de Suttone clerici sui qui[n]quaginta marcas sterlingorum, in partem solutionis cujusdam debiti ducentarum et quadraginta librarum sterlingorum in quibus mihi idem dominus abbas tenebatur ex mutuo. In cujus rei testimonium litteras meas sibi fieri [feci] has patentes. Datæ apud Brithwell die sabbati proxima post festum sancti Marci Ewangelistæ, anno regni Regis Edwardi tricesimo.

A.D. 1302. 7 May. (fol. 10.)

Bishop Oxford of Ely invites Sautre to attend his inthronization on 23 June.

(19.) Venerandæ religionis viro domino abbati de Ramesia, Robertus, permissione divina Elyensis ecclesiæ minister, salutem in Auctore salutis. Quoniam nos inthronisationis solemnia, quæ vestra præsentia decorari non modicum affectamus, die sanctæ Etheldredæ patronæ nostræ in nostra Elyensi ecclesia, Divina adjutrice gratia, intendimus celebrare, amicitiam vestram rogamus obnixe quatinus in eisdem solemniis ibidem declinare velitis, nobiscum et cum amicis nostris moraturus ad nostri solatium et honorem. Valete diu in Christo. Datum apud Dody[n]gton nonis Maii.

---

[1] præstant, MS.

A.D. 1302. (fol. 10.) Sautre to the abbot of Thorney, offering to mediate with the abbot of Peterborough for the settlement of their mutual disputes.

(20.) Venerabili patri in Christo amico suo carissimo O[doni] Dei gratia abbati de Thorneye, J. permissione [Ejusdem] abbas Ramesiæ, salutem. De hospitio vestro bono laudabilique convivio et amicabilis confabulationis recreatione nuper per vos nobis curialiter exhibitis, vobis grates et gratias referimus speciales, providentia propriæ voluntatis gratanter excitati. Considerantes adversitates, dampna gravia et expensas non modicas quas temporibus nostris sustinuimus erga multos ob defectum unitatis, et advertentes nihil caritate et concordia pretiosius esse, dominum abbatem de Burgo sub modo quo vobis loquebamur sumus allocuti, neutro vestrum, novit Dominus, plus alio nos ad hoc instigante, quem, ut vos, satis pronum satisque ductilem ad omnem viam veritatis et pacis subeundum, tenendum et firmandum, ratione mediante, invenimus verbotenus de omnibus controversiis exactionibusque indebitis inter vos jam subortis. Quapropter paternitatem vestram rogamus et excitamus humiliter in Domino quatinus habita super his cum conventu vestro deliberatione debita et discreta, quid vobis in hac parte fieri placuerit, videlicet de concordia et pace formanda ope Dominique firmanda, quando et ubi ad hoc convenire expediens visum fuerit nobis literatorie sub modo et forma quæ placeant renunciare velitis, infra tempus aliquod breve, ut ex rescripto vestro quid prædicto domino abbati de hujus negotii prosecutione et expeditione mandare debeamus, valeamus[1] ut decet firmius informari. Valeat reverenda paternitas vestra per tempora longa.

A.D. 1302. (fol. 11 *b*.) The same to the abbot of Peterborough, proposing a meeting with the abbot of Thorney, after the inthronization of the bishop of Ely, for the settlement of the disputes between Thorney and Peterborough.

(21.) Venerabili patri in Christo domino G[odefrido] Dei gratia abbati de Burgo, J. permissione Ejusdem abbas Ramesiæ, salutem eandem quam sibi. De honoribus et beneficiis et curialitatibus nobis et nostris exhibitis tam benigne vobis ad quantum possumus assurgimus ad gratiarum actiones, omni affectione exorantes quatinus spem nobis nuper datam super tractatu habendo de controversiis et contentionibus inter vos et abbatem de Thorneye jam subortis amicabiliter sedandis per mediationem domini abbatis de Croulaunde et nostram, modo prælocuto, quam ut credimus satis recolitis, minime frustrare velitis. Mandavimus enim domino abbati de Thorneye, suam inde scitantes[2] voluntatem, qui ad hoc se pronum offert et paratum. Placeat igitur vestræ paternitati reverendæ, sicut sibi, tractatum illum in redeundo ab inthronizatione domini Elyensis episcopi, vel alibi quo unanimi ordinabimus assensu, coram nobis et senescallis nostris dumtaxat, omnibus aliis per-

[1] et valeamus, MS. | [2] scitientes, MS.

sonis deletis vel postpositis, agitari, disputari et ad finem perpetuum reduci, ut, misericordia Domini adjutrice, ex inimicitiis inter vos imminentibus excussis firmæ pacis et concordiæ vinculum innodetur. Quod autem in præmissis facere decreveritis, nobis, si placet, litteris vestris, si placet, intimetis istarum per latorem. Valeat reverenda paternitas per tempora l[onga].

A.D. 1302. (fol. 11.) The abbot of Peterborough to Sautre. Is ready to do all he can for peace, saving the rights of his church.

(22.) Venerabili in Christo patri cordialiter præamato domino J. Dei gratia abbati Ramesiæ G[odefridus] eadem providentia abbas de Burgo Sancti Petri, salutem votivis affectibus ad vota affluentem. Ea quæ nobis vestra delata intimarunt rogamina sicut seriosius litteris vestris continentur, pacis dulcedinem omni sublato præjudicio assequi zelantes, parati erimus in eventum temporis diffiniendi more condicto medullitus adimplere. Ad hæc, pater amantissime, inspecta littera justiciarii de foresta nihil nobis in eadem reperimus præjudiciale ad statum quod attinet antiquitus usitatum nostro monasterio, largitione regali prædonatum ac cursu temporis longævi fulcitum, quæ coram vobis seu justo judice quocumque poterunt luculenter apparere. Scire etiam in corde vos optamus nos [nec] quemquam in sua justicia opprimere nec velle opprimi, sed tantum libertates ecclesiæ nostræ donatas absque læsione pro posse tueri. In Christo Jesu valeat paternitas vestra venerabilis per tempora longa.

A.D. 1302. 22 July. (fol. 5.) Archbishop Winchelsey to the abbey, requesting admission for two monks from an impoverished Kentish monastery.

(23.) Robertus permissione divina Cantuariensis archiepiscopus, totius Angliæ primas, dilectis filiis ac viris religiosis, dominis abbati et conventui de Ramesia, salutem, gratiam et benedictionem. Decet ut religiosa conditio sui status depressionem in oppressione confratrum agnoscens, et alterutrum sibi compatiens et subveniens, impleat legem Christi qua jubemur proximos diligere et alter alterius onera portare. Quum igitur monasterium de . . . .[1] nostræ Cantuariensis dioceseos, variis malignorum injuriis temporibus jam adversis attritum, et litium et jurgium dispendia passum, in tantum suis facultatibus sit collapsum et onere æris alieni depressum quod alimentorum carentia conventus[2] ipsius monasterii dispersionem necessario, de quo dolemus, requirat, nec utilius et honestius quam per confratres suæ conditionis et ordinis valeat eorum indigentia relevari: vestræ devotionis caritatem requirimus et rogamus quatinus duos monachos ejusdem monasterii,

[1] Name omitted in MS.

[2] partis conventus, MS., *with marks of erasure under* partis.

præsentium exhibitores, ad relevamen suæ domus prædictæ velitis ad tempus inter vos perhendinaturos ex debito compassionis admittere, et benigne tractare in omnibus juxta religionis disciplinam et observantias regulares, donec monasterio prædicto, suorum mole gravaminum exonerato, grex miserabiliter sic dispersus revirentibus pascuis ad ovile proprium revocari ac in unum commodius valeat congregari. Valete. Datum apud Lamhethe, xi. kalendis Augusti, anno Domini MCCC. secundo, consecrationis nostræ octavo.

A.D. 1302. 26 Sept. (fol. 5.) Archbishop Winchelsey to the abbey, requesting presentation of one of his chaplains to a church vacant by the non-ordination as priest of the last incumbent.

(24.) [Robertus] permissione divina Cantuariensis archiepiscopus, totius Angliæ primas, venerandæ religionis viris filiis suis et amicis in Christo carissimis, domino abbati Ramesiæ Lincolniensis dioceseos, et ejusdem loci conventui, salutem, gratiam et benedictionem. Hos sibi excitare solet ad actus benivolos et etiam complacentes affectio caritatis fraternæ quos ad vota complacentia crederit felicius inclinari. Sane quum ecclesia seu ecclesiola de N.[1] Eliensis dioceseos, vestri patronatus, (sicut ex confessione Ricardi nuper eidem ecclesiæ incumbentis coram nobis emissa, nobis constat evidenter, quod eam per annum et amplius tenuerat nec ipsum in sacerdotem, impedimento cessante legitimo, infra tempus prædictum procuraverit ordinari,) ipso jure vacet, rectori legitimo destituta, cujus occasione sequestrum in fructibus dictæ ecclesiæ tanquam vacantis auctoritate metropolitica fecimus interponi, vestræ religionis amicitiam dignum duximus deprecandam quatinus J. de N., clericum capellæ nostræ, de eadem diocesi oriundum, vita et moribus per nos et nostros approbatum, ad dictam ecclesiolam sic vacantem ut præmittitur nostri rogaminis interventu velitis, caritatis intuitu, præsentare, et præsentationem hujus, sicut decet, per præsentium bajulum executioni debitæ, prout vobis incumbit, celeriter demandare; scientes quod uni ex minimis nostris feceritis, quanquam modicum fuerit, nobismetipsis merito fieri reputamus. Valete. Datum apud Lyminge, vi. kalendis Octobris, anno Domini MCCC. secundo, consecrationis nostræ octavo.

A.D. 1302. (fol. 5.) Reply of Sautre. A pension of 40*s.* per annum is assigned to

(25.) Venerabili patri in Christo domino et amico suo, si placet, carissimo, R., Dei gratia totius angliæ primati, suus filius humilis et devotus, permissione Ejusdem, Abbas, salutem cum filiali subjectione devotam debitamque obedientiam, reverentiam simul et honorem. Reverendæ paternitati vestræ

[1] *Quære*, Knapwell ?

his chaplain, the church being already filled up.

tenore præsentium significamus quod ecclesiam de N. nostri patronatus pro qua J. de N. clerico vestræ capellæ conferenda vestræ sanctitatis apices de manibus portitoris præsentium devote recepimus, ante ipsarum admissionem clerico nostro cui obnixe fueramus astricti unanimi totius capituli nostri contuleramus assensu. Nolentes tamen preces patris nostri præcipui et dilecti ad ipsum a nobis sine fructu redire, J. clerico prænotato quadraginta solidos annuos per litteram nostram et conventus nostri patentem, sub spe meliori, ipsarum prætextu precum vestrarum, benigne duximus conferendos, quam pensionem eidem oblatam, ad sanctæ paternitatis vestræ mandatum collatam, accipere dignemini si placet, non imputando nuncio moram contractam sed nobis, qui ipsum citius ob certa impedimenta minime potuimus expedire.

A.D. 1302. 7 Nov. (fol. 13.) Writ from King to the abbot, ordering him to provide the full military aid due from him, for service in Scotland.

(26.) Edwardus, Dei gratia Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, dux Aquitaniæ, dilecto sibi in Christo abbati de Ramesia, salutem. Cordi debet esse vobis et aliis fidelibus nostris animis promptis exsurgere ad deprimendam hostium regni nostri insolentiam[1] satagentium idem regnum suorum perversitate conatuum perturbare. Quum itaque ordinaverimus ac, annuente Domino, proponamus esse in festo Pentecostes proximo futuro apud Berewycum super Twedam cum equis et armis et toto servitio nobis debito, ad proficiscendum contra Scotos inimicos nostros ad eorum rebellionem cum Dei auxilio reprimendam viriliter ac potenter, vobis mandamus in fide et dilectione quibus nobis tenemini, firmiter injungentes quod ad prædictos diem et locum habeatis coram nobis totum servitium quod nobis debetis paratum et promptum ad progrediendum nobiscum et cum aliis fidelibus nostris contra dictos Scotos, ad nostra et regni nostri prædicti jura magnifice prosequendum. Et ut fidelitatis vestræ constantia sibi famæ laudem adaugeat vos requirimus et affectuose rogamus quatinus prædictum servitium vestrum sic armatorum augmentatum potentia pro communi præfati regni utilitate in nostri subsidium destinetis, quod, Dei adjutorio mediante, prædictorum inimicorum contumax resistentia conteratur. De quo nobis et vobis honoris et laudis perpetuæ proveniat incrementum; nos et obinde teneri debeamus ad ea quæ vobis utilia fuerint et accepta omni tempore promptiores. Teste me ipso apud Westmonasterium, vii. die Novembris, anno regni nostri tricesimo.

Bildesthorpe.

---

[1] insolertiam, MS.

(27.) Venerabili patri in Christo et amico suo prædilectissimo domino Ricardo, Dei gratia abbati de Crulande, J. permissione Ejusdem abbas Ramesiæ, salutem et fraternitatis mutuæ in Domino caritatem sinceram. Movet nos, non tamen inmerito, amicabilis vestri rogaminis frequens instillatio, et officii nobis incumbentis debita executio, atque laudabilis inter monasteria nostra approbata et antiqua consuetudo, inter nos hactenus confederationem institutam et præhabitam modo debito continuare, [et] quantum in nobis est inviolabiliter observare. Paternitatem vestram iccirco præmunire decrevimus per præsentes quod ad monasterium vestrum hac instanti Dominica in festo Sanctæ Trinitatis proximo futuro, processionem nostram more antiquo recepturi, ope omnipotentis Dei proponimus, si placet, personaliter declinare. Et quid in hac parte vobis inde fieri placuerit nobis litteris vestris intimare velitis istarum per latorem.

A.D. 1286-1303. (fol. 12.) Sautre to abbot Richard of Croyland. Proposes to pay a formal visit on Trinity Sunday.

(28.) Reverendæ discretionis viris dominis Thesaurario et Baronibus de Scaccario domini Regis Angliæ illustris, J., permissione divina abbas Ramesiæ, salutem in Domino. Ad faciendum finem coram vobis pro servitio quatuor militum quos domino nostro Regi prædicto in exercitu suo, pro totali servitio nostro militari, invenire tenemur in præsenti profectione sua super Scotos inimicos nostros et rebelles suos, et ad eundem finem vobis pro nobis solvendum, videlicet quadringenti librarum pro quatuor feodis militum prædictorum, dilectum nobis in Christo Rogerum de Schireburn, clericum nostrum, attornamus per præsentes, attente supplicantes quatinus eundem Rogerum ad dictas finem et solutionem coram vobis faciendas pro nobis loco nostri admittere velitis, nostris precibus et amore; ratum habentes et firmum quicquid coram vobis in hac parte pro nobis duxerit faciendum. In cujus rei testimonium litteras nostras vobis mittimus has patentes. Datum.

A.D. 1302-3. (fol. 13.) Sautre to the lord treasurer and barons of the Exchequer. Sends Rog. de Schirceburne to pay his fine of 400*l.* for the military service due from four knights' fees.

(29.) Pro quamplurimis beneficiis et honoribus immensis mihi meisque in dies per vos gratuite impensis ex toto cordis affectu dilectæ paternitati vestræ devotissime regratians, humiliter supplico quatinus mandatum superiorum collectorum quod vobis t[ra]nsmittimus inspiciendum perlegentes, periculumque nobis imminens in hac parte diligentius advertentes, vestro pariter et nostro honori provide prævidentes, de decima pro anno instanti quatinus vos contingit citra instans festum Inventionis Sanctæ Crucis proximo futurum nobis apud Oseneye, etc.

A.D. 1303. (fol. 4.) Application from [H. de Comptone] canon of Osency for payment to the Pope's tenth.

A.D. 1303. (fol. 11.) Reply of Sautre to Comptone, sub-collector of the tenths, praying for extension of time for payment.

(30.) Venerandæ r[eligionis] viro et amico suo prædilecto domino Hugoni de Comptone, canonico [de] Oseneye, J., permissione divina abbas Ramesiæ, salutem et dilectionem sinceram in Domino continuam. Dé præmunitione vestra quoad periculum vitandum quod comminatum est in mandato collectorum principalium superiorum vestrorum in non solventes decimam impositam per Summum Pontificem, et quoad brevitatem temporis inde limitati, vobis specialiter regratiamus ut tenemur, rogantes attente, ut, quantum in vobis est vel esse poterit sine scandalo vel jactura, nobiscum mitius agere[1] in hac parte, vel[1] tempus sic ordinatum prorogando, refugium quod poterimus interim petituri. Aggravat enim immensum servitium nostrum quod faciemus in instanti profectione contra Scotos, unde vos, sicut hactenus, nostris necessitatibus compati et sustinere deprecamur per præsentes. Valete.

A.D. 1303. 27 April. (fol. 12 b.) The bishop of London to Sautre. If he will send a delegate to appear before him and his colleague in collecting the tenths, he will do what he can to procure extension of time.

(31.) Venerandæ religionis viro domino J., Dei gratia abbati Ramesiæ, R[icardus] permissione divina Londoniensis episcopus, salutem cum omni promptitudine complacendi. Quia ad exigendum et recipiendum decimam in regno Angliæ impositam per sanctum patrem nostrum Bonifacium Papam VIII., in solidum deputati absque collegæ nostræ assensu quicquam facere non possumus cum effectu gratiæ vel favoris, consulimus quod huc instanti die Jovis post mensem[1] Paschæ habeatis aliquem de vestris qui possit et sciat coram nobis et nostræ collegæ commissario quæ nobis scripsistis onera gravia vestra allegare. Et nos quantum in nobis est, et si fieri poterit absque mercatorum incommodo qui per prædictum patrem nostrum sunt ad recipiendum decimam deputati, socii nostri interveniente consensu, usque ad festum Sancti Petri ad Vincula dilationem concedemus liberaliter ut petistis. Datum apud Wytham, v^to^ kalendis Maii.

A.D. 1303. (fol. 3 b.) The bishop of London to his fellow-collector of the tenths, for allowance of delay to the abbey.

(32.) R[icardus] permissione divina Londoniensis episcopus, magistro Bartholomæo de Ferentino, nostro in hac parte collegæ, salutem et sinceram in Domino caritatem. Memores beneficiorum a religiosis viris abbate et conventu[2] de Rammesia receptorum dum status juvenilis nos tenuit, quæ ad antidora nos obligant vinculo naturali, gratitudine qua possumus in suis agendis favere volentes, vos rogamus quatinus usque ad festum Sancti Petri ad Vincula occasione decimæ

---

[1] *Sic.*

[2] conventui, MS.

minime ab eisdem[1] persolutæ ad executiones[2] aliquas nostri intuitu procedere deferatis, et censuras[3] si quas tulistis sine moræ dispendio revocare velitis. Datum.

A.D. 1303. 6 May. (fol. 13 *b*.) The King to the abbey, sending his aged surgeon, master William, to be maintained there.

(33.) Edwardus, Dei gratia Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, dux Aquitaniæ, dilectis sibi in Christo abbati et conventui Ramesiæ, salutem. Quum dilectus serviens noster magister Willelmus chirurgicus, qui nobis diu et fideliter deservivit, senio et labore adeo sit confractus quod sui ipsius impotens jam existens nobis ulterius nequeat famulari, ac eidem in vitæ suæ necessariis nondum providerimus, ut volumus,[4] nos statui ipsius W[illelmi] pio compatientes affectu, ipsum ad vos duximus destinandum, vos affectuose rogantes quatinus ipsum W[illelmum] cum uno equo et uno garcione juxta status sui exigentiam in domo vestra, nostri contemplatione rogaminis, favorabiliter admittentes, ipsum quoad vixerit quoad necessaria sua in victu et vestitu, necnon et quoad sustentationem garcionis et equi sui prædictorum, honorifice velitis exhibere; et ut statui ipsius W[illelmi] securius prospiciatur in hac parte, super præmissorum exhibitione litteras vestras patentes sigillo vestro communi signatas sibi benigne concedatis, ac eidem fieri faciatis. Per quod in agendis vestris domusque vestræ opportunitatibus reddi debeamus futuris temporibus promptiores. Et quid inde faciendum duxeritis nobis per latorem præsentium rescribatis. Teste me ipso apud Novum Castrum super Tynam, vi^to^ die Maii, anno regni nostri xxx. primo.

A.D. 1303. 30 May. (fol. 13 *b*.) Sautre to Will. de Grenefeld, lord chancellor, praying that the abbey may be relieved from the charges imposed in the preceding letter, as already two of the King's infirm servants are there maintained.

(34.) Reverendæ discretionis viro et amico suo, si placet, carissimo, magistro Willelmo de Grenefeld, domini Regis Angliæ cancellario, suus devotus J., permissione divina abbas Ramesiæ, salutem et seipsum cum omni promptitudine complacendi. Accedens ad nos magister W[illelmus] chirurgicus litteras prædicti domini Regis illustris nobis et conventui nostro exhibuit, continentes quod eidem cum uno equo et uno garcione in victu et vestitu quoad vixerit necessaria ministraremus vel ministrare curaremus, et de hujus beneficio sibi litteras nostras communi sigillo nostro signatas faceremus. Quas quidem litteras de prædicti domini Regis nostri conscientia nullo modo credimus emanasse nisi per tacitam inde in suggestione veritatem; eo videlicet quod per eundem dictum

[1] eiisdem, MS.
[2] execusciones, MS.
[3] sensuras, MS.
[4] valemus, MS.

dominum Regem nostrum sumus hactenus de duobus suis familiaribus impotentibus onerati, quos in omnibus sibi inveniendis inter liberam familiam nostram diebus singulis allocamus, nec consuevit domus nostra ante domini Regis nunc tempora nisi de uno dumtaxat onerari. Ea propter, dilectissime domine et amice, dilectionem vestram, penes quam non meruimus quo dolemus sed ingratis sibi promereri proni sumus, devote requirimus et rogamus quatinus benignitatis mentem excitantes et onus prædictum quam sit onustum considerantes, ab onere dicti magistri W[illelmi] nobis, latente[1] domino Regi ut præmittitur inde veritate, ut credimus, sic imposito, nos absolvi juvare dignemini, nostris intervenientibus precibus, intuitu caritatis. Per hoc enim nos habebitis in futuro ad ea quæ vobis placuerint pro viribus firmius obligatos. Valeat discretio vestra per tempora diuturna. Datum apud Ramesiam, die Jovis in ebdomada Pentecostis, anno regni Regis Edwardi tricesimo primo.

A.D. 1303. May. (fol. 14.)

Memorial from the abbot to the King, deprecating the imposition of another corrody.

(35.) Excellentissimo domino suo, si placet, domino E., Dei gratia Regi Angliæ, domino Hiberniæ et duci Aquitaniæ, suus humillimus capellanus abbas Ramesiæ seipsum cum oratione continua, dierum longitudinem et vitæ æternæ gloriam et honorem. Excellentiæ vestræ mandatum et præceptum litteris vestris recepimus reverenter per magistrum W. præsentium portitorem, quarum tenore continebatur, ut vidimus, quod eidem magistro Willelmo cum uno equo et uno garcione juxta status sui exigentiam, vestri contemplatione rogaminis quod præceptum computamus, quoad vixerit in victu et vestitu necessaria ministrare honorifice curaremus, ac sibi per litteras nostras patentes sufficientem inde faceremus securitatem. Quapropter regiam majestatem humiliter exoramus quatinus quomodo nobis Nicholaum le Archer et H. de Clevelaunde vestros dudum familiares diu commendaverit, quibus ut cæteris famulis nostris liberioribus in victu et vestitu diebus et annis singulis ministramus, misericorditer consideret et benigne et, si placet, in mente revolvat, ut apparente sic eorum conditionis et status honore quem obtinent ad votum regium et mandatum, nos ab onere dicti magistri W. et suorum, si placet, regia pietas dignetur absolvere, intuitu omnipotentis Dei et genitricis suæ Virginis Mariæ, in instanti scientes constantissime domum nostram antedictam ex lethali pestilentia et aliorum incommodorum multipliciter ingruentium frequentia[2] graviter fore inanitam. Cui compati regiam

[1] lantente, MS.

[2] *frequentia*] et frequenter, MS.

dignitatem provoluti[1] genibus flexis humiliter imploramus. Vos conservet Altissimus ad regimen populi sui in prosperitate et honore per tempora diuturna.

A.D. 1303. 10 June. (fol. 14.)

Renewed mandate from the King for admission of his surgeon.

(36.) Edwardus, Dei gratia Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, dux Aquitaniæ, dilectis sibi in Christo abbati et conventui Ramesiæ, salutem. Quum vos nuper rogaverimus ut dilectum servientem nostrum magistrum Willelmum chirurgicum, præsentium latorem, cum uno equo [et] garcione juxta status sui exigentiam in domo vestra, nostri contemplatione rogaminis, favorabiliter admitteretis, et ei quoad vixerit pro se, garcione et equo suo, in victu et vestitu necessaria curaretis honorifice ministrare, prout in litteris nostris vobis inde directis plenius continetur; vos, preces nostras, ut accepimus, minime ponderantes, quin potius parvipendentes in hac parte, dictum magistrum W. statim vacuis manibus remisistis, excusationem insufficientem minus provide cancellario nostro rescribentes, de quo plurimum non inmerito admiramur: Quocirca devotionem vestram iteratis precibus excitamus quatinus id quod alias omissum est in præmissis ad hanc nostram instantiam taliter supplere velitis quod gratiam et benevolentiam regiam erga vos augere potius debeamus quam minuere. Et quid inde duxeritis faciendum nobis per latorem præsentium absque moræ dispendio rescribatis. Teste me ipso, apud Edeneburgh, iiii. idus Junii, anno regni nostri tricesimo primo.

A.D. 1303. [June.] (fol. 14.)

Reply of the chancellor. Advises them not to provoke the King (who sends his renewed mandate) by their refusal.

(37.) Venerabili patri domino [Johanni] abbati de Ramesia, W. de Grenefeld, clericus, salutem et sinceram in Domino caritatem. Non existimet discretio vestra circumspecta quod domum vestram vel aliam precibus regiis pro quocunque servientium suorum absque domini Regis nostri conscientia et præcepto, temeritate propria, præsumerem onerare. Vobis igitur et conventui vestro pro magistro W. chirurgico domini Regis, prout mihi per ipsum dominum Regem injunctum fuerat viva voce, litteras regias dirigo iteratas, sicut alias fieri in casu consimili consuevit, vosque sano consilio et deliberatione præhibitis, sicut decet, ipsi domino Regi per vestras litteras rescribere curabitis, eo modo quod ipsius animus erga vos merito provocari non debeat ex hac causa, si id vobis et domui vestræ videritis expedire. Semper in Christo valeatis.

A.D. 1303. 28 Nov. (fol. 15.)

Sautre to Queen Margaret, pray-

(38.) A lur tres noble e tres honuree dame, sy luy plest, dame Margarete, par la grace de Deu Reyne Dengletere, dame de Hirlaund, duchesse de Aquitaine, les seons homblis e suples, le abbe de Rameseye e le couent saluz oue kaut-

[1] provolutis, MS.

ing her to intercede for the abbey with the King, against the imposition of the maintenance of his superannuated surgeon.

keil pourrunt, e seuent de reuerences e de honur. A vostre tresgraunt noblesse fesums entendaunt, douce dame, sil vous veut a pleyser ke nous sums chargees de Nychole le Learcher e de Huge de Clyvelaunde, deus seriaunz nostre seygnur le Roy, ke Deu gard, le quels nous auomus retenuz graund pece aad e retenums cum fraunks seriaunz a tote lur vie par lettre e comaundement nostre seygnur auauntdit. Pur quey nous vous priums e requerums humblement e cherment, douce dame, pour Deu e pur seynte charite, que vous, dame, voylez auer regard a la charge de de deus seriauns auaunt ditez, cum il est grande, e nous auer aquitez de ver vous de la lettres que vous nous maundastis naadgers pur meystre Gyllyheme, surgyen nostre seygnur le Roys auantdit, e eyder, dame, pur Deu, vers nostre seygnur le Roys que nous ne seumus, vivaunz le deuz auaunt nomeez seriaunz Nichole e H., des austres chargez. Kar sachet en bone verite, ma dame, que nous suums taunt en dettez par dures aneez e par la Curt de Rome estre hukore la dyme de nous beenz que nous paums de an en aan a la Postoyle, que nous ne poums deliuerer e de coe pyte vous prenge, dame, pur Deeu, e nous, ma dame, plus enforteement prierums pur vous nuyt e iour pur coele que vous mont auer aad et aad succure e ayde a bosoyngne. Nostre Seygnur, dame, vous sauue touz iour cors e alme. Done a Rames[eye], le Joudy procheyn la feste seynt Andreu.

A.D. 1303. (fol. 15.)

The same to the princess Elizabeth, countess of Holland and Hereford, praying for her mediation with the King and Queen on the same subject.

(39.) A sa tres noble e ben voylaunte dame, si luy plest, dame Elyzabeth, fille a noble Rey Dengletere, countesse de Hoylaunde e de Hereford, le seon J., par la suffraunce Deu abbe de Ram[eseye], saluz, oue prest volunte a se comaundemenz. Pur ceo, chere dame, que ma dame la Reyne escrit a nous e a nostre couent pur retenyr a gareysun vn mestre Wyllyhame cyrurgien nostre seyngnur le Roy ore de nouel e nous auoms deus austres seriaunz de seens, cest a sauer N. et H., a les quels nous trovoms lur sustinaunce a terme de lur vie, ausiauant tum a nostre fraunche mayne demeyne, a graunt custages, ma dame, si cum vous poez ben entendre, vous prioms, cher dame, que vous nous voylez vers ma dame la Reyne e vers nostre seygnur vostre pere le Roys ayder e escuser que nous del dit W. ne de austres, viuaunz les austres deus seriaunz auantdites, ne soyoms charges, pur Deu et pur seynte charite; kar sachez en bone verite, ma dame, que nous sumus taunt charges de austry dette key pur le mals anees que pur la dette la Pape estre la dyme de nos beens que nous ly paoms par aan, que nous ne poums deliuerer. E pur Deu, ma dame, de ceo vous saueygne par

charite. E nous, ma dame, prirums pur vous nuyt e iour que Deus vous face de ceo mercy saluz, ma dame, que Deu vous gard touz jours cors e alme.

A.D. 1303. 4 July. (fol. 3.) Letter from the Bishop of Lincoln in behalf of R. de Coquina of the monastery of Huntingdon.

(40.) J[oannes], permissione divina Lincolniensis episcopus, dilecto in Christo filio domino abbati Ramesiæ, salutem, gratiam et benedictionem. Pro Reginaldo dicto de Coquina de monasterio de Hunt[ingdon] vos certa de causa rogamus ex corde quatinus in iis quæ coram vobis seu vestris ballivis habet, ut asserit, expedire, celerem justitiam cum favore qui, ea inoffensa, poterit impendi, fieri faciatis eidem, nostris precibus et amore, ut preces easdem sibi sentiat profuisse. Valete. Datum apud Bokedene, iiii. nonis Julii.

A.D. 1303 7 Aug. (fol. 14 *b*.) Writ from the King, commending another of his servants for maintenance in the abbey.

(41.) Edwardus, Dei gratia Rex Angliæ, dominus Hiberniæ et dux Aquitaniæ, dilectis sibi in Christo abbati et conventui de Ramesia, salutem. Quia dilectus serviens Stephanus de Meen nobis diu fideliter deservivit et de cætero propter sui impotentiam nobis non sufficit famulari, ipsum ad vos duximus transmittendum, vestram rogantes devotionem quatinus ipsum S. in domo vestra prædicta nostri intuitu admittatis, in victu et vestitu et aliis vitæ necessariis quoad vixerit honorifice exhibendum, quod specialiter cum affectu.[1] Pro quo vobis grates dare[2] volumus speciales. Et de eo quod inde ad nostrum rogatum duxeritis faciendum nobis distincte et aperte constare per vestras litteras faciatis. Teste [meipso] apud Breghyn, vii. die Augusti, anno regni nostri xxx. primo. *Per breve de privato sigillo.*

A.D. 1303. (fol. 14 *b*.) Sautre's reply to the preceding writ.

(42.) Excellentissimo domino suo domino E[dwardo], Dei gratia Regi Angliæ, etc., suus humillimus capellanus abbas Ramesiæ seipsum cum oratione continua, dierum longitudinem, [et] vitæ æternæ gloriam et honorem. Litteras excellentiæ vestræ recepimus reverentissime ut tenemur, continentes quod Stephanus Meen familiarem vestrum propter sui impotentiam de cætero in obsequiis vestris laborare non valentem in domo nostra reciperemus, eidemque in victu et vestitu et aliis vitæ necessariis honorifice exhibere curaremus. Quapropter regiam majestatem humiliter exoramus et devote ut eidem majestati misericorditer occurrat eidemque benigne in mente appareat qualiter Nicholaum le Harecher et Hugonem de Clyvelaunde suos familiares impotentes et cla[u]dos quasi nobis commendaverit, quibus in victu et vestitu diebus quotidi-

[1] *sic.*

[2] *dare*] scire, MS.

anis annis singulis sicut cæteris famulis nostris necessaria ministramus ad præceptum regium et mandatum, ut considerato, si placet, onere dictorum servientium duorum sumptuoso ac onere gravissimo æris alieni cui subjacet domus nostra bona fide graviter alligata, nos ab onere dicti S. dignetur absolvere, intuitu omnipotentis Dei et matris suæ Virginis gloriosæ. Conservet vos Altissimus ad regimen populi sui in prosperitate et honore per t[empora diuturna].

A.D. 1303. 31 Aug. (fol. 3.)
A monk of Bardney sent by the bishop of Lincoln to Ramsey for severe penance.

(43.) J[oannes] permissione divina Lincolniensis episcopus dilectis in Christo filiis abbati et conventui de Ramesia, salutem, gratiam et benedictionem. Quia fratrem Benedictum de Lincolnia, monachum monasterii de Bardeneya, ad monasterium vestrum pro mora inibi domus suæ sumptibus facienda ad tempus, sub nostra pœnitentia, suis excessibus exigentibus, fore decrevimus emittendum, vobis in virtute obedientiæ firmiter injungendo mandamus quatinus eundem fratrem Benedictum quum ad vos venerit admittatis et debita in Domino caritate tractetis, ipsumque infra loca claustralia[1] se continere absque exitu ad forensem curiam aliqualem, ac in choro, capitulo et refectorio,[2] ac locis aliis ultimitatem servare, et singulis diebus Veneris in pane, potagio et cervisia jejunare, eisdemque diebus si possit, alioquin diebus hebdomadæ subsequentibus, psalterium unum dicere et in capitulo vestro a præsidente in eodem unam cum humilitate debita disciplinam recipere, faciatis; ipsumque cum nullo religioso vel alio quicquam loqui nisi de iis quæ ad religionem pertinent vel necessarium corporis sui statum, seu litteras vel nuncios alicui mittere vel ab aliquo recipere, permittatis; donec hujus pœnitentiæ mitigationem a nobis meruerit obtinere. Et hoc vobis inju[n]gimus sub pœna excommunicationis, quam in non parentes seu non parentem eidem injunctioni[3] intendimus fulminare. Valete. Datum apud Bardeneye, ii. kalendis Septembris, anno Domini M.CCC. tertio et consecrationis nostræ quarto.

A.D. 1303. (fol. 12 *b*.)
Sautre to the abbot of Bardney. The bishop of Lincoln has remitted

(44.) Venerabili patri in Christo et amico suo benevolo, domino R., Dei gratia abbati de Bardeneye, J., permissione Ejusdem abbas Ramesiæ, salutem et fraternæ dilectionis continuum incrementum. Visitavit nos nuper pater noster dominus episcopus Lincolniensis in monasterio nostro cum fratribus nostris. Qui fratri vestro, fratri Benedicto, nobiscum

[1] locaustralia, MS.
[2] refrectorio, MS.
[3] injugcioni, MS.

commoranti residuum pœnitentiæ suæ futuræ curialiter remisit et statum suum eidem restituit, ita quod inter nos locum obtinet honoratum. Et inter cætera de statu vestro cum domino episcopo eodem communicantes, rationibus diversis exploravimus cum diligentia qua convenit, juxta decretum nostrum, qui satis asserit personam vestram diligere ut pater, licet opera vestra quædam odio habuerit importuna, quæ magis ex inobedientia quam reverentia debita processerunt. Ulteriusque cum clericis suis majoribus super eodem consulimus et tractavimus, qui nobis firmiter protestati sunt et dixerunt quod bonam in oculis ejus invenire poteritis gratiam si, coram ipso personaliter accedentes, vos eidem prout decet humiliaveritis. Vos autem his inspectis super eisdem deliberetis utrum in prosecutione causæ vestræ persistere velitis, an eidem renuntiare sub spe gratiæ memoratæ. Valete semper in Domino et Jesu Christo.

the remainder of the penance enjoined to the Bardney monk at Ramsey: and the abbot himself will be favourably received by the bishop if he will personally appear before him with due humility.

(45.) J., permissione divina abbas Ramesiæ, dilecto clerico suo domino Rogero de Northone, salutem et dilectionem. Quia fratres nostri W. de Graf' et J. de B., aliis occupati, ad partes illas venire non possunt, vos rogamus quatinus apud Brauncestre et Ringstede et alia loca nostra singula de partibus Norfolchiæ personaliter accedere velitis, et de bladis et aliis mobilibus disponere et custodes eorundem informare quomodo melius et consultius levare possint ad opus nostrum xx. marcas ad minus ad solvendum pro decima nos in partibus illis contingente citra diem Jovis proxime post festum sancti Edmundi regis et martyris. Et quia similiter summam magnam pecuniæ solvere tenemur eodem die Oxoniæ,[1] eadem de causa vos rogamus ut de mutuo nos juvare velitis usque ad Natalem de propriis aliquibus denariis vestris. Valete.

A.D. 1303. (fol. 8 *b*.) Sautre to his clerk, Roger de Northone, about raising money for payment of the tenths by 21 Nov. next.

(46.) Venerandæ religionis viro, domino suo carissimo, J. Dei gratia abbati Ramesiæ, suus clericus G. de Robirs[2] salutem cum promptitudine complacendi. Mandato domini Regis mihi unica vice sub utroque sigillo suo directo quod ad diem Paschæ proximo præteritum in tres septimanas præsentiæ suæ apud Dunelmum intersim omnibus aliis prætermissis, ad eum (quamvis, corporis infirmitate aggravante, vos et alios dominos meos confratres vestros pro recreatione habenda mallem visitare,) prout oportet accedo omni festinatione qua potero, ejus ut decet parendo mandatis, unde mihi multum ad præsens displicet. Propter quod vestram reverendam dominationem

A.D. 1303. (fol. 3.) G. de Robirs to the abbot; cannot come to Ramsey as he is summoned to attend the King at Durham.

[1] Oxson', MS.

[2] Called "G. de Robury" at p. 405.

rogo corditer et requiro quatinus me super eo quod ad vos non accedo, ad præsens excusatum habentes, si placet, versus alios dominos meos excusetis, scientes quod quam cito facultas se obtulerit ad vos, vobiscum moraturus diutius, festinabo. Valete.

A.D. 1303. (fol. 1.) Resignation by M. de Tylebrok of the church of St. Andrew, Huntingdon.

(47.) Reverendo in Christo patri, domino J. Dei gratia Lincolniensi episcopo suus devotus in Christo filius, Mathæus de Tylebrok, clericus, salutem et tam debitam quam devotam in omnibus reverentiam et' honorem. Ecclesiæ Sancti Andreæ Huntingdon. juri et possessioni mihi in eadem adquisitis, quocunque jure censeatur,[1] pure et simpliciter cedo, renuntio et eandem tenore præsentium resigno, protestans expresse me nihil juris in posterum posse vendicare in eadem; præsentibus sigilli mei munitione roboratis in testimonium præmissorum; et quia sigillum meum multis est incognitum, sigillum discreti viri domini decani Huntingdon., filo mediante, per modum collationis præsentibus apponi procuravi. Dat. apud Hunt., die tali, anno Domini M^mo^CCCIII.

[A.D. 1303.] (fol. 3 b.) To the Barons of the Exchequer; the convent refuse to be bound for the ransom of Sir John de St. John.

(48.) Venerabili patri in Christo domino W[altero] Dei gratia episc. Covent. et Lichf., etc., vel ejus locum-tenenti, cæterisque dicti Regis baronibus de Scaccario, J., etc. Quum nos in corpore rebusque nostris singulis parati sumus prout tenemur secundum Deum et honorem Ecclesiæ sanctæ præceptis et mandatis domini Regis juxta modulum facultatum nostrarum et virium reverenter parere et humiliter obedire, quantum in persona nostra est, paternitati vestræ sanctæ ac reverendæ discretioni baronum antedictorum tenore præsentium devote nuntiamus quod ad obligandum se pro liberatione domini J. de Sancto Johanne conventum nostrum, quamquam ad hoc diligenter, prout credebamus proficere, instituerimus, metu offensionis constitutionis papalis concussus,[2] et suspensionis a divinorum celebratione et irregularitatis perterritus,[2] nullo modo via aliqua inducere possumus aut movere; exorantes[3] intuitu pietatis Divinæ et supplicantes quatinus dictum conventum et nos in hac parte velitis excusatos habere, absque domini Regis et vestra indignatione vel offensa. Conservet vos Altissimus et barones memoratos in honoris prosperitate diu et bene.

A.D. 1304. (fol. 12.) Sautre to Rob. de Lacy.

(49.) Reverendæ discretionis viro et amico suo prædilecto, magistro Roberto de Lacy, domini Lincolniensis episcopi offi-

[1] censiatur, MS.
[2] *Sic.*
[3] exorentes, MS.

ciali, J., permissione divina abbas Ramesiæ, salutem et paratam ad beneplacita voluntatem. Quia nepos vester per nos ad ecclesiam de Bartona promotus, ut noscis, pensionem suam ab ecclesia sua prædicta eleemosinariæ nostræ debitam et consuetam injuste detinet, nec eandem solvere curat frequenter requisitus, propter quod ad ipsius privationem, nisi esset vestra interveniens reverentia, forsitan curam et diligentiam opponeremus, vestri prætextu sibi parcendo in hac parte, vos attente rogamus quatinus eidem præcipere velitis et mandare ut eidem eleemosinæ nostræ id quod sibi debetur solvere cum celeritate non postponat, ne insurgere contra eum pro jure nostro sua protervitas nos compellat, nobis invitis. Valeat reverentia vestra.

Lacy's nephew withholds payment of the pension due to the almonry from the church of Barton; if his uncle cannot move him, proceedings will be taken for his deprivation.

(50.) J[ohannes], permissione divina Lincolniensis episcopus, dilecto in Christo filio Henrico, rectori ecclesiæ de Bartona, salutem, gratiam et benedictionem. Ex parte dilectorum in Christo filiorum abbatis et conventus de Ramesia nobis est intimatum quod tu viginti solidos de dicta ecclesia quam tenes debitos ab antiquo per annum dimidium voluntarie nimis subtraxistis, eisdem pro beneficiis ingratitudinem ostendendo, ut asserunt. Quocirca tenore præsentium te monemus et hortamur in Domino quatinus beneficentiæ tibi factæ memor dictis religiosis de dicta pensione eis debita, prout justum fuerit, gratanter satisfacere non postponas; alioquin in eventu iteratæ querelæ dissimulare non poterimus quin dictis religiosis faciamus justitiæ complementum. Datum apud Wardeboys vii. kalendis Novembris, consecrationis nostræ anno v^to^.

A.D. 1304. 27 Oct. (fol. 12.) The bishop of Lincoln to the rector of Barton, enjoining him to pay the pension due to the almonry of Ramsey.

(51.) Venerabili patri in Christo et domino reverendo domino J., Dei gratia Lincolniensi episcopo, suus filius humilis et devotus, J. permissione Ejusdem abbas Ramesiæ, salutem cum omni obedientia, reverentia, et honore. Quia intelleximus quatuor denarios de singulis marcis bonorum, spiritualium tantum et non temporalium, domino nostro, domino R[oberto] archiepiscopo Cantuariensi, totius Angliæ primati, in subventionem expensarum suarum per clerum suæ provinciæ in sua quadam convocatione sibi fuisse ex mera curialitate conferentium concessos, miramur quod ex temporalitate sicut ex spiritualitate a nobis hujusmodi quatuor denarii requiruntur de marca, vestram paternitatem humiliter exorantes quatinus executionem quæ vobis committitur in hac parte in non solventes quoad nos prorogare dignemini donec vobiscum habere poterimus colloquium speciale, nostris precibus et amore. Valeat paternitas vestra per tempora diuturna.

A.D. 1301. (fol. 8.) Sautre to the bishop of Lincoln about the undue exaction of an aid granted by convocation to the archbishop of Canterbury.

[A.D. 1301?] (fol. 3 *b*.) Request for allowance of delay in payment of a fifteenth.

(52.) Salutem et seipsum ad beneplacita grata paratum. Reverendam paternitatem vestram nobis dilectam in Domino reverenter et obnixe requirimus et rogamus quatinus ut a cancellaria domini Regis, vestro mediante patrocinio et juvamine, juxta formam transcripti quod vobis cum præsentibus transmittimus, nobis breve domini Regis de respectu quintodecimæ nostræ usque ad tempus contentum in eodem gratiose concedatur, vestris intervenientibus precibus et amore.

A.D. 1295–1307. (fol. 5 *b*.) The bishop of Lichfield to the abbey for the securing to lady Margaret de Picheford, aged 60 years, an annual pension of 14*l*.

(53.) Venerandæ religionis viris et confratribus nostris in Christo carissimis, domino Dei gratia abbati Ramesiæ et ejusdem loci cœtui desiderato, [Walterus], ejusdem permissione Coventrensis [et] Lichfeldensis episcopus, salutem et fraternæ dilectionis continuum incrementum. Grata affectionis responsio quam ad ea quæ, de vestra sinceritate confisi, de vobis dudum petebamus nobis fecistis, gratitudinis vinculo promeretur ut in iis quæ communi monasterio tam vestro quam nostro utilia fuerint faciendis opportunis temporibus opem et operam impendamus. Verumlibet oblatio vestra nobis grata extat. Non tamen ad præterita tantummodo sed ad ea quæ in futuro vobis fieri poterunt beneficia considerationis vestræ[1] oculum revertentes, vos, ut confratres nostros de quibus confidimus, in quatuordecim libris annuæ pensionis dominæ Margaretæ de Picheford dum vixerit persolvendis ex fiducia quam de vobis gerimus integra oneramus, volentes, ut sic sub connexitatis vestræ securitate loquamur, prædictam pensionem annuam liberaliter concedatis eidem. Nam consideramus quod prædicta domina sexagenaria est, onusque pensionis hujusmodi in persona ipsius longum tractum habere nequibit, et nos quamdiu est benivolum habuistis vestrum et perpetuis temporibus habebitis totum vestrum. Super his itaque nobis gratum responsum fieri quæsumus, vestra littera remissiva. In Christo feliciter valeatis.

A.D. 1295–1307. (fol. 5 *b*.) Reply of the abbot. Bond has been given as requested; desires conference with the bishop on his way to the north about the 1,000*l*. to be paid to the Exchequer.

(54.) Suo, si placet, amico experto et confratri prædilecto, Coventræ et Lichfeld. episcopo ac illustri Regis Angliæ thesaurario, sui abbas et conventus Ramesiæ fraternitatis et dilectionis inchoatæ continuum incrementum cum votiva salute. Commissam nobis negotiorum vestrorum executionem, sicut vestra decreverit dilectio, per litteram nostram obligatoriam, quam vobis transmittamus per præsentium portitorem, volenti animo jam perduximus ad effectum, illud semper quod vobis fuerit acceptabile gratum gerentes expedire. Quia vero negotia, præcipue quæ votis nostris insident specialius, probata dilectio nos tam confidenti amico jubet commendare, vos humiliter et devote requirimus quatinus de allocatione mille

[1] verstr^{9}, MS.

librarum in Scaccario suo tempore, volente Domino, facienda, velitis, si placet, cum effectu cogitare, locum propinquiorem et tempus opportunius[1] quibus in transitu[2] vestro versus partes Eboracenses pro colloquio super præmissis et aliis vobiscum habendo nos abbas vobis possumus occurrere per latorem præsentium rescribentes, si placet. Nostris precibus et amore valeat in Christo dilecta dominatio vestra per tempora infinita. Datum, etc.

A.D. 1299–1309. (fol. 6 *b*.) Sautre to the bishop of Ely about a conference for settlement of disputes with the monks of Ely.

(55.) Venerabili patri in Christo, domino reverendo et amico suo si placet prædilecto, domino R., Dei gratia Eliensi episcopo J., permissione ejusdem abbas monasterii Ramesiæ, salutem et felicis prosperitatis successibus abundare. Super eo quod vestra paternitas reverenda de reformatione pacis et concordiæ firmandæ finaliter inter ecclesiam vestram et ecclesiam nostram super controversiis jam præhabitis inter easdem qualitercunque certis die et loco humiliter et benigne laborare intendit, una cum assensu prioris et conventus vestri Eliensis, quorum ad hoc voluntas per vos jam inducitur prout vestris litteris intelleximus, gratum vestræ voluntati nunc ut hactenus præbemus assensum, volentes interim, ut scripsistis, nostrum super his consulere conventum cum effectu. Et quam cito nobis constare poterit de adventu vestro apud Somersham circa diem Mercurii proxime ante festum sancti Botulfi, in litteris vestris contentis,[3] voluntatem nostram et conventus nostri super prædictis per aliquem de nostris vobis luculenter constare faciemus, quæ, Domino annuente, satis erit in agitandis et agitatis consona veritati et rationi. Ita quod tunc communi assensu provideri et ordinari possint locus et tempus in quibus prædicta valea[n]t duci ad effectum, et finem capere sempiternum debitum et felicem. Conservet vos Altissimus ad regimen ecclesiæ suæ per tempora longiora.

A.D. 1310. 28 March. (fol. 33 *b*.)

(56) *Memorandum quod die Sabbati proxima post festum Annunciationis Dominicæ, videlicet v. kalendis Aprilis, dominus J. de Sautre, abbas Ramesiæ, istud scriptum ordinavit et in capitulo legi fecit, et assensu totius capituli in crastino sigillatum fuit.*

Assignment by abbot Sautre to the convent of 25*l*. 6*s*. 8*d*. for

Omnibus sanctæ matris ecclesiæ filiis ad quorum notitiam præsens scriptum pervenerit, Johannes, abbas de Ramesia, salutem in Domino. Noverit universitas vestra nos una-

[1] optimius, MS.
[2] stransitu, MS.
[3] *Sic.*

keeping his anniversary, &c. and of 10*l.* annually for vestments and ornaments for the church.

nimi assensu et voluntate totius conventus nostri assignasse conventui nostro Rammes. viginti quinque libras sex solidos octo denarios de exitibus manerii nostri de Hemmyngford, per manus receptorum prædicti conventus nostri annuatim ad duos anni terminos recipiendas, videlicet ad festum sancti Michaelis medietatem, et ad Pascham medietatem, equanimiter, ad anniversarium nostrum et alia per dictum conventum nostrum liberanda et facienda in forma subsequenti, videlicet, sacristæ nostro Ramesiæ qui pro tempore fuerit annuatim, centum solidos; hoc est, pro festo anniversarii nostri faciendo quinque marcas, et pro vino in festo Nativitatis sancti Johannis Baptistæ conventui nostro inveniendo viginti solidos, et pro sonitu et luminari tam in prædicto festo Nativitatis sancti Johannis quam in die anniversarii nostri unam marcam. Item, eodem die anniversarii nostri per manus receptorum prædictorum pauperibus erogandum, viginti solidos. Item, celerario Rammesiæ qui pro tempore fuerit pro festo prædicto Nativitatis sancti Johannis Baptistæ faciendo quadraginta solidos, per manus dicti conventus eidem liberandos. Item, pro uno capellano in ecclesia nostra conventuali pro anima nostra et confratrum nostrorum, parentum, benefactorum et omnium fidelium defunctorum imperpetuum divina celebraturo, quinque marcas, per prædictum conventum solvendas. Item, capellæ beatæ Mariæ virginis quadraginta solidos in recompensatione tanti redditus assisarum quem consuevit custos ejusdem capellæ de diversis cotagiis in villa de Ramesia cameræ abbatis appropriatis recipere. Item, præcentori Ramesiæ qui pro tempore fuerit ad augmentationem officii sui, viginti solidos. Item, infirmariæ nostræ ad necessaria communis cistæ providenda, viginti solidos. Item, decem libras de residuo viginti quinque librarum sex solidorum octo denariorum confratribus nostris ad augmentationem indumentorum eorundem, secundum dispositionem prioris et conventus. Et præterea ex consensu prædicti conventus nostri assignavimus conventui nostro decem libras de perquisitis nostris in villa de Houctone, videlicet, [de] terris et tenementis quondam Rogeri de Nortone annuatim quum contigerit percipiendum, de quibus septuaginta solidi capellano ejusdem Rogerii solvantur, et quod residuum est cedat in usus vestimentorum et ornamentorum ecclesiæ nostræ Rammes. per dispositionem prioris et conventus providendorum. Et ut hæc omnia præmissa rata permaneant in posterum et inconcussa, nos et conventus noster præsenti scripto sigilla nostra apposuimus, et ad majorem hujus rei securitatem sigillum reverendi patris domini Lincolniensis episcopi apponi procuravimus. Datum in capitulo nostro Ram. die Dominica qua

cantatur *Lætare Jerusalem*, anno Domini millesimo tricentesimo decimo.

A.D. 1310. 28 March. (fol. 34.) Assignment by Sautre to the abbot's revenue of all that he has acquired in St. Ives, &c., in recompense for the money transferred for his anniversary.

(57.) Omnibus Christi fidelibus præsens scriptum visuris vel audituris, Johannes, abbas Rammesiæ, salutem in Domino. Noverit universitas vestra nos voluntate et assensu totius conventus nostri dedisse et assignasse ad cameram abbatis Rammesiæ qui pro tempore fuerit omnia perquisita nostra in villis de Slepe et Sancti Ivonis, cum mercato Sancti Ivonis, et dimidiam marcam annui redditus in villa de Rammeseye, nomine recompensationis faciendæ pro viginti quinque libris sex solidis octo denariis de exitibus manerii nostri de Hemyngford quas assensu prædicti conventus nostri assignavimus ad anniversarium et alia per dictum conventum nostrum annuatim facienda, prout in carta de assignatione prædictarum viginti quinque librarum sex solidorum octo denariorum eidem conventui nostro inde confecta plenius continetur. Et ut hæc omnia præmissa rata permaneant in posterum et inconcussa, nos et dictus conventus noster huic præsenti scripto sigilla nostra apposuimus, et ad majorem hujus rei securitatem sigillum reverendi patris domini Lincolniensis episcopi eidem scripto apponi procuravimus. Datum in capitulo nostro Ramesseye die Dominica qua cantatur *Lætare*, anno Domini millesimo tricentesimo decimo.

[1300 11 June.][2] (fol. 7 b.) Declaration on the part of the prior and monks of Ramsey, that unless the abbot will sign a bond releasing the monastery from all liability for the debts he has contracted, they will cease to sing divine service.

(58.) Noverint universi per præsentes quod nos prior et conventus monasterii de Ramesia cernentes[1] monasterio nostro gravissimum periculum imminere pro eo quod tempore venerabilis patris Dei gratia abbatis nostri domini J. de Sautre ad maximam summam pecuniæ multoties sigillo nostro communi sumus obligati; et si in solutione tantæ pecuniæ deesse contingeret, quod absit, nihil de substantia monasterii habeamus penes nos unde creditoribus satisfacere possemus; unanimi consensu ordinavimus quod dictus dominus abbas, qui de portione sibi ab antiquo assignata statum domus nostræ illæsum conservare tenetur, de dicto debito nos alleviando quamdam securitatem nobis faceret, prout in quadam littera inde confecta patet manifeste. Ordinavimus etiam quod si dictam securitatem facere recusaverit, ex tunc a servicio divino cum cantu celebrando cessabimus donec prædictam securitatem nobis fecerit, vel domum nostram ab omni damno ratione talis debiti immunem existere nobis constiterit evidenter. In cujus rei testimonium sigillum, etc.

---

[1] An unintelligible word resembling this has been carelessly written in the MS.

[2] Cotton MS. Vesp. A. xviii., fol. 115.

[1300. f. of SS. Gervase and Protase, June 19.][1] (fol. 7 *b*.) Assignment by Sautre of the revenues accruing from the abbot's manors for the discharge of the debts he has contracted.

(59.) Omnibus Christi fidelibus præsens scriptum visuris vel audituris, J., Dei gratia abbas Ramesiæ, salutem. Quoniam propter diversas oppressiones monasterio nostro emergentes, urgente necessitate, compulsi fuimus nos et conventum nostrum diversis creditoribus gratia pecuniæ mutuandæ graviter obligare, ne dictus conventus noster et monasterium nostrum ratione talium obligationum aliquod incurreret periculum, quod fieri posset si, divina voluntate disponente, ante solutionem tantæ pecuniæ in nostris litteris obligatoriis contentæ nos discedere contingeret; indemnitati ipsorum, prout cura pastoralis exigit, prospicere volentes, concedimus pro nobis et successoribus nostris quod proventus, scilicet quadraginta libræ, de duobus maneriis nostris ad cameram nostram specialiter spectantibus, videlicet Hemyngford et Elyngtone, per manus præpositorum maneriorum eorundem ad thesauriam conventus per manus receptorum ejusdem conventus singulis annis plenarie perveniant, donec tota summa pecuniæ ad quam per sigilla nostra toto tempore nostro sumus obligati in solidum de dictis maneriis fuerit soluta et penes conventum recepta ac deposita. Ita tamen quod nec per nos nec per aliquos nostrorum aliquod interveniet impedimentum quin dicto conventui nostro, modo supradicto, omnia terminis consuetis et statutis a festo sancti Michaelis proximo futuro rite et sine reclamatione cujuslibet solventur. Concedimus etiam quod pecunia de hominibus nostris ad dicti debiti subsidium levata vel levanda per manus receptorum dictorum recipietur, et in thesauria usque in eventum solutionis faciendæ deponetur. Volumus etiam et bona fide promittimus quod ad dictum debitum solvendum quam cito facultas se obtulerit, de aliis bonis monasterii ad cameram nostram spectantibus curam apponemus diligentem. Ut autem præmissa inviolabiliter observentur pro nobis et successoribus nostris, ut prædictum est, sigillum nostrum præsentibus est appensum. Ac etiam ad majorem securitatem habendam sigillum reverendi patris nostri domini J. Dei gratia Lincolniensis episcopi apponi procuravimus. Datum apud Ramesiam.

A.D. 1305–1313. (fol. 19.) Complaint to the abbot of Ramsey that his bailiff, in

(60.) Venerandæ religionis viro et amico, si placet, domino . . . [2] abbati de Ramesia . . . [2] salutem in affectu caritatis sinceræ. Quum inter vos et religiosum virum dominum abbatem de Derham super omnibus contentionibus inter vos prius habitis nuper esset pax reformata, de qua vos

[1] Cotton MS. Vesp. A. xviii., fol. 124.

[2] Blank in MS.

contentos reputastis, et idem abbas de [Derham] de dicta consideratione confisus omnia de quibus in pace prædicta tractatum fuit paratus sit observare et ea quæ pacis sunt et dilectionis ob vestri reverentiam pro viribus augere, ballivus vester . . . . [1] de . . . [1] nihilominus præfatum abbatem [W.] de [Derham] omnibus quibus potest gravaminibus molestat et[2] inquietare non desistit, et hundredum vestrum prædictum ante parcas suas de . . . . [1] in ejusdem abbatis præjudicium tenet, quod prius fieri non consuevit, nisi quod ex dicti ballivi malitia manifesta ad gravamen ipsius abbatis hoc procedit, quod vestram prudentiam ac conscientiam penitus scimus latere. Et quia prædictus abbas vestram dominationem multipliciter recommendat, et, quamquam per ballivum vestrum fuerit sibi injuriatum, vos inquietare non curat, nec de vobis conqueri contra vos placitando, immo potius ea quæ pacis sunt inter vos exoptat enutrire, dicto abbati specialiter assurgentes et negotia sua feliciter prosperari desiderantes, vos precamur quatinus, pacem inter vos sic prius reformatam acceptantes, tractare velitis cum eodem amicabiliter, et saltem districtiones super ipsum factas deliberari præcipiatis usque mediam quateragiam, ut nos, per Dei gratiam ad partes illas tunc venturi, si quid contra vos fuerit transgressum per quod pax illa posset infringi vobis pro libito faciamus emendari. Non enim decet religiosis sibi invicem insurgere, immo potius caritativa dilectione mutuo respicere. Has preces meas, si placet, benigne exaudientes, ut exinde possitis Altissimum mereri retributorem, nosque exinde votivis vestris teneri volumus specialius, et parati semper erimus curialitates et beneficia nobis frequentius impensa pro viribus promereri, et vestris obsequiis nos pronos exhibere. Valeat dominatio vestra excellentissima per tempora longa.

spite of the late settlement of disputes, still harasses the abbot of Derham.

(61.) Venerandæ discretionis viro, amico suo confidentissimo, domino . . . [1] illustris Regis Angliæ justitiario, ... [1] permissione divina abbas Ramesiæ salutem et paratam ad beneplacita voluntatem. Pro honoribus et beneficiis nobis sæpius collatis et adhuc, si placet, conferendis, ad omnes quos possumus gratiarum actiones assurgimus. Et quia injurias nobis et ecclesiæ nostræ illatas tenemur pro viribus nostris ad emendationis satisfactionem dirigere, et libertates ecclesiæ nostræ juxta justitiæ semitam procedendo sustinere,

A.D. 1305–1313. (fol. 18.) Sautre to the King's justiciary. In consideration of his request will delay prosecuting the suit against

[1] Blank in MS.

[2] *et*] et non, MS.

the abbot of Derham until consultation has been held with him at London by the abbot's agent. (fol. 18 b.)

ne miremini quod justam satisfactionem ab abbate de Derham, qui curiam nostram in hundredo nostro minus juste in nostri et ecclesiæ nostræ præjudicium non modicum perturbaverat, adquirere conamur. Verumtamen ne preces vestræ nobis[1] frustra dirigi videantur, quibus etiam omni modo affectamus inclinare, vestræ discretioni innotescimus quod infra quindenam istam, fratrem . . . . commonachum nostrum Londoniæ æstimabimus vobiscum, una cum certis amicis nostris, super iis quæ nobis literatorie pro dicto abbate significastis tractaturum, super quibus quicquid duxeritis ordinandum pro rato habeatur; ac interim ballivum nostrum a sua persecutione, licet justa, desistere faciemus. Multum nobis placuisset si celebritatem[2] Natalis Dominici nostro interfuissetis consortio, vestram dilectionem exorantes laudabilem quod quum vobis vacaverit versus domum nostram ad illum defectum adimplendum iter arripere animo reducere velitis, si placet. Valete.

A.D. 1305–1313. (fol. 18 b.) Sautre to the justiciary. Cannot come to him on the day proposed; has ordered his bailiff not to trouble the abbot of Derham, pending other proceedings.

(62.) Nobili viro et amico semper in Christo, si placet, carissimo domino . . . [3] illustris Regis Angliæ justitiario et consiliario suus totus [Johannes] Dei gratia abbas Ramesiæ, salutem et se cum suis omnibus ad beneplacita. Pro beneficiis et honoribus nobis et nostris per vos sæpius impensis grates et gratias referendo quas valemus vobis assurgimus, devote supplicantes quatinus pro malo non habeatur quod ad vos apud . . . [3] hac instanti die Jovis accedere non possumus sicut nobis litteratorie signastis. Omnes enim consiliarii nostri in partibus remotissimis a nobis sunt dispersi, et vectura nostra in negotiis autumnalibus una cum familia nostra per loca occupatur. Volentes tamen in his quæ valemus vestro adhærere mandato et parere beneplacito, mandavimus ballivo nostro de . . . [3] [ut] G[ualterum] abbatem de Derham, causa alicujus contentionis hucusque inter nos exortæ, non vexet vel vexari faciat, usque diem certum a vobis apud . . . [3] ei præfigendum. Placeat ideo vestræ nobilitati dicto ballivo nostro qui præsens erit ibidem coram vobis diem et locum quibus interesse poteritis citra festum sancti Michaelis vel Omnium Sanctorum statuere. Et nos erimus parati vobis occurrere nisi inevitabile [quiddam?] absentiam nostram excusare debeat. Valete.

(fol. 18 b.) The writer thanks the abbot for delaying

(63.) Venerandæ religionis viro et amico, si placet, domino abbati Ramesiæ. J. de N. salutem, et quicquid ei salubrius ad votum affuerit. Super eo quod ad instantiam meam con-

[1] nostræ vobis, MS.
[2] celeritatem, MS.
[3] Blank in MS.

tentiones et querelas inter vos et abbatem de Derham mihi in Christo carissimum ortas, posuistis in respectum[1] usque ad adventum meum ad partes Northfolchiæ, vobis actiones refero gratiarum. Et quia desiderio habeo quod possem personaliter interesse ubi inter vos fieret tractatus de contentionibus supradictis, ut utrique parti fieret justitia et omnis inter vos dissensio sedaretur, vos requiro quatinus si vacare poteritis et vestræ cesserit voluntati, apud . . .[2] hac die Jovis proxima post festum Assumptionis beatæ Mariæ accedere velitis, ad tractandum de negotiis supradictis, vel saltem aliquem de vestris ad præmissa expedienda mittere velitis ibidem, et, Deo favente, tranquilla pax erit ibidem inter vos reformata. Quod si facere non poteritis, vobis supplico quatinus super præmissis præfato abbati de [Derham] respectum concedere velitis quousque simul in partibus illis super his habere possimus tractatum personaliter; tantum, si placet, facientes ut vobis exinde assurgere debeam specialiter ad vota, et obsequiis vestris arctius astringi. Valete.

proceedings against the abbot of Derham until he comes to Norfolk, when he hopes to be able to make peace between them.

(64.) *Litera a domino Simone abbate Crulondiæ pro morte confratrum suorum Ramesiæ directa.*

A.D. 1304–1315. (fol. 20.)

Dominis ac patribus reverendis dominis Dei gratia de Ramesia, de Burgo, de Torney, ac priori de Spaldinge, et locorum prædictorum venerabilibus conventibus, Simon, permissione Divina abbas de Crouland, et loci ejusdem pati mortis requie[3] fratres, salutem, reverentiam et honorem. Apices nos lamentabiles quos sine lacrimarum rivulis scribere non potuimus, utpote formam sine forma lugubrem de locali materia sortientes, vestræ lacrimabiliter dirigimus caritati. Ecce, reverendi domini atque fratres, in tantum nos manus Domini tetigerunt ut morte subita præveniente tresdecim de collegio nostro fratres infra dies quindenos de medio sunt sublati, ut dicantur potius violenter rapti quam fataliter resoluti. Dolorem fecit nobis Dominus, et qui audierint condolebunt, et, ut verbis utamur scriptis in Jeremia, "Stupor et mirabilia facta "sunt in domo nostra; væ nobis quia vastati sumus!" Et quis fidelium non miretur et stupeat, immo stupens mirabiliter ingemiscat, quum in nostrorum cellula infirmorum ubi solebant refrigerari æstuantes,[3] debiles recreari, et saluti pristinæ restitui morbidi et languentes, non sit locus diversorii quod non occupet mortuus aut in brevi proximo moriturus. Voces quasi parturientis audivimus quotidie, et angustiæ ut

Simon, abbot of Croyland, to the abbots of Ramsey, Peterborough, and Thorney, and the prior of Spalding, announcing an epidemic disease at Croyland, from which thirteen monks have died in fifteen days.

Jer. v. 30. iv. 13.

[1] respestum, MS.
[2] Blank in MS.
[3] *Sic.*
[4] æstuentes, MS.

puerperæ indies nos circumdant, dum duo vel tres in feretris pariter efferuntur, totidem iterum feretris adaptantur. Sed ne vastetur totaliter domus nostra et remaneat absque habitatore, miseremini nostri saltem, vos amici nostri, et devotas pro nobis coram Deo preces effundite, ut super creatura sua innata Sibi, motus misericordia, cessare jubeat angelum ferientem, et, cohibens effrenes mortis habenas requiem tribuat jam migratis, et paucis admodum nobis superstitibus tam corporis quam animæ, nolens mortem peccatoris, indulgeat sospitatem. Conservet vos Dominus, et a plaga hujusmodi conservet vos immunes. Datum apud Dadington, etc.

A.D. 1300–1316. (fol. 6.) The bishop of Lincoln to the abbey, desiring re-admission for a fugitive, but penitent, monk.

(65.) [Johannes], permissione divina Lincolniensis episcopus dilectis in Christo filiis abbati et conventui Ramesiæ ordinis sancti Benedicti, nostræ dioc., salutem, gratiam et benedictionem. Sua nobis frater . . . [1] commonachus vester, ut asserit, non sine gravi cordis amaritudine lamentabili insinuatione monstravit, quod quamvis ipse in monasterio vestro per vi. annos et amplius sub habitu regulari absque enormioris culpæ nota religiose vixisset, ut dicit, postmodum tamen ultra temptationem humanam, etiam diabolica superatus, de monasterio vestro semel et secundo, irreligiose nimis, exivit, in grave animæ suæ propriæ periculum et scandalum plurimorum. Licet igitur quid in casibus hujusmodi faciendum fuerit propriæ traditiones declarent, quia tamen ad instar sapientis religiosus data occasione religiosior esse debet, vos, habitatores nostræ dioceseos et subditos nostros, ex affectu caritatis hortamur, rogamus, et pro sano consilio vobis paternaliter in Domino suademus, quatinus (attendentes quod generaliter ecclesia humiliter redeunti nunquam finaliter gremium claudit suum, quodque specialiter de religiosis tactum est in jure quod quamvis pluries de monasterio exierint admitti tamen debent redire volentes, et etiam nolentes inviti reduci, ne sanguis eorum de manibus prælatorum requiratur suorum) prædictum monachum vestrum nunc ad judicium conscientiæ in humilitate spiritus redeuntem et peccata sua sub emenda congrua lugere paratum, ad monasterii vestri ingressum sub forma quam traditiones vestræ permittunt admittere velitis, caritatis obtentu.

(fol. 18 *b*.) Sautre to a brother abbot.

(66.) Venerabili patri in Christo domino . . .[1] Dei gratia abbati . . .[1] compræsidenti suo [Johannes] permissione Ejusdem abbas Ramesiæ, salutem et continuo prosperitatis felices ad

[1] Name omitted in MS.

vota successus. Quia a curia domini Regis per quosdam amicos nostros talia nobis nova dudum subito insonuerint unde taliter formidamus occupari, quasi in instanti, quod ad alia non poterimus ullo modo opera dare, quæ vos credimus diu non latere, ac etiam diu inter venerabilem patrem dominum Eliensem episcopum et nos controversiis multiplicibus, quibus sedandis et pacificandis requisito super hoc et comparato[1] domini Regis assensu et voluntate fecimus consilia nostra et[2] adunari, ad quod, importuna urgente necessitate, intendere habemus specialiter, aliis prætermissis, his diebus, paternitatem vestram humiliter et devote requirimus et rogamus quatinus his et aliis intervenientibus impedimentis gravibus quæ frater . . .[3] commonachus noster lator præsentium vobis liquidius novit intimare vivæ vocis oraculo, nos excusatos habentes, vobis venerabilem patrem de Eynsham aut de Redynge vel aliunde alterum idoneum loco nostro associantes, quod officio nobis imposito incumbit juxta sancti patris nostri Benedicti regulam exequi dignemini, sicut decet, hac vice. Valete.

Cannot attend as summoned, on account of political news from court, and of a lawsuit with the bishop of Ely.

(67.) Venerandæ discretionis viro et amico sibi in Christo domino . . .[3] illustris Regis Angliæ clerico, suus ubique totus [Johannes] Dei gratia abbas Ramesiæ, salutem, et se et quæ sua sunt semper ad obsequia. Quia intimatum est nobis quod quidam æmuli nostri, familiares episcopi Eliensis, ex parte ipsius episcopi nos gravari nitentes, plura brevia domini Regis ad nos et ecclesiam nostram Rameseye gravandum perpetraverunt, ad vos tanquam præcordialissimum et confidentissimum amicum nostrum confugimus, attentius exorantes quatinus ad evitandum nos et ecclesiam nostram, si placet et vestram. de periculo, articulos dictorum brevium et nomina justiciariorum per dictos adversantes nostros procuratorum literatorie per latorem præsentium nobis, si placet, significare velitis. Sæpius enim vestri gratia nostris inmeritis nostras mitigastis angustias, qua quidem[4] adhuc eo plus indigemus quia[5] nullum invenimus qui super prædictis nos sciat certificare, qua de causa vobis innotescimus quod [n]unquam pro aliquo sic fuimus gravati nec vestro subsidio tantum indigentes. Valete.

(fol. 17 b.) Sautre to . . . praying for information about certain writs said to have been obtained on the part of the bishop of Ely against the abbey.

(68.) Salutem, eandem quam sibi corporis et animæ salutem. Quum nos, amice, sicut hactenus bene nostis, ex exactione ponderosa mille librarum domino Papæ pro Principe nostro subito solvendarum simus importabiliter onerati, ac nos per

(fol. 4.) Application for help to pay the sum of 1,000*l.* to the Pope.

---

[1] ? opato, MS.
[2] *Sic.*
[3] Name omitted in MS.
[4] *qua qu.*], quod quid, MS.
[5] et quia, MS.

amicorum aliorum subsidium inde solverimus nonagintas et quinquaginta marcas, debeamusque alias quingentas et quinquaginta die Paschæ nunc instante solvere de prædictis mille libris, sub pœna amissionis illarum nonagintarum et quinquaginta marcarum, et sub pœna essendi in primo statu quem continet obligatio principalis si deficiamus in futura solutione; ad vos tamquam patronum et amicum præcipuum recurrentes requirimus et rogamus aliquam summam pecuniæ competentem nobis, etc.

[Before A.D. 1307.] (fol. 7.) The abbot of Westminster to the abbot of Ramsey about payment of bonds due from them to the King, and desiring an interview at the New Temple in London.

(69.) Venerabili patri in Christo domino Dei gratia abbati Ramesiæ, W[alterus], permissione Ejusdem abbas Westmonasteriensis, salutem in Eo Qui est omnium vera salus. Cogitantibus nobis de monitione per magistrum Bartholomæum de Flor[entia] vobis et nobis nuper facta, et omnibus periculis imminentibus, anxiis suspiriis non minimum fatigamur, quum ad tantam pecuniæ quantitatem nostra et monasterii nostri mobilia, etiam si universa venditioni exponerentur, non suppetant. Quapropter magnates quos de concilio domini nostri Regis juratos infra ambitum civitatis Londoniæ novimus commorari suppliciter interpellavimus, ut in tanto periculo consilio et auxilio nobis assisterent. Qui sui gratia die Veneris proxima post festum sancti Alphegi, in domo domini episcopi Wintoniæ in unum convenientes, super statu nostro communi diligenter conferebant, ubi, nobis præsentibus, quædam forma pro quibuslibet obligatis, ut credimus opportuna, deliberato consilio fuerat ordinata. Primo, videlicet, quod dominus noster Rex super obligatione et indemnitate nostra [?] ac ipsarum litterarum viribus et effectu, necnon periculis ex eis contingentibus, per magistrum Johannem Buchs distincte et aperte informaretur, ac deinde per nos obligatos duo nuntii mitterentur eidem domino Regi, ipsius apices supplicatores pro eodem negotio ad certum tempus differendo, per quendam solemnem nuntium quem iidem consiliarii providerint, et quo pacti sunt domino papæ . . . . (?) impetraturi, confitentes in eisdem ipsum depositum quod jam petitur a nobis in utilitatem . . . .[1] conversam in quo nos indemnes conservare tenetur. Et excusando se ipsum quod, instanti guerra sua et aliis, ipsius in hac parte mandato et beneplacito nequit obedire nec ad præsens satisfacere. Verum quia in vestra absentia talia quæ vos et nos contingunt attemptare nolumus, vos requirimus et exhortamur quatinus

[1] A blank left here in the MS. for a word omitted. The whole passage appears exceedingly and hopelessly corrupt.

die Mercurii in crastino Inventionis Sanctæ Crucis apud Novum Templum London. personaliter accedere aut certum procuratorem plenam [auctoritatem] in hac parte habentem dirigere, velitis, nobiscum et cum aliis obligatis, quibus modo consimili scripsimus, supra dicto finaliter tractaturi. Valeat vestra paternitas reverenda diu in Domino diuturna.

(70.) Quia ballivi vestri de Byry homines nostros de Launsille per varias exactiones et indebitas districtiones voluntarie fatigant, contra libertatem cartarum nostrarum quæ vos et vestros non latent ut credimus, paternitatem vestram, etc. (fol. 3 b.) To the [abbot of Peterborough?]

(71.) Venerabili viro amico si placet, in Christo carissimo, domino . . . .[1] illustris Regis Angliæ justiciario ac tuto consiliario, [Johannes] permissione divina abbas Ramesiæ, salutem, et quicquid salute salubrius, dulcius aut desiderabilius poterit excogitari. Quia instans festum Natalis Dominici, annuente Domino, more fidelium et religiosorum, solemnitate quam decet sumus celebraturi, sed quia hoc pro voto non possumus nisi præsentia desideratorum assit amicorum, vestram amicitiam laudabilem, quam hactenus erga nos graciosam invenimus ac favorabilem, ex corde rogamus devotissimo quatinus sancti festi celebrationi in domo nostra de Ramesia, quæ vestra est et erit, præsentialiter interesse velitis, si placet, et præsentia vestra nobis desideratissima domo et ecclesiæ nostræ præbeat honorem, nobisque et convivio nostro uberiorem conferat exultationem. Valeat nobilitas vestra inperpetuum cum prosperitate, beneficio salutis et honoris incremento. (fol. 17 b.) Sautre to the king's justiciary, inviting him to spend Christmas at the abbey.

(72.) Venerabili patri in Christo, amico suo, si placet, carissimo, domino . . .[1] Dei gratia, abbati de Sancto Edmundo, J., miseratione Ejusdem abbas monasterii Ramesiensis, salutem et sinceræ dilectionis continuum incrementum. Quia diversi tractatus habiti sunt [inter] celerarium vestrum, et alios de consilio vestro, et quosdam de nostris super controversiis et contentionibus inter tenentes vestros et homines de Suthereye ac homines nostros de Helynge dudum subortis de quodam marisco inter eosdem ex utraque parte calumniato, ita quod convenit inter dictos vestros et nostros quod per sex juratores de vestris [de] Suthereye et per sex de nostris de Helinge calumnia dicti marisci sic facta debite et pacifice terminaretur, sicut per vestros nobis constare poterit plenius, sicut nobis dicunt nostri; super quo facto nostri et vestri die Martis proxime post festum Sanctæ Trinitatis ultimo præteritum loco (fol. 6 b.) Sautre to the abbot of St. Edmund's Bury, for settlement of a dispute about a mere.

[1] Blank in MS.

prædicto convenerunt, nec visum fuit vestris quod prædicta via sufficeret ad calumniam terminandam prædictam eo quod in dictis dictorum juratorum magis conceperunt viam discordiæ quam concordiæ; et quia nostri per evidentias quas vestri eis ostendebant de calumnia vestra et jure ecclesiæ vestræ post diem prædictum nos apertius informarunt; volumus, si placeat vobis, quod aliqui de vestris et nostris, die et hora quæ ad hoc duxeritis providenda pro libito vestro, conveniant, dum tamen inde fuerimus congrue præmuniti, et calumniam prædictam, via veritatis non offensa, finaliter perpetuo decidant; ita quod per excitationem malivolorum vestrorum et nostrorum pro tam modico inter nos et monasteria nostra discordiæ materia nullatenus oriatur. Et interim inhiberi fecimus nostris ne ipsi de cætero intrent mariscum prædictum donec inde discussum fuerit in forma prædicta. Valeat reverenda paternitas vestra per tempora diuturna.

(fol. 8.) The abbot of Bardney to abbot Sautre. Has made Sautre's peace with the bishop of Durham.

(73.) Venerabili in Christo fratri et amico suo carissimo domino J. Dei gratia abbati Ramesiæ suus confrater, R. ejusdem permissione monasterii de Bardeneya abbas humilis, salutem cum prompta ad beneplacita voluntate. Excusavimus vos, domine, penes dominum Dunelmensem exinde quod ad eum hac vice nobiscum accedere nequivistis, qui vestras causas excusatorias satis probabiliter sibi dictas plurimum acceptavit ad nostram instantiam; nobis sui gratia concessit rancoris motum quem erga vos pro delictis vestrorum habuit se totaliter remisisse, quodque inter dominum Regem et vos pacem faciet valde bonam. Hæc ad vestri recreationem solacii vobis scribimus, gaudentes quod nos ad vestrum honorem præmissa deduxisse ad finem tam nobilem et votivum. Et congratulari debetis vos in tanto domino habituros forte clipeum et contra omnes adversantes tam tutissimum defensorem. Valeat in prosperis vestra paternitas nobis cara, quæ semper sua beneplacita nobis mandet.

(fol. 8 *b*.) Sautre to his clerk, W. de Bruton (?); rejoices to hear that he will spend Christmas at Ramsey.

(74.) Suo clerico, suus abbas salutem. Intimavit nobis fidelis noster W. de Wassingle se a vobis oretenus accepisse quod nobiscum instantem Natalis Domini solemnitatem apud Ramesiam firmiter proposuistis celebrare, de quo vehementer gaudemus intime, deprecantes ut a dicto proposito nullomodo recedatis, nostris precibus et amore; nos inde, si placet, literatorie certos facientes istarum per latorem. Valete semper in Christo.[1]

[1] "Ex alia parte cape literam responsalem hujus literæ." Note added in MS.

(75.) Venerabili patri in Christo et domino reverendo, domino J., Dei gratia abbati Ramesiæ, suus clericus W. de Brurutone se totum cum dilectionis integritate ac obsequendi promptitudine. Super hoc quod meam præsentiam in celebratione festi Natalis Domini habere captatis, vobis ad quantas valeo gratiarum actiones assurgo. Verum ante adventum literæ vestræ mihi directæ, rogavi dominum R. de Ratf. et alios socios, qui sui gratia mecum erunt in festo prædicto; propter quod ad vos ad præsens venire nequeo, super quo, si placet, non offendatur dominatio vestra reverenda, quæ valeat et vigeat per tempora longa.

(fol. 9.) Reply to the preceding letter. The writer cannot come, as he has invited some friends to spend Christmas with him.

(76.) Amico suo benivolo et dilecto Nicholao Malemeyns valetto domini Regis Angliæ, J. permissione divina abbas Ramesiæ, salutem et dilectionem sinceram. Quia familia hactenus abundavimus majori quam status noster exigebat, his diebus ipsam in magna quantitate[1] jam decrevimus abbreviare, quoniam illorum quidam nostris in obsequiis diu se gesserint fideliter et devote; et ideo, carissime, Rogerum de Bevelaund, pro quo nobis scripsistis, quamvis precibus vestris super hoc sumus corde commoti et valde excitati, ad præsens non retinemus, propter quod vobis supplicamus erga nos corde non moveri. Valete semper in Domino.

(fol. 8 *b*.) Sautre to Nich. Malemeyns, the king's valet. Cannot retain Rog. de Bevelaund, as desired, because he is obliged to reduce his household.

(77.) Religioso et reverendo domino abbati monasterii de Ramesia R[ichardus], permissione divina Londoniensis episcopus, salutem et paratam ad beneplacita voluntatem. Dilecti famuli nostri W. præsentis bajuli negotia prospere fieri cupientes, vos affectuose rogamus ut in suis penes vos agendis esse velitis eidem, nostri intuitu, adeo favorabiles et benigni ut nostram apud vos instantiam sibi fructuosam inveniat. Et vobis exinde specialius teneamur. Bene in Domino valeatis.

(fol. 9 *b*.) The bishop of London to Sautre, in behalf of the bearer.

(78.) Domino suo nobilissimo, si placet, domino Edwardo illustris Regis Angliæ filio, Principi Walliæ, comiti Cestriæ, Pontini, et Montis Trollii, suus capellanus humilis et devotus J. permissione divina abbas Ramesiæ, seipsum et, cum orationum continuarum instantia, felices ad vota successus. Excellentissimæ dominationi vestræ fratrem et commonachum nostrum cum præsentibus destinamus, humiliter exorantes quatinus eidem in iis quæ vestræ serenitati nostra ex parte

(*ib.*) Sautre to the Prince of Wales, accrediting the bearer.

[1] quantitatem, MS.

viva voce reserabit, fidem firmam dare dignemini, intuitu divinæ pietatis et nostris subsequentibus precibus humillimis et devotis. Conservet vos Altissimus ad imperium et dominationem regni sui per tempora diuturna.

(fol. 15 b.) The Prince of Wales to the abbot. Sir Will. Inge will communicate a request to him.

(79.) Edwardus illustris Regis Angliæ filius, Princeps Walliæ, comes Cestriæ, Pontini, et Montis Trollii, amico suo carissimo domino abbati de Ramesia salutem et sinceram in Domino dilectionem. Quia dilecto et fideli nostri domino W. Inge quædam quæ specialiter nos contingunt vobis injunximus exponenda, vos rogamus affectu quo possumus ampliori quatinus eidem in iis quæ ex parte nostra vobis exposuerit, oraculo vivæ vocis, fidem indubiam adhibentes ea velitis, placet, effectui mancipare. Et nos vobis teneri volumus ad condigna merita gratiarum. Datum Lundoniæ xii. die Martii.

(fol. 7.) Sautre to R. de Brandon, accrediting brother Rich. de Swafham.

(80.) Venerandæ discretionis viro magistro R. de Brandone J. permissione divina abbas Ramesiæ, salutem in vero Salutari. Discretioni vestræ, quamvis hactenus et inpræsentiarum raram vestri habuerimus notitiam, sperantes pleniorem in futurum, fratrem Ricardum de Swafham, præsentium exhibitorem, duximus transmittendum, cui, si placet, tanquam nobismetipsis fidem adhibentes, ea quæ vobis ex parte nostra referet effectui mancipare velitis, ad merita nostra præterita, quum nulla fuerint, sed ad futura quæ pro vestro fore poterint, non respicientes. Valete diu et bene per longa [tempora].

(fol. 9.) The same to R. de Wardelby, requesting him to procure a certain writ from the chancellor.

(81.) Amico suo dilecto domino R. de Wardelby J. permissione divina abbas Ramesiæ salutem et paratam ad beneplacita voluntatem. Dilectionem vestram attente requirimus et rogamus ut a Cancellario domini Regis nobis, juxta transcriptum brevis quod vobis transmittimus cum præsentibus, hujusmodi breve, vobis mediantibus, concedatur nostris precibus et amore. Valete.

(*ib.*) The same to his clerk G. de Robury; will pay for the writs; desires to know what passes in parliament.

(82.) Amico et clerico suo prædilecto G. de Robury, J. miseratione divina abbas Ramesiæ, seipsum cum salute. De brevibus nostris aliisque beneficiis multiplicibus nobis [collatis] grates et gratias referimus speciales, parati pro eisdem solvere brevibus quod imponitur cum usura; attente rogantes ut ad partes nostras quamcito vobis vacaverit declinare velitis, ad nostram mutuam recreationem et confabulationem. Et si quid novi oriatur in Parliamento, id nobis quod vestri absque periculo et offensa revelari poterit, id, si placet, cum voluntate et termino adventus vestri nobis literatorie specialiter significetur. Valete semper in Domino.

(83.) Excellentis religionis viro domino J., permissione divina abbati Ramesiæ, G[odefridus] eadem permissione abbas de Burgo, salutem et caritatis exuberantiam salutiferæ affluentem. Laudabilis vetustatis consuetudo inter nostra monasteria vicina, non sine devotionis causa et licitæ confœderationis honestate primitus introducta, ac vestra paternalis crebrius[1] exhortatio nos inducit ad vestrum monasterium, causa debitæ devotionis implendæ, declinare, processionem recepturos. Quocirca paternitati vestræ intimamus quod citra diem Lunæ proximum venturum, die certo pro voluntate vestra assignando (de quo, si placet, nos faciatis per præsentium portitorem præmuniri), ad vos . . . accedere disponimus, maxime propter futuram absentiam nostram et occupationes alibi ordinatas post diem Lunæ præscriptum.[2] In Christo Jesu valeat paternitas vestra per tempora infinita.

(fol. 11 *b*.) The abbot of Peterborough to Sautre, announcing his intention to pay a formal visit.

(84.) Suo patri in Christo suus minister humilis salutem et continuam in Domino caritatem. Nova novis indigent et cujuslibet animum a proposito nituntur revocare. Quumque vestra nos supplicationum monita solicitarent ac nostra fuissent mandata prompta ut ad certum diem per nos assignandum, citra diem Lunæ proximum venturum, ad executionem vetustæ ac usitatæ consuetudinis, prout moris est inter quosdam religiosos, procederemus cum effectu, vestræ paternitati significamus nos, ob certa monasterii nostri ardua negotia[3] hoc instanti die Lunæ supradicto necessario expedienda, licet inviti, ad vos causa præmissa accedere minime valere, ex quo anxius dolemus, solicitamur et ne vos inde molesta geratis preces fundimus effectuosas, quia ea quæ votis vestris et nostris obstant ad præsens die Lunæ vel Martis in ebdomada in Pentecoste proximum futuro, Deo annuente, adimplebimus indilate. In dulci Jesu perpetuo valituri. Datum sub sigillo nostro privati hæc instanti die Veneris.

(fol. 11 *b*.) Sautre's reply; cannot meet him until the Monday or Tuesday in Whitsun week.

(85.) Venerandæ religionis viro, domino J. permissione divina abbati Ramesiæ, G[odefridus] eadem permissione abbas monasterii Sancti Petri de Burgo, salutem et complacendi desideria votiva. Paternitatis vestræ clementiam intimo affectu imploramus quatinus inspectis literis apostolicis citationem et commissionem quas vobis mittimus, si placet, consignandas juris intuitu precumque nostrarum interventu consignare ac etiam nobis remittere consignatas dignemini cum favore; nobis, si placet, vestram voluntatem, quam medullitus adimplere optamus, demandantes. In Christo Jesu per tempora longa valituri.

(fol. 9.) The abbot of Peterborough to Sautre. Sends a citation and commission to be signed and sealed.

[1] crebris, MS.
[2] perscriptum, MS.
[3] *ob certa . . . negotia*] ob certis . . . arduis negotiis, MS.

(*ib.*) J. de Sautre, a monk of Peterborough, to abbot Sautre, begging some firewood for his mother.

(86.) Reverendo domino suo summæ et sanctissimæ religionis viro, domino J. Dei gratia abbati Ramesiæ suus, si placet, monachus humilis et devotus frater J. de Sautre, de conventu Burgi Sancti Petri, salutem et continuos in Christo profectus. Quum pium sit ad opera caritatis et maxime circa domesticos fidei manus largifluas misericorditer extendere, vobis omni quo possum affectu supplico quatinus indigentiæ[1] matris meæ contra insultus et gravamina hiemis venturæ de nemore vestro in aliqua portione focalis licet modica, si placet, dignemini subvenire. Valeat religio vestra in æternum et ultra.

(fol. 9 *b.*) The abbot of Peterborough to Sautre, desiring him to admit Nich. de Spalding as a monk.

(87.) Discretionis circumspectæ viro provido ac patri in Christo, reverendo domino J., permissione divina abbati Ramesiæ, G. eadem permissione monasterii Sancti Petri de Burgo minister humilis, intimæ dilectionis amplexus cum caritatis pullulantis prærogativa. Ex vestræ benivolentiæ ubertate confidentes, ea quæ nobis aliqualiter solicitant vestræ paternitatis magnitudini gratiose transmittimus disponenda, supplicantes ut dilecto clerico Nicolaho de Spaldynge, latori præsentium, cujus conversationem laudabilem approbando testificamus, qui hujus vitæ lugubris[2] contagia in honestos mores religionis zelo vigili affectat transmutare, ut inter vestræ sanctissimæ congregationis collegia spem salutis exequatur, gratiam et favoris beneficium impartire dignetur vestra dominatio reverenda; cui nos in effectum petitionis suæ gratiam exhibuissemus si nos trina admissio confratrum de novo non revocasset.[3] Hoc, si placet, menti mancipare dignemini; nos alias in casu consimili et aliis vobiscum consimile beneficium exhibere certius certificantes. In dulci Jesu perpetuo valeat vestra dominatio reverenda.

(fol. 4 *b.*) Request for the admission of one who wishes to leave the world for the cloister.

(88.) Salutem et se totum ad beneplacita paratum. De innumeris honoribus a mera liber[ali]tate mihi meisque abunde impensis innatæ vobis clementiæ quantascumque mea sufficit modicitas gratiarum refero actiones, dominationem vestram devote rogando quatinus latori præsentium, cujus vitam honestam et mores novi esse laudabiles, vitam secularem volenti relinquere et sub jugo regulari, spretis mundi fallacis oblectationibus, in vestra ecclesia, si vestræ cederit voluntati, Regi militare æterno, terrena pro sp[irit]ualibus commutando, vos eidem caritatis intuitu et precum mearum interventu favorabiles exhibere velitis, ut preces meas sibi sentiat fructuosas. Valete.

---

[1] indigente, MS.
[2] lucubris, MS.
[3] revocassent, MS.

(89.) Reverendo patri in Christo domino . . .[1] Dei gratia abbati Ramesiæ, suus per omnia devotus . . .[1] eadem gratia abbas . . .[1] salutem in Domino. Accessit ad vos lator præsentiam, ortus in villa de . . .[1], de parentibus bonis et legalibus et morigeratis, volens sub vestro regimine vitam ducere monachalem, qui nos instanter petiit ut vobis pro ipso supplicaremus, cujus precibus inclinati, vestram dominationem rogamus quatinus caritatis intuitu vota sua perducere velitis ad effectum si idoneus inveniatur. Testimonium ei perhibemus bonæ vitæ et honestæ conversationis, sicut hucusque vidimus et audivimus. Valete. (fol. 19 b.) Letter from an abbot recommending the bearer for admission as a monk at Ramsey.

(90.) Venerabili patri suo ac domino, domino [J.], permissione divina Abbati Ramesiæ, suus . . .[1] salutem, et tam debitum quam devotum cum debita subjectione famulatum. Quia pium est aulicis clericali et vitæ regulari ascribi cupientes, maxime quos morum ditant insignia, promovere, paternitatem vestram omni affectione qua possum attente duxi deprecandum quatinus dilectos et speciales . . .[1] et N., clericos meos, vitam regularem et ordinem fratrum vestrorum de Ramesia cum omni diligentia affectantes, et domum vestram ad eundem ordinem, divinæ caritatis intuitu et precum mearum interventu, admittere dignemini, scientes ipsos liberos, legitimos, pudicos, patientes et modestos et sufficienter morigeratos ; tantum super his pro eisdem facientes ut ego qui verè sum ad obsequia vestra devotus vobis imperpetuum ad grates tenear speciales. Quia quicquid eisdem in præmissis feceritis, mihi vestro factum esse reputo. Valeat paternitas vestra, etc. (fol. 18.) Letter requesting the admission of two clerks as monks.

(91.) Reverendo domino suo et amico, si placet, dilectissimo, domino [J.] Dei gratia abbati Ramesiæ, suus in omnibus, salutem et paratam sibi in omnibus ad beneplacita voluntatem. Quum sit religio sancta ipsam rite ingredientes via ducens ad vitam, religiosorum est non tantum per viam religionis incedentium vota sustinere, sed etiam pro viribus deviantium gressus dirigere, et præcipue religionem ingredi desiderantium votis adquiescere. Quocirca vestræ reverendæ supplico dominationi quatinus mihi dilecto in Christo . . .[1] clerico, latori præsentium, jugum religionis subire toto cordis affectanti desiderio, divinæ caritatis et precum mearum interventu, adquiescere velitis, et eundem ad religionis vestræ regulam, si placet, admittatis. Quod enim a servo fideli vel amico juste petitur de facili non negatur. De ipsius autem abilitate et bona conversatione testimonium ubique perhibeo. Tantum, (fol. 18.) Another letter requesting admission of a clerk as a monk.

[1] Blank in MS.

si placet, super hoc faciatis ut ipse sibi preces meas in hac parte sentiat efficaces, et ut ego vobis ad perpetuas gratiarum teneat actiones. Valeat vestra dominatio.

(fol. 20 b.) Another letter requesting admission of a clerk as a monk.

(92.) Summæ religionis viro, etc., semper ad vota se totum, et fraternæ dilectionis inchoatæ continuum in Domino incrementum. Pro uberrimis honoribus et crebris solatiis mihi per vos impensis ad quantas valeo gratiarum actiones assurgo, ampliori affectione qua possum amicitiæ vestræ prædilectæ obnixe supplicando quatinus dilectum mihi [in Christo J. de N. clericum, liberum, et legitimum, honestate vitæ ac bonis moribus insignitum, divinum obsequium sive famulatum in vestro sacro cœnobio Creatori suo vel Salvatori suo præstare cupientem perpetuo, dignemini misericorditer, si placet, confovere, et eidem consilium vestrum benignum et auxilium impendere, meis intimis precibus et amore, ut sic, vestro mediante patrocinio et Deo propitio, suum et meum in hac parte desiderium compleat[ur] et ad finem perducatur optatum. Valete, et vestri valeant amatores et doleant inimici.

(fol. 17 b.) To Sautre, asking for an allowance of half a mark towards the support of two scholars, the writer's kinsmen.

(93.) Suo domino reverendo suus qualiscunque ea quæ potest orationum suffragia. Recolere dignetur excellens et utinam de die in diem prosperans vestra dominatio, quam frequenter pro duobus parentibus meis studium exercentibus auxilio dignis vobis supplicaverim, et licet hactenus non expediverim tamen quia promittitur apertio, de gratia vestra diffidens, adhuc ad vestræ pietatis januam pulsare præsumo, devote deprecans ut propter improbitatem meam, ut ista dicam, pro dictis scholaribus me exaudire velitis, in tantum, si placet, ut ad festum sancti Michaelis, vel alias pro libitu vestro, saltem de dimidia marca ad eorum sustentationem, caritatis intuitu, eis jubeatis subveniri, ad quod si vestra se voluerit caritas extendere tunc placeat dominationi vestræ literam vestram super hoc opportunam, vel aliud quodcunque præceptum congruum, mihi concedere. Valeat reverenda dominatio vestra per tempora longiora.

(fol. 4 b.) Notice of a formal visit from a brother abbot.

(94.) Salutem cum reverentia, et honore tàm debito quam devoto. Concupivit anima mea me vestris et fratrum vobis subditorum suffragiis et orationi recommendare personaliter et indilate; unde ad vos hac instanti die Martis vel Mercurii declinare propono, processionem juxta morem ordinis quam secundum merita petere nequeo recepturus. Non displiceat igitur vobis ista significatio mea, tantis patribus fieri licet præsumptuosa. Valeat paternita[s] vestra semper in Domino.

(95.) Venerabili patri in Christo et domino J. Dei gratia abbati Ramesiæ sui humiles et devoti sacerdotes, prior et conventus ordinis fratrum prædicatorum de Len cum orationum suffragiis di . . . (fol. 3.) The convent at Lynn.

(*Unfinished; at the foot of a page.*)

(96.) Venerandæ religionis, etc., abbati, etc., J[ohannes] Dei gratia episcopus Norwicensis, salutem, et fraternæ caritatis in Domino continuum incrementum. Pro dilecto nobis in Christo J. de N. dominationem vestram instantia qua possumus requirimus et rogamus, quatinus eidem in agendis suis penes vos quantum juste et commode poteritis, favorem benignum velitis impendere, nostris, etc. (fol. 3 *b*.) Bishop Salmon of Norwich to the abbot, recommending the bearer.

(97.) Præcordialissimo suo fratri . . .[1] suus N. salutem quam sibi. Advertens quam pium fit inter discordes pacis tramitem reformare, vobis supplico quod quum mota sit quædam petitio inter sorores vestras uterinas et viros earum super quodam debito in quo . . .[1] de N. et uxor ejus tenebantur . .[1] et . .[1] uxori suæ quamdiu vixerint, et in una dimidia marca argenti annuatim percipienda, et dominus . . .[1] et uxor ejus prædictum redditum prædicto . . .[1] et uxori suæ vendiderunt, ut in schedulis confectis inspexi et vobis possit constare quum volueritis, et dictus . . .[1] prædictum redditum contradicit et minus juste retinens non persolvit, moveatis et inducatis prædictum . . . .[1] ad prædictam solutionem, si placet, ne scandalum inter illos propinquos oriatur, tum ad instantiam vestri et mei et aliorum propinquorum, ne ob talem occasionem[2] facies nostra poterit erubescere. Valete. (fol. 17 *b*.) Letter about a money dispute between the sisters of the person addressed. (fol. 18.)

(98.) Venerandæ religionis viro præ cunctis confidentissimo domino . . .[1] suus in omnibus frater, si placet, integræ dilectionis perseverantiam cum specialitatis inchoatæ continuatione incorrupta.[3] Ad illum citius curritur necessitatis articulo a quo opportunius et celerius creditur subveniri. Et quia virtute veteris dilectionis et eo amplius quo dilectionem vestram tanquam aurum in fornace penes me et amicos meos in crebris beneficiis et honoribus liberaliter collatis vestri gratia, et adhuc si placet conferendis, licet non meis meritis præcedentibus, semper inveni purissimam ac perseverantem, et quia scribitur "argumentum dilectionis est exhibitio operis" quæ quidem multifaria beneficia præfata vobis defectus meos, tanquam ad amicum præcipuum ac omnibus specialiorem, expla- (fol. 6.) Letter of request for some favour.

[1] Blank in MS.
[2] tali occasione, MS.
[3] continuationem incorruptam, MS.

nare me reddunt audaciorem; hinc est quod amicitiæ vestræ humiliter supplico et devote quatinus latori præsentium in iis quæ oretenus seu vivæ vocis oraculo ex parte mea refert tanquam mihi ipsi fidem adhibeatis, et effectui mancipare velitis, ad merita mea præterita quæ nulla fuerint, sed ad futura quæ pro voto vestro fore poterunt, non respicientes. Insuper statum vestrum, quod diu incolumem conservet Altissimus, una cum responsione mihi, si placet, renunciet pagina remissiva. Valete in Filio Virginis glorioso.

(fol. 1.) Surrender of a messuage in St. Ives to Sir Reg. de Grey.

(99.) Tenore præsentium pateat universis quod nos J., permissione divina abbas Ramesiæ, attornavimus loco nostro Symonem Le Waleys ad dimittendum nobili viro domino Reginaldo de Grey vel suo certo attornato seisinam de uno messuagio in villa Sancti Ivonis de quo se ejectum fuisse queritur per nos, quod quidem meus dominus Reginaldus dicit se habuisse ex dimissione cujusdam Constantiæ de Lay; ita quod dictus dominus Reginaldus habeat inde seisinam qualem habuit per Constantiam antedictam die quo inde se queritur fuisse ejectum. In cujus rei testimonium.

(fol. 15 b.) Request for attendance of a physician on a chaplain in the hospital at Huntingdon.

(100.) Rogamus ex corde quatinus in dilecto capellano nostro domino N. de E. opus pietatis exercentes benignius, medicum vestrum eundem capellanum nostrum in hospitali Hunt[endoniæ] ægrotantem, quum ex parte sua fuerit requisitus, visitare faciatis intuitu caritatis.

(fol. 4.) Letter of thanks for favours.

(101.) Salutem et id quod valet honoris. Ad gratiarum actiones vestræ assurgo excellentiæ eo quod de vestra mera liber[ali]tate mihi et meis indies abundanter vestræ multiplicantur munificentiæ, nec mea ex parvitate locus est compensationis, unde una mecum sit remunerator Altissimus. Vestræ fidem benevolentiæ firmiter adhibendum vos, etc.

(fol. 15 b.) Form of letter asking money help for the abbey from friends.

(102.) Salutem cum omni reverentia et honore. Debitorum onus gravissimum, voluntate potius quam judicio rationis nobis et ecclesiæ nostræ positum, ut scitis, sine culpa nostra, a specialioribus amicis nostris auxilium implorandi nobis necessitatem imponit, qui aliis in suis oppressionibus consuevimus subvenire. Hinc est, etc.

Form of credentials for a messenger.

(103.) Dilecto mihi in Christo, etc., in iis quæ vobis ex parte mea intimabit fidem plenariam adhibere dignemini, eadem, si placet, effectui mancipantes optato, et siquid penes nos volueritis quod vestris cederit[1] honori et voluntati mihi vestro, etc. Valeat amicus meus in omnium Salvatore.

[1] sederit, MS.

A.D. 1316. (fol. 20 b.) The convent to King Edward II. requesting licence to elect an abbot on the death of Sautre.

(104.) Excellentissimo principi et domino suo, domino Edwardo, Dei gratia Regi Angliæ illustri, domino Hiberniæ et duci Aquitaniæ, sui humiles et devoti frater Rogerus, prior Rameſiæ, et ejusdem loci conventus, salutem et apud Deum devota precum suffragia, cum omni reverentia et honore. Regiæ majestati vestræ non sine gravi cordis amaritudine significare compellimur quod piæ recordationis dominus J. quondam abbas noster viam universæ carnis est ingressus. Quocirca[1] excellentiæ vestræ regiæ dilectos nobis in Christo confratres nostros Johannem de Sancto Neotho et Rogerum de Tolethorp humiliter destinantes, supplicamus quatinus, Divinæ caritatis intuitu, licentiam nobis concedere dignemini ut possimus patrem et pastorem nobis et ecclesiæ nostræ utilem et idoneum, et acceptum vestræ regiæ dignitati, eligere. In cujus rei testimonium literas nostras magnificentiæ vestræ regiæ transmittimus humiliter, sigillo capituli nostri consignatas. Valeat et prosperetur regia majestas vestra per felicia incrementa. Data in capitulo nostro Rameseye.

[1] Quocirca et, MS.

Extracts from a Register of the Letters of Abbot Simon de Eye, 1317–32.[1]

Abbot Simon to J. de Lungeneye, D.D., Regent of the Benedictines at Oxford, about the disregard by some of his society of the boundaries between them and the Abbot's chamber.

Eminentissimæ discretionis viro et amico carissimo, magistro J. de Lungeneye, sacræ paginæ professori, nostri ordinis nunc Oxon. regenti fratres, ... permissione divina abbas Ram., salutem et sinceram in Dei Filio caritatem. Audivimus, sed certe non per fratres nostros ibidem existentes, quod quidam ex societate vestra non contenti terminis quos posuerunt patres eorum nituntur transferre terminos suos libito voluntatis suæ in solo vel fundo ad vos et monasterium vestrum pertinente, juxta cameram quam edificavimus non est diu, et edificassemus usque ad murum sicut fuit temporibus nostris nisi moti fuissemus alia ratione quam non exprimimus, prædictum tamen fundum, sicut debuimus, vobis reservantes. Quocirca discretionem vestram votivis affectibus exoramus et hortamur in Domino quatinus insolentias hujusmodi quæ professoribus ordinis nostri non congruunt vel conveniunt cohibere velitis, maxime quum talia facientes notam excommunicationis incurrerent, quod absit, si secum deliberarent ut deberent. Et quia de bono zelo vestro non dubitamus, nobis per latorem præsentium rescribere velitis velle vestrum. Feliciter valete in Domino Iesu Christo.

The same to the Bishop of Ely, about removal of water weeds at Well.

Reverendo in Christo patri domino J[ohanni] Dei gratia episcopo Eliensi, frater S., ejusdem permissione divina abbas Ramesyæ, votivæ salutis gaudium, cum reverentia et honore. Perlectis literis paternitatis vestræ quibus scribitis ecclesias nostras per excrescentiam nocivarum herbarum in aquis de Welles damnificari non modicum, et quod pro communi utilitate nostri et partium vicinarum pro eradicatione herbarum hujusmodi ballivis nostris scriberemus, transcriptumque hujus scripturæ vobis mitteremus præsentium per latorem, votis vestris utilitatem communem affectantibus condescendere volentes omnino prout decet, scripsimus eisdem quod hominibus vestris assisterent illum ad effectum, prout apparere[2] poterit per ipsius literæ tenorem præsentibus interclusum. Valeat reverenda paternitas vestra in Domino feliciter atque diu. Scriptum, etc.

---

[1] Cotton MS., Vesp. A. xviii., ff. 147–151. Very carelessly written.

[2] adhærere, MS.

Venerabili in Christo patri amico, si placet, domino J[ohanni] Dei gratia, episcopo Eliensi, frater S. ejusdem permissione abbas R[ameseiæ] vitæ utriusque salutem, cum votivis affectibus complacendi. Ad Parliamentum jam instans iter arripientes detenti sumus per viam incommodo corporali, quod si sine intervallo quietis procederemus majus periculum nos oporteret subire. Quumque de materia pacis inter nos et ecclesias nostras prælocuta adhuc educta non fuerit forma præoptata, propter quam longo tempore et multis vicibus pro bono pacis penes vos laboravimus sicut scitis, paternitatem vestram devotis precibus exoramus quatinus si in animi vestri judicio sit nunc quod pax finalis haberi poterit super ecclesiarum nostrarum prædictarum communionibus, et ad id nunc in Parliamento vel aliis in partibus vestra paternitas vacare poterit et velit, nos per literas vestras, si placet, velitis reddere certiores, nos pro dicto bono pacis viribus nostris parcere noluimus nec poterimus ullo modo. Valeat etc., felicia per incrementa, etc. Scriptum apud R.

The same to the same; being unable to meet him at Parliament on account of ill health, begs him to write about the settlement of some dispute relative to the churches possessed by the abbey.

Religiosis viris fratribus et amicis nostris carissimis, domino priori et conventui Sancti Edmundi, abbas et conventus R[ameseiæ] salutem et sinceram in Dei Filio caritatem. Audito per famam eventu discriminis monasterii vestri et libertatum ejus, et per literas vestras ac nuncios plenius intellecto, vehementer consternati sumus et vobiscum patimur, ut ejus[dem] observantiæ professores, distantia locorum non obstante; et ecce! super precibus vestris inter nos tractatum habentes, ponderatoque adventu domini nostri Regis et Reginæ vel unius corum ad monasterium nostrum,[1] prout arguit providentia facta in eodem tempore confectionis præsentium de vino et rebus aliis, ad instans festum Paschæ, non vidimus quod mutuum pecuniæ facere possemus, de quo dolemus ultra modum. Sed si per labores corporales omnium nostrum vel aliquorum seu spirituales vobis possumus afferre præsidium, super hoc certissime confidatis; et utinam uberior fortuna nobis arrideat, ut, si contingat vos indigere (quod absit!) in futurum, possimus condescendere votis vestris. Obsecramus et vos per viscera misericordiæ Iesu Christi, ut si inter vos sit aliquis filius schismatis eum abjiciatis, ne plures contaminet, et vinculum tenentes indissolubilis caritatis in capite et in membris audacter assumatis congressum cum inimicis cunctis Christi et Sancti

[1327?]

The Convent to the convent of St. Edmund's Bury. Are unable to assist them with money in their present danger, because they are expecting a visit from the King and Queen, or one of them.

They earnestly beg them to expel any schismatic who may be amongst them.

[1] Edw. III. was at Ramsey on 5th April 1327; *Fœdera*, edit. 1821, II. ii. 702.

Edmundi, qui vobis non deerunt si sic feceritis et unanimiter eorum auxilium invocetis. Vale, etc. Scriptum apud R. die [1] . . .

Abbot Simon to the Bishop of Ely. Has in vain tried, according to his advice, to come to an agreement with the men of Ramsey, who obstinately refuse any compromise.

Reverendo in Christo patri et amico carissimo, domino J[ohanni] Dei gratia episcopo Eliensi dominique nostri Regis Angliæ illustris cancellario, frater S. ejusdem permissione abbas R[ameseiæ], salutem, reverentiam et honorem, cum prompto voto conplacendi. Ecce, domine, post receptionem literarum vestrarum per quosdam de villata de Rameseye nobis traditarum, juxta consilium vestrum nos et confratres nostri cotidianos tractatus habuimus cum prædictis hominibus, quibus pro bono pacis obtulimus viam quam nunquam habuerunt in loco opportuno . . . (*lost*) omnem mensuram in petitionibus suis, licet ecclesiæ nostræ . . . præjudicialia sint et majus possunt esse in futurum; sed ipsi, confidentes de clamoribus suis, ut dicunt, et de quibusdam promissis sibi factis, ad consequendum voluntatem suam, quantumcunque erroneam, in hac parte omnem æquitatem et mensuram despiciunt,[2] et in priori rebellione contra Dominum et ecclesiam suam omnino persistunt. Quocirca [ad] paternitatis vestræ refugium convolantes, tanquam ad divini honoris et ecclesiæ suæ protectorem, rogamus humiliter et devote quatinus coram domino nostro Rege et concilio suo velitis, si placet, testificari eorum insolentiam, quam leges regni non admittet, secundum quas petimus quod eorum contentio dirimatur. Valeat etc.

[1327.] The Abbot to the Lord High Treasurer, &c. sending attorneys to appear at Newcastle to compound for the service due from the abbey.

Excellentissimo principi et domino suo reverendo E[dwardo] Dei gratia Regi Angliæ, etc., reverendo et patri suo, domino H[enrico] Dei gratia episcopo Lincolniensi, ejusdem domini nostri Regis Thesaurario, ac venerabilibus viris discretis Baronibus de Scaccario, frater S. ejusdem permissione abbas Ram[eseiæ] salutem, cum omni reverentia et honore. Ad tractandum vobiscum et faciendum finem pro servicio nostro summoni[ti] apud Novum Castrum super Tinam, die lunæ proxima ante festum Ascensionis Dominicæ proximum futurum [3] dilectos nobis in Christo confratrem nostrum Johannem de Burgo et dominum Willelmum de Corton, clericum, attornamus, coram vobis, si placet, conjunctim et divisim, [ratum] habituri et gratum quicquid per eosdem vel eorum alterum

[1] dei, MS.

[2] respiciunt, MS. *Qu.* rejiciunt?

[3] The king summoned the nobles to meet at Newcastle on the Monday before Ascension Day (21 May) in 1327. Rymer's *Fœdera*, iv. 281, 283; edit. 1821, II. ii. 702.

in præmissis actum fuerit sive gestum. Celsitudinem vestram conciliique vestri magnificenciam Altissimus in omni prosperitate conservet. Datum R. anno regni vestri primo.

1327. The same to K. Edward III., accrediting proxies to appear for him in the Parliament to be held at Lincoln on 15 Sept.

Excellentissimo principi et domino suo reverendo domino E[dwardo] etc., suus humilis et devotus capellanus abbas Ramesye omnem reverentiam et honorem, cum precum instantia devotarum. Gravi corporis invalitudine subito detenti, quominus ad colloquium et tractatum vestrum habendum cum prælatis, magnatibus et proceribus regni vestri apud Lincoln in crastino Exaltationis Sanctæ Crucis venire possumus, ut tenemur, dilectos nobis in Christo confratrem nostrum H. de Broke, dominum W. de Leycestre, et J. de Cotintone, attornamus, si placet, coram serenitate vestra loco nostri, ratum habituri et gratum quicquid per eosdem vel eorum quemlibet super negotiis vos et statum regni tangentibus actum vel ordinatum fuerit in eodem. Celsitudinem vestram regiam conservet Altissimus per incrementa. Val'.

The Abbot and Convent to the Lord High Treasurer. They cannot pay the 1,000*l.* demanded by the King.

Reverendo in Christo patri suo domino H[enrico] Dei gratia Lincolnensi episcopo, regni A[ngliæ] Thesaurario, sui, si placet, humiles et devoti filii abbas et conventus Rameseye salutem, et obedientiam tam debitam quam devotam, cum omni subjectionis[1] honore. Quum dominus noster Rex nuperrime nobis scripserit quatinus visis literis suis mitteremus sibi mille libras, vobis et camerariis Scaccarii sui liberandum, et præsens annus una cum aliis tempore patris sui nobis et aliis religiosis nimium fuit onerosus, adeo quod pecunia totaliter sumus destituti, et diversis creditoribus pro eisdem oneribus adhuc in memoria nostra recentibus obligati, paternitatem vestram, super filios viscera pia gestantem, humiliter exoramus et obnixe quatinus super nos dexteram vestram adjutricem, si placet, extendere velitis, ut apud regiam majestatem possimus in præmissis excusari; quam quidem impotentiam vobis ostendissemus in partibus nostris nisi festinantius recessissetis, quod dolemus. Super quo, si placet, et aliis quæ nobis præcipere libuerit vestra paternitas, nobis dignemini rescribere velle vestrum, præsentium per latorem. Val'.

1330. The Abbot to K. Edward III. Cannot,

Excellentissimo principi, etc, suus humilis capellanus, abbas Ram[esiæ] omnem reverentiam et honorem, cum assidua precum effusione pro statu Regis Summo Regi. Ad con-

[1] sucgestionis, MS.

from ill health, personally attend the Parliament to be held at Nottingham on 15 Oct.

cilium vestrum reverendum, colloquium et tractatum, Lundon.,[1] cum prælatis, magnatibus et proceribus regni vestri, supradicta die lunæ proxima ante festum Sancti Lucæ Ewangelistæ proxime futurum, apud Notingham[1] personaliter venire non valentes pro adversa valitudine corporis qua detinemur in præsenti, dilectionis . . . . (*ends imperfectly at the foot of the page*).

[1333.] Bishop Burghersh enjoins the offering of prayers throughout the diocese of Lincoln, for the success of the King's expedition against the Scots.

Henricus [Burghersh], permissione divina Lincolniensis episcopus, dilectis in Christo filiis universis archidiaconis et eorum officialibus per nostram Lincolniensem diocesim constitutis, salutem, gratiam et benedictionem. Rex pacificus, Dominus dominantium, concordiam semper faciens in sublimi, pia miseratione pacem in terra inter sibi subjecta disposuit observari, sed quorundam effrænata cupiditas aliorum jura dolose machinatur[2] adquirere ac illicite[2] retinere; propter quod interdum talium conatus nepharios tum divini[3] manus præsidiis, tum virtute potenti, reprimere, ac eorum temerariis præsumptionibus congruis remediis obviare. Quum igitur excellentissimus princeps et dominus noster dominus Edwardus, pro defensione ac salvatione regni sui contra inimicorum suorum et nostrorum aggressus ad partes marchiæ Scotiæ sit[4] profectus, cujus felix expeditio tam ardua nedum in militum aciebus duntaxat, immo in devotorum orationibus, et nedum in humana potentia sed in divinæ[3] virtutis assistantia creditur prosperari, Nos, præfati domini Regis precibus excitati, quas tanto puriori affectu decet ampliari[5] quanto ab laudabiliori studio et devotione majori noscuntur pio proposito processisse, vobis omnibus et singulis firmiter injungendo in virtute obedientiæ committimus et mandamus quatinus in singulis ecclesiis conventualibus et parochialibus archidiaconatuum vestrorum, per missarum solemnia celebranda et orationum devota suffragia a clero et populo preces effundi apud Altissimum faciatis, ut Deus et Dominus noster omnipotens sic . . . . [*lost*] et dirigat iter et actus domini nostri Regis prædicti et suorum fidelium proficiscentium cum eodem, quod ipso cooperante . . . . . encione predem (?) ab ipso et fidelibus suis . . . . . habeat (?) fructuosus, quod cedat ad laudem sui nominis ac gloriam, et honorem regni Anglicani, et totius ecclesiæ Anglicanæ statum prosperum et quietum, possitque ad hoc populo præcipue Anglicano ac toti Christianitati tranquillitatis optatæ gaudium pervenire. Valete, etc.

---

[1] *Sic.*
[2] machinentur . . . . illicita, MS.
[3] diem, MS.
[4] sint, MS.
[5] ampliati, MS.

Besides the more interesting letters here printed, this fragment of abbot Eye's Letter-book contains the following :—

1. A request to the abbot of Peterborough for mediation in a dispute with the abbot of T[horney ?].
2. W. de Leycester to the abbot of Ramsey, begging that fifteen marks may be annually paid to T. de Escrik as the value of the church which he holds.
3. Letters testimonial from the abbot and convent to bishop S[tephen de Gravesend] of London, in favour of John de Hadenham, a monk.
4. The same to Barthol. de Bourne respecting an annual pension due from his church of Walsoken.
5. The abbot to ——, desiring that a suit may be heard in the Arches Court respecting the parish of Browton.
6. The same to the official of Lincoln, regretting that he cannot present Will de Watone to Wistow, by exchange for Kyneb. [?]. *Two letters.*
7. The same to bishop R[oger de Northburgh] of Coventry, respecting an exchange of Howtton, dioc. Linc. and the prebend of St. Martin, Beverley, between B. de Nassinton and R. de Northbruge.
8. The same to W. de Stowe, in reply to his request for presentation of his brother, R. de Stowe, to the church of Welton.
9. The same to *dom.* E. de B., respecting a dispensation given to his brother W. de B. with reference to a presentation to the church of B.
10. Fragment of a letter from the same, about free passage for his men, with cattle and hay, through the village of Somersham.
11. The same to J. de Offord, canon of London, on behalf of *dom.* John de Tyrinton, in reference to some application for him.
12. Letter (*imperfect*) from Edw. III. to the bishop of London, desiring the offering of prayers for the success of an expedition against th Scots. Printed in the *Fœdera* under date of 23rd Oct. 1334, at York.

GLOSSARY.

GLOSSARY.

A.

ACCIPITER. Apparently used for an aerey, or place where hawks were bred and kept; "eandem terram deliberate de "accipitre quem W. prædictus ibi ha- "bet," 213.

ACCIPITRARIUS, a falconer, 266.

ACRUS, an acre, 266, *et sæpe*.

AFFIDARE, to prove by testimony, 269, 283.

ALBA, an alb, a short surplice, 84, 347. ALBUM, 199 *bis*.

ALNETUM, alder-trees, an alder-wood, 353.

AMERCIAMENTA, fines, 350.

ANNUUS DIES, the profits of the lands of a convicted felon for a year and a day, 350.

ANTIDORA, gifts in return, 380.

APPRECIARE, to value at, 348.

ARANIARE, to bring to trial; "araniavit "actionem," he brought an action, 350.

ARMARIUM, a library, 272.

ASSISA, i. a judicial court. "Iste fecit as- "sisas Ram.," 340; "iste fecit assisam "domus Ram.," 347, he established the abbey-courts: ii. trial, *or* judgment, at the assize; "recuperavit per "assisam," 353.

ASSISÆ, fixed judicial rents. "Redditus "assisarum . . . de diversis cotagiis," 392.

AUGMENTARE, to increase, to augment (in number, *or* in allowances), 348.

AURUM REGINÆ, payment due to the queen-consort upon all royal grants, 350.

AUSUS, daring, presumption, 76.

B.

BARONES, free tenants, freeholders, 139, 254, *et alibi*.

BARONIA, a barony, land held of the king in chief, 350.

BAUCALE, a bason, 85.

BEREWICUM, a hamlet forming a member of a manor, 53.

BERIA, an open meadow, 227.

BISANCIUM, a small gold coin of the Byzantine empire, in use amongst the Anglo-Saxons, somewhat under ten shillings in value, 310.

BLODWITH, a fine for bloodshed, 203, 323.

BRACEATOR, a brewer, 261, 271, 272.

BRASEUM, BRASIUM, barley, *or* mixed corn, 67, 350.

BREVE, a short record of a grant, attested by witnesses, 275. ["Transferebant sæpe "olim prædia absque charta, sub vici- "norum pariumque curiæ testimonio. "Moris igitur fuit . . . rem schedulæ "committere . . . . quam inde breve "testatum vocabant; utpote nullius "sigillo, sed testium authoritate vali- "dum. Multa ejusmodi in lib. Rames., "et prolixa admodum nonnulla." Spelman's *Glossarium*, *s. v.*]

BREVICULUM, a summary, 256.

BROCHUS ANGUILLARUM, a stick of eels; *i.e.*, twenty-five, 269. [Quoted by Spelman in his *Gloss.*]

C.

Calceta, a causeway, a road, 294.
Calumnia, a claim at law, 77, *et sæpe.*
Calumniare, to claim, to sue for at law, 266.
Calumniator, a claimant, 154.
Cambitio, exchange, 168.
Camera abbatis, the special allowances and endowments of the abbacy, 392, 394.
Campania, open field-country, 251.
Capitulum, the chapter of monks, 328.
Caritativus, charitable, 395.
Caruca, a plough, 333.
Carucata, a plough-land, so much land as goes to one plough, 218.
Casalia, farms, 369.
Casata, a farm-house, a house with land attached, 266.
Cassare, to quash, to annul, 343 *bis*, 351.
Castellanus, the keeper, *or* governor, of a castle, 334.
Castelli opus, compulsory work at fortifications, required by some conditions of tenure, 224, 324.
Casula, a chasuble, 84.
Catalla, chattels, 294, 350.
Celerarius, the cellarer, the officer in charge of the provision-stores, 273.
Cappa, a cope, 347.
Cellarium, a cellar, 249.
Circitores, official visitors, commissioners of inquiry, 334.
Cisterna, a water-tank, a cistern, 348 *n.*
Cistrina, a water-course, aqueduct, 348 *n.*
Clamare, to claim, 217, *et sæpe.*
Cnithanilda, a guild in London of 13 knights, founded by K. Edgar, who gave them the land within the city-walls now forming the ward of Portsoken, which afterwards was granted to the priory of the Holy Trinity, in Aldgate, 241.
Comitatus, the county-court, 211.
Communia, right of common, 351.
Connexitas, connexion, relationship, 390.
Coopertorium, a coverlet, 348 *n.*
Corrodium, an allowance to a pensioner, 352.
Cortina, i. a chalice-veil, 85, 199 *bis*; ii. a court-yard, 240.
Corvesarius, a shoeing smith, 261, 272; Corveisarius, 271.
Costa, a bank, a waterside, 53 *n.*
Cotagia, a cottage, 392.
Cotsethelanda, a house, *or* cottage, with land attached, 246. [" *Cotsethlandam* " hic intelligo cotæ sedem et prædii " quidpiam ad eandem pertinens. Cote " enim casa vel casula : Set et Seth " sedes, a Saxon. ſettan, incolere ; " landa, terra." Spelm. *Gloss.*, after quoting the passage in the text.]
Crassus piscis, a whale, 228 *bis*, 267.
Curialitas, courtesy, kindness, 395.
Custamentum, expense, cost, 67, 241.
Cyrographum, an indenture in which letters or words tally at the indentations of the two parts of the deed, 65, *et sæpe.*

D.

Danegeld, *or* Gild, a tax for the defence of the kingdom, originally imposed on account of the invasions by the Danes, 324 ; Denegeld, *or* Geld, 224.
Decimalis, titheable, 236, 239.
Degradare, to remove from rank or office, to degrade, 347.
Deinter, between, 225.
Deliberare, to clear *or* empty, 213, 344.
Deobstupatio, a stopping up, 352.
Desaisire, to disseize, to deprive, 213. *See* Dissaisiare.
Difforciare, to withhold by wrong and violence, 290.
Diratiocinium, the proving, *or* establishing, a claim, 255.
Dirationamentum, the proof of a claim 221 ; Dirationatio, 268.
Dirationare, to prove a right, establish a claim, 154, *et sæpe.*

DISSAISIARE, to disseise, to oust from possession, 292; DISSAISIRE, 154.

DISTRICTIO, distraint, 395.

DISTURBARE, to disturb, vex, 227, 280, 281, 283, *et alibi*.

DIVISA, a boundary, 255, 290.

DOMA, a house, 184 *n*.

DOMINIA, demesne, (*sing*.) 249; (*pl*.) 284.

E.

ELEEMOSINARIA, almonry, 315.

ELEEMOSINARIUS, almoner, 315, *etc*.

ENFENGENTHEF, *see* INFANGENETHEF.

ESSARTA, i. newly-cultivated forest-lands, 288; ii. inquiries or suits about them, 214. ["Illa leugata sit quieta de "visionibus forestarum et essartis:"— "hoc est, nulla abbatibus Ramesiæ in- "feratur molestia si quæ forte in fores- "tis regiis essarta fecerunt intra illam "leugatam." Spelman's *Gloss*., *sub v*.]

EXCAMBIO, to exchange, 220, ["excam- "buit," probably a scribe's error for "excambiit"].

EXENNIUM [= xenium], a gift, 23.

EXIGENTIA, requirement, need, 381, 382, 383.

EXPEDITIO REGIS, the obligation by feudal tenure to serve the king in his wars, *or* the tax paid in lieu of personal service (in the second example the service is limited to wars within England itself), 258; EXPEDITIONIS AUXILIUM, 264.

F.

FALDÆ, inclosures, 230.

FALDWRTHI, HOMINES, men fit to be reckoned among householders, 162. ["*Faldwrthi* eos notare censeo qui "idoneæ sunt ætatis *faldari*, hoc est, "stabiliri in certo aliquo contubernio, "seu decenia, Saxonibus *Friborga*." Spelman, *Gloss*., after quoting the passage in the text, where alone he had met with the word].

FEODUM, land held of the chief lord by some service, 350, *et alibi*; FEUODUM, 295.

FEOUDISCYFIRMA, fee-farm, the reserved or quit rent paid on land held *in capite*, 284; FEODIFIRMA, 351.

FEARDWITE, a penalty (of 120*s*.) on tenants holding by military service for not appearing on summons, 203; FERDWITE, 162.

FERDWRTHI, HOMINES, men qualified to be called out for military service, 162. ["*Ferdwrthi*, vel pro *fredwrthi* legatur, "hoc est, qui eo adoleverint ut jurentur "in pacem regiam: vel (quod malo) "pro *firdwrthi*, *i.e*., qui evocentur in "militiam." Spelman, *Gloss*., after quoting the passage in the text, where alone he had met with the word.]

FERIA, a fair, 221, 266, *et sæpe*. [Spelman quotes § 296 in his *Gloss*., as affording an example of the great privileges granted to some fairs].

FILACTERIUM, a reliquary, 199.

FINETENUS, for ever, 259, 264.

FINIS, a fine, the payment made for licence to transfer land, 350.

FIRMARIUS, a farmer, a tenant holding by payment of rent, 145, 175, 350.

FITWITE, FITHWITE, a penalty for breach of the peace by fighting, 162, 203.

FORESTALL, FORSTALL, the right of preemption by stopping provisions on their way to market, 162, 203, 323.

FORESTARIUS, a forester, 210.

FORESTARE, to afforest, to subject to the forest-laws, 353.

FORISFACTURA, a pecuniary forfeit or fine, 163, 168, 283, 350 *bis*. [At the first reference there is a special royal grant of fines at Christmas, Easter, *etc*., such fines being ordinarily reserved to the Crown.]

Forthpheang, the right of pre-emption of food in the markets before the king's purveyors, 203.

Fossatum, a trench; a ditch and mound, 263.

Fraternitas, brotherhood, *i.e.*, participation in the prayers, alms-deeds, &c. of a monastery, 233, 234, 237, 257 (="societas beneficii," 238).

Fridsokne, jurisdiction for maintenance of the peace, 203.

Frutectum, land overgrown with bushes, 266.

Funicularis sors, 49; Funicularia sors, 129; inheritance, successive possession: Funiculus successionis, the line of succession, 75. [*Cf.* Ps. civ., 11, *Vulg.*, "funiculum hæreditatis vestræ;" *et alibi.*]

Fustamum, probably for *fustanum* or *fustanium*, fustian, "unum fustamum," a fustian robe, 247. [Spelman quotes the passage, and adds "Non equidem "intelligo," but refers to Erasmus' *Colloquies* for the use of the word *fustanum* for *fustian* cloth, of which several instances are given in Ducange.]

G.

Gaola, a prison, 344.

Garcio, a man-servant, 381, 382, 383.

Geld. *See* Danegeld.

Gelda, Gelda regis, the king's taxes, 237, 264.

Gersume, i. a fine paid in consideration of grants, 244; ii. a quit-rent, *or* rent in acknowledgment of ownership, 175.

Gild. *See* Danegeld.

Gilda, a guild, a religious society, 237.

Grava, a grove, a wood, 253.

Gridbrich, fine for breach of the peace, 323; Grithbriche, 162, 203; Gritbriche, 223.

Grut, malt, 67.

Guerra, war, 325, 400.

H.

Haga, a house, *probably* a log-house, 252, 265.

Hakede, Hacaed, a pike-fish, 8, 183.

Hamsoc, jurisdiction in cases of burglary, 323; Hamsokne, 162, 203.

Heangwite, penalty for hanging a thief without trial, or for allowing him to escape beyond the boundaries of a lordship, 203. (Thorpe's *Gloss. to Anc. Laws of Engl.*; Tomlin's *Law Dict.*)

Heregeat, a heriot, 111.

Hida, a measure of land of uncertain and varying quantity, from 80 to 160 acres, 147, 167, *sæpe.*

Holmus, a river-islet, watery-ground, 266.

Homagium, homage, service due to a lord from his man, 295, 351.

Homines novi, a term applied to tenants whose chief lord had been changed, and who held their fee therefore by a fresh grant, 175. ["Homo novus, qui novo "donatur feodo." Spelman.]

Hominia, generally, the service due from a vassal, or tenant, to his lord, but in this place explained by Ducange, and no doubt rightly, as the territory within which the service was due, the manor, 278. [Spelman quotes the passage, and says "*Hominiam* intelligo pro cœtu ten- "entium manerii domino operantium."]

Humagium = *homagium*, 276.

Hundredum, the division of a county so called, *sæpe.* [In the orig. of No. 219, still preserved at Ramsey, the form "hundretum" is used.]

Hustingia Londinensis, Hustingum, Hustangum, the Hustings'-court at London, supposed to be so called from being held in a *house*, under cover, and not in the open air, 58, 251.

I.

Implacitatus, sued for at law, 352.
Incastellare, to fortify, 330.
Infangenethef, the right of jurisdiction within a manor over thieves belonging to it or taken within its limits. ["Cum "infra capto fure," is given as the Latin equivalent, at p. 265.] 162, 203, *et sæpe*; Infangenetheof, 224, 288; Enfengenthef, 323.
Instauramentum, agricultural stock, 83, 172.
Intromittere, to interpose, 232.
Invastare, to commit waste in, 278.
Isicius, shad-fish, 67.

J.

Justificare, to punish, 232. "Ipse te "justificet per pecuniam tuam," he may punish you by pecuniary mulct.
Justificatores, justices, 211.
Justitia, Justitiarius, a justice, one of the king's judges, 221.

K.

Karaxare, to write down, to describe, 200.

L.

Lade, a water-course, 168.
Lætare Jerusalem, the introit sung on Midlent Sunday, 393.
Larderarius, the keeper of the larder, 213.
Lete, the court-leet, or manor-court, 352.
Leugata, a space of land a mile in extent, 224, 285, 288, 324.
Liberatio, an allowance in money or kind, 352.
Liges homo, a liegeman, a bounden vassal, 252, 265; Ligius homo, 256, 263, 295; Liges homines, 235. [The examples at pp. 256, 263 are quoted by Spelman.]
Ligia residentia, the bounden residence within the lord's manor, 263.

M.

Maignagium, a dwelling-house, 246. [Spelman, in his *Gloss.*, quotes the passage in the text, and explains the word as meaning *a smith's workshop*, "officina "fabri ærarii;" but Ducange says, no doubt rightly, "Malim *maignagium* hoc "loco interpretari pro *mansionagio*, vel "*mesnagio* seu domo."]
Manca, a gold coin generally reckoned at thirty pence, sometimes said to be worth six shillings, 49 *n*, 84 *n*, 199.
Mansus, a house with land, a farm, 53, 152.
Mara, a mere *or* marsh, 8, 299.
Marca auri, a gold mark, = 100 shillings, 233.
Marcata, a mark's worth, 305 *ter*; Marcatus, *ib.*
Marescaldus, the marshal, *or* master, of the horse, the officer in charge of the stables, 262; Marescallus, 272.
Mariscus, a marsh, 222, 401, 402.
Mercatus, a market, 162, 351.
Mercennarius, a mercer, *or* merchant, 309.
Miliare, a thousand, 276.
Misca (= musca), a necklace, 199.
Misericordia, in, at the king's mercy, liable to discretionary punishment, 277.
Miskenninge, a fine for wrongful pleading, or the alleging of false pleas, 203.
Mitta, a measure of quantity, reckoned at about ten bushels, 67.
Molinum, a mill, 230.

Mora, a moor *or* marsh, 264.

Motwrthi, Homines, men qualified to be summoned for juries and other public duties, 162. [Spelman, quoting this passage in his *Gloss.*, describes them as those who "conscribi mereantur in "placita et conventus publicos."]

Mundbriche, the penalty for, *or* jurisdiction in cases of, violation of sanctuary, 203.

Muniri, to be fortified by the Sacrament, to receive the Holy Eucharist, 343.

Murdrum, i. murder, 323; Murther, 214; ii. "murdra," money-penalties levied on the inhabitants of a place whence a murderer has escaped, 323, 350.

Mutatio sæculi, revolution in the State, change in political affairs, 351.

O.

Occasiones, occasional and extraordinary taxes and subsidies, 323.

P.

Pacificare, to surrender; "cedere, mit- "tere in possessionem pacificam," (Ducange). It would seem that it is in this sense that the word is used at p. 347, "pacificavit Overam."

Palefridus, a palfrey, 215.

Palleum, silk, 85; Palla, *ib. n.*

Panagium, payment for feeding pigs in woods, 278.

Parca, a park, 395.

Passagium, i. toll on travellers, 283; ii. a journey, a crossing over, 350.

Pertinacia, appurtenance, 267. "In "pert. de Bramcestre," within the limit appertaining to Brancaster, within its extent. Pertinentia, 138.

Pietancia, a pittance, or extra allowance of food, 344, 347.

Placitare, to prosecute a suit at law, to litigate, 351, 352, *et sæpe.*

Placitum, a suit at law, 168, 351; Placitum crassi piscis, the question of right with regard to a whale, 228.

Plenarius Miles, a full knight, 263. A knight who had a vassal-knight to serve with him, as opposed to *miles simplex* or *miles unius scuti.*

Potagium, broth *or* soup, 386.

Præbendarius, a pensioner, one to whom an allowance is made, 155.

Præpositura, superintendence, oversight, 89.

Præpositus, i. a steward *or* bailiff, 64, 74, 79, 394; ii. a prior, 127; iii. "præpositus "regis," the sheriff, 79.

Præsentatio, an offering, a present customarily due, 60.

Presbiterium, the presbytery, or the part of the choir of a church where the priests' seats are, 350.

Procuratio, entertainment in food, 335.

Q.

Quadratiles lapides, stones fit for squaring, 168.

Quarterium, a quarter, 349, 350.

Quateragia, apparently used for *Quadragesima*, Lent, but the editor has not met with the word elsewhere, 395.

Quietum clamare, to quit-claim, to release, 211, *et sæpe.*

R.

Reclamare, to claim back, 213, 217, *et alibi.*

Recognoscere, i. to acknowledge a right, 228, 230, *et sæpe*; ii. to take by proof of right, 232.

Recommendare, to trust, 395.

Rectitudines, legal rights, 162.

Redemptio, i. ransom, black-mail, 334; ii. ransoms, pecuniary compositions for great offences, 350.

Refectorarius, the officer in charge of the refectory or dining-hall, 273.
Refutare, to transfer, to give up, 306.
Regratiare, to return thanks, 379, 380.
Relevamen, the relief, *or* heriot, paid by heirs on succession to property, 275; Relevatio hereditatis, 111, 236.
Relevare, to pay a relief, 274, 275. [The first example is quoted by Spelman.]
Remanet, arrears, 322.
Rengia, market-stalls *or* benches, 349.
Resaisire, i. to put again in possession, 213 *bis*, 215, 216, 217 *ter*, 248, 292; ii. to take into possession, 153.
Resethantisia, the vassal's obligation of residence within the lord's manor, 263; Residentia, *ib.*
Respectus, i. an annual rent paid in acknowledgment of ownership, quit-rent, 67, 175; ii. postponement, adjournment (of a suit at law), 228.
Returnus brevium, the privilege of making return of writs, and so exercising the authority of the sheriff of the county, 350, 351.
Romana, the French (or Romance) language, 357, 362 *bis*.
Roscus, broom, *or* gorse, 353.

S.

Saca et Soca, the right of holding courts, exacting suit of court, and exercising jurisdiction within the soke or district for which the privilege was granted, 151, 162, *et sæpe*; Sake, Sokne, 203. The meanings of the two words *sac* and *soc* are so closely connected as to appear to be hardly distinguishable in use.
Sacristia, the sacristy, the office charged with the care of the vestments, plate, relics, &c. in a church, 347.
Saisire, i. to seize, to take possession of, 77, 153, 175; ii. to put into possession, 181, 249, *et sæpe*.
Sartata terra, land newly ploughed up, 253.
Schipbriche, wreckage, 162, 203.
Schira, i. the men of a shire, 206, 208, &c.; ii. the county court, 290; iii. payment for exemption from suit of the court, 224.
Scot, a tax, = Danegeld, 224; Scott, 324.
Secta, suit, prosecution, 352.
Selda, a shop *or* warehouse, 349.
Sententiare, to pronounce, to denounce, 330.
Separalitas, a separate member of a manor, 352.
Sequi schiram et hundredum, to attend the courts of the shire and hundred, 290.
Seupwarp, Sæuppwrp, jetsam and flotsam, 162, 203.
Soc. *See* Saca.
Soca, the district which enjoyed the privilege of *Saca*, 225; Soka, 351; Sokne, 203, Sok, 353.
Socamanni, free tenants, under the jurisdiction only of the manor-court, 175, 223.
Sororius, brother-in-law, 208.
Stabularius (= Marescaldus), the master of the horse, 261, 262 *bis*.
Summa, a load (in corn measure), 245.
Superflua terra, waste, *or* unassigned, land of the manor, 266.
Superplus, remainder of property, 231.

T.

Team, the right of jurisdiction over villeins, with their children, goods, and chattels, 162, 203, *etc.*
Teinlanda, land granted by the Saxon kings to their thanes, exempt from all services except *expeditio regis* and work for castles and bridges, 206.
Tenseria, black-mail, payment for protection, 334. [*Cf.* Sax. Chr. *sub an.* 1137.]
Theloneum, toll, 163, 168, *et sæpe*.
Thesauria, the treasury, 394.

Toftum, land on which a house is built, 53.

Tol, the right of buying and selling within a manor, 162, 203, *etc.*

Triplicare, to write in triplicate, 349.

Truncus, a chest, a coffin, 332.

Twelfhende, men of the highest rank in Saxon times, valued at 1,200 shillings in case of murder, 95.

Twihende, men of lower rank than "twelfhende," valued at 200 shillings, 95.

U.

Ultimitas, a limit *or* boundary, 386.

Uthleap, Utleap, [jurisdiction in case of] the escape of a felon from prison, 203.

V.

Vaccaria, pasture for cattle, 266.

Vastum, right to the profits of lands of convicted felons, 350.

Vavassores, vassals, *or* tenants in fee, 220.

Vestita terra, land tilled and in crop, 233.

Virgata, a yard-land, a measure of land varying at different times and in different places, 264, 266.

Visiones forestarum, survey of forests, 214, 288.

Visus franciplegii, "view of frank-"pledge;" *i.e.*, inspection of tithings, examination of the free men pledged in the decennary for each other, 347.

W.

Warantizare, to guarantee, 221, 270, 351.

Warda, guard, custody, 274.

Warenna, an exclusively privileged enclosure for "beasts and fowls of war-"ren;" a preserve, 298.

Wethirnavium [Wethirnamum ?], the taking of goods and chattels by the sheriff in compensation for unlawful distraint, 352.

Withpheang, the right of arrest (?), 203.

Wrec, wreckage, 201, 202, 281, 285, 340, *et sæpe*; Wreccum, 323.

Wrecatus, thrown up from wreck, 267.

INDEX.

INDEX.

A.

[For names beginning with A see also Æ.]
A, "dapifer," *i.e.*, Alan, *q.v.*
Abbo:
brought from Fleury to teach schools at Ramsey, 42.
wrote the *Passio* of St. Edmund at Dunstan's desire, 43.
Abelun, N. de, *i.e.*, N. de Albini, *q.v.*
Abetot, Urso d', 217 *bis*, 220, 223.
Abingdon. *See* Æthelwold.
Abington [Abbintune], Cambridgeshire, 153.
Acarius, prior of St. Alban's, made abbot of Peterborough, 342, 347.
Acelin, cousin of abbot Reginald. *See* Ascelin.
Acle. *See* Oakley.
Acle, a hill, 266.
Acolt, William, abbot of Ramsey. Notices of him, 343, 348.
Acqua Blanca, Peter de, bishop of Hereford, 343.
Acton [Eketone], Stephen de, 306.
Adam, abbot of Peterborough, 353.
Adam of St. *Alban's*, q. v.
Adam, priest of *Burnham*, q. v.
Adam, the clerk, nephew of Nicholas, archdeacon of Huntingdon. Held the church of Warboys, 315.
Adam, son of John, son of Guy, 309.
Adelingtone. *See* Ellington.
Æ. [For names beginning with the diphthong, see also with the letter A.]
Ædgar, king, 11, 12, 13 *bis*, 36, 44, 48, 50 *bis*, 52 *bis*, 53, 65 *bis*, 75, 94, 116, 117, 143, 190, 193, 201, 203.
his birth, 17.
elected king by the Mercians and Northumbrians, 20.
becomes king of all England, 21, 26.
Ædgar, king—*cont.*
appoints Oswald bishop of Worcester, 25.
his good and peaceful reign, 26–7.
approves of Oswald as archbishop of York, 43.
his gifts of land, &c. to Ramsey, 47–9.
gives two bells, 48.
confirms gifts made to the abbey, 69, 70.
his death, 70–1.
buried at Glastonbury, 71.
his charter to the abbey, 181–9.
his charter read at the consecration of the abbey-church, 95.
Ædgitha, Æditha, Ædthitha, wife of Edw. Conf., 155, 163, 178.
receives a bribe, 170.
Ædgiva. Gift to the abbey, 200.
Ædmund, son of Algith de Welle, 240.
Ædnoth, senior, a monk at Westbury, 29 *bis*.
sent to Ramsey by Oswald, 39.
appointed out-door steward, 40.
made prior of Ramsey, 42.
restrains Ailwin from murdering the claimant to some land, 50.
procures various lands for the abbey, 74, 78, 194.
mentioned, 66, 76, 79 *sæpe*, 86, 89, 101.
Ædnoth I., junior, *or* Alfnoth, first abbot of Ramsey, and bishop of Dorchester.
superintends the rebuilding of the church, 89.
has charge of all external business, *ib.*, 101.
is elected abbot, 110, 195.
removes the bones of S. Ive to Ramsey, 114.
is elected bishop of Dorchester, 115.
his death and burial at Ely, 118–9.
account of him, 339, 347.

Ædnorth I., junior, *or* Alfnoth—*cont.*
mentioned, 111, 116, 120, 128, 188 *n.*, 189.
Ædnoth II., bishop of Dorchester.
a young scholar at Ramsey, 112.
is made bishop of Dorchester, 148, 340.
his death, and gifts to Ramsey, where he is buried, 159, 196.
mentioned, 151, 154, 164.
Ædnoth, monk of Ramsey, cousin of the lady Alfwara, 84.
Ædnoth, younger son of Godric, and nephew of abbot Ædnoth, 111, 112, 173 *sæpe.*
gift to the abbey, 198–9.
Ædnoth, grandson of earl Alfwold and his wife Alfilda, 64, 192.
punished for mocking at St. Ive, 64.
Ædric [*or* Eadric, alderman of Mercia], 118.
Ædward. *See* Edward.
Ædwin, brother-in-law of abbot Reginald, 257.
Ædwin, of London, gift to the abbey, 199.
Ædwin, son of Ailwin the alderman, 103.
Æfelthsi, priest, 189 *n.*
Ælfeah. *See* Ælphege.
Ælfelm. His wife Brithgeva, 240.
Ælfere, "dux," A.D. 974, 189 *n.*
Ælfgar, bishop of Wilton, 189 *bis.*
Ælfgitha, 75.
Ælfgiva, Ethelgiva *or* Elgiva, wife of Edmund Ironside, 17, 19.
Ælfhun [Alfun], bishop of London, 115.
Ælfric, archbishop of Canterbury. Gift to the abbey, 199.
Ælfric, abbot of Malmesbury, afterwards bishop of Crediton, 189 *n.*
Ælfric. *See also*—
Alfric.
Alric.
Aluric.
Ælfstan, bishop of London, 188 *n.*, 189.
Ælfstan, bishop of Rochester, 188 *n.*, 189.
Ælfward [Alfward, Ailward], monk of Ramsey, becomes abbot of Evesham and bishop of London, 148, 198.
Ælfward [Alfward, Ailward]—*cont.*
goes to Flanders to fetch Hardecanute, 149.
a storm appeased at his prayer, 149–50.
stole some relics of St. Osgith, 157.
dies of leprosy at Ramsey, 157–8, 198.
the "golden" bishop, 340.
Ælfwold, "dux," A.D. 974, 189 *n.*
Ælphege, *or* Ælfeah, archbishop of Canterbury.
abbot of Bath, 189 *n.*
bishop of Winchester, 106, 110.
is made archbishop of Canterbury, 115.
is martyred, *ib.*
his cowl given to Ramsey, 158.
Ærnketel, of Yorkshire. Grant to Ramsey, 66, 194.
Ærnulf the chamberlain, 253.
Æscwy, bishop of Dorchester, 93 *bis*, 97 *bis*, 115.
Æscwy, abbot of Bath, 189 *bis.*
Æthelbert, St. *See* Æthelred.
Æthelfleda, wife of earl Ailwin, 51, 52 *bis*, 54, 191.
her father, 52 *bis.*
leaves her body to be buried at Ramsey, 53.
Æthelgar, abbot of Hyde, afterwards archbishop of Canterbury, 189 *n.*
Æthelgiva, gives land to Ramsey, 51, 191.
Æthelgiva [the same ?], second wife of earl Ailwin. Her charter of Stowe, 58, 191.
Æthelingtune. *See* Ellington.
Æthelred II., king, the Unready. Accession and marriage, and gift to Ramsey, 75, 194.
confirms land to the abbey, 77–8.
assents to election of the abbot, 110.
appoints Germanus to be abbot of Cholsey, *ib.*
his death, 117.
mentioned, 120, 149, 154 *bis*, 188 *n.*, 340.
Æthelred *and* Æthelbert, SS., 55.
their relics transferred from Wakering to Ramsey, 55, 191.
enshrined there, 341.

Æthelric, *or* Ætheric, son of Ædnoth, grandson of Godric, a monk at Ramsey, 173, 174 *bis*.
is made a monk at Ramsey while still a young boy, 198.
Æthelstan, king, 11, 12, 13, 15, 17, 181.
coronation, 14.
encomium, *ib*.
a sword sent to him from heaven at Brunanburgh, 16.
death, *ib*.
buried at Malmsbury, *ib*.
Æthelstan, the alderman, "Half-king," father of Ailwin, 11, 12, 13, 14, 15, 16 *bis*, 61.
Æthelstan, "dux," A.D. 974, 189 *n*.
Æthelstan, abbot of Ramsey, son of Ærnketel and Wlfrun, 67.
elected abbot, 124.
brings the bones of St. Felix to Ramsey, 127.
his murder, 155.
account of him, 340, 347.
mentioned, 133, 144, 145, 152 *bis*.
Æthelstan, bishop [of Norwich], 57.
Æthelstan, a young scholar of Ramsey, 112.
Æthelstan, cousin to archbishop Odo, 49.
Æthelstan Mannessone, 62, 193 *bis*.
his gifts to the abbey, 59–61, 129, 186, 192.
his year's mind (anniversary), 61.
Æthelsueta, godmother to the eldest daughter of Æthelstan Mannessone, 60.
Æthelsy, *or* Athelsin, son of Æthelstan the alderman, 12, 61.
Æthelsy, uncle of Ailwin, 75.
Æthelwald, steward of Godwin of Hitcham, 83.
Æthelward, *or* Ailward, son of Ailwin the alderman, 82, 103, 143.
his death and burial, 118, 143, 339.
Æthelweard, "dux" A.D. 974, 189 *n*.
Æthelwold, son of Æthelstan the alderman, 12.
Æthelwold, *or* Æthelward, alderman, 61 *n*.
Æthelwold, abbot of Abingdon, and bishop of Winchester. Mentioned, 27, 54, 73, 74 *ter*, 188 *n*., 189.
appointed to Winchester, 25.
Æthelwyn, *or* Ailwin, *q. v*.
Ætheric *or* Ædric, bishop of Dorchester.
a young scholar of Ramsey, where he cracks a bell, 112.
is made bishop of Dorchester, 120, 339.
holds a visitation of the abbey, 121–4.
is held in great esteem by Canute, 126.
miraculously discovers a murder, 131–4.
his gifts to Ramsey, 128, 146, 196.
which abundantly compensate for the cracked bell, 146.
his death and burial at Ramsey, 147, 339.
mentioned, 127, 128, 147, 189.
Ætheric, son of Ædnoth, *or* Æthelric, *q. v*.
Æthgitha, *or* Algith, de *Wells*, q. v.
Ætholf, 61.
Affa, wife of Alfelm, 60.
grant to Ramsey, 62, 193 *bis*.
Agelwin, of Thetford, 152.
Ailbri, the moneyer, 295.
Ailinctone. *See* Ellington.
Ailmar, bishop of Elmham, 162, 164.
Ailmar, tenant to Leofwine of Luddington, 238.
Ailric, cousin of bishop Ætheric, 144, 145.
Ailric, *c.* 1020 becomes a monk at Ramsey, and gives all his personal property, 147, 197.
Ailric, monk of Ramsey, *c.* 1110, 215.
Ailric *Child*, q. v.
Ailric. *See* Cranfield.
Ailsy, abbot of Ramsey.
appointed (when abbot of St. Augustine's, Canterbury) vice-abbot of Ramsey, 176, 177.
obtains a confirmation-charter for Ramsey from Edw. Conf., 177.
encourages king Harold by a vision of Edw. Conf., 179.
agreement with Eudo Dapifer about Barford, 207, 232.

Ailsy, abbot of Ramsey—*cont.*
agreement with N. Fossard about Bromham, 234.
law-suit with R. Bigod, 267.
obtains the confirmation-charter from Will. I., 204 *n.*
charters to him from Will. I. and II., 205–7.
notice of him, 340, 347.
mentioned, 220, 228, 283.
Ailward. *See* Ælfward, Æthelward.
Ailward, abbot of — ? 253.
Ailward, priest of Slepe, 263.
Ailwin *or* Æthelwin, alderman of East Anglia, founder of Ramsey abbey. *See* Ramsey.
mentioned, 51, 59, 61, 62 *bis*, 63, 73, 74 *bis*, 75, 77, 78, 79 *bis*, 80, 82 *bis*, 109, 115, 143, 181, 182 *bis*, 189 *bis*, 194, 195, 339, 347.
parentage and brothers, 11, 12, 53.
praise of him and his brothers as to state affairs, 26–7.
his character, 30–1.
meets Oswald at Glastonbury, 30.
conversation with Oswald, who urges him to found a monastery, 31–9.
suffers from gout, which is miraculously cured, 183, 185.
story of his miraculous direction by St. Benedict to found the abbey, 183–5.
begins the foundation of the abbey, 40.
goes to the consecration of the church, 43–4.
his gifts of land to Ramsey, 49, 52–5, 191.
removes the bodies of Æthelbert and Æthelred from Wakering to Ramsey, 55.
disposed to murder a claimant of some land he had given, 50.
procures confirmation of gifts to the abbey from king Edgar, 68.
defends the monasteries of East Anglia, 72.
goes to Ramsey to advise on the rebuilding the tower, 86–7.
Ailwin *or* Æthelwin—*cont.*
decorates the high altar and gives an organ, 90.
invites Oswald to consecrate the rebuilt church, 90.
meets Oswald there, 92.
addresses the noblemen and abbots assembled there, 93, 95.
farewell discourse with Oswald, 100.
address to the monks on hearing of Oswald's death, 102–6.
his death, 106, 339.
burial at Ramsey, 107.
his image made in brass, 348 and *n.*
patron of the monastery of St. Neot, 96.
lived at Upwood, 52.
his wife Æthelfleda and sons mentioned, 51, 52.
his wife Ethelgiva, 58.
his wife Wlfgiva, 57.
Ailwin, the provost *or* steward (*præpositus*), 209.
Ailwin the Black ["Niger"], Bedfordshire, gift to the abbey, 169 *bis*, 198.
Alan of Brittany, earl of Richmond, 204.
Alan, almoner of Ramsey, inducted into the church of Warboys, 315.
Alan (?), sacrist of Ramsey, donor to the library, 358.
Alan, "dapifer" of Hugh des Eschalers, 252, 259.
Alan the Red, ["Rufus,"] 145.
Alan, son of Berta, 254, 255, 261, 271 *bis*, 272.
Alan, son of Harold, 259, 261, 262, 265.
Alan, son of Hubert, 309.
Alan, son of Odo, sub-sheriff of Norfolk and Suffolk, 266, 267, 268.
Alan, nephew of Ralph [Mansur ?], 260.
Alban's, abbey of St.
writ addressed to the prior, c. 1130, 280.
abbots. *See* Alfric; Richard.
prior. *See* Acarius.
Alban's, master Adam of St., donor to the library of Ramsey, 363.

Alban's, Geoffrey of St., 269, 271.
Alban's, Henry of St., 237, 260.
Alban's, Ralph of St., 263.
Alban's, Robert of St., a mason, 239, 246, 262, 272.
Alberic, earl, 204.
Albert. *See* Fersfield, A. de. Roger.
Albin, donor to the library, 364.
Albini, *or* Abelun, Nigel d', 223, 227, 230, 231 *quater*, 232, 278 *bis*, 281, 282 *bis*, 283.
Albini, Will. d', "pincerna," *or* butler to Hen. I., 209, 211, 222, 226, 227, 228, 230.
Albini, Will. d', "le Bretoun" (o Belvoir), 224, 226.
Albod, abbot of St. Edmund's Bury.
writ addressed to him, 283.
Albreda. *See* Shelley.
Albus. *See* White.
Aldred. *See* Robert.
Aldulf, abbot of Peterborough, 93, 95.
Aldwin, *or* Alwin, abbot of Ramsey, 220, 228 *bis*, 229, 266.
royal charters to him 209–219, 222.
charters granted by him, 234 *bis*, 235.
law-suit with R. Belfage and R. Passelewe, 267.
account of him, 340–1.
erroneous notice of him under the name of Eadwin, 347.
Aldwin, monk of Ramsey, 242.
Alemin, tenant of Will. Brito, 319.
Alexander the Great, 33.
Alexander II. pope, 176.
Alexander IV. pope, 343.
Alexander, bishop of Lincoln, lord chancellor, 226, 306, 311.
writ addressed to him, 276.
Alexander, chaplain of Swinderby, 316.
Alexander, master, 315, 316 *bis*.
Alfelin. *See* Curteis.
Alfelm, bishop of Dorchester, 115.
Alfelm, "dux" 149.
Alfelm, of Potton, 60 *n. bis*, 193.
grant to Ramsey, 62, 193 *bis*.
Alfer, earl, 50.
Alfgar, a friend to earl Ailwin, gives the advowson, &c. of Burwell to Ramsey, 51, 191.
Alfgar, earl, 164.
Alfgar, the provost, 233.
Alfgiva, the English name of queen Emma (q. v.), 151, 164.
Alfgiva, wife of *Boselin*, q. v.
Alfilda, wife of earl Alfwold. Grant to Ramsey, 63, 192.
Alfnoth, bishop of Worcester, assists at the consecration of Ramsey, 43.
Alfnoth, bishop of Dorchester, *or* Ædnoth, *q. v.*
Alfnoth of Ailrichesey [*i.e.*, Arlesey], 61.
Alfnoth, son of Goding, 66, 79 *bis*, 80 *ter*.
Alfred the Great.
The author of English law, 13.
Alfred, eldest son of king Æthelred II. 75, 120, 154.
Alfred, of London, and his wife Edeona 235.
Alfred [*c.* 1114–30], 245.
Alfred, *or* Alured, son of Gilbert, 254, 255.
Alfric, abbot of St. Alban's, 93.
Alfric, sheriff of Huntingdon, 165.
Alfric, *or* Aluric, the priest of Warden *or* Warboys, 236, 239, 243 *bis*, 247, 252, 258, 260, 263, 265.
["Wardune," 239; "Wardeb'," 243, 247; "Ward'," 243.]
Alfric, son of Withgar, 169, 170.
Alfstan, of Stapleford, Cambridge, 78.
Alfsy, bishop of Winchester, 147.
Alfsy, servant to the lady Alfwara, 84.
Alfsy of Longwathe [Langworth]. Gift to the abbey, 174, 175, 199.
Alfwara. Gifts to the abbey, 84, 195.
Alfwen, wife of Æthelstan "Half-king," mother of Ailwin, and nurse to king Edgar, 11, 53.
Alfwen, daughter of Alfelm, mother of Harold Harefoot, 149.
Alfwen, wife of Will. *Peche*, q. v.
Alfwenna, youngest daughter of Æthelstan Mannessone, 60, 61, (*wrongly called his wife*), 76.

Alfwin, *or* Aylwin, abbot of Ramsey, 146, 152, 161, 162, 163, 164 *bis*, 165 *bis*, 166 *ter*, 167 *bis*, 168 *bis*, 169, 170, 171, 173 *bis*, 174, 175, 176 *ter*, 198, 206, 219.
prior of Ramsey, 127.
is elected abbot, 156, 347.
attended the council of Rheims, 170, 171.
went to Rome, 176.
gives up the charge of abbey-business on account of ill-health, 177.
notice of him, 340.
Alfwin, son of Brice [" fil. Brixii "] gives lands on becoming a monk, 81, 195.
mentioned [the same ?], 79.
Alfwin, son of Leofstan, of London, 249.
Alfwin the Black, Luddington, Hunts, 167.
Alfwin, 152.
Alfwin *Child*, q. v.
Alfwold, earl, son of alderman Æthelstan, and brother of Ailwin, 12, 62, 63 *bis*, 64, 78, 79, 194.
defends East Anglian monasteries, 72.
his gifts to Ramsey, 63, 186, 192.
his wife Alfilda, *q. v.*
Algar, a monk of Ramsey, 239, 257.
Alinan, *or* Alunan, wife of Sewi, 266.
Alingtone, Godrich de. *See* Ellington
Almar, chaplain to Alfilda, 64.
Almaria, Roger de, precentor of Lincoln, 302 *bis*, 303, 304 *bis*.
Alric, 239.
Aluric. *See* Alfric.
Aluric, of Crawley, 255.
Alwold. *See* Stanton, Hugh.
Anagni. Papal brief dated there, 370
Andrew, of London, 235, 237, 240, 245.
Andrew, a clerk at St. Ives, 354.
Anlaf, *or* Analaf, the Dane, 15.
Anscelin. *See* Ascelin.
Anselm, St., archbishop of Canterbury.
writ to him, 219.
deposed abbot Aldwin, 241.
Ansketill. *See* Aschetill.
Archer, Nicholas le, imposed on the abbey as a pensioner by Edward I., 382, 384, 385.
Argentan (Argentomium). Charters of Henry I. dated there, 227, 284.
Argentoin, *or* Archentuein, Reinald de, Ickleford, Herts. Agreement with abbot Aldwin, 216.
Argentoin, John de, Ickleford, 291.
Aristotle quoted, 31.
Arlesey [Ailrichesey]. *See* Alfnoth.
Armenters, Henry de, 313.
Arnald the chamberlain. *See* Ernold.
Arundel, Robert, 284.
Ascelin, bishop of Rochester, 306.
Ascelin, cousin of abbot Reginald, 262.
Acelin, 244, 259, 261.
Anscelin, 254.
Ascelin, the knight, 251.
Aschetill, *or* Ansketill, Fulk, the steward (" dispensator "), 254, 260, 263.
Aschetill, the clerk, 260.
Ashbrook (?) Plea before the judges at Bedford about a right of way at Asshebrook ; A.D. 1330, 352.
Ashwell [Æscwelle], Hertfordshire, 142.
Assandun [Essdonne], battle of, 118, 339.
Athelm, archbishop of Canterbury, 14.
Athelred. *See* Æthelred.
Athelric, son of Berric, 82.
Athelwold, cousin of Wlfstan of Dalham, 79.
Aubene, Will. d'. *See* Albini.
Auco, Guy de, of Ringstead, 262.
Audel[e], " dapifer," 270.
Auger, of St. Sepulchre's brotherhood, Cambridge, 258, 259, 264.
Augustine, St., of Hippo, quoted, 335.
Augustine, St., archbishop of Canterbury, 17.
Augustudunum. *See* Autun.
Augustus Cæsar, 33.
Ausger, chaplain to Will. II., 233.
Autun [Augustudunum]. Called also *Edua*, from two kids, "hœdi," found there, 9.
Avranches, William d' [Arvenchis, Autenchis], 319, 320.
Aylington. *See* Ellington.
Azo, monk of Ely, 259.
Azur, monk of Ramsey, 273.

B.

B. E. *and* W. de, brothers, 417.
B., J. de, a monk of Ramsey, 387.
Bailol, Joscelin de, bishop of Salisbury, 306.
Baker. *See* Richard.
Baldwin, of Brancaster, and his wife Leofviva, 236.
Baldwin, abbot of Bury, 204, 208.
Balsham, Hugh de, elected bishop of Ely, and election confirmed by the pope, 343.
Bardney abbey, Lincolnshire. [Ralph de Rand], deposed from the abbacy, and [Peter], prior of Lenton, appointed in 1215, 342.
a monk sent for penance to Ramsey, 386.
letter to abbot R. [*i.e.* Rob. de Wayneflete] from abbot Sautre of Ramsey, 386.
letter to Sautre from abbot R., 402.
letter dated there, 386.
Bardulf, Hugh, "dapifer," 301.
Barford [Bereford, Bertford], Bedfordshire, 200, 207, 225, 232.
Barford [Bereford], Sir W. de, knt., acknowledgment of a payment, 374.
Barley [Beorlea], Herts, 84.
Barnack [Bernech], Northamptonshire. The stone quarries, 168, 229.
Barnwell, Northamptonshire, 76, 77, 78, 144, 201, 260, 344, 348 *bis*, 352.
advowson of the church of St. Andrew, 344.
Bartholomew, canon of Lincoln, appointed vicar of Ripton, 310.
Barton [Berton], Bedfordshire, 159, 202.
a pension due to the abbey almonry from the church of Barton, unjustly withheld, 389.
Barton [Berton], Adam de, 253.
Barton [Bertun], Frebert de, 239.
Barton [Bert'] Gilbert, 271.
Barton [Bertune], Herbert de, 269. Simon Herbert, 271.
Barton [Berton], Ralph de, 253, 272, 274, 305.
Barulf, Ralph, 294.
Basset, R., 223.
Basset, Ralph, 229, 230, 281, 282.
Basset, Richard, 229.
writ addressed to him, 279.
Bassingbourne, Warin de, sheriff of Cambridgeshire and Hunts, 352.
Baston, Nicholas de, donor to the library, 358.
Bat . . , Reiner de, 259.
Bayeux. Bishop. *See* Philip.
Beard, Randulf, *and* Richard. *See* Randulf Richard.
Beauchamp, *or* Belchamp, Hugh de, 212.
Beauchamp, Simon de [de Bello Campo, Belcamp, *and* de Pulchro Campo], 225, 244, 255, 263, 264, 275, 281, 289.
Mahald, his mother, 255.
Beauchamp, Walter de, 257.
Beaumont, Robert de, earl of Meulent and Leicester, [204 ?], 214, 219, 222, 227, 228, [234 ?], 265.
Beaumont, Robert, son of Rob. de, second earl of Leicester, 226, 285, 286, 287 *bis*, 288, 289 *bis*, 298, 322.
Becheswelle. *See* Bexwell.
Becket, Thomas à, archbp. of Canterbury, chancellor, 285, 286, 287 *bis*, 288 *bis*, 289 *bis*, 291, 297, 298 *bis*, 322, 341.
deed in attestation of a grant to Ramsey, 306, and sanctions in consequence of that grant the burial of Mandeville, first earl of Essex, in consecrated ground, 333.
Bede. His *History* mentioned, 128.
Bedford. *County*, 93, 225, 230, 275, 281, 289, 291.
sheriffs. *See* Bokeland, Hugh de. Mainfelin. Richard. Roger.
Town, 248, 352.
Bedford measure, 244.

Begavile, Ernald de, 260, 261, 262 *bis*, 272.
Bek, Anthony, bishop of Durham, 402.
Bel, Robert le, of London, 309.
Belcamp, *or* Belchamp. *See* Beauchamp.
Belet, Michael, 296.
Bellafago, Ralph de. Writ addressed to him, 228.
sheriff of Norfolk and Suffolk, 267 *bis*.
Bellafago, Robert de, 306.
Bells. *See* Edgar. Ramsey.
Belmeis *or* Belmeys, Walter de, knight, 175, 209.
Belmis, Richard de, I., bishop of London, 227 *bis*.
Belmis, Richard de, II., bishop of London, 291.
Bend', William de, 294, 299.
Benedict, St., 35, 37, 113.
in a vision directs the foundation of the abbey, 183.
Benedict, monk of Ramsey, 252, 265.
Berard, 271.
Bereford, Bertford. *See* Barford.
Berengarius, son of Reiner, 226.
Berengarius. *See* Monk.
Berewick, 147.
Bernard, bishop of St. David's, 223, 308.
Bernard, abbot of Ramsey, 347.
royal charters to him, 219–221.
notice of him, 341.
Bernard, a priest, 274.
Bernard, 245, 252.
Berric, a nobleman of Worcestershire. Gift to the abbey, 82, 195.
Berton. *See* Barton.
Berwick-upon-Tweed, 378.
Betun, Robert de, bishop of Hereford, 306, 308.
Bexelaund, Roger de, 403.
Beverley. Prebend of St. Martin, 417.
Bevyle, Robert, 323, *note*.
Bexwell [Becheswelle] Norfolk, 305.
Bexwell [Becheswelle], Rob. de, 269.
Bichamwell, Norfolk.
Bichamdich, 162, 163, 164, 202, 223.
Bigging, near Ramsey, 354.
Bigod, Hugh, earl of Norfolk, 226, 284, 308.
Bigot, Humphrey, 230.
Bigot, *or* Bigod, Roger, 206, 207, 208, 209, 214, 217 *bis*, 218 *ter*, 220, 223.
sheriff of Norfolk and Suffolk, 267.
writ addressed to him, 282.
See Roger.
Bigod, William, 222, 227.
writ addressed to him, 283.
Bildesthorpe, —, signs a royal writ, 378.
Biscopeswere, a fishery in *Upwell*, q. v.
Biset, Manasse, chamberlain to Henry II., 291, 297.
Bithorn [Bitherna], Hunts, 63 *bis*, 64, 186, 201, 213, 225, 256, 293, 348.
Bloet, Robert, bishop of Lincoln, chancellor, 210, 211, 219, 220, 221 *bis*, 222, 223, 247 *bis*, 248, 265, 315.
writs addressed to him, 214, 215 *bis*, 216, 217, 219, 220, 227 *ter*, 223, 277, 278, 281, 282.
Blois. *See* Henry of Blois. William of Blois.
Bluntisham, Hunts, 230, 262, 279. *See* Osbern.
Bodokesham. *See* Bottisham.
Bohun, Elizabeth, daughter of Edward I., countess of Holland and Hereford. Letter to her from abbot Sautre, 1303, *Fr.* 384.
Bokeland, Bochland, *or* Bochaland, Hugh de, sheriff of Bedfordshire, 237, 240.
writs to him, 216, 230.
Bolebech, Hugh, son of Walter de, 275, 318, 319.
confirmation of his father's grant of Walton, 320.
Bolbech, Walter de, 255, 275, 318, 321, 322.
writ addressed to him, 230.
grants to the abbey the manor of Walton, 274, 276, 287, 319.
confirmation of his grant by his wife Helewisa, 317; *repeated* verbatim, 320.
Boniface VIII., pope.
commission to abbot Sautre, 369.
notices of a tenth levied by him on the kingdom, 379, 380, 387, 390, 399, 400.
Boniface, archbishop of Canterbury, 343 *bis*.

Bonneville [Bona Villa], Normandy. Charter of Henry I. dated there, 225.
Bornehus, master Robert de, 302 *bis*.
Borohard, Ralph de, 255.
Boselin and his wife Alfgiva, 235.
Bottisham [Bodokesham, Bodekesham], Cambridgeshire, 144, 202.
Boughton [Bottinton], Northampt., 75.
Bourne [Brunne], Lincolnshire, given to the abbey, 58.
Bourne, Bartholomew de, parson of Walsoken. Letter to him from abbot Eye, 417.
Boys, Henry de, merchant, 352 *bis*.
Boyton, Francis, 204 *n*.
Brabant, 350.
Braceator. *See* Harold.
Bradenach, *or* Bradelach. *See* Gidding.
Brampton, Hunts, 278.
Osmund, the priest of Brampton, 308.
writs and charters dated there, 216, 217 *bis*, 218 [222], 226, 228, 265, 288.
visited by Henry II., 336.
Brancaster, [Bramcester], Norfolk, 57, 162, 186, 192, 201, 205, 209, 223, 228, 235, 236, 267 *sæpe*, 281, 323 *bis*, 348, 387.
advowson of the church, 351.
the living desired by Edward I. (and queen Margaret) for one of his clerks, 371.
writ dated thence, 222 [a mistake for *Brampton: cf.* a second copy of the writ at p. 265].
Brancaster, Adam de, 351.
Brancaster [Brauncestre], Alan de, donor to the library, 363.
Brancaster [Bramcestre], Hugh 'archid.'(?), de, 310.
Brancaster [Bramcestre], Peter de, 310, 318.
his son Robert, 318.
Brand, a landowner at Luddington, Hunts, 167.
Brandon, R. de, letter to him from abbot Sautre, 404.
Brechin [Breghyn]. Writ of Edward I. dated there, 7 Aug. 1303, 385.
Brewer. *See* Harold.
Brewer [Briwer, Bruere], William de, 310, 324.
Brian Fitz-Count, 224, 225, 277, 321.
Brice (? "Brixius"), 81.
Brien, brother of Ralph, 250; another Brien, *ibid.*
Robert, son of Brien, 253.
Briencius, 308.
Brightwell, Suffolk. Receipt dated there, 374.
Brigstock [Brichestoche, Brikestou], Northamptonshire. Writs dated there, 218, 278.
Brihtnoth, *or* Brithnoth, earl. Refused admission with his troops at Ramsey, but received at Ely, 116–7.
his gifts to Ramsey, 116, 117, 186, 199.
signs Ædgar's charter, 189 *n*.
Brington [Brinigtone], Hunts, 53, 186, 201.
Brithelm, bishop of Winchester. His death, 25.
Brithgeva, wife of Ælfelm, daughter of Algith de Welle, 240.
Brithmar, of London, 250.
Wlfward and Thomas his sons, *ibid.*
Brithnoth, first abbot of Ely, 74, 93, 95.
Brithnoth, fourth abbot of Ramsey, 66.
Brithwold, bishop of Winchester, 147.
Brito, William, justiciary of Henry III., 319, 344.
Broi, Robert de, 255.
surrenders Crawley to the abbey, on account of which he had been excommunicated, 308.
Broi, Walter de, son of Robert, 308.
Broke, H. de, monk of Ramsey, 415.
Bromham, Bedfordshire, 234.
Broughton [Brocton, Brouctune, Browton], Hunts, 74 *bis*, 76, 144, 165, 194, 202, 231, 243, 270, 276, 277, 354, 417.
a tower built there for nefarious purposes by Daniel, a monk, 325.

Broughton [Brouctone], Gerard de, 271.
Broughton [Brocton], Herbert de, 250.
Broughton [Brocton], Osbern de, 263, 265.
gift to the abbey, 243.
Brunanburgh, battle of, 15.
Brunne. *See* Bourne.
Brunstanethorp (?), 172.
Brurutone, *or* Brutone, W. de. Letter to abbot Sautre, 403.
letter to him (?) from the abbot, 402.
Brus, Robert de, 226.
Brus, [Bruos], William de, 324.
Bucel, Hervey, 265.
Buchs, master John, 400.
Buckden [Buccendon, Bokedene], Hunts, 305.
letter dated there, 385.
Walter, the chaplain of, 308.
Buckden [Bucendon], Laurence de, 308.
Buckingham. *County*, 275.
Town. Writ dated there (?), 283.
Bucuinte, Andrew, 241, 249.
Ralph, his son, 249.
Buistard, Walter. Suit about land at Burwell, 252.
Bukerel, William, 249.
Bumstead, Essex, 153.
Burch, *i.e.* Peterborough, *q. v.*
Burgh, Geoffrey de, elected bishop of Ely, 342.
Burgh, Hubert de, justiciary, 342.
Burgh, John de, monk of Ramsey, 414.
Burghersh, Henry, bishop of Lincoln, lord treasurer.
letters to him from abbot Eye, 414, 415.
circular letter enjoining prayers for the king's expedition against Scotland in 1333, 416.
Burgundy, 9.
Burnham, *or* Brunham, Norfolk, 225, 231, 249.
charters dated there, 227, 228, 229, 232, 283.
Burnham-Deepdale, *or* Depedene, Norfolk, 235, 249.
the advowson adjudged to belong to Ramsey, 309.
Burnham-Deepdale—*cont.*
Will. Fykeys, rector, 357.
Adam, the priest of, 310.
Burnhamthorpe. *See* Brunstanethorp (?).
Burred, brother of an abbot Ailward, 253.
Burred. *See* Huntingdon.
Burton Abbey. *See* L'Isle, Rich. de.
Burton, Richard, rector of Warboys, 324 *n.*
Burwell, Cambridgeshire, 47, 49, 50, 51 *bis*, 174, 202, 239, 252, 261, 271 *bis*.
the demesne of the abbey tithe-free, but the tithes leased to the clerk of Ellington, 315.
G. de Mandeville, earl of Essex, mortally wounded there while besieging the castle, 331, and Will. de Say, 347.
See Godric, Thomas.
Burwell, Geoffrey de, 274.
Burwell, Guy de, 253, 261, 269, 271 *bis*, 319.
Burwell, Ivo de, 316.
Burwell, John, son of Guy de, 319.
Burwell, Michael de, 329.
Bury [Biri, Byri, Byry], Hunts, 186, 401.
deed dated there, 265.
the chapel confirmed by Hen. I. to the abbey, 277; a breviary there, 367.
Bury [Byri], Ædnoth de, 262, 272.
Bury St. Edmund's. *See* Edmund's Bury.
Busseburne, Thomas de, 296.
But. *See* Godlamb.
But, Walter, of Offord, 239.
Butterwick, Thomas, abbot of Ramsey. Notice of him, 345.
Byri. *See* Bury.

C.

Cahaimiis [*i.e.*, Cahaignes] William de. Writ to him to hold a county court for Northamptonshire, 206.
Calz, Gerold de, 216.
Camberlain, William le. *See* William.

Cambridge [Grantebruge]. *County*, 93, 221, 228, 352, 353.
a county court held, 50.
sheriff. *See* Bassingbourne, W. de.
Town. Writs issued there, 219, 279.
grant of the cemetery of St George to the brotherhood of St. Sepulchre's, 258, 259, 264.
Campton [Cameltune, Kameltune] Bedfordshire, 264.
Can[cia] William de; a misreading for Will. de *Tancarville*, q. v.
Canterbury, 17, 370.
Archbishops. *See*—
Ælfric.
Ælphege.
Æthelgar.
Anselm.
Athelm.
Augustine.
Becket, Tho. à.
Dunstan.
Eadsige.
Kilwardby, Rob.
Lanfranc.
Living.
Odo.
Stigand.
Theobald.
Winchelsey, Rob.
Wulfelm.
St. Augustine's. Abbots. *See*—
Ailsy.
Scotland.
Wlfric.
Canute, King, 117, 127 *bis*, 128, 132, 133, 135 *bis*, 138, 139 *bis*, 142 *sæpe*, 143, 148, 149, 151, 152 *bis*, 154, 267, 340, 347.
becomes King of England, 120.
marriage, *ib*.
praise of him, 125.
proposed to found a nunnery at Ramsey, 126.
a chess and dice player, 137.
confiscates lands of English nobles, and grants them to Danes, 129, 143.
his death, 148.
Canute of Brancaster and his wife Leofviva, 236.
Cardington [Kerdingtone], Bedfordshire, 169.
Carlton [Cherleton] Bedfordshire, 172.
Carpenter. *See* Godwin.
Castel, Roger de, 236.
Castre, Reginald de, prior of Ramsey, donor to the library, 358.
Cate, John, Chatteris, 355.
Cedrehole [?]. Writ dated there, 280.
Cenebelle [*i.e.* Kimble], Hugh de, 319.
Cepel, Hugh, 271.
Cepel, Warin, 250, 251, 253, 260, 261 *bis* 262.
Cerne Abbey, Dorset, 341 *n*.
Chaines [*i.e.* Chesney *or* Cheyne] Ralph de, 268.
Chalna, master Walter de, 314.
Chancellors. *See*—
Becket, Tho. à.
Bloet, Robert.
Ranulf.
Rufus, Geoffrey.
Charters:
kept in the royal treasury and chapel, 171, 172.
translations from English into Latin, 151, 161, 167, 173, 176, 191, 192 *bis*, 193, 196.
mention of English charters, 49, 65, 112, 170, 172 *bis*, 199.
Chatteris, [Chateriz], Cambridgeshire, 59, 186, 201, 348 *n*, 351, 355.
Popilholt in Chatteris, 354.
service claimed by the bishop of Ely, for repair of the causeway of Alrehed *or* Aldrehed, 294; an annual rent substituted, 311.
Cheford, Chenetheford. *See* Kentford.
Cheleworth [*i.e.*, Chilworth], 324.
Chesney, Robert de, bishop of Lincoln, 303, 304, 308.
charters addressed to him, 286 *bis*, 288.
five charters granted by him to Ramsey, 301, 302, 304, 305, 308.

Chester:
bishop [of Coventry]. *See* Clinton, Roger de.
Chewelle, Reginald de, 294.
Chich [now St. Osyth's], Essex, 157.
Chichester. *See* Jocelin.
bishop. *See* Hilary.
Chichester, William of, donor to the library, 360.
Child, Ailric, 82.
Child, Ralph, son of Alfwin, [founder of Bermondsey abbey], 295.
Chiltham, William de, monk of Ramsey; an organ-book of his in the abbey, 367.
Chinnora *or* Kinnora, a farm, 84.
Chived', Geoffrey, 295.
Reginald, his son, *ibid.*
Chmee, William, Hemmingford Abbots, 349.
Cholsey, Berks, 110.
Claclos hundred, Norfolk, 223, 224, 285, 305, 323 *bis*, 324 *n.*, 344, 350, 352.
Clapham [Clopham], Bedfordshire, 169, 202.
the reversion given to the abbey, 59.
Clare, Richard de, brother of earl Robert, 313.
Clare, Robert [Gilbert?] de, earl of Hertford. Grant to the abbey, 312.
Clare, Robert de, 319.
Clarendon, Wilts. Charters dated there, 296, 300, 301.
Claxton, John de, Wistow, 349.
Clement, St. A fountain miraculously revealed to him, 185.
Cleveland, Hugh de, imposed on the abbey as a pensioner by Edw. I., 382, 384, 385.
Cliffe Regis [Cliva], Northamptonshire. Charters dated there, 287, 289, 291, 322.
Clinton, *or* Gliuton, Geoffrey de, 223, 224, 225, 226 *bis*, 228, 277, 280, 281.
Clinton, Geoffrey de, bishop of Chester [Coventry], 308.
[Clinton], Rob. de. *See* Glinton.
Clopton, Suffolk, 64.
Clugny, 341.
Cnapwelle. *See* Knapwell.
Coenwald, *or* Kinewold, bishop of Worcester, 20.
Colchester, Ralph, archdeacon of, 314.
Coleman. *See* Koleman.
Colgrim of Grantham, 238.
Colne, Nicholas de, 295.
Compton, Hugh de, canon of Oseney, 379, 380.
Conington [Cuninctune], Richard de, 245.
Conington [Cuninctune], Robert de, 242, 260, 273, 274 *bis*, 319 *bis*.
Constantiis, John, *and* Walter, de. *See* Coutances.
Cook. *See*—
Durand.
Imecan.
Richard.
William.
Coquina, Reg. de. *See* Kitchin.
Cornelius, 31.
Cornwall, master John of, 310.
Cornwall, Reginald, earl of, 285, 286, 287, 288, 289 *bis*, 290, 292 *bis*, 293, 297, 298.
Corton, William de, clerk, 414.
Cotintone, J. de, 415.
Coton [? Coteham], Cambridgeshire, 59.
Courci. *See* Curci.
Coutances [Constantiis], John de, parson of Ripton, 310.
Coutances, Walter de, bishop of Lincoln, 293.
constitution of a vicarage at Ripton, 310.
Cranfield [Crangfeld, Crancfeld], Bedfordshire, 169, 171, 172 *bis*, 230, 255, 280, 342.
the church given to Geoffrey the priest, 272.
Cranfield [Crancfeld], Ailric de, 253.
Cranwell, Lincolnshire, 199, 268.
Crawley [Craule], Bedfordshire, 225, 255, 289, 308, 336.
Cross [de Cruce], Reginald, 313.
Crowthorpe, Northamptonshire, 344.
Croyland abbey, Lincolnshire, 96.
great mortality from a pestilence there, 397.
death of the abbot Thomas of Wells, A.D. 1254, 343 *n.*

Croyland abbey, Lincolnshire—*cont.*
the abbot in 1302 [Rich. de Croyland] mentioned, 375; letter to him from abbot Sautre, 379.
abbots. *See*—
Luffenham, Simon de.
Richard.
Wlfgeci.
Croyland, *or* Crowland, John, abbot of Ramsey. Notice of him, 346.
Cuerningtune. *See* Quarrington.
Curci, R. [Robert, *or* Richard, de ?], 227, 277, 284, 321.
[It seems more probable that the R. of the text in the several instances stands for *Robert*, and that the *Richard* at p. 321 should therefore be altered.]
Curci, W. de, 215.
Curteis [Facetus], Alfelin, of Wells, Norf., 272.

D.

Dalderby, John, bishop of Lincoln, 394.
letters to abbot Sautre, 1303, &c., 385, 386, 398.
offended with the abbot of Bardney, 387.
letter to the rector of Barton, Beds, in 1304, 389.
letter to him from Sautre, 1301, 389.
letter to him of resignation of a living, 1303, 388.
Dalham [Delham], Suffolk, 79.
Danes ravage Kent, 115.
in the neighbourhood of Ramsey, 116.
war with King Æthelred, 117.
ravage Suffolk, 127.
stories of Danish owners of lands, 129–143.
Danfront, [*i.e.*, Domfront], Normandy. Charter dated there, 293.
Daniel, monk of Ramsey, account of him and of his intrusion into the abbacy and expulsion, 325–330, 334, 347.
Daniel, monk and "infirmarius" of Ramsey (the same as the preceding?) 269, 273, 295.
Dapifer. *See*—
Alan.
Audele.
Bardulf, H.
Biset, M.
Ebroin.
Eudo.
G . . .
Gilbert.
Guy.
Haimo.
R . . .
Rainold.
Turkill.
Walter.
Daubeney. *See* de Albini.
Daventre, Robert de, donor to the library, 359.
Daventre, Symon de, donor to the library, 362.
David I., King of Scotland and earl of Huntingdon, 226, 227 *bis*, 255, 280.
David, canon of Lincoln, 310.
David's, St. Bishop. *See* Bernard.
Delsington, apparently a mistake for Salsington *or* Sawston, *q. v.*
Denenuth, Richard de, 260.
Denver, Norfolk, 352.
Depedale. *See* Burnham-Deepdale.
Depedale, William de, 310.
Depedene, *in marg.* "Depedale." *See* Burnham-Deepdale.
Derbi, master R. de, 316.
Dereham abbey, Norfolk. Complaint to abbot Sautre that the bailiff of Ramsey harasses Dereham abbey, 394.
letters relating to previous disputes, 395–7.
Despenser, Hugh le, 351.
Despenser ["Dispensator"] William, steward to Henry I. Grant to him for his life from Henry I., 215.

Diceto *or* Disci, Ralph de, archdeacon of Middlesex, 310.
Diddington [Dilington] Hunts, 186, 199, 201, 234, 257.
Dispensator. *See*—
Aschetill, Fulk.
Despenser, Will.
Dod, father of Lefric, 176.
Doddington, Cambr., 117.
letter dated there, 374.
Dodford, Robert de, donor to the library, 365.
Dogga, servant of Henry II., of Ripton, 291, 292.
Dommoch, *i.e.*, Dunwich, *q. v.*
Dorchester. Bishops. *See*—
Ædnoth (two of the name).
Æscwy.
Ætheric.
Alfelm.
Ulf.
Dover [Doura]. Writ dated there, 220.
Downham Market [Dunham], Norfolk, 161, 162, 202, 223, 224, 285, 323, 340, 347.
Drogo, of Huntingdon, 248.
Drogo, canon of Lincoln, 316.
Droxford [Drokenesford], Hants. Writ dated there, 290.
Duddington [Dutinton], Northants, 199.
Duduc, bishop of Wells. Attended the council of Rheims, 170.
Dunstaple, Bedfordshire. Charter dated there, 297.
letter of archbishop Winchelsey, 373.
Dunstaple [Donestaple], W. de, donor to the library, 363.
Dunstan, St., archbishop of Canterbury, 27, 41, 43, 50, 73, 115, 185, 187, 188 *n.*, 189, 339.
his birth, 17.
hears voices from heaven, 17, 18.
hears a fiend laughing, 18.
compels King Edwy's divorce, 19.
is proscribed by him, *ib.*
made bishop of Worcester, 20.
made bishop of London, *ib.*
made archbishop of Canterbury, 25.
Dunstan, St.—*cont.*
goes to Rome for the pall, *ib.*
desired Abbo to write the *Passio* of St. Edmund, 42.
gift to Ramsey, 186.
Dunwich, 127.
Durand, 282.
Durand of Cambridge, one of the brotherhood of St. Sepulchre's, 259, 264.
Durand, the cook, 250, 251, 253, 260, 261, 262, 271, 272.
Durham, 387.
Bishops. *See*—
Bek, Anth.
Flambard, Ralph.
Kairlepho, Will. de.
Rufus, Geoffrey.
Dutinton. *See* Duddington.

E.

E., N. de, chaplain to abbot Sautre, ill at the hospital at Huntingdon, 410.
[Eadmer, cited, 341 *n.*]
[Eadsige *or*] Edsy, archbishop of Canterbury, 155.
Eadwin, abbot of Ramsey. *See* Aldwin.
Easton [Eston] Hunts, 208, 230. *See* Stowe, 279.
Ebroin, nephew and "dapifer" of abbot Reginald, 241, 244, 255, 256, 258, 259, 260 *ter*, 261, 262, 263, 264 *sæpe*, 272, 274.
receives land at Pekesdene, 254.
his brother. *See* Richard.
See—
Hugh.
Suein.
Edeona, wife of *Alfred*, q. v.
Edgar. *See* Ædgar.
Edinburgh. Letter dated there, 383.
Edmar, monk of Ramsey, 273.
Edmund, St., king and martyr. His *Passio* mentioned, 43.

Edmund, Ironside, king, 12, 19, 143.
his accession, 17, 117.
war with the Danes, 118.
his murder, 18, 120.
buried at Glastonbury, 18.
Edmund of Woodstock, son of Edward I. Abbot Sautre invited to be his godfather, 373.
Edmund, son of Algith de *Wells*, q. v.
Edmund, son of Harold, 260.
Edmund's Bury St. Letter to the convent from the convent of Ramsey, 413.
abbots. *See*—
Albod.
Luton, Sim. de.
Robert.
writ addressed to an abbot, 292.
Hugh [Northwold], abbot, elected bishop of Ely, and the prior elected abbot, 342.
right of benediction granted to the abbot, 344.
letter to the abbot in 1303 (Thos. de Totyngton) from abbot Sautre of Ramsey, 401.
Edred, king. His accession and death, 18.
buried at Winchester, *ib.*
marriage license obtained from him by a bribe to Odo, 49.
Edric, "præpositus" of king Æthelred, 79, 80.
Edric, 61.
Edric, a priest, 241.
Edward the Elder, king, 13 *bis*, 14, 18.
Edward the Martyr, king, 77, 188 *n.*
his coronation, 73.
death, 74, 75.
gift to Ramsey, 74, 193.
Edward the Confessor, king, 75, 120, 125, 156, 169, 171, 175, 176, 198, 201, 203, 205, 206 *bis*, 208 *bis*, 218, 220 *bis*.
succeeds Hardecanute, 154.
his character, 155.
gifts to Ramsey, 160–161, 340.
five charters to Ramsey, 162–169.
receives a bribe, 170.
Edward the Confessor—*cont.*
sends delegates to the council of Rheims, *ib.*
sends abbot Alfwin to Rome, 176.
appoints a vice-abbot of Ramsey, 177.
his death and burial, 178.
appears in a vision to abbot Ailsy, 179.
his great seal, 161, 167.
Edward I., king, 181 *n.*, 344 *bis*, 402.
letter to the bishop of Lincoln, 1290, 369.
parliamentary summons, 1291, *ib.*
at Durham at Easter, 1303, 387.
letters to the abbey requiring maintenance for superannuated members of his household, 1303, 381, 383, 385.
writ for abbot Sautre's military aid for Scotland, 378.
letter to abbot Sautre, 1300, *Fr.*, 371.
Edward II., king, 350 *bis*, 351, 415.
visits Ramsey with queen Isabella, 349.
letter to him while Prince of Wales from abbot Sautre, 403.
letter from him to the abbot, 404.
application from the convent for license to elect an abbot, 411.
Edward III., king, 352 *ter*, 353 *quinquies*, 354.
visits Ramsey with his mother Isabella, 1327, 351, 413.
at Rockingham on Easter Day 1334, 352.
visited Ramsey in 1334, and granted confirmation of charters, 352.
granted a new charter, 353.
prayers enjoined for his expedition against Scotland in 1334, 416, 417.
letter to the bishop of London, 1334, 417.
letters to him from abbot Eye, 1327–1330, 415 *bis*.
Edward IV., king, 346.

CROYDON PUBLIC LIBRARIES CENTRAL

Edward of Salisbury. *See* Salisbury.
Edwin. *See* Ædwyn.
Edwin, of Cranfield, 255.
Edwin, of Raveley, 261.
Edwin, son of Othulf, marries the daughter of Ulf, 49.
Edwin, abbot of Westminster, 169.
Edwold. *See* Woodham.
Edwy, *or* Edwin, king, 17, 27.
his accession, 19.
expels the monks from the monasteries, *ib.*
his death, 21, 26.
Edwy, of London, 235.
Egwin, St. A storm appeased by prayer to him, 150.
his jaw-bone given to Ramsey, 158.
Eillinges. *See* Eling.
Eketone. *See* Acton.
Eleanor, queen, wife of Edward I. Her death, 369.
Eleanor, daughter of Edward II., 352.
Eling [Eillinges], Hants. Writs dated there, 277, 280.
Elizabeth, princess. *See* Bohun.
Ellesworth, Cambridgeshire, 59, 60, 84, 129, 134, 186, 190, 201 *bis*, 225, 262.
Ellesworth [Eleswrth], Alfgar, *or* Algar, de, 253, 261, 271, 272 *bis*.
Ellesworth, Roger de, 272.
Ellington [Adelingtone, Athelingtone, Æthelingtune, Ailinctone, Elintune] Hunts, 63 *bis*, 64, 135, 186, 190, 201 *bis*, 215, 225, 281, 282, 290, 336, 394.
decree about a pension payable from the church to ths abbey of Ramsey. 316.
Ellington [Elingtune], Acharius, son of Godric de, 270.
Ellington, Edmund de, abbot of Ramsey, notice of him, 345.
Ellington [Elintone, Elinctone, Alingtone], Godric de, 248, 252, 265, 270, 272 [the same?], 273, 319.
Ellington [Aylingtone], Hugh de, monk of Ramsey, donor to the library, 358.
Ellington [Adelingtune], Reginald de, 270.
Ellington [Adthelingtone], Richard, the clerk of, 274.
master Rich. de Ailentone, 329.
Ellington [Elingtune], William, son of Godric de, 270.
Elmham, bishop of. *See* Ailmar.
see transferred to Norwich, 340.
Ely, 74, 347.
the abbot and monks entertain earl Brihtnoth and his soldiers, 117.
they bury bishop Ædnoth there, 119.
it was in the diocese of Dorchester, 119.
the monks try to obtain the bones of St. Felix, 127–128.
charter granted by Edward II. for a fair there, but voided, 350.
proposal for a conference for settlement of disputes between Ely and Ramsey, 391.
letters relating to a lawsuit respecting such disputes, 399.
land held by the bishop between Wells (Norf.) and Emneth, 273.
the see created, 341.
bishops. *See*—
Balsham, Hugh de.
Hervey.
Hothom, John.
Kilkenny, W. de.
Nigel.
Oxford, Robert.
Ridel, Geoffrey.
Walpole, Ralph.
succession of the bishops, A.D. 1220–1229, 342.
abbots. *See*—
Brithnoth.
Lefsy.
Richard.
priors. *See*—
Henry.
Richard.
Salmon, John.
W . . . .
prior in 1335–1336, 352, 355.

Ely, Isle of, 307.
taken by prince Edward in the barons' war, 344.
Ely, Gocelin de, 250.
Ely, Ralph, nephew of Gocelin de, 249.
Helewisa his wife, and Ralph his brother-in-law, 250.
Emma, queen, wife of king Æthelred and of king Canute, 75, 117, 120 *bis*, 151, 152, 154, 340.
banished to Flanders by Harold I., 149.
mentioned under her English name of Alfgiva, 151, 164, 165.
Emma, at Gretton, Northampt., 250.
Emneth [Hevemethe], Norfolk, 272, 273.
Engaine, Richard, writs to him, 218, 219.
[Engaine, *or*] Ingaine. Vitalis, 282.
England, 264, 330, 334.
Enolfesbiri, *i.e.* the monastery of St. *Neot*, q. v.
Eoverard, priest of Burwell. Grant to the abbey, 239.
Erenbert, 254.
Ernold, nephew of abbot Reginald, 251.
Ernold, *or* Arnald, the chamberlain [the same ?], 253, 260, 261 *bis*, 262, 271, 272.
Ernulf. *See* Richard.
Ernulf, bishop of Lisieux, 289.
Eschalers [*or* Scales], *or* de Scalariis, Brien, son of Geoffrey, 319 *bis*.
Eschalers, Hugh des, 252 *bis*.
Eschalers, Richard des, 259.
Eschalers, Stephen des, 252 *bis*.
Escrik, T. de, 417.
Esgar Stallere, 969.
Espec, Walter, 226, 275.
Essdonne. *See* Assandun.
Essex, earls of. *See*—
Fitz-Piers.
Mandeville.
Estfeld, Thomas de, donor to the library, 362.
Estimund de *Wells*, q. v.
Eston. *See* Easton.
Eswald. *See* Ethelward.
Ethelgiva. *See* Æthelgiva.
Ethelred. *See* Æthelred.
Ethelward, Elward, *or* Eswald, son of Edward the Elder, 14.
Ethelwin. *See* Ailwin.
Eton, John de, donor to the library, 364.
Eudo, abbot of Ramsey. Notices of him, 342, 347.
Eudo, "dapifer," 205, 211, 212, 213.
agreement with abbot Ailsy, 207; repeated *verbatim* at p. 232.
writ addressed to him, 231.
his sister Muriel or Moriel, 207, 232.
Eudo, a clerk in the court of Henry III., put in charge of the abbey during a vacancy, and commits great waste, 343 *n*.
Euernien, H. de, 211.
Euerwin [*and* Euronius?], nephew of abbot Reginald, 237, 270, 273, 282.
Houerin, *or* Hoverwin, knight, 275.
his son Richard, 270, 319 (?).
Eustace, sheriff of Huntingdonshire [*t. R. E.*], 175.
Eustace, sheriff of [London? *t. Hen. I.*], 280.
Eustace, son of John, 275, 277, 321.
Everard [*c.* 1087 ?], 208, 233.
Everard. *See* Eoverard. Gosfrid.
Evesham, 148.
admittance refused to bishop Alfward, the abbot, on account of his leprosy, 157.
[Roger Norreys] deposed from the abbacy, and [Randulf] prior of Worcester appointed, 342.
Exeter. Bishop. *See* Warlewast, Will.
Exning, Suffolk, 51.
Extraneus, John. *See* L'Estrange.
Eye, Gilbert de, monk of Ramsey, donor to the library, 364.
Eye, Simon de, abbot of Ramsey, account of him, 345, 349–353.
extracts from his letter book, 412–417.
Eylaf, alderman, 147.
Eynesford [Einesford], William de, sheriff of London, 249.

Eynsham, Oxfordshire, the abbot mentioned, *c.* 1300, 399.
Ezekiel, the prophet, 10.

F.

"Facetus," Alfelin. *See* Curteis.
Falaise, Normandy. Charter dated there, 284.
Faldhou, Hugh de, 255.
Favarches, Geoffrey de, 268.
Faversham abbey, Kent. Letter of archbishop of Canterbury asking help for it, in 1275, 368.
Fécamp, Roger de, 284.
Felix, St., bishop of Dunwich. Translation of his bones to Ramsey, in 1127, 190, 196, 340.
enshrined, 341.
Felt'[re?], Ralph de, 237 *bis*, 239, 241.
Fenby, John de, donor to the library, 365.
Feoillet, *or* Foillet, Roger, 231.
Ferefeld. *See* Fersfield.
Ferentino, Barthol. de, collector of papal tenth in England in 1303, 380.
apparently called B. de Florentia, 400.
Ferrers, Henry de, 204.
writ to him, 211.
Fersfield [Ferefeld], Norfolk, 201, 270, 273.
guild there, 237. *See* Serlo.
Fersfield [Ferefeld], Ailbern de, 270, 274.
his grandsons Matthew and Albert, *ib.*
Fitz-Alan. *See* Hugh.
Fitz-Albert. *See*—
Robert.
Roger.
Fitz-Audeley. *See* William.
Fitz-Bernard. *See* Ralph.
Fitz-Brien. *See* Robert.
Fitz-Count. *See* Brian.
Fitz-Gerold. *See* Warin.
Fitz-Gilbert. *See*—
Alfred.
Guy.
Fitz-Guy. *See*—
Gilbert.
John.
Fitz-Hubert. *See* Alan.
Fitz-Hugh. *See*—
Gocelin.
Odo.
Walter.
Fitz-Humphrey. *See* Robert.
Fitz-John. *See*—
Adam.
Eustace.
Pagan.
William.
Fitz-Osbern. *See* Walger.
Fitz-Osmund. *See* William.
Fitz-Pagan, Fitz-Paine. *See* Geoffrey.
Fitz-Piers, Geoffrey, earl of Essex, 324.
Fitz-Richard. *See*—
Gilebert.
Hugh.
Walter.
Fitz-Roger. *See* G . . . .
Fitz-Walter. *See*—
Fulcher.
John.
Robert.
Fitz-Warin. *See* Robert.
Fitz-William. *See*—
Henry.
Ralph.
Flambard, Ralph, chaplain to William II., chief justice, afterwards bishop of Durham, 209 *bis*, 212, (Rodulf), 233.
Flanders, 149 *ter*, 150, 179.
Fleury, monastery of, 15, 22, 24, 29, 42, 43, 73 *bis*, 160.
Flitcham, Norfolk. Hundred-court held at Fliccehamburch, 214.
Flodbrhyt, abbot of Pershore, 189 *n.*
[Florence of Worcester, cited, 341 *n.*]
Florentia, Barthol. de, *a mistake for* B. de Ferentino, *q. v.*
Folcard, son of Godric, son of Ringulf, parson of Wells, 256.
Folconin. *See* Folquin. Fulk.
Folcred. *See* William.

Foliot, Gilbert, bishop of London. Decree in a dispute about the church of Deepdale, 309.
Foliot, Helyas, brother of Robert, 255, 306.
Foliot, Hugh, abbot of Ramsey. Notices of him, 342, 347.
Foliot, Pagan, brother of Robert, 255.
Foliot, Ralph, archdeacon of Hereford, 296, 314.
Foliot, Richard, archdeacon of Colchester, 310.
Foliot, Robert, archdeacon of Oxford, afterwards bishop of Hereford, 306.
Foliot, Robert, of Cranfield, Crawley, and Graveley, 255, 276, 306, 312.
Folquin, A.D. 1088 [*see* Fulcuin, Fulk], 233.
Fordham, Cambridgeshire, 252, 265.
Forester, William the. *See* William.
Forges, Hervet de, 352.
Hervet Good ["Bonus"], 355.
"Foro Huntedunensi," Ralph de. *See* Ralph.
Fossard, Neol. Agreement with abbot Aldwin [*or* Ailsy], 234.
Fossard, Robert. Writ addressed to him, 231.
Fotheringay [Fodringeya], Northamptonshire, 176.
Fountains, John, abbot of, elected bishop of Ely, 342.
France, 350.
Fraxinis. *See* Fresne.
Fresne [Fraxinis], Robert de, 268.
Frithegod. St. Oswald's tutor, 21.
Fronton Priory. [Will. de Humes] prior, rejected as abbot at Ramsey, but made abbot of Westminster, 342.
Fulcher, son of Walter, of London, 280.
Fulcuin, nephew of Gilbert the sheriff of Hunts, *c.* 1122 [*see* Folquin, Fulk], 248.
Fulk, sheriff of Hunts in 1127, 257; Folconin, after 1134, 272.
Fulk, a clerk, 274.
Furnelles, Alan de, 294, 299.
Furnis, G. de, 284.
Fykeys, William, rector of Depedale, donor to the library, 357.

G.

G . . . "dapifer," [the same as the following?] Writ to him, 211 [*cf.* Gilbert].
G . . . Fitz-Roger [sheriff of Hunts?] Writ to him, 210 [*cf.* Gilbert].
Galle, Andrew, donor to the library, 363.
Galle, master John, donor to the library, 363.
Gamelin, 271.
Gangestede, a boundary, in Kingesdelf, 168.
Gant, Henry de, 268.
Gant, Robert, son of Gilebert de, 247.
Gascony, 43, 344.
Geoffrey, *or* Gosfrid, son of Everard, 261, 272, 273.
Geoffrey, son of Pagan, *or* Fitz-Paine, 224, 225, 284.
Geoffrey, son of Peter. *See* Fitz-Piers.
Geoffrey, nephew of abbot Walter, 269.
Geoffrey, a chaplain, 308, 314.
Geoffrey, a clerk, 270, 273, 274.
Geoffrey, the clerk of Holme, Norfolk, 317.
Geoffrey, priest of Cranfield, 272.
Geoffrey of St. *Alban's*, q. v.
Gerard, archbishop of York, 219.
Gerbert, Robert, 216.
Gere, 269, 270.
Gere, Thomas, Holywell, 355.
Germanus. Brought from Fleury, 24; to be prior at Westbury, 29.
made prior at Ramsey, 40.
made abbot of Winchelcumbe, 42.
returns to Fleury, 73.
brought back to Ramsey, *ib.*
is made abbot of Cholsey, 110.
mentioned, 66, 86, 101, 104, 114, 189 *n.*

Gerold, 256.
Gerold of St. *Ive's*, q. v.
Gervase, clerk to the sheriff of London, 249.
Ghent, Gilbert *and* Henry de. *See* Gant.
Gidding [Gillinge] Hunts, 53, 152 *bis*, 186, 199, 201, 260, 284, 296, 347, 348 [*cf.* Gillinges].
manor of Bradenach, *or* Bradelach, 261, 284, 288, 296, 336.
Giffard, Walter, sen., 145, 204 [Bifard, *ibid. n.*].
Giffard, William, bishop of Winchester, 282.
Gilbert. *See* Guy.
Gilbert, sheriff of Huntingdonshire, 222, 231, 248, 265.
writs to him, 215 *bis*, 221, 227 *bis*, 229, 278 *bis*, 279, 281, 282.
Gilbert, sheriff of Surrey [the same?], 238.
Gilbert, the almoner, 308.
Gilbert, a chaplain 243, 246, 247, 254, 260, 261, 262, 270.
Gilbert, a clerk, 313.
Gilbert, son of Guy, "dapifer," 229, 239, 259, 261, 262, 263, 279.
Gilbert, son of Ingulf of Slepe. Gift to the abbey, 242.
Gilbert, son of Richard, 222.
Gilbert, son of Rob. de *Gretton*, q. v.
Gilbert, priest of St. Ive's, 247.
Gilbert, Godwin, 295 *bis*.
made a pilgrimage to Jerusalem, *ib.*
Gillinges, *or* Gilles, Alan de, 253, 270, 295, 319.
Gillingham, Kent. Letter dated thence, 368.
Girros, Roger de, 268.
Girth, earl of Norfolk, brother of king Harold, 162.
his death, 179.
Glamesford, William de, donor to the library, 363.
Glanville, Ranulf de, 290, 296, 301.
Glass-blower. *See* Daniel, of Ramsey; Osbern.
Glastonbury, 359 *n.*
Athelstan "Half-king" a monk there, 12.
Edmund Ironside buried there, 18.
a funeral there, 30.
king Edgar buried there, 71.
Glastonbury, William de, 284.
Glatton, Huntingdonshire, 176.
Glinton, G. de. *See* Clinton.
Glintone, Robert de, donor to the library, 361.
Gocelin of *Ely*, q. v.
Gloucester. *See* Inglesham, R. de.
writs dated there, 229, 232.
Gloucester, Milo de, earl of Hereford, 223, 277, 278, 308, 321.
Gloucester, Robert, earl of, 227, 284, 308.
Gloucester, Walter de, 282.
Gloucester, William, 227.
[Glover, Robert, Somerset herald. A MS. of his cited, 314 *n.*]
Gocelin, the Interpreter, *or* le Latimer [*i.e.*, Latiner], son of Hugh the Interpreter, 260, 295.
le Latimer, 253.
Gocelin, 270, 272.
Walter his son, 270.
Goda, 66.
Gode, priest of Holywell, Hunts. Gift to the abbey, 85, 195.
Godele, John de, recommended by queen Margaret to abbot Sautre for promotion, in 1301, 372.
letter from him [?] *ib.*
Godeman, abbot of Thorney, 93, 95.
Godfrey, abbot of Peterborough, letter to him from abbot Sautre in 1302, 375.
his reply, 376.
three letters to Sautre with Sautre's reply to one, 405, 406.
Godfrey, cellarer of Ramsey, 273.
Godfrey, priest of Burnham-Deepdale, 309.
Godfrey, 273.
Goding, 66, 79.
Godiseye, Huntingdonshire (?), 347.
Godlamb, son of But, of Hilgay, 256, 269.

Godmanchester, Hunts. The church, &c. given to Ramsey, 47, 49.
Godmanchester, *or* Gomcestre, William de, abbot of Ramsey, account of him, 344, 348.
donor to the library, 356.
Godmer, a retainer of Simon de Beauchamp, 255.
Godric. *See* Ellington, Ralph.
Godric, brother of abbot Ædnoth I., 198.
gift to the abbey, 195, 196.
charter thereupon, 111, 196.
Godric, son of Coleman, 256.
Godric, a smith, of Burwell, 262, 272.
Godric, of Crawley, 255.
Godric, of Gretton. Gift to Ramsey, 65, 193.
Godric, a Dane, at Luddington, Norfolk, 167.
Godric, abbot of Peterborough, 341.
Godric, monk of Ramsey, 269, 274.
Godric, a plumber, of Slepe, 266.
Godwin, earl, 155, 163, 178.
Godwin, of Burwell, Cambridgeshire, 175 *ter*.
Godwin, of Hitcham, Suffolk. Gift to the abbey, 83, 195.
Godwin, a carpenter, 246.
Godwin, a shoeing-smith, 261, 271, 272.
Golafre. *See* Gulafre.
Gomcestre, Will. de. *See* Godmanchester.
Gosfrid, and William his son, 251.
Gosfrid, son of Everard, *or* Geoffrey, *q. v.*
Grafham, William de, monk of Ramsey, donor to the library, 357.
mentioned, 387.
Gransden [Grantedene], Huntingdonshire, 60.
Grantebruge, *i.e.*, Cambridge, *q. v.*
Grantham. *See* Colgrim.
Graveley [Greflea], Cambridgeshire, 59, 186, 199, 201, 225, 306, 312, 336, 349.
Gravenhurst, Bedfordshire, 344, 348.
Gravesend, Richard de, bishop of Lincoln, 368.
Gravesend, Richard de, bishop of London, letters to abbot Sautre in 1303, 380, 403.
to Barth de Ferentino, *ib.*
Gravesend, Stephen de, bishop of London, letter testimonial to him, 417.
letter to him from Edward III., *ib.*
Gray, Robert de, 276.
Greenfield, William, lord chancellor, afterwards archbishop of York. Letter to him from abbot Sautre in 1303, 381.
his reply, 383.
Greflea. *See* Graveley.
Gregory the Great, pope, 10.
Gregory, prior of Ramsey, donor to the library, 365.
Grendon, John de, donor to the library, 361.
Gretford, J. de, monk of Ramsey, 349, 350.
Gretton, Northamptonshire, 65, 144, 201, 221, 227.
the abbey-rents there, assigned to buy clothes for the poor, 335.
Gretton, Robert de, and Beatrice his wife, 250, 251.
Reginald his brother, and William and Gilbert, his sons, 251.
Grey, John de, chancellor, bishop of Norwich, 342.
Grey, Sir Reginald de, 410.
Grey. *See* Gray.
Grimbald, a physician, 219.
Grimbald, Robert, 288.
Grismont, *or* Greymont [de Grisio Monte], Sir Wa[l]ter de, 309.
[Grosseteste, Robert, bishop of Lincoln. *Epistolæ* cited, 343 *n.*]
Gueldres, Reginald II., count of, 352.
Guiz, Richard le, 273, 319.
Gulafre, Ralph, 260, 261, 262.
Gumcestria, *i.e.*, Godmanchester, *q. v.*
Gumer, brother of Odo, 236.
Gunnilda, daughter of Canute, wife of Henry emperor of Germany, 120, 154.
Gundric, a miller, of Ickleford, Herts, 216.

Gurth. *See* Girth.
Guthred, of Burwell, 51.
Guy [Wido], "dapifer" of bishop Herb. Losinga, 215, 237 *bis*, 241, 259, 271 [the same?].
Guy [Wido], son of Gilbert, 319.
Guy the younger, "Wido juvenis," 319.
Guy. *See* Gilbert.

H.

H . . ., chamberlain to king William II. Writs to him, 209-211, 214.
Hadenham, John de, monk of Ramsey, 417.
Hadenham, Walter de, 295.
Haggethorn [*qu.* Hackthorn, Lincolnshire?], 60.
Haimo [de Crèvecœur?], "dapifer" to William I. and II., 204, 212.
Haimo [de Crèvecœur?], son of the preceding, "dapifer" to Henry I., 222 *bis*, 224.
Haimo. *See also* Hamo.
Hairun, Hugh, 255.
Haleri (?), Hunts, 258.
Halistede. *See* Hawstead.
Haliwell. *See* Holywell.
Hamo, master, 316.
Hamptonshire, *i.e.*, Northamptonshire, *q. v.*
Hampton, Win. de, 213.
Hamton, Nicholas de, 308.
Harald, king of Norway, invades England and is defeated and slain by Harold, 179.
Hardecanute, son of Canute, 120, 150, 164, 165.
exiled to Flanders by his brother Harold, 149.
his accession, *ibid.*
charters of gifts to Ramsey, 151, 152, 197.
his death, 154.
Hardwick, Northamptonshire, 352.
Harecher, Nich. le. *See* Archer.
Haringworth, Northamptonshire, 175.
Harold Harefoot, king. His accession and death, 149.
Harold II., king of England, 163, 169.
his seizure of the crown, 178.
defeats Tostig and Harald of Norway, 179.
his death, 179–180.
Harold, a brewer, 261, 271, 272.
Harold, a clerk, 270.
Harold: *See*—
Alan.
Edmund.
Turold.
Hasting, Dreu de. Grant to the abbey, 238.
Maud [Mahalda], his wife, and his son Elias, *ibid.*
Hathewis, daughter of Algith de *Wells*, q. v.
Hatfield, Bishop's, [Hathfeld], Herts. Land exchanged with bishop Æthelwold of Winch., 54.
Hatley [Hettenleia, Hetteleia], Bedfordshire, 60 *bis*, 62 *bis*, 193 *bis*.
Haveresham, Robert de, 313.
Hawker [Hauker], John, Slepe, 349; *see also* 345.
Hawker, Sewi the. *See* Sewi.
Hawker, William the. *See* William.
Hawstead [Halistede], Suffolk, 81.
Hecham. *See* Hitcham.
Hechentone, Stephen de, donor to the library, 360.
Hecmundegrave, Hildemer de, 253. [*See* Heighmongrove.]
Hecstonestone. *See* Hexton.
Heighmongrove, a manor near Ramsey, 264. [*See* Hecmundegrave, Heithmundegrave.]
Heithmundegrave, Ælfstan de, 262.
Helyng, *i.e.*, Hilgay, *q. v.*
Hemmingford, Abbots, Hunts, 54, 151 *bis*, 152, 164 *bis*, 186, 201, 245, 349, 392, 393, 394.
Hemmington [Hemmingtune], Northamptonshire, 144, 198, 201, 273, 344, 348 *bis*.

Henegent, Turold de, 294.
Hening. *See* Exning.
Henry I., king, 255, 285 *bis*, 286, 287 *bis*, 288 *ter*, 289 *sæpe*, 291 *bis*, 292 *bis*, 293, 296, 297 *bis*, 298 *bis*, 299, 300 *bis*, 307, 318, 321, 322 *bis*, 324.
sixty-four writs, 214–232, 276–284.
grants a fair at St. Ive's, 265.
constitutes the see of Ely, 341.
visits Ramsey, and receives the eucharist there, 342–3.
Henry II., king, 299, 300, 323, 324, 332.
twelve charters granted to Ramsey, 296–300, 321.
grants a confirmation charter at the request of abbot Walter, 336.
Henry III., king, 343 *bis*.
resigns the title of Duke of Normandy and Count of Anjou, 344.
Henry VI., king. Note of charter to the abbey, 324 *n*.
Henry I., emperor of Germany, 120, 154.
Henry V., emperor of Germany, 222, 265.
Henry of Blois, bishop of Winchester, 306, 307.
Henry of St. *Alban's*, q. v.
Henry, prior of Ely, 250.
Henry, archdeacon of *Huntingdon*, q. v.
Henry, master, canon of St. Paul's, London, 310.
Henry, the butler [of Ramsey], 315.
Henry, rector of Barton, Bedfordshire. letter to him in 1304, 389.
Henry, 239, 241.
Herbert, abbot of Ramsey. *See* Losinga.
Herbert, the janitor, 270.
Herbert, a monk, 274.
Herbert, *or* Herebert, "stabularius," or "marescaldus," 253, 260 *bis*, 261, 262 *bis*, 272.
Herbert, master, 315, 333.
Herbert, 282.
Herbert, Simon, of Berton, 271.
Hereford. *Bishops. See*—
Acqua Blanca, P. de.
Betun, Rob. de.
Reinelm.
Herfast. *See* Simund.
Hertford. Earl: *see* Clare, Rob. [Gilb.?] de.
Hertfordshire, 93, 291.
sheriff: *see* Bokeland, Hugh de.
Herver the *Monk*, q. v.
Hervey, first bishop of Ely, 221, 223, 228, 341.
Hervey, a goldsmith, 237, 241.
Hervey, the *Monk*, q. v.
Hervic, a chaplain, 309.
Hevemethe. *See* Emneth.
Hexton [Hecstonestone] Herts, 280.
Hickling, Nottinghamshire, 66 *bis*, 67.
Higney island, near Ramsey, 318, 347.
a breviary there, 367.
Higney Marsh. Boundaries, 323 *n*.
Hilary, bishop of Chichester, 306 *bis*.
Hilgay [Helyng, Helingeye, Hilingey] Norfolk, 53, 186, 200, 225, 230, 269, 401.
Suthereye, a manor of the abbey of St. Edmund's Bury, 401.
Histon, master Simon de, 316.
Hitcham [Hecham], Suffolk [?], 83, 195.
Hod, Siuuate, 272.
Holey, Richard de. Grant of his land of Holey (?) to the abbey, 259.
Holland, Lincolnshire, 145, 202.
Holm-cultram, Cumberland. Letters of Edw. I. and Q. Marg. dated there, 371.
Holm-next-the-sea, Norfolk, 214, 279, 323.
lease of land to the clerk there, 317.
decree about the advowson in a dispute between the abbey and John L'Estrange, 313.
Holme [Hulm] Bartholomew de, 318.
Holwell, Bedfordshire. A windmill, 355.
Holywell, [Haliwelle] Hunts, 59, 84, 85, 195, 225, 266, 281, 290, 355.
Flet, a fishery there so called, 266.
Holywell, [Haliwelle], Hugh de, 246–7.
his wife Basilia, and son Richard, 247.
Horace quoted, 19.
Hore, master Robert, Huntingdon, 355.
Horningsheath, [Horningesherthe], Suffolk, 84.
Horseheath [Horsete], Cambridgeshire, 198.

Horulf, a servant of the abbey, 236, 246.
See—
Roger.
Suein.
Upwood.
Hothom, John, bishop of Ely. Obtains a royal charter for a fair at Ely, but it is recalled, 350–1.
lawsuit with Ramsey about Somersham, 351.
lord chancellor, 351, 414.
letters to him from abbot Eye, 412, 413, 414.
Hotot, *or* Hotoft, William, Weston, 349, 355.
Houerin, *or* Hoverwin, knight. *See* Euerwin.
Houghton, [Hoctone, Houcton, Howtton], Hunts, 54, 63 *bis*, 186, 201, 215, 266, 282 *bis*, 392, 417.
Houghton [Hocton], William de, chamberlain to Hen. I., 215, 221, 222, 223, 227 *ter*, 228, 232, 255, 261, 265.
grants the manor of Bradenach to Ramsey, 284, 288, 296.
writ addressed to him, 280.
Hubert, dean of York, 301.
Hucenton, Henry, *and* Will. de. *See* Whiston.
Hugelin "cubicularius" [*or* "bourtheyn"] to Edw. Conf., 169, 171.
Hugh, bishop of London, 204.
his death, 342.
Hugh, archbishop of Rouen, 224.
Hugh Lupus, earl of Chester, 204.
Hugh, earl, *i.e.* H. *Bigod*, earl of Norfolk, *q. v.*
Hugh, son of Alan, 252.
Hugh, son of Alwold. Sale of land at Hemmingford, to the abbey on account of poverty, 245. [*See* Stanton, Hugh de.]
Hugh, son of Harlewin, 255.
Hugh, son of Richard, 255.
Hugh, brother-in-law of abbot Reginald, 257.
Hugh, brother-in-law of Ebroin, 260.
Hugh, master, canon of St. Paul's, London, 301 *bis*.
Hugh the Interpreter, 236, 245, 260.
his son *Gocelin*, q. v.
Hulme, abbey of St. Benedict: *see* Ralph, prior of Ramsey.
Hulme. *See* Holme.
Humber, the, 179.
Humphrey, a chaplain, 316.
Humphrey the larderer, 213.
Hundeslake, *or* Hindelake, a boundary in Kingsdelf, 169.
Hunfranceville, Robert de, 275.
Hunney, near Ramsey, 354.
Hunting, a landowner at Luddington, Norfolk, 167.
Huntingdon. *The County*, 7, 93, 151, 164, 165, 214, 215 *bis*, 219, 226 *bis*, 227 *bis*, 229 *bis*, 276, 277, 278 *bis*, 279 *bis*, 282, 283, 286, 287, 288, 289, 290 *ter*, 292, 293, 298, 299, 300, 322, 352, 353.
sheriffs. *See*—
Bassingbourne, W. de.
Fulk.
Gilbert.
Pagan.
Roger.
William.
the Town, 54, 224, 225, 243 *bis*, 247, 248, 252, 262, 265, 279, 285, 295 *ter*, 323, 350, 354, 355 *bis*, 385.
grant of annual rent from a mill, 313.
resignation of the church of St. Andrew, in 1303, 388.
synod there, 316.
a hospital for the sick, 410.
earls. *See*—
Saint Liz.
Huntingdon, Andrew of, donor to the library, 357.
Huntingdon [Huntedone] Antin de, 257.
surrenders the church of Shillington to the abbey, 247–8.
Huntingdon, Baldwin, son of Antin de, surrenders Shillington with his father, but endeavours afterwards to recover it, 247–8.

Huntingdon, Burred, son of Antin de, 248, 295, 308.
Huntingdon, Henry, archdeacon of, 243 *bis*, 247, 254, 260, 273, 319.
Huntingdon, John, abbot of Ramsey, 324 *n.*
Huntingdon, Nicholas [de Sigillo], archdeacon of. Confirmation of a grant of Warboys to the almonry of the abbey, 315.
Huntingdon, Ralph de, 248.
Huntingdon, master Roger of, 308.
Huntingdon-Market, Ralph of. *See* Ralph.
Hurst [Hyrst], Hunts, 213, 217, 252, 262, 264, 265, 266.
Hurstingstone hundred, Huntingdonshire, 226, 229, 279, 287, 298, 323, 324 *n.*, 350, 351.
Huwichentune, Hwiccintune, Hyctintune. *See* Whiston.

I.

Ickleford [Iclesforde] Herts, 216, 225.
the mills there, 291.
Ilger. *See* Randulf.
Imecan, *or* Ymecan, the cook, 261, 271 *bis*, 272.
Ingaine. *See* Engaine.
Inge, Sir W., afterwards chief justice K. B., 404.
Ingelram, *or* Ingelran, of Hurst and Huntingdon, 208, 233, 252, 264, 265.
Ingelram, son of Thurstan, 262, 272.
Ingelran, the forester, 263.
Inglesham, Robert de, archdeacon of Gloucester, 296.
Ingold, 245.
Ingulf. *See* Gilbert.
Innocent IV., Pope, 343.
Ipswich [Gipwic], 350.
Irishman, an, murders abbot Æthelstan, 155.
Isabella, queen, wife of Edward II., 344, 349, 351.
Isham, Northamptonshire, 116, 186, 201, 206, 207.
Isidore, St., of Seville, 10.
Ive, *or* Yvo, Saint. Discovery of his relics at Slepe, 107, 114, 339, and removal to Ramsey, 114, 339.
punishment of one who ridiculed the discovery, 64.
his shrine made, 344, 348.
Ive's, St., Hunts. *See also* Slepe.
247, 349, 350 *bis*, 351, 354 *bis*, 393.
William, prior, 309, 329.
Hugh de Sulegrave, prior, 343.
Walter de Lilleford, prior, 366.
court baron there, 221.
grant of a fair there, 221, 224, 226, 265, 285, 286, 299, 323.
appeal to parliament in defence of the fair, against Ely, 350–1.
note about the arrears of rent due for the fair, 322.
a messuage surrendered to sir A. de Grey, 410.
the priory church burned, 342.
the new church consecrated, 343.
Ive's, Adam of St., donor to the library, 357.
Ive's, Gerold of St., 290.
Ive's, Richard of St., 290.
Ivo, monk of Ramsey, 252, 265; the clerk, 315.

J.

Jacob, John, St. Ive's, 354.
Jerusalem, 124, 340.. *See*—
Gilbert, Godwin.
Job, 86.
Jocelin. *See* Gocelin.
Jocelin, archdeacon of Chichester, 296.

Jocy, chantor of Ramsey, donor to the library, 361.
John, king, 296, 300.
confirmation charter to the abbey, 323.
kept the abbey vacant for seven years, 342.
John XII., pope, 25.
John XIII., pope, 43, 48.
John [XVI?] pope, 99.
John, bishop of Lisieux, 227, 284.
John of Oxford, bishop of Norwich. sentence about the advowson of Holme, 313.
John, precentor of Ramsey, donor to the library, 362.
John, sub-sheriff of London, 249.
John, son of Guy, 263, 269, 271, 309.
Adam, his son, 309.
John, son of Robert fitz-Walter, 268.
John the mason, of Ramsey, 246, 260.
John, a monk [of Ramsey], 310.
John, a smith, 255.
Jol, a monk of Ramsey. Gifts to the abbey, 199.
Jordan, master, 316.
Judas Iscariot, 203.

K.

Kairlepho, William de, bishop of Durham, 207, 209, 210 *bis*, 211, 212, 213 *bis*.
Kebbe, Godric, 256.
Kelis, Ralph de, donor to the library, 361.
Kelsey, Richard de, a canon, 316.
Kempston [Kembestone], Bedfordshire, 169.
Kent, 115.
impoverished condition of some monastery in the county, 376.
Kentford [Chenetheford, Cheford], Suffolk, 267 *bis*.
Kerdington. *See* Cardington.
Kesteven [Kestesna], Linc., 93.
Ketene, Thomas de, donor to the library, 362.
Ketene, William de, donor to the library 362.
Kilkenny, William de, bishop of Ely. notice of him, 343.
Kilvington [Kinildetun], Nottinghamshire [?] 66 *bis*.
Kilwardby, Robert, archbishop of Canterbury, 389.
letter to the abbey, 368.
Kimble. *See*—
Cenebelle.
Kyneb . . .
Kinemund, a priest, bequeathed land at Acle to Ailwin, 54.
Kinewold, *or* Coenwald, *q. v.*
Kingscliffe. *See* Cliffe Regis.
Kingsdelf, a dyke at Ramsey; (on the road to Peterborough,) 166, 168, 348 *n.*, 352.
Kingston. *See* Wistow.
Kinildetun. *See* Kilvington.
Kinric, 151, 164.
Kitchin [de Coquina], Reginald, of Huntingdon priory, 385.
Knapwell [Cnapwell], Cambridgeshire, 59, 159, 202, 253.
[? the living desired by archbishop Winchelsey for one of his clerks, 377.]
Knapwell [Cnapwelle], Gudred de, 252, 253.
Koleman, 295.
Kyneb . . . [Kynebelle?], 417.

L.

Lacy, master Robert de, official of the bishop of Lincoln. Letter to him from abbot Sautre in 1304, 388.
Lafeite, William, 309.
Lambert, master, 314.
Lambeth [Lamhuda], 306.
letter dated there, 377.
Lanfranc, archbishop of Canterbury, 204, 205 *bis*, 208, mentioned by error for Anselm, 347.

Langton, in Lindsey, Linc., 153 *bis*, 202.
Langton, Walter, bishop of Coventry and Lichfield, lord treasurer.
letter to the convent of Ramsey, 390.
letters to him from abbot Sautre in 1301–3, 371, 379, 388, 390.
Langworth [Longwathe, Langwathe], Lincolnshire, 174.
Latimer, Gocelin le. *See* Gocelin the Interpreter. [*See also* Hugh.]
Lauentone, W. de, Isle of Ely, 307.
Laurence, a monk of Ramsey, 242.
Laurence, 302 *bis*.
Lawshall [Lausella], Suffolk, 81, 270, 282, 283 *bis*, 291, 292, 348 *n*., 401.
Lawshall [Laushelle], Godman de, 319.
Lawshall [Lauselle], Robert de, 270, 272, 274, 319.
Lay, Constance de, 410.
Lefgiva, *or* Livith, a widow. Gifts to the abbey, 199.
Lefric, son of Dod, *or* Dol, 176.
Lefric, a goldsmith, of Hitcham, 83.
Lefsy, abbot of Ely, 168 *bis*.
Lefsy, cousin to Athelstan Mannessone and Alfelm, 59, 60, 62, 193.
Lefsy, son of Goda, 66.
Lefsy, a deacon, of Langton, Linc. Gifts to Ramsey, 153, 197.
his death, 154.
Lefwin, brother of King Harold. His death, 179.
Lefwyn, son of earl Ailwin, 77 *sæpe*, 78 *bis*.
Lefwin, son of Atholf, 61.
Lefwin of Acle, 174.
Lefwin. *See also* Leofwin.
Leham, John de, 351.
Leicester, earls of. *See* Beaumont.
Leicester, Hugh de, 229.
Leicester [Leycestre], W. de (1327), 415.
letter to abbot Eye, 417.
Leicester [Leircestre], William de, clerk of archbishop Becket, 306.
[Leland, John, cited, 359 *n*.]
Le Moyne. *See* Monk.
Leo IX., pope, 170, 171.
Leoffa, a priest, 189 *n*.
Leofgar, a landowner at Luddington, Norfolk, 167.
Leofred of Fotheringay, 176.
Leofric, son of Ailwin the alderman, 61, 146 (?).
Leofric, of London, 240.
Leofric, *or* Lefric, abbot of Peterborough, 165, 167 *bis*, 168.
Leofric, *or* Lefric, [cent. x.], 61.
Leofric [*c*. 1124–30], 255.
Leofstan, *or* Levestan, son of Withso, of London, 237, 240, 245, 249.
Leofviva, widow of Canute, and wife of *Baldwin* of Brancaster, q. v.
Leofwin, prior of Ramsey, 239.
monk of Ramsey, 266.
Leofwin, of Luddington, brother of Colgrim of Grantham, 238.
his son Ralph, *ib*.
Leofwin [*c*. 1087 ?], 208, 233.
Leofwin, a servant of the abbey [*c*. 1121-2], 246.
Leofwin of Cranfield, 255.
Leofwin. *See also* Lefwin.
Leoman, 76.
L'Estrange, John. Controversy about the advowson of Holme, 313.
Leva, wife of Alfsy of Longwathe, 174.
Levenoth, alderman of London, 241.
Levestan. *See* Leofstan.
Lewes, Sussex. Land at Hevemethe belonging to the priory of St. Pancras, 272.
Leycestre. *See* Leicester.
Leyton, Raulin de, 373 *bis*.
Lichfield and Coventry. Bishops. *See*—
Clinton, Roger de.
Langton, Walter.
Northburgh, Roger de.
Lickedich, Leofric, 238.
Lilleford, Walter de, prior of St. Ive's, donor to the library, 366.
Lincoln. *The County*, 292, 352.
the county court, 154.
the City, 269, 371.
charters dated there, 285, 286, 287, 288, 289 *bis*, 297, 298 *bis*.
parliament held there in 1327, 415.

Lincoln—*cont.*
bishops. *See*—
Alexander.
Bloet, Robert.
Burghersh, Henry.
Chesney, Robert de.
Coutances, Walter de.
Dalderby, John.
Dorchester.
Gravesend, Richard de.
Hugh.
Remigius.
Sutton, Oliver.
William de Blois.
a precentor. *See* Almaria,
canons. *See*—
Bartholomew.
Drogo.
W., sub-dean. *See* Winemar.
Lincoln, Benedict of, a monk of Bardney, sent for severe penance to Ramsey, 386.
released, 387.
Lincoln, Martin, son of Ulf of, 254.
Lindsey, Lincolnshire, 153.
Lindsey [Lyndesei], Walter de, 295.
Lindsey, William de, 319.
Linton, Cambridgeshire, 54, 254, 255.
Linton, Ailward, the master of, 254, 255.
Linton, Ordric de, 255 *ter*.
Reginald and Ralph, his sons, *ib*.
Lisieux, bishops of. *See*—
Ernulf.
John.
L'Isle, Richard de, abbot of Burton, elected abbot of St. Edmund's Bury, 342.
Lisle, Robert de. Summons to Parliament in 1291, 369.
Littlebridge, Robert at ["de Parvo Ponte"], 295.
Littlethorpe. *See* Thorpe.
Living, archbishop of Canterbury, 147.
Livith, *or* Lefgiva, *q. v.*
Lochanton. *See* Lockington.
Lockington [Lochanton, Lochamton] Yorkshire (?), 67.
Loire, the, 15.
Lollere, Edyna, wife of Elfred le, became a nun at Ramsey, 309.
Lolworth [Lollesworth], Cambr., 131, 133.
London, 117, 142 *bis*, 199, 224, 235, 237, 240, 245, 280, 285, 308, 323, 333 *bis*, 354, 371, 396, 400.
writs and letters dated there, 232, 277, 293, 370, 374, 404.
deed dated at St. Paul's, 310.
house of the abbot of Ramsey there, 241, 250.
the New Temple, 401.
the Temple churchyard, 332.
priory of Holy Trinity of Ch. Ch., 241, 250. "Anglica Cnithanilda," *ib*.
"Pondus hustingiæ London," 58.
Walbrook [Walebroc], 248–9.
bishops. *See*—
Ælfhun.
Ælfstan.
Ælfward.
Belmis, Rich. de, I. and II.
Foliot, Gilb.
Gravesend, Rich. de.
Gravesend, Steph. de.
Hugh.
Maurice.
Sigillo, Rob. de.
sheriffs. *See*—
[Eustace ?]
Eynesford, Will. de.
John.
chamberlain. *See* William.
alderman. *See* Levenoth.
Longwathe. *See* Langworth.
Losinga, Herbert, abbot of Ramsey, afterwards bishop of Norwich, 209, 215, 222, 227.
charters granted to him, 208–9.
charter granted by him, 233.
notice of him, 340.
Lotewere, *or* Lothewere, a fishery. *See* Upwell.
Louis IX., of France, 344.
Lucelles, Ricard de, Shillington, Bedfordshire, 244.
Luci, Godfrey de, 314.

Luddington, Huntingdonshire, 166, 167, 238, 260.
Luffenham, Simon de, abbot of Croyland. circular letter about a fatal epidemic at Croyland, 397.
Luke, [sub?] prior of Ramsey, 273.
Luke, chantor of Ramsey, donor to the library, 361.
Lungeneye, J. de, D.D., Oxford. Letter to him from abbot Eye, 412.
Luton, Simon de, prior and abbot of St. Edmund's Bury, 344.
Luvetot, Roger de, 277.
Lyming, Kent. Letter dated there, 377.
Lyndesei. *See* Lindsey.
Lynn. Convent of Friars Preachers, 409.
Lyons. Council there, 343.

M.

M . . . . meneye. A breviary there, 367.
Mainfelin, sheriff of Bedfordshire, 280.
Malemeyns, Nicholas de, valet to Edward I. Letter to him from abbot Sautre, 403.
Malmesbury. King Æthelstan buried there, 16.
[Malmesbury, William of, 14 *n.*]
Maltravers, William, 279.
Mamot, Wauchelin, 275.
Mandeville, Ernald de, son of Geoffrey the first earl of Essex, built a castle at Walton, 332.
Mandeville, Geoffrey de, senior, first earl of Essex, 227, 284, 306, 333, 347.
supports the empress Matilda, 329.
his seizure and pillage of the abbey, 329–30, 341.
is declared excommunicate by abbot Walter, 331.
mortally wounded in a siege, 331.
his death, 332.
buried in unconsecrated ground in London, 332.
twenty years after transferred to consecrated ground by his son Geoffrey's procurement, 333.
Mandeville, Geoffrey de, second earl of Essex. Grant to Ramsey in compensation for the injuries done by his father, 306, 314 (*imperf*).
makes compensation for his father's ill-doings, and procures Christian burial for him, 332–3.
the king's justiciary, 332.
his death, 333.
Mandeville, William de, third earl of Essex, 333.
Manna, woodman, of Slepe, 266.
Mansur, Ralph, 260. *See*—
Alan.
Ralph.
Margaret, queen, second wife of Edward I. Three letters to abbot Sautre, 1300–1, *Lat.* and *Fr.*, 371–3.
letter to her from Sautre, *Fr.*, 383.
Margarete, William, donor to the library, 356.
Marholm [Marham], Northamptonshire, 165, 166, 167.
Maringes. *See* Mering.
Market, Ralph at. *See* Ralph.
Mason. *See*—
Alban's, Rob. of St.
John.
Richard.
Marcolf, 260, 261, 262.
Marlborough, Wilts. Charter dated there, 299.
Marshal. *See*—
Herbert.
Walter.
Martin [Merton], Lincolnshire, 153, 202.
Martin, Robert, 252.
Matilda, queen, wife of William I., 234.
Matilda, *or* Maud, empress, 307, 329.
marriage mentioned, 222.
Matilda, queen, wife of King Stephen, 326, 335.
Matilda, queen, wife of Henry I., 219.
visits Ramsey, 343.
Matthew *See* Fersfield, A. de.
Maurice, chancellor to William I., afterwards bishop of London, 204.
Maurice, a monk of Ramsey, 235, 240.

Mautalent, Robert, donor to the library, 362.
Meen, Stephen de. His maintenance in the abbey required by Edward I., 385.
Meilleme, Hugh, 319, 320.
Mellent, *or* Mellend, earl of. *See* Beaumont, Rob.
Mercia, 20.
Mereham, Ramsey, 8.
Meriet, a carpenter, 246.
Mering [Maringes], Nottinghamshire, 202, 245.
" Merriman," Alfelin. *See* Curteis.
Merton. *See* Martin.
Meulent, *or* Mellent, Robert, earl of. *See* Beaumont.
Michael, donor to the library, 361.
Michael, a clerk, nephew of abbot Walter, 269, 273, 274, 309.
Michell, William, steward of the bishop of Ely, 353.
[Middleton abbey, 341 *n.*]
Mildenhall [Midehale] Suffolk. Geoffrey Mandeville dies there, 332.
Milo. *See* Gloucester, M. de.
Monk, Alexander, son of Hervey, 261, 262, 274.
Monk, Berenger, son of Reginald, 259, 261, 262, 263, 272 [the same ?], 273, 274, 295, 319 *bis*.
grant to him, 273.
Monk, *or*] Moyne, Sir Berenger le, 344, 348 *n.*
Le Moyne's Manor in Raveley and Sawtrey, 346.
Monk, *or* le Moyne, Hervey *or* Herver the, 226, 228, 236, 237, 238, 239 *bis*, 241, 244, 245, 247, 250, 251, 252, 254, 256, 258, 259 *bis*, 260, 261, 262, 263, 265, 270, 279.
Monk, Jordan, son of Hervey, 260, 261, 262.
Monk, Oliver, son of Hervey, 260, 261, 262, 269, 270, 273, 274, 313.
Monk, Philip son of Sebern, 254.
Monk, *or* le Moyne, Reginald, *or* Rainold, the, 215, 231, 235, 236, 237, 238, 243, 247, 248, 254, 258, 259, 260 *bis*, 265.
Monk, *or* le Moyne—*cont.*
" Reinaldi cognomine Monachi," 247.
writ addressed to him, 281.
Monk, Robert, son of Reginald, 263.
[Monk *or*] Moyne, [Mowine ?], Roger, 295.
Monk, Sabern. *See* Sabern.
Monklade, 323 *n.*
Montfort, Hugh de, 204.
Montgomery, Roger de, earl of Arundel and Shrewsbury, 204, 206.
Morel, Geoffrey, 295.
Morice, monk of Ramsey, 309.
Morin, the knight ["miles"], 239, 242, 245, 250, 253 *bis*, 256, 261, 265.
Robert his son [250 ?], 251.
Morin of Norwich [the same ?], 253.
Morin, William, 270, 309.
Morker, son of Lefsy, a scholar and monk at Ramsey, 153.
his gifts, 154.
Morwic, Hugh de, 301.
Mowine, Roger [son of Mowin], 239, 243, 252, 263, 319.
agreement with abbot Reginald, 264.
Moyne. *See* Monk.
[Muchelney Abbey, 341 *n.*]
Muntford. *See* Montfort.
Muriel. *See* Eudo dapifer.
Musch [et], Andrew de, 313.
Muschet, Henry, 294.
Muschet, William, 294.

N.

N., J. de, clerk of the chapel to archbishop Winchelsey, 377, 378.
wishes to enter Ramsey monastery, 408.
recommended by the bishop of Norwich, 409.
Nassington, Northamptonshire, 135.
Nassin[g]ton, B. de, 417.
Nassington, Robert de, abbot of Ramsey.
account of him, 345.
account of moneys laid out by him, 353–355.

Naumingham, Adam de [*or* Raumingham ?], donor to the library, 363.
Needingham, Huntingdonshire [?], 228.
Needingworth [Nidingewrthe], Hunts, 266, 348.
bought by St. Oswald, 48, 49.
Neot, monastery of St., formerly called Enolfesbiri, 96.
a prior, 306.
Neot's, John of St., a monk of Ramsey, 411.
Newbury, Robert de, 285, 286, 287, 288, 289 *ter*, 297, 298, 322.
Newcastle-upon-Tyne, 349, 414.
letter dated there, 381.
Newport, Alexander de, donor to the library, 364.
Nicholas, cardinal, legate, bishop of Tusculum, 342.
Nicholas, archdeacon of *Huntingdon*, q. v.
Nicholas, the mercer, of London, 309.
Nicholiensis, Will. *See* William of Lincoln.
Nidingwrthe. *See* Needingworth.
Nigel, bishop of Ely, 304 *bis*, 305, 306, 311, 321.
agreement with abbot Walter, 307.
certificate as to the knights' service due from the abbey, 312.
Niger. *See*—
Ailwin.
Alfwin.
the name derived from natural features, 169.
Nile, the, 10.
Norfolk, 57, 162, 164, 209, 222, 227, 228, 387, 397.
earls. *See*—
Bigod.
Ralph.
sheriffs. *See*—
Bellafago, Ralph de.
Bigod, Roger.
Os[mund ?]
Robert.
Norfolk [Northfolch] John de, donor to the library, 361.
Norfolk [Norfolch], Symon de, donor to the library, 362.
Norman, prior of Holy Trinity, London, 241.
Norman, sheriff of Northamptonshire, 167.
Norman, of Crawley, 255.
Normandy, 120.
Normans, the, 145 *bis*, 152, 153, 161, 172.
Normanville, Ralph de, 321.
Northampton. *The County* [Hamptonia], 93, 167, 352.
county court, 206, 207.
the Town, 77, 352.
writs dated there, 282, 283, 291, 321.
Rob. Trianel, prior of St. Andrew's, 341, 347.
earl. *See* Saint Liz.
Northburgh [Northbruge], R. de, prebendary of St. Martin, Beverley, 417.
Northburgh, Roger de, bishop of Coventry and Lichfield. Letter to him from abbot Eye, 417.
Northeye, near Ramsey, 125, 160, 340, 347.
a breviary there, 367.
Northumbria, 20.
Norton [Northone], Roger de, of Houghton. Letter to him from abbot Sautre in 1303, 387.
spoken of as "the late R. de Norton" in 1310, 392.
Norwich, 209, 267, 340, 343.
bishops. *See*—
Grey, John de.
John of Oxford.
Losinga, Herb.
Salmon, John.
Walpole, Ralph.
William.
Nottingham, 66.
writ dated there, 292.
parliament held there in 1330, 416.

O.

O., sheriff of [Norfolk ?]. *See* Osmund.
Oakley [Acle], Northamptonshire, 54, 77, 78, 111, 112, 173 *ter*, 199.

Odo, archbishop of Canterbury.
appointed archbishop, 14.
previously a monk at Fleury, 15.
a favourite of king Æthelstan's, *ib.*
uncle of archbishop Oswald, 16.
whom he educates, 21.
supports Dunstan against king Edwy, 19.
bribed to obtain a marriage-license from king Edred, 49.
his death, 23, 25.
Odo, bishop of Bayeux, 154, 204, 206.
Odo, abbot of Thorney. Letter to him from abbot Sautre in 1302, 375.
Odo, 236.
Odo, a priest, 263.
Offerthun, Osfirdetune, "in Holandia" [*qu.* Orton, Hunts ?], 145, 202.
Offord [Oppeford, Uppeford], Hunts, 145, 239.
Offord, J. de, canon of London. Letter to him from abbot Eye, 417.
Offord [Oppeford], William de, 263.
Offynthon, Robert de, *or* Uffington, *q. v.*
Oidelard, the son of, 217.
Oilard, Hugh, 232.
Oiley, Robert d', 204.
Oily, Roger d', 215, 223.
Oiley. *See also* Ouille.
Oliver *Monk*, q. v.
Olney, Ralph de, donor to the library, 363.
Oppeford. *See* Offord.
Ordgar, of London, 237, 240.
Ordric. *See* Linton.
Orford, Robert, bishop of Ely. Letter to abbot Sautre, inviting him to his enthronization in 1302, 374.
mentioned, 375.
letter to him (or his predecessor Robert Walpole) from Sautre, 391.
Orvod, the smith, 263.
Osbern, brother-in-law to Eudo Dapifer, 208, 233.
his son Walger, 208, 233.
Osbern, priest of Bluntisham, 256, 263.
Osbern, a monk of Ramsey, 269.
Osbern, a glass-blower, 262, 272.
Osbern, clerk of *Broughton*, q. v.
Oseney abbey, Oxford, 379.
Osfirdetune. *See* Offertune.
Osgar, abbot of Abingdon, 189 *n.*
Osgith, *or* Osyth, *q. v.*
Osgod Sueyn, 145 *bis.*
Osketel, archbishop of York.
bishop of Dorchester, 24.
appointed to York, *ib.*
goes to Rome, *ib.*
Oswald lives with him, 25.
his death, 43.
Osketel, a clerk, 319.
Oslac, *or* Oslak, earl, 50, 189.
Os[mund ?] sheriff of [Norfolk ?]. Writs to him, 213, 217.
Osmund, priest of *Brampton*, q. v.
Osmund, William, son of. *See* William.
Osulf, cousin to St. Oswald, 83.
Oswald, *or* Oswold, archbishop of York, 16, 61, 73, 80, 81, 82, 89, 94, 96, 109, 110, 112, 159, 181, 187, 188 *n.*, 189, 190, 194, 195, 340.
birth and education, 21.
appointed dean of Winchester, 22.
admitted monk of Fleury, *ib.*
recalled to England, 23.
goes to Rome, 24.
revisits Fleury, *ib.*
made bishop of Worcester, 25.
his popularity in his diocese, 28.
founds Westbury priory, 29.
becomes acquainted with Ailwin, 30.
whom he persuades to found a monastery, 31–9.
visits Ramsey with him, 39.
goes again, with monks from Westbury, 40, 339.
builds Worcester cathedral, 41.
acted as abbot of Worcester, 42.
expelled the secular clergy from Worcester and Winchelcumbe, 41, 42.
is made archbishop of York, 43.
goes to Rome for the pall, 44.
consecrates the church at Ramsey, 44, 185.
his gifts to the abbey, 47–49, 186.

Oswald—*cont.*
procures confirmation of gifts to the abbey from king Edgar, 68.
brings Germanus to Ramsey, 73.
gives advice about rebuilding the tower, 87–8.
is invited to re-consecrate the church, 90.
his reply, 91.
comes to Ramsey, 92.
his address to Ailwin, *ib.*
re-consecrates the church, 97.
farewell address, 98–101.
his death, 102.
charter about land at Sture, 82, 195.
his Psalter in the library, 367.
Oswald, *or* Oswold, nephew of St. Oswald, a scholar of Ramsey, 112, 159, 160, 198, 340.
a poem by him preserved at Ramsey, 160.
Osward, a priest, 61.
lawsuit about land at Slepe, 76–7.
Osyth, *or* Osgith, St. Her tomb at Chich violated by bishop Alfward, 157.
Othengar, of Gidding, 53.
Othulf, 49, 50.
Ottobonus, cardinal, legate, 344.
Ou, Ingelran d', 215.
Ouille, Hugh de, 313.
Ouse, the [Use], 7, 114.
Outwell [Udewuwelle, Udewelle, Wodewelle], Norfolk, 266, 267, 268.
See Upwell.
Over [Oura, Ofra], Cambridgeshire, 59, 159, 202, 225, 228, 233, 242, 296, 300, 323, 347.
See Suein.
Over, Thomas de, donor to the library, 361.
Ovid quoted, 334.
Oxford [Oxenefot']. Mentioned, 387.
writ dated there, 286.
the Benedictine monastery, 412.

P.

Pagan, sheriff of Hunts, 295.
Pagan, son of John, 221, 230, 281.
Pagan, the door-keeper *or* janitor, 313.
Pagan, Gilbert, 227.
Pancras, priory of St. *See* Lewes.
[Paris, Matthew, cited, 343 *n.*].
Parliament, notices of attendance at, or summons to, various meetings of, 350, 369, 404, 413, 415, 416.
Parvo Ponte, R. de. *See* Littlebridge.
[Paschal, pope, 341 *n.*]
Passelewe, Ralph, 211.
writ addressed to him, 228.
justiciary in Norfolk and Suffolk, 267 *bis.*
Peche, Geoffrey, 296, 300 *sæpe*, 323.
Peche, Hamo, 296, 300.
Peche, *or* Peccet, William, 228 *bis*, 271.
Over granted to him, 233.
Peche, William. Elfwenna, *or* Alfwen, his wife, 228 *bis*, 233.
Pedwold, Robert, 252.
Pekesdene. *See* Shillington.
[Pershore abbey, 341 *n.*]
Pestilence. At Croyland [between 1304–17], 397.
in 1349, 345.
Peter, St., 31.
Peter, master, 302 *bis.*
Peterborough abbey. Exchange of land with Ramsey, 165–169.
Eudo, prior, made abbot of Ramsey, 342, 347.
abbot, *temp.* Henry I., 229.
letter from abbot Simon of Croyland, 397.
the abbot requested by abbot Eye of Ramsey to mediate in a dispute with T[horney?], 417.

Peterborough abbey—*cont.*
abbots. *See*—
Acarius.
Adam.
Aldulf.
Godfrey.
Leofric.
Turald.
Peverell, Pagan, 221, 226.
Peverel, William, 224, 226.
Philip, bishop of Bayeux, 289, 299.
Philip. *See* Ripton.
Philippa, queen, wife of Edward III., visits Ramsey in 1330, 352.
visits Ramsey in 1334, *ib.*
visits Ramsey in 1337, 353.
visits Ramsey again with her children, 354.
Physicians. *See*—
Grimbald.
Ralph.
Pichford, Lady Margaret de. Annual pension requested, and granted, for her from the abbey of Ramsey, 390.
"Pineerna." *See* Aubene, Will. d'.
Pirie, John de, 352.
Pirrou, William de, 222.
Pleines of Slepe, his wife Beatrice, and his sons William and Richard, 235–6.
Pokebrok [*probably* Polebrook], Walter de, donor to the library, 362.
Pont l'Arche, William de, 226.
Port, Adam de, 226.
Potton, Bedfordshire, 60, 62 *bis*, 193 *bis*.
Proudfot, Gilbert, 249, 280.
Pulchro Campo, Sim. de. *See* Beauchamp.

Q.

Quappelode, Nicholas de, abbot of Reading, donor to the library, 358, [360 ?].
Quarrington [Querenton, Cuerningtune], Lincolnshire, 199, 202.
Quarrington [Querentone], Geoffrey de, 268, 269.
his son Ralph, 268, 269.

R.

R. [Rainold ?] "dapifer," son of Ilger and nephew of Ralph. Writs addressed to him, 213 *bis*.
received into the brotherhood of the abbey, 257.
Ragemer, 245.
Rainold, "dapifer," 257.
Rainold. *See also* Reginald.
Ralph. *See also*—
Randulf.
Ranulph.
Ralph, earl of Hereford. Returned from exile with Edward the Conf., 171.
obtains Cranfield for his life, 172.
Ralph de [Guadel, Gael, Guader, *or*] Wather, earl of Norfolk, 175.
Ralph, *or* Randulf, brother of Ilger, 208, 233, 257.
agreement with abbot Aldwin, 234.
writs to him as sheriff, 208–213.
Ralph, a chaplain, donor to the library, 362.
Ralph of Huntingdon Market, *or* At Market ["de Foro Huntedun,"], 243, 295.
Ralph, cousin of Andrew Bucuinte, 249.
Ralph of St. *Alban's*, q. v.
Ralph, archdeacon of *Colchester*, q. v.
Ralph, the dean [of Huntingdon], 316.
Ralph, a monk of Ramsey, 253, 310.
"refectorarius," 273.
Ralph, prior of Ramsey, elected abbot of St. Bennet of Hulme, 341.
Ralph, a carpenter, 246.
Ralph, a physician, 302 *bis*.
Ralph, son of Bernard, 308.
Ralph, son of Godric, 268.
Ralph, son of William, 230, 276, 319.
his son Robert, 276.
Ralph, servant of Ralph [Mansur ?], 260.
Rameses, the city, 10.
Ramesmere, 8.

Ramsey. *See* Ailwin. Oswald.
situation of the islet, 7.
origin of the name, 9.
miraculous vision, by which St. Benedict directs the foundation there of the abbey, 183–5.
Ailwin had there only sheds for his cattle, 35.
but built a wooden chapel and settled there three monks, in consequence of the vision, 36, 185.
the place visited by Ailwin and Oswald, and chosen for a monastery, 37–8.
a larger chapel built, 39.
the abbey-buildings commenced, 40–1.
schools instituted, 42 ; mentioned, 112, 153.
the church consecrated, 43–4, 185.
gift of vestments, cross, &c., 84–5.
gift of an organ, 90.
the tower and church rebuilt, 85–90.
narrative of the re-consecration, 90–97.
register of gifts of land, &c. and charters, 46–85, 111–324.
two bells given by king Edgar, 48.
the right of electing the abbot granted to the monks by the pope, 99.
visions seen by monks, 101–2.
Ailwin's burial, 107.
bell cracked by bad ringing, 112–3.
gifts given afterwards in compensation, 146, 159 *bis*.
dispute between abbot Wythman and the monks, 121–4.
the crypt, 126.
altar of St. Gregory in the crypt, 75.
the Anglo-Saxon charters translated, 49, 65, 111, 176.
the abbey archives, 13, 42, 65.
a bull obtained from Alexander II., 176.
charter of protection from Henry II., 293.
a charter granted by Edward II., 249.
miracle of distillation of blood from the walls, 330.

Ramsey—*cont.*
a hundred poor people relieved on the commemoration-days of benefactors, 335.
the great tower of the church built, 335–6.
despoiled of much wealth, 342.
the abbey property wasted during a vacancy, A.D. 1253, 343 *n*.
refectory, conduit, shrine of St Ive, &c. made, 344, 348.
the image of the founder, Ailwin, made in brass, 348 *and n*.
the chapel of St. Mary in the abbey church, 392.
a gaol delivery, 344.
the monks threaten to cease to sing the offices unless secured against the abbot's debts in 1300, 393.
the church to be reconciled after bloodshed there in 1301, 371.
a new presbytery built, A.D. 1330, 350.
visited by Henry I. and his queen, 343.
visited by queen Isabella in 1309, 345.
visited by Edward II. and Isabella, 349.
visited by Edward III. and his mother, in 1327, 351, 413, to whom the townspeople complain against the abbey, 351, but the abbot complains that his attempts at peace-making and offers of a new right of way are obstinately rejected by the townspeople, 414.
confirmation of charters granted to the abbey by Edward III., 352.
and a new charter, 353.
visited by queen Philippa and her sister-in-law Eleanor, in 1330, 352.
visited by Edward III. and queen Philippa, in 1334, *ib*.
visited by queen Philippa, in 1337, 353.

Ramsey—*cont.*
and again by her with her children, 354.
letter from the convent to Edward II. for license to elect an abbot, 411.
houses built and bought, 354.
notices of the abbots from the foundadation to A.D. 1471, 339–348.
catalogue of the library, 356–367.
priors. *See*—
Leofwine.
Ralph.
Roger.
Turbern.
Walter.
Ramsey, master Henry de, donor to the library, 363.
Ramsey, master Herbert de, 318.
Ramsey, Robert de, 315, 316.
Ramsey, Walter de, a clerk, 310, 315.
Randulf, chaplain to king William II. [*i.e.* Ralph *Flambard, q. v.*]
Randulf "cum Barba," of Cambridge, 258.
Randulf, cellarer of Ramsey, 269, 273.
Randulf, of Sleaford, 268.
Ranulph, *or* Randulf, chancellor to Hen. I., 215, 223, [228, 229?], 265, 282.
Ranulph, abbot of Ramsey. Notices of him, 342–3, 347.
Ratf . . ., R. de, 403.
Rauhereholt, *or* Rowereholt, a boundary in Kingsdelf, Hunts, 169.
Raveley [Raflea, Reveley], Great, Hunts, 52, 186 *bis*, 200, 201, 224, 261, 346.
Raumingham, Adam de. *See* Nauningham.
Reading, 342.
writ issued there, 219.
the abbot mentioned, *c.* 1300, 399.
abbot. *See* Quappelode, Nich. de.
Reading, Robert de, abbot of Ramsey. Account of him, 342, 347.
"Reche, littus in," 281.
Reginald, *or* Reinald, abbot of Ramsey, 276, 289.
Reginald, *or* Reinald—*cont.*
appointed abbot by Henry I., 222.
charters granted to him, 223–231.
forty-seven charters granted by and with him, 235–266.
notices of him, 341, 347.
Reginald, earl of *Cornwall*, q. v.
Reginald [Reinald], brother of Robert de *Gretton*, q. v.
Reginald de *Wells*, q. v.
[Reginald, *or*] Ragonald, 234.
Reginald *Monk*, q.v.
Reinald, son of Ednoth, 263.
Reinald, a vassal ["homo"] of Ailbern of Fersfield, 270.
Reinald, *or* Rainald, 261, 262, 272.
Reinald. *See* Rainold.
Reinelm, bishop of Hereford, 223.
Reinelm. *See* Shelley, Albreda.
Relics. Land bought in exchange for relics enclosed in two crosses, 49.
charters kept in the chapel of Edward the Confessor, with relics, 172.
See—
Ælphege.
Æthelred.
Egwin.
Felix.
Ivo.
Osyth.
Remigius, bishop of Lincoln, 204.
writ to him, 210.
Repps [Ripis], Philip de, donor to the library, 359.
Repps [Rippis], Thomas de, donor to the library, 362.
Rheims, council of, 170, 171.
Richard I., king. Charter granted to Ramsey, 299, mentioned, 324.
Richard I., duke of Normandy, 75, 120 *bis*.
Richard, dean [*or* archdeacon ?] of Poictiers, bishop of Winchester, 286, 297, 300.
Richard, abbot of St. Albans, 222, 238.
Richard, abbot of Croyland. Letter to him from abbot Sautre, 379.
mentioned, 375.
Richard, abbot of Ely, deposed, 341.

Richard, prior of Ely. Certificate of an agreement between the bishop of Ely and the abbot of Ramsey, 294.
Richard, abbot of Selby, elected abbot of Ramsey, 342, 347.
Richard, sheriff of [Bedfordshire ?], 280.
Richard, brother of Ebroin, 255, 259, 260, 261, 262.
Richard, son of Ernulf, 271.
Richard, son of Everwin, 270.
"fil. Euronii" [the same ?], 319.
Richard, son of Spere, 239.
Richard, son of Thurstan, 262, 272.
Richard, a baker, 261.
Richard the Bearded ("cum barba"), 255.
Richard, the chamberlain of abbot Reginald, 263.
Richard, chaplain to bishop Walter of Lincoln, 310.
Richard, a clerk, 270, 273, 274, 312.
Richard, clerk to Nicholas, archdeacon of Huntingdon, 316.
Richard, the cook of Ramsey, 246, 261 *bis*, 262, 271 *bis*, 272 *bis*.
Richard, a mason, 262, 272.
Richard, master, 269; and his son, 271.
Richard, incumbent of N. [Knapwell ?], vacates his living by non-ordination as priest, 377.
Richard of St. *Ive's*, q. v.
Richard, donor to the library, 361.
Richard. *See* Gilbert. Walter.
Ridel, Geoffrey, bishop of Ely. Agreements with the abbot of Ramsey about service from the men of Chatteris, 294, 311.
Riger, 273.
Rindele, Leofwin de, 254.
Ringstead, Norfolk, 160, 162, 202, 205, 209, 213, 223, 225, 262 *bis*, 279, 281, 317, 323 *bis*, 340, 387.
Ripis, Rippis. *See* Repps.
Ripton, Abbots *and* Regis, Hunts, 63 *ter*, 186, 201, 291, 292, 323, 348 *n.*, 349.
grants of the manor of Ripton-Regis by Henry I., II., and Stephen, 283, 289, 307.
constituted a vicarage, 310.
Ripton, Alexander, son of Philip de, 270.
Ripton, Alfward *or* Ailward de, 236, 242, 243, 260.
Ripton, Philip de, 269, 270; [the same ?], 272, 273, 274.
Risby, Suffolk, 81 *bis*.
Rising, master Godfrey de, 318.
Robert, earl [*qu.* Robert, count of Mortain, *or* Robert Beaumont, earl of Meulent ?], 204, 234.
Robert, count of Mortain and earl of Cornwall, [204 ?], 208, [234 ?], [265 ?].
Robert, abbot of Ramsey. *See* Trianel.
Robert, abbot of St. Edmund's Bury. Writ addressed to him, 283.
Robert, abbot of Thorney, 238.
Robert, chaplain to bishop Walter of Lincoln, 310.
Robert, of St. Sepulchre's brotherhood, Cambridge, 258, 259, 264.
Robert, the priest of Huntingdon, 243, 247, 248.
Robert, son of Albert, 260.
Robert, son of Aldred, 271.
Robert, a monk, son of Algith de *Wells*, q. v.
Robert, son of Aschetill, 255.
Robert, son of Brien, 253, 255.
grant to Ebroin, 263.
Robert, son of Gilbert de *Gant*, q. v.
Robert, son of Humphrey, 313
Robert, son of *Morin*, q. v.
Robert, son of Walter, sheriff of Norfolk and Suffolk, 266, 267, 268.
writ addressed to him, 281.
his son John, 268.
Robert, son of Warin, 260.
Robert, a clerk, 316.
Robert a mason ["cementarius"]. *See* Alban's, R. de St.
Robert, vassal ["homo"] of Will. Brito, 319.
Robirs, *or* Robury [*al.* Roubery], G[ilbert] de, clerk to abbot Sautre, afterwards judge K.B. Letter to abbot Sautre in 1303, 387.
letter to him from the abbot, 404.

Rochester. Bishops. *See*—
Ælfstan.
Ascelin.
Rockingham, 352.
Rodber', chamberlain of Ramsey, 273.
Rodulf, chaplain to William II., *i.e.*, Ralph Flambard, *q. v.*
Roger, earl. *See* Montgomery.
Roger, bishop of Salisbury, 221, 222, 223, 226 *bis*, 255, 279, 282 *bis*, 284.
Roger, [Bigod ?], sheriff of Bedfordshire and Hunts, 208, 233.
writs to him, 217 *ter*, 218 *bis*, 219, 220.
Roger, precentor of Lincoln. *See* Almaria.
Roger, prior of Ramsey, 411.
Roger, of London, 237.
Roger, son of Albert, 270.
Roger, son of Horulf, *or* Ulf, 236, 260 *bis*, 261, 262.
Roger, son of Mowin. *See* Mowine.
Roger, son of Reinfred, *or* Remfred, 296, 301.
Roger, son of Rumbold, 240.
Roger, brother of Rorges, 263.
Roger, a clerk, 319.
Roger. *See* G . . . .
Roleia. *See* Rothley.
Rome, 176, 329, 344.
Romsey, Hants. Writ dated there, 230.
Rorges, *or* Rorgos, 252, 263, 265.
Ros, Herbert de, 212.
Rothley [Roleia], Ralph de, Leic., 312.
Rouen. Charters dated there, 224.
archbishop. *See* Hugh.
Roumarra, William de, 283.
Ruallo [Roland of Avranches, *or* de Abrincis ?]. Writ to him, 232.
Rueland the dean [rural], 317 *bis*.
Ruffus, Ralph, 295.
Rufus, Geoffrey, chancellor to Henry I., bishop of Durham, 224, 225, 226 *bis* [280 ?].
Rufus, *or* Ruffus, William, 260, 261, 262.
Rumbold. *See* Roger.
Rumele, Robert de, 305.
Russell, John, bishop of Lincoln, 324 *n.*
[Rymer, Thomas, *Fœdera* cited, 413, 414, 417.]

S.

S . . . . , abbot of Vallis Dei, *or* Vaudey, Linc. Decree in a lawsuit, 316.
Sabern, a monk of Ramsey, 252, 265.
St. Ive's. *See* Ive's, St.
St. John, Sir John de. The convent of Ramsey refuse to be bound for his ransom in 1363, 388.
Saint Liz, Simon de, first earl of Huntingdon, 217, 220, 265.
writs to him, 215 *bis*, 219, 220.
Saint Liz, Simon de, third earl of Northampton and Huntingdon. Grant to the abbey, 313.
precept addressed to him, 321.
Saint Liz, Simon de, brother of Simon, third earl of Northampton, 313.
St. Lo [Sancto Laudo], Simon de, 310
"Sale" (?), 247.
Salisbury. Bishops. *See*—
Bailol, Josc. de.
Roger.
Salisbury, Edward of, the first (*c.* 1050–1060), 154.
Salisbury, Edward of, the second [*t.* Hen. I.], 280.
Salmon, John, bishop of Norwich. Letter to abbot Sautre in 1299, inviting him to his consecration, 370.
another letter to the same, 409.
Salsington, *or* Sawston, *q. v.*
Sawbridge, John, bishop of Winchester, 400.
Sawston [Salsingetun, Selsington, Delsington], Cambridgeshire, 50.
Sawston, Hugh de, donor to the library, 363.
Sawtry [Saltretha, Saltre], Hunts, 52, 175 *bis*, 176 *n.*, 186, 209 *bis*, 252, 261, 264, 346.

Sawtry, Hugh de, donor to the library, 365.
Sawtry [Sautre], J. de, a monk of Peterborough. Letter to abbot Sautre, 406.
Sawtry, *or* Sautre, John de, abbot of Ramsey. Account of him, 344–5, 348.
his letter-book, 368–417.
oath of obedience to Rome, 368.
donor to the library, 357.
invited to be godfather to P. Edmund of Woodstock, 373.
protest of the convent against his debts in 1300, 393.
he assigns rents for their payment, 394.
assignment by him of rents for his anniversary, for vestments, &c. in 1310, 391–3.
mention of his death, 411.
Sawtry [Sautre], Thomas de, donor to the library, 356.
Say, William de, 305 *bis*, 347.
his mother Beatrice, *ib.*
Scalariis. *See* Eschalers.
Scelleia, Albreda de. *See* Shelley.
Scheldwara, a rich lady. Gift to the abbey, 199.
Schepesho [Bedfordshire?], 264.
Schitlingdon. *See* Shillington.
Scorby [Hunts?]. A breviary there, 367.
Scotland, 212, 350, 351.
expedition of Edward I. against the Scots in 1303, 378, 379, 380.
expedition of Edward III. in 1334, 416, 417.
Scotland, abbot of [St. Augustine's, Canterbury,] 204.
Seale. *See* de Sigillo.
Seals not used in King Edgar's time, 65.
an official seal affixed because the seal of the writer was unknown, 1303, 383.
See Edward the Conf.
Segrave, G. de. Letter to abbot Sautre in 1302, 374.
Segrave, John de, and Stephen his son, 350.
Seham. *See* Soham.
Selby abbey, Yorkshire. *See* Richard.
Selby, William, 354.
Seman, of Crawley, 255.
Serfs, enfranchised at Acle, 174.
Serlo, abbot of Gloucester, 204.
Serlo, of Fersfield, 237.
Sewi, *or* Seauui, a hawker *or* falconer ("accipitrarius,")266. *See* Hawker.
Sewi [the same?], 255.
Sexy, of Walton, 146, despoiled of his lands by Will. Conq., *ib*
Shelley [Scelleia] Albreda, daughter of Reinelm, wife of Eustace de, 275, 287 *bis*, 321, 322.
grants the manor of Walton to the abbey, 318.
Shelley, Eustace, son of Eustace and Albreda, 318, 319.
Shennington, Richard de, abbot of Ramsey. Account of him, 345.
Shillington, *or* Shitlington [Schitlington, Scutlingedon], Bedfordshire, 143, 190, 202, 230, 244 *bis*, 280.
the church, 247–8, 303–4.
the stream at Pekesdene, 244.
land at Pekesdene *or* Pechesdene, 245.
Shillington [Schitlingdun] Alfwin de, 239.
Shirburne [Schireburn], Roger de, clerk to abbot Sautre, 379.
Sideman, a priest, 189 *n.*
Sigillo, Baldric de [of Seale, Leic?], 302 *bis*.
Sigillo, Nicholas de [of Seale, Leic?], almoner of Ramsey, 301, 302 *bis*.
Sigillo, Robert de [of Seale, Leic?], bishop of London, 284, 306.
Silvester, bishop of Worcester. His death and burial, 342.
Simeon, abbot of . . . (?), 204.
Simeon, of Lawshall, Suffolk, 270.
Simon, *or* Simund, earl; *i.e.* S. de Saint Liz, *q. v.*
Simon, archdeacon of Wells, 324.
Simon, the chamberlain [of Ramsey], 315.
Simund *or* Symund, son of Herfast, 253.
Siric, 260.

Siric, of Houghton, 54.
Siward, earl of Huntingdon, 165.
Siward, abbot of Thorney. Dispute with Alfwin of Ramsey, 166, 168.
Siward, clerk of Wistow. Grant to Ramsey, 236, 260.
Siward, son of Toki, 257.
Siward, of Cranfield, 255.
Sleaford [Sleiford, Slaford] Lincolnshire, 199, 268.
Slepe, afterwards St. Ive's, Hunts. *See* Ailward. Ive's, St.
60, 61 *bis*, 64, 76 *bis*, 77 *sæpe*, 78, 107, 114, 186, 201, 235, 242, 246, 258, 266, 339, 393.
a meadow called *Great Holm*, 266.
"Le Haukere's" land, 345, 349.
Slepe, Ingald de, 263.
Smith. *See*—
Godric.
Godwin.
John.
Orvod.
Thomas.
Snailwell, Cambridgeshire, 76.
Snores, a "berwic" of Hilgay, Norfolk. given to Ramsey by Ailwin, 53.
Soham, *or* Seham, Suffolk, 127 *bis*, 128, 196, 340.
Solomon, king, 4.
Somenour, Robert, St. Ive's, 354.
Somersham, Hunts, 351, 353, 391, 417.
Crowlede Moor, 353.
Spain, 343.
Spalding priory, Lincolnshire.
Letter from abbot Simon of Croyland, 397.
Spalding, Nicholas de, 406.
Spalding, Peter de, 352.
[Spelman, Sir Henry, 324 *n.*; note by him on the charter of Will. I. 204 *n.*]
Spere, *or* Spera. *See* Richard.
Stallere. *See* Esgar.
Stamford [Stanford] Lincolnshire, 165, 167, 328.
Standeda. *See* Stansted.
Standon, Herts, 312.
Stanes, Peter de, 313.
Stansted, Essex [in the MS. "Standeda" apparently by mistake for "Stansteda"]. Writ of Hen. II. dated there: [he was at Stansted in 1177], 294.
Stanton, Alwold de, 266.
Stanton, Hugh de, son of Ailwold. Agreement with abbot Reginald, about land at Slepe, 258, [*see* Hugh.]
Stapleford, Cambridgeshire, 78, 79.
Stephen, king, 4, 326, 329, 332, 334, 335.
confirmed the manor of Ripton to Ramsey, 307. [*See* note in *Preface*.]
writ about the manor of Walton, 321.
appoints Daniel abbot of Ramsey, on resignation of abbot Walter, 328, and personally installs him, 329.
is aggrieved at abbot Walter's restoration by the Pope, 330; and is with difficulty reconciled to him by the queen, 335.
Stewkley, [Stivecleia, Stucle] Hunts, 48, 51, 54, 186, 201, 215, 225, 347.
Earl's Stewkley and Abbot's Stewkley, 290.
a breviary there, 367.
Stewkley [Stivecle], Gocelin de, 269, 273.
Stewkley, [Stevecley] Hugh de, 263.
Stewkley [Stivecleia] Robert de, 254, 260.
Stewkley [Stivecle] William de, 253.
Stigand, archbishop of Canterbury, 162, 164, 169.
Stivecle. *See* Stewkley.
Stockton, Norfolk, 186, 199, 201.
Stokes ["Stoches;" Stoke Ferry, Norfolk?], 305.
Storolf [Huntingdonshire?]. A breviary there, 367.
Stow [Hunts], 58, 144, 191, 221, 257, 262 *bis*, 263, 279.
Stow, Geeffrey de, 272.
Stow, Gocelin de, 263.

Stow, John, abbot of Ramsey. Account of him, 346.
Stowe, W. de. Letter to him from abbot Eye, 417.
his brother R. de Stowe, *ib.*
Stucle. *See* Stewkley.
"Sture," Worcestershire, 82 *bis*, 83.
Stuthe, Henry de, 295.
Suein [Svein], Ebroin, of Over, 239. *See* Ebroin.
Suein, Horulf, of Over, 263.
Sueta, wife of Ædwin of London, 199.
Suffolk, 162, 282, 283, 291, 292.
sheriffs. *See*—
Bellafago, Ralph de.
Bigod, Roger.
Robert, son of Walter.
Toli.
Sulgrave, Adam de, donor to the library, 363.
Sulgrave, Hugh de, abbot of Ramsey.
account of him, 343–4, 348.
donor to the library, 358.
Surrey. Sheriff. *See* Gilbert.
Sutton, J. de, clerk to abbot Sautre, 374.
Sutton, Oliver, bishop of Lincoln. *See* Edward I.
Svein. *See* Suein.
Swaffham, Norfolk, 78.
Swafham, Richard de, a monk of Ramsey, 404.
Swinderby, Lincolnshire. *See* Alexander.
Sy—. *See* Si—.

T.

T. . ., the clerk of Ellington, 316.
T. . . ., of Walsoken, 274.
Taillebois, Yvo, 206, 295.
Talew, Peter de, 313.
Tancarville, William the Chamberlain, de, 214, [*misprinted* Cancia], 222, 223, 224, 226, 228, 277.
[Tavistock abbey, 341 *n.*]
Teoderic, of Cranfield, 255.
Teorri. *See* William.
Terrefeld. *See* Therfield.
Testard, Robert, 230, 279.
Tetford. *See* Thetford.
Thames, the, 20, 212.
Theobald, archbishop of Canterbury, 289, 299, 305, 315.
six charters, &c., to the abbey 301, 303, 304, 306, 307, 311.
Therfield [Terrefeld], Herts, 140, 143, 190.
Therfield, Walter de, 316.
Thetford [Tetford, Tedford, Theford], Norfolk, 152, 209.
charter signed at "Theoford," 222.
writ dated at "Theford," 279.
the *burgesses* mentioned, 152.
Thirning. *See* Thurning.
Thomas I., archbishop of York, 204.
Thomas, son of *Brithmar*, q. v.
Thomas, the smith, of Burwell, 262, 272.
Thorington [Turingeton], Suffolk, 111, 196.
Thorney abbey, Cambridgeshire. *See* Peterborough.
abbots. *See*—
Godeman.
Odo.
Robert.
Siward.
Walter.
[death of abbot David, A.D. 1254, 343 *n.*]
letter from abbot Simon of Croyland, 397.
abbot, in 1335–6, 352, 355.
Thorp, Geoffrey de, canon, 316.
Thorpe, Little, Northamptonshire, 344.
Thurgunt, *or* Turgund, wife of Thurkill of Harringworth. Gifts to the abbey, 175, 199.
buried there, 176.
Thuri, a priest, 257.
Thuri. *See* Turi.
Thurkill of Harringworth, 175.
Thurning [Thirning], Norfolk, 77.

Thurstan. *See*—
Ingelram.
Richard.
Tichmarsh, John de, abbot of Ramsey. Account of him, 345.
Tilbrook [Tylebrok], Matthew de, resigns the parish of St. Andrew, Huntingdon in 1303, 388.
Tilleb'[Tilbrook?], John de, 306.
Toft, Cambridgeshire, 54.
Tolethorp, Roger de, a monk of Ramsey, 411.
Toli, sheriff of Norfolk and Suffolk, 162.
Tostig, earl, 167.
his defeat by Harold, and death, 179.
Tostig, of Sawtry, a land holder in Huntingdonshire. Gift to the abbey, 175, 199.
buried there, 175.
Totnes, William, archdeacon of, 314.
Tottenhill, Norfolk, 305.
Totyng, John *and* Peter de, St. Ive's, 349.
Totyngton, Thomas de, abbot of St. *Edmund's Bury*, q. v.
Trianel, Robert, abbot of Ramsey, 310, 313.
agreement with G. Peche, 296, 300.
agreement with Geoffrey, the clerk of Holme, 317.
notices of him, 341, 347.
Trickingham, Lincolnshire, 213, 217, 292.
Trickingham, David de, donor to the library, 359.
Turaid, abbot of Peterborough, 210 *bis*, 212, 213.
Turbern, prior of Ramsey, 234, 257.
Turgunda, *or* Thurgunt, *q. v.*
Turi, *or* Turstin, archbishop of York, 227, 228, 231.
Turi, Turri, *or* Turic, earl, 151, 164.
Turingeton. *See* Thorington.
Turkemer, 48.
Turkill, a Dane. Story of him and his wife, 129–134.
Turkill, earl, 147.
Turkill, "dapifer," 208, 233 *bis*.
Turkill, uncle of Roger Mowin, 252, 265.
Turkill. *See* Thurkill.
Turold, son of Harold, 260.
Turstan, *or* Thurstan, 250.
his sons :—*See* Ingelram. Richard.
Turstin. *See* Turi.
[Twysden, sir Roger, 340 *n.*]
Tylebrok. *See* Tilbrook.
Tyrinton, John de, 417.

U.

Udewuwelle, Udewelle. *See* Outwell.
Uffington, *or* Offynthon, Robert de.
Edw. I. and queen Marg. desire his presentation to Brancaster, 371.
Ugley [Uggele], Essex, 153.
Ulf, bishop of Dorchester, 165, 167.
Ulf, 49, 349.
Ulf, of Depedene, 235. *See* Roger.
Ulf, of Glatton, Hunts, 176.
Uppeford. *See* Offord.
Upton, Thomas de, donor to the library, 356.
Upton, William de, donor to the library, 364.
Upwell *and* Outwell [Wells] Norfolk and Cambr. *See* Wells.
211, 242, 250.
the church given to Folcard, 256.
the fishery given by Æthelstan Mannessone to his wife and children, 60.
the fishery given to Ramsey, 53, viz., twenty fishermen, and 60,000 eels annually, 186, 201.
grant to the abbey of the fishery of Lotewere, 240, 242.
Biscopeswere, a fishery, 242.
the streams choked by weeds, 412.
Upwood, Hunts, 52, 186, 200, 261.
Upwood, Horulf de, 260.
Upwood, Hugh, son of Roger de, 271.
Upwood, Robert de, 272.
Upwood, Roger de, 271, 272.
Upwood, Warin de, 269.
Upwood, William, son of Roger, 271.

V.

Vallis Dei, *or* Vaudey, abbey of. Linc. *See* S., abbot.
Vere, Alberic de, earl of Oxford, 277, 280, 284 *bis*, 321.
writ addressed to him, 279.
obtains from Will. Conq. lands belonging to Ramsey, 153.
Vere, Richard de, 227, 284 *bis*.
Vetula, Richard, 282 *bis*.
Vetula, Roger. Writ addressed to him, 231.
Vincent, a monk of Ramsey, 235.
Vine-dresser. *See* Warin.
Virin', Ralph de, a canon, 316.
Vitalis, abbot of [Westminster.], 204.

W.

W., the chamberlain, of *Houghton*, q. v.
W. . . . , prior of Ely, 307.
W., sub-dean of Lincoln; *i.e.*, Winemar, *q. v.*
Wach. Gift to the abbey, 199.
Waddingworth [Wathingworth, Waymwrthe], Lincolnshire, 153, 202.
Wakering, Essex. Relics of the martyred princes Ethelred and Ethelbert translated thence to Ramsey, 55.
Walbrook. *See* London.
Walchelin, bishop of Winchester, 204, 210 *bis*, 212.
Walde (?), Huntingdonshire, 59.
Waldingfield [Weldingefeld], Cambridgeshire, 153.
Waldric, *or* Wandric, chancellor to Hen. I., 220, 282, 283.
Waleran, 256.
Waleys, Simon le, 410.
Walger, son of Osbern, 208, 233.
Wallingford, Berks. Writ dated there, 292.
Walpole, Ralph, bishop of Norwich and Ely. Letter to abbot Sautre in 1299, 370.
Walsoken, Norfolk, 53, 186, 201, 225, 274, 417.
Walsoken, Stephen de, donor to the library, 364.
Walmesford, Hugh de, 372.
Walter, abbot of Ramsey, 4, 295 *bis*, 301 *bis*, 312, 315.
thirteen charters granted by him, 268–274, 303, 308.
two charters granted to him by Hen. I., 284.
twenty-two to him and the abbey by Hen. II., 285–293.
charters granted by others, 301–307, 312, 317–320.
grant to him by W. de Bolebech, 274.
history of his abbacy, 325–336.
notices of him, 341, 347.
Walter, prior of Ramsey, afterwards abbot of Thorney, 269, 273 *bis*.
made abbot of Thorney, 341.
donor to the library, 364.
Walter, abbot of Dereham, 395, 396, 397.
Walter, son of Gocelin, 270.
Walter, son of Hugh, 294.
Walter, son of Richard, 222.
Walter, master, a canon, 316.
Walter, the chamberlain ["dapifer"], 318.
Walter, the steward, "senescallus," [of the earl of Northampton?] 313.
William his son, *ib.*
Walter, "stabularius," *or* marshal, 239, 260, 261, 262.
Walter, Hubert, dean of York, 296.
Waltham, Essex. Writ dated there, 278.
Walton, Huntingdonshire, 146 *bis*, 324 *n.* 354.
granted to Ramsey, 274, 317–320.
confirmed by Hen. I., 276, 320.
confirmed by Hen. II., 285, 286, 321.
restored by Stephen, 321.
confirmed by John, 323.

Walton—*cont.*
recovered in Stephen's time by abbot Walter, 336.
a castle there, 332.
Eldlade, 323 *n.*
Walton, Robert de, a monk of Ramsey, donor to the library, 365.
Wammaford. *See* Wangford.
Wanborough [Wanberge, Warburgeberia, Wauberge nemus]. Writs issued there by Henry I., 215, 216, 217.
Wand', chancellor to Henry I. *See* Waldric.
Wangford [Wammaford], Suffolk, 54.
Warbergebery, *i.e.*, Wanborough, *q.v.*
Warboys [Wardebusc, Wardebois], Hunts, 186, 201, 225, 243 *bis*, 247, 252 [Wardebi], 260, 263, 265, 282 *bis*, 324 *n.*, 349.
annexation of the church to the almonry of the abbey, 301–303, 315.
letter dated there, 389.
Warboys, Richard, clerk of, 301, 302.
Warboys [Wardeboys], Roger de, donor to the library, 364.
Wardelby, Sir R. de. Letter to him from abbot Sautre, 404.
Warden, Beds ["Wardune," *qu.* mistake for "Wardebois"?], 239.
Waresley [Weresle], Huntingdonshire, 353.
the reversion given to the abbey by Æthelstan Mannessone, 59.
Warin, son of Gerold, chamberlain to Henry II., 291.
Warin the vine-dresser, 262, 272.
Warlewast, William, bishop of Exeter, 223.
Warmington [Wermigton], R. de, donor to the library, 365.
Warren, Philip de, 268.
Warren, William de, earl of Surrey, 175, 206, 230.
Warwick, John de, Warboys, 349.
Warwick, Thomas, Ripton Abbots, 349.
Wassingle, W. de, 402.
Wather, Ralph de. *See* Ralph.
Wat[t]on, William de, 417.
Wauberge, *i.e.*, Wanborough, *q. v.*
Wauci, Ralph de, 268.
Waymwrthe, Wathingworthe. *See* Waddingworth.
Waynflete, Robert de, abbot of *Bardney*, q. v.
Waynflete, Roger de, donor to the library, 362.
"Wedeton" [Weldon, Northamptonshire ?], 53.
Weekley, *or* Wigley [Wicle], Northamptonshire, 77, 78.
Weldingfield. *See* Waldingfield.
Welledam, a dyke, 352.
Wellingborough [Wendlesbiri], Northamptonshire. A county court held there, 79.
Wells, Somerset. Bishops. *See* Duduc.
archdeacon. *See* Simon.
Wells, Norfolk. *See* Upwell.
Wells, North, 323 *n.*
Wells, *i.e.*, Upwell, Æthgitha, *or* Algith, de, wife of Estimund, 242.
gift to the abbey, 240.
her sons, Robert a monk, Reginald, and Edmund; her daughters, Brithgeva and Hathewis, *ib.*
Wells, *i.e.*, Upwell, Estimund de, 242.
Wells, *i.e.*, Upwell, Reginald, *or* Ragenold, *or* Reinold, son of Estimund and Algith de, 240.
sale to the abbey, 242.
Wells, *i.e.*, Upwell, Robert de, 294.
Wendlesbiri. *See* Wellingborough.
Wenlesmere. *See* Whittlesea.
Wenlock, Walter, abbot of Westminster. letter to abbot Sautre, 400.
Wennington, Huntingdonshire, 63 *ter*, 349.
Wereham [Wireham], Norfolk, 305.
Weresle. *See* Waresley.
Wesenham, John, 354.
Westbury, priory of, Wilts. Its foundation, 29.
twelve monks sent from thence to Ramsey, 36, 40, 339.
Westmill [Westmilne], Herts, 145, 146, 196, 202.

Westminster, 169, 350.
consecration of the abbey, 178.
[Ralph de Arundel] deposed from the abbacy and the prior of Fronton appointed, 342.
writs, &c. dated there, 214, 221, 231, 281, 290, 324 *n.*, 369, 378.
abbots. *See*—
Edwin.
Vitalis.
Wenlock, Walter.
Weston, Old [Woldweston], Hunts, 201, 349, 355.
given to Ailwin's father by king Edgar, and by Ailwin to Ramsey, 12, 186.
a tenement called Bowyer's, 354.
Weston, Thomas de, donor to the library, 362.
Wheathamstead [Wathamestede], Herts, 62.
White, Osgod, London, 237.
Whittlesea, Cambridgeshire, 353.
the fishery of Witlelmara, 199.
Wenlesmere, *or* Witlesmere, a boundary of Kingsdelf, 169.
Whiston, Northamptonshire.
Wichenton, 116.
Wythenton, 186.
Hyctintune, 199.
Huwichentune, Hwiccintune, 201.
grant from the abbey, [Wichenton], 244, 259.
Whiston, [Wichentone], Henry de, son of William, 244, 251, 254, 259, 261 [Hucentone], 262, 273, 275, 319 *bis*.
Whiston, [Wichenton], Thomas *and* Ralph, sons of William, and brothers of Hen., de, 260, 261, 262.
Whiston, [Wichentone], William de, 244, 254, 259, 260, [Hucenton].
Whittlesea [Witleseye], R. de, donor to the library, 363.
Wibern, 251, 262.
Wibert, a clerk, 247.
Wichenton. *See* Whiston.
Wichford, hundred of, Cambridgeshire, 294, 311.
Wicheford, Alured, *and* Ascelin, de, 295.
Wicle. *See* Weekley.
Wido. *See* Guy.
Wigginton [Wygintone] Robert de, donor to the library, 364.
Wilard, William, agreement with abbot Reginald, 256.
Wilbraham, [Wilburgeham], Cambr., 74.
William I., the Conqueror, 153, 154, 178, 206 *bis*, 209, 211, 218 *bis*, 219, 220 *bis*, 228, 230, 234, 280, 282, 324.
invades England, 179, 340.
despoiled many Englishmen of their lands, 146.
his confirmation charter to Ramsey, 200–4.
two other charters, 205.
William II., king, 218, 233, 280.
twenty charters granted to the abbey, 206–214.
William, 268.
William de Blois, bishop of Lincoln, 342.
William, bishop of Norwich, 304, 305, 308, 311.
William, abbot of Ramsey, afterwards abbot of Clugny, 306, 332.
notices of him, 341, 347.
William, sheriff of Huntingdon, 308.
William, archd. of *Totnes*, q. v.
William, prior of St. *Ives*, q. v.
William, chamberlain to Henry I., *i.e.*, Will. de *Houghton*, q. v.
William, steward ["dispensator"] to Hen. I. *See* Despenser.
William, the chamberlain of London 257.
surrenders land to the abbey, 253.
his brothers Robert and Richard, 254.
his wife, 255.
his son Robert, 257.
William, the chamberlain [" le camberlein "] of the abbey, 322.
William of Lincoln, chaplain to Henry I., 215.
William, clerk to Nicholas, archdeacon of Huntingdon, 316.
William, the cook, 319.
William the forester, donor to the library, 364.

William the hawker, ["accipitrarius"] of Hurst, Hunts, 217.
William the merchant ["mercator"], 251.
William, surgeon to Edward I. His maintenance at Ramsey ordered by the king in 1303, 381–4.
William, son of Audeley the "dapifer", 290.
William, son of Folcred, 309.
William, son of John, 291, 292, 299.
William, son of Osmund, 213, 217.
William, son of Teorri, of London, 237, 241.
William, the nephew of Dun..., 265.
William the steward ["præpositus,"] of Hilgay, 269.
William, son of *Gosfrid*, q. v.
William, son of Robert de *Gretton*, q. v.
William. *See* Ralph.
Wilton. Bishop. *See* Ælfgar.
Wimbotsham [Winebodesham], Norfolk, 160, 175, 202 *bis*, 223, 227, 340, 344.
Wimer, master, subdean of Lincoln, *or* Winemar, *q. v.*
Wimundesle. *See* Wymondley.
Winc[. . .], Richard de, 271.
Winchelcumbe, abbey of. Germanus appointed abbot and Ædnoth prior after expulsion of the secular clergy, 42.
expulsion of the monks, 72.
Winchelsey, Robert, archbishop of Canterbury. Letters to abbot Sautre, 373, 376, 377.
letters from Sautre, 373, 377.
Winchester. King Edred buried there, 18.
disorderly life of the canons there in the tenth century, 22.
Edward the Conf. crowned there, 155.
writs and charters dated there, 213 *bis*, 223, 226, 230, 231, 277, 278, 290, 297, 321.
bishops. *See*
Ælphege.
Æthelwold.
Alfsy.
Brithelm.
Winchester, bishops—*cont.*
Brithwold.
Giffard, Will.
Henry of Blois.
Odo.
Richard.
Sawbridge, John.
Walchelin.
Windsor [Windleshora, Windlesouera], 163 [*cf.* note on p. 162].
writs, &c. dated there, 214, 220, 228, 230, 231, 279, 281, 292, 299, 306.
Winemar, 234.
W[inemar], *or* Wimer, subdean of Lincoln, 310, 316.
Winsig, prior of Worcester, 41, 42.
Winsig, *or* Wynsig, unjustly claims land at Burwell, 50.
gives land afterwards at Stewkley, and some is bought from his son, 51, 52.
Wintew[o]rde, John de, 295.
Wirecestre. *See* Worcester.
Wireham. *See* Wereham.
Wispington [Wipsintune], Lincolnshire, 153, 202.
Wistow, Hunts. *See* Siward.
49, 186, 224, 236, 254, 349, 417.
"Kingestune, id est, Wistowe." 186, 201.
Wistow, Adam de, 269.
Witchcraft, 130.
Witham [Wytham], Essex. Letter dated there, 380.
Withgar, 169.
Withman *or* Wythman, a German, abbot of Ramsey, 121, 160, 198.
his disputes with the monks, 121, 124.
resigns and goes to Jerusalem, 124.
lives as a hermit, 125, 160.
account of him, 340, 347.
Withso, son of Leofstan of London, 245.
Witton, Hunts, 63 *bis*, 186, 201, 225, 282 *bis*.
Wlfeye. A breviary there, 367.
Wlfgar, of Hitcham, 83.
Wlfgeci, abbot of Croyland, 168 *bis*.

Wlfget, a fisherman, sees a vision of St. Benedict, directing the foundation of Ramsey, 183.
Wlfgiva, third wife of earl Ailwin. Her charter of Brancaster, 57, 186, 192.
Wlfhun, a monk of Ramsey, gave land at Linton and Wilbraham, 54, 74.
Wlfnoth, of Stowe, 66.
Wlfnoth, of Walbrook, London, sells land at Walbrook to the abbey, 248.
Mahald, his second wife; Mahald, or Matilda, Henry, and Christina, his children, 249.
Wlfred, 250.
Wlfric, of Risby, Suffolk, 81 *ter*.
Wlfric, a priest, 274.
Wlfric, abbot of St. Augustine's, Canterbury, attended the council of Rheims, 170.
Wlfrun, wife of Ærnketel. Grant to Ramsey, 66, 194.
Wlfstan, of Dalham, 79.
Wlfsy, second abbot of Ramsey, 116, 120.
refuses food for the troops of earl Brihtnoth, 116.
his death and burial, 118.
account of him, 339, 347.
Wlfward, son of *Brithmar*, q. v.
Wlfwin, son of Alfwin, 152 *bis*, 153 *bis*.
Wlfwin [*c.* 1087?], 208, 233.
Wlnoth, 235.
Wodewelle. *See* Outwell.
Woodham [Wodeham], Edwold de. Gift to the abbey, 245.
Woodhurst, Huntingdonshire, 349.
Woodstock, Oxon. Writs, &c. dated there, 229, 230, 279, 280, 281, 282 *bis*, 291, 300, 372, 373.
Worcester, 39, 82 *ter*, 102, 342.
the cathedral built by Oswald after he had expelled the secular clergy, 41.
Worcester—*cont.*
bishops. *See*—
Alfnoth.
Dunstan.
Egwin.
Kinewold.
Oswald.
Silvester.
Wulfstan.
Worcester, Hugh de, 254, 263, 281, 282.
writ addressed to him, 231.
Wrenges, Peter, 268.
Wulf—. *See* Wlf—.
Wulfelm, archbishop of Canterbury, 14.
Wulfget, 245, 246 *ter*.
Wulfhere, priest, 189 *n*.
Wulfstan I., archbishop of York.
His death, 24.
Wulfstan, bishop of Worcester, 204.
Wulstan, a priest, 189 *n*.
Wured, a priest, 189 *n*.
Wymondley [Wimundesle], Herts, 230.
Wynsig. *See* Winsig.
Wytham. *See* Witham.
Wythenton. *See* Whiston.
Wytherington, Stephen de, donor to the library, 363.

Y.

Ymecan. *See* Imecan.
York, 66, 87, 179.
letter dated there, 417.
archbishops. *See*—
Gerard.
Greenfield, Will.
Osketel.
Oswald.
Thomas.
Turi.
Wulfstan.
dean. *See* Walter, H.
Yri, brother to Tostig of Sawtry, 175.
Yvo. *See* Ivo.

LONDON: Printed by EYRE and SPOTTISWOODE,
Printers to the Queen's most Excellent Majesty.
For Her Majesty's Stationery Office.
[19804 —750.—2/86·]

CATALOGUE

OF

RECORD PUBLICATIONS

ON SALE

BY

Messrs. Longmans & Co., and Messrs. Trübner & Co., London;
Messrs. James Parker & Co., Oxford and London;
Messrs. Macmillan & Co., Cambridge and London;
Messrs. A. & C. Black, and Messrs. Douglas and Foulis, Edinburgh;
and Messrs. A. Thom & Co., Limited, Dublin

CONTENTS.

Page

Calendars of State Papers, &c. - - - - - - 3

Chronicles and Memorials of Great Britain and Ireland during the Middle Ages - - - - - - - - 9

Publications of the Record Commissioners, &c. - - - - 26

Works Published in Photozincography - - - - - 29

Historical Manuscripts Commission - - - - - 31

Reports of the Deputy Keeper of the Public Records - - 35

Scotch Record Publications - - - - - - - 39

Irish Record Publications - - - - - - - 40

ENGLAND.

CALENDARS OF STATE PAPERS, &c.

[Imperial 8vo., cloth. *Price* 15*s.* each Volume or Part.]

As far back as the year 1800, a Committee of the House of Commons recommended that Indexes and Calendars should be made to the Public Records, and thirty-six years afterwards another Committee of the House of Commons reiterated that recommendation in more forcible words; but it was not until the incorporation of the State Paper Office with the Public Record Office that the Master of the Rolls found himself in a position to take the necessary steps for carrying out the wishes of the House of Commons.

On 7 December 1855, he stated to the Lords of the Treasury that although "the Records, State Papers, and Documents in his charge constitute the most "complete and perfect series of their kind in the civilized world," and although "they are of the greatest value in a historical and constitutional point of view, "yet they are comparatively useless to the public, from the want of proper "Calendars and Indexes." Acting upon the recommendations of the Committees of the House of Commons above referred to, he suggested to the Lords of the Treasury that to effect the object he had in view it would be necessary for him to employ a few Persons fully qualified to perform the work which he contemplated.

Their Lordships assented to the necessity of having Calendars prepared and printed, and empowered the Master of the Rolls to take such steps as might be necessary for this purpose.

The following Works have been already published under the direction of the Master of the Rolls:—

Calendarium Genealogicum; for the Reigns of Henry III. and Edward I. *Edited by* Charles Roberts, Esq., Secretary of the Public Record Office, 2 Vols. 1865.

This is a work of great value for elucidating the early history of our nobility and landed gentry.

Calendar of State Papers, Domestic Series, of the Reigns of Edward VI., Mary, Elizabeth, and James I., preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by* Robert Lemon, Esq., F.S.A. (Vols. I. and II.), *and by* Mary Anne Everett Green, (Vols. III.–XII.). 1856–1872.

Vol. I.—1547–1580.
Vol. II.—1581–1590.
Vol. III.—1591–1594.
Vol. IV.—1595–1597.
Vol. V.—1598–1601.
Vol. VI.—1601–1603, with Addenda, 1547–1565.
Vol. VII.—Addenda, 1566–1579.
Vol. VIII.—1603–1610.
Vol. IX.—1611–1618.
Vol. X.—1619–1623.
Vol. XI.—1623–1625, with Addenda, 1603–1625.
Vol. XII.—Addenda, 1580–1625

These Calendars render accessible to investigation a large and important mass of historical materials. The Northern Rebellion of 1566–67; the plots of the Catholic fugitives in the Low Countries; numerous designs against Queen Elizabeth and in favour of a Catholic succession; the Gunpowder-plot; the rise and fall of Somerset; the Overbury murder; the disgrace of Sir Edward

Coke; the rise of the Duke of Buckingham, &c.; and numerous other subjects few of which have been previously known.

CALENDAR OF STATE PAPERS, DOMESTIC SERIES, OF THE REIGN OF CHARLES I., preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by* JOHN BRUCE, Esq., F.S.A., (Vols. I.–XII.); *by* JOHN BRUCE, Esq., F.S.A., and WILLIAM DOUGLAS HAMILTON, Esq., F.S.A., (Vol. XIII.); and *by* WILLIAM DOUGLAS HAMILTON, Esq., F.S.A., (Vols. XIV.–XVII.) 1858–1882.

Vol. I.—1625–1626.
Vol. II.—1627–1628.
Vol. III.—1628–1629.
Vol. IV.—1629–1631.
Vol. V.—1631–1633.
Vol. VI.—1633–1634.
Vol. VII.—1634–1635.
Vol. VIII.—1635.
Vol. IX.—1635–1636.
Vol. X.—1636–1637.
Vol. XI.—1637.
Vol. XII.—1637–1638.
Vol. XIII.—1638–1639.
Vol. XIV.—1639.
Vol. XV.—1639–1640.
Vol. XVI.—1640.
Vol. XVII.—1640–41.

This Calendar presents notices of a large number of original documents of great value to all inquirers relative to the history of the period to which it refers, many hitherto unknown.

CALENDAR OF STATE PAPERS, DOMESTIC SERIES, DURING THE COMMONWEALTH, preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by* MARY ANNE EVERETT GREEN. 1875–1885.

Vol. I.—1649–1649.
Vol. II.—1650.
Vol. III.—1651.
Vol. IV.—1651–1652.
Vol. V.—1652–1653.
Vol. VI.—1653–1654.
Vol. VII.—1654.
Vol. VIII.—1655.
Vol. IX.—1655–1656
Vol. X.—1656–1657.
Vol. XI.—1657–1658.
Vol. XII.—1658–1659.

This Calendar is in continuation of those during the reigns from Edward VI. to Charles I., and contains a mass of new information.

CALENDAR OF STATE PAPERS, DOMESTIC SERIES, OF THE REIGN OF CHARLES II., preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by* MARY ANNE EVERETT GREEN. 1860–1866.

Vol. I.—1660–1661.
Vol. II.—1661–1662.
Vol. III.—1663–1664.
Vol. IV.—1664–1665.
Vol. V.—1665–1666.
Vol. VI.—1666–1667.
Vol. VII.—1667.

Seven volumes of this Calendar, between 1660 and 1667, have been published.

CALENDAR OF HOME OFFICE PAPERS OF THE REIGN OF GEORGE III., preserved in Her Majesty's Public Record Office. Vols. I. and II. *Edited by* JOSEPH REDINGTON, Esq. 1878–1879. Vol. III. *Edited by* RICHARD ARTHUR ROBERTS, Esq., Barrister-at-Law. 1881.

Vol. I.—1760 (25 Oct.)–1765.
Vol. II.—1766–1769.
Vol. III.—1770–1772.

These are the first three volumes of the modern series of Domestic Papers, commencing with the accession of George III.

CALENDAR OF STATE PAPERS relating to SCOTLAND, preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by* MARKHAM JOHN THORPE, Esq., of St. Edmund Hall, Oxford. 1858.

Vol. I., the Scottish Series. of the Reigns of Henry VIII., Edward VI., Mary, and Elizabeth, 1509–1589.

Vol. II., the Scottish Series, of the Reign of Elizabeth, 1589–1603; an Appendix to the Scottish Series, 1543–1592; and the State Papers relating to Mary Queen of Scots.

These volumes relate to Scotland, between 1509 and 1603. In the second volume are Papers relating to Mary Queen of Scots during her Detention in England, 1568–1587.

CALENDAR OF DOCUMENTS relating to IRELAND, in Her Majesty's Public Record Office, London. *Edited by* HENRY SAVAGE SWEETMAN, Esq., B.A., Trinity College, Dublin, Barrister-at-Law (Ireland); *continued by* GUSTAVUS FREDERICK HANDCOCK, Esq. 1875–1886.

Vol. I.—1171–1251.
Vol. II.—1252–1284.
Vol. III.—1285–1292.
Vol. IV.—1293–1301.
Vol. V.—1302–1307.

These volumes contain a Calendar of documents relating to Ireland; to be continued to the end of the reign of Henry VII.

CALENDAR OF STATE PAPERS relating to IRELAND, OF THE REIGNS OF HENRY VIII., EDWARD VI., MARY, AND ELIZABETH, preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by* HANS CLAUDE HAMILTON, Esq., F.S.A. 1860–1885.

Vol. I.—1509–1573.
Vol. II.—1574–1585.
Vol. III.—1586–1588.
Vol. IV.—1588–1592.

The above have been published under the editorship of Mr. H. C. Hamilton.

CALENDAR OF STATE PAPERS relating to IRELAND, OF THE REIGN OF JAMES I., preserved in Her Majesty's Public Record Office, and elsewhere. *Edited by* the Rev. C. W. RUSSELL, D.D., and JOHN P. PRENDERGAST, Esq., Barrister-at-Law. 1872–1880.

Vol. I.—1603–1606.
Vol. II.—1606–1608.
Vol. III.—1608–1610.
Vol. IV.—1611–1614.
Vol. V.—1615–1625.

This series is in continuation of the Irish State Papers commencing with the reign of Henry VIII.; but, for the reign of James I., the Papers are not confined to those in the Public Record Office, London.

CALENDAR OF STATE PAPERS, COLONIAL SERIES, preserved in Her Majesty's Public Record Office, and elsewhere. *Edited by* W. NOEL SAINSBURY, Esq. 1860–1884.

Vol. I.—America and West Indies, 1574–1660.
Vol. II.—East Indies, China, and Japan, 1513–1616.
Vol. III.—East Indies, China, and Japan, 1617–1621.
Vol. IV.—East Indies, China, and Japan, 1622–1624.
Vol. V.—America and West Indies, 1661–1668.
Vol. VI.—East Indies, 1625–1629.

These volumes include an analysis of early Colonial Papers in the Public Record Office, the India Office, and the British Museum.

CALENDAR OF LETTERS AND PAPERS, FOREIGN AND DOMESTIC, OF THE REIGN OF HENRY VIII., preserved in Her Majesty's Public Record Office, the British Museum, &c. *Edited by* J. S. BREWER, M.A., Professor of English Literature, King's College, London (Vols. I.–IV.); and *by* JAMES GAIRDNER, Esq., (Vols. V., VI., VII., and VIII.) 1862–1885.

Vol. I.—1509–1514.
Vol. II. (in Two Parts)—1515–1518.
Vol. III. (in Two Parts)—1519–1523.
Vol. IV.—Introduction.
Vol. IV., Part 1.—1524–1526.
Vol. IV., Part 2.—1526–1528.
Vol. IV., Part 3.—1529–1530.
Vol. V.—1531–1532.
Vol. VI.—1533.
Vol. VII.—1534.
Vol. VIII.—1535, to July.
Vol. IX.—1535, Aug. to Dec.

These volumes contain summaries of all State Papers and Correspondence relating to the reign of Henry VIII., in the Public Record Office, of those formerly in the State Paper Office, in the British Museum, the Libraries of Oxford and Cambridge, and other Public Libraries; and of all letters that have appeared in print in the works of Burnet, Strype, and others. Whatever authentic original material exists in England relative to the religious, political, parliamentary, or social history of the country during the reign of Henry VIII., whether despatches of ambassadors, or proceedings of the army, navy, treasury, or ordnance, or records of Parliament, appointments of officers, grants from the Crown, &c., will be found calendared in these volumes.

CALENDAR OF STATE PAPERS, FOREIGN SERIES, OF THE REIGN OF EDWARD VI., preserved in Her Majesty's Public Record Office. 1547–1553. *Edited by* W. B. TURNBULL, Esq., of Lincoln's Inn, Barrister-at-Law, &c. 1861.

CALENDAR OF STATE PAPERS, FOREIGN SERIES, OF THE REIGN OF MARY, preserved in Her Majesty's Public Record Office. 1553–1558. *Edited by* W. B. TURNBULL, Esq., of Lincoln's Inn, Barrister-at-Law, &c. 1861.

The two preceding volumes exhibit the negotiations of the English ambassadors with the courts of the Emperor Charles V. of Germany, of Henry II. of France, and of Philip II. of Spain. The affairs of several of the minor continental states also find various incidental illustrations of much interest. The Papers descriptive of the circumstances which attended the loss of Calais merit a special notice; while the progress of the wars in the north of France, into which England was dragged by her union with Spain, is narrated at some length. These volumes treat only of the relations of England with foreign powers.

CALENDAR OF STATE PAPERS, FOREIGN SERIES, OF THE REIGN OF ELIZABETH, preserved in Her Majesty's Public Record Office, &c. *Edited by* the Rev. JOSEPH STEVENSON, M.A., of University College, Durham, (Vols. I.–VII.), and ALLAN JAMES CROSBY, Esq., M.A., Barrister-at-Law, (Vols. VIII.–XI.) 1863–1880.

Vol. I.—1558–1559.
Vol. II.—1559–1560.
Vol. III.—1560–1561.
Vol. IV.—1561–1562.
Vol. V.—1562.
Vol. VI.—1563.
Vol. VII.—1564–1565.
Vol. VIII.—1566–1568.
Vol. IX.—1569–1571.
Vol. X.—1572–1574.
Vol. XI.—1575–1577.

These volumes contain a Calendar of the Foreign Correspondence during the early portion of the reign of Elizabeth. They illustrate not only the external but also the domestic affairs of Foreign Countries during that period.

CALENDAR OF TREASURY PAPERS, preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by* JOSEPH REDINGTON, Esq. 1868–1883.

Vol. I.—1557–1696.
Vol. II.—1697–1702.
Vol. III.—1702–1707.
Vol. IV.—1708–1714.
Vol. V.—1714–1719.

The above Papers connected with the affairs of the Treasury comprise petitions, reports, and other documents relating to services rendered to the State, grants of money and pensions, appointments to offices, remissions of fines and duties, &c. They illustrate civil and military events, finance, the administration in Ireland and the Colonies, &c., and afford information nowhere else recorded.

CALENDAR OF THE CAREW PAPERS, preserved in the Lambeth Library. *Edited by* J. S. BREWER, M.A., Professor of English Literature, King's College, London; and WILLIAM BULLEN, Esq. 1867–1873.

Vol. I.—1515–1574.
Vol. II.—1575–1588.
Vol. III.—1589–1600.
Vol. IV.—1601–1603.
Vol. V.—Book of Howth; Miscellaneous.
Vol. VI.—1603–1624.

The Carew Papers relating to Ireland, in the Lambeth Library, are unique, and of great importance to all students of Irish history.

CALENDAR OF LETTERS, DESPATCHES, AND STATE PAPERS, relating to the Negotiations between England and Spain, preserved in the Archives at Simancas, and elsewhere. *Edited by* G. A. BERGENROTH. 1862–1868.

Vol. I.—Hen. VII.—1485–1509.
Vol. II.—Hen. VIII.—1509–1525.
Supplement to Vol. I. and Vol. II.

Mr. Bergenroth was engaged in compiling a Calendar of the Papers relating to England preserved in the archives of Simancas in Spain, and the corresponding portion removed from Simancas to Paris. Mr. Bergenroth also visited Madrid, and examined the Papers there, bearing on the reign of Henry VIII. The first volume contains the Spanish Papers of the reign of Henry VII.; the second volume, those of the first portion of the reign of Henry VIII. The Supplement contains new information relating to the private life of Queen Katherine of England; and to the projected marriage of Henry VII. with Queen Juana, widow of King Philip of Castile, and mother of the Emperor Charles V.

CALENDAR OF LETTERS, DESPATCHES, AND STATE PAPERS, relating to the Negotiations between England and Spain, preserved in the Archives at Simancas, and elsewhere. *Edited by* DON PASCUAL DE GAYANGOS. 1873–1886.

Vol. III., Part 1.—Hen. VIII.—1525–1526.
Vol. III., Part 2.—Hen. VIII.—1527–1529.
Vol. IV., Part 1.—Hen. VIII.—1529–1530.
Vol. IV., Part 2.—Hen. VIII.—1531–1533.
Vol. IV., Part 2.—*continued.*—Hen. VIII.—1531–1533.
Vol. V., Part 1.—Hen. VIII.—1534–1536.

Upon the death of Mr. Bergenroth, Don Pascual de Gayangos was appionted to continue the Calendar of the Spanish State Papers. He has pursued a similar plan to that of his predecessor, but has been able to add much valuable matter from Brussels and Vienna, with which Mr. Bergenroth was unacquainted.

CALENDAR OF STATE PAPERS AND MANUSCRIPTS, relating to ENGLISH AFFAIRS, preserved in the Archives of Venice, &c. *Edited by* RAWDON BROWN, Esq. 1864–1884.

Vol. I.—1202–1509.
Vol. II.—1509–1519.
Vol. III.—1520–1526.
Vol. IV.—1527–1533.
Vol. V.—1534–1554.
Vol. VI., Part I.—1555–1556.
Vol. VI., Part II.—1556–1557.
Vol. VI., Part III.—1557–1558.

Mr. Rawdon Brown's researches have brought to light a number of valuable documents relating to various periods of English history; his contributions to historical literature are of the most interesting and important character.

SYLLABUS, IN ENGLISH, OF RYMER'S FŒDERA. *By* Sir THOMAS DUFFUS HARDY, D.C.L., Deputy Keeper of the Public Records. Vol. I.—Will. I.–Edw. III., 1066–1377. Vol. II.—Ric. II.–Chas. II. 1377–1654. Vol. III., Appendix and Index. 1869–1885.

The "Fœdera," or "Rymer's Fœdera," is a collection of miscellaneous documents illustrative of the History of Great Britain and Ireland, from the Norman Conquest to the reign of Charles II. Several editions of the "Fœdera" have been published, and the present Syllabus was undertaken to make the contents of this great National Work more generally known.

REPORT OF THE DEPUTY KEEPER OF THE PUBLIC RECORDS AND THE REV. J. S. BREWER TO THE MASTER OF THE ROLLS, upon the Carte and Carew Papers in the Bodleian and Lambeth Libraries. 1864. *Price* 2*s.* 6*d.*

REPORT OF THE DEPUTY KEEPER OF THE PUBLIC RECORDS TO THE MASTER OF THE ROLLS, upon the Documents in the Archives and Public Libraries of Venice. 1866. *Price* 2*s.* 6*d.*

In the Press.

CALENDAR OF STATE PAPERS, DOMESTIC SERIES, OF THE REIGN OF CHARLES I., preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by* WILLIAM DOUGLAS HAMILTON, Esq., F.S.A. Vol. XVIII.—1641-1643.

CALENDAR OF STATE PAPERS AND MANUSCRIPTS, relating to ENGLISH AFFAIRS, preserved in the Archives of Venice, &c. Vol. VII.—1559, &c.

CALENDAR OF LETTERS, DESPATCHES, AND STATE PAPERS, relating to the Negotiations between England and Spain, preserved in the Archives at Simancas, and elsewhere. *Edited by* DON PASCUAL DE GAYANGOS. Vol. V., Part 2.—1537, &c.

In Progress.

CALENDAR OF STATE PAPERS, COLONIAL SERIES, preserved in Her Majesty's Public Record Office, and elsewhere. *Edited by* W. NOEL SAINSBURY, Esq. Vol. VII.—America and West Indies, 1669, &c. Vol. VIII.—East Indies, 1630, &c.

CALENDAR OF STATE PAPERS, FOREIGN SERIES, OF THE REIGN OF ELIZABETH, preserved in Her Majesty's Public Record Office. Vol. XII.—1577.

CALENDAR OF TREASURY PAPERS, preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by* JOSEPH REDINGTON, Esq. Vol. VI.—1720, &c.

CALENDAR OF STATE PAPERS, DOMESTIC SERIES, DURING THE COMMONWEALTH, preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by* MARY ANNE EVERETT GREEN. Vol. XIII.

CALENDAR OF STATE PAPERS relating to IRELAND, OF THE REIGN OF ELIZABETH, preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by* HANS CLAUDE HAMILTON, Esq., F.S.A. Vol. V.—1592, &c.

CALENDAR OF LETTERS AND PAPERS, FOREIGN AND DOMESTIC, OF THE REIGN OF HENRY VIII., preserved in Her Majesty's Public Record Office, the British Museum, &c. *Edited by* JAMES GAIRDNER, Esq. Vol. X.—1536.

THE CHRONICLES AND MEMORIALS OF GREAT BRITAIN AND IRELAND DURING THE MIDDLE AGES.

[Royal 8vo. half-bound. *Price* 10*s.* each Volume or Part.]

On 25 July 1822, the House of Commons presented an address to the Crown, stating that the editions of the works of our ancient historians were inconvenient and defective; that many of their writings still remained in manuscript, and, in some cases, in a single copy only. They added, "that an uniform and convenient edition of the whole, published under His Majesty's royal sanction, "would be an undertaking honourable to His Majesty's reign, and conducive to "the advancement of historical and constitutional knowledge; that the House "therefore humbly besought His Majesty, that He would be graciously pleased "to give such directions as His Majesty in His wisdom, might think fit, for "the publication of a complete edition of the ancient historians of this realm, "and assured His Majesty that whatever expense might be necessary for this "purpose would be made good."

The Master of the Rolls, being very desirous that effect should be given to the resolution of the House of Commons, submitted to Her Majesty's Treasury in 1857 a plan for the publication of the ancient chronicles and memorials of the United Kingdom, and it was adopted accordingly. In selecting these works, it was considered right, in the first instance, to give preference to those of which the manuscripts were unique, or the materials of which would help to fill up blanks in English history for which no satisfactory and authentic information hitherto existed in any accessible form. One great object the Master of the Rolls had in view was to form a *corpus historicum* within reasonable limits, and which should be as complete as possible. In a subject of so vast a range, it was important that the historical student should be able to select such volumes as conformed with his own peculiar tastes and studies, and not be put to the expense of purchasing the whole collection—an inconvenience inseparable from any other plan than that which has been in this instance adopted.

Of the Chronicles and Memorials, the following volumes have been published. They embrace the period from the earliest time of British history down to the end of the reign of Henry VII.

1. The Chronicle of England, by John Capgrave. *Edited by* the Rev. F. C. Hingeston, M.A., of Exeter College, Oxford. 1858.

   Capgrave was prior of Lynn, in Norfolk, and provincial of the order of the Friars Hermits of England shortly before the year 1464. His Chronicle extends from the creation of the world to the year 1417. As a record of the language spoken in Norfolk (being written in English), it is of considerable value.

2. Chronicon Monasterii de Abingdon. Vols. I. and II. *Edited by* the Rev. Joseph Stevenson, M.A., of University College, Durham, and Vicar of Leighton Buzzard. 1858.

   This Chronicle traces the history of the great Benedictine monastery of Abingdon in Berkshire, from its foundation by King Ina of Wessex, to the reign of Richard I., shortly after which period the present narrative was drawn up by an inmate of the establishment. The author had access to the title-deeds of the house; and incorporated into his history various charters of the Saxon kings, of great importance as illustrating not only the history of the locality but also of the kingdom. The work is printed for the first time.

3. Lives of Edward the Confessor. I.—La Estoire de Seint Aedward le Rei. II.—Vita Beati Edvardi Regis et Confessoris. III.—Vita Æduuardi Regis qui apud Westmonasterium requiescit. *Edited by* Henry Richards Luard, M.A., Fellow and Assistant Tutor of Trinity College, Cambridge. 1858.

The first is a poem in Norman French, containing 4,686 lines, addressed to Alianor, Queen of Henry III., probably written in 1245, on the restoration of the church of Westminster. Nothing is known of the author. The second is an anonymous poem, containing 536 lines, written between 1440 and 1450, by command of Henry VI., to whom it is dedicated. It does not throw any new light on the reign of Edward the Confessor, but is valuable as a specimen of the Latin poetry of the time. The third, also by an anonymous author, was apparently written for Queen Edith, between 1066 and 1074, during the pressure of the suffering brought on the Saxons by the Norman conquest. It notices many facts not found in other writers, and some which differ considerably from the usual accounts.

4. Monumenta Franciscana. Vol. I.—Thomas de Eccleston de Adventu Fratrum Minorum in Angliam. Adæ de Marisco Epistolæ. Registrum Fratrum Minorum Londoniæ. *Edited by* J. S. Brewer, M.A., Professor of English Literature, King's College, London. Vol. II.—De Adventu Minorum; re-edited, with additions. Chronicle of the Grey Friars. The ancient English version of the Rule of St. Francis. Abbreviatio Statutorum, 1451, &c. *Edited by* Richard Howlett, Esq., of the Middle Temple, Barrister-at-Law. 1858, 1882.

The first volume contains original materials for the history of the settlement of the order of Saint Francis in England, the letters of Adam de Marisco, and other papers connected with the foundation and diffusion of this great body. It was the aim of the editor to collect whatever historical information could be found in this country, towards illustrating a period of the national history for which only scanty materials exist. None of these have been before printed. The second volume contains materials found, since the first volume was published, among the MSS. of Sir Charles Isham, and in various libraries.

5. Fasciculi Zizaniorum Magistri Johannis Wyclif cum Tritico. Ascribed to Thomas Netter, of Walden, Provincial of the Carmelite Order in England, and Confessor to King Henry the Fifth. *Edited by* the Rev. W. W. Shirley, M.A., Tutor and late Fellow of Wadham College, Oxford. 1858.

This work derives its principal value from being the only contemporaneous account of the rise of the Lollards. When written, the disputes of the schoolmen had been extended to the field of theology, and they appear both in the writings of Wycliff and in those of his adversaries. Wycliff's little bundles of tares are not less metaphysical than theological, and the conflict between Nominalists and Realists rages side by side with the conflict between the different interpreters of Scripture. The work gives a good idea of the controversies at the end of the 14th and the beginning of the 15th centuries.

6. The Buik of the Croniclis of Scotland; or, A Metrical Version of the History of Hector Boece; by William Stewart. Vols. I., II., and III. *Edited by* W. B. Turnbull, Esq., of Lincoln's Inn, Barrister-at-Law, 1858.

This is a metrical translation of a Latin Prose Chronicle, written in the first half of the 16th century. The narrative begins with the earliest legends and ends with the death of James I. of Scotland, and the "evil endirg of the traitors that slew him." Strict accuracy of statement is not to be looked for; but the stories of the colonization of Spain, Ireland, and Scotland are interesting if not true; and the chronicle reflects the manners, sentiments, and character of the age in which it was composed. The peculiarities of the Scottish dialect are well illustrated in this version, and the student of language will find ample materials for comparison with the English dialects of the same period, and with modern lowland Scotch.

7. Johannis Cabgrave Liber de Illustribus Henricis. *Edited by* the Rev. F. C. Hingeston, M.A., of Exeter College, Oxford. 1858.

This work is dedicated to Henry VI. of England, who appears to have been, in the author's estimation, the greatest of all the Henries. It is divided into three parts, each having a separate dedication. The first part relates only to the history of the Empire, from the election of Henry I., the Fowler, to the end of the reign of the Emperor Henry VI. The second part is devoted to English history, from the accession of Henry I. in 1100, to 1446, which was the twenty-fourth year of the reign of Henry VI. The third part contains the lives of illustrious men who have borne the name of Henry in various parts of the world. Capgrave was born in 1393, in the reign of Richard II., and lived during the Wars of the Roses, for which period his work is of some value.

8. Historia Monasterii S. Augustini Cantuariensis, by Thomas of Elmham, formerly Monk and Treasurer of that Foundation. *Edited by* Charles Hardwick, M.A., Fellow of St. Catharine's Hall, and Christian Advocate in the University of Cambridge. 1858.

This history extends from the arrival of St. Augustine in Kent until 1191. Prefixed is a chronology as far as 1418, which shows in outline what was to have been the character of the work when completed. The only copy known is in the possession of Trinity Hall, Cambridge. The author was connected with Norfolk, and most probably with Elmham, whence he derived his name.

9. Eulogium (Historiarum sive Temporis): Chronicon ab Orbe condito usque ad Annum Domini 1366; a Monacho quodam Malmesbiriensi exaratum. Vols. I., II., and III. *Edited by* F. S. Haydon, Esq., B.A. 1858–1863.

This is a Latin Chronicle extending from the Creation to the latter part of the reign of Edward III., and written by a monk of the Abbey of Malmesbury, in Wiltshire, about the year 1367. A continuation, carrying the history of England down to the year 1413, was added in the former half of the fifteenth century by an author whose name is not known. The original Chronicle is divided into five books, and contains a history of the world generally, but more especially of England to the year 1366. The continuation extends the history down to the coronation of Henry V. The Eulogium itself is chiefly valuable as containing a history, by a contemporary, of the period between 1356 and 1366. The notices of events appear to have been written very soon after their occurrence. Among other interesting matter, the Chronicle contains a diary of the Poitiers campaign, evidently furnished by some person who accompanied the army of the Black Prince. The continuation of the Chronicle is also the work of a contemporary, and gives a very interesting account of the reigns of Richard II. and Henry IV. It is believed to be the earliest authority for the statement that the latter monarch died in the Jerusalem Chamber at Westminster.

10. Memorials of Henry the Seventh: Bernardi Andreæ Tholosatis Vita Regis Henrici Septimi; necnon alia quædam ad eundem Regem spectantia. *Edited by* James Gairdner, Esq. 1858.

The contents of this volume are—(1) a life of Henry VII., by his poet laureate and historiographer, Bernard André, of Toulouse, with some compositions in verse, of which he is supposed to have been the author; (2) the journals of Roger Machado during certain embassies on which he was sent by Henry VII. to Spain and Brittany, the first of which had reference to the marriage of the King's son, Arthur, with Catharine of Arragon; (3) two curious reports by envoys sent to Spain in 1505 touching the succession to the Crown of Castile, and a project of marriage between Henry VII. and the Queen of Naples; and (4) an account of Philip of Castile's reception in England in 1506. Other documents of interest are given in an appendix.

11. Memorials of Henry the Fifth. I.—Vita Henrici Quinti, Roberto Redmanno auctore. II.—Versus Rhythmici in laudem Regis Henrici Quinti. III.—Elmhami Liber Metricus de Henrico V. *Edited by* Charles A. Cole, Esq. 1858.

This volume contains three treatises which more or less illustrate the history of the reign of Henry V., viz.: A Life by Robert Redman; a Metrical Chronicle by Thomas Elmham, prior of Lenton, a contemporary author; Versus Rhythmici, written apparently by a monk of Westminster Abbey, who was also a contemporary of Henry V. These works are printed for the first time.

12. Munimenta Gildhallæ Londoniensis; Liber Albus, Liber Custumarum, et Liber Horn, in archivis Gildhallæ asservati. Vol. I., Liber Albus. Vol. II. (in Two Parts), Liber Custumarum. Vol. III., Translation of the Anglo-Norman Passages in Liber Albus, Glossaries, Appendices, and Index. *Edited by* Henry Thomas Riley, Esq., M.A., Barrister-at-Law. 1859–1862.

The manuscript of the *Liber Albus*, compiled by John Carpenter, Common Clerk of the City of London in the year 1419, a large folio volume, is preserved in the Record Room of the City of London. It gives an account of the laws, regulations, and institutions of that City in the 12th, 13th, 14th, and early part of the 15th centuries. The *Liber Custumarum* was compiled probably by various hands in the early part of the 14th century during the reign of Edward II. The manuscript, a folio volume, is also preserved in the Record Room of the City of London, though some portion in its original state, borrowed from the City in the reign of Queen Elizabeth and never returned, forms part of the Cottonian MS. Claudius D. II. in the British Museum. It also gives an account of the laws, regulations, and institutions of the City of London in the 12th, 13th, and early part of the 14th centuries.

13. Chronica Johannis de Oxenedes. *Edited by* Sir Henry Ellis, K.H. 1859.

Although this Chronicle tells of the arrival of Hengist and Horsa in England in 449, yet it substantially begins with the reign of King Alfred, and comes down to 1292, where it ends abruptly. The history is particularly valuable for notices of events in the eastern portions of the kingdom, not to be elsewhere obtained. Some curious facts are mentioned relative to the floods in that part of England, which are confirmed in the Friesland Chronicle of Anthony Heinrich, pastor of the Island of Mohr.

14. A Collection of Political Poems and Songs relating to English History, from the Accession of Edward III. to the Reign of Henry VIII. Vols. I. and II. *Edited by* Thomas Wright, Esq., M.A. 1859–1861.

These Poems are perhaps the most interesting of all the historical writings of the period, though they cannot be relied on for accuracy of statement. They are various in character; some are upon religious subjects, some may be called satires, and some give no more than a court scandal; but as a whole they present a very fair picture of society, and of the relations of the different classes to one another. The period comprised is in itself interesting, and brings us through the decline of the feudal system, to the beginning of our modern history. The songs in old English are of considerable value to the philologist.

15. The "Opus Tertium," "Opus Minus," &c., of Roger Bacon. *Edited by* J. S. Brewer, M.A., Professor of English Literature, King's College, London. 1859.

This is the celebrated treatise—never before printed—so frequently referred to by the great philosopher in his works. It contains the fullest details we possess of the life and labours of Roger Bacon: also a fragment by the same author, supposed to be unique, the "*Compendium Studii Theologiæ.*"

16. Bartholomæi de Cotton, Monachi Norwicensis, Historia Anglicana; 449–1298: necnon ejusdem Liber de Archiepiscopis et Episcopis Angliæ. *Edited by* Henry Richards Luard, M.A., Fellow and Assistant Tutor of Trinity College, Cambridge. 1859.

The author, a monk of Norwich, has here given us a Chronicle of England from the arrival of the Saxons in 449 to the year 1298, in or about which year it appears that he died. The latter portion of this history (the whole of the reign of Edward I. more especially) is of great value, as the writer was contemporary with the events which he records. An Appendix contains several illustrative documents connected with the previous narrative.

17. Brut y Tywysogion; or, The Chronicle of the Princes of Wales. *Edited by* the Rev. John Williams ab Ithel, M.A. 1860.

This work, also known as "The Chronicle of the Princes of Wales," has been attributed to Caradoc of Llancarvan, who flourished about the middle of the twelfth century. It is written in the ancient Welsh language, begins with the abdication and death of Caedwala at Rome, in the year 681, and continues the history down to the subjugation of Wales by Edward I., about the year 1282.

18. A Collection of Royal and Historical Letters during the Reign of Henry IV. 1399–1404. *Edited by* the Rev. F. C. Hingeston, M.A., of Exeter College, Oxford. 1860.

This volume, like all the others in the series containing a miscellaneous selection of letters, is valuable on account of the light it throws upon biographical history, and the familiar view it presents of characters, manners, and events. The period requires much elucidation; to which it will materially contribute.

19. The Repressor of over much Blaming of the Clergy. By Reginald Pecock, sometime Bishop of Chichester. Vols. I. and II. *Edited by* Churchill Babington, B.D., Fellow of St. John's College, Cambridge. 1860.

The "Repressor" may be considered the earliest piece of good theological disquisition of which our English prose literature can boast. The author was born about the end of the fourteenth century, consecrated Bishop of St. Asaph in the year 1444, and translated to the see of Chichester in 1450. While Bishop of St. Asaph, he zealously defended his brother prelates from the attacks of those who censured the bishops for their neglect of duty. He maintained that it was no part of a bishop's functions to appear in the pulpit, and that his time might be more profitably spent, and his dignity better maintained, in the performance of works of a higher character. Among those who thought differently were the Lollards, and against their general doctrines the "Repressor" is directed. Pecock took up a position midway between that of the Roman Church and that of the modern Anglican Church; but his work is interesting chiefly because it gives a full account of the views of the Lollards and of the arguments by which they were supported, and because it assists us to ascertain the state of feeling which ultimately led to the Reformation. Apart from religious matters, the light thrown upon contemporaneous history is very small, but the "Repressor" has great value for the philologist, as it tells us what were the characteristics of the language in use among the cultivated Englishmen of the fifteenth century. Pecock, though an opponent of the Lollards, showed a certain spirit of toleration, for which he received, towards the end of his life, the usual mediæval reward—persecution.

20. Annales Cambriæ. *Edited by* the Rev. John Williams ab Ithel, M.A. 1860.

These annals, which are in Latin, commence in 447, and come down to 1288. The earlier portion appears to be taken from an Irish Chronicle, used by Tigernach, and by the compiler of the Annals of Ulster. During its first century it contains scarcely anything relating to Britain, the earliest direct concurrence with English history is relative to the mission of Augustine. Its notices throughout, though brief, are valuable. The annals were probably written at St. Davids, by Blegewryd, Archdeacon of Llandaff, the most learned man in his day in all Cymru.

21. The Works of Giraldus Cambrensis. Vols. I., II., III., and IV. *Edited by* J. S. Brewer, M.A., Professor of English Literature, King's College, London. Vols. V., VI., and VII. *Edited by* the Rev. James F. Dimock, M.A., Rector of Barnburgh, Yorkshire. 1861–1877.

These volumes contain the historical works of Gerald du Barry, who lived in the reigns of Henry II., Richard I., and John, and attempted to re-establish the independence of Wales by restoring the see of St. Davids to its ancient primacy. His works are of a very miscellaneous nature, both in prose and verse, and are remarkable chiefly for the racy and original anecdotes which they contain relating to contemporaries. He is the only Welsh writer of any importance who has contributed so much to the mediæval literature of this country, or assumed, in consequence of his nationality, so free and independent a tone. His frequent travels in Italy, in France, in Ireland, and in Wales, gave him opportunities for observation which did not generally fall to the lot of mediæval writers in the twelfth and thirteenth centuries, and of these observations Giraldus has made due use. Only extracts from these treatises have been printed before and almost all of them are taken from unique manuscripts.

The Topographia Hibernica (in Vol. V.) is the result of Giraldus' two visits to Ireland. The first in 1183, the second in 1185–6, when he accompanied Prince John into that country. Curious as this treatise is, Mr. Dimock is of opinion that it ought not to be accepted as sober truthful history, for Giraldus himself states that truth was not his main object, and that he compiled the work for the purpose of sounding the praises of Henry the Second. Elsewhere, however, he declares that he had stated nothing in the Topographia of the truth of which he was not well assured, either by his own eyesight or by the testimony, with all diligence elicited, of the most trustworthy and authentic men in the country; that though he did not put just the same full faith in their reports as in what he had himself seen, yet, as they only related what they had themselves seen, he could not but believe such credible witnesses. A very interesting portion of this treatise is devoted to the animals of Ireland. It shows that he was a very accurate and acute observer, and his descriptions are given in a way that a scientific naturalist of the present day could hardly improve upon. The Expugnatio Hibernica was written about 1188 and may be regarded rather as a great epic than a sober relation of acts occurring in his own days. No one can peruse it without coming to the conclusion that it is rather a poetical fiction than a prosaic truthful history. Vol. VI. contains the Itinerarium Kambriæ et Descriptio Kambriæ: and Vol. VII., the lives of S. Remigius and S. Hugh.

22. Letters and Papers illustrative of the Wars of the English in France during the Reign of Henry the Sixth, King of England. Vol. I., and Vol. II. (in Two Parts). *Edited by* the Rev. Joseph Stevenson, M.A., of University College, Durham, and Vicar of Leighton Buzzard. 1861–1864.

These letters and papers are derived chiefly from originals or contemporary copies extant in the Bibliothèque Impériale, and the Depôt des Archives, in Paris. They illustrate the policy adopted by John Duke of Bedford and his successors during their government of Normandy, and other provinces of France acquired by Henry V. Here may be traced, step by step, the gradual declension of the English power, until we are prepared for its final overthrow.

23. The Anglo-Saxon Chronicle, according to the several Original Authorities. Vol. I., Original Texts. Vol. II., Translation. *Edited and translated by* Benjamin Thorpe, Esq., Member of the Royal Academy of Sciences at Munich, and of the Society of Netherlandish Literature at Leyden. 1861.

This Chronicle, extending from the earliest history of Britain to 1154, is justly the boast of England; no other nation can produce any history, written in its own vernacular, at all approaching it, in antiquity, truthfulness, or extent, the historical books of the Bible alone excepted. There are at present six independent manuscripts of the Saxon Chronicle, ending in different years, and written in different parts of the country. In this edition, the text of each manuscript is printed in columns on the same page, so that the student may see at a glance the various changes which occur in orthography, whether arising from locality or age.

24. Letters and Papers illustrative of the Reigns of Richard III. and Henry VII. Vols. I. and II. *Edited by* James Gairdner, Esq. 1861–1863.

The Papers are derived from MSS. in the Public Record Office, the British Museum, and other repositories. The period to which they refer is unusually destitute of chronicles and other sources of historical information, so that the light obtained from them is of special importance. The principal contents of the volumes are some diplomatic Papers of Richard III.; correspondence between Henry VII. and Ferdinand and Isabella of Spain; documents relating to Edmund de la Pole, Earl of Suffolk; and a portion of the correspondence of James IV. of Scotland.

25. Letters of Bishop Grosseteste, illustrative of the Social Condition of his Time. *Edited by* Henry Richards Luard, M.A., Fellow and Assistant Tutor of Trinity College, Cambridge. 1861.

The Letters of Robert Grosseteste (131 in number) are here collected from various sources, and a large portion of them is printed for the first time. They range in

date from about 1210 to 1253, and relate to various matters connected not only with the political history of England during the reign of Henry III., but with its ecclesiastical condition. They refer especially to the diocese of Lincoln, of which Grosseteste was bishop.

23. Descriptive Catalogue of Manuscripts relating to the History of Great Britain and Ireland. Vol. I. (in Two Parts); Anterior to the Norman Invasion. Vol. II.; 1066-1200. Vol. III.; 1200-1327. *By* Sir Thomas Duffus Hardy, D.C.L., Deputy Keeper of the Public Records. 1862-1871.

The object of this work is to publish notices of all known sources of British history, both printed and unprinted, in one continued sequence. The materials, when historical (as distinguished from biographical), are arranged under the year in which the latest event is recorded in the chronicle or history, and not under the period in which its author, real or supposed, flourished. Biographies are enumerated under the year in which the person commemorated died, and not under the year in which the life was written. This arrangement has two advantages; the materials for any given period may be seen at a glance; and if the reader knows the time when an author wrote, and the number of years that had elapsed between the date of the events and the time the writer flourished, he will generally be enabled to form a fair estimate of the comparative value of the narrative itself. A brief analysis of each work has been added when deserving it, in which original portions are distinguished from mere compilations. If possible, the sources are indicated from which compilations have been derived. A biographical sketch of the author of each piece has been added, and a brief notice of such British authors as have written on historical subjects.

27. Royal and other Historical Letters illustrative of the Reign of Henry III. Vol. I., 1216-1235. Vol. II., 1236-1272. *Selected and edited by* the Rev. W. W. Shirley, D.D., Regius Professor in Ecclesiastical History, and Canon of Christ Church, Oxford. 1862-1866.

The letters contained in these volumes are derived chiefly from the ancient correspondence formerly in the Tower of London, and now in the Public Record Office. They illustrate the political history of England during the growth of its liberties, and throw considerable light upon the personal history of Simon de Montfort. The affairs of France form the subject of many of them, especially in regard to the province of Gascony. The entire collection consists of nearly 700 documents, the greater portion of which is printed for the first time.

28. Chronica Monasterii S. Albani.—1. Thomæ Walsingham Historia Anglicana; Vol. I., 1272-1381: Vol. II., 1381-1422. 2. Willelmi Rishanger Chronica et Annales, 1259-1307. 3. Johannis de Trokelowe et Henrici de Blaneforde Chronica et Annales, 1259-1296; 1307-1324; 1392-1406. 4. Gesta Abbatum Monasterii S. Albani, a Thoma Walsingham, regnante Ricardo Secundo, ejusdem Ecclesiæ Præcentore, compilata; Vol. I., 793-1290: Vol. II., 1290-1349: Vol. III., 1349-1411. 5. Johannis Amundesham, Monachi Monasterii S. Albani, ut videtur, Annales; Vols. I. and II. 6. Registra quorundam Abbatum Monasterii S. Albani, qui sæculo xv^mo^ floruere; Vol. I., Registrum Abbatiæ Johannis Whethamstede, Abbatis Monasterii Sancti Albani, iterum susceptæ; Roberto Blakeney, Capellano, quondam adscriptum: Vol. II., Registra Johannis Whethamstede, Willelmi Albon, et Willelmi Walingforde, Abbatum Monasterii Sancti Albani, cum Appendice, continente quasdam Epistolas, a Johanne Whethamstede Conscriptas. 7. Ypodigma Neustriæ a Thoma Walsingham, quondam Monacho Monasterii S. Albani, conscriptum. *Edited by* Henry Thomas Riley, Esq., M.A., Cambridge and Oxford; and of the Inner Temple, Barrister-at-Law. 1863-1876.

In the first two volumes is a History of England, from the death of Henry III. to the death of Henry V., by Thomas Walsingham, Precentor of St. Albans, from MS. VII. in the Arundel Collection in the College of Arms, London, a manuscript of the fifteenth century, collated with MS. 13 E. IX. in the King's Library in the British Museum, and MS. VII. in the Parker Collection of Manuscripts at Corpus Christi College, Cambridge.

In the 3rd volume is a Chronicle of English History, attributed to William Rishanger, who lived in the reign of Edward I., from the Cotton. MS. Faustina B. IX. in the British Museum, collated with MS. 14 C. VII. (fols. 219–231) in the King's Library, British Museum, and the Cotton MS. Claudius E. III., fols. 306–331: an account of transactions attending the award of the kingdom of Scotland to John Balliol, 1291–1292, from MS Cotton. Claudius D. VI., also attributed to William Rishanger, but on no sufficient ground: a short Chronicle of English History, 1292 to 1300, by an unknown hand, from MS. Cotton. Claudius D. VI.: a short Chronicle Willelmi Rishanger Gesta Edwardi Primi, Regis Angliæ, from MS. 14 C. I. in the Royal Library, and MS. Cotton. Claudius D. VI., with Annales Regum Angliæ, probably by the same hand: and fragments of three Chronicles of English History, 1285 to 1307.

In the 4th volume is a Chronicle of English History, 1259 to 1296, from MS. Cotton. Claudius D. VI.: Annals of Edward II., 1307 to 1323, by John de Trokelowe, a monk of St. Albans, and a continuation of Trokelowe's Annals, 1323, 1324, by Henry de Blaneforde, both from MS. Cotton. Claudius D. VI.: a full Chronicle of English History, 1392 to 1406, from MS. VII. in the Library of Corpus Christi College, Cambridge; and an account of the Benefactors of St. Albans, written in the early part of the 15th century from MS. VI. in the same Library.

The 5th, 6th, and 7th volumes contain a history of the Abbots of St. Albans, 793 to 1411, mainly compiled by Thomas Walsingham, from MS. Cotton. Claudius E. IV., in the British Museum: with a Continuation, from the closing pages of Parker MS. VII., in the Library of Corpus Christi College, Cambridge.

The 8th and 9th volumes, in continuation of the Annals, contain a Chronicle, probably by John Amundesham, a monk of St. Albans.

The 10th and 11th volumes relate especially to the acts and proceedings of Abbots Whethamstede, Albon, and Wallingford, and may be considered as a memorial of the chief historical and domestic events during those periods.

The 12th volume contains a compendious History of England to the reign of Henry V., and of Normandy in early times, also by Thomas Walsingham, and dedicated to Henry V. The compiler has often substituted other authorities in place of those consulted in the preparation of his larger work.

29. Chronicon Abbatiæ Eveshamensis, Auctoribus Dominico Priore Eveshamiæ et Thoma de Marleberge Abbate, a Fundatione ad Annum 1213, una cum Continuatione ad Annum 1418. *Edited by* the Rev. W. D. Macray, Bodleian Library, Oxford. 1863.

The Chronicle of Evesham illustrates the history of that important monastery from its foundation by Egwin, about 690, to the year 1418. Its chief feature is an autobiography, which makes us acquainted with the inner daily life of a great abbey, such as but rarely has been recorded. Interspersed are many notices of general, personal, and local history which will be read with much interest. This work exists in a single MS., and is for the first time printed.

30. Ricardi de Cirencestria Speculum Historiale de Gestis Regum Angliæ. Vol. I., 447–871. Vol. II., 872–1066. *Edited by* John E. B. Mayor, M.A., Fellow of St. John's College, Cambridge. 1863–1869.

The compiler, Richard of Cirencester, was a monk of Westminster, 1355–1400. In 1391 he obtained a licence to make a pilgrimage to Rome. His history, in four books, extends from 447 to 1066. He announces his intention of continuing it, but there is no evidence that he completed any more. This chronicle gives many charters in favour of Westminster Abbey, and a very full account of the lives and miracles of the saints, especially of Edward the Confessor, whose reign occupies the fourth book. A treatise on the Coronation, by William of Sudbury, a monk of Westminster, fills book iii. c. 3. It was on this author that C. J. Bertram fathered his forgery, *De Situ Brittaniæ*, in 1747.

31. Year Books of the Reign of Edward the First. Years 20–21, 21–22, 30–31, 32–33, and 33–35 Edw. I.; and 11–12 Edw. III. *Edited and translated by* Alfred John Horwood, Esq., of the Middle Temple, Barrister-

at-Law. Years 12–13 Edward III. *Edited and translated by* Luke Owen Pike, Esq., M.A., of Lincoln's Inn, Barrister-at-Law. 1863–1885.

The volumes known as the "Year Books" contain reports in Norman-French of Cases argued and decided in the Courts of Common Law. They may be considered to a great extent as the "lex non scripta" of England, held in the highest veneration by the ancient sages of the law, and received by them as the repositories of the first recorded judgments and dicta of the great legal luminaries of past ages. They are also worthy of attention on account of the historical information and the notices of public and private persons which they contain, as well as the light which they throw on ancient manners and customs.

32. Narratives of the Expulsion of the English from Normandy 1449–1450. —Robertus Blondelli de Reductione Normanniæ: Le Recouvrement de Normendie, par Berry, Hérault du Roy: Conferences between the Ambassadors of France and England. *Edited, from MSS. in the Imperial Library at Paris, by* the Rev. Joseph Stevenson, M.A., of University College, Durham. 1863.

This volume contains the narrative of an eye-witness who details with considerable power and minuteness the circumstances which attended the final expulsion of the English from Normandy in 1450. Commencing with the infringement of the truce by the capture of Fougères, and ending with the battle of Formigny and the embarkation of the Duke of Somerset. The period embraced is less than two years.

33. Historia et Cartularium Monasterii S. Petri Gloucestriæ. Vols. I., II., and III. *Edited by* W. H. Hart, Esq., F.S.A., Membre correspondant de la Société des Antiquaires de Normandie. 1863–1867.

This work consists of two parts, the History and the Cartulary of the Monastery of St. Peter, Gloucester. The history furnishes an account of the monastery from its foundation, in the year 681, to the early part of the reign of Richard II., together with a calendar of donations and benefactions. It treats principally of the affairs of the monastery, but occasionally matters of general history are introduced. Its authorship has generally been assigned to Walter Froucester the twentieth abbot, but without any foundation.

34. Alexandri Neckam de Naturis Rerum libri duo; with Neckam's Poem, De Laudibus Divinæ Sapientiæ. *Edited by* Thomas Wright, Esq., M.A. 1863.

Neckam was a man who devoted himself to science, such as it was in the twelfth century. In the "De Naturis Rerum" are to be found what may be called the rudiments of many sciences mixed up with much error and ignorance. Neckam was not thought infallible, even by his contemporaries, for Roger Bacon remarks of him, "this Alexander in many things wrote what was true and useful; "but he neither can nor ought by just title to be reckoned among authorities." Neckam, however, had sufficient independence of thought to differ from some of the schoolmen who in his time considered themselves the only judges of literature. He had his own views in morals, and in giving us a glimpse of them, as well as of his other opinions, he throws much light upon the manners, customs, and general tone of thought prevalent in the twelfth century. The poem entitled "De Laudibus Divinæ Sapientiæ" appears to be a metrical paraphrase or abridgment of the "De Naturis Rerum." It is written in the elegiac metre, and though there are many lines which violate classical rules, it is, as a whole above the ordinary standard of mediæval Latin.

35. Leechdoms, Wortcunning, and Starcraft of Early England; being a Collection of Documents illustrating the History of Science in this Country before the Norman Conquest. Vols. I., II., and III. *Collected and edited by* the Rev. T. Oswald Cockayne, M.A., of St. John's College, Cambridge, 1864–1866.

This work illustrates not only the history of science, but the history of superstition. In addition to the information bearing directly upon the medical skill and medical faith of the times, there are many passages which incidentally throw light upon the general mode of life and ordinary diet. The volumes are interesting

not only in their scientific, but also in their social aspect. The manuscripts from which they have been printed are valuable to the Anglo-Saxon scholar for the illustrations they afford of Anglo-Saxon orthography.

36. Annales Monastici. Vol. I.:—Annales de Margan, 1066–1232; Annales de Theokesberia, 1066–1263; Annales de Burton, 1004–1263. Vol. II.:—Annales Monasterii de Wintonia, 519–1277; Annales Monasterii de Waverleia, 1–1291. Vol. III.:—Annales Prioratus de Dunstaplia, 1–1297. Annales Monasterii de Bermundeseia, 1042–1432. Vol. IV.:—Annales Monasterii de Oseneia, 1016–1347; Chronicon vulgo dictum Chronicon Thomæ Wykes, 1066–1289; Annales Prioratus de Wigornia, 1–1377. Vol. V.:—Index and Glossary. *Edited by* Henry Richards Luard, M.A., Fellow and Assistant Tutor of Trinity College, and Registrary of the University, Cambridge. 1864–1869.

The present collection of Monastic Annals embraces all the more important chronicles compiled in religious houses in England during the thirteenth century. These distinct works are ten in number. The extreme period which they embrace ranges from the year 1 to 1432, although they refer more especially to the reigns of John, Henry III., and Edward I. Some of these narratives have already appeared in print, but others are printed for the first time.

37. Magna Vita S. Hugonis Episcopi Lincolniensis. From MSS. in the Bodleian Library, Oxford, and the Imperial Library, Paris. *Edited by* the Rev. James F. Dimock, M.A., Rector of Barnburgh, Yorkshire. 1864.

This work contains a number of very curious and interesting incidents, and being the work of a contemporary, is very valuable, not only as a truthful biography of a celebrated ecclesiastic, but as the work of a man, who, from personal knowledge, gives notices of passing events, as well as of individuals who were then taking active part in public affairs. The author, in all probability, was Adam Abbot of Evesham. He was domestic chaplain and private confessor of Bishop Hugh, and in these capacities was admitted to the closest intimacy, Bishop Hugh was Prior of Witham for 11 years before he became Bishop of Lincoln. His consecration took place on the 21st September 1186; he died on the 16th of November 1200; and was canonized in 1220.

38. Chronicles and Memorials of the Reign of Richard the First. Vol. I.:—Itinerarium Peregrinorum et Gesta Regis Ricardi. Vol. II.:—Epistolæ Cantuarienses; the Letters of the Prior and Convent of Christ Church, Canterbury; 1187 to 1199. *Edited by* William Stubbs, M.A., Vicar of Navestock, Essex, and Lambeth Librarian. 1864–1865.

The authorship of the Chronicle in Vol. I., hitherto ascribed to Geoffrey Vinesauf, is now more correctly ascribed to Richard, Canon of the Holy Trinity of London. The narrative extends from 1187 to 1199; but its chief interest consists in the minute and authentic narrative which it furnishes of the exploits of Richard I., from his departure from England in December 1189 to his death in 1199. The author states in his prologue that he was an eye-witness of much that he records; and various incidental circumstances which occur in the course of the narrative confirm this assertion.

The letters in Vol. II., written between 1187 and 1199, are of value as furnishing authentic materials for the history of the ecclesiastical condition of England during the reign of Richard I. They had their origin in a dispute which arose from the attempts of Baldwin and Hubert, archbishops of Canterbury, to found a college of secular canons, a project which gave great umbrage to the monks of Canterbury, who saw in it a design to supplant them in their function of metropolitan chapter. These letters are printed, for the first time, from a MS. belonging to the archiepiscopal library at Lambeth.

39. Recueil des Croniques et anchiennes Istories de la Grant Bretaigne a present nomme Engleterre, par Jehan de Waurin. Vol. I. Albina to 688. Vol. II., 1399–1422. Vol. III., 1422–1431. *Edited by* Sir William Hardy, F.S.A. 1864–1879. Vol. IV. 1431–1443. *Edited by* Sir William Hardy, F.S.A., and Edward L. C. P. Hardy, Esq., F.S.A., of Lincoln's Inn, Barrister-at-law. 1884.

40. A Collection of the Chronicles and ancient Histories of Great Britain, now called England, by John de Wavrin. Albina to 688. (Translation

the preceding Vol. I.) *Edited and translated by* Sir WILLIAM HARDY, F.S.A. 1864.

This curious chronicle extends from the fabulous period of history down to the return of Edward IV. to England in the year 1471 after the second deposition of Henry VI. The manuscript from which the text of the work is taken is preserved in the Imperial Library at Paris, and is believed to be the only complete and nearly contemporary copy in existence. The work, as originally bound, was comprised in six volumes, since rebound in morocco in 12 volumes, folio maximo, vellum, and is illustrated with exquisite miniatures, vignettes, and initial letters. It was written towards the end of the fifteenth century, having been expressly executed for Louis de Bruges, Seigneur de la Gruthuyse and Earl of Winchester, from whose cabinet it passed into the library of Louis XII. at Blois.

41 POLYCHRONICON RANULPHI HIGDEN, with Trevisa's Translation. Vols. I. and II. *Edited by* CHURCHILL BABINGTON, B.D., Senior Fellow of St. John's College, Cambridge. Vols. III., IV., V., VI., VII., and VIII. *Edited by* the Rev. JOSEPH RAWSON LUMBY, D.D., Norrisian Professor of Divinity, Vicar of St. Edward's, Fellow of St. Catharine's College, and late Fellow of Magdalene College, Cambridge. 1865–1883.

This is one of the many mediæval chronicles which assume the character of a history of the world. It begins with the creation, and is brought down to the author's own time, the reign of Edward III. Prefixed to the historical portion, is a chapter devoted to geography, in which is given a description of every known land. To say that the Polychronicon was written in the fourteenth century is to say that it is not free from inaccuracies. It has, however, a value apart from its intrinsic merits. It enables us to form a very fair estimate of the knowledge of history and geography which well-informed readers of the fourteenth and fifteenth centuries possessed, for it was then the standard work on general history.

The two English translations, which are printed with the original Latin, afford interesting illustrations of the gradual change of our language, for one was made in the fourteenth century, the other in the fifteenth. The differences between Trevisa's version and that of the unknown writer are often considerable.

42. LE LIVERE DE REIS DE BRITTANIE E LE LIVERE DE REIS DE ENGLETERE. *Edited by* JOHN GLOVER, M.A., Vicar of Brading, Isle of Wight, formerly Librarian of Trinity College, Cambridge. 1865.

These two treatises, though they cannot rank as independent narratives, are nevertheless valuable as careful abstracts of previous historians, especially "Le Livere de Reis de Engletere." Some various readings are given which are interesting to the philologist as instances of semi-Saxonized French. It is supposed that Peter of Ickham was the supposed author.

43. CHRONICA MONASTERII DE MELSA AB ANNO 1150 USQUE AD ANNUM 1406. Vols. I., II., and III. *Edited by* EDWARD AUGUSTUS BOND, Esq., Assistant Keeper of Manuscripts, and Egerton Librarian, British Museum. 1866–1868.

The Abbey of Meaux was a Cistercian house, and the work of its abbot is both curious and valuable. It is a faithful and often minute record of the establishment of a religious community, of its progress in forming an ample revenue, of its struggles to maintain its acquisitions, and of its relations to the governing institutions of the country. In addition to the private affairs of the monastery, some light is thrown upon the public events of the time, which are however kept distinct, and appear at the end of the history of each abbot's administration. The text has been printed from what is said to be the autograph of the original compiler, Thomas de Burton, the nineteenth abbot.

44. MATTHÆI PARISIENSIS HISTORIA ANGLORUM, SIVE, UT VULGO DICITUR, HISTORIA MINOR. Vols. I., II., and III. 1067–1253. *Edited by* Sir FREDERIC MADDEN, K.H., Keeper of the Manuscript Department of British Museum. 1866–1869.

The exact date at which this work was written is, according to the chronicler, 1250. The history is of considerable value as an illustration of the period during which the author lived, and contains a good summary of the events which followed

the Conquest. This minor chronicle is, however, based on another work (also written by Matthew Paris) giving fuller details, which has been called the "Historia Major." The chronicle here published, nevertheless, gives some information not to be found in the greater history.

45. Liber Monasterii de Hyda: a Chronicle and Chartulary of Hyde Abbey, Winchester, 455–1023. *Edited, from a Manuscript in the Library of the Earl of Macclesfield, by* Edward Edwards, Esq. 1866.

The "Book of Hyde" is a compilation from much earlier sources which are usually indicated with considerable care and precision. In many cases, however, the Hyde Chronicler appears to correct, to qualify, or to amplify—either from tradition or from sources of information not now discoverable—the statements, which, in substance, he adopts. He also mentions, and frequently quotes from writers whose works are either entirely lost or at present known only by fragments. There is to be found, in the "Book of Hyde," much information relating to the reign of King Alfred which is not known to exist elsewhere. The volume contains some curious specimens of Anglo-Saxon and Mediæval English.

46. Chronicon Scotorum: a Chronicle of Irish Affairs, from the Earliest Times to 1135; and Supplement, containing the Events from 1141 to 1150. *Edited, with Translation, by* William Maunsell Hennessy, Esq., M.R.I.A. 1866.

There is, in this volume, a legendary account of the peopling of Ireland and of the adventures which befell the various heroes who are said to have been connected with Irish history. The details are, however, very meagre both for this period and for the time when history becomes more authentic. The plan adopted in the chronicle gives the appearance of an accuracy to which the earlier portions of the work cannot have any claim. The succession of events is marked, year by year, from A.M. 1599 to A.D. 1150. The principal events narrated in the later portion of the work are, the invasions of foreigners, and the wars of the Irish among themselves. The text has been printed from a MS. preserved in the library of Trinity College, Dublin, written partly in Latin, partly in Irish.

47. The Chronicle of Pierre de Langtoft, in French Verse, from the earliest Period to the Death of Edward I. Vols. I. and II. *Edited by* Thomas Wright, Esq., M.A. 1866–1868.

It is probable that Pierre de Langtoft was a canon of Bridlington, in Yorkshire, and lived in the reign of Edward I., and during a portion of the reign of Edward II. This chronicle is divided into three parts: in the first, is an abridgment of Geoffrey of Monmouth's "Historia Britonum;" in the second a history of the Anglo-Saxon and Norman kings, to the death of Henry III.; in the third, a history of the reign of Edward I. The principal object of the work was apparently to show the justice of Edward's Scottish wars. The language is singularly corrupt, and a curious specimen of the French of Yorkshire.

48. The War of the Gaedhil with the Gaill, or The Invasions of Ireland by the Danes and other Norsemen. *Edited, with a Translation, by* James Henthorn Todd, D.D., Senior Fellow of Trinity College, and Regius Professor of Hebrew in the University, Dublin. 1867.

The work in its present form, in the editor's opinion, is a comparatively modern version of an undoubtedly ancient original. That it was compiled from contemporary materials has been proved by curious incidental evidence. It is stated in the account given of the battle of Clontarf that the full tide in Dublin Bay on the day of the battle (23 April 1014) coincided with sunrise: and that the returning tide in the evening aided considerably in the defeat of the Danes. The fact has been verified by astronomical calculations, and the inference is that the author of the chronicle, if not an eye-witness, must have derived his information from eye-witnesses. The contents of the work are sufficiently described in its title. The story is told after the manner of the Scandinavian Sagas, with poems and fragments of poems introduced into the prose narrative.

49. Gesta Regis Henrici Secundi Benedicti Abbatis. Chronicle of the Reigns of Henry II. and Richard I., 1169–1192, known under the name of Benedict of Peterborough. Vols. I. and II. *Edited by* William Stubbs, M.A., Regius Professor of Modern History, Oxford, and Lambeth Librarian. 1867.

This chronicle of the reigns of Henry II. and Richard I., known commonly under the name of Benedict of Peterborough, is one of the best existing specimens of a class of historical compositions of the first importance to the student.

50. Munimenta Academica, or, Documents illustrative of Academical Life and Studies at Oxford (in Two Parts). *Edited by* the Rev. Henry Anstey, M.A., Vicar of St. Wendron, Cornwall, and lately Vice-Principal of St. Mary Hall, Oxford. 1868.

This work will supply materials for a History of Academical Life and Studies in the University of Oxford during the 13th, 14th, and 15th centuries.

51. Chronica Magistri Rogeri de Houedene. Vols. I., II., III., and IV. *Edited by* William Stubbs, M.A., Regius Professor of Modern History, and Fellow of Oriel College, Oxford. 1868–1871.

This work has long been justly celebrated, but not thoroughly understood until Mr. Stubbs' edition. The earlier portion, extending from 732 to 1148, appears to be a copy of a compilation made in Northumbria about 1161, to which Hoveden added little. From 1148 to 1169—a very valuable portion of this work—the matter is derived from another source, to which Hoveden appears to have supplied little, and not always judiciously. From 1170 to 1192 is the portion which corresponds with the Chronicle known under the name of Benedict of Peterborough (*see* No. 49); but it is not a copy, being sometimes an abridgment, at others a paraphrase; occasionally the two works entirely agree; showing that both writers had access to the same materials, but dealt with them differently. From 1192 to 1201 may be said to be wholly Hoveden's work: it is extremely valuable, and an authority of the first importance.

52. Willelmi Malmesbiriensis Monachi de Gestis Pontificum Anglorum Libri Quinque. *Edited, from William of Malmesbury's Autograph MS., by* N. E. S. A. Hamilton, Esq., of the Department of Manuscripts, British Museum 1870.

William of Malmesbury's "Gesta Pontificum" is the principal foundation of English Ecclesiastical Biography, down to the year 1122. The manuscript which has been followed in this Edition is supposed by Mr. Hamilton to be the author's autograph, containing his latest additions and amendments.

53. Historic and Municipal Documents of Ireland, from the Archives of the City of Dublin, &c. 1172–1320. *Edited by* John T. Gilbert, Esq., F.S.A., Secretary of the Public Record Office of Ireland. 1870.

A collection of original documents, elucidating mainly the history and condition of the municipal, middle, and trading classes under or in relation with the rule of England in Ireland,—a subject hitherto in almost total obscurity. Extending over the first hundred and fifty years of the Anglo-Norman settlement, the series includes charters, municipal laws and regulations, rolls of names of citizens and members of merchant-guilds, lists of commodities with their rates, correspondence, illustrations of relations between ecclesiastics and laity; together with many documents exhibiting the state of Ireland during the presence there of the Scots under Robert and Edward Bruce.

54. The Annals of Loch Cé, A Chronicle of Irish Affairs, from 1041 to 1590. Vols. I. and II. *Edited, with a Translation, by* William Maunsell Hennessy, Esq., M.R.I.A. 1871.

The original of this chronicle has passed under various names. The title of "Annals of Loch Cé" was given to it by Professor O'Curry, on the ground that it was transcribed for Brian Mac Dermot, an Irish chieftain, who resided on the island in Loch Cé, in the county of Roscommon. It adds much to the materials for the civil and ecclesiastical history of Ireland: and contains many curious references to English and foreign affairs, not noticed in any other chronicle.

55. Monumenta Juridica. The Black Book of the Admiralty, with Appendices. Vols. I., II., III., and IV. *Edited by* Sir Travers Twiss, Q.C., D.C.L. 1871–1876.

This book contains the ancient ordinances and laws relating to the navy, and was probably compiled for the use of the Lord High Admiral of England Selden calls it the "jewel of the Admiralty Records." Prynne ascribes to the Black Book the same authority in the Admiralty as the Black and Red Rocks have in the Court of Exchequer, and most English writers on maritime law recognize its importance.

56. MEMORIALS OF THE REIGN OF HENRY VI.:—OFFICIAL CORRESPONDENCE OF THOMAS BEKYNTON, SECRETARY TO HENRY VI., AND BISHOP OF BATH AND WELLS. *Edited, from a MS. in the Archiepiscopal Library at Lambeth, with an Appendix of Illustrative Documents, by* the Rev. GEORGE WILLIAMS, B.D., Vicar of Ringwood, late Fellow of King's College, Cambridge. Vols. I. and II. 1872.

These curious volumes are of a miscellaneous character, and were probably compiled under the immediate direction of Bekynton before he had attained to the Episcopate. They contain many of the Bishop's own letters, and several written by him in the King's name; also letters to himself while Royal Secretary, and others addressed to the King. This work elucidates some points in the history of the nation during the first half of the fifteenth century.

57. MATTHÆI PARISIENSIS, MONACHI SANCTI ALBANI, CHRONICA MAJORA. Vol. I. The Creation to A.D. 1066. Vol. II. A.D. 1067 to A.D. 1216. Vol. III. A.D. 1216 to A.D. 1239. Vol. IV. A.D. 1240 to A.D. 1247. Vol. V. A.D. 1248 to A.D. 1259. Vol. VI. Additamenta. Vol. VII. Index. *Edited by* HENRY RICHARDS LUARD, D.D., Fellow of Trinity College, Registrary of the University, and Vicar of Great St. Mary's, Cambridge. 1872–1884.

This work contains the "Chronica Majora" of Matthew Paris, one of the most valuable and frequently consulted of the ancient English Chronicles. It is published from its commencement, for the first time. The editions by Archbishop Parker, and William Wats, severally begin at the Norman Conquest.

58. MEMORIALE FRATRIS WALTERI DE COVENTRIA.—THE HISTORICAL COLLECTIONS OF WALTER OF COVENTRY. Vols. I. and II. *Edited, from the MS. in the Library of Corpus Christi College, Cambridge, by* WILLIAM STUBBS, M.A., Regius Professor of Modern History, and Fellow of Oriel College, Oxford. 1872–1873.

This work, now printed in full for the first time, has long been a *desideratum* by Historical Scholars. The first portion, however, is not of much importance, being only a compilation from earlier writers. The part relating to the first quarter of the thirteenth century is the most valuable and interesting.

59. THE ANGLO-LATIN SATIRICAL POETS AND EPIGRAMMATISTS OF THE TWELFTH CENTURY. Vols. I. and II. *Collected and edited by* THOMAS WRIGHT, Esq., M.A., Corresponding Member of the National Institute of France (Académie des Inscriptions et Belles-Lettres). 1872.

The Poems contained in these volumes have long been known and appreciated as the best satires of the age in which their authors flourished, and were deservedly popular during the 13th and 14th centuries.

60. MATERIALS FOR A HISTORY OF THE REIGN OF HENRY VII., FROM ORIGINAL DOCUMENTS PRESERVED IN THE PUBLIC RECORD OFFICE. Vols. I. and II. *Edited by* the Rev. WILLIAM CAMPBELL, M.A., one of Her Majesty's Inspectors of Schools. 1873–1877.

These volumes are valuable as illustrating the acts and proceedings of Henry VII. on ascending the throne, and shadow out the policy he afterwards adopted.

61. HISTORICAL PAPERS AND LETTERS FROM THE NORTHERN REGISTERS. *Edited by* JAMES RAINE, M.A., Canon of York, and Secretary of the Surtees Society. 1873.

The documents in this volume illustrate, for the most part, the general history of the north of England, particularly in its relation to Scotland.

62. REGISTRUM PALATINUM DUNELMENSE. THE REGISTER OF RICHARD DE KELLAWE, LORD PALATINE AND BISHOP OF DURHAM; 1311–1316. Vols. I., II., III., and IV. *Edited by* Sir THOMAS DUFFUS HARDY, D.C.L., Deputy Keeper of the Public Records. 1873–1878.

Bishop Kellawe's Register contains the proceedings of his prelacy, both lay and ecclesiastical, and is the earliest Register of the Palatinate of Durham.

63. MEMORIALS OF SAINT DUNSTAN, ARCHBISHOP OF CANTERBURY. *Edited, from various MSS., by* WILLIAM STUBBS, M.A., Regius Professor of Modern History, and Fellow of Oriel College, Oxford. 1874.

This volume contains several lives of Archbishop Dunstan, one of the most celebrated Primates of Canterbury. They open various points of Historical and Literary interest, without which our knowledge of the period would be more incompleete than it is at present.

64. Chronicon Angliæ, ab Anno Domini 1328 usque ad Annum 1388, Auctore Monacho quodam Sancti Albani. *Edited by* Edward Maunde Thompson Esq., Barrister-at-Law, and Assistant-Keeper of the Manuscripts in the British Museum. 1874.

This chronicle gives a circumstantial history of the close of the reign of Edward III. which has hitherto been considered lost.

65. Thómas Saga Erkibyskups. A Life of Archbishop Thomas Becket, in Icelandic. Vols. I. and II. *Edited, with English Translation, Notes, and Glossary by* M. Eiríkr Magnússon, M.A., Sub-Librarian of the University Library, Cambridge. 1875–1884.

This work is derived from the Life of Becket written by Benedict of Peterborough, and apparently supplies the missing portions in Benedict's biography.

66. Radulphi de Coggeshall Chronicon Anglicanum. *Edited by* the Rev. Joseph Stevenson, M.A. 1875.

This volume contains the "Chronicon Anglicanum," by Ralph of Coggeshall, the "Libellus de Expugnatione Terræ Sanctæ per Saladinum," usually ascribed to the same author, and other pieces of an interesting character.

67. Materials for the History of Thomas Becket, Archbishop of Canterbury. Vols. I., II., III., IV., V., and VI. *Edited by* the Rev. James Craigie Robertson, M.A., Canon of Canterbury. 1875–1883. Vol. VII. *Edited by* Joseph Brigstocke Sheppard, Esq., LL.D. 1885.

This Publication comprises all contemporary materials for the history of Archbishop Thomas Becket. The first volume contains the life of that celebrated man, and the miracles after his death, by William, a monk of Canterbury. The second, the life by Benedict of Peterborough; John of Salisbury; Alan of Tewkesbury; and Edward Grim. The third, the life by William Fitzstephen; and Herbert of Bosham. The fourth, Anonymous lives, Quadrilogus, &c. The fifth, sixth, and seventh, the Epistles, and known letters.

68. Radulfi de Diceto Decani Lundoniensis Opera Historica. The Historical Works of Master Ralph de Diceto, Dean of London. Vols. I. and II. *Edited, from the Original Manuscripts, by* William Stubbs, M.A., Regius Professor of Modern History, and Fellow of Oriel College, Oxford. 1876.

The Historical Works of Ralph de Diceto are some of the most valuable materials for British History. The Abbreviationes Chronicorum extend from the Creation to 1147, and the Ymagines Historiarum to 1201.

69. Roll of the Proceedings of the King's Council in Ireland, for a Portion of the 16th Year of the Reign of Richard II. 1392–93. *Edited by* the Rev. James Graves, A.B. 1877.

This Roll throws considerable light on the History of Ireland at a period little known. It seems the only document of the kind extant.

70. Henrici de Bracton de Legibus et Consuetudinibus Angliæ Libri Quinque in Varios Tractatus Distincti. Ad Diversorum et Vetustissimorum Codicum Collationem Typis Vulgati. Vols. I., II., III., IV., V., and VI. *Edited by* Sir Travers Twiss, Q.C., D.C.L. 1878–1883.

This is a new edition of Bracton's celebrated work, collated with MSS. in the British Museum; the Libraries of Lincoln's Inn, Middle Temple, and Gray's Inn; Bodleian Library, Oxford; the Bibliothèque Nationale, Paris; &c.

71. The Historians of the Church of York, and its Archbishops. Vol. I. *Edited by* James Raine, M.A., Canon of York, and Secretary of the Surtees Society. 1879.

This will form a complete "Corpus Historicum Eboracense," a work very much needed, and of great value to the Historical Inquirer.

72. Registrum Malmesburiense. The Register of Malmesbury Abbey; Preserved in the Public Record Office. Vols. I. and II. *Edited by* J. S. Brewer, M.A., Preacher at the Rolls, and Rector of Toppesfield; and Charles Trice Martin, Esq., B.A. 1879, 1880.

This work illustrates many curious points of history, the growth of society, the distribution of land, the relations of landlord and tenant, national customs, &c.

73. Historical Works of Gervase of Canterbury. Vols. I. and II. The Chronicle of the Reigns of Stephen, Henry II., and Richard I., by Gervase, the Monk of Canterbury. *Edited by* William Stubbs, D.D.; Canon Residentiary of St. Paul's, London; Regius Professor of Modern History and Fellow of Oriel College, Oxford; &c. 1879, 1880.

The Historical Works of Gervase of Canterbury are of great importance as regards the questions of Church and State, during the period in which he wrote. This work was printed by Twysden, in the "Historiæ Anglicanæ Scriptores X.," more than two centuries ago. The present edition has received critical examination and illustration.

74. Henrici Archidiaconi Huntendunensis Historia Anglorum. The History of the English, by Henry, Archdeacon of Huntingdon, from A.D. 55 to A.D. 1154, in Eight Books. *Edited by* Thomas Arnold, Esq., M.A., of University College, Oxford. 1879.

Henry of Huntingdon's work was first printed by Sir Henry Savile, in 1596, in his "Scriptores post Bedam," and reprinted at Frankfort in 1601. Both editions are very rare and inaccurate. The first five books of the History were published in 1848 in the "Monumenta Historica Britannica," which is out of print. The present volume contains the whole of the manuscript of Huntingdon's History in eight books, collated with a manuscript lately discovered at Paris.

75. The Historical Works of Symeon of Durham. Vols. I. and II. *Edited by* Thomas Arnold, Esq., M.A., of University College, Oxford. 1882–1885.

The first volume of this edition of the Historical Works of Symeon of Durham, contains the "Historia Dunelmensis Ecclesiæ," and other Works. The second volume contains the "Historia Regum," &c.

76. Chronicles of the Reigns of Edward I. and Edward II. Vols. I. and II. *Edited by* William Stubbs, D.D., Canon Residentiary of St. Paul's, London; Regius Professor of Modern History, and Fellow of Oriel College, Oxford, &c. 1882, 1883.

The first volume of these Chronicles contains the "Annales Londonienses" and the "Annales Paulini:" the second, I.—Commendatio Lamentabilis in Transitu Magni Regis Edwardi. II.—Gesta Edwardi de Carnarvan Auctore Canonico Bridlingtoniensi. III.—Monachi Cujusdam Malmesberiensis Vita, Edwardi II. IV.—Vita et Mors Edwardi II. Conscripta a Thoma de la Moore.

77. Registrum Epistolarum Fratris Johannis Peckham, Archiepiscopi Cantuariensis. Vols. I., II., and III. *Edited by* Charles Trice Martin, Esq., B.A., F.S.A., 1882–1886.

These Letters are of great value for illustrating English Ecclesiastical History.

78. Register of S. Osmund. *Edited by* the Rev. W. H. Rich Jones, M.A., F.S.A., Canon of Salisbury, Vicar of Bradford-on-Avon. Vols. I. and II. 1883, 1884.

This Register, of which a complete copy is here printed for the first time, is among the most ancient, and certainly the most treasured, of the muniments of the Bishops of Salisbury. It derives its name from containing the statutes, rules, and orders made or compiled by S. Osmund, to be observed in the Cathedral and Diocese of Salisbury. The first 19 folios contain the "Consuetudinary," the exposition, as regards ritual, of the "Use of Sarum."

79. Chartulary of the Ancient Benedictine Abbey of Ramsey, from the MS. in the Public Record Office. Vol. I. 1884. *Edited by* William Henry Hart, Esq., F.S.A., and the Rev. Ponsonby Annesley Lyons.

This Chartulary of the Ancient Benedictine Monastery of Ramsey, Huntingdonshire, came to the Crown on the Dissolution of Monasteries, was afterwards preserved in the Stone Tower, Westminster Hall, and thence transferred to the Public Record Office.

80. Chartularies of St. Mary's Abbey, Dublin, &c., preserved in the Bodleian Library and British Museum. *Edited by* John Thomas Gilbert, Esq., F.S.A., M.R.I.A. Vols. I. & II. 1884 and 1885.

These Chartularies, published for the first time, are the only documents of that description known to exist of the ancient establishments of the Cistercian Order in Ireland; two being of St. Mary's Abbey, Dublin, and one of the House at Dunbrody, Wexford. One Chartulary is in the Bodleian Library, Oxford, together with that of Dunbrody; the second is in the British Museum

81. Eadmeri Historia Novorum in Anglia, et opuscula duo de Vita Sancti Anselmi et quibusdam Miraculis ejus. 1884. *Edited by* the Rev. Martin Rule, M.A.

This volume contains the "Historia Novorum in Anglia," of Eadmer: his treatise "De Vita et conversatione Anselmi Archiepiscopi Cantuariensis," and a Tract entitled "Quaedam Parva Descriptio Miraculorum gloriosi Patris "Anselmi Cantuariensis."

82. Chronicles of the Reigns of Stephen, Henry II., and Richard I. Vols. I. & II. 1884, 1885. *Edited by* Richard Howlett, Esq., of the Middle Temple, Barrister-at-law.

The History of English Affairs, from the Conquest to A.D. 1198, by William of Newbury, is the work of a man of great mental power. It has taken a high place among mediæval histories.

83. Chronicle of the Ancient Abbey of Ramsey, from the Chartulary of that Abbey, in the Public Record Office. *Edited by* the Rev. William Dunn Macray, M.A., F.S.A., Rector of Ducklington, Oxon.

This Chronicle forms part of the Chartulary of the Abbey of Ramsey, preserved in the Public Record Office (*see* No. 79).

In the Press.

Chronicle of Robert of Brunne. *Edited by* Frederick James Furnivall, Esq., M.A., of Trinity Hall, Cambridge, Barrister-at-Law.

The Metrical Chronicle of Robert of Gloucester. *Edited by* William Aldis Wright, Esq., M.A. Parts I. and II.

A Collection of Sagas and other Historical Documents relating to the Settlements and Descents of the Northmen on the British Isles. *Edited by* Sir George Webbe Dasent, D.C.L., Oxon., and M. Gudbrand Vigfusson, M.A. Vols. I.—IV.

Lestorie des Engles solum Geffrei Gaimar. *Edited by* Sir Thomas Duffus Hardy, D.C.L., Deputy Keeper of the Public Records; *continued by* Charles Trice Martin, Esq., B.A., F.S.A.

The Historians of the Church of York, and its Archbishops. Vol. II. *Edited by* James Raine, D.C.L., Canon of York, Secretary of the Surtees Society.

Polychronicon Ranulphi Higden, with Trevisa's Translation. Vol. IX. *Edited by* the Rev. Joseph Rawson Lumby, D.D., Norrisian Professor of Divinity, Vicar of St. Edward's, Fellow of St. Catherine's College, and late Fellow of Magdalene College, Cambridge.

The Tripartite Life of St. Patrick, with other documents relating to that Saint. *Edited by* Whitley Stokes, Esq., LL.D., D.C.L., Honorary Fellow of Jesus College, Oxford; and Corresponding Member of the Institute of France.

Chartulary of the Ancient Benedictine Abbey of Ramsey, from the MS. in the Public Record Office. Vol. II. *Edited by* William Henry Hart, Esq., F.S.A., and the Rev. Ponsonby Annesley Lyons.

Chronicles of the Reigns of Stephen, Henry II., and Richard I. Vol. III. *Edited by* Richard Howlett, Esq., of the Middle Temple, Barrister-at-Law.

Willelmi Monachi Malmesbiriensis de Regum Gestis Anglorum, libri V.; et Historiæ Novellæ, libri III. *Edited by* William Stubbs, D.D., Bishop of Chester. Vols. I. and II.

Charters and Documents, illustrating the History of the Cathedral and City of Sarum, 1100–1300; forming an Appendix to the Register of S. Osmund. Vol. III. *Edited by* the Rev. W. H. Rich Jones, M.A., F.S.A., Canon of Salisbury, Vicar of Bradford-on-Avon.

A Collection of the Chronicles and Ancient Histories of Great Britain now called England, by John de Waurin. 1399–1422. (Translation of Vol. II). *Edited and translated by* Sir William Hardy, F.S.A., and Edward L. C. P. Hardy, Esq., F.S.A., of Lincoln's Inn, Barrister-at-Law.

Year Books of the Reign of Edward III. Years 13, 14. *Edited and translated by* Luke Owen Pike, Esq., M.A., of Lincoln's Inn, Barrister-at-Law.

Flores Historiarum, per Matthæum Westmonasteriensem collecti. *Edited by* Henry Richards Luard, D.D., Fellow of Trinity College, Registrary of the University, and Vicar of Great St. Mary's, Cambridge.

The Registers of the Monastery of Christ Church, Canterbury. *Edited by* Joseph Brigstocke Sheppard, Esq., LL.D.

In Progress.

Descriptive Catalogue of Manuscripts relating to the History of Great Britain and Ireland. Vol. IV.; 1327, &c. *By* Sir Thomas Duffus Hardy, D.C.L., Deputy Keeper of the Public Records.

The Treatise "De Principum Instructione," of Giraldus Cambrensis; with an Index to the first four volumes of the "Works of Giraldus Cambrensis," edited by the Rev. J. S. Brewer. *Edited by* George F. Warner, Esq., of the Department of MSS., British Museum.

Ranulf de Glanvill; Tractatus de legibus et consuetudinibus Angliæ, &c. *Edited by* Sir Travers Twiss, Q.C., D.C.L.

Chronica Rogeri de Wendover, Sive Flores Historiarum. *Edited by* Henry Gay Hewlett, Esq., Keeper of the Records of the Land Revenue.

Recueil des Croniques et anchiennes Istories de la Grant Bretaigne a present nomme Engleterre, par Jehan de Waurin. Vol. V. 1443–1461. *Edited by* Sir William Hardy, F.S.A., and Edward L. C. P. Hardy, Esq., F.S.A., of Lincoln's Inn, Barrister-at-Law.

Chronicle of Adam Murimuth, with the Chronicle of Robert of Avesbury. *Edited by* Edward Maunde Thompson, Esq., Keeper and Egerton Librarian of the Manuscript Department in the British Museum.

The Red Book of the Exchequer, preserved in the Public Record Office. *Edited by* Walford Daking Selby, Esq., of the Public Record Office.

Annals or Memorials of St. Edmondsbury. *Edited by* Thomas Arnold, Esq., M.A., of University College, Oxford.

Chronicle of Henry Knighton, Canon of Leicester, to the death of Richard II. *Edited by* the Rev. Joseph Rawson Lumby, D.D.

Lexicon Geographicum. From a Manuscript of the 14th century. *Edited by* Frank Scott Haydon, Esq., B.A., Assistant Keeper of the Public Records.

PUBLICATIONS OF THE RECORD COMMISSIONERS, &c.

[In boards or cloth.]

Rotulorum Originalium in Curiâ Scaccarii Abbreviatio. Hen. III.—Edw. III *Edited by* Henry Playford, Esq. 2 Vols. folio (1805—1810). 12*s*. 6*d*. each.

Calendarium Inquisitionum post Mortem sive Escaetarum. Hen. III.—Ric. III. *Edited by* John Caley and John Bayley, Esqrs. Folio (1821—1828): Vol. 3, 21*s*.; Vol. 4, 24*s*.

Librorum Manuscriptorum Bibliothecæ Harleianæ Catalogus. Vol. 4. *Edited by* the Rev. T. Hartwell Horne. Folio (1812), 18*s*.

Abbreviatio Placitorum. Richard I.—Edward II. *Edited by* the Right Hon George Rose and W. Illingworth, Esq. 1 Vol. folio (1811), 18*s*.

Libri Censualis vocati Domesday-Book, Indices. *Edited by* Sir Henry Ellis. Folio (1816), (Domesday-Book, Vol. 3). 21*s*.

Libri Censualis vocati Domesday-Book, Additamenta ex Codic. Antiquiss. *Edited by* Sir Henry Ellis. Folio (1816), (Domesday-Book, Vol. 4), 21*s*.

Statutes of the Realm. *Edited by* Sir T. E. Tomlins, John Raithby, John Caley, and Wm. Elliott, Esqrs. Vols. 7, 8, 9, 10, and 11, folio (1819—1828). 31*s*. 6*d*. each; Indices, 30*s*. each.

VALOR ECCLESIASTICUS, temp. Hen. VIII., Auctoritate Regia institutus. *Edited by* JOHN CALEY, Esq., and the Rev. JOSEPH HUNTER. Vols. 3 to 6, folio (1817–1834). 25*s.* each. The Introduction, separately, 8vo. 2*s.* 6*d.*

ROTULI SCOTIÆ IN TURRI LONDINENSI ET IN DOMO CAPITULARI WESTMONASTERIENS ASSERVATI. 19 Edw. I.—Hen. VIII. *Edited by* D. MACPHERSON, J. CALEY, W. ILLINGWORTH, Esqrs., and Rev. T. H. HORNE. Vol. 2. folio (1818). 21*s.*

FŒDERA, CONVENTIONES, LITTERÆ, &c.; or, RYMER'S FŒDERA, New Edition, folio. Vol. 3, Part 2, 1361—1377 (1830): Vol. 4, 1377—1383 (1869). *Edited by* JOHN CALEY and FRED. HOLBROOKE, Esqrs. Vol. 3, Part 2, 21*s.*; Vol. 4, 6*s.*

DUCATUS LANCASTRIÆ CALENDARIUM INQUISITIONUM POST MORTEM, &c. Part 3, Calendar to Pleadings, &c., Hen. VII.—13 Eliz. Part 4, Calendar to Pleadings, to end of Eliz. (1827—1834.) *Edited by* R. J. HARPER, JOHN CALEY, and WM. MINCHIN, Esqrs. Folio. Part 3 (or Vol. 2), 31*s.* 6*d.*; Part 4 (or Vol. 3), 21*s.*

CALENDARS OF THE PROCEEDINGS IN CHANCERY, ELIZ.; with Examples of Proceedings from Ric. II. *Edited by* JOHN BAYLEY, Esq. Vol. 3 (1832), folio, 21*s.*

PARLIAMENTARY WRITS AND WRITS OF MILITARY SUMMONS, with Records and Muniments relating to Suit and Service to Parliament, &c. *Edited by* Sir FRANCIS PALGRAVE. (1830—1834.) Folio. Vol. 2, Div. 1, Edw. II., 21*s.*; Vol. 2, Div. 2, 21*s.*; Vol. 2, Div. 3, 42*s.*

ROTULI LITTERARUM CLAUSARUM IN TURRI LONDINENSI ASSERVATI. 2 Vols. folio (1833, 1844). Vol. 1, 1204—1224. Vol. 2, 1224—1227. *Edited by* THOMAS DUFFUS HARDY, Esq. Vol. 1, 63*s.*; Vol. 2, 18*s.*

PROCEEDINGS AND ORDINANCES OF THE PRIVY COUNCIL OF ENGLAND. 10 Ric. II.—33 Hen. VIII. *Edited by* Sir NICHOLAS HARRIS NICOLAS. 7 Vols. royal 8vo. (1834—1837). 14*s.* each.

ROTULI LITTERARUM PATENTIUM IN TURRI LOND. ASSERVATI. 1201—1216. *Edited by* T. DUFFUS HARDY, Esq. 1 Vol. folio (1835), 31*s.* 6*d.* The Introduction, separately, 8vo. 9*s.*

ROTULI CURIÆ REGIS. Rolls and Records of the Court held before the King's Justiciars or Justices. 6 Richard I.—1 John. *Edited by* Sir FRANCIS PALGRAVE. 2 Vols. royal 8vo. (1835). 28*s.*

ROTULI NORMANNIÆ IN TURRI LOND. ASSERVATI. 1200—1205; 1417—1418. *Edited by* THOMAS DUFFUS HARDY, Esq. 1 Vol. royal 8vo. (1835). 12*s.* 6*d.*

ROTULI DE OBLATIS ET FINIBUS IN TURRI LOND. ASSERVATI, temp. Regis Johannis. *Edited by* THOMAS DUFFUS HARDY, Esq. 1 Vol. royal 8vo. (1835). 18*s.*

EXCERPTA E ROTULIS FINIUM IN TURRI LONDINENSI ASSERVATIS. Henry III., 1216—1272. *Edited by* CHARLES ROBERTS, Esq. 2 Vols. royal 8vo. (1835, 1836); Vol. 1, 14*s.*; Vol. 2, 18*s.*

FINES, SIVE PEDES FINIUM; SIVE FINALES CONCORDIÆ IN CURIÂ DOMINI REGIS. 7 Richard I.—16 John, 1195—1214. *Edited by* the Rev. JOSEPH HUNTER. In Counties. 2 Vols. royal 8vo. (1835—1844); Vol. 1, 8*s.* 6*d.*; Vol. 2, 2*s.* 6*d.*

ANCIENT KALENDARS AND INVENTORIES OF THE TREASURY OF HIS MAJESTY'S EXCHEQUER; with Documents illustrating its History. *Edited by* Sir FRANCIS PALGRAVE. 3 Vols. royal 8vo. (1836). 42*s.*

DOCUMENTS AND RECORDS illustrating the History of Scotland, and Transactions between Scotland and England; preserved in the Treasury of Her Majesty's Exchequer. *Edited by* Sir FRANCIS PALGRAVE. 1 Vol. royal 8vo. (1837). 18*s.*

ROTULI CHARTARUM IN TURRI LONDINENSI ASSERVATI. 1199—1216. *Edited by* THOMAS DUFFUS HARDY, Esq. 1 Vol. folio (1837). 30*s.*

REPORT OF THE PROCEEDINGS OF THE RECORD COMMISSIONERS, 1831—1837. 1 Vol. folio (1837). 8*s.*

REGISTRUM vulgariter nuncupatum "The Record of Caernarvon," e codice MS. Harleiano, 696, descriptum. *Edited by* Sir HENRY ELLIS. 1 Vol. folio (1838), 31*s.* 6*d.*

ANCIENT LAWS AND INSTITUTES OF ENGLAND; comprising Laws enacted under the Anglo-Saxon Kings, with Translation of the Saxon; the Laws called Edward the Confessor's; the Laws of William the Conqueror, and those ascribed to Henry I.; Monumenta Ecclesiastica Anglicana, from 7th to 10th century; and Ancient Latin Version of the Anglo-Saxon Laws. *Edited by* BENJAMIN THORPE, Esq. 1 Vol. folio (1840), 40*s*. 2 Vols. royal 8vo, 30*s*.

ANCIENT LAWS AND INSTITUTES OF WALES; comprising Laws supposed to be enacted by Howel the Good, modified by Regulations prior to the Conquest by Edward I.; and anomalous Laws, principally of Institutions which continued in force. With Translation. Also, Latin Transcripts, containing Digests of Laws, principally of the Dimetian Code. *Edited by* ANEURIN OWEN, Esq. 1 Vol. folio (1841), 44*s*. 2 Vols. royal 8vo., 36*s*.

ROTULI DE LIBERATE AC DE MISIS ET PRÆSTITIS, Regnante Johanne. *Edited by* THOMAS DUFFUS HARDY, Esq. 1 Vol. royal 8vo. (1844). 6*s*.

THE GREAT ROLLS OF THE PIPE, 2, 3, 4 HEN. II., 1155—1158. *Edited by* the Rev. JOSEPH HUNTER. 1 Vol. royal 8vo. (1844). 4*s*. 6*d*.

THE GREAT ROLL OF THE PIPE, 1 RIC. I., 1189—1190. *Edited by* the Rev. JOSEPH HUNTER. 1 Vol. royal 8vo. (1844). 6*s*.

DOCUMENTS ILLUSTRATIVE OF ENGLISH HISTORY in the 13th and 14th centuries, from the Records of the Queen's Remembrancer in the Exchequer. *Edited by* HENRY COLE, Esq. 1 Vol. fcp. folio (1844), 5*s*. 6*d*.

MODUS TENENDI PARLIAMENTUM. An Ancient Treatise on the Mode of holding the Parliament in England. *Edited by* THOMAS DUFFUS HARDY, Esq. 1 Vol. 8vo. (1846). 2*s*. 6*d*.

REGISTRUM MAGNI SIGILLI REG. SCOT. in Archivis Publicis asservatum. 1306—1424. *Edited by* THOMAS THOMSON, Esq. Folio (1814). 10*s*. 6*d*.

ACTS OF THE PARLIAMENTS OF SCOTLAND. Folio (1814—1875). *Edited by* THOMAS THOMSON and COSMO INNES, Esqrs. Vol. 1, 42*s*. Vols. 5 and 6 (in three Parts), 21*s* each Part; Vols. 4, 7, 8, 9, 10, and 11, 10*s*. 6*d*. each; Vol. 12 (Index), 63*s*. Or, 12 Volumes in 13, 12*l*. 12*s*.

ACTS OF THE LORDS AUDITORS OF CAUSES AND COMPLAINTS (ACTA DOMINORUM AUDITORUM). 1466—1494. *Edited by* THOMAS THOMSON, Esq. Folio (1839). 10*s*. 6*d*.

ACTS OF THE LORDS OF COUNCIL IN CIVIL CAUSES (ACTA DOMINORUM CONCILII) 1478—1495. *Edited by* THOMAS THOMSON, Esq. Folio (1839). 10*s*. 6*d*.

ISSUE ROLL OF THOMAS DE BRANTINGHAM, Bishop of Exeter, Lord High Treasurer, containing Payments out of the Revenue, 44 Edw. III., 1370. *Edited by* FREDERICK DEVON, Esq. 1 Vol. 4to. (1835), 35*s*. Or, royal 8vo., 25*s*.

ISSUES OF THE EXCHEQUER, James I.; from the Pell Records. *Edited by* FREDERICK DEVON, Esq. 1 Vol. 4to. (1836), 30*s*. Or, royal 8vo., 21*s*.

ISSUES OF THE EXCHEQUER, Henry III.—Henry VI.; from the Pell Records. *Edited by* FREDERICK DEVON, Esq. 1 Vol. 4to. (1837), 40*s*. Or, royal 8vo., 30*s*.

HANDBOOK TO THE PUBLIC RECORDS. *By* F. S. THOMAS, Esq., Secretary of the Public Record Office. 1 Vol. royal 8vo. (1853). 12*s*.

HISTORICAL NOTES RELATIVE TO THE HISTORY OF ENGLAND. Henry VIII.—Anne (1509—1714). A Book of Reference for ascertaining the Dates of Events. *By* F. S. THOMAS, Esq. 3 Vols. 8vo. (1856). 40*s*.

STATE PAPERS, DURING THE REIGN OF HENRY THE EIGHTH: with Indices of Persons and Places. 11 Vols. 4to. (1830—1852), 10*s*. 6*d*. each.

Vol. I.—Domestic Correspondence.
Vols. II. & III.—Correspondence relating to Ireland.
Vols. IV. & V.—Correspondence relating to Scotland.
Vols. VI. to XI.—Correspondence between England and Foreign Courts.

WORKS PUBLISHED IN PHOTOZINCOGRAPHY.

DOMESDAY BOOK, or the GREAT SURVEY OF ENGLAND OF WILLIAM THE CONQUEROR, 1086; fac-simile of the Part relating to each county, separately (with a few exceptions of double counties). Photozincographed, by Her Majesty's Command, at the Ordnance Survey Office, Southampton, Colonel Sir HENRY JAMES, R.E., F.R.S., &c., DIRECTOR-GENERAL of the ORDNANCE SURVEY, under the Superintendence of W. BASEVI SANDERS, Esq., Assistant Keeper of Her Majesty's Records. 35 Parts, imperial quarto and demy quarto (1861–1863), boards. *Price* 8*s.* to 1*l.* 3*s.* each Part, according to size; or, bound in 2 Vols., 20*l.* (*The edition in two volumes is out of print.*)

This important and unique survey of the greater portion of England* is the oldest and most valuable record in the national archives. It was commenced about the year 1084 and finished in 1086. Its compilation was determined upon at Gloucester by William the Conqueror, in council, in order that he might know what was due to him, in the way of tax, from his subjects, and that each at the same time might know what he had to pay. It was compiled as much for their protection as for the benefit of the sovereign. The nobility and people had been grievously distressed at the time by the king bringing over large numbers of French and Bretons, and quartering them on his subjects, "each according to the measure of his land," for the purpose of resisting the invasion of Cnut, King of Denmark, which was apprehended. The Commissioners appointed to make the survey were to inquire the name of each place; who held it in the time of King Edward the Confessor; the present possessor; how many hides were in the manor; how many ploughs were in the demesne; how many homagers; how many villeins; how many cottars; how many serving men; how many free tenants; how many tenants in soccage; how much wood, meadow, and pasture; the number of mills and fish ponds; what had been added or taken away from the place; what was the gross value in the time of Edward the Confessor; the present value; and how much each free man or soc-man had, and whether any advance could be made in the value. Thus could be ascertained who held the estate in the time of King Edward; who then held it; its value in the time of the late King; and its value as it stood at the formation of the survey. So minute was the survey, that the writer of the contemporary portion of the Saxon Chronicle records, with some asperity—"So very narrowly he caused it to be traced out, that there was not a single hide, nor one virgate of land, nor even, it is shame to tell, though it seemed to him no shame to do, an ox, nor a cow, nor a swine was left, that was not set down."

Domesday Survey is in two parts or volumes. The first, in folio, contains the counties of Bedford, Berks, Bucks, Cambridge, Chester and Lancaster, Cornwall, Derby, Devon, Dorset, Gloucester, Hants, Hereford, Herts, Huntingdon, Kent, Leicester and Rutland, Lincoln, Middlesex, Northampton, Nottingham, Oxford, Salop, Somerset, Stafford, Surrey, Sussex, Warwick, Wilts, Worcester, and York. The second volume, in quarto, contains the counties of Essex, Norfolk, and Suffolk.

Domesday Book was printed *verbatim et literatim* during the last century, in consequence of an address of the House of Lords to King George III. in 1767. It was not, however, commenced until 1773, and was completed early in 1783. In 1860, Her Majesty's Government, with the concurrence of the Master of the Rolls, determined to apply the art of photozincography to the production of a fac-simile of Domesday Book, under the superintendence of Colonel Sir Henry James, R.E., Director-General of the Ordnance Survey, Southampton. The fac-simile was completed in 1863.

* For some reason left unexplained, many parts were left unsurveyed: Northumberland, Cumberland, Westmoreland, and Durham, are not described in the survey; nor does Lancashire appear under its proper name; but Furness, and the northern part of Lancashire, as well as the south of Westmoreland, with a part of Cumberland, are included within the West Riding of Yorkshire. That part of Lancashire which lies between the Ribble and Mersey, and which at the time of the survey comprehended 688 manors, is joined to Cheshire. Part of Rutland is described in the counties of Northampton and Lincoln.

FAC-SIMILES OF NATIONAL MANUSCRIPTS, from WILLIAM THE CONQUEROR to QUEEN ANNE, selected under the direction of the Master of the Rolls, and Photozincographed, by Command of Her Majesty, by Colonel Sir HENRY JAMES, R.E., F.R.S., DIRECTOR-GENERAL of the ORDNANCE SURVEY, and edited by W. BASEVI SANDERS, Assistant Keeper of Her Majesty's Records. *Price*, each Part, with translations and notes, double foolscap folio, 16*s*.

Part I. (William the Conqueror to Henry VII.). 1865. (*Out of print.*)
Part II. (Henry VIII. and Edward VI.) 1866.
Part III. (Mary and Elizabeth). 1867.
Part IV. (James I. to Anne). 1868.

The first Part extends from William the Conqueror to Henry VII., and contains autographs of the kings of England, as well as of many other illustrious personages famous in history, and some interesting charters, letters patent, and state papers. The second Part, for the reigns of Henry VIII. and Edward VI., consists principally of holograph letters and autographs of kings, princes, statesmen, and other persons of great historical interest, who lived during those reigns. The third Part contains similar documents for the reigns of Mary and Elizabeth, including a signed bill of Lady Jane Grey. The fourth Part concludes the series, and comprises a number of documents taken from the originals belonging to the Constable of the Tower of London; also several records illustrative of the Gunpowder Plot, and a woodcut containing portraits of Mary Queen of Scots and James VI., circulated by their adherents in England, 1580–3.

FAC-SIMILES OF ANGLO-SAXON MANUSCRIPTS. Photozincographed, by Command of Her Majesty, upon the recommendation of the Master of the Rolls, by the DIRECTOR-GENERAL of the ORDNANCE SURVEY, Lieut.-General J. CAMERON, R.E., C.B., F.R.S., and edited by W. BASEVI SANDERS, Assistant Keeper of Her Majesty's Records. Part I. *Price* 2*l*. 10*s*.

The Anglo-Saxon MSS. represented in this volume form the earlier portion of the collection of archives belonging to the Dean and Chapter of Canterbury, and consist of a series of 25 charters, deeds, and wills, commencing with a record of proceedings at the first Synodal Council of Clovestho in 742, and terminating with the first part of a tripartite cheirograph, whereby Thurstan conveyed to the Church of Canterbury land at Wimbish in Essex, in 1049, the sixth year of the reign of Edward the Confessor.

FAC-SIMILES OF ANGLO-SAXON MANUSCRIPTS. Photozincographed, by Command of Her Majesty, upon the recommendation of the Master of the Rolls, by the DIRECTOR-GENERAL of the ORDNANCE SURVEY, Major-General A. COOKE, R.E., C.B., and collected and edited by W. BASEVI SANDERS, Assistant Keeper of Her Majesty's Records. Part II. *Price* 3*l*. 10*s*.

(Also, separately, Edward the Confessor's Charter. *Price* 2*s*.)

The originals of the Fac-similes contained in this volume belong to the Deans and Chapters of Westminster, Exeter, Wells, Winchester, and Worcester; the Marquis of Bath, the Earl of Ilchester, Winchester College, Her Majesty's Public Record Office, Bodleian Library, Somersetshire Archæological and National History Society's Museum in Taunton Castle, and William Salt Library at Stafford. They consist of charters and other documents granted by, or during the reigns of, Baldred, Æthelred, Offa, and Burgred, Kings of Mercia; Uhtred of the Huiccas, Ceadwalla and Ini of Wessex; Æthelwulf, Eadward the Elder, Æthelstan, Eadmund the First, Eadred, Eadwig, Eadgar, Eadward the Second, Æthelred the Second, Cnut, Eadward the Confessor, and William the Conqueror, embracing altogether a period of nearly four hundred years.

FAC-SIMILES OF ANGLO-SAXON MANUSCRIPTS. Photozincographed, by Command of Her Majesty, upon the recommendation of the Master of the Rolls, by the DIRECTOR-GENERAL of the ORDNANCE SURVEY, Colonel R. H. STOTHERD, R.E., C.B., and collected and edited by W. BASEVI SANDERS, Assistant Keeper of Her Majesty's Records. Part III. Price 3*l*. 10*s*.

This volume contains fac-similes of the Ashburnham collection of Anglo-Saxon Charters, &c., including King Alfred's Will. The MSS. represented in it, range from A.D. 697 to A.D. 1161, being charters, wills, deeds, and reports of Synodal transactions during the reigns of Kings Wihtred of Kent, Offa, Eardwulf, Coenwulf, Cuthred, Beornwulf, Æthelwulf, Ælfred, Eadward the Elder, Eadmund, Eadred, Queen Eadgifu, and Kings Eadgar, Æthelred the Second, Cnut, Henry the First, and Henry the Second. In addition to these are two belonging to the Marquis of Anglesey, one of them being the Foundation Charter of Burton Abbey by Æthelred the Second with the testament of its great benefactor Wulfric.

Public Record Office,
June 1886.

HISTORICAL MANUSCRIPTS COMMISSION.

On sale by Messrs. Hansard & Son, 13, Great Queen Street, W.C., and 32, Abingdon Street, Westminster;
Messrs. Eyre & Spottiswoode, East Harding Street, Fleet Street, and Sale Office, House of Lords;
Messrs. Adam & Charles Black, of Edinburgh;
Messrs. Alexander Thom & Co., Limited, or Messrs. Hodges, Figgis & Co., of Dublin.

REPORTS OF THE ROYAL COMMISSIONERS APPOINTED TO INQUIRE WHAT PAPERS AND MANUSCRIPTS BELONGING TO PRIVATE FAMILIES AND INSTITUTIONS ARE EXTANT WHICH WOULD BE OF UTILITY IN THE ILLUSTRATION OF HISTORY, CONSTITUTIONAL LAW, SCIENCE, AND GENERAL LITERATURE.

Date.	——	Size.	Sessional Paper.	Price.
				s. *d.*
1870 (Reprinted 1874.)	First Report, with Appendix Contents :— England. House of Lords; Cambridge Colleges; Abingdon, and other Corporations, &c. Scotland. Advocates' Library, Glasgow Corporation, &c. Ireland. Dublin, Cork, and other Corporations, &c.	f'cap	C. 55	1 6
1871	Second Report, with Appendix, and Index to the First and Second Reports Contents :— England. House of Lords; Cambridge Colleges; Oxford Colleges; Monastery of Dominican Friars at Woodchester, Duke of Bedford, Earl Spencer, &c. Scotland Aberdeen and St. Andrew's Universities, &c. Ireland. Marquis of Ormonde; Dr. Lyons, &c.	„	C. 441	3 10
1872	Third Report, with Appendix and Index Contents :— England. House of Lords; Cambridge Colleges; Stonyhurst College; Bridgewater and other Corporations; Duke of Northumberland, Marquis of Lansdowne, Marquis of Bath, &c. Scotland. University of Glasgow; Duke of Montrose, &c. Ireland. Marquis of Ormonde; Black Book of Limerick, &c.	„	C. 673	6 0

Date.	——	Size.	Sessional Paper.	Price.
				s. *d.*
1873	FOURTH REPORT, WITH APPENDIX. PART I. - - - - - Contents :— ENGLAND. House of Lords; Westminster Abbey; Cambridge and Oxford Colleges; Cinque Ports, Hythe, and other Corporations, Marquis of Bath, Earl of Denbigh, &c. SCOTLAND. Duke of Argyll, &c. IRELAND. Trinity College, Dublin; Marquis of Ormonde.	f'cap	C. 857	6 8
	DITTO. PART II. INDEX - - -	„	C. 857 i.	2 6
1876	FIFTH REPORT, WITH APPENDIX. PART I. - Contents :— ENGLAND. House of Lords; Oxford and Cambridge Colleges; Dean and Chapter of Canterbury; Rye, Lydd, and other Corporations, Duke of Sutherland, Marquis of Lansdowne, Reginald Cholmondeley, Esq., &c. SCOTLAND. Earl of Aberdeen, &c.	„	C. 1432	7 0
	DITTO. PART II. INDEX - - -	„	C. 1432 i.	3 6
1877	SIXTH REPORT, WITH APPENDIX. PART I. - Contents :— ENGLAND. House of Lords; Oxford and Cambridge Colleges; Lambeth Palace; Black Book of the Archdeacon of Canterbury; Bridport, Wallingford, and other Corporations; Lord Leconfield, Sir Reginald Graham, Sir Henry Ingilby, &c. SCOTLAND. Duke of Argyll, Earl of Moray, &c. IRELAND. Marquis of Ormonde.	„	C. 1745	8 6
	DITTO. PART II. INDEX - - -	„	C. 2102	1 10
1879	SEVENTH REPORT, WITH APPENDIX. PART I. - - - - - Contents :— House of Lords; County of Somerset; Earl of Egmont, Sir Frederick Graham, Sir Harry Verney, &c.	„	C. 2340	7 6
	DITTO. PART II. APPENDIX AND INDEX - Contents :— Duke of Athole, Marquis of Ormonde, S. F. Livingstone, Esq., &c.	„	C. 2340 i.	3 6
1881	EIGHTH REPORT, WITH APPENDIX AND INDEX. PART I. - - - Contents :— List of collections examined, 1869–1880. ENGLAND. House of Lords; Duke of Marlborough; Magdalen College, Oxford; Royal College of Physicians; Queen Anne's	„	C. 3040	8 6

Date.	——	Size.	Sessional Paper.	Price. s.	d.
	Bounty Office; Corporations of Chester, Leicester, &c. IRELAND. Marquis of Ormonde, Lord Emly, The O'Conor Don, Trinity College, Dublin, &c.				
	DITTO. PART II. APPENDIX AND INDEX - Contents :— Duke of Manchester.	f'cap	C. 3040 i.	1	9
	DITTO. PART III. APPENDIX AND INDEX - Contents :— Earl of Ashburnham.	„	C. 3040 ii.	1	4
1883	CALENDAR OF THE MANUSCRIPTS OF THE MARQUIS OF SALISBURY, K.G. PART I. -	8vo.	C. 3777	3	5
„	NINTH REPORT, WITH APPENDIX AND INDEX. PART I. - - - - Contents :— St. Paul's and Canterbury Cathedrals; Eton College; Carlisle, Yarmouth, Canterbury, and Barnstaple Corporations, &c.	f'cap	C. 3773	5	2
	DITTO. PART II. APPENDIX AND INDEX - Contents :— ENGLAND. House of Lords; Earl of Leicester; C. Pole Gell, Alfred Morrison, Esquires, &c. SCOTLAND. Lord Elphinstone, H. C. Maxwell Stuart, Esq., &c. IRELAND. Duke of Leinster, Marquis of Drogheda, &c.	„	C. 3773 i.	6	3
	DITTO. PART III. APPENDIX AND INDEX - - - - - - Contents :— Mrs. Stopford Sackville.	„	C. 3773 ii.	1	7
1885	TENTH REPORT - - - - - This is introductory to the following —	8vo.	C. 4548	0	3½
„	(1.) APPENDIX AND INDEX - - The Earl of Eglinton, Sir J. S. Maxwell, Bart., and C. S. H. D. Moray, C. F. Weston Underwood, G. W. Digby, Esquires.	„	C. 4575	3	7
„	(2.) APPENDIX AND INDEX - - - Wells Cathedral.	„	C. 4576 ii.	2	0
„	(3.) APPENDIX AND INDEX - - The Family of Gawdy, formerly of Norfolk.	„	C. 4576 iii.	1	4
„	(4.) APPENDIX AND INDEX - - - The Earl of Westmorland, Captain Stewart, Lord Muncaster, Shropshire Collections, &c.	„	C. 4576 iv.	3	6

Date.	——	Size.	Sessional Paper.	Price.
				s. d.
—	(5.) APPENDIX AND INDEX - - - The Marquis of Ormonde, Earl of Fingall, Corporations of Galway, Waterford, &c. *In the Press.*	—	—	—
—	(6.) APPENDIX AND INDEX - - - Marquis of Abergavenny, Lord Braye, &c. *In the Press.*	—	—	-

Stationery Office,
June 1886.

ANNUAL REPORTS OF THE DEPUTY KEEPER OF THE PUBLIC RECORDS.

On sale by Messrs. Hansard & Son, 13, Great Queen Street, W.C., and 32, Abingdon Street, Westminster;
Messrs. Eyre & Spottiswoode, East Harding Street, Fleet Street, and Sale Office, House of Lords;
Messrs. Adam & Charles Black, of Edinburgh;
Messrs. Alexander Thom & Co., Limited, or Messrs. Hodges, Figgis & Co., of Dublin.

REPORTS Nos. 1–22, IN FOLIO, PUBLISHED BETWEEN 1840 AND 1861, ARE NO LONGER ON SALE. SUBSEQUENT REPORTS ARE IN OCTAVO.

Date.	Number of Report.	Chief Contents of Appendices.	Price.
			s. *d.*
1862	23	Subjects of Research by Literary Inquirers, 1852–1861.—Attendances at the various Record Offices, previously to the passing of the Public Record Act.	0 4
1863	24	List of Calendars, Indexes, &c., in the Public Record Office.	0 7½
1864	25	Calendar of Crown Leases, 33–38 Hen. VIII.—Calendar of Bills and Answers, &c., Hen. VIII.–Ph. & Mary, for Cheshire and Flintshire.—List of Lords High Treasurers and Chief Commissioners of the Treasury, from Hen. VII.	0 8
1865	26	List of Plans annexed to Inclosure Awards, 31 Geo. II.–7 Will. IV.—Calendar of Privy Seals, &c., Hen. VI.–Eliz., for Cheshire and Flintshire.—Calendar of Writs of General Livery, &c., for Cheshire, Eliz.–Charles I.—Calendar of Deeds, &c., on the Chester Plea Rolls, Hen. III. and Edw. I.—List of Documents photozincographed, Will. I.–Hen. VII.	0 7
1866	27	List of Awards of Inclosure Commissioners.—References to Charters in the Cartæ Antiquæ and the Confirmation Rolls of Chancery, Ethelbert of Kent–James I.—Calendar of Deeds, &c., on the Chester Plea Rolls, Edw. II.—List of Documents photozincographed, Hen. VIII. and Edw. VI.	1 6
1867	28	Fees in the Public Record Office.—Calendar of Fines, Cheshire and Flintshire, Edw. I.—Calendar of Deeds, &c., on the Chester Plea Rolls, Edw. III.—List of Documents photozincographed, Mary and Eliz., and Scottish, Part I.—Table of Law Terms, from the Norman Conquest to 1 Will. IV.	0 10½

Date.	Number of Report.	Chief Contents of Appendices.	Price.
			s. *d.*
1868	29	Calendar of Royal Charters.—Calendar of Deeds, &c., on the Chester Plea Rolls, Richard II.–Hen. VII.—Durham Records, Letter and Report.	0 9
1869	30	Duchy of Lancaster Records, Inventory.—Durham Records, Inventory, Indexes to Kellawe's Register.—Calendar of Deeds, &c., on the Chester Plea Rolls, Hen. VIII.—Calendar of Decrees of Court of General Surveyors, 34–38 Hen. VIII.—Calendar of Royal Charters.—State Paper Office, Calendar of Documents relating to the History of, to 1800.—List of Documents photozincographed, Eliz.–Anne.—Tower of London. Index to Documents in custody of the Constable of.—Calendar of Dockets, &c., for Privy Seals, 1634–1711, in the British Museum. Report of the Commissioners on Carte Papers.—Venetian Ciphers.	3 0
1870	31	Duchy of Lancaster Records, Calendar of Royal Charters, Will. II.–Ric. II.—Durham Records, Calendar of Chancery Enrolments; Cursitor's Records.—List of Officers of Palatinate of Chester, in Cheshire and Flintshire, and North Wales.—List of Sheriffs of England, 31 Hen. I. to 4 Edw. III.—List of Documents photozincographed, Scottish, Part II.	2 3
1871	32	Part I.—Report of the Commissioners on Carte Papers.—Calendarium Genealogicum, 1 & 2 Edw. II.—Durham Records, Calendar of Cursitor's Records, Chancery Enrolments.—Duchy of Lancaster Records, Calendar of Rolls of the Chancery of the County Palatine.	2 2
1871	--	Part II.—Charities; Calendar of Trust Deeds enrolled on the Close Rolls of Chancery, subsequent to 9 Geo. II. c. xxxvi.	5 6
1872	33	Duchy of Lancaster Records, Calendar of Rolls of the Chancery of the County Palatine.—Durham Records, Calendar of the Cursitor's Records, Chancery Enrolments.—Report on the Shaftesbury Papers.—Venetian Transcripts.—Greek copies of the Athanasian Creed.	1 10
1873	34	Parliamentary Petitions; Index to the Petitions to the King in Council.—Durham Records, Calendar of the Cursitor's Records, Chancery Enrolments.—List of Documents photozincographed. Scottish, Part III.—Supplementary Report on the Shaftesbury Papers.	1 9
1874	35	Duchy of Lancaster Records, Calendar of Ancient Charters or Grants.—Palatinate of Lancaster; Inventory and Lists of Documents transferred to the Public Record Office.—Durham Records, Calendar of Cursitor's Records, Chancery Enrolments.—List of Documents photozincographed, Irish, Part I.—Second Supplementary Report on the Shaftesbury Papers.	1 6

Date.	Number of Report.	Chief Contents of Appendices.	Price.
			s. *d.*
1875	36	Durham Records, Calendar of the Cursitor's Records, Chancery Enrolments.—Duchy of Lancaster Records; Calendar of Ancient Charters or Grants.—List of Documents photozincographed; Irish, Part II.—M. Armand Baschet's Report upon Documents in French Archives relating to British History.—Calendar of Recognizance Rolls of the Palatinate of Chester, to end of reign of Hen. IV.	4 4
1876	37	Part I.—Durham Records, Calendar of the Cursitor's Records, Chancery Enrolments.—Duchy of Lancaster Records, Calendar of Ancient Rolls of the Chancery of the County Palatine.—M. Baschet's list of French Ambassadors, &c., in England, 1509–1714.	1 2
1876	—	Part II.—Calendar of Recognizance Rolls of the Palatinate of Chester; Hen. V.–Hen. VII.	4 4
1877	38	Exchequer Records, Catalogue of Special Commissions, 1 Eliz. to 10 Vict., Calendar of Depositions taken by Commission, 1 Eliz. to end of James I. —List of Representative Peers for Scotland and Ireland.	4 3
1878	39	Calendar of Recognizance Rolls of the Palatinate of Chester, 1 Hen. VIII.–11 Geo. IV.—Exchequer Records, Calendar of Depositions taken by Commission, Charles I.—Duchy of Lancaster Records; Calendar of Lancashire Inquisitions post Mortem, &c.—Third Supplementary Report on the Shaftesbury Papers.—Anglo-Saxon Charters photozincographed.—M. Baschet's List of Despatches of French Ambassadors to England, 1509–1714.	4 6
1879	40	Calendar of Depositions taken by Commission; Commonwealth–James II.—Miscellaneous Records of Queen's Remembrancer in the Exchequer. —Durham Records, Calendar of the Cursitor's Records, Chancery Enrolments. — Duchy of Lancaster Records, Calendar of Patent Rolls, 5 Ric. II.–21 Hen. VII.—Rules and Regulations respecting the public use of the Records.	3 0
1880	41	Calendar of Depositions taken by Commission, William and Mary to George I.—Calendar of Norman Rolls, Hen. V., Part I.—Anglo-Saxon Charters photozincographed.—Report from Rome. —List of Calendars, Indexes, &c. in the Public Record Office on 31st December 1879.	4 8
1881	42	Calendar of Depositions taken by Commission, George II.—Calendar of Norman Rolls, Hen. V., Part II. and Glossary.—Calendar of Patent Rolls, 1 Edw. I.—Anglo-Saxon Charters photozincographed.—Transcripts from Paris.	4 0
1882	43	Calendar of Privy Seals, &c., 1–7 Charles I.—Duchy of Lancaster Records, Inventory of Court Rolls, Hen. III.–Geo. IV., Calendar of Privy Seals,	3 10

Date.	Number of Report.	Chief Contents of Appendices.	Price.
			s. d.
		Ric. II.—Calendar of Patent Rolls, 2 Edw. I.—Anglo-Saxon Charters photozincographed.—Fourth Supplementary Report on the Shaftesbury Papers.—Transcripts from Paris.—Report on Libraries in Sweden.—Report on Papers relating to English History in the State Archives, Stockholm.—Report on Canadian Archives.	
1883	44	Calendar of Patent Rolls, 3 Edw. I.—Durham Records, Cursitor's Records, Inquisitions post Mortem, &c.—Calendar of French Rolls, 1–10 Hen. V.—Anglo-Saxon Charters photozincographed.—Report from Venice.—Transcripts from Paris.—Report from Rome.	3 6
1884	45	Duchy of Lancaster Records, Inventory of Ministers' and Receivers' Accounts, Edw. I.–Geo. III.—Durham Records, Cursitor's Records, Inquisitions post Mortem, &c.—Treasury of the Receipt of the Exchequer, Calendar of Diplomatic Documents.—Anglo-Saxon Charters photozincographed.—Transcripts from Paris.—Reports from Rome and Stockholm.—Report on Archives of Denmark, &c.—Transcripts from Venice.—Calendar of Patent Rolls, 4 Edw. I.	4 3
1885	46	Presentations to Offices on the Patent Rolls, Charles II.—Anglo-Saxon Charters, &c., photozincographed.—Transcripts from Paris.—Reports from Rome.—Second Report on Archives of Denmark, &c.—Calendar of Patent Rolls, 5 Edw. I.—Catalogue of Venetian Manuscripts bequeathed by Mr. Rawdon Brown to the Public Record Office. There have also been printed Indexes to Reports 1–22, and Reports 23–39.	2 10

June, 1886.

SCOTLAND.

CATALOGUE OF SCOTCH RECORD PUBLICATIONS

PUBLISHED UNDER THE DIRECTION OF

THE LORD CLERK REGISTER OF SCOTLAND.

OTHER WORKS RELATING TO SCOTLAND WILL BE FOUND AMONG THE PUBLICATIONS OF THE RECORD COMMISSIONERS, *see* pp. 26–28.]

On Sale by—

MESSRS. LONGMANS & Co., AND MESSRS. TRÜBNER & Co., LONDON;
MESSRS. JAMES PARKER & Co., OXFORD AND LONDON;
MESSRS. MACMILLAN & Co., CAMBRIDGE AND LONDON;
MESSRS. A. & C. BLACK, AND MESSRS. DOUGLAS & FOULIS, EDINBURGH;
AND MESSRS. A. THOM & Co., LIMITED, DUBLIN.

1. CHRONICLES OF THE PICTS AND SCOTS, AND OTHER EARLY MEMORIALS OF SCOTTISH HISTORY. Royal 8vo., half bound (1867). *Edited by* WILLIAM F. SKENE, LL.D. *Price* 10*s.* Out of print.

2. LEDGER OF ANDREW HALYBURTON, CONSERVATOR OF THE PRIVILEGES OF THE SCOTCH NATION IN THE NETHERLANDS (1492–1503); TOGETHER WITH THE BOOKS OF CUSTOMS AND VALUATION OF MERCHANDISES IN SCOTLAND. *Edited by* COSMO INNES. Royal 8vo., half bound (1867). *Price* 10*s.*

3. DOCUMENTS ILLUSTRATIVE OF THE HISTORY OF SCOTLAND FROM THE DEATH OF KING ALEXANDER THE THIRD TO THE ACCESSION OF ROBERT BRUCE, from original and authentic copies in London, Paris, Brussels, Lille, and Ghent. In 2 Vols. royal 8vo., half bound (1870). *Edited by* Rev. JOSEPH STEVENSON. *Price* 10*s. each.*

4. ACCOUNTS OF THE LORD HIGH TREASURER OF SCOTLAND. Vol. 1, A.D. 1473–1498. *Edited by* THOMAS DICKSON. 1877. *Price* 10*s.*

5. REGISTER OF THE PRIVY COUNCIL OF SCOTLAND. *Edited and arranged by* J. H. BURTON, LL.D. Vol. 1, 1545–1569. Vol. 2, 1569–1578. Vol. 3, A.D. 1578–1585. Vol. 4, A.D. 1585–1592. Vol. 5, 1592–1599. Vol. 6, 1599–1604. Vol. 7, 1604–1607. Vol. 8 in progress. *Edited by* DAVID MASSON, LL.D. 1877–1884. *Price* 15*s. each.*

6. ROTULI SCACCARII REGUM SCOTORUM. THE EXCHEQUER ROLLS OF SCOTLAND Vol. 1, A.D. 1264–1359. Vol. 2, A.D. 1359–1379. *Edited by* JOHN STUART, LL.D., and GEORGE BURNETT, Lyon King of Arms. 1878–1880. Vol. 3, A.D. 1379–1406. Vol. 4, A.D. 1406–1436 (1880). Vol. 5, A.D. 1437–1454 (1882). Vol. 6, 1455–1460 (1883). Vol. 7, 1460–1469 (1884). Vol. 8, A.D. 1470–1479 (1885). Vol. 9 in progress. *Edited by* GEORGE BURNETT. *Price* 10*s. each.*

7. CALENDAR OF DOCUMENTS RELATING TO SCOTLAND. *Edited by* JOSEPH BAIN Vol. 1 (1881). Vol. II. 1272–1307 (1884). *Price* 15*s. each.*

8. REGISTER OF THE GREAT SEAL OF SCOTLAND. A.D. 1424–1513 (1882). A.D. 1513—1546 (1883). A.D. 1546–1580 (1886). *Edited by* JAMES BALFOUR PAUL and J. M. THOMSON. *Price* 15*s. each.*

FAC-SIMILES OF THE NATIONAL MSS. OF SCOTLAND. (*Out of print.*)
Parts I., II., and III. *Price* 21*s. each.*

Stationery Office,
May 1886.

IRELAND.

CATALOGUE OF IRISH RECORD PUBLICATIONS.

On Sale by—

MESSRS. LONGMANS & Co., AND MESSRS. TRÜBNER & Co., LONDON;
MESSRS. JAMES PARKER & Co., OXFORD AND LONDON;
MESSRS. MACMILLAN & Co., CAMBRIDGE AND LONDON;
MESSRS. A. & C. BLACK, AND MESSRS. DOUGLAS & FOULIS, EDINBURGH;
AND MESSRS. A. THOM & Co., LIMITED, DUBLIN.

CALENDAR OF THE PATENT AND CLOSE ROLLS OF CHANCERY IN IRELAND. HENRY VIII., EDWARD VI., MARY, AND ELIZABETH. *Edited by* JAMES MORRIN, Royal 8vo. (1861–3). Vols. 1, 2, and 3. *Price* 11*s.* each.

ANCIENT LAWS AND INSTITUTES OF IRELAND.
Senchus Mor. (1865–1880.) Vols. 1, 2, 3, and 4. *Price* 10*s.* each.
Vol. 5 in the press.

Abstracts of the Irish Patent Rolls of James I. Unbound. *Price* 25*s.*

Abstracts of the Irish Patent Rolls of James I. With Supplement. *Price* 35*s.*

FAC-SIMILES OF NATIONAL MANUSCRIPTS OF IRELAND, FROM THE EARLIEST EXTANT SPECIMENS TO A.D. 1719. *Edited by* JOHN T. GILBERT, F.S.A., M.R.I.A. *Part* 1 *is out of print.* Parts II. and III. *Price* 42*s.* each. *Part IV.* 1. *Price* 5*l.* 5*s.* *Part IV.* 2. *Price* 4*l.* 10*s.*

This work forms a comprehensive Palæographic Series for Ireland. It furnishes characteristic specimens of the documents which have come down from each of the classes which, in past ages, formed principal elements in the population of Ireland, or exercised an influence in her affairs. With these reproductions are combined fac-similes of writings connected with eminent personages or transactions of importance in the annals of the country to the early part of the eighteenth century.

The specimens have been reproduced as nearly as possible in accordance with the originals, in dimensions, colouring, and general appearance. Characteristic examples of styles of writing and caligraphic ornamentation are, so far as practicable, associated with subjects of historic and linguistic interest. Descriptions of the various manuscripts are given by the Editor in the Introduction. The contents of the specimens are fully elucidated and printed in the original languages, opposite to the Fac-similes—line for line—without contractions—thus facilitating reference and aiding effectively those interested in palæographic studies.

In the work are also printed in full, for the first time, many original and important historical documents.

Part I. commences with the earliest Irish MSS. extant.

Part II.: From the Twelfth Century to A.D. 1299.

Part III.: From A.D. 1300 to end of reign of Henry VIII.

Part IV. 1.: From reign of Edward VI. to that of James I.

In Part IV. 2.—the work is carried down to the early part of the eighteenth century, with Index to the entire publication.

(*This work is sold also by Letts, Son, & Co., Limited, 33, King William Street; E. Stanford, Charing Cross; J. Wyld, Charing Cross; B. Quaritch, 15, Piccadilly; W. & A. K. Johnston, Edinburgh; and Hodges, Figgis & Co., Dublin.*)

ACCOUNT OF FAC-SIMILES OF NATIONAL MANUSCRIPTS OF IRELAND. IN ONE VOLUME, 8vo., WITH INDEX. *Price* 10*s.* Parts I. and II. together. *Price* 2*s.* 6*d.* Part II. *Price* 1*s.* 6*d.* Part III. *Price* 1*s.* Part IV. 1. *Price* 2*s.* Part IV. 2. *Price* 2*s.* 6*d.*

Stationery Office,
May 1886.